

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI

**KIRGIZİSTAN OŞ VE CELAL-ABAD BÖLGESİ TÜRKLERİ:
SOSYO-KÜLTÜREL YAPI VE DİL**

Doktora Tezi

Saida BURKHANİDİNOVA

Ankara, 2023

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI

**KIRGIZİSTAN OŞ VE CELAL-ABAD BÖLGESİ TÜRKLERİ:
SOSYO-KÜLTÜREL YAPI VE DİL**

Doktora Tezi

Saida BURKHANİDİNOVA

10920405

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ufuk TAVKUL

Ankara, 2023

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI

KIRGIZİSTAN OŞ VE CELAL-ABAD BÖLGESİ TÜRKLERİ:
SOSYO-KÜLTÜREL YAPI VE DİL

Doktora Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ufuk TAVKUL

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı:

İmzası

Prof. Dr. F.Sema BARUTCU ÖZÖNDER

.....

Prof. Dr. Ufuk TAVKUL

.....

Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN

.....

Prof. Dr. Naciye YILDIZ

.....

Prof. Dr. Murat CERİTOĞLU

.....

Tez Sınav Tarihi 14.08.2023

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim (10/10/2023)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Saida BURKHANİDİNOVA

ÖNSÖZ

Kırgızistan'ın Oş ve Celal – Abad bölgesinde yaşayan Türkler üzerine yapılan bilimsel çalışmalar yok denilecek kadar azdır. Hem sınırları içinde yaşadıkları Kırgız Cumhuriyetinde hem de Batı ve Türkiye Türkolojisinde yeteri kadar araştırılmamıştır. Elde edilen bilgiler de oldukça karmaşık, tartışmalı ve çözümlenemeyen konulardan biri olarak değerlendirilmiştir. Bu durum araştırmamıza konu olan Türklerin tüm yönleriyle acilen araştırılması ve tespit edilmesini gerekli kılmıştır.

Bu sebeple ele aldığımız çalışmada, Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad bölgesinde yaşayan Türklerden derlediğimiz malzemelere dayanılarak, söz konusu Türklerin sosyo - kültürel yapısı tespit edilmeye, dil bakımından incelenmeye çalışılmıştır.

Ana malzeme olarak Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad bölgelerinde Ağustos - Eylül 2017, Ağustos - Eylül 2018 ve Oş bölgesinde 2002 ve 2012 yıllarında derlediğimiz, telefon ile kasetlere kaydedilen konuşma kayıtları kullanılmıştır. İnceleme alanımız olarak imkân olduğu kadar araştırmamıza konu olan Türklerin toplu halde yaşadığı köy ve kasaba gibi hem gelenek görenek hem de dil özelliğini nispeten daha iyi korumuş yerleşim birimleri tercih edilmiştir. Kaynak kişilerin tespiti konusunda ise eğitim, seyahat gibi nedenlerle yöreden ayrılmamış, gelenek görenek ve dil özelliğini nispeten daha iyi korumuş, yörenin en eski sakinleri olmasına dikkat edilmiştir. Derlemenin yararlı ve zengin içerikli olması açısından kaynak kişilerin 50 yaş grubu ve üstünde olması, onların çene ve diş yapısının ses telaffuzuna uygun oluşu da önemli hususlardan biri olmuştur. Araştırma alanımız hem dil hem de sosyo - kültürel yapı olduğundan kaynak kişilerin “ne” anlattığı da takip edilmiştir.

Çalışmamız Giriş ve 5 bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında, çalışmamızı dayandırdığımız malzemenin tasviri, malzemenin derlenmesinde kullanılan metot içeriği, incelenme usulü gibi konular üzerinde durulmuştur. 1. Bölüm'de Rusya Hâkimiyeti dönemi ve günümüzdeki Kırgızistan'ın durumu, Oş ve Celal - Abad bölgesi ile bu bölgede yaşayan Türkler

anlatılmıştır. 2. Bölüm’de daha çok Yüksek Lisans Tezimizin kaynağı esas alınarak araştırmamıza konu olan Türklerin geçiş dönemi inançları ve uygulamalarına dikkat çekilmiştir. 3. Bölüm’de Doktora çalışmamız için yaptığımız alan araştırması aşamasında derlenen ses malzemesi esas alınarak Kırgızistan’ın Oş ve Celal-Abad bölgesinde yaşayan Türklerin dili, ses bilgisi (detaylı bir şekilde) ve biçimbilgisi (çekim konuları ile sınırlı) ele alınmıştır. 4. Bölümde çalışmamıza temel olan malzemeyi içeren metinler hem Türkiye Türkçesi Alfabeti, hem de Uluslararası Fonetik Alfabeyle (International Phonetic Alphabet IPA) yazıya geçirilmiştir. Çalışmamızın sosyo – kültürel yapısı bölümünde ilgili terim adları Türkiye Türkçesi Alfabetiyle gösterilirken, kaynak kişiler hakkındaki bilgiler, çalışmamızın «Kaynaklar» bölümünde verilmiştir. Dil konusunun incelenmesinde ise IPA ile yazıya geçirilen metin temel alınmış, kaynak kişiler hakkındaki bilgiler ise, «Kaynak Kişi Bilgi Formu» ile «Metinler» bölümünde takdim edilmiştir. 5. Bölümde bu metinlerin dizin - sözlük kısmı yer almaktadır. Çalışmamızın sonunda, Kaynaklar, Türkçe ve İngilizce Özetlere yer verilmiştir.

Doktora eğitimi almak, hem zaman hem emek isteyen başlı başına zorlu bir süreçtir. Ben bu sürece bölüm hocalarımdan sağlam bilgisi ve deneyimlerine güvenerek başladım. Bu güvenle başladığım tez çalışmamın konusunun belirlenmesinde bana ön bilgi veren değerli hocam Prof. Dr. Sema Barutcu Özönder’e, çalışmanın her aşamasında bana destek olan, yardımlarını hiçbir zaman eksik etmeyen danışman hocam Prof. Dr. Ufuk Tavkul’a en içten şükranlarımı sunarım. Derleme kayıtlarının deşifresinde Türkiye Türkçesi Alfabeti ile Uluslararası Fonetik Alfabe (International Phonetic Alphabet IPA) hakkındaki bilgilerimi tamamlamak süretiyle desteğini esirgemeyen hocam Prof. Dr. Gülsüm Killi Yılmaz ile tezimin hazırlanması aşaması süresince, özellikle Uluslararası Fonetik Alfabe (International Phonetic Alphabet IPA) konusunda bana rehberlik eden kıymetli arkadaşım Dr. Şehruz Akatabay’a, alan araştırması yaptığım dönemde Özgön ve çevresinde bana rehberlik eden Türk-Ata derneğinin eski başkanı Halmergen Halibekov ve ailesine, yine Özgön ve çevresinde bana rehberlik eden Nargiza Mamitova ve ailesine, Celal-Abad bölgesinde bana rehberlik eden Türk-Ata derneğinin

Celal-Abad şubesi başkanı Bekcan Taşpolotov ile yardımcısı Caparalı Paşayev ve ailelerine, sıcaklıklarını gördüğüm kaynak kişilere, alan araştırması için gittiğim her bölgede lojistik açıdan destekleyip beni sabırla bekleyen yeğenim Farkhodzhan Bakhodir Uulu'na, ulaşamadığım bazı kaynakların Kırgızistan'dan temini konusunda desteğini esirgemeyen kıymetli arkadaşım Venera Olcobayeva ile Dr. Abdırasul Isakov'a minnettarım. Ayrıca, imkânlarım ölçüsünde gerçekleştirmeye çalıştığım bu araştırmanın yapılmasında beni her zaman destekleyen ve yardımlarını esirgemeyen, bana güvenen aileme, kardeşlerime, arkadaşlarıma, TRT Dış Yayınlar Dairesi Başkanlığı ailesine ve üniversiteye başladığım ilk yıllardan beri daima desteğini gördüğüm değerli hocam Faruk Gezgin ve ailesine, Ufuk Tuzman ve ailesine, Türkiye'de bulunduğum sürece beni yalnız bırakmayan Fatma Uyartaş ve ailesine, sevgisini, şefkatini ve desteğini hiç bir zaman eksik etmeyen Emine Gürsoy ve çocuklarına özellikle teşekkür etmeyi borç bilirim.

Saida BURKHANİDİNOVA

Ankara 2023

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER.....	iv
HARİTALAR DİZİNİ.....	x
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	xi
KISALTMALAR	xii

GİRİŞ

0.1. Konu.....	1
0.2. Araştırmanın Türü.....	1
0.3. Malzeme.....	1
0.3.1. Malzemenin Elde Edilmesi	1
0.3.2. Malzemenin Elde Edilmesinde ve Değerlendirilmesinde Kullanılan Yöntemler	2
0.3.3. Malzemenin Kodlanması.....	4
0.3.3.1. Harita Anahtarları	4
0.3.3.2. Ağız Kodlarına Bağlı Metin Numaraları	22
0.3.3.2.1. Celal-Abad ili Ağız Kodlarına Bağlı Metin Numaraları.....	22
0.3.4. Malzemenin Yazıya Geçirilmesi	25
0.3.4.1. Fonetik İşaretler	25
0.3.4.1.1. Ünlüler	25
0.3.4.1.2. Ünsüzler	26
0.3.4.1.3. Ayırıcı işaretler	27
0.3.4.1.3.1. Ünlüler.....	27
0.3.4.1.3.2. Ünsüzler	27
0.3.4.1.3.3. Diğer işaretler	27

BİRİNCİ BÖLÜM

KIRGIZİSTAN TARİHİ

1.1. Kırgızistan'ın Fizikî Coğrafyası	28
1.2. Kırgızistan'ın Rus Hâkimiyeti Dönemi	30
1.2.1. Kırgızistan'ın Çarlık Rusyası Dönemi (1868-1917)	30
1.2.2. Kırgızistan'ın Sovyetler Birliği Dönemi (1917-1991)	47
1.3. Kırgızistan'ın Bağımsızlık Dönemi	65

1.4. Kırgızistan’ın Oş ve Celal-Abad Bölgesi	75
1.4.1. Kırgızistan’ın Oş Bölgesi	75
1.4.2. Kırgızistan’ın Celal-Abad Bölgesi	87
1.4.3. Kırgızistan’ın Oş ve Celal-Abad Bölgesinde Yaşayan Türkler	92

İKİNCİ BÖLÜM

KIRGIZİSTAN OŞ VE CELAL-ABAD BÖLGESİ TÜRKLERİ:

SOSYO - KÜLTÜREL YAPI

2.1. Kırgızistan’ın Oş ve Celal – Abad Bölgesi Türkleri Doğum Âdetleri.....	107
2.1.1. Doğum Öncesi.....	107
2.1.1.1. Hâmile Kalma.....	107
2.1.1.2. Hâmilelik ve Bu Durumda Yapılan Uygulamalar	108
2.1.1.3. Aşermek Dönemi	110
2.1.1.4. Bebeğin Düşmesini Engellemek.....	110
2.1.1.5. Cinsiyet Tayinine Yönelik Uygulamalar	111
2.1.1.5.1. Hamilelik Öncesi	111
2.1.1.5.2. Hamilelik Sonrası	111
2.1.1.6. Doğuma Hazırlık	112
2.1.2. Doğum Sırası.....	113
2.1.2.1. Doğum	113
2.1.2.2. Doğum Sancısı Başlayan Hâmile Kadın İçin Yapılan İlk Müdahale	113
2.1.2.3. Doğumun Güçleşmesi Halinde Başvurulan Pratikler.....	114
2.1.3. Doğum Sonrası	114
2.1.3.1. Doğum Haberi	114
2.1.3.2. Lohusalık	115
2.1.3.2.1. Lohusanın Dikkat Etmesi Gereken Unsurlar	118
2.1.3.3. Bebek ile İlgili İnançlar	119
2.1.3.4. Ad Verme	121
2.1.3.4.1. Gün ve Yere Göre Kendi Adıyla Doğan Bebekler	121
2.1.3.4.2. Herhangi Bir Fizikî Özelliği ile Dünyaya Gelen Bebekler için Verilen Adlar	123
2.1.3.4.3. Bebeğin Adını Belirleyen Etmenlere Göre Verilen Adlar	124
2.1.3.5. Beşik Toy.....	126
2.1.3.6. Çocuğun Yürümesi	127
2.1.3.7. Ninni	128

2.2. Kırgızistan’ın Oş ve Celal – Abad Bölgesi Türkleri Düğün Âdetleri.....	129
2.2.1. Düğün Öncesi	129
2.2.1.1. Eş Seçme ve Kız İsteme	129
2.2.1.2. Söz Kesme	131
2.2.1.3. Düğün Hazırlıkları.....	131
2.2.1.4. Pota Toy.....	134
2.2.1.5. Havuç Doğrama.....	134
2.2.2. Düğün Sırası.....	135
2.2.2.1. Düğün	135
2.2.2.3. Davetliler ve Hatim	136
2.2.2.4. Gelinin Baba Ocağından Ayrılması.....	136
2.2.2.5. Gelinin Damat Evine Getirilmesi	138
2.2.3. Düğün Sonrası	140
2.2.3.1. Yüz Açmak.....	140
2.2.3.2. Gelin Ziyareti.....	140
2.3. Kırgızistan’ın Oş ve Celal – Abad Bölgesi Türkleri Ölüm Âdetleri	141
2.3.1. Ölüm Öncesi.....	141
2.3.1.1. Ölümü Düşündüren Ön Belirtiler	141
2.3.1.2. Ölümü Uzaklaştırma ve Ölümünden Kaçınma Önlemleri	142
2.3.1.3. Hastanın Öleceğinin Varsayılması	143
2.3.1.4. Ölümünden Hemen Sonra Yapılan İşlemler.....	144
2.3.2. Ölüm Sonrası.....	145
2.3.2.1. Ölüm Haberinin Duyurulması	145
2.3.2.1.1. Ölüm Haberinin Sözlü Duyurulması	145
2.3.2.1.2. Ölüm Haberinin Görsel Olarak Duyurulması	146
2.3.2.2. Cenaze Merasimi	147
2.3.2.3. Yas ve Yas Süresi	148
2.3.2.4. Ağıt	149

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KIRGIZİSTAN OŞ VE CELAL-ABAD BÖLGESİ TÜRKLERİ: DİL

3.1. Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türkleri Dili Ses Bilgisi	152
3.1.1. Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türkleri Dili Ses Düzeni.....	152
3.1.1.1. Ünlüler	152
3.1.1.1.1. Ses Bilimsel Değerde Bulunan Ünlüler ve Altsesleri	153

3.1.1.1.1. /a/ ünlüsü	153
3.1.1.1.2. /e/ ünlüsü	163
3.1.1.1.3. /ı/ ünlüsü	167
3.1.1.1.4. /i/ ünlüsü	173
3.1.1.1.5. /o/ ünlüsü	176
3.1.1.1.6. /ö/ ünlüsü	180
3.1.1.1.7. /u/ ünlüsü	186
3.1.1.1.8 /ü/ ünlüsü	189
3.1.1.1.2. Ünlü Uzunlukları	194
3.1.1.1.2.1. Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türklerinin Konuşma Dilinde Ünlü Uzunlukları	194
3.1.1.1.2.1.1. Kırgız Türkçesinin Etkisi Sonucunda Kullanılan Uzun Ünlüler	194
3.1.1.1.2.1.2. Eklere Bağlı Olarak Ortaya Çıkan Uzun Ünlüler	194
3.1.1.1.2.1.3. Kelime İçinde Ünsüz Düşmesi Gibi Sesbilimsel Olaylara Bağlı Ortaya Çıkan Uzun Ünlüler	195
3.1.1.1.3. İkiz Ünlüler	196
3.1.1.1.3.1. Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türklerinin Konuşma Dilinde İkiz Ünlüler	196
3.1.1.2. Ünsüzler	197
3.1.1.2.1. /b/ ünsüzü	198
3.1.1.2.2. /c/ ünsüzü	202
3.1.1.2.3. /ç/ ünsüzü	203
3.1.1.2.4. /d/ ünsüzü	204
3.1.1.2.5. /f/ ünsüzü	207
3.1.1.2.6. /g/ ünsüzü	208
3.1.1.2.7. /ğ/ ünsüzü	211
3.1.1.2.8. /x/ ünsüzü	213
3.1.1.2.9. /h/ ünsüzü	214
3.1.1.2.10. /j/ ünsüzü	216
3.1.1.2.11. /k/ ünsüzü	217
3.1.1.2.12. /q/ ünsüzü	222
3.1.1.2.13. /l/ ünsüzü	224
3.1.1.2.14. /m/ ünsüzü	228
3.1.1.2.15. /n/ ünsüzü	230
3.1.1.2.16. /ñ/ ünsüzü	233

3.1.1.2.17. /p/ ünsüzü	234
3.1.1.2.18. /r/ ünsüzü	237
3.1.1.2.19. /s/ ünsüzü	243
3.1.1.2.20. /ş/ ünsüzü	246
3.1.1.2.21. /t/ ünsüzü	248
3.1.1.2.22. /v/ ünsüzü	251
3.1.1.2.23. /y/ ünsüzü	254
3.1.1.2.24. /z/ ünsüzü	257
3.2. Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türkleri Dilinin Çekim Biçimbilgisi	259
3.2.1. Ad Çekimi	260
3.2.1.1. Çokluk Kategorisi	260
3.2.1.2. İyelik Kategorisi	261
3.2.1.3. Durum Kategorisi	263
3.2.1.3.1. Yalın Durum	264
3.2.1.3.2. İlgi Durumu	264
3.2.1.3.3. Yönelme Durumu	264
3.2.1.3.4. Belirtme Durumu	264
3.2.1.3.5. Bulunma Durumu	264
3.2.1.3.6. Ayrılma Durumu	265
3.2.2. Fiil Çekimi	265
3.2.2.1. Kip Ekleri	266
3.2.2.1.1. Bildirme Kipleri	266
3.2.2.1.1.1. Geçmiş Zaman	266
3.2.2.1.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman: [- di] ve [- ti]	266
3.2.2.1.1.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman: [- p], [- ip]	266
3.2.2.1.1.2. Şimdiki Zaman: [-jæp]	266
3.2.2.1.1.3. Geniş Zaman: [-ɑ], [-j]	267
3.2.2.1.1.4. Gelecek Zaman: [-ɑ], [-j]	267
3.2.2.1.2. Dilek Kipleri	267
3.2.2.1.2.1. Gereklilik Kipi: fiil +[-f], [-uʃ], [-iʃ] + iyelik eki + ceræc	267
3.2.2.1.2.2. Şart Kipi: fiil +[-sa], [-sæ] + iyelik eki	268
3.2.2.1.2.3. Emir /İstek Kipi	268
3.2.2.2. Şahıs Ekleri	269
3.2.2.2.1. Fiil + geçmiş zaman + şahıs eki	269
3.2.2.2.1. Fiil + şimdiki zaman + şahıs eki	269

3.2.2.2.3. Fiil + gelecek zaman + şahıs eki.....	270

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

METİNLER

4.1. Uluslararası Fonetik Alfabe İle Yazılan Metinler.....	271
4.2. Latin Alfabeli Metinler	458

BEŞİNCİ BÖLÜM

DİZİN - SÖZLÜK

ÖZET	1147
SUMMARY	1148
KAYNAKLAR.....	1150

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 01. Kırgız Cumhuriyeti İllerinin Harita Anahtarı 2022.....	5
Harita 02. Celal – Abad İli İlçelerinin Harita Anahtarı 2022.....	6
Harita 03. Suzak İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022	7
Harita 04. Oş İli İlçelerinin Harita Anahtarı 2022	12
Harita 05. Özgön İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022	13
Harita 06. Zerger Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022	15
Harita 07. Kara - Suu İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022.....	18
Harita 08. Ak - Taş Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022.....	20
Harita 09. Aravan İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022	21
Harita 10. Kırgız Cumhuriyeti'nin İlçelere Göre Haritası 2022	95

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 01. Kaynak Kişi Bilgi Formu	3
Çizelge 02. Kırgız Cumhuriyeti İllerinin Harita Anahtarı 2022.....	5
Çizelge 03. Celal – Abad İli İlçelerinin Harita Anahtarı 2022	6
Çizelge 04. Suzak İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022	7
Çizelge 05. Suzak Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022	8
Çizelge 06. Barpı Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022.....	9
Çizelge 07. Irs Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022	10
Çizelge 08. Saypidin Atabekov Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022	11
Çizelge 09. Oş İli İlçelerinin Harita Anahtarı 2022	12
Çizelge 10. Özgön İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı	14
Çizelge 11. Zerger Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022	15
Çizelge 12. Tört - Köl Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022	16
Çizelge 13. Döñ - Bulak Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022.....	17
Çizelge 14. Kara - Suu İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022.....	19
Çizelge 15. Ak - Taş Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022.....	20
Çizelge 16. Aravan İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022	21
Çizelge 17. Çek - Abad Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı	22
Çizelge 18. Kırgızistan'daki nüfusun etnik gruplara göre dağılımı 2023	70
Çizelge 19. Kırgızistan'daki Nüfusun Etnik Gruplara Göre Dağılımı	71
Çizelge 20. Kırgız Cumhuriyeti'nin En Temel Etnik Yapısının 1999 verilerine göre Bölgesel Dağılımı (<i>faiz ile</i>)	78
Çizelge 21. Kırgızistan'ın En Temel Etnik gruplarının Yıllara Göre Dağılımı (1959- 1970-1979-1989-1999-2009)	79
Çizelge 22. Araştırmamıza Konu Olan Türklerin Konuşma Dilinde Ünlü Sesbirimleri	153
Çizelge 24. Araştırmamıza Konu Olan Türklerin Konuşma Dilinde Karşılaşılan Tüm Ünlü Sesbirimlerinin (altsesleri ile birlikte) Ayırt Edici Özellikleri.....	193
Çizelge 23. Araştırmamıza Konu Olan Türklerin Konuşma Dilinde Durum Eklerinin Kullanımı.....	265

KISALTMALAR

agkk.	: Adı geçen kaynak kişi
Alm.	: Almanca
bkz.	: bakınız
C.A. şehri.	: Celal – Abad şehri
ev.	: Çeviren
TLE.	: Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları
Dr.	: Doktor
Ed.	: Editör
Far.	: Farsça
GSYİH.	: Gayri safı yurtiçi hâsıla
K.C. şehri.	: Kök - Cağgak şehri
KOCBT.	: Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türkleri
km.	: kilometre
mec.	: mecazî anlamda
M.Ö.	: Milattan nce
OT.	: Ortak Türkçe
z.	: zgn
Rus.	: Rusça
s.	: sayfa

- S.** : Sayı
- SBE.** : Sosyal Bilimler Enstitüsü
- SSCB.** : Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
- TDK.** : Türk Dil Kurumu
- vb.** : ve başka
- vs.** : ve saire
- UNESCO.** : Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

Eserlerle İlgili Kısaltmalar

- BRTS** : Büyük Rusça Türkçe Sözlük (1996), İstanbul: Multilingual Yabancı dil yayınları
- ED** : CLAUSON, S. G. (1972). An Etymological Dictionary of Pre – Thirteenth – Century Turkish, Oxford: At The Clarendon Press
- ETG** : GABAIN, A. V. (1995), Eski Türkçenin Grameri, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları
- EUTS** : CAFEROĞLU, A. (1968). Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları
- DLT** : (2020) Kâşgarlı Mahmud, Dîvânu Lügât - it Türk (Giriş – Metin – Çeviri - Notlar - Dizin), Haz. A. B. Ercilasun, Ziyat Akkoyunlu, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- JE** : ECKMANN, J. (2021), Çağatayca El Kitabı (çev: Günay Karaağaç), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- KB** : ARAT, R. R. (1979), Kutadgu Bilig III, İstanbul: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü
- TT** : TEKİN, T. (1995), Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler, Ankara: Simurg

GİRİŞ

0.1. Konu

Tezin konusunu Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad bölgesinde yaşayan Türklerin bulunduğu sahada yapılan alan araştırması sonucu derlenen malzemelere dayanılarak söz konusu Türklerin sosyo - kültürel yapısının tespiti ve dil bakımından incelenmesi oluşturmaktadır.

0.2. Araştırmanın Türü

Bu çalışmada eşzamanlı yöntem kullanılmıştır. Tespit edilen hususların açıklanmasına ilişkin gerekli yerlerde, kimi zaman art zamanlı yöntemlere de yer verilmiştir.

0.3. Malzeme

0.3.1. Malzemenin Elde Edilmesi

Tez çalışmamız için gerekli ana malzemelerin güvenilir ve orjinal olması için alan araştırma yöntemi uygulanmıştır. Bunun için öncelikle araştırmamıza konu olan Türklerin coğrafi dağılımı tespit edildi. Ardından araştırma yapılacak bölgeler belirlendi. Bu süreçte özellikle çevreyle iletişimin az olduğu ve teknolojiden uzak köy ve kasaba gibi hem gelenek görenek hem de dil özelliğini nispeten daha iyi korumuş yerleşim birimleri tercih edildi. Sonraki aşamada, bölge halkına mensup birkaç rehber kişiye başvurularak söz konusu yerleşim yerlerini gösteren taslak bir harita çizildi. Amacımız doğrultusunda plan ve programlı yapılan ilk alan araştırması Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad bölgelerinde Ağustos - Eylül 2017; ikincisi ise Ağustos - Eylül 2018 tarihlerinde gerçekleştirildi. Çalışmamızda kullandığımız ana malzemeler söz konusu tarihlerde alan araştırması yöntemiyle telefona alınan konuşma kayıtlarından oluşmaktadır. Bunun dışında, daha önce şahsî ilgimiz doğrultusunda Oş bölgesinde 2002 ve 2012 yıllarında arkadaşlarımızın aile ortamında, onların aile üyelerinden kasetlere almış

olduğumuz konuşma kayıtlarından da yararlanılmıştır. Çalışmamızın metin kısmı ve buna dayalı olarak inceleme bölümleri elimizdeki toplam 67 kayıttan seçilen 33 kayıt örneklerine dayanmaktadır. Yararlanılan 30 kayıttan 6'sı, yukarıda adı geçen 2002 ve 2012 yıllarına ait olan şahsî arşiv kayıtlarındandır.

Ana malzemeler hem Türkiye Türkçesi Alfabeti, hem de Uluslararası Fonetik Alfabeye (International Phonetic Alphabet IPA) yazıya geçirildi. Dil bölümünün incelenmesinde IPA ile yazıya geçirilen metin temel alındı.

0.3.2. Malzemenin Elde Edilmesinde ve Değerlendirilmesinde Kullanılan Yöntemler

Alan araştırması sırasında görüşme, ses kayıt tekniği, soru kağıdı, gözlem ve hazır bilgiden yararlanıldı.

Önceden hazırlanmış olan sorular kaynak kişiye soruldu. Konuşmalar sesli olarak kaydedildi. Kaynak Kişi Formunun (bk. Çizelge 01) doldurulması için gerekli bilgiler alındı.

Çizelge 01. Kaynak Kişi Bilgi Formu

Kaynak Kişi No:
Boy Adı:
Kayıt Yeri:
Kayıt Tarihi:
Kaynak Kişinin
Adı ve Soyadı:
İkamet Yeri:
Doğum Yeri:
Doğum Tarihi:
Cinsiyeti:
Medeni Hali:
Mesleği:
Öğrenim Düzeyi:
Dil bilgisi:
Yaşadığı Başka Yerler:
Anlatım Türü:

Derlenen malzemelerin değerlendirilmesinde yardımcı olması için doğrudan ve dolaylı gözlem yöntemiyle araştırmamıza konu olan Türklerin günlük yaşamına ilişkin veriler toplandı. Gerekliğinde yerleşim birimlerinde kısa geziler düzenlenerek fotoğraf kayıtları da oluşturuldu. Söz konusu aşamada Kırgızistan'ın Oş bölgesinden 12 ve Celal - Abad bölgesinden 6 olmak üzere toplam 18 yerleşim birimi ziyaret edildi. Hazır bilgiler için çeşitli kütüphanelere başvuruldu.

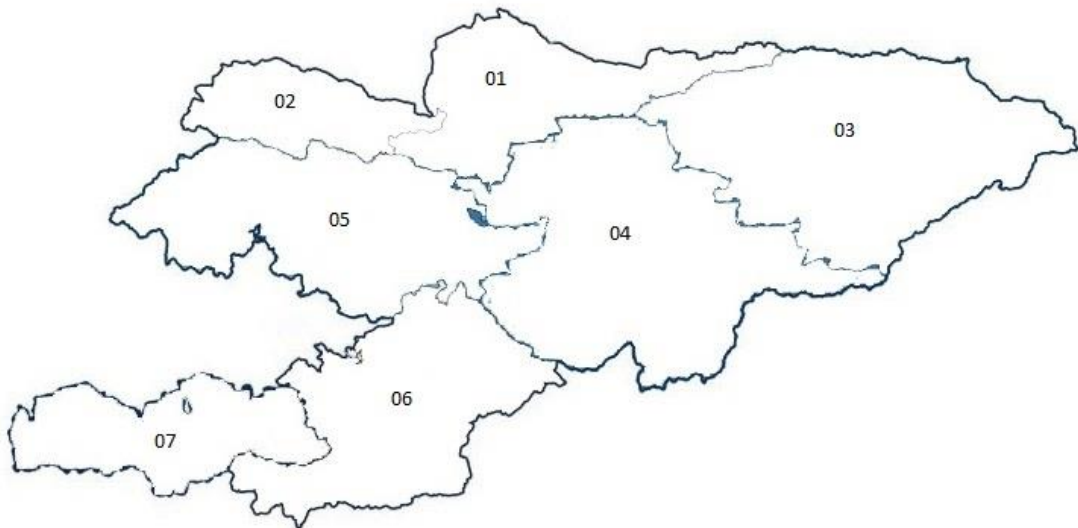
Kaynak kişilerin tespiti konusunda ise eğitim, seyahat gibi sebeplerle yöreden ayrılmamış, gelenek görenek ve dil özelliğini nispeten daha iyi korumuş, yörenin en eski sakinleri olmasına dikkat edildi. Derlemenin yararlı ve zengin içerikli olması açısından kaynak kişilerin 50 yaş grubu ve üstünde olması, onların çene ve diş yapısının ses telaffuzuna uygun oluşu da önemli hususlardan biri oldu. Araştırma alanımız hem dil hem de sosyo - kültürel yapı olduğundan kaynak kişinin “ne” anlattığı da takip edildi.

0.3.3. Malzemenin Kodlanması

Çalışmamızın kodlanmasında, Kırgız Cumhuriyeti haritası esas alındı. Kodlama içinde Kırgızistan İstatistik Komitesi (www.stat.kg) internet sitesinde açıklanan siyasi bölümlenme ve terminolojisini kullanmaya özen gösterildi. Buna göre Kırgız Cumhuriyeti 7 ilden (oblast/область), her il bir kaç ilçeden (rayon/район), her ilçe bir kaç köy meclisinden (ayıl ökmötü/айыл өкмөтү) ve her köy meclisi bir kaç köyden (köy/айыл) oluşmaktadır. Kodlanan dil malzemesi il, ilçe, köy meclisi ve köy olmak üzere kuzeyden güneye ve batıdan doğuya doğru numaralandırıldı.

0.3.3.1. Harita Anahtarları

Kırgız Cumhuriyetinde bulunan 7 il kuzeyden güneye ve batıdan doğuya doğru numaralandırıldı. Buna göre araştırma bölgemizden Celal - Abad ili 05, Oş ili ise 06 olarak kaydedildi. Alan araştırması yapılan bölgeler, tabloda kırmızı renkle gösterilmiştir.

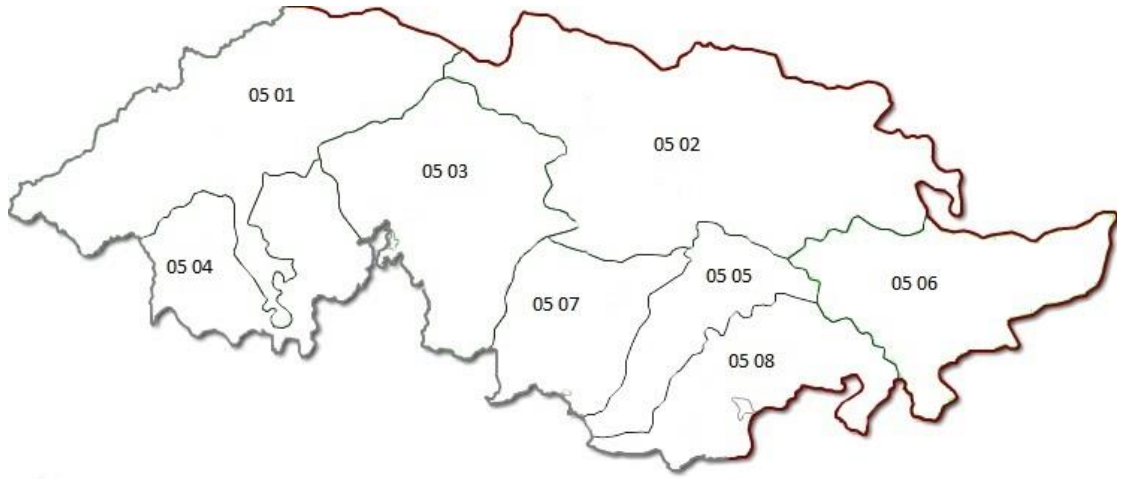

Harita 01. Kırgız Cumhuriyeti İllerinin Harita Anahtarı 2022

İdari bölümlenmesi açısından Kırgız Cumhuriyeti 7 ilden oluşmaktadır. Nüfusu, 01.12.2022 itibarıyla 7 milyon (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan il sayısı 2.

Çizelge 02. Kırgız Cumhuriyeti İllerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	İlin resmî adı	Nüfus	İlçe Sayısı
01	Çüy	985 430	8
02	Talas	247 029	4
03	Issık - Köl	505 901	5
04	Narın	294 311	5
05	Calal-Abad	1 282 253	8
06	Oş	1 414 670	7
07	Batken	558 652	3

Harita 02. Celal – Abad İlçe İlçelerinin Harita Anahtarı 2022

Celal - Abad ili 8 ilçeden oluşmaktadır. Nüfusu 1 282 253 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan ilçe sayısı 1.

Çizelge 03. Celal – Abad İlçe İlçelerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	İlçenin resmî adı	Nüfus	Köy Meclisi Sayısı
05 01	Çatkal	28 916	4
05 02	Toktogul	104 518	10
05 03	Aksı	139 140	11
05 04	Ala - Buka	110 503	8
05 05	Bazar - Korgon	187 344	8
05 06	Toguz - Toro	25 721	5
05 07	Nooken	148 015	8
05 08	Suzak	314 750	13

Harita 03. Suzak İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022

Suzak ilçesi 2 şehir, 13 köy meclisi ve 130 köyden oluşmaktadır ve nüfusu 314 750 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy meclisi sayısı 4.

Çizelge 04. Suzak İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	Köy meclisinin resmî adı	Nüfus	Köy Sayısı
05 08 01	Kara - Alma	4053	4
05 08 02	Kızıl - Köl	17 137	12
05 08 03	Kızıl - Tuu	31 011	20
05 08 04	Kurmanbek	14 277	8
05 08 05	Bagış	22 636	7
05 08 06	Kögart	13 844	4
05 08 07	Lenin	7 651	3
05 08 08	Suzak	48 565	8
05 08 09	Barpı	29 105	19
05 08 10	Taş - Bulak	23 150	11
05 08 11	İris	44 493	13
05 08 12	Kara - Dariya	16 211	3
05 08 13	Saypidin Atabekov	30 011	18

Suzak Köy Meclisi 08 köyden oluşmaktadır ve nüfusu 48 565 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy sayısı 3, kaynak kişi sayısı ise 4.

Çizelge 05. Suzak Köy Meclisi Köylerinin Harita¹ Anahtarı 2022

Kodu	Köyün resmî adı	Nüfus	Kaynak kişi kodu
05 08 08 01	Blagoveşenka	6 025	05 08 08 01 01
05 08 08 02	Kır - Col	836	
05 08 08 03	Cañı - Dıykan	2 808	05 08 08 03 01
05 08 08 04	Kamış - Başı	1 789	
05 08 08 05	Sadda	1 201	05 08 08 05 01 05 08 08 05 02
05 08 08 06	Suzak	31 349	
05 08 08 07	Aral	2 538	
05 08 08 08	Dostuk	2 019	

¹ Çalışmamız için ihtiyaç duyulan bazı köy meclislerinin haritalarına ulaşamadığından, ilçe haritaları üzerinden söz konusu köy meclislerinin harita anahtarları tahmin edilerek çıkarıldı ve kodları, çizelge üzerinde verildi.

Barpı Köy Meclisi 19 köyden oluşmaktadır ve nüfusu 29 105 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy sayısı 1, kaynak kişi sayısı ise 2.

Çizelge 06. Barpı Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	Köyün resmî adı	Nüfus	Kaynak kişi kodu
05 08 09 01	Komsomol	3482	
05 08 09 02	Açı	527	
05 08 09 03	Boz - Çıçkan	1672	
05 08 09 04	Beş - Moynok	1746	
05 08 09 05	Cañı - Ayıl	1310	
05 08 09 06	Car - Kıştak	1425	
05 08 09 07	Döböy	1691	
05 08 09 08	Kaңdı	710	
05 08 09 09	Miñ - Örük	1283	
05 08 09 10	Markay	688	
05 08 09 11	Prigorodniy	1983	
05 08 09 12	Say	467	
05 08 09 13	Töölös	1088	
05 08 09 14	Taştak	1355	
05 08 09 15	Ülgü	2333	
05 08 09 16	Türk - Maala	1122	05 08 09 16 01 05 08 09 16 02
05 08 09 17	Çeñget - Say	954	
05 08 09 18	Çeke - Döbö	2907	
05 08 09 19	Çokmor	2362	

İris - Köy Meclisi 13 köyden oluşmaktadır ve nüfusu 44 493 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy sayısı 1, kaynak kişi sayısı da 1.

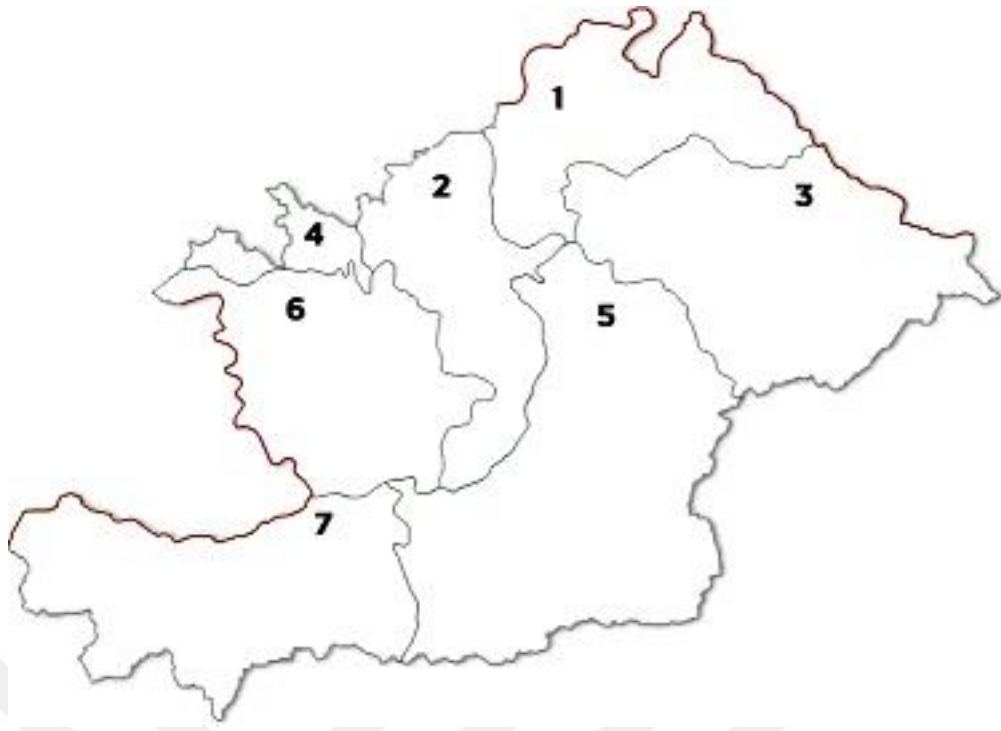
Çizelge 07. İris Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	Köyün resmî adı	Nüfus	Kaynak kişi kodu
05 08 11 01	Ladan - Kara	6519	05 08 11 01 01
05 08 11 02	Arap - Say	2981	
05 08 11 03	Car - Kıştak	6442	
05 08 11 04	Dömör	3026	
05 08 11 05	Kaynar	130	
05 08 11 06	Kurgak - Köl	5917	
05 08 11 07	Kır - Col	617	
05 08 11 08	Kümüş - Aziz	9261	
05 08 11 09	Masadan	2408	
05 08 11 10	Sasık - Bulak	198	
05 08 11 11	Totiya	3387	
05 08 11 12	Çımçık - Car	1515	
05 08 11 13	İris	2092	

Saypidin - Atabekov Köy Meclisi 18 köyden oluşmaktadır ve nüfusu 30 011 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy sayısı 1, kaynak kişi sayısı da 1.

Çizelge 08. Saypidin Atabekov Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	Köyün resmî adı	Nüfus	Kaynak kişi kodu
05 08 13 01	Türk - Abad	11 612	05 08 13 01 01
05 08 13 02	Balta - Kazı	897	
05 08 13 03	Bököy	0	
05 08 13 04	Boston	174	
05 08 13 05	Cañı - Cer	2720	
05 08 13 06	Ciyde	4246	
05 08 13 07	Kaynar	35	
05 08 13 08	Kara - Cığaç	935	
05 08 13 09	Kaşkar - Maala	508	
05 08 13 10	Kızıl - Bağış	1031	
05 08 13 11	Kırgız - Abad	741	
05 08 13 12	Munduz	1783	
05 08 13 13	Nayman	584	
05 08 13 14	Taş - Bulak	160	
05 08 13 15	Bek - Abad	1898	
05 08 13 16	Özbek - Abad	701	
05 08 13 17	Çek	1311	
05 08 13 18	Şirin	615	

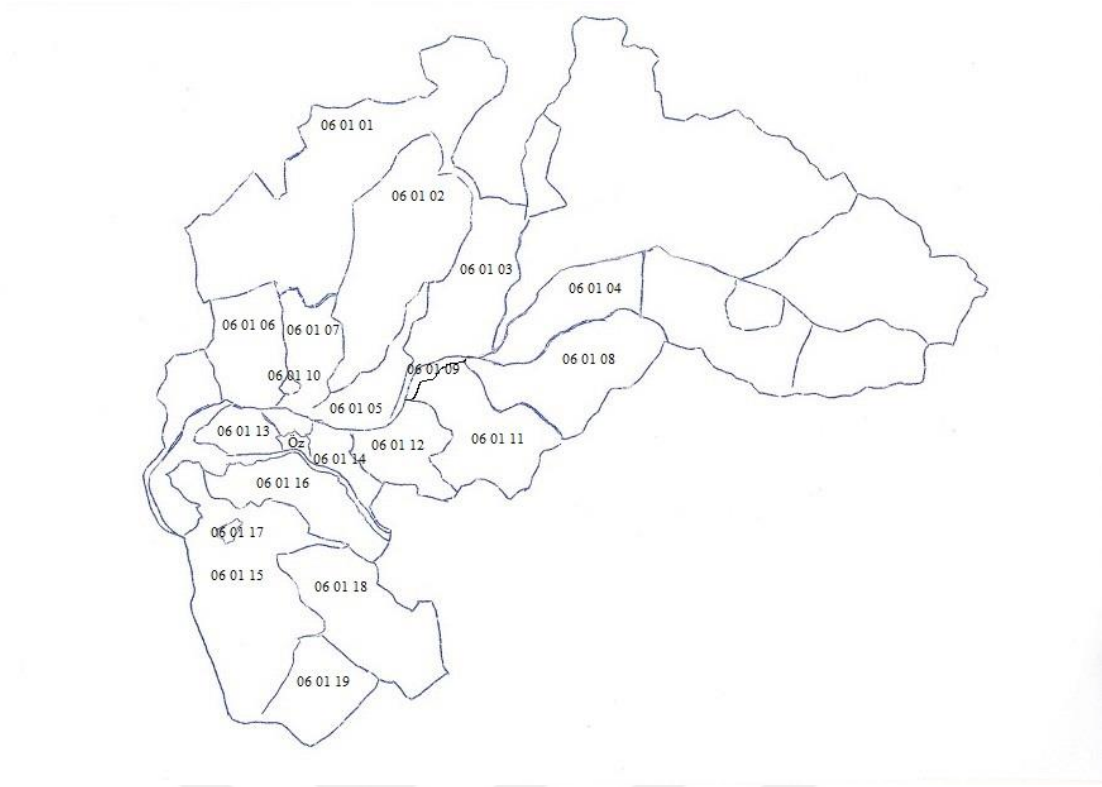
Harita 04. Oş İli İlçelerinin Harita Anahtarı 2022

Oş ili 7 ilçe ve 87 köy meclisinden oluşmaktadır ve nüfusu 1 414 670 (www.stat.kg).

Alan araştırması yapılan ilçe sayısı 3.

Çizelge 09. Oş İli İlçelerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	İlçenin resmî adı	Nüfus	Köy meclisi sayısı
06 01	Özgön	287 384	19
06 02	Kara - Suu	456 932	16
06 03	Kara - Kulca	101 108	12
06 04	Aravan	140 445	8
06 05	Alay	87 940	13
06 06	Nookat	308 112	16
06 07	Çoñ - Alay	32 749	3

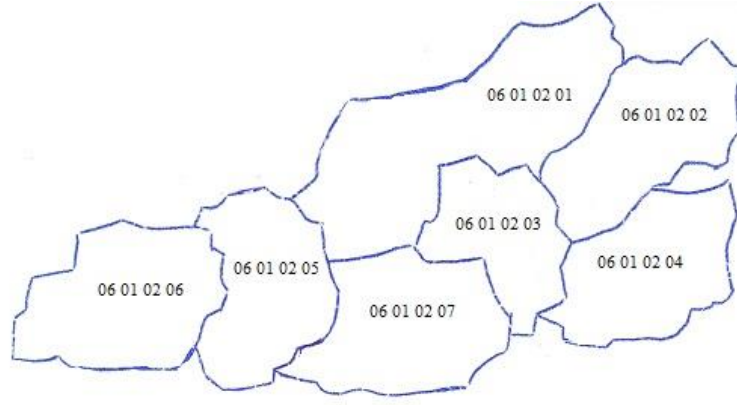

Harita 05. Özgön İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022

Özgön ilçesi, Devlet İstatistik komitesi verilerine göre 2022 yılı başı itibariyle 1 şehir ve 19 köy meclisinden oluşmaktadır. Toplam nüfusu 287 384 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy meclisi sayısı 3. Özgön valiliğinin 2019 verilerine göre ilçe nüfusunun (Toplam 273 402/ Türkler 8851) %3.2'si Türklerden oluşmakta. Onlar Özgön şehrinde 0.29 %, Baş - Döbö 0.69%, Tört - Köl 7.34%, Zerger 18.75% ve Döñ - Bulak 24.3 % köy meclislerinde yaşamaktadır (Özgön valiliği)

Çizelge 10. Özgön İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı

Kodu	Köy meclisinin resmî adı	Nüfus	Köy sayısı
06 01 01	Çanget	4131	2
06 01 02	Zerger	11 103	7
06 01 03	Kızıl - Too	10 536	5
06 01 04	Salamalik	8529	7
06 01 05	Cazı	17 468	4
06 01 06	Tört - Köl	14 751	5
06 01 07	İri - Suu	10 658	7
06 01 08	Köldük	5362	2
06 01 09	Ak - Car	8878	4
06 01 10	Cılandı	12 012	6
06 01 11	Altın - Bulak	3813	6
06 01 12	Mırza - Ake	20 057	3
06 01 13	Baş - Döbö	9180	5
06 01 14	Döñ - Bulak	18 802	10
06 01 15	Kızıl - Oktyabr	17 456	10
06 01 16	Karool	18 083	4
06 01 17	Kurşap	24 580	3
06 01 18	Calpak - Taş	8800	8
06 01 19	Kara - Taş	2323	5

Harita 06. Zerger Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022

Zerger köy meclisi, Devlet İstatistik komitesi verilerine göre 2022 yılı başı itibariyle 07 köyden oluşmaktadır ve nüfusu 11 103 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy sayısı 2, kaynak kişi sayısı ise 7. Köy Meclisi Başkanlığından alınan 2017 verilerine göre Türk nüfusu toplam 2227 kişi. Onların 622'si Ayu - Say köyünde, 1605'i Kayrat köyünde yaşamaktadır.

Çizelge 11. Zerger Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	Köyün resmî adı	Nüfus	Kaynak kişi kodu
06 01 02 01	Niçke - Say	2024	
06 01 02 02	Kuturgan	1807	
06 01 02 03	Ayu - Say	1330	0601020301 0601020302 0601020303 0601020304 0601020305 0601020306
06 01 02 04	Zarger	1416	
06 01 02 05	Cañı - Ayıl	1147	
06 01 02 06	Toktogul	1598	
06 01 02 07	Kayrat	1781	0601020701

Tört - Köl köy meclisi Devlet İstatistik komitesi verilerine göre 2022 yılı başı itibariyle 05 köyden oluşmaktadır ve nüfusu 14 751 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy sayısı

1, kaynak kişi sayısı da 1. Özgön valiliğinin 2019 verilerine göre toplam 13 732 kişilik nüfusun % 7.34'ü Türklerden oluşmaktadır.

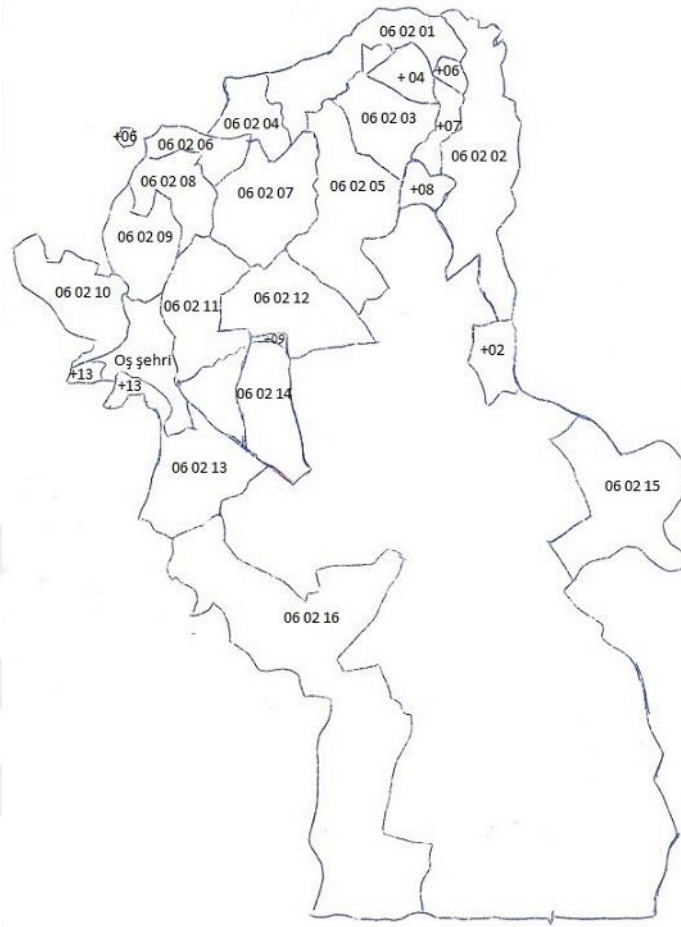
Çizelge 12. Tört - Köl Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	Köyün resmî adı	Nüfus	Kaynak kişi kodu
06 01 06 01	Şoro - Başat	5838	
06 01 06 02	Boston	2053	06 01 06 02 01
06 01 06 03	Ana - Kızıl	3355	
06 01 06 04	Makarenko	2833	
06 01 06 05	Kıymıl	672	

Döñ - Bulak köy meclisi Devlet İstatistik komitesi verilerine göre 2022 yılı başı itibariyle 10 köyden oluşmaktadır ve nüfusu 18 802 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy sayısı 2, kaynak kişi sayısı ise 5. Özgön valiliğinin 2019 verilerine göre toplam 17 513 kişilik nüfusun % 24.3'ü Türklerden oluşmaktadır.

Çizelge 13. Döñ - Bulak Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	Köyün resmî adı	Nüfus	Kaynak kişi kodu
06 01 14 01	Özgörüş	4092	0601140101 0601140102 0601140103
06 01 14 02	Cañı - Abad	2616	
06 01 14 03	Miçurina	305	
06 01 14 04	Bakmal	1813	
06 01 14 05	Döñ - Bulak	3602	0601140501 0601140502
06 01 14 06	Babaş - Uulu	548	
06 01 14 07	Kara - Darya	573	
06 01 14 08	Töölös	855	
06 01 14 09	Böksö - Col	726	
06 01 14 10	Çımbay	3672	

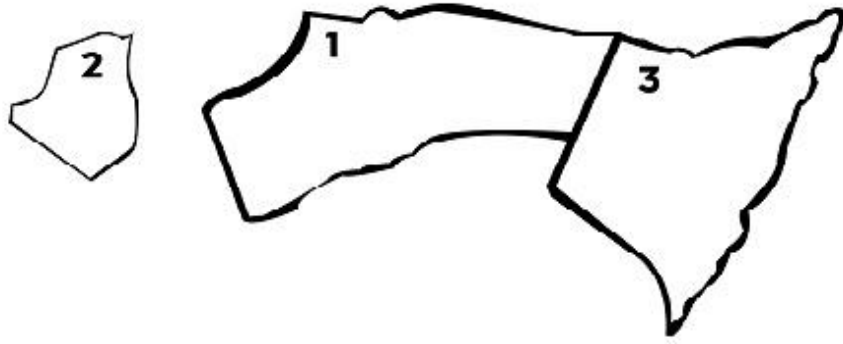

Harita 07. Kara - Suu İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022

Kara - Suu ilçesi, Devlet İstatistik komitesi verilerine göre 2022 yılı başı itibariyle 1 şehir, 16 köy meclisi ve 137 köyden oluşmaktadır ve nüfusu 456 932 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy sayısı 1.

Çizelge 14. Kara - Suu İlçesi Köy Meclislerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	Köy meclisinin resmî adı	Nüfus	Köy sayısı
06 02 01	Savay	28 935	9
06 02 02	Cañı - Arık	16 981	4
06 02 03	Sarı - Kolot	10 620	6
06 02 04	Saray	25 012	6
06 02 05	Otuz - Adır	19 146	9
06 02 06	Ak - Taş	11 227	3
06 02 07	Cooş	30 941	11
06 02 08	Kaşkar - Kıştak	35 878	8
06 02 09	Nariman	52 034	14
06 02 10	Kızıl - Kıştak	41 656	7
06 02 11	Şark	49 347	7
06 02 12	Madı	35 365	11
06 02 13	Tölöykön	31 630	7
06 02 14	Katta - Taldık	17 011	10
06 02 15	Kızıl - Suu	5841	7
06 02 16	Papan	19 626	18

Harita 08. Ak - Taş Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022

Ak - Taş köy meclisi, Devlet İstatistik komitesi verilerine göre 2022 yılı başı itibariyle 3 köyden oluşmakta ve nüfusu 11 227 (www.stat.kg). Alan araştırması yapılan köy sayısı 1, kaynak kişi sayısı ise 12. Köy Meclisi Başkanlığından alınan 2019 verilerine göre Türk nüfusu toplam 1610 kişi.

Çizelge 15. Ak - Taş Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı 2022

Kodu	Köyün resmî adı	Nüfus	Kaynak kişi kodu
06 02 06 01	Ak - Taş	5174	06 02 06 01 01 06 02 06 01 02 06 02 06 01 03 06 02 06 01 04 06 02 06 01 05 06 02 06 01 06 06 02 06 01 07 06 02 06 01 08 06 02 06 01 09 06 02 06 01 10 06 02 06 01 11 06 02 06 01 12
06 02 06 02	Cılkeldi	5068	
06 02 06 03	Barak	985	

Çek - Abad köy meclisi, Devlet İstatistik komitesi verilerine göre 2022 yılı başı itibariyle 8 köyden oluşmakta ve nüfusu 16 971 (www.stat.kg).

Çizelge 17. Çek - Abad Köy Meclisi Köylerinin Harita Anahtarı

Kodu	Köyün resmî adı	Nüfus	Kaynak kişi kodu
06 04 06 01	Kökölöpaş	1042	
06 04 06 02	Cakşılık	2650	
06 04 06 03	Car - Kıştak	966	
06 04 06 04	Tölöykön	623	
06 04 06 05	Koçubayev	3341	
06 04 06 06	Pahtaçı	6463	06 04 06 06 01
06 04 06 07	Maksım - Tobu	846	
06 04 06 08	Agrom	1040	

0.3.3.2. Ağz Kodlarına Bağlı Metin Numaraları

0.3.3.2.1. Celal-Abad ili Ağz Kodlarına Bağlı Metin Numaraları

05 Celal - Abad İli

05 08 Suzak İlçesi

05 08 08 Suzak Köy Meclisi

05 08 08 01 Blagoveşenka Köyü

05 08 08 01 01 Tölönbay Baypolatov

05 08 08 03 Cañı - Dıykan Köyü

05 08 08 03 01 Anar Osuyeva

05 08 08 05 Sadda Köyü

05 08 08 05 01 Abdırzak Hacı Mamataliyev

05 08 08 05 02 Bekcan Taşpolotov

05 08 09 Barpı Köy Meclisi

05 08 09 16 Türk Maala Köyü

05 08 09 16 01 Adaham Hacimatov

05 08 09 16 02 Bek Kambarov

05 08 11 Iris Köy Meclisi

05 08 11 01 Ladan - Kara Köyü

05 08 11 01 01 Akramacı İskanaciye

05 08 13 Saypidin Atabekov Köy Meclisi

05 08 13 01 Türk - Abad Köyü

05 08 13 01 01 Öktam Hoca

06 Oş ili Ağız Kodlarına Bağlı Metin Numaraları

06 01 Özgön İlçesi

06 01 02 Zerger Köy Meclisi

06 01 02 03 Ayu - Say Köyü

06 01 02 03 01 Artıkbay Kamçıbayev

06 01 02 03 02 Cümagül Aliyeva

06 01 02 03 03 Maksuda Abdıgapparova

06 01 02 03 04 Şerniyaz Razabayev

06 01 02 03 05 Gavharbek Aliyev

06 01 02 03 06 Ötkürbek Cahanbayev

06 01 02 07 Kayrat Köyü

0601020701 Bahrinsa Karayeva

06 01 06 Tört - Köl Köy Meclisi

06 01 06 02 Boston Köyü

06 01 06 02 01 Aytacihon Sulaymanova

06 01 14 Döñ - Bulak Köy Meclisi

06 01 14 01 Özgörüş Köyü

0601140101 Abdıcappar Calilov

0601140102 Karamat Abdumomunova

0601140103 Mübarak Yusuphunova

06 01 14 05 Döñ - Bulak

0601140501 Galat Holboyev

0601140502 Turgunoy Hasanova

06 02 Kara - Suu İlçesi

06 02 06 Ak - Taş Köy Meclisi

06 02 06 01 Ak - Taş Köyü

06 02 06 01 01 Halimahon Burkhanidinova

06 02 06 01 02 Hosiyat Abdullacanova

06 02 06 01 03 Barat Abdullacanov

06 02 06 01 04 Halil Tairov

06 02 06 01 05 İbadat Mirzahanova

06 02 06 01 06 Kudra Süyünova

06 02 06 01 07 Nuhsara Şerkulova

06 02 06 01 08 İbadat Süyünova

06 02 06 01 09 Saodat Umaraliyeva

06 02 06 01 10 Samarhan Börüyeva

06 02 06 01 11 Büzaynap Kamalova

06 02 06 01 12 Abubakir Umaraliyev

06 04 Aravan İlçesi

06 04 06 Çek - Abad Köy Meclisi

06 04 06 06 Pahtaçı Köyü

06 04 06 06 01 Ergaş Mirzayev

0.3.4. Malzemenin Yazıya Geçirilmesi

Metinler hem Türkiye Türkçesi Alfabetiyle hem de Uluslararası Fonetik Alfabe IPA ile yazıya geçirilmiştir. Türkiye Türkçesi Fonetik Alfabede, Türk Dil Kurumunca 1997 yılında düzenlenen bilimsel bir toplantıda Ahmet Bican Ercilasun tarafından sunulup tartışılarak kabul edilen alfabe; Uluslararası Fonetik Alfabenin ise, 1925 yılında Kopenhag'da toplanan Uluslararası Ses Bilimi Birliği tarafından ortaya konulan ve zaman diliminde birkaç kez yenilenen Uluslararası Fonetik Alfabe'nin 2015 yılında kabul edilen çizelgesine uygun olarak yazıya geçirilmiştir. Metinlerin tasvirinde kullanılan tüm ünlü ve ünsüz işaretlerin listesi aşağıda verilmiştir.

0.3.4.1. Fonetik İşaretler

0.3.4.1.1. Ünlüler

- [ɑ] (a) geniş, düz, artdil
- [ɒ] (â) geniş, yuvarlak, artdil
- [a] (á) geniş, düz, öndil
- [æ] (ä) geniş yakın, düz, öndil
- [e] (è) yarı dar, düz, öndil
- [ɛ] (e) yarı geniş, düz, öndil
- [ɯ] (ı) dar, düz, artdil
- [i] (î) dar, düz, ortadil
- [i] (i) dar, düz, öndil
- [o] (ò) yarı dar, yuvarlak, artdil
- [ɔ] (o) yarı dar, yuvarlak, artdil
- [ɐ] (ó) yarı dar, yuvarlak, ortadil
- [œ] (ö) yarı dar, yuvarlak, öndil
- [u] (u) dar, yuvarlak, artdil

[y] (ü) dar, yuvarlak, öndil

[ʉ] (ú) dar, yuvarlak, ortadil

0.3.4.1.2. Ünsüzler

[b] (b) ötümlü, patlayıcı, çift dudak

[d͡ʒ] (c) ötümlü, yarı kapantılı, dişeti-damak

[t͡ʃ] (ç) ötümsüz, yarı kapantılı, dişeti-damak

[d] (d) ötümlü, patlayıcı, dişeti

[f] (f) ötümsüz, sızıcı, diş-dudak

[g] (g) ötümlü, patlayıcı, art damak

[ɟ] (ğ) ötümlü, patlayıcı, ön damak

[ʁ] (ğ) ötümlü, sızıcı, küçük dil

[x] (x) ötümsüz, sızıcı, artdamak

[χ] (h) ötümsüz, sızıcı, küçük dil

[ʒ] (j) ötümlü, sızıcı, dişeti-damak

[c] (k') ötümsüz, patlayıcı, ön damak

[k] (k) ötümsüz, patlayıcı, artdamak

[q] (k) ötümsüz, patlayıcı, küçük dil

[l] (l) ötümlü, yan ünsüz, dişeti

[ɭ] (ɭ) ötümlü, yan ünsüz, dişeti-damak

[m] (m) ötümlü, genizsel, çift dudak

[n] (n) ötümlü, genizsel, dişeti

[ɲ] (ñ) ötümlü, genizsil, ön damak

[p] (p) ötümsüz, patlayıcı, çift dudak

[r] (r) ötümlü, vurmali, dişeti-damak

[ɾ] (r) ötümlü, hafif vurmali, dişeti-damak

[s] (s) ötümsüz, sızıcı, dişeti

[ʃ] (ş) ötüksüz, sızıcı, dişeti-damak

[t] (t) ötüksüz, patlayıcı, dişeti

[v] (v) ötümlü, sızıcı, diş-dudak

[v] (w) ötümlü, yarı ünlü, çift dudak

[j] (y) ötümlü, yarı ünlü, ön damak

[z] (z) ötümlü, sızıcı, dişeti

0.3.4.1.3. Ayırıcı işaretler

0.3.4.1.3.1. Ünlüler

v: uzunluk

v' yarı uzunluk

ɣ daha geriye kaymış

0.3.4.1.3.2. Ünsüzler

ç daha da ötüksüz

ç daha da yuvarlak

j yumuşaklık işareti

0.3.4.1.3.3. Diğer işaretler

x **x** kesintinin bulunmayışı

v ünlü

c ünsüz

/x/ fonetik/fonolojik temsil

[x] telaffuz parantezi

x > y x, y'den öncedir

BİRİNCİ BÖLÜM

KIRGIZİSTAN TARİHİ

Kaşgarlı Mahmud Dîvânu Lugâtî't - Türk adlı eserinde Türk kavimlerinin yaşadığı bölgeleri dünya coğrafyasına yayılışını anlatırken Batı'da Rum/Bizans ülkesini, Doğu'da ise Çin ülkesini (o zamanki adıyla Xıtay ~ Xatay ülkesini) sınır alır. Haritanın orta kısımlarında kalan bölgelerde Türklerin en temel ve büyük kavimleri olarak ifade edilen Peçenek/Beçenek, Kıpçak/Kıfçak, Oğuz, Yemek/Yimek, Başgırd/Başkurt, Basmıl, Kayı, Yabaku, Tatar, Kırgız/Kırkız, Çigil, Tuhsı, Yağma/Yagma, Ograk/Igrak, Çaruk, Çömül/Çomul, Uygur, Tangut, Hıtay ve Tabgaç/Tabgaçlar (Sarıcaoğlu 2008: 127) gibi Türk boyları mevcuttur. Peçenek Türkleri bu boyların en batı kesiminde Rum/Bizans ülkesine yakın noktada yer alırken, en doğuda, Çin'e en yakın noktada ise Kırgız/Kırkız Türklerinin bulunduğu bahseder. Yine Dîvânu Lugâtî't-Türk'e göre en arı, katkısız Türkçeyi, Kırgızların konuştuğundan söz edilir. Bugünkü Kırgızistan işte bu Kırgız/Kırkız Türklerinin IX-X yüzyıllarda Güney Sibiry'a'dan göç etmeye başladığı ve XVI. yüzyıldan sonra yayıldığı, yerleştiği bölgenin adıdır.

1.1. Kırgızistan'ın Fizikî Coğrafyası

Kırgızistan Orta Asya'nın kuzeydoğu bölgesinde yer almaktadır. Pamir Alay dağlarının kuzeydoğu ve Tanrı dağlarının batı kısmını içine alır (Asanov 2004: 17). Yüzölçümü 199.9 bin km² (<https://president.kg/about>) olan ülke, kuzeyde Kamışanovka köyünden güneyde Altın-Dayra havzasındaki buzulun başına kadar 459 km, batıda Türkistan sıradağlarının kuzeyinden doğuda Enilçek buzuluna kadar 925 km'ye uzanmaktadır (Osmonov 2012: 6). Kuzeyinde Kazakistan ile 1.113 km, güneydoğusunda Çin Halk Cumhuriyeti ile 1.049 km, batısında Özbekistan ile 1.374 km, güneybatısında Tacikistan ile 972 km sınırı bulunan ülkenin toplam uzunluğu 4.508 km'dir (Atlas Kirgizskoy SSR 1987: 17). Dünyada kapladığı alan bakımından 85. sırada yer alan Kırgızistan'ın içine 2 İsviçre, 1 Avusturya devletini alabilecek kadar

genişlikte olduğu kaydedilmektedir (<https://invest.gov.kg>). Yüzölçümünün %5,8'ini ormanlık alanlar, %4,4'ünü sulu alanlar, %53,3'ünü tarımsal alanlar ve %36,5'ini diğer arazi yapıları (<https://www.president.kg/kg/kyrgyzstan>) oluştururken, deniz ile sınırı bulunmamaktadır. Kırgızistan dağlık bir bölgedir. Sıra dağlar ülke toprağının % 60-65'ini kaplamaktadır (Osmonov 2012: 6). Toprağının % 94.2'sinin deniz seviyesinden yüksekliği 1.000 metreyi aşar, toplam yüzölçümünün % 4'ü ise 3.000 metrenin üstündedir. Ortalama rakım 2.750 metredir. En yüksek nokta Ceñiş (Zafer) Zirvesi 7.439 metre, en alçak nokta ise Kara Darya, deniz seviyesinden 401 metre yüksekliktedir (Atlas Kirgizskoy SSR 1987: 17). Kırgızistan nüfusunun neredeyse tamamı 1.800 metreden daha yüksekte yaşamaktadır (Kırgızistan Ülke Profili 2011: 3).

İklimi, yüksek bölgelerine bağlı olarak büyük zıtlıklar ile karasaldır. Maksimum hava sıcaklığı +44° C (meteoroloji istasyonu Çüy), minimum hava soğukluğu -54° C (meteoroloji istasyonu Ak-Say). Yılda en fazla yağış miktarı Fergana çıkıntılarının batı kısmında (meteoroloji istasyonu Ak-Terek/ Gava) – 1.090 mm, en az yağış Issık-Göl depresyonunun batı ucunda (Rıbaçye) - 144 mm. Buzulların sayısı 8.208, toplam alanı ise yaklaşık 8.100 kilometrekaredir. En büyük buzulları güney Engilçek'te bulunur.

Kırgızistanda, uzunluğu 10 kilometreyi geçen 30 binden fazla nehir vardır. Tam 1.923 göl mevcut olmakla birlikte, onun 100'den fazlasının alanı 20 hektardan büyüktür. Ülkenin en uzun nehirleri Narın (535 km), Çüy (260 km), Kökömörön (199 km), Sarı-Caz (198 km), Çatkal (189 km), Tar (172 km), Talas (91 km); en büyük ve derin gölleri ise Issık-Göl (6236.0 km²/ 668.0), Soñ-Köl (270.0 km²/ 13.2), Çatır-Köl (153.5 km²/ 16.5), Sarı-Çelek (4.9/ 234.0), Kara-Suv (sol) (4.2/ 150.0), Kulun (3.3/ 91.0), Mertsbahera (4.5/ -).

Kırgızistan florası 3.670 tür köklü bitkiden oluşur. Onlardan 343'ü ağaç ve çalılar, 200'ü şifalı bitkilerden oluşur. Ülke alanın toplam %3'ü ormanlık alandır. Kırgızistan faunasında 20-30 bin çeşit omurgasız türü, 536 çeşit omurgalı canlı türü mevcut (Atlas Kirgizskoy SSR 1987: 17).

1.2. Kırgızistan'ın Rus Hâkimiyeti Dönemi

Türkistan'daki Rus hâkimiyeti iki dönemden oluşur. Birincisi 1917 yılına kadar gelen Çarlık Rusya ve ikincisi 1917-1991 yılları arasını kapsayan Sovyetler Birliği dönemidir (Kara 2002: 17). Bu sebeple çalışmamızda Kırgızistan'ın Rus Hâkimiyeti dönemini Çarlık Rusya'sı ve Sovyetler Birliği Dönemi diye iki ayrı aşamada ele aldık.

1.2.1. Kırgızistan'ın Çarlık Rusyası Dönemi (1868-1917)

Altın Ordu Hanlığının dağılmasından sonra XV. yüzyılda, Orta Asya Türk kavimleri arasında yeni birlikler doğmuştur (Günay 2015: 443). Bu dönemde bölgede Kazan (1437–1552), Kırım (1460–1783), Astırahan (Ejderhan-Hacıtarhan) (1466–1556), Kasım (1445–1681), Sibir (1220–1598) (Devlet 1999: 3) ve Türkistan Hanlıkları (Buhara 1599-1868; Hive 1512-1873; Hokant 1700-1876; Türkmen 1880-1884) (Devlet 1999: 37-40; Günay 2015: 448; Saray 1993: 19) kurulmuştur. Söz konusu hanlıkların ise, Türk topraklarını işgal etme hareketiyle tamamen² Çarlık Rusya hâkimiyetine girmesi, Orta Asya Türk kavimleri tarihinde yeni mücadeleleri başlatmıştır. Bu bağlamda bir taraftan Çarlık Rusya ile Komünist Rusların taht kavgası, diğer tarafta Türk kavimlerinin milli mücadele hareketi SSCB adlı yeni bir dönem ile sonuçlanmıştır.

Bugünkü Kırgızistan toprakları yukarıda adı geçen hanlıklardan, Türkistan Hanlıkları, onun içinde Hokand Hanlığı³ sınırları içinde yer almıştır. Söz konusu hanlıkların kurulduğu coğrafya olan ve tarihî süreçte “Türklerin yaşadığı yer” anlamında, siyasî/ coğrafi terim olarak kullanılan Türkistan, batıda Hazar Denizi'nden başlayıp doğuda bugün Çin Halk Cumhuriyeti sınırları içinde yer alan Kumul şehrine kadar uzanır. Kuzeyde Kazakistan ülkesini içine alan bölge, güneyde ise kuzey Afganistan ile kuzeydoğu İran'ı içerir. Tamamı 5.500.000 km²'lik

² Çarlık Rusya hâkimiyetine Türk Hanlıklarından ilk olarak 1552 tarihinde Kazan Hanlığı, son olarak 1884 tarihinde Türkmen Hanlığı girmiştir.

³ Daha sonra eski Hokand Hanlığının toprakları Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan SSC ve Tacikistan SSC'ne dâhil edilecek. Hanlığa ait toprakların bir kısmı da Çin'in egemenliğine geçecek. /<https://kun.uz/news/2023/03/27/tashkil-topish-yuksalish-va-xotima-ozbek-xonliklari-chegaralarining-yangi-xaritalari/>.

bir alanı ihtiva eden Türkistan bölgesi (Orta Asya Türk Tarihi: <https://www.youtube.com/c/AcikogretimSistemi>) “Batı Türkistan” ve “Doğu Türkistan” olmak üzere iki büyük kısımdan oluşur (Kanlıdere 2013: 81). Bunlardan birincisi XIX. yüzyılın ikinci yarısında Çarlık Rusya, XX. yüzyılın başlarında ise SSCB hâkimiyetine girmiştir. Akabinde, 1924 senesinde Batı Türkistan’da SSCB’nin sınır düzenleme politikası sonucunda Kazak, Kırgız, Özbek ve Türkmen boy adlarıyla yeni idari sınırlar teşekkül etmiştir. 1991 yılında bağımsızlığını kazanan bu ülkeler, yeni tarih sayfalarında ayrı ayrı Bağımsız Türk Cumhuriyetleri olarak yer almıştır. Yine Türklerin en eski yurtlarından biri olan Doğu Türkistan, bugün Çin Halk Cumhuriyeti’nin batısında yer alır ve burada büyük oranda Uygur Türkleri yaşar. Çinlilerin yeni topraklar anlamına gelen Sinkiang (Sincan) ismini verdiği bölge, tarih içinde Kaşgarya veya Altışehir olarak da anılmıştır. En önemli şehirleri Yarkend, Kaşgar, Aksu ve Urumçi’dir (Kanlıdere 2013: 81).

Avrupa cihetine açılmayan Çarlık Rusyası, XVI. asrın ortalarından itibaren Asya’ya doğru yayılmaya başlamıştır. XVI. asrın ortalarında Kazan ve Astrahan’ı alan Ruslar, XVII. asırda Başkurdülkesini, XVIII. asırda da Kazakistan bozkırlarını işgal etmişlerdi. R Rusya’yı imparatorluk⁴ haline getirmek ve sıcak iklimlere açılmak hayaliyle yaşayan Çar I. Petro (1698 -1725) Orta Asya’ya hâkim olarak, zenginlikler ülkesi Hindistan’a inmek istemiştir. Onun bu isteği halefleri tarafından da benimsenince Ruslar, adım adım güneye doğru yayılmaya başlamışlar (Saray 1994: 2-3).

Çarlık Rusyası bugünkü Kırgızistan’ı iki aşamada; önce kuzey, sonra güney kısmını istila etti. Kuzey kısmını istila etme süreci esasen 13 yılda (1855-1868) gerçekleşti. Güney kısmını istila etme süreci kuzey kısmına göre daha zor olmakla birlikte kanlı çatışmalara sahne oldu.

Yeni ele geçirilen topraklarda Rusya’nın yönetim sistemi uygulandı (Osmonov 2017: <https://students.com.kg/archives/474>). Yeni idari yapıda artık, ülkenin eski yöneticileri sultan

⁴ Rusya İmparatorluğu (1700-1917), Büyük Petro (1682-1725) devrinde teşekkül etti (Devlet 1999: 59) ve II. Nikola (1894-1917) devrinde son buldu (Devlet 1999: 62).

ve beylere yer yoktu. Ülke Ruslar tarafından doğrudan doğruya yönetiliyordu. İdarenin, 50 kadar ailenin yönetimi ile meşgul olan en küçük kuruluşları Türkistanlılara bırakıldı. Bu küçük idari kuruluşları yöneten «aksakal» (ihtiyar) adı verilen yöneticilerin dahi, bir kademe yüksek idari kuruluş olan mıntıkaların Rus müdürleri tarafından onaylanması gerekiyordu (Hayit 1995: 157). Bu bağlamda Çarlık hükümetinin yönetim sistemi Kuzey Kırgızistan sınırlarının Rus topraklarına dâhil edilmesiyle, daha açık ifade etmek gerekirse XIX. yüzyılın 60'lı yıllarında tatbik edilmeye başlandı. Rusya hükümetini önce tanıyan Kırgız boyları, Batı Sibirya Genel Valiliği'ne bağlı Semey Oblastının Aladağ bölgesi sınırları içinde yer aldı (Osmonov 2017: <https://students.com.kg/archives/474>).

Şubat 1865'te bu idari-bölgesel birimin bir parçası olarak Aral'dan Issık-Göl'e kadar olan geniş bir alanı kapsayan Türkistan Oblastı kuruldu. Issık-Göl, Çüy, Talas, Ketmen-Töbö vadilerinin bazı kısımları, daha sonra Teñir-Too'nun merkez kısmı bu oblasta bağlı idi.

1867'de Rus ordusunun Oro-Töbö, Hocent bir de Semerkant'ın bazı bölgelerine girmesiyle, söz konusu oblast Türkistan Genel Valiliği olarak değişti. Yeni Genel Valilik, Sır-Derya (merkezi Taşkent) ile Yedisu (merkezi Verniy) oblastlarını kapsıyordu. Kırgızistan'ın Çüy vadisi, Issık-Göl havzası ve Teñir-Too'nun merkez kısmı Yedisu oblastına dâhildi ve general valisi olarak G. A. Kolpakovskiy tayin edildi. Talas vadisi ise Sır-Derya oblastına tabi kılındı.

Yedisu oblastı 1867'den 1882'ye kadar Türkistan Genel Valiliği sınırlarında yönetilirken, daha sonra Rusya'nın Bozkır Genel Valiliği kurulduğunda 1882 yılından 1899 yılına kadar bu idari yapının bir parçası olmuştur. 1899'dan itibaren Yedisu oblastı tekrar Türkistan Genel Valiliği'ne bağlanmıştır.

Yukarıdaki idari değişikliklere rağmen Yedisu oblastı 1886'dan 1893'e kadar "Türkistan Krayı'nın idaresi hakkındaki nizamname", daha sonra 1893'ten 1917'ye kadar 1891 yılında onaylanmış Bozkır Genel Valiliği'ni idaresi hakkındaki nizamnameyle yönetildi (Cumanaliyev 2016: 378).

Yukarıda da bahsini ettiğimiz gibi Kırgızistan’ın kuzey kısmına göre güney kısmını istila etme süreci daha zor olmakla birlikte kanlı çatışmalara sahne oldu. Bu süreç 1870’lı yılların başındaki Hokand Hanlığı’nın karmaşık politikasına karşı Kırgızların özgürlük savaşı, özellikle 1873-1876 yıllarında gerçekleşen halk harekâtı, Hanlığın sona ermesi ve 1876 yılı General M. D. Skobelev’in “Alay ilmi-askeri araştırma gezisi” gibi olaylara bağlı gelişmiştir (Cumanaliyev 2016: 338).

Bugünkü Kırgızistan’ın güney kısmı, o zamanki Hokand Hanlığı 8 Şubat 1876 yılında saat 11’de Rus askeri tarafından tamamen ele geçirildi (Cumanaliyev 2016: s.364). Fakat hanlığın sona ermesi hakkındaki resmi fermanı Aleksandr II, kendisinin 22 yıl önce ya da 1854 senesinde tahta geçtiği 19 Şubat günü imzaladı. Fermanda, “...1875 yılına kadar Hokand Hanlığı’nı oluşturan topraklar İmparatorluğa dâhil edilsin ve ondan Fergana oblasti oluşturulsun!” denilmiştir (Cumanaliyev 2016: 365).

Hokand Hanlığının kaldırılması ve Fergana oblastının oluşturulmasıyla Aksı, Ala-Buka, Eki-Suu arası, Arstanbap, Kök-Art, Özgön, Kurşab, Kara-Kulca, Alaykuu, Kara-Suv, Nookat, Aravan, Kadamcay, Soh, Isfara, Batken, Leylek ve diğer bölgeler Rus egemenliğine girdi. Ancak Alay bölgesinin güney eteklerindeki ve Fergana vadisindeki boylar mücadelelerine devam etti.

Hokand Hanlığı’nın kanlı çatışmalarla feshedilmesini sağlayan M. D. Skobelev, 2 Mart 1876’da resmi olarak Fergana oblastının askerî valisi olarak göreve başladı. Hokand oblastının başkent olarak tanınması, Çar siyasetine aykırı düşüncesiyle yönetim ofisi Margalan’a taşındı (Cumanaliyev 2016: 367).

Alay bölgesinin tamamen Rus egemenliğini tanınmasının ardından, tüm güney Kırgızları Türkistan Genel Valiliği’nin Fergana oblastına dâhil edildi. 1867 yılından itibaren oblast, Türkistan Krayı’nın idaresi hakkındaki nizamname projesiyle yönetildi. Fergana oblastı 1886 yılına gelindiğinde resmen 12 Haziran günü onaylanan Türkistan idaresi hakkındaki nizamname çerçevesinde varlığını sürdürdü.

1867'den itibaren sürekli bir idari bölünme içinde yaşayan Kırgızistan'ın kuzey bölgelerinden sonra güney tarafında 1876'dan itibaren idari reformlar yapılmış ve 1886'da Türkistan Krayı'nın idaresi hakkındaki nizamnamenin nihai onayı ardından sona ermiştir. Sonuç olarak, bugünkü Kırgızistan'ın şu veya bu güney bölgesi, Fergana oblastının 5 uyezdinin her birine dâhil edildi.

Örneğin, Namangan uyezdine (merkezi Namangan şehri) Narın Nehri'nin sağ kıyısında bulunan bugünkü Aksı, Ala-Buka ve Çatkal ilçelerinin bulunduğu bölgeler ile Ketmen-Töbö vadisi; Andican uyezdine (merkezi Andican şehri) eski Eki-Suu-arasındaki Kırgız toprakları, yani bugünkü Nooken, Bazar-Korgon, Suzak, Özgön, Kara-Kulca ilçeleri tabi kılındı. Margilan uyezdine ise bugünkü Batken oblastının Batken ilçesinin bazı kısımları, bugünkü Oş oblastının Nookat ilçesinin batı kısmı bağlı idi. Hokand uyezdine Oş oblastının Çoñ-Alay, Batken oblastının Kadamcay ilçelerinin sınırları, Batken ilçesinin bazı kısımları dâhil edildi (Cumanaliyev 2016: 382).

İdari açısından Kırgızistan toprakları hiçbir zaman tek bölge olmamıştır (Begaliyev 1994: s.108). Bugünkü Kırgızistan sınırlarına sadece Fergana oblastının Oş uyezdi baştan sona dâhil edilmiştir. Söz konusu uyezd sınırları şimdiki Kara-Suv, Alay, Aravan ilçeleri, Oş civarı, Özgön ilçesinin Kürşab kısmı ve Nookat ilçesinin doğu kesiminde yer alan büyük bölümünü kapsıyordu. Bu bölgelerin başkenti bugünkü Özbekistan'ın Fergana (o zamandaki Margalan, daha sonra Skobelev) şehrinde bulunan Fergana oblastını oluşturuyordu. Leylek ve Sülüktü bölgeleri 1887 yılında Zeravşan okrugı esas alınarak teşekkül edilen Semerkant oblastının Hocent uyezdine dâhil edilmiştir (Cumanaliyev 2016: 383).

Türkistan'daki sömürgeci güçlerin idari düzeni dört kademeliydi. A) Türkistan Kray idaresi; B) Oblast idaresi; B) Uyezd idaresi; D) Yerel idare.

Türkistan Genel Valisi, kray idaresinin ana yönetim alanlarını denetledi. (Cumanaliyev 2016: 378). Türkistan Genel Valiliği kendi içinde oblastlara, oblastlar uyezdlere, uyezdler boluşlara, boluşlar köylere ayrılıyordu. Boluşlar 2-3 bin çadırdan, köyler ise 100-200 çadırdan

oluşuyordu. Boluşu yönetenler boluş kongresinde, köy idarecileri ya da starçınlar ise köy toplantısında seçilirdi (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 31).

Genel valilerin doğrudan mülki idaresinde ona oblast ve uyezd yöneticileri yardım etti. Genel valinin yetkisi en yüksek, en kapsamlı ve en güçlüydü. O, Çar tarafından atandı ve görevi sürecinde Savaş Bakanlığına bağlı kaldı. Genel vali adayı atanabilmek için öncelikle Çar'ın güvenini kazanmış olması gerekiyordu. Sonrasında iş potansiyeli, askeri hizmetlerindeki tecrübesi, ana bakanlıkların desteği ve diğer faktörler önemli rol oynamıştır.

Genel vali hem sivil hem de askeri yetkiye sahipti. Kray'ın en başında bulunan yetkili olarak, orada konuşlanmış askeri birliklerin de başkomutanıydı. Oblastlardaki askeri birliklerde ise oblastın askeri valileri komutanlık yaptı.

Genel vali bölgenin ekonomik meseleleri, personel politikası ve hukuki işlerinde belirleyici bir figürdü. Mahkeme davaları onun doğrudan müdahalesiyle yürütüldü. Yetkisi altındaki oblast askeri valilerinin alt rütbeli görevlilerini ödüllendirme ve cezalandırma hakkına sahipti. Onların maaşlarını sınırlamak, arttırmak ve diğer mali sorunlarını da çözme yetkisi vardı (Cumanaliyev 2016: 377).

Oblast ve uyezdlerin başında Çar subayları ile bölge polis komiserleri vardı. Onların kontrolü altında yerel manaplar, zengin insanlar boluşluk veya starçınlık görevine seçildiler. Daha sonra askeri valilere, isterse seçim yapmaksızın starçınları atama yetkisi verildi. Boluşlar, Çar memurları tarafından emredilen görevlerin yerine getirilmesi ve vergilerin zamanında toplanmasını denetledi. Starçınlar ise boluşlara itaat etti ve onların talimatlarını yerine getirdi. Bunlara ek olarak yerel yönetime aksakallar, biyler ve kadılar katıldı.

Ciddi ceza davaları, uyezd ve askeri mahkemeler tarafından incelenip karara bağlanıyordu. Küçük ceza davalarına biyler, kadılar ve hâkimler örf - adet ve şeriata göre karar çıkardı (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 32).

Türkistan Kray'ında yerel yönetim sisteminin birtakım özellikleri vardır. Zira Rusya'nın merkez bölgelerine nazaran Türkistan Kray'ındaki yerel yönetim sistemi, "askeri-halk idaresi"

adı altında önce Kafkasya’da, ardından Türkistan’da tecrübe kazanmıştır. Onun içeriği 3 madde ile aşağıdaki gibidir:

1. Yerli “tüzem” halkı Rusya İmparatorluğu kanunları ile değil, kendilerinin “örf-adetleri ve özel kararlarıyla” yaşarlar;
2. “Tuzem” halkının mahkemesini şariat, örf-adet kuralları ile çalışan mahalli halk mahkemesi oluşturur;
3. Her Rus idari yöneticisi aynı zamanda kontrolü altındaki okrug, bölge ya da oblastın askeri komutanıdır (Cumanaliyev 2016: 382).

O yerli halk üzerinde “gerekirse” silah kullanma ve bazı “tehlikeli” bulduğu yerli insanları “dışarıya sürgün” etme hakkına sahipti (Cumanaliyev 2016: 383).

İktidar yapısında polisin de önemi büyüktü. Ordu gibi o da Çar hükümetinin bel kemiği idi. Polis haklarından genel validen yerli nüfus idarecilerine kadar tüm yetkililer yararlandı (Cumanaliyev 2016: 388).

İdari işler, tercümanlar vasıtasıyla Rusça olarak yürütülürdü. 1886 yılında Rus subaylarının yerli dili öğrenmeleri emredildi fakat subaylar buna ilgi göstermediler. Rusça konuşan Türkistanlıların sayısı o kadar azdı ki, Rus hükümeti, Omsk ve Taşkent’te, Türkistan’da ve diğer Asya memleketlerinde görev alacak Ruslar için, bir Asya Dil Okulu açmak zorunda kaldı (Hayit 1995: 159).

Rusya işgal edilen yeni bölgelere yabancının, özellikle Avrupalının girmesine karşı dikkatli davranmış, onların buraya girmesini önlemiştir. Özellikle gazeteci ve yazarların ziyaretlerini genellikle engellemiştir (Yalçınkaya 1994: 132). Rusya’nın Orta Asya’ya açılmasının iktisadi ve siyasi nedenleri vardı. XIX yüzyılın 30-60 yıllarında Uluslararası duruma göre Rusya Türkistan’a öncelikle siyasi sebeplere göre sahip olmak istedi. Çünkü Doğu’nun komşu ülkeleri ile İngiltere İmparatorluğu Türkistan’ı, onun içinde Kırgızistan’ı istila etme hareketini başlatmıştı. Türkistan’ın siyasi ve stratejik öneminin farkına varan Rusya, başta İngiltere olmak üzere bazı ülkelerin benzer hareketlerini sınırlamak için bu bölgeyi bir an

önce ele geçirmeye çalıştı. O zamanlar Türkistan ile ticaret yapmak Rusya için çok da karlı değildi. Çünkü XIX yüzyılın sonuna kadar Türkistan'a ürün getirmeye oranla Rusya'ya mal satmak daha yaygındı. Bu nedenle Çarlık Rusya Türkistan'a, öncelikle siyasi açıdan talip olmuştur. Türkistan Rusya açısından, ürün satın alma ve endüstrisi için ihtiyaç duyulan hammadde tedarikçisi olarak ikinci sırada önemliydi (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 5).

Ruslar istila ettiği topraklara tam anlamıyla hâkim olabilmek için Ruslaştırma politikası yürütmüştür. Bunun için Rusya merkezine sığmayan çiftçileri kendisine tabi olan topraklara yerleştirme yollarını kullanması, Rusların sadece siyasi açıdan değil halk olarak da yayılmasını, yerli halkın dili, ekonomisi ve kültürünü de etkisi altına alabilmek bakımından önemli rol oynamıştır.

Bu bağlamda Kırgızistan, Rusya'ya ilhak edildiği andan itibaren bölgeye yabancı çiftçiler göç etmeye başladı. Yeni gelen çiftçilerin yerleşimi için özel bölümler oluşturulmuş ve araştırmalar yapılmıştır. Çarlık iktidarı tarıma çok elverişli, nehir ve suları bol vadileri, ovaları ve ana yola yakın yerleri yerli halkın elinden alıp, akın eden Rus ve Ukraynlara vermeye başladı (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 33). Sonucunda bölgede yeni köyler, Rus ve Ukrayn köyleri oluştu.

Örneğin, 1868-1883 yıllarında Yedisu oblastında organize edilen 36 Rus-Ukrayn köyündeki 2,5 bin ev, ağırlıklı olarak Sarı Özön, Çüy ve Issık-Göl çevresinde bulunuyor.

1890'lı yıllarında Rus köylülerinin göçü yoğunlaştı. Buna, 1892-1898 yıllarında Merkez Rusya'da gerçekleşen kıtlık da bir faktördü. 1896 yılında sadece Pişpek ve Prjevalsk uyezdlerinde 26 Rus köyü ortaya çıktı ve bu dönemdeki Rus göçü, 80'li yıllara oranla ikiye katlandı. XIX yüzyılın sonunda Rus çiftçiler Güney Kırgızistan'a da gelmeye başladı. Buralarda ilk Rus köyleri 1893'te Pokrovka ve Oş uyezdlerinde kuruldu. Rus köylülerinin yanı sıra 1877-1884 yılları arasında bölgeye Çin feodalitesi baskısından kaçan Dunganlar ile Uygurlar da gelmeye başladı. Onları da Fergana'nın, Issık-Göl'ün, Çüy vadilerinin tarıma elverişli hudutlarına yerleştirmek zorunda kalındı (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 33).

Tarıma uygun bölgeler yetersiz kaldığından ve buna Kırgızların itirazı artmasından korkan Çarlık Rusya, 1896-1906 yıllarında Rus çiftçilerinin Türkistan'a göç etmesini yasakladı. Buna rağmen XX yüzyılın başında merkez valilikten çiftçilerin bağımsız göçleri arttı. Onlar daha çok Yedisu, daha açık ifade etmek gerekirse Kuzey Kırgızistan'a akın etmeye başlamıştır. Örneğin, sadece 1902 yılında söz konusu oblasta 2.700 aile göç etti. Onlardan 1.200 aile Pişpek uyezdine yerleşti. 1905-1907 yıllarında Birinci Rus devriminin başlangıcında, Çar Hükümeti, merkez bölgelerdeki köylüleri içinde bulunduğu savaştan oyalamak maksadıyla Türkistan'a göç etmesine yeniden izin verdi. Onları yerleştirmek için özel Yedisu ve Sır Derya göçmenler bölgesi oluşturulmuştur. 1906 yılında Yedisu'da 40 bin, Sır-Derya bölgesinde 27 bin ve Fergana'da 4 bin göçmen çiftçi toplandı.

Yerel halkın elinden alınan arazileri yasal hale getirmek amacıyla 1891 yılında Çar Hükümeti "Bozkır nizamnamesini" geliştirdi. Buna göre Kırgızların yerleştiği bütün topraklar devletin sayılırdı. Bu nizamnameye göre Kırgız halkının ekilebilir arazileri ve hatta otlaklarına her an el konulabilirdi (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 34).

Rusya'ya tabi olduktan sonra Kırgızistan nüfusunun önemli ölçüde arttığı görülmektedir. 1897 yılında Rusya sınırlarında yapılan nüfus sayımında Kırgızistan'ın yeni idari sınırlarında 663 bin kişi yaşıyordu. Bu rakam 1865'e oranla 116 bin kişiye fazla ve yüzde 21,2 artış kaydetmektedir. Kırgızistan nüfusu öncelikle yerel nüfusun doğal artışı, ikinciden Rusya'nın Avrupa kısmındaki bölgeler ile Batı Sibirya'dan gelen çiftçiler nedeniyle artmıştır. Bunun dışında, Çin egemenliğindeki Doğu Türkistan'da yaşayan Dungan ve Uygur isyancılarının bir kısmı, oradaki yetkililerden ceza alma korkusuyla Kırgızistan'a taşındı. Göç eden Dunganların sayısı 8 bin civarındaydı. 1913 yılında Kırgızistan nüfusu 864 bine ulaştı. Bu rakam, 1897 yılındaki rakamlarla kıyaslandığında yüzde 30 fazlalık göstermektedir (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 35).

Rusya'nın bu uygulaması doğa ve iklim koşulları, dağlık arazilerde bulunan bereketli yayla ve meraların sunduğu şartlar sayesinde hayvancılık ve tarıma dayalı uğraşlar ile geçinen bölgenin doğal olarak ekonomik yapısını da etkilemiştir.

XVII-XIX yüzyılları kapsayan tarihi süreçte Kırgızlar eski çağlardan beri kalıplaşmış hayvancılık geleneğini devam ettirmişlerdir. Bunun sebebi halkın yaşadığı coğrafi bölgelerin doğal ve iklimsel koşullarının bu sektöre elverişli olmasının yanı sıra, ekonomik ve kültürel deneyimin, yaşam tarzı özelliklerine bağlı tarihsel faktörle de açıklanabilir. Ataların bu konudaki zengin deneyimleri sonraki nesillere aktarılmış ve çağın ihtiyaçlarına göre zenginleştirilmiştir (Cumanaliyev 2016: 104).

Kırgızistan Rusya'ya ilhak edildikten sonra da ekonominin temeli hayvancılıktı. Örneğin, Pişpek uyezdinin yerel nüfusunun yüzde 84,9'u, Karakol uyezdinin yüzde 80,7'si göçebe hayvancılıkla uğraşıyordu. Kırgızistan'ın güneyinde bu gösterge biraz daha düşüktü. Örneğin Oş ve Hokand uyezdlerinde Kırgızların yüzde 65'inin ana uğraşı göçebe ve yarı göçebe hayvancılıktı (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 35).

Kırgızistan'da yayla besinine dayalı olarak koyun, keçi, sığır ve at; bazı bölgelerde de topoz (yak) ve çift hörgüçlü deve yetiştiriliyordu (Karadağ 2018: 378). Binlerce hayvanı olan zenginler, nüfusun yaklaşık yüzde 5-10'unu oluşturuyordu. O zamanlar hayvancılık çok gelişmişti (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 35).

Bölgenin bir diğer geçim kaynağı tarımcılıktı. Bugünkü Kırgız Cumhuriyeti sınırlarında tarımcılığın zengin deneyiminin yüzyıllardan beri devam ettiğini arkeolojik kazılarda bulunan materyaller, taş yüzeylere oyulmuş resimler ve yazılı kaynaklar kanıtlamaktadır. Fakat tarımcılık Kırgızistan'ın tüm bölgesinde aynı seviyede gelişmemiştir. Bu saha, yerleşik kültürün temsilcileri olan Özbek, Tacik halkları ile yan yana yaşayan Fergana vadisindeki Kırgızlarda nispeten daha çok gelişmiştir (Cumanaliyev 2016: 114).

Kırgızlar buğday, arpa, darı, sorgum, yonca ve mısır gibi ürünleri tüm bölgelerde yetiştirdiler. Fakat Güney bölgelerinin sulanan tarlalarında ise yukarıda belirtilenlere ek olarak

pirinç ve ihtiyaçlarını karşılamaya yetecek kadar küçük alanlara pamuk ekerlerdi. O, daha sonra ticari bir nitelik kazanmayı başardı. Bahçelerde soğan, havuç, turp, karpuz, kavun, salatalık vb. yetiştirildi. XIX yüzyılda Fergana Vadisi'nde sulama kanalları ve arıklar arttı. Ancak sulama suyu herkese eşit ulaşmıyordu (Cumanaliyev 2016: 116).

Çarlık Rusya'nın sömürge politikası, Kırgızistan'ı kademeli olarak Rusya'nın endüstriyel mallarını satan pazar yerine ve onun endüstrisi için ucuz hammadde kaynağı merkezine dönüştürmeye, hayvancılığı ise ticari ilişkilere çekmeye başladı.

Örneğin, 1906 yılında Pişpek ve Prjevalsk uyezdlerinde satılan tüm hayvanların yüzde 91,6'sı Kırgız çiftliklerine aitti. Genel olarak bu iki uyezdde hayvanın pazarlık payı yüzde 54,8'i teşkil etti. Eğer XIX yüzyılın ikinci yarısında Kırgızistan'ın kuzeyindeki emtia piyasalarında esas olarak canlı hayvan satılıyorsa, XX yüzyılın başında bunun yerini daha çok deri ve yün aldı.

Kırgızlar, Rus devletinin egemenliği altında yaşamaya başladıktan sonra öncelikle Hokand Hanlığı'na ödedikleri vergiler gibi vergi ödediler. Daha sonra, vergilendirme yerel koşullara göre yeniden düzenlendi. Buna göre, göçebe hayvancılıkla uğraşan Kırgızlar bir aile başına 2 som 75 kuruş vergi ödemekle yükümlüydü. Arazi devlet malı olduğu için sürüdeki koyunun toynağı için 3 kuruş, at için 30 kuruş, deve için 50 kuruş vergi ödediler. 1882 yılında vergi miktarı arttı, Birinci Dünya Savaşı döneminde ise bu rakam 15 soma kadar çıktı.

Yerleşik hayat yaşayan halk iki çeşit vergi ödediler. Ekili alanlarından haraj vergisi alınırken, ağaç ve meyve dikilen, yeşillik yetiştirilen yerler için verginin tanap türü istenmiştir. Haraj, hasadın yüzde 10'una eşitti ve aynı olarak ödeniyordu.

1886 yılında tanap türü vergilendirme prosedüründe değişiklikler yapılmıştır. Buna göre verginin tanap türü, obrok vergisi diye adlandırılmaya başlamış, toprağın faydalanılıp faydalanılmadığına bakılmaksızın tüm alanlardan vergi alınmıştır. Bundan Çar hükümeti çok kâr elde etmeye başlarken hükümetin vergi politikası, halkın hayatını zorlaştırmakla kalmayıp, yoksulluğu arttırmıştır.

Çar hükümeti vergileri dışında yerli zengin ağalar ataerkil-feodal geleneğe uygun olarak sıradan halktan sürülerini otlattıkları için “çöp ooz”; ağaları onurlandırmak için “çığım”; feodalın yeme-içmesi için hayvan ve ekin şeklinde “soyuş”; zenginlere ait yerlerden sürüleri geçtiği için “tuyak pul”; zengin ağaların düğün derneği için “koşumça” vs. vergi çeşitleri toplamıştır. Yerli yetkililerin halktan rüşvet alması, sıradan ve normal bir duruma dönüşmüştür (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 36).

XIX yüzyılın sonu XX yüzyılın başında Kırgızistan’da sanayinin yavaş yavaş şekillenmeye ve gelişmeye başladığı fark edildi. Kırgızlarda hayvancılık ve tarım ürünlerinin evde işlenmesi çalışmaları hız kazandı. Söz konusu ürünler daha önce kendi ihtiyaçları ile sınırlıysa, sonrasında satış için hazırlanmaya başladı.

XIX yüzyılın 90’lı yıllarının başından beri Kırgızistan’ın güneyinde kömür ve petrol yataklarının aranması ve işletilmesi yeniden canlandı. 1898 yılında Kırgızistan’ın madencilik sektörünün başlangıcı olan Kızıl-Kıya kömür yatağını kazma işleri başladı. Kömür ve petrol yatakları başka bölgelerde açılmaya başlarken, yavaş yavaş faaliyete de geçmiştir. Ancak üretici güçlerin eksikliği, çalışma koşullarının karmaşıklığı, ödenen düşük ücretler bu sektörün gelişmesine imkân vermedi (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 38).

1913 yılında Kırgızistan’ın mevcut topraklarında fabrika tipinde 30’dan fazla işyeri bulunmaktadır. Bilim insanlarına göre 30 yılda (1883-1913), iki veya üç işçi çalıştıran küçük işletmeler de dahil olmak üzere onların sayısı 165’ten 569’a çıkmıştır. Fakat Kırgızistan endüstrisi çok zayıf gelişmiştir. Sanayi ürünleri, toplam kamu ürünlerinin yaklaşık yüzde 5’ini oluşturuyordu ve nüfusun yalnızca yüzde 0,3’ü orada çalışıyordu (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 39).

Eski Hokand Hanlığı kalelerinin kalıntıları yakınında bulunan askeri-idari merkezler daha sonra Tokmok, Pişpek ve Karakol gibi normal şehirlere dönüştü. Bu şehirler yıl geçtikçe bulundukları bölgenin siyasi, kültürel, endüstriyel ve ticari merkezleri olarak büyümüştür.

Kırgızistan'ın güneyinde Oş, Özgön ve Celal-Abad şehirleri hızla gelişmeye başladı. Çüy'deki en büyük şehir olan Pişpek'te, XIX yüzyılın sonunda 6.6 bin kişi yaşamıştır.

Böylece, XIX yüzyılın sonunda Rusya'da kapitalizmin hızlı gelişimi nedeniyle Kırgızistan çiftçilerin göç edildiği bölgeye, Rus'un yeni burjuvazisi için ucuz hammadde kaynağı almanın merkezine, endüstriyel mallarını satacağı bir pazara dönüştü.

Kırgızistan Rusya'ya tabi olduktan sonra ekonomide meydana gelen değişimler Kırgızistan nüfusunun sosyal yapısında da değişimlere yol açmıştır. Halk, toplumdaki konumları ve üretim masraflarına göre feodaller - zenginler, manaplar ve halk - emekçiler olarak iki büyük sosyal gruba ayrıldı.

Zenginler, manaplar sömürge gücünün bir direği olarak Rus yönetimine çekildi ve onlara boluş, starçın, bey olarak yönetici pozisyonları verildi. Hükümet, kendisine hizmet eden büyük manaplara askeri rütbeler ve çeşitli ödüller verdi. Beyler, memurlar ve mollalar da zalim sınıfın saflarına katıldı (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 39).

Çalışan nüfusun temelini fakir insanlar oluşturuyordu. Onların bir veya iki küçükbaş hayvanı, sığırı, atı vardı. Yoksullar fakirler ve hizmetçiler gibi sosyal sınıflara ayrılıyorlardı. Kırgızistan'ın güneyinde tarımın gelişmiş olduğu bölgelerde, çok az toprağı olan veya hiç toprağı olmayan çiftçiler hizmetkârlık yaparlardı. Onlar zenginlerden toprak, tohum, öküz ve tarım aletleri alarak karşılığında, sonbaharda, hasadın büyük bir bölümünü vermek zorunda idiler. Hizmetçiler, tarım işlerinin tüm hızıyla devam ettiği zamanlarda kiralık olarak çalışıyordu.

Köylü çobanlar ise hayvan sahipleri, orta derecede hayvan sahipleri ve küçük derecede hayvan sahipleri olarak ayrılırken, ulusal köylü sınıfının çekirdeğini oluşturuyordu. 1917 yılında Kırgızistan'daki onların yüzde 65'i fakir, yüzde 26'sı orta ve yüzde 9'u ise zengin tabakaları oluşuyordu (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 41).

Çar'ın sömürücü siyasetinden yerli halkın hor görülmesi, buna ilaveten yerli zenginler ile ağaların zulmü halkın itirazının büyümesine yol açtı (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 37).

Aralık 1895'te Fergana oblastı askeri valisinin raporunda, halk protestolarının güçlendiğine dair bilgiler yer almıştır. Buna göre 1883'te 35, 1890'da 84 ve 1895'te 135 isyan kaydedilmiştir. 1896-1899 yılları arasında Türkistan'da 647 halk ayaklanmasının 254'ü Fergana Vadisi'nde gerçekleşti.

Sömürgeci baskı özellikle Fergana oblastının Kök-Art, Ketmen-Töbe vadilerinde göçebe hayatı yaşayan köylülerin itirazlarını artırdı. Çünkü tam olarak bu bölgelerde çok yoğun planlı sömürge politikası yürütülmüştür. Fergana'da Rus köylüleri daha çok yerleşen bölge Kök-Art vadisi idi. Toprağı bereketli, sulu ve doğası güzel olan bu vadi, Rus yerleşimcilerin ilgisini çekmiştir.

Nehirlerdeki bol balık, ormandaki yabani meyveler, çok sayıdaki yaban domuzu Rusya'nın merkezi eyaletlerinden aç ve yorgun gelenler için yiyecek görevi görüyordu. Hayatını yayla ve kışlasız düşünemeyen yerlilerin hakkı Türkistan bölgesinin idaresine dair 1886'da kabul edilen nizamnameye göre sınırlanmakla kalmayıp, onların yaylalara özgürce hareket etme hakkını da kısıtlaması tepkilere neden oldu.

Çokça kavga çıkmasına neden olan bir başka olgu ise, hayvancılığın etno-kültürüne dayalı koşulların ihlaliydi. Yeni gelenlerin meraları çitle çevirmesi, yol ve su başına ekin ekerek, arı kovanları yerleştirmesi “birçok kavganın başlangıcı” oldu (Cumanaliyev 2016: 409).

Bir başka tehlikeli konu da sömürgeci güçlerin yerli halkın dini inançlarına karşı tutumuydu. 1867 yılındaki Türkistan idaresi nizamnamesi, dini kurumların gelirlerinde azalmaya yol açtı. Çarlık hükümeti bu tür eylemlerle dini topluluklara büyük zarar verdi ve onların temsilcilerini çoğu zaman halkı isyana ve hatta bazı durumlarda da buna öncülük etmeye teşvik etti.

Vergilerin artması, zaten harcanan halkın hayatını zorlaştırdı. Sömürgeci güç, ekin ekilmiş çorak toprakları bile vergilendirerek birçok köy sakininin acı çekmesine neden oldu. Böyle bir durumda Kenkol-Karakır, Sarısuu, Aksı-Şarıyhan boluşlarında halk açıkça protestoya gitti (Cumanaliyev 2016: 409).

XIX yüzyılın sonunda Türkistan halklarının ilk ve en büyük mücadelesi Andican olayı olmuştur. Bu ayaklanma doğası gereği ulusal bir kurtuluş hareketiydi (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 50).

Mayıs 1898 yılında başlayan Andican olayı ya da ayaklanmasına Kırgız, Özbek ve Tacik milletlerinin temsilcileri ve nüfusun çeşitli sosyal katmanları katıldı. Harekâtı, Madali Dukçi İşan ile Ziyadin Maksım Uulu yönetti. Andican'da başlayıp, çok geçmeden tüm Fergana vadisine yayılan ayaklanma da Çarlık Rusya'nın silahlı askerleri tarafından kolayca bastırıldı.

Ayaklanmayı bastırmak için birçok Türkistan askeri kuvvetlerinin özel müfrezeleri gönderildi. Toplam 777 kişi tutuklanarak, onlardan 415'i mahkemeye çıkarıldı. Madali liderliğindeki 22 kişi idam edildi, 199 kişi ise ölüm cezası yerine Sibirya'ya sürgüne gönderildi. Onlardan 130'u Kırgız, 52'si Özbek, 13'ü Uygur ve 4'ü Türk'tü⁵. Ayaklanmanın başladığı Min Döbö köyü tamamen yıkıldı ve onun yerine bir Rus köyü (Sovyet dönemindeki Leninsk, bugünkü Asake) kuruldu (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 43).

Türkistan'ın Ruslaştırılması, milli sömürgecilik anlamında XX yüzyılın başında eskiye oranla daha da arttı. Bölgenin genel valisi tarafından 31 Ekim 1911 yılında, oblasta bağlı askeri valiye söylenen şu cümleler bunu doğrular nitelikte: “Yerli halk, gelecekteki Rus köylülerinin işini yapacak malzeme olarak ilgilendirir bizi. Bu yüzden onların kanına, tüm Ruslara saygı duymayı sindirmeliyiz. Bunu kabul etmek istemeyen, yerinden ayrılır ve fakirlikten ölür ya da Rusya onlarla vedalaşır” (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 44).

Çar hükümeti yerli halkın direnişini engellemek amacıyla Türkistan'daki silahlı kuvvetlerin dışında gelen çiftçileri de silahlandırmaya başladı. Daha 29 Kasım 1891 yılında Çar hükümeti, gelen çiftçilerin silahlandırılmasına ilişkin belgeyi onayladı. Onlara dağıtmak için Sır-Derya oblastı 1500 silah almıştır. Rus çiftçilerini silahlandırmak, Andijan ayaklanmasından sonra yoğunlaştı.

⁵ Araştırmamıza konu olan Türkler söz konusu.

İşte o, 1898 yılında Jeti-Suu oblastına gelenlere mühimmatıyla birlikte 300 silah dağıtıldı. Edinilen bilgiye göre 1901’de Türkistan’a gelen çiftçilerin elinde toplam 18 bin 700 adet mühimmatlı silah bulunuyordu. 1916 ayaklanmasından önce Jeti-Suu oblastına gelen çiftçilerin yüzde 43’ü silahlıydı. Bu nedenle yaşlılar ve çocuklar dışında silah taşıyabilenler tamamen silahlanmıştı. Toprakları için savaşıyan Kırgızları vurmak normal hale gelmişti.

1914’te başlayan Birinci Dünya Savaşı ve Rusya’nın savaşa katılımı zaten ezilen ve acı çeken halk için bir felaket oldu. Kırgız halkı da genel olarak halkın karşılaştığı zorluklardan nasibini aldı ve savaş meydanına para, giysi ve atlı askerler için Kırgız atlarını göndermiştir. 25 Haziran 1916’da Çar’ın, Türkistan halkından askerlik çağındaki (19 yaşından 43 yaşına kadarki) erkekleri savaştaki mudafaa işlerine alma kararı, zaten Çar baskılarına, hakaretlerine ve toprak kaybına güçlüklerle dayanan insanları tamamen çileden çıkardı.

Çar’ın yukarıdaki emrine göre Türkistan’ın Sır-Derya oblastına 60 bin, Semerkant oblastına 32,5, Fergana oblastına 51,3, Jeti-Suu oblastına 43 bin kişi gönderme zorunluluğu getirildi.

Daha önceden de sömürgeci baskının pençesinde olan halk, bu sefer silaha sarılarak, açık ve net bir şekilde kurtuluş için savaşımaya mecbur kaldı.

Ayaklanma, 4 Haziran 1916 yılında Semerkant oblastına bağlı Hocent şehrinde başladı ve çok geçmeden Sır-Derya ve Fergana oblastlarına yayıldı. Fergana oblastındaki Haziran ayaklanmasına Kırgızlar aktif olarak katılmıştır. Andican bölgesi halkı, Çar’ın fermanına uymayı açıkça reddetti ve özel olarak oluşturulmuş listeleri yok etti.

Hükümet temsilcileri ve Çar’ın yetkililerine saldırdılar. Ayaklanmada Hokand ve Namangan uyezdlerindeki Dağlı Kırgızlar da aktif rol aldı. Namangan uyezdindeki ayaklanmaya Talasbay Alıbayev önderlik etti.

Kurtuluş hareketi Ketmen-Töb’ye, Çatkal’a ve Toguz-Toro vadilerine yayıldı. Oş uyezdindeki ayaklanma Süleyman dağının eteğinde, yaklaşık 10 bin kişinin katılımıyla gerçekleşen toplantıyla Haziran ayının başlarında başlamıştır. Özgön’deki ayaklanma da çok

şiddetli geçmiştir. Ağustos ayına gelindiğinde, Kırgızistan güney kısmının birçok bölgesi ayaklanmaya dâhil oldu.

Kırgızistan'ın kuzeyindeki ayaklanma, Türkistan'ın diğer bölgelerindeki ayaklanmalara göre daha şiddetli ve yoğundu. Buradaki halk hareketi, iyi silahlanmış Çar askerleri ile silahlı çatışma düzeyinde gerçekleşti. Ayaklanmaya Kırgız halkından başka bölgede yaşayan diğer halkların büyük çoğunluğu - Kazaklar, Uygurlar, Dunganlar v.b. katıldı (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 46).

Ayaklanma başlar başlamaz, bunun tüm Türkistan'a yayılmasından korkan Çar, savaş meydanındaki ordudan General A.N. Kuropatkin'i çağırdı ve onu Türkistan genel valisi olarak atadı. 17 Temmuz 1916'da Türkistan'da savaş hali ilan edildi ve Savaş Bakanının emriyle 11 tabur ve 3.300 Kazak-Rus Türkistan'a gönderildi. Onlar 42 top ve 69 makineli tüfekle donanmışlardır.

Çar hükümeti Sır-Derya, Semerkant ve Fergana oblastlarındaki ayaklanmaları Haziran ayının sonunda bastırmayı başardı (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 48).

Bahçe çatalı, orak, mızrak, kılıç, sopa, berdanka, pistonlu tüfek, biraz tüfek ile silahlanarak, düzensiz ayaklanan kalabalığı bastırmak Çar askerleri için çok da zor olmadı. Kırgızistan'ın çeşitli bölgelerindeki ayaklanmaları iyi silahlanmış ve savaş taktikleri konusunda eğitilmiş Kazak-Ruslar hunharca cezalandırdı ve yok etti. Ağustos ayının sonunda, Prjevalski'den pek de uzak olmayan bir yerde isyancılar ile cezalandırmacılar arasında son kez büyük savaş gerçekleşti. Burada, 21 Ağustos günü yaklaşık 4.000 isyancı düşmana karşı sağ ve sol kanatlardan birkaç kez saldırdı. 28 Ağustos'ta Tüp'teki savaşa 7.000'den fazla isyancı katıldı. Eylül ayında, Çar askerleri ile küçük çatışmalar kaydedildi, isyan ise büyük ölçüde yenilgiye uğradı.

Nesli tükenmesinden korkan Kırgızlar Eylül ayının sonundan itibaren, öz topraklarını terk ederek Çin'e doğru yol aldılar (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 49).

Çin'e göç eden Kırgızlar Doğu Türkistan bölgesine yerleşti. Onların önemli kısmı Üç-Turpan ve Ak-Suu ilçelerine, ikinci kısmı ise Kaşkar eyaletine, üçüncü kısmı ise Kulca'ya yerleşti. Böylece Çin'e yaklaşık 164 bin Kırgız ve Kazak göç etmiştir. Onlardan 130 bine yakını Kırgızlar teşkil eder (İmankulov 2012: 22).

1916 ayaklanmasında yaklaşık 200 bin Kırgız öldü ve Kuzey Kırgızistan nüfusu yüzde 41,4 azaldı. Böylece Kırgızların milliyetçi kurtuluş savaşı yenildi ve vahşice bastırılmıştır (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 50).

1.2.2. Kırgızistan'ın Sovyetler Birliği Dönemi (1917-1991)

Çarlık Rusya'sı XX. yüzyıla bir taraftan Asya siyasetinin istila ile ilgili kısmını tamamlamış olarak girerken, diğer tarafta büyük sorunlarla karşı karşıya kaldı. Çünkü tüm dünyayı etkileyen ekonomik kriz Rusya'ya ulaşmış ve hatta yayılmışken ülkenin Japonya ile savaşa girmesi, üstelik bu hadiseden yenilgi ile çıkması, Rus hâkimiyetindeki sınırlarda var olan ekonomik, sosyal ve siyasi krizi daha da büyüttü (Sadıgov 2020: 1; Bademci 2008: 109) Ülke hızla karanlığa doğru ilerlerken, rejime muhalif siyasal örgütler aktifleşti ve halkı kışkırtmaya başladı. Böylece farklı şehirlerde yönetim aleyhine gösteriler ve iş bırakma eylemleri yapıldı, köylerde isyanlar meydana geldi. Toplumda büyük huzursuzluklar ortaya çıktı (Sadıgov 2020: 1).

Japonya ile savaş 5 Eylül 1905'te Portsmouth Anlaşmasıyla sona erdi. Rusya ağır bir yenilgi alarak son on yıldır Asya'da kazandığı her şeyini kaybetmek zorunda kaldı. Nitekim Sahalin Adasının güney kısmı, Liaotung Yarımadasını, Port Arthur Limanını ve Mançurya'yı Japonya'ya bırakmak zorunda kaldı. Savaş sonucuyla ekonomik, sosyal ve politik kriz daha da derinleşti. Rusya finansal anlamda zor bir döneme girdi. Anlaşmanın Rusya adına tek faydası savaşın sona ermesi oldu (Sadıgov 2020: 3).

Ancak gösteriler sürdü ve 1905 yılında Rusya geneline yayıldı. Gösteriler sonunda Çarlık rejimini taviz vermek zorunda bıraktı. 30 Ekim'de Çar Nikola'nın kararıyla söz, basın, toplanma, gösteri özgürlüğü getirildi, siyasi parti ve örgüt kurma hakkı verildi. Bunun üzerine

bir süredir faaliyette olan partilere ilave olarak yeni siyasi partiler kuruldu (Sadıgov 2020: 4). 1905 yılında gerçekleşen Rus devrimi Nadir Devlet (1999: 10)'in *Rusya Türklerinin Millî Mücadele Tarihi* adlı kitabında, “Ceditçi”lere⁶ müspet şekilde yardım ettiğinden bahsedilir. İdari mekanizmada reform yapma imkânı zaten Türklerin elinde olmadığından, bilhassa kültürel sahada yenileşme yolunu seçtiğinden söz edilir. Bu çerçevede Türk illerindeki yenilik önce eğitim, basın ve edebiyatta kendini gösterdiği ifade edilir. Rusyada ise XX. yüzyılın başından beri sosyalist partiler faaliyet gösteriyordu. Özellikle Marksist ideolojiye sahip devrimci Bolşevikler, Menşevikler ve Sosyalist Revolyutsioner’ler, Çarlık rejimini sert bir şekilde eleştiriyorlardı (Sadıgov 2020: 4). Akabinde Çar’ın Duma tesisi kararı ve özgürlükleri genişletmek amacıyla attığı birtakım adımlara rağmen bu konuda başarı kaydedemiş olması, ilaveten 1914 yılına gelindiğinde müttefiki Sırbistan’ı desteklemek isterken I. Dünya Savaşı’na girmiş olması Çarlık Rusya’sına ağır yük oluşturmaya başladı.

Toplum siyasi, sosyal ve ekonomik problemlerin artık mevcut rejim tarafından çözülemeyeceğini iyice anlamıştı. Uzayıp giden savaşın zararları her geçen gün halkın hayatını olumsuz etkiliyordu. Ülkenin içine düştüğü durum sosyalist örgütleri faal duruma getirmişti. Nitekim ateşe benzin dökercesine halkı rejim aleyhine isyana çağırıyorlardı. Grev dalgası artık ülkenin her yanını bürümüşü. Sadece ocak ayında gösterilere katılanların sayısı 300 bini geçmişti. Sokaklara çıkan göstericiler savaşın derhal durmasını ve biriken sorunlara çözüm bulunmasını talep etmekteydi (Sadıgov 2020: 13).

⁶ XIX. yüzyılın sonlarında İsmail Gaspıralı (1851 - 1914) tarafından Kırım’da başlatılan Ceditçilik hareketi, Türkistan’daki Türk toplumlarından Kırgızları da derinden etkiledi. İdil-Ural bölgesinden Kırgız topraklarına göç eden Tatarlar yerleştikleri yerlere kısa zamanda yeni usulde eğitim veren mektep, medreseler açtılar. Kırgızistan topraklarında ilk cedit okulları Tokmok, Karakol, Pişpek ve Oş gibi şehirlerde 1898-1900 yıllarında açıldı. Kırgızlar bu yeniliklere açık kimselerdi ve Ceditçi düşünceler Kırgızlar arasında hızla yayıldı. 1917 yılına gelindiğinde günümüz Kırgız topraklarında açılan cedit okullarının sayısı 30’u buldu. Ceditçilik hareketi Kırgızların kültürel ve siyasi alanlarda da kendi kimliklerini bulmalarına, İmparatorluk tarafından uygulanan Ruslaştırma hareketine direnmelerine imkân sağladı. Başlangıçta halkı eğitmek amacıyla harekete geçen Ceditçilik hareketi zamanla halkın taleplerini dile getiren siyasi harekete de dönüştü. Kırgızlar arasında siyasî cedit hareketinin önde gelen isimleri olarak Şabdan Cantayuulu, Kanat Ibıkeuulu, Dür Sooronbaev, Ahmatbek Koybagarov, Galiya Uzbekov, Aziz Sadırbaev, Yakub Sadırbaev, Sıdık Kanjetaev, Şamen Davletov, Nayzabek Tulin, İshak Daulbaev, İbray Daulbaev, İbragim Murzabayev, Abdulaziz İgamberdiyev, Kemel Şabdanov ve diğerlerini söylenebilir. 1917 yılının yaz aylarında Abdikerim Sıdıkov Bışkek’te Alaş Partisinin şubesini açtı (İsakov 2020: 122).

Tüm bu sorunlar çözüm beklerken I. Dünya Savaşı'nın sonuna doğru Rusya'da çarlık devrildi. Daha açık ifade etmek gerekirse, 12 Mart günü 1917 yılının ilk devrimi gerçekleşmiş oldu. Çarlık hükümetinin tüm bakanları tutuklandı. Sosyalist örgütler, askerler, işçiler ve halk kitlelerinin yıllardır süren mücadelesi sonunda 300 senelik Romanov Hanedanı'nı yöneten Çarlık rejimi yıkıldı. Bir devir kapanırken, muamma dolu yeni bir devir başlamış oldu. Çıkan çatışmalarda 1382 kişi öldü ve yaralandı (Sadıgov 2020: 17).

Ülkede yönetimi geçici bir hükümet üstlendi. Fakat yeni yönetim ülke içinde başarılı olamadığı gibi, yıllardır devam eden savaşı ısrarla sürdürünce toplumsal desteği kaybetti. 1917'nin yaz sonlarında reytingi iyice düşen hükümet, gelişmeleri artık kontrol etmekten uzak kaldı. Rus toplumu hükümetten ümidini tamamen keserek yeni arayışlar içinde bulunurken, sürekli savaş karşıtı söylemlerde bulunan Bolşevik Partisi giderek etrafına kalabalıkları çekmeği başardı. Ekim sonlarına gelindiğinde ise özellikle başkentin işçileri ve askerlerinden aldığı destekle geçici hükümete karşı silahlı isyan gerçekleştirildi. Dünya tarihinde Ekim Devrimi diye anılan ikinci devrim bu şekilde gerçekleşmiş oldu (Sadıgov 2020: iii).

1917'deki Bolşevik ihtilalının Rusya'daki Çarlık rejimine son vermesi Türkler dâhil tüm Çarlık idaresinden rahatsızlık duyan Rusya egemenliğindeki milletler için bir umut ışığı olmuştu. Onlar Çarlık rejiminin son bulmasıyla en önemli sorunun çözüldüğünü ve bundan sonra kimsenin baskısı altında kalmadan, özgürlük ve bolluk içinde kendi topraklarını işleterek barış içinde yaşayacaklarını düşünmüşlerdi. Fakat ikinci ihtilâl (Bolşevik ihtilâli) vuku bulmasına rağmen hâlâ gözle görülür bir netice alınmamıştı. İşte tam bu sırada, Bolşevikler iktidar koltuğuna oturur oturmaz, ihtilâlin lideri Lenin ve milletler komiseri Stalin imzasıyla, 15 Kasım 1917 târihli şöyle bir beyanname neşredildi:

“Rus işçileri bir tek emele dayanmaktadır, o da, şerefli bir sulh akdinden sonra, bütün dünyadaki mahkûm milletlerin yardımlarına koşmak ve onları hürriyete kavuşturmadır...”

Rusya Müslümanları; Volga Türkleri, Kırgızlar, Sibiry ve Türkistan Sartları, Kafkasya Türkleri ve Tatarları, Çeçenler, Şimali Kafkasyalılar ve,

Rus Çarları, zâlimleri tarafından bütün camileri ve minberleri yıkılmış, dinleri, âdetleri çiğnenmiş olanlar... Biz sizlere hitap ediyoruz...

Sizin dîniniz, âdetleriniz, millî ve kültürel müesseseleriniz, bundan böyle her türlü tecâvüzden masundurlar. Millî hayatınızı, bütün mânâsıyla hürriyetle tanzim ediniz. Bu sizin hakkınızdır... Biliniz ki, gerek sizin bütün Rusya'da yaşayan milletlerin haklarını inkilâp ve Sovyetler himaye ve muhafaza etmektedir. Bu inkilâba ve onun hükûmetine yardım ediniz.

Arkadaşlar!... Yükselttiğimiz bayrakla, her mahkûm millete hürriyet getiriyoruz.

Müslümanlar!. Biz, sizden maddî ve manevî yardım bekliyoruz (Bademci 2008: 139).

Bolşevikler'in 15 Kasım 1917 târîhli beyannamesi Türkistan'ın her yanında endişe ile karşılandı. Çünkü beyannamede vâdedilen hususların, zaman kazanmak için Bolşeviklerin bir oyalama taktiği mâhiyetinde olduğu kanaati yaygındı. Rusya'nın her tarafında beyaz-kızıl mücadelesi devam ediyordu ve kızılar henüz büyük merkezlerde dahi hâkimiyet sağlayamamışlardı. Bu sebeple neticenin ne olacağı daha belli olmamakla birlikte, hâdiselerin Bolşevikler'in lehinde geliştiği de bir gerçektir. Binaenaleyh Bolşevik liderlerinin vaadlerinin aldatıcı da olsa denenmesi lâzımdı, hatta şarttı (Bademci 2008: 139).

Böylece Bolşevik ihtilali ile ortaya çıkan yeni duruma göre, "...halkın bu nevi propagandaya aldanmaması gerektiği..." (Bademci 2008: 140) uyarılarına rağmen 1917 yılının sonunda Türklerin yaşadığı topraklarda üç milli muhtâriyet hükûmeti ilân edildi. Buna göre 29 Kasım 1917'de "Başkurdistan Muhtariyeti", 10 Aralık 1917'de "Türkistan Millî Muhtariyeti" ve 13 Aralık 1917'de "Alaş Orda Muhtariyeti" teşekkül etti. Gerçi söz konusu muhtariyetlerin kurulması için gerekli çalışmalar Şubat ihtilaline kadar gizli⁷ bir şekilde başlatılmış, sonrasında

⁷Alaş-Orda Muhtariyeti, Kazakistan'ın Orenburg şehrinde (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 71) kurulan Alaş Partisinin çalışmaları sonucunda teşekkül etti. 1905 senesinde gizli olarak kurulan Alaş Partisi faaliyetlerini 1917 senesinin ilkbaharına kadar gizlilikle devam ettirebilmiştir. Parti faaliyetleri gizli olduğu için, Alaş Partisinin bilinen ilk kurultayı 1905 senesinin Haziran ayında Karkıralı'da 14 500 Kazak Türkünün katılımıyla yapılmıştır (Oraltay 1973: 25; Togan 1942-1947: 346). Söz konusu parti başkanlığını Alihan Bökeyhanov ile Ahmet Baytursunov gibi liberal-demokrat gruba bağlı Kazak aydınlarının temsilcileri yürüttü. Ulusal "Alaş" partisinin ana hedefi, Demokratik Rusya Federasyonu içinde Kazak ve Kırgız halkının bağımsız, özerk bir devletini kurmaktır. Devletin adı da, "Alaş-Ordo" diye adlandırılacaktı. Kırgızistan'daki şubesi, 1917 yılının yaz mevsiminde Pişpek'te Abdikerim Sıdıkov başkanlığında açıldı. Söz konusu parti şubesini açmaya Kırgız aydınlarından İşenaalı Arabayev, Kasım Tınıstanov, N. Tulin, D. Sooronbayev, S. Çukin ve başka isimler aktif

ise yoğunluk kazandıysa da ilân edilmesi, yukarıda bahsi geçen tarihlere ve vakalara denk geldiği söylenilebilir. Türkistan’da söz konusu bu üç muhtar idarenin ilanında ciddi bir güçlük çekilmemesinin sebebi, hâlâ Rusya’da iç harbin⁸ devam etmesiydi (Bademci 2008: 149). Ancak, iç mücadelenin herhangi bir tarafın lehine nihayetlenmesinden sonra, duruma müdahale edilmesi, her iki taraf için de hâkim kanat idi (Bademci 2008: 150).

18 Ocak 1918’de Bolşevikler (kızıklar), beyaz Rus kuvvetleri komutanlarından General Dutav’ın savunmakta olduğu Orenburg’u alarak, Moskova ile Taşkent arasında demir yolu irtibatını sağladılar ve Taşkent’teki Sovyetlere (kızıklara) bol miktarda silah ve cephane gönderdiler. Bundan cesaretlenen Sovyetler, 31 Ocak’ta toplanan kongrelerinde Hokand Millî Hükûmetini ortadan kaldırmayı kararlaştırdılar (Bademci 2008: 150). Söz konusu karar sonucunda aynı sene 15 Şubat günü Rus askerleri Hokand’a girdi ve 64 gün gibi kısa zaman zarfında Hokand Türkistan Milli Muhtariyet Hükûmeti ortadan kaldırıldı. Alaş Orda Hükûmeti Ekim 1920 yılında Kobozov, Frunze, Furmanov gibi komutanların idaresindeki Rus kuvvetleri tarafından, Başkurdistan Hükûmeti de içten ve dıştan tazyikler sonucu Alaş Orda ile aynı zamanda ortadan kaldırıldı (Bademci 2008: 151-153).

Yukarıdaki olaylardan da görüldüğü gibi Rusya’da iç savaş devam ederken Türkistan coğrafyasında da bir mücadele vardı. Çarlık rejiminden sonraki Türkistan Türklerinin bu mücadelesi Bolşevikler ile kendini gösterdi. Bunun sebeplerinden biri a) Türkistan Türklerinin kendi mukadderatını kendileri tayin etmek istemesi, b) Çarlık Rusya’sı döneminde zorla gaspedilen topraklarını geri almak, c) Türk ülkelerine göçmen akınını durdurmak ç) Müslüman halkların haklarını korumak idi. Bolşevikler ise 15 Kasım 1917 târihinde neşrettiği

olarak katılmıştır. “Alaş” partisinin şubeleri ağırlıklı olarak Kuzey Kırgızistan’da kuruldu ve Ekim 1918’de feshedildi. (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 70). Kırgızistan’ın güneyinde ise Özbek ve Kırgız zenginleri, Müslüman din adamları ve aydınlarını bir araya getiren “İslam Şûrası” (İslam Meclisi) partisinin şubesi kuruldu ve hatırı sayılır güç kazandı. Söz konusu parti Mart ayında Taşkent’te teşekkül etti ve amacı, burjuva Rusyası içinde Türkistan’ın Ulusal-Müslüman özerkliğini kurmak idi. Partinin Kırgızistan’daki şubesine Taş Kудaybergenov başkanlık ediyordu. Bu örgüt de Hokand Özerk bölgesinden sonra (1918) feshedildi (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 71).

⁸ Bu kargaşa ortamı tam iki sene yani 1918-1920 yılları arasında devam etti ve neticede bolşeviklerin kesin başarısı ile sonuçlandı. Bu durum SSCB tarihinde Grajdanskaya Voyna yani Vatan Savaşı ya da İç Savaş olarak kayıtlara geçti.

beyannamesinin aksine Türkistanlıların kendi kaderini kendi tayin etmesine izin vermediği gibi, Türkistan topraklarındaki Rus göçmen akınını da kendi lehine desteklemeye devam etti. Bu bağlamda ihtilal idaresinin Çarlık döneminde Çar idaresinin emriyle Türkistan coğrafyasına yerleştirdikleri “bütün memurların ve askerlerin bulundukları yerde kalmalarını” isteyen emirnamesi Türkleri rahatsız ediyordu. Zira bu emirname ile getirdikleri on binlerce göçmeni silahlandırarak 1916 Milli ayaklanmasını kanla bastıran Rus askeri ve sivil yöneticileri Türk ülkelerinde kalıyordu. Bu insanlar dün Çarlık idaresi için hizmet veriyorken; bugün de Bolşeviklerin hizmetini yapmaya hazır idiler. Her iki halde de kendilerini Türk ülkelerinin hâkimi olarak görüyorlardı. Türkistan’daki Rus idarecileri ihtilal idarecilerinin direktifi ile bir “İşçi, Asker ve Köylü Şurası” kurarak memleketi eskiden olduğu gibi yine askeri rejimle idareye başladılar. Fakat çok geçmeden Moskova’dan aldıkları ikinci bir emir ile Türkistan’ın idaresini yeniden düzenleyecek olan “Geçici Hükümet Encümen”ini kurdular. Türkistan’ı Rus müstemlekesi yapmak için yıllardır çalışan Rus şövenistlerinin çoğunluğunu teşkil ettiği bu encümene Türklerden ancak Sadri Maksudi, Muhammedcan Tınışbay ve Ali Han Bökeyhan’ı kabul ettiler. Fakat Türkler o kadar azınlıkta kalıyorlardı ki, encümende ülkelerine faydalı olabilecek hiçbir karar almalarına izin verilmiyordu. Bununla da yetinmeyen “Geçici Encümen Hükümeti” Türkistan’ı Rus idaresine temelli yerleştirmek arzusunda olduğunu açıkça söylüyor ve bu hususta gerekeni hızla yapmaya çalışıyordu (Saray 1993: 56).

Türkistan Türklerinin Bolşevik Rusya’sına karşı gerçekleştirdiği bu mücadele, 1917’de başlayıp ağırlıklı olarak 1934 yılına kadar devam etti. Söz konusu mücadele Türkistan Türklerince “Korbaşılar Hareketi” adıyla milli bir direniş hareketi olarak görüldüyse de SSCB tarihinde “Basmacı Ayaklanması” olarak nitelendirildi. Bu durum, Zeki Velidi Togan (1942-1947: 378)’ın *Bugünkü Türkili (Türkistan) ve Yakın Tarihi* adlı kitabının 1.cildinde “Türkistan’ın bütün son asırlardaki tarihinde örneği görülmeyen büyük siyasi hareket” diye tarif edilmiştir.

Giriştikleri istiklal m¼cadelesini kaybeden Kırgızlar ile diğerk Türk grupları bu sefer haklarını m¼dafaası için, komunist rejimi içinde yeni bir m¼cadeleye atılmışlardır. Türkistan illerinde kurulan diğerk kom¼nivist partilerde çalışan muhtelif boylara ait Türkler, bu partilerin tam manasıyla Sovyet kontrolüne geçmemesi ve mümkün olduğu kadar millî hak ve menfaatlerin muhafazası için uğraşmaya başlamışlardır. Bu hareketin önc¼l¼ğ¼n¼ M¼nevver Kaari, Turar Rıskul ve Sultan Galiyev yapmakta idi. Bu şahısların gayretleri aynı zamanda kom¼nivist yönetiminde bir millî “Türkistan Birliğı” yaratmaya matuf idi. Bu millî birlik fikrinin bilhassa 1921’de daha da canlı bir hale geldiğini gör¼yoruz. 1921 Temmuzunda Mustafa Kemal Paşa’nın direktifi ile Buhâra’ya gelen Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden İsmail Suphi (Soysallıoğlu) Bey’in teşebb¼sleri ile bir “Türkistan Millî Birliğı” teşkilatı kuruldu. Birliğın başına da Zeki Velidi getirildi. Fakat Rusların şiddetli baskıları yüz¼nden Zeki Velidi ile birliğın ileri gelenleri memleketten uzaklaşmak mecburiyetinde kaldılar (Saray 1993: 60).

Muhtelif Türk boylarının kom¼nivist sistem altında Türkistan’ın birliğı için yaptıkları bu m¼cadele Rusları yeniden telâşlandırırken, çöz¼m¼, Mart 1924’de Taşkent’te tertip edilen bir kongrede birlik aleyhtarı olan Kazak, Özbek, Kırgız ve Türkmen delegeleri kışkırtarak aradığından bahseder Mehmet Saray “Kırgız Türkleri Tarihi” adlı kitabında (1993: 60). Bu Sovyet oyunlarını iyi tâkip eden ve Türkistan illerinde mutlaka birliğın kurulmasını arzu eden üyelerden ve Türkistan’ın ileri gelenlerinden Sultan Hoca, kongre delegelerine hitap ederek, “Türkistan’ı ayrı ayrı cumhuriyetlere bölmek istiyorlar. Hâlbuki Özbek, Kırgız, Türkmen gibi milletlerden ve bunların ayrılmasından bahsetmek mümkün değildir. Milliyet tasnifinde Türk boylarına, Özbek, Türkmen ve Kırgız sıfatları yakıştırlarak Türkler parçalanmak isteniyor” diye onları döner dolaplara karşı dikkatli olmaya dâvet etmiş ise de, Sovyetler O’nun da tesirsiz hâle getirilmesi için gerekeni yapmışlardır (Saray 1993: 61). Akabinde, Türkistan’daki Kom¼nivist Partiler beraberce Rus Kom¼nivist Partisine m¼racaat ederek ayrı Cumhuriyetler halinde yaşamak istediklerini belirtmişlerdi. Bu m¼racaat üzerine Rus Kom¼nivist Partisi durumu görüşerek, Türkistan’daki Kom¼nivist Partilerin isteklerini kabul ettiklerini ve Türkistan’da ayrı

ayrı cumhuriyetler kurulacağını ilân etmiştir (12 Haziran 1924). Rus Komünist Partisi'nin bu kararına itiraz etmek isteyenler oldu ise de, bunlar, kendilerini dinleyen bir merci bulamadılar (Saray 1993: 61). Ayrı cumhuriyetlerin kurulması kabul edildikten sonra teşekkül eden “Merkez Toprak Komitesi” bu cumhuriyetlerin sınırlarını tespit etme işine girişmiş ve (Saray 1993: 61) Eylül 1924 itibariyle yeni kurulacak olan devletlerin nüfusu ve sınırlarını belirleme çalışmaları büyük ölçüde tamamlanmıştır (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 105). Akabinde, 1924 senesinde Batı Türkistan'da SSCB'nin sınır düzenleme politikası sonucunda Kazak, Kırgız, Özbek ve Türkmen boy adlarıyla yeni milli-devletler teşekkül etti.

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği deyiminin ilk kabulü Rusya Komünist Partisi (Bolşevik) Merkezî Komitesinin 1922 yılının Kasım ayında çağırılan plenumuna dayanmaktadır. Aynı yılın 30 Aralık günü Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin kurulduğu ilan edildi. Kırgızistan, 5 Aralık 1936 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğine bağlandı. Daha açık ifade etmek gerekirse 14 Ekim 1924 yılında Kara-Kırgız Otonom ili kuruldu. Yönetimin aralık ayında Taşkent'ten Bişkek'e taşınmasıyla söz konusu şehir Kırgızistan'ın resmi başkenti oldu. 25 Mayıs 1925 tarihindeki kurultayda ülke isminden “Kara” kelimesi çıkartıldı. 1 Şubat 1926 tarihinde ülke Kırgız Otonom Cumhuriyeti olarak yeniden kuruldu. Başkent'in ismi 12 Mayıs 1926 tarihinde devrimci Bolşevik Mihail Frunze (02.02.1885-21.10.1925) adıyla değiştirildi. 1929 yılının Nisan ayındaki II. Kurultay'da ülke anayasası kabul edildi. Kırgızca ve Rusça resmi dil oldu (İsakov 2020: 125). 5 Kasım 1936'da ise Kırgız Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti olarak değişti (Atlas Kirgizskoy SSR I 1987: 17).

Proletarya diktatörlüğünün kurulmasından sonra V. İ. Lenin liderliğindeki komünistler her şeyden önce tarım sorununu çözmeye çalıştılar. Rusya nüfusunun temelini oluşturan köylülerin büyük çoğunluğunun talepleri doğrultusunda toprakların devlet kontrolüne alınması politikası yürütüldü. Sovyet hükümetinin toprak kararnamesi kabul edildi ve buna göre tüm topraklar devletin mülkiyeti ilan edildi (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 82).

Sonucunda Kırgızistan'da 326.000 dönüm arazi devlet arazisi olarak belirlendi. Daha sonra bu alanlarda devlet çiftlikleri ve kollektif çiftlikler düzenlendi, bir kısmı ise topraksız çiftçilere tahsis edildi (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 82).

Kırgızistan'da 1921-22 yıllarında ülkenin kuzeyinde, 1927-28 yıllarında ülkenin güneyinde toprak (yer-su) reformları gerçekleştirilerek zenginlerin mal ve toprakları kolhozlara devredildi (İsakov 2020: 125). Kollektifleştirme sırasındaki taciz ve şiddete karşı köylüler mal-mülklerini yok etmek, yakmak ya da varlığını Çin'e kaçırma vb. yollarıyla cevap vermiştir⁹. Buna karşılık, Sovyet yetkilileri kırsal kesimdeki baskıyı yoğunlaştırmıştır (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 82). Böylelikle konar-göçer Kırgızların yerleşik hayata geçirilmesi hızlandırıldı. Zenginler üç sınıfa ayrıldı ve birinci ile ikinci sınıfa giren büyük zengin, halka sözü geçen kimseler ülke dışına sürüldü. Örneğin, 1931 yılında Ukrayna ve Kuzey Kafkasya'ya 6 bin aile zorla göç ettirildi. Aynı şekilde SSCB'nin başka ülkelerinden Kırgızistan'a sürgün edilenler oldu. Üçüncü sınıfa dâhil edilen orta sınıf ise ülke içindeki başka bölgelere göç ettirildi. Bütün bunlar devlet işlerinde bedava işçi olarak çalıştırıldı. İstatistiklere bakılırsa Kırgızların %10'u bu şekilde yerinden yurdundan hatta hayatından oldu.

Sovyetlerin kuruluşundan sonraki süreçte tarım sorunu ardından ekonomi konusu ele alınmıştır. Bu çerçevede ülkeyi Moskova'dan dikte edilen beş yıllık Yeni Ekonomi Programı çerçevesinde kalkındırma amaçlandı (İsakov 2020: 125). İlk beş yıllık 1928 yılında başladı (Golubeva, Gellerşteyn 1988: 174).

Kırgızistan, Sovyet iktidarının kurulması sırasında, tarım ve hayvancılık bölgesi olarak ülkenin diğer bölgelerinden farklılık göstermiştir. Sanayileşme politikasının başlangıcında, Kırgızistan'da esasen pamuk ayıklayıcı, hafif ve gıda alanlarında az sayıdaki işletmeler çalışıyordu (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 89).

⁹ Araştırmamıza konu olan Türklerden de söz konusu dönemde Çin'e gidenler olmuştur. Celal-Abadlı Türklerden Akramacı İskanacıyev'in anlatımı, bunun bir örneğidir. Yine kaynak kişilerimizden Nuhsara Şerkulova da benzer konuya değinmiştir.

1930’lardan itibaren Kırgızistan sanayisinin geliştirilmesi için ciddi adımlar atıldı. Çekoslovakya ve Macaristan’dan gelen işçiler Bişkek yakınındaki 43 hektarlık araziye sanayi bölgesi kurdu. 1932 yılına gelindiğinde ülkede 106 büyük fabrika üretim yapmaya başladı. Kırgızistan cıva ve antimon üretiminde SSCB’nin önde gelen ülkelerinden birine dönüştü.

Tarım alanında ise işler yoluna kolaylıkla koyulamadı. Halkın ekinlerinin zorla alınması açlığın başlamasına sebep oldu. Aç kalmamak için bir çuval tahıl çalanlar 10 yıldan fazla müddete cezaya çarptırıldı. 1932 yılında Kazakistan ve Sibiry’a da baş gösteren açlıkta Kırgızistan 100 binden fazla Kazak, 30 bin civarında Sibiryalıya ev sahipliği yaparak onları ölümden kurtardı. Kırgızistan 1921 yılında da Merkezi Rusya’daki açlığın aşılması için ülkedeki tahılın çoğunu oraya gönderdi. Bu açlık tecrübesinden sonra yönetim politika değişikliğine giderek dağlık bölgedeki bir hanenin 100 koyun, 8-10 inek ve at, 3-5 deve, düzlük yerlerdeki hanenin 2-3 inek, 10-20 koyun ve domuz beslemesine izin verdi.

1934 yılında SSCB’de yeni cezalandırma cereyanı başladı (İsakov 2020: 125). 1934 yılına kadar, Sovyet hükümeti ile halkın düşmanları yalnızca partiden ihraç edilerek ya da görevden alınarak cezalandırılıyordu (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 89).

Partinin XVII. kongresinden sonra İ. Stalin, kendi rakiplerini ortadan kaldırmaya başladı. Buna, 1 Aralık 1934 yılında S. M. Kirov’un öldürülmesi bahane oldu. SSCB Yüksek Mahkemesi Askeri Kurulu 1936 yılının Ağustos ayında “Anti-Sovyet Troçkit- Zinovyev Ortak merkezi” çalışmalarını inceledikten sonra Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov, Bakaev v.b. 16 kişiye ölüm cezası vermiştir. Bu olaydan sonra Stalin, eski ortaklarından oluşan bir grubu yok etmeye başlamıştır (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 120).

Merkezde başlayan Stalin çizgisi düşmanları, Kırgızistan’da da yok edilmesi gerekiyordu. Şu çerçevede 1933 yılında kapatılan “Sosyal Turan Partisi”nin çalışmaları yeniden ele alındı. Bazı girişimlerde bulunulmuş ancak tam olarak kurulmayan söz konusu parti ile bağı olduğu ileri sürülen masum insanlar kurşuna dizilmeye mahkûm edildi. Onların arasında Yu. Abdrahmanov, İ. Aydarbekov, T. Aytmatov, B. Isakeyev, A. Orozbekov, J. Saadayev, T.

Coldoşev, A. Jeenbayev, K. Tınıstanov, O. Tınayev, E. Kendirbayev v.b. Kırgız halkının oğulları yer aldı (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 120). Net olmayan verilere göre ülkede 40 bin kişi repressiya kurbanı oldu. 1,5 milyon insanı bulunan Kırgızistan için bu sayı az bir sayı değildi. Bağımsızlık yıllarında Bişkek yakınındaki Çongtaş kerpiç fabrikası, Oş yakınındaki Akbuura nehri kıyısı, Isık Göl'ün güneyindeki Tong kayalığında repressiya toplu mezarları bulundu. Bunların sadece 13 bininin itibarı daha sonra iade edildi. Çongtaş'taki Atabeyit Anıtı devlet ekranının ziyaret ettiği yerlerden biridir. 2008 yılında vefat eden ünlü yazar Cengiz Aytmatov (12.12.1928-10.06.2008), 2010 yılındaki halk devriminde vefat eden 87 vatandaş buraya defnedildi (İsakov 2020: 126).

Eskiden Türk dünyası bilim merkezi idi. Bunu Avrupa ve Amerikalılar da kabul etti. Kadim çağlardan başlayan bilimi Türk dünyası 500 yıl yürüttü, daha sonra farklı nedenlerle bilimde durakladı ve meşaleyi Batı aldı (Sancar 2018: <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/nobel-odullu-prof-dr-sancar-turk-dunyasi-benim-icin-bir-kuvvet-kaynagi/1121968>). Cedidçi¹⁰

aydınlar, bu duraklama dönemini tekrar canlandırarak çağdaş milli eğitim, başka bir değişle Cedidçilik¹¹ hareketiyle yenileşme devrinin temelini atmaya çalıştılar ise de içinde bulunduğu dönemin siyasi ve idari şartları buna izin vermedi. Bu gücü elinde bulunduran Bolşevikler ise istedikleri Sovyetler Birliği sistemini kurduktan sonra kendi planındaki modern eğitimi diğer

¹⁰ Sovyetlerin ilk yıllarında eğitim başta olmak üzere kültür ve sanat alanındaki pek çok yeniliklerin mimarları cedidçi aydınlar idi. Örneğin, 1924 yılında Kara Kırgız İlim Komisyonu İşanali Arabayev (1882-07.06.1933) başkanlığında kurulup, ilk Kırgızca gazete olan “Erkin Too” gazetesi aynı yılın 7 Kasım tarihinde çıkarıldı. Komisyon 1 yıl zarfında 13 eser yayınlayıp Kırgız dili, edebiyatı ve kültürünün temel eserlerini halka sundular. Dünyadaki en uzun destan olarak kabul edilen Manas Destanı’nı toplama işini ciddi olarak yürüten cedidçi aydın Arabayev’den başkası değildi. Arabayev, 1922 yılında Kayum Miftakov (1892-1949) ve Cusup Abdırähmanov (28.11.1901-05.11.1938)’a talimat vererek Manas Destanı’nın ünlü Manasçılardan yazılıp arşivlenmesini sağladı. Bir başka cedidçi aydın, Manasçı Bayımbet Abdırähmanov (Togolok Molla) (10.06.1860-04.01.1942) destanın bir kısmını kendi elleriyle kaleme alarak devlet arşivine teslim etti. Doğu Türkistan’da yaşayan ve günümüzde de Arap harfli Kırgız dilini kullanmaya devam eden Kırgızların edebî yazı dilinin oluşmasında Kırgızistanlı cedid aydınları ve onların bu alandaki çalışmaları önemli rol oynadı. Cedidçi aydınların bütün bu güzel hizmetlerine rağmen Sovyet rejimi onların neredeyse tamamını çeşitli suçlamalarla ortadan kaldırdı (İsakov 2020: 123).

¹¹ Batı’daki aydınlanma felsefesinin İslâm dünyasına yansması ve “usûl-i cedid” adlı eğitim hareketinin etkisiyle ortaya çıkmıştır. XIX.yüzyılın sonlarına kadar Rusya müslümanlarında ilk öğretim şehirlerde medrese bünyesinde, köylerde ise camilerin yanında bulunan mekteplerde geleneksel yöntemlerle yürütülerek sadece okuma yazma ve ilmi bilgisi öğretiliyor, ayrıca Kur’an’dan bazı sûrelerin ezberletilmesiyle yetiniliyordu. “Usûl-i kadim” denilen bu yönteme karşı çıkarak yerine usûl-i cedid adıyla Batı’daki eğitim sisteminden etkilenen bir yöntem öneren kişilere Cedidçiler (Batı dillerinde Djadids) ve bunlar vasıtasıyla gelişen akıma da Cedidçilik (Djadidisme) denilmiştir (<https://islamansiklopedisi.org.tr/cedidcilik>)

üye ülkelerde olduğu gibi Kırgızistan'a da getirdi. Bu çerçevede Ekim 1918 yılında birtakım kararnameler kabul eden Sovyet iktidarı, eğitim alanında öncelikle dini görüşlerin yayılmasını yasakladı. Kız ve erkek çocuklarının birlikte okuması uygun görüldü (İmankulov 2012: 98). Okuma yazmadan üniversite eğitimini de içine alan geniş bir sistem planlandı (İmankulov 2012: 99). 1925 yılında Pişpek'te Kırgız Eğitim Enstitüsü açılarak ülkenin eğitim açığının kapatılmasında önemli rol üstlendi. 1927 yılı verilerine göre ülke halkının sadece %15,1 okuma yazma biliyordu. 7 yıllık ilkokulu bitirme 1934 yılında zorunlu oldu. 1970'lerde lise bitirme mecburu hale getirildi. 1926 yılından 1980 yılına kadar Kırgızistan'ın çeşitli bölgelerinde 43 tane mesleki ortaokul, 10 yüksek eğitim kurumu açıldı. 5 Kasım 1932 tarihinde açılan Kırgız Devlet Pedagoji Enstitüsü, 30 Ağustos 1951 tarihinde üniversiteye dönüştürüldü ve Kırgızların ilk Sovyet aydınları burada yetişti. Bolşevikler öncesinde yetişen aydın kesim genelde varlıklı ailelerden geldiğinden Bolşevikler onların tamamını çeşitli bahanelerle ortadan kaldırdı.

1928 yılında Kırgızistan'daki ilk bilim kurumu Kırgız Çevre Araştırmaları Enstitüsü açıldı. 1933 yılında Kırgız Veteriner Enstitüsü açılarak ülkede fen bilimlerinin gelişmesinin temelini oluşturdu. 5 Ocak 1943 tarihinde Kırgızistan'da SSCB Bilimler Akademisi'nin Kırgız Şubesi açıldı. Söz konusu Şube 20 Aralık 1954 tarihinde Kırgız SSC Bilimler Akademisi'ne dönüştürüldü. 1934 yılında Milli Kütüphane, 1943 yılında Bilimler Akademisi kütüphanesi açıldı. 1970'lerde şehir kütüphaneleri halka hizmet vermeye başladı. 1980'lere gelindiğinde Kırgız SSC Bilimler Akademisi'nin bünyesindeki 17 enstitüde 3,500 bilim adamı çalışmaktaydı (İsakov 2020: 127).

Ekim devriminden sonra Lenin'in Milli Dil Politikası sonucunda SSCB halklarından 9'u Türk olmak üzere, 40'tan fazla öncesinde konuşma diline sahip olan halk yazı dili statüsünü aldı. Yaklaşık 8'i, Türk olmak üzere 20'ye yakın halk ise eski yazı dilini yeniden yapılandırıdılar (Deşeriyev, Yu, D; Kırısın, L, P 1988: 115). Kırgız Türkçesi bahsini ettiğimiz dil politikası kapsamında "dil" statüsünü aldı ve "Kırgız Milli Dili" oluştu ve İşenali Arabayev 1924'te Kırgızların ilk milli alfabesini oluşturmuştur (Tınıstan Uulu 1991: 5). Ülkede, 1928

yılında diğer bölge halklarıyla birlikte Latin alfabesine geçildi. Türkiye'nin Latine geçmesi Moskova yönetimini endişeye sevk etmiş olacak ki, 1940 yılında Orta Asya Cumhuriyetleri Kiril alfabesine geçirildi. Kiril alfabesine geçiş Kırgızların Moskova'ya olan bağımlılığını arttırdı.

1920'lerden itibaren Bolşevikler Kırgızistan'da bilimsel saha çalışmalarının yapılması, folklorik bilgilerin toplanmasına izin vermeye başladılar. 1923 yılında Talas'taki Manas Kümbeti incelenirken, 1924 yılında Rus arkeoloji ekibi Özgön, Burana minarelerini araştırdılar. 1926-27 yıllarında ülkede rasathane, metereoloji bürosu açıldı. Veteriner ve botanik laboratuvarları kuruldu. Ülke madenlerini araştıran bilimsel saha çalışmalarına hız verildi. 1936-37 yıllarında Aleksandr Bernştam Kırgızistan'ın kuzeyinde saha çalışmaları gerçekleştirdi. 1940 yılına gelindiğinde ülkede 13 bilimsel araştırma kurumu çalışmaktaydı.

Sovyet devrinde ülkede batı tarzı kültür-sanat kurumları oluşturuldu. 1926 yılında Frunze'de tiyatro stüdyosu açıldı. Stüdyo 1930'da Müzik Dram Tiyatrosuna dönüştürüldü. 1934 yılında Kırgız Ressamlar Birliği kuruldu. 1935 yılında Lunaçarskiy Devlet Tiyatro Enstitüsü bünyesinde Kırgız stüdyosu kuruldu. Aynı yıl Rus Dram Tiyatrosu çalışmaya başladı. 1936 yılında Kırgız Devlet Filarmonisi açıldı. 1935 yılında resim galerisi kuruldu. 1938 yılında ilk Kırgız operası "Ayçürök" sahnelendi. 1939 yılında Ressamlar Yüksek Okulu açıldı. Buralarda Kırgızlar eğitim almaya ve çalışmaya başladılar. 1940 yılında ilk Kırgız baleti "Anar" seyircilerin beğenisine sunuldu. Kırgız sanatçılarının "Çolpan" baleti Moskova ve Saint Petersburg başta olmak üzere SSCB'nin pek çok büyükşehirinde oynandı ve Kırgız balet sanatına ün kazandırdı.

19. Yüzyıl sonlarında gelişmeye başlayan Kırgız yazılı edebiyatı SSCB devrinde devlet desteğiyle gelişti. 1934 yılında Kırgızistan Yazarlar Birliği kuruldu. Yazarlar Birliği Cengiz Aytmatov gibi dünyaca ünlü yazar yetiştirmekle birlikte en önemli görevi olan Bolşevik ideolojisini yayma işiyle uğraştı (İsakov 2020: 127).

Almanya 1 Eylül 1939 yılında Polonya'yı işgal ederek II. Dünya Savaşı'nı başlattı. "Barbarossa" Harekâtı kod adıyla 22 Temmuz 1941 yılında ise SSCB'ye saldırdı. Kırgızistan halkı Nazi Almanyası'nın bu saldırısını kendi derdi olarak kabul etti ve savaş meydanından uzakta olmasına rağmen ülke olarak Sovyetler Birliği'nin yanında saf tuttu. Söz konusu dönemde tüm üye ülkeler askeri kampa dönüştürüldü ve faaliyetler savaş meydanının taleplerine göre yürütüldü (İmankulov 2012: 108).

Savaş'ın başladığı ilk günden itibaren Kırgızistan'dan 16 yaşından 50 yaşına kadar olan ve askerlik hizmetine tabi tutulanlar eğitilerek, savaş meydanına gönderildi. Bu süreçte 1305'i kadın olmak üzere toplam 380 bin kişi cepheye savaşmaya gitti. Başka bir deyişle ülkenin her beşinci vatandaşı savaşa katıldı (İmankulov 2012: 108). Bunların çoğu savaşa kendi isteğiyle gidenlerden oluşmaktaydı. Kırgızistan Savunma Fonu kurularak halktan 189 milyon som toplandı. Bu paraya 186 savaş uçağı yapılabilirdi. Ayrıca Kırgızların kendi elleriyle yaptığı hediyeler 196 vagon (3136 ton) olarak cepheye gönderildi. Bunlar haricinde kuşatmadaki Leningrad şehri için Kırgızistan'dan yüz vagondan fazla gıda gönderildi. Savaş yıllarında 73 Kırgız vatandaşı Sovyetler Birliği Kahramanı ödülüne layık görüldü.

Savaşın daha ilk aylarında Kırgızistan'a 140 bin kişi tahliye edildi. Savaşın devam ettiği yıllar boyunca ülkeye 300 binden fazla insan geldi. Bunların arasında Kafkasya'dan göç ettirilen Karaçay, Balkar, Ahıska gibi Türk kökenli halklar da vardı. Ukrayna ve Rusya'dan 38 büyük fabrika taşındı. Bunlara elektrik temin etmesi için Voroşilov ve Alamüdün HES'i inşa edildi. Savaş ihtiyaçlarını karşılamak için işçiler 11 saatten çalışmaya başladılar. İşçilerin rızasını almadan ihtiyaç duyulan yerlere kaydırma kararı alındı. Savaş yıllarında çalışan kadınların yüzdesi %70-90'a kadar çıktı. Ülkedeki yönetim ve halkın en büyük sorunu açlıkla mücadeleleydi. Üretimin çoğu cepheye gönderildiğinden Kırgız çiftçileri 1940-1944 yılları arasında günlük 0,3-1,6 kg arasında buğday veya ona muadil ekmek, 27-300 gram patates ile yaşamını sürdürmek zorundaydı. Savaş yıllarında ülkedeki hayvanların sayısı azaldı. 1940 yılında hayvanı bulunmayan kolhoz sayısı %10 iken, 1945 yılında bu rakam %38,9'a yükseldi.

Ayrıca Rusya içlerindeki Almanlardan boşaltılan bölgenin yeniden kalkındırılması için Kırgızistan'dan 20 bin at, 10 bin inek, 100 bin koyun ve keçi, 1315 domuz hibe edildi (İsakov 2020: 128).

Savaş meydanında Kırgızistanlı 100 binden fazla kişi vefat etti. Savaş bittikten sonra ailesine geri dönen askerlere istihdam sağlamak için bazı yerlerde ekip oluşturuldu ve devlet bir nevi onları korumaya aldı. Savaşta esir düşen ya da kaybolan askerler ve onların aileleri ise dışlandı, devlet tarafından şüphe ile bakıldı ve yardım edilmedi (İmankulov 2012: 126).

Savaş zamanı Kırgızistan'ın tarım sektörüne de büyük zarar verdi. Üretici güçler ciddi anlamda zayıflamış ve bunun sonucunda halka gıda, sanayi işletmelerine hammadde temin etmede güçlükler ortaya çıkmıştır. Ülkedeki çalışabilir erkek sayısı 1940 yılında 196.7 bin iken 1946 yılına gelindiğinde onların 66 binden biraz fazlası hayatta kalmıştır. Yönetim buna rağmen sovhoz ve kolхозlarda devlet planına tam uyulmasını talep etmiştir (İmankulov 2012: 128).

Savaştan sonra, daha açık ifade etmek gerekirse 1950'den sonra eğitim öğretime özel önem atfedilmeye başlandı. Her ilde yatılı okullar açıldı. Okul sayısı beş yıl aralığında 191'den 297'ye çıktı. 1951 yılında Oş Pedagoji Enstitüsü, 1952 yılında Kırgız Kadınlar Pedagoji Enstitüsü, 1953 yılında Karakol Pedagoji Enstitüsü, 1954 yılında Frunze Teknik Enstitüsü, 1955 yılında Beden Eğitimi ve Spor Enstitüsü açıldı. Öte yandan 1940-1958 yılları arasında ülkedeki Rusça eğitim veren okullarında Kırgız dilinin öğretilmesi hiçbir karar alınmaksızın durduruldu (İsakov 2020: 128).

II. Dünya Savaşı SSCB'nin zaferiyle sonuçlandı. Ancak bu durum savaş öncesinde gelişmeye başlayan siyasi baskıya engel olamadı ve hatta 1945-1953 yılları diktatörlük rejiminin ya da Stalinizm'in doruğa çıktığı dönem (İmankulov 2012: 126) olarak kaydedildi tarih sayfalarında. Söz konusu yıllarda manevi yaşam başta olmak üzere sosyal hayatın tüm alanları sıkı bir şekilde denetlenmeye çalışıldı. Sosyalizm ideolojisi sınırını aşan herşey, mutlaka, belirli sistem ile araştırmaya tabi tutuldu. "Parti ilkeleri" bu sürecin silahı olarak

kullanıldı. Şairler, yazarlar, ressamalar ve sanatçılar “burjuva milliyetçisi” ya da “geçmiş idealleştiren” gibi sebepler ile suçlanmaya başlandı. Bu tür suçlamalar 20’li ve 30’lu yıllarda nasıl sonuçlandığı unutulmamıştı (İmankulov 2012: 128).

SSCB devrinde Kırgızistan’da siyasilerin değişimi her zaman Moskova’daki değişimden etkilendi. Josef Stalin’in (18.12.1878-05.03.1953) ölümünden sonra Kırgızistan’da Komünist Partisi Birinci Sekreterliğine İshak Razzakov (25.10.1910-19.03.1979) getirildi. Razzakov Kırgızistan’ın gelişmesi için büyük emek sarf etti. Onun başkanlık döneminde Kırgızistan’da 200’den fazla sanayi kuruluşunun ve akademik kurumların yönetimi Moskova’dan alınarak yerel iktidara verildi. Böylece Kırgızistan’ın toplumsal ve siyasi hayatında göze görülür değişimler oldu. Stalin döneminde suçsuz yere öldürülen, sürgün edilen kimselerin itibarları iade edilmeye başlandı. 1957 yılında Kuzey Kafkasya’dan göç ettirilenlerin vatanlarına dönmesine izin verildi. Razzakov devrinde Kırgız dilinin statüsünün güçlendirilmesi doğrultusunda çalışmalar yapıldı. İshak Razzakov ayrıca Kırgız kadrolarına önem vererek, onları üst mevkilere tayin etti. Bu icraatları Moskova’nın gözüne batan Razzakov 1961 yılında görevden uzaklaştırıldı. Razakov devrinde yapımına başlanan ülkenin kuzeyiyle güneyini birbirine bağlayacak Oş-Bişkek kara yolu ile deniz seviyesinden 3 bin metre yükseklikte ve 2,5 km uzunluğundaki Kusain Kölbayev (Töö Aşuu) Tüneli 1964 yılında açıldı (İsakov 2020: 129).

Edebiyat alanında ise çok sayıda tercüme yapıldı. Cengiz Aytmatov “Dağlar ve bozkırlar” uzun hikâyesi 1963 yılında Lenin Ödülüne layık görülerek SSCB çapında tanınan ilk Kırgız yazarı oldu.

1960’larda Kırgız sineması oluşturuldu. Kırgız sinemasının gelişmesinde Cengiz Aytmatov’un eserlerinden uyarlanan filmlerin çekimi etkili oldu. 1967 yılında Sanat Enstitüsü açıldı. Öte yandan kültür, sanat ve edebiyat adamlarına baskı devam etti. Milli kültür, edebiyat ve sanat konularını araştıranlar istenmeyen adam ilan edildi. XIX. ve XX. yüzyılın başlarında yaşayan halk ozanları, şair ve destancılarının eserleri yasaklandı. 1960’lara gelindiğinde

Kırgızların Rusya'ya "kendi rızasıyla" katıldığı konusu işlenmeye başlandı. 1963 yılında Kırgızların Rusya'ya kendi rızasıyla katılımının 100. yıldönümü çeşitli etkinliklerle kutlandı (İsakov 2020: 129).

Eylül 1953 yılında SSCB tarihinde Hruşçov dönemi başladı. Kırgız tarih kitaplarında söz konusu süreç, "Suçsuz günahsız yere hüküm giyenlerin aklanmaya başlandığı dönem" olarak ele alındı. Doğrudan onun rehberliğinde masum insanların işini araştıran özel komisyon kuruldu. Kırgızistanda da günahsız cezalandırılan ve hapse atılan binlerce kişi beraat etti. Onlar arasında Abdıkadir Orozbekov, İmanalı Aydarbekov, Bayalı İsakeyev, Moris Lvoviç Belotskiy, Maksim Kirovich Ammosov, Murat Salihov, Caynak Saadayev, Törökul Aytmatov, Osmonkul Aliyev v.b. var idi. Hapis ve kamplarda hayatta kalan kişiler serbest bırakılarak, tüm hakları iade edildi. Kamuya mal olmuş kişilere yöneltilen siyasi suçlamaların iftira olduğu ortaya çıktı. Ancak bu iş 60'lı yılların başında durakladı (İmankulov 2012: 138).

Ekim 1964 yılındaki Hruşçov'un istifası ardından SSCB yönetimine Leonid Brejnev geldi (İmankulov 2012: 151) ve Kırgızistan'da da Turdakun Usubaliyev (06.10.1919-07.09.2015) yönetimi eline aldı. Usubaliyev tam 24 yıl ülke yönetiminin başında kaldı. 1965-1985 yıllarını kapsayan dönem 20 Nisan 1978 yılında kabul edilen yeni anayasa ile sosyalizm ideolojisinin doruğa çıktığı döneme karşın ideolojik cihette aslında durgunluk devriydi. Bu devirde bütün yetki partinin elinde toplandı. Ülkenin başkenti olan Frunze şehri büyük ölçüde Usubaliyev yönetimindeyken inşa edildi. Şehir yeşilliğiyle bütün SSCB'de ün salmıştı (İsakov 2020: 130).

Eylül 1965 yılında ekonomik reformu başlatma kararı alındı ve söz konusu reformun ilk adımları başka Sovyet ülkelerinde olduğu gibi bazı istisnalar dışında Kırgızistan'da da olumlu sonuçlar verdi (İmankulov 2012: 153). Örneğin: Ekonomik olarak 1965-1985 yılları arasında ülkede 150'den fazla fabrika inşa edildi. Sanayi alanı genişleyerek 130 sektörde dört binden fazla ürün üretilmeye başladı. Ülkenin en büyük HES'i olan Toktogul HES'i 1979 yılında kullanıma verildi. Sanayiye lazım olan vasıflı elemanlar ülke dışından davet edilen kişiler

tarafından karşılandığından ülke gençlerinin gelişmesinin önü kesildi. Kırgızların dışlanması pek çok sektörde görölüyordu. Bir kıyaslama yapmak gerekirse, 1980’de ülkedeki komünistlerin sadece %37’si Kırgızlardan oluşuyordu. Bu durum ilerleyen yıllarda Kırgız gençlerinin sorunlarının büyümesini ve çeşitli hak talep etme protestolarının meydana gelmesi, dolaylı yolla bağımsızlığın gerçekleşmesini etkiledi (İsakov 2020: 130).

Sovyetler Birliği Komünist partisinin Nisan 1985’teki plenumu Sovyetler Birliğinin, onun içinde Kırgızistan tarihindeki yeni dönemin başlangıcı sayılır. Söz konusu dönemde sosyo-ekonomik hayatın birçok muamması Gorbaçov reformu ile çözüm aramaya başlar (İmankulov 2012: 153). SSCB yönetimine Mihail Gorbaçev’in göreve getirildiği sırada Kırgızistan’da Apsamat Masaliyev (10.04.1933-31.07.2004) Usubaliyev’in yerine Komünist Parti Birinci Sekreteri oldu. SSCB Komünist Partisinin 27. Kongresi’nde ilan edilen açıklık ve yeniden yapılanma politikası (glasnost ve perestroyka) Kırgızistanlılara sosyo-politik, kültürel ve ekonomik hayatın bütün yönlerini tekrar gözden geçirme imkânı tanıdı. Bu dönemde Stalin döneminde katledilmiş olan vatan evlatları büyük ölçüde aklandı. Baltik ülkelerindeki hareketlilik Kırgız gençlerini de harekete geçirdi (İsakov 2020: 130).

Özetleyecek olursak, 1950-1990 yılları arasında Kırgız SSC eğitim, kültür, sanat, ekonomi, altyapı ve şehirleşme gibi pek çok alanda gelişme kaydetti. 1990 yılına gelindiğinde ülkede 1200 kültür merkezi, 1700 kütüphane, 8 tiyatro, 20 müze mevcuttu. Ülkede 46 dergi, 118 gazete neşredilmekteydi. Fakat Kırgızistan yaşam standartları konusunda diğer SSCB ülkelerinin gerisinde kaldı. Şehirle köy arasındaki farkı kapatma girişimleri gerçekleşmedi. Kırgızistan köylerinin tamamına elektrik ulaştırılmasına karşılık, yaşam kalitesini yükseltecek diğer yatırımlar yapılamadı. SSCB’nin son döneminde parti yöneticileri ve bürokratlara tanınan ayrıcalıklarla halkın yaşam kalitesi arasındaki fark iyice açıldı (İsakov 2020: 131).

Mart 1990’da SSCB Halk Vekilleri III Kongresi tarafından başkanlık yönetimi kabul edilmiştir. Devlet yönetiminin bu şeklinin ortaya çıkışı, etnik gruplar arası ilişkilerin değişmesi, plüralizmin gelişmesi ve çok partililiğin getirilmesinden kaynaklanmıştır. Ayrıca idari-komuta

sistemi lağvedilip SBKP iktidardan uzaklaştırıldıktan sonra iktidar aşağıdan yukarıya doğru Sovyetlere devredilmiştir (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 213). 1990 yılının yaz aylarında Kırgızistan komünistleri de muhafazakâr ve reformcu kanatlara ayrıldılar. Reformcu demokratlar 350 kişilik mecliste azınlığı (114) oluşturunuyordu. Bu siyasi gelişmeler neticesinde, bir fizik profesörü olan Askar Akayev, 27 Ekim 1990’da Devlet Başkanı seçildi. Diğer Orta Asya Cumhuriyetlerinde komünist liderler devlet başkanı seçilirken, Kırgızistan Birinci Sekreteri Apsamat Masaliyev bu göreve gelemeydi. Böylelikle Kırgızistan bir ilke imza atmış oldu. 1990 yılının ekim ayında ülkede ilk açlık grevleri düzenlendi. Kasım 1990’da Kırgızistan “Sovyet, Sosyalist” kelimelerinden arındırılarak, Kırgız Cumhuriyeti oldu. 15 Aralık 1990’da Kırgızistan Yüksek Şurası Egemenlik (Bağımsızlık) Beyannamesi’ni kabul etti (İsakov 2020: 132).

31 Ağustos 1991’de Kırgızistan Yüksek Şurası SSCB arasından ilk olarak “Devlet Bağımsızlığı Hakkında” beyanname çıkardı ve bu beyanname gereğince Kırgızistan, resmi olarak Bağımsız Devlet ilan edildi. 12 Ekim 1991 tarihinde Askar Akayev Kırgız Cumhuriyetinin Devlet Başkanlığına seçildi. 8 Aralık 1991’de Rusya, Ukrayna ve Beyaz Rusya Başkanları Belovej Anlaşmasını imzaladılar ve SSCB resmen dağıldı. 22 Aralık 1991 yılında Kırgızistan Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)’nin kurulmasıyla ilgili anlaşmayı imzaladı.

1.3. Kırgızistan’ın Bağımsızlık Dönemi

Sovyetler Birliği’nin 1991’de dağılmasıyla birlikte Orta Asya Türk Cumhuriyetleri bağımsızlığına kavuştu. Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan birer egemen devlet olarak ortaya çıktılar. Böylece Kazakların Küçük Cüz Hanı Abulhayır’ın 1731’de Rusya’nın hâkimiyetine girmeyi kabul etmesiyle başlayan ve XIX asrın ikinci yarısında Hive, Buhara ve Hokand Hanlıklarının işgaliyle tamamlanan ve bir asrı geçen Türkistan’daki Rus hâkimiyeti sona erdi (Kara 2002: 17).

1991 yılı dünya tarihinde SSCB’nin dağıldığı ve onun enkazından yeni bağımsız ulus devletlerin ortaya çıktığı yıl olarak kaydedildi. Bu yıl itibariyle çok asırlık Kırgız halkının ve

Kırgızistan'ın tarihinde de yeni sayfalar açıldı. Kırgızistan bağımsız kalkınma yoluna girerken kademeli olarak kamusal hayatını sosyo-ekonomik içerikli yeni yasalar, yeni sosyal ve bağımsız uluslararası ilişkiler ile doldurdu (Ploskih 1998: 283)

Bağımsızlığını kazanan Kırgızistan'da her şeyden önce cumhuriyetin hukuki yapısı, iç ve dış politikası belirlenmeliydi. Bunun için önce Kırgız Cumhuriyeti Anayasası (temel yasası) geliştirildi. Yaklaşık 3 yıl süren çalışma ve müzakere sonucunda 5 Mayıs 1993 yılında Kırgız Cumhuriyeti Anayasası kabul edildi. Anayasaya göre Kırgız Cumhuriyeti (Kırgızistan) bağımsız, demokratik, üniter, laik, sosyal ve hukuk devleti olarak kurulmuştur. Kırgızistan'ın halkı, tüm etnik gruplarıyla Kırgız Cumhuriyetinin vatandaşlarından oluşur ve bağımsızlığın sahibi ve devlet gücünün yegâne kaynağıdır. (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 219; <https://www.president.kg/kg/konstitutsija>).

Kırgızistan'ın bugünkü Cumhurbaşkanı Sadır Japarov, 10 Ocak 2021 yılında yapılan Cumhurbaşkanlığı seçiminde 5 yıllık bir süre için Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir. Cumhurbaşkanı devletin ve yürütmenin başıdır. Devletin iç ve dış politikasının temel prensiplerini belirler. Ayrıca hem yurt içinde, hem uluslararası ilişkilerde Kırgızistan'ı temsil eder (<https://www.president.kg/kg/konstitutsija>; www.stat.kg).

Anayasada kaydedildiği üzere ülkeye ait bayrak, istiklal marşı ve arması gibi sembolleri vardır. Buna göre 3 Mart 1992 yılında Kırgız Cumhuriyeti bayrağı, 18 Aralık 1992 yılında istiklal marşı ve 14 Ocak 1994 yılında devlet arması onaylanmıştır. Devlet dili Kırgızca, resmi dili ise Rusçadır. Para biri som, 10 Mayıs 1993 yılında tedavüle girmiştir (<https://www.president.kg/kg/konstitutsija>).

Kırgızistan idari açıdan 7 bölgeye ya da ile ayrılmıştır. Onlar Çüy, Issık-Göl, Narın, Talas, Celal-Abad, Oş ve Batken illeridir. Kırgızistan genel olarak seyrek nüfuslu bir ülkedir. Kilometre kare başına 35 kişi yaşamaktadır. Çok seyrek nüfuslu alanlar (dağlık alanlar) ve nüfusun çoğunluğunun vadilerde ve şehirlerde yoğunlaştığı alanlar vardır. Bu, genellikle doğa ve iklim koşulları ile ülke ekonomisinin özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Nüfus yoğunluğu

en yüksek olan iller Çüy (kilometrekareye düşen 107 kişi) ile Oş'tur (kilometrekareye düşen 61). Çüy'de ülke nüfusunun 31.4 faizi, Oş'ta ise ülke nüfusunun 25.8 faizi yaşar. Yüz ölçümü en büyük olan bölge ise Narın ili (45.2 bin kilometrekare). Bişkek, Kırgız Cumhuriyetinin başkentidir¹². Bişkek ve Oş şehri ise Cumhuriyet Önemine Haiz Şehirler statüsüne girerler. 1 Nisan 2023 yılında yapılan sayıma göre Kırgızistan'ın toplam nüfusu 7.1 milyon kişidir. Onun 3.557.3'ünü kadınlar, 3.480.3'ünü erkekler oluşturur. Şehirde yaşayan halkın toplam sayısı 2.453.7 kişi iken, onun 1.286.5'ni kadınlar ve 1.167.1'ni erkekler oluşturur. Köyde yaşayan halkın toplam sayısı 4.583.9 kişi iken, onun 2.270.8'i kadınlardan ve 2.313.1'i erkeklerden ibaret (https://elkattoo.stat.kg/media/aizada/2023/06/06/_i8RE3WH.pdf).

Kırgızistan 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla siyasi bağımsızlığını kazanmış ancak ekonomik olarak diğer ülkelere bağımlı kalmıştır. Çünkü ekonomik açıdan Sovyet sistemine entegre olmuş ülkenin endüstrisi, esasen hammadde ve yarı mamul ürünleri üretmek için tasarlanmıştı. Hazır ürünler ise ülkenin diğer bölgelerinde üretilir, satışlarından elde edilen gelir de orada kalıyordu (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 231). Dolayısıyla Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla ülke Sovyetler Birliğinin kaynaklarından mahrum kalmış, varlıklar tükenmeye yüz tutmuş, özel tüketimde düşüş görülmüş ve kamu harcamaları artmıştır. Bunun sonucunda 1991-1995 döneminde GSYİH 1990'daki seviyesinin yarısına inmiştir. Tüm ekonomik göstergeler kötüye gitmiş, hiperenflasyon, artan işsizlik ve reel gelirden düşüş yoksulluğun artmasına yol açmıştır (Kırgızistan Ülke Profili 2011: 9). Bu sebeplerden ötürü ülke serbest ekonomiye geçtiğini ilan ederek 1993 yılından itibaren devlete ait olan fabrika ve işletmeleri özelleştirilmeye başlamıştır (İsakov 2020: 133). Ardından, 1993 yılında ulusal para tedavüle girmiş, fiyatlar serbest bırakılmış, ticaret mevzuatı ile tarım sektöründe reform yapılmış, varlıklar özelleştirilmiş ve serbest bir ticaret rejimi kabul edilmiştir. Bu sayede ekonomi 1996 yılından itibaren düzelmeye yüz tutmuştur (Kırgızistan Ülke Profili 2011: 9).

¹² Şehir adı 1878'den 1927'ye kadar Pişpek, 1927'den 1991'e kadar Frunze olmuştur. Şubat 1991 yılından beri Bişkek'tir (Çotonov 1995: 10)

Kırgızistan’da hayvancılık, tarım, madencilik ve enerji sektörleri geleneksel olarak güçlü tanımlanan sektörlerdir. Bunların yanı sıra inşaat ve enerji ile ulaştırma, ticaret ve catering gibi hizmet sektörü alanlarında da sağlıklı bir büyüme gözlemlenmektedir (Saray 1993: 8; Kırgızistan Ülke Profili 2011: 9).

Sovyet yönetimi yıllarında Kırgızistan’ın halkı, üretim araçlarıyla kurdukları ilişkiye göre esasen işçi sınıfı, kolhoz çiftçileri ve hizmetkârları olarak ayrılır idi. Ulusal ekonominin gelişmesi sonucunda Sovyet toplumunun sosyal-sınıfsal yapısı da değişmiş, sınıflar ve çalışanlar kendi içinde farklı tabakalara bölünmeye başlamıştır. İşçi ve aydınlar sınıfı sayıca arttı. Çiftçiler sınıfında ise azalma kaydedildi (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 241).

Kırgızistan’ın kamu mülkiyetinden onun farklı çeşitlerine dayalı piyasa ilişkilerine geçişinde eski işçi, çiftçi ve aydınların dışında geleceğin yeni sınıflarının temelleri atılmaya başlandı. Bunun sonucunda fabrikaların, bankaların, konsorsiyumların, korporasyonların, ortak işletmelerin, çiftçilerin, ortak çiftliklerin sahibi ortaya çıkmaya başladı. Ticaret, hizmet, sanayi, tarım sisteminde birçok işletme teşekkül etti ve bunları sahiplenilen insanlar görülmeye başlandı. Kent ve kır burjuvazisi ile ücretli işçi ve memur tabakaları oluşturur.

Günümüzde Kırgız Cumhuriyeti’nin bölgelerindeki nüfusun sosyal sınıf yapısında büyük farklılıklar var. Sanayileşmiş ve büyük şehirlere sahip Çüy, Oş, Celal-Abat illerinin birçok ilçesinde nüfusun sosyal sınıf yapısı çeşitlidir. Onların büyük çoğunluğunu farklı işçiler, aydınlar ve tüccarlar oluşturur. Dağlık Narın ilinde, Alay, Suusamır, Ton, Çatkal v.b. ilçeleri nüfusu çeşitli çiftçi ve köylü aydınlardan ibarettir (Osmonov, Mirzakmatova 2012: 242).

Kırgızistan’ın nüfusu 1 Ocak 2023 sayımına göre 7 milyon 37 bin 590 kişidir (www.stat.kg). Birçok etnik gruptan insanın yaşadığı Kırgızistan’da 1926 yılında 47 etnik gruptan insan yaşarken, bugün 80’nin üzerinde etnik gruptan insan yaşamaktadır¹³ (Osmonov,

¹³ Kırgızistan, Rusya İmparatorluğu’na katıldığında bölgede yaklaşık 40 etnik grubun temsilcileri yaşıyordu. Kırgızlar ile Özbekler nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturuyordu. Geri kalanlar sayıca azdı. Onlar Tatarlar, Dunganlar, Uygurlar, Kazaklar vb. Ayrıca Kıpçaklar, Türkler ve Kuraminlerin etnik gruplarını da içeriyordu (Cumaliyev 2016: 488).

Mırzakmatova 2012: 242; Yıldırım 1996: 114). Onlar sayısı, dili, dini, kültürü, antropolojik yapısı, örf âdeti v.b. açısından biri birinden farklılık gösterir. Antropolojik yapısı bakımından Kırgızistan'da yaşayan halklar Europid ve Mongoloid ırklarından oluşurken, ağırlıklı olarak Türk ve Slav dili konuşurları daha yoğun yaşamaktadır.

Sayıları milyondan başlayıp bin, yüz, on ve 1-2 kişiye kadar inen etnik grup temsilcileri de var. 1989 yılındaki nüfus sayımına göre sayısı 10 (on) ve daha az 35 etnik grup tespit edilmiştir. Onlar sadece çevre ülkelerin temsilcileri değil, çok uzak ülkelerin de temsilcilerinden oluşmaktadır. Örneğin: Yunanlar, Çinler, Bulgarlar, Çekler, Farslar, Kürtler, Finler, Slovaklar, Amerikanlar, Araplar, Kübalılar, Macarlar, Hollandalılar, Asurlular, Vietnamlılar, Arnavutlar, Fransızlar, Avustralyalılar, Hırvatlar v.b. Ülkede yaşayan nüfusun hepsi birlikte Kırgız Cumhuriyeti'nin halkını oluşturur.

Çizelge 18. Kırgızistan'daki nüfusun etnik gruplara göre dağılımı 2023

(2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 nüfus sayımlarına göre)

Etnik Gruplar	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toplam Nüfus	5.477.620	5.551.888	5.663.133	5.776.570	5.895.062	6.019.480	6.140.200	6.256.730	6.389.500	6.523.529	6.636.803	6.747.323	7.037.590
Onun içinde													
Kırgızlar	3.928.796	4.006.009	4.099.433	4.193.850	4.292.062	4.393.057	4.492.667	4.587.430	4.695.646	4.804.369	4.896.182	4.995.877	-
Ruslar	394.680	381.562	375.438	369.939	364.571	360.580	356.637	352.960	348.935	344.950	341.351	335.237	-
Özbekler	785.977	796.291	816.219	836.065	856.987	878.615	898.363	918.262	940.628	964.379	985.358	999.300	-
Ukraynalılar	18.433	16.657	15.527	14.485	13.501	12.691	11.915	11.252	10.600	9.943	9.243	8.402	-
Almanlar	9.035	8.766	8.645	8.563	8.453	8.403	8.340	8.269	8.201	8.179	8.132	7.886	-
Tatarlar	29.639	28.656	28.334	28.059	27.688	27.454	27.341	27.200	26.992	26.732	26.507	26.079	-
Kazaklar	32.900	32.981	33.368	33.701	34.122	34.615	35.087	35.541	36.022	36.396	36.706	36.854	-
Ermeniler	834	807	810	799	797	810	801	797	793	788	778	759	-
Tacikler	47.325	48.033	49.046	50.174	51.411	52.729	53.848	54.976	56.219	57.612	58.913	60.148	-
Azerbaycanlılar	17.823	18.046	18.516	18.946	19.309	19.630	20.010	20.406	20.771	21.153	21.389	21.607	-
Çeçenler	1.784	1.740	1.737	1.719	1.701	1.705	1.684	1.690	1.701	1.707	1.708	1.709	-
Belaruslar	1.186	1.109	1.070	1.029	978	944	897	851	816	768	736	705	-
Gürcüler	583	571	578	585	582	575	568	570	569	574	575	574	-
Litvanyalılar	137	138	142	151	152	153	145	144	148	148	144	141	-
Moldovalılar	453	430	414	407	393	387	382	374	369	361	362	356	-
Letonyalılar	60	62	72	88	86	81	77	75	74	75	74	75	-
Türkmenler	2.028	2.037	2.051	2.083	2.116	2.121	2.128	2.139	2.142	2.150	2.150	2.159	-
Estonyalılar	101	104	104	110	107	104	102	98	96	95	93	87	-
Yahudiler	539	508	501	491	486	472	457	455	447	445	433	422	-
Uygurlar	49.721	50.346	51.389	52.456	53.525	54.810	56.015	57.002	58.168	59.367	60.210	61.033	-
Dunganlar	59.994	61.372	62.966	64.565	66.140	67.622	69.093	70.534	72.240	73.977	75.437	76.573	-
Koreliler	16.938	16.711	16.753	16.807	16.828	16.957	17.015	17.074	17.105	17.124	17.094	16.950	-
Türkler	39.534	39.913	40.443	40.953	41.556	42.255	42.829	43.411	44.112	44.773	45.322	45.899	-
Diğerleri	39.120	39.039	39.577	40.545	41.511	42.710	43.799	45.220	46.706	47.464	47.906	48.491	-

1926, 1959 ve 1979 nüfus sayımlarına göre Kırgızistan'daki nüfusun etnik gruplara göre dağılımı, aşağıdaki Çizelge 19'de gösterilmiştir (Yıldırım 1994: 114).

Çizelge 19. Kırgızistan'daki Nüfusun Etnik Gruplara Göre Dağılımı

(1926, 1959, 1979 nüfus sayımlarına göre)

Etnik Grup	Yıllara Göre Nüfus			Toplam Nüfus Oranı %		
	1926	1959	1979	1926	1959	1979
Toplam Nüfus	1.001.600	2.065.800	3.522.800	100	100	100
Kırgızlar	668.600	836.300	1.687.800	66.7	40.5	47.9
Ruslar	116.800	623.500	911.700	11.7	30.2	25.9
Özbekler	116.200	218.600	426.100	10.6	10.6	12.1
Ukrainler	64.100	134.000	109.300	6.4	6.6	3.1
Almanlar	4.200	39.900	101.000	0.4	2.0	2.9
Tatarlar	4.900	56.200	72.000	0.5	2.7	2.0
Uygurlar	8.100	13.700	29.800	0.8	0.7	0.8
Kazaklar	1.700	20.00	27.400	0.2	1.0	0.8
Tacikler	7.000	15.200	23.200	0.7	0.7	0.7
Dunganlar	6.000	11.000	26.600	0.6	0.5	0.8
Diğerleri	13.500	93.400	108.000	1.4	4.6	3.0

Bugün Kırgızlar ülke nüfusunun yüzde 65'ini oluşturuyor. Burada yaşayan Özbekler ile Kazaklar da eski çağlardan beri Kırgızistan topraklarında yaşayan yerel halk olarak kabul edilmektedir. Diğer etnik gruplar esasen Kırgızistan, Rusya hâkimiyetine girdikten sonra oradan göç eden Ruslar ile Ukrainler ve Çinli yetkililerden zulüm gören Dunganlar ile Uygurlardan oluşuyor. Bunların yanı sıra Ukrayna'dan sürülen Almanlar da gelip Çüy ve Talas'a yerleşmişlerdir. 1920-1930 yıllarında Dağıstan'dan göç ettirilen Darginler (Dargılar)

gelmiştir. İkinci Dünya Savaşı sırasında Çeçen-İnguş, Karaçay-Malkar ve Kırım Tatarları zorla iskân ettirildi. Bunların yanı sıra işgal altında kalan SSCB'nin Avrupa yakasından Ruslar, özellikle Leningradlılar, Ukraynalılar, Belaruslular, savaşta engelli olanlar, kadınlar ve yaşlılar gelmişlerdir. Kırgızistan'a getirilen 30'dan fazla büyük sanayi kuruluşu ile çeşitli etnik kökene sahip yüksek nitelikli uzmanlar da aileleriyle birlikte taşındı. Onların çoğu İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle anavatanlarına geri dönerken, bir kısmı Kırgızistan'da kaldı (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 242).

Bunların yanı sıra Sibirya'dan, Uzak Doğu'dan ve Rusya'nın kuzeyinden gönüllü olarak rahat bir yaşam alanı bulmak için gelen çok sayıda insan vardı. 1980'li yıllarda yurt dışından gelen göçlerin sayısı azalmaya başladı. 1991 yılı itibariyle tam tersine, Kırgızistan'dan gidenlerin sayısı arttı. Kırgızistan'daki Rusların sayısı 1990-yılında 918 bine ulaştı. Daha açık ifade etmek gerekirse ülke nüfusunun yüzde 21,2'sini oluşturunuyordu. Bu rakam, ülkede Rus sayısının en çok arttığı dönemdi. 1991-1994 yıllarında Kırgızistan'dan 170 bin Rus göç etti. İnsanların göç etmesi özellikle 1993 yılında çok yüksekti. Aynı sene Kırgızistan'a yaklaşık 23 bin kişi yerleşirken, 143 bin 600 kişi göç etti. Bunların 80,8 bini Rus, 10,5 bini Alman, 10,6 bini Ukrain, 6 bini Özbek, 8,7 bini Tatar v.b. Göç sonucunda sayısı bakımından Kırgızlardan sonra kalabalık nüfusu oluşturan Ruslar 1990-1994 yıllarında 17 faize, daha açık ifade etmek gerekirse 918 bin kişiden 750 bine geriledi. Almanlar göç açısından ikinci sıradaydı. 1989 yılında onların sayısı 102 bine ulaştı. Bunların üçte biri, daha doğrusu 30 bini 1991-1992 yıllarında Almanya'ya taşındılar.

Göçün bir sonucu olarak Kırgızistan nüfusunun etnik yapısı değişti. Kırgız Cumhuriyeti İstatistik Komitesi'nin 1 Ocak 2008 yılı verilerine göre nüfusun yüzde 65,4'ünü Kırgızlar, yüzde 19,5'ini Ruslar, yüzde 10,9'unu Özbekler ve yüzde 1,5'ini Ukrainler oluşturuyor. On binlerce sayısı olan Tatarlar (yüzde 1), Kazaklar, Dunganlar ve Uygurlar (yüzde 0,9), Tacikler (0,8), Türkler (0,5), Azerbaycanlar, Koreler (yüzde 0,4) ve birkaç bin kişiden oluşan Beyaz

Ruslar, Yahudiler, Kalmıklar, Ermeniler, Gürcüler, Moldanlar, Polonyalılar, Çingeneler v.b. yaşıyor (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 243).

Kırgızistan’da yaşayan diğer halkların temsilcileri 1994 yılında oluşturulan Kırgızistan Halkları Asamblesi bünyesinde kendi kültürlerini yaşatmaktadır. Aynı yılın 26 Eylül tarihinde ülkedeki azınlıkların merkezi olan Dostluk Evi açıldı. Ülkedeki önde gelen azınlık temsilcileri Kırgızistan Halkları Asamblesi bünyesinde kendi derneklerini kurarak faaliyetlerini yürütüyorlar (İsakov 2020:) 138.

Kırgızistan bağımsız olduktan sonra eğitim alanındaki eski sistem gücünü kaybetmiş ve ülke ekonomisi, teknoloji ile kültür taleplerini karşılayamaz durumuna gelmiştir. Bu nedenle bağımsızlık ilanından sonra eğitim sektöründe de reform çalışmaları başlatılmıştır. Bu çerçevede Aralık 1992’de Kırgız Cumhuriyetinin Jogorku Keneşi “Eğitim Yasası”nı kabul etti. Söz konusu yasaya göre eğitimin merkezi insan ve onun eğitim arayışında ona yardım edilmesi esas alınmıştır. 1996 yılı, “Eğitim Yılı” olarak ilan edildi ve 19 Mart günü Cumhurbaşkanı kararnamesi ile ulusal “Eğitim” program onaylandı. İşbu program çerçevesinde eğitimin demokratlaştırılması, humanlaştırılması, farklılaştırılması ve okulların temellerini güçlendirilmesi meseleleri incelenmiştir.

Eğitim alanındaki reforma ilave olarak, 1993 yılı itibariyle ülkede cimnazyum, kolej gibi yeni ve farklı eğitim kurumları ortaya çıktı. Okullarda yeni öğretim yöntemleri: standart olmayan dersler, öğrencilerin bilgilerini bir derecelendirme sistemi aracılığıyla kontrol etme, testler yapma, özel dersler verme, bilgisayarlaştırma v.b. yaygın olarak yürürlüğe girmeye başlamıştır.

Fon eksikliğine rağmen, devlet bütçesinden eğitime ayrılan pay miktarı az da olsa artmaya devam ederken, sonraki yıllarda uluslararası kuruluşların eğitime hibe ve kredi şeklinde yaptığı yardımlarda artış kaydedilmiştir (Osmonov, Mırzakmatova 2012: 243).

Kırgız Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı 2018 yılı resmi verilerine göre, ülkede 63 yüksek öğretim kurumu faaliyetlerini sürdürmektedir. Bunların 32 tanesi devlet, diğerleri özel

üniversitelerdir. Buralarda 200 binden fazla öğrenci eğitim almaktadır. Ülkede Türkiye, Kazakistan, Rusya, ABD, İngiltere, Kuveyt ve Özbekistan’la ortaklaşa açılan üniversiteler mevcuttur.

Kırgızistan’da 2236 okul mevcuttur. Bu okullarda eğitim Kırgız (1427), Rus (216), Özbek (33), Tacik (3) dillerinde yürütülmektedir. 573 okulda Kırgızca ve Rusça veya Kırgızca ve Özbekçe eğitim söz konusudur. SSCB devrinde şehir ve ilçe merkezlerindeki okulların %90-95’i Rus dilinde eğitim vermektedir. Bağımsızlık yıllarında bu yanlış bir nebze düzeltilerek Kırgızca eğitim veren okul sayısı arttırıldı ve bütün okullarda Kırgız dili zorunlu hale getirildi (İsakov 2020: 139).

Sonuç olarak, bugünkü Kırgızistan topraklarının Rusya hâkimiyetine girmiş olması toplumun kültürel, eğitim ve ekonomik hayatına farklı boyutlar kazandırmakla birlikte siyasi bakımdan¹⁴ esasen aşağıdaki gibi ele alınabilir. Çarlık Rusya’sı döneminde yaşanan göç hareketi bugünkü Kırgızistan topraklarının etnik yapısının değişmesine yol açmış, karşılık gösterenler silahlı Rus güçleri karşısında ya canından olmuş ya da öz topraklarını terk ederek komşu sınırlara sığınmak zorunda kalmıştır. SSCB dönemi Çarlık Rusya’sı döneminde başlayan göç hareketini devam ettirmekle birlikte Batı Türkistan’da Kazak, Kırgız, Özbek ve Türkmen boy adlarıyla yeni idari sınırlar çizmiştir. Yukarıda kaydedilen süreçler adı geçen bölgede hanlık dönemine son vermiş, göçebe hayatını sınırlamış, devlet yönetimini değiştirmiştir. Oluşturulan yeni idari sınırlar Batı Türkistan bölgesindeki Türk ve Türkistan adının kullanım alanını sınırlamakla birlikte farklı anlam da yüklemiştir. Bu durum Türkistan’ın bugünkü şeklini almasına zemin hazırlarken aynı zamanda bölge halkının ayrı dilleri konuşan ayrı milletler konumuna gelmesine de yol açmıştır. Bu nedenle de SSCB dönemi son bulduğunda ayrı milletler, ayrı bağımsız cumhuriyetler olarak yollarına devam etmişlerdir. Söz konusu ülkeler bağımsızlığını ilan ettiği 1991 yılından sonraki süreçte ise, tarihteki birlikteliğini yakalayabilmek maksadıyla kültürel anlamda Uluslararası Türk Kültür Teşkilatı TÜRKSOY,

¹⁴ Rusya’nın Türkistan’a öncelikle siyasi sebeplere göre sahip olmak istediği hakkındaki bilgilere bu bölümümüzün başında dikkat çekmiştik. bkz, s: 36

siyasi ve ekonomik anlamda ise eski adıyla Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği, yeni adıyla Türk Devletleri Teşkilatı gibi uluslararası kuruluş çatısı altında toplanmışlardır.

1.4. Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad Bölgesi

Kırgızistan'nın Oş ve Celal-Abad bölgesi ülkenin güneyinde, Fergana vadisi sınırlarına dâhil olan bölümünde yer almaktadır. Üçgen şeklindeki Fergana vadisi bugünkü Kırgızistan, Özbekistan ve Tacikistan'ın kesiştiği noktada bulunmakta. Söz konusu vadinin doğu kısmı Kırgızistan'ın Oş, Celal-Abad ve Batken gibi 3 ilini içine alır. 2023 yılının başlarında elde edilen verilere göre Oş ilinin nüfusu 1.460.425, Celal-Abad ilinin nüfusu 1.311.007, Batken ilinin nüfusu ise 570.898 kişiden oluşmaktadır (Cooşbekov 2016: 118; www.stat.kg, <https://islamansiklopedisi.org.tr/fergana>)

Söz konusu bölgenin, yani Kırgızistan'ın Fergana vadisi bölümünde yer alan kısmının toplam yüzölçümü 65.6 bin kilometre karedir. Kuzey ve kuzey-batısında Talas ili, kuzey-doğusunda Narın ili, güneyinde Tacikistan, güney-doğusunda Çin ve batısında Özbekistan ile sınırları bulunmaktadır. Aynı bölge batıdan doğuya 500 km, kuzeyden güneye 350 km'ye uzanır. En uç batı noktası Piryah dağından uzak olmayan Leylek ilçesinde, doğu noktası ise Alay-Kuu nehri kaynak sularının en başında yer almaktadır. Kuzey noktası, Çatkal nehrinin en büyük kolu olan Sandalaş ırmağı kaynağında, güney noktası ise Alay vadisindeki Altın-Mazar köyü yakınlarındaki Ters-Agar geçidinde yer almaktadır (Matikeyev, Aydaşev, Omorov 1988: 5). Araştırmamızın bu kısmında, söz konusu bölgenin sadece çalışmamıza konu olan Oş ve Celal-Abad bölgesinde durulacaktır.

1.4.1. Kırgızistan'ın Oş Bölgesi

3000 yıllık geçmişiyle Orta Asya'nın en eski şehirlerinden biri olan Oş, bugün Kırgızistan'ın ikinci büyük şehri konumundadır ve ülke güneyinin idari merkezidir. Kuzeyinde Celal-Abad ilinin Suzak ilçesi, kuzey-batısında Özbekistan, batısında Batken ili, güneyinde Tacikistan, kuzey-doğusu ve doğusunda Narın ili ve Çin ile çevrilidir. Oş bölgesi, 21 Kasım

1939 yılında il olarak kurulmuştur. 27 Ocak 1959 yılında Celal-Abad ili ile birleşmiş, 1980 yılında Toktogul ilçesi bölge sınırından çıkarılmış ve 1988'e kadar Talas ili sınırlarında kalmıştır. 14 Aralık 1990 yılında tekrar iki ayrı il, yani Oş ve Celal-Abad ili olarak kaydedilmiştir. Daha önce Oş ili sınırlarına dâhil olan Batken, 1999 yılında Oş ilinden ayrılmış ve il statüsü kazanmıştır (Asanov 2004: 517; www.stat.kg; Matikeyev, Aydaşev, Omorov 1988: 5).

Kırgız Cumhuriyeti İstatistik Komitesinin 2023 verilerine göre bünyesinde Alay, Aravan, Karakulja, Kara-Suv, Nookat, Özgön, Çoñ-Alay gibi 7 ilçe, Oş, Kara-Suv ve Özgön gibi 3 şehir, Nayman ve Sarıtaş gibi 2 kasaba, 88 köy meclisi ve 525 köyü barındıran Oş ilinin merkezi Oş şehridir. İlin yüzölçümü 29.0 bin kilometrekaredir ve söz konusu alan ülke topraklarının yüzde 14.5'ini oluşturmaktadır. (Asanov 2004: 517; www.stat.kg; <http://kg-eu.mlsp.gov.kg/1-2.html>).

Oş ili Pamir-Alay ve Tanrı dağlarının batı bölgesinde, Amuderya ile Sırderya'nın havzalarında yer almaktadır. Arazi, karakteristik olarak dağlıktır ve kuzeyde deniz seviyesinden 500 metre ile güneyde 7.000 metre arasında değişen yüksekliğe sahiptir. Dağlar arası vadiler ve ovalıkları 900 ila 3000 metre arasındaki rakımlarda bulunur. Farklı mutlak yüksekliklerde bulunan yüksek dağlar ve tepeler ile dağlar arası ovalıkların karmaşık bir kombinasyonu, bölge arazisinin özelliğini oluşturur (Asanov 2004: 517).

Bölgenin üç tarafı dağlarla çevrilidir. Güney kısmını Pamir-Alay dağ sisteminin bir parçası olan Alay ve Çoñ-Alay sıradağları, kuzey-doğusunu Tanrı Dağının batı sistemindeki Fergana sıradağları, kuzeyini ise Fergana ovalığının güney kenarı ile onu çevreleyen sıradağların eteğindeki dağlar kuşatmıştır. Sadece batı tarafından, dağlar arasındaki ovalıklardan, Fergana ağzından çıkış vardır (Asanov 2004: 517, Matikeyev, Aydaşev, Omorov 1988: 5). Ayrıca bölgede linyit ve taş kömürü (Almalık, Özgön v.b.), sıcak ve maden suları (Özgön, Karaşoro v.b.), inşaat malzemeleri v.b. gibi yeraltı kaynakları bulunmaktadır (Asanov 2004: 517).

Fergana vadisinin bugünkü Özbekistan sınırlarında yer alan ve Oş'a yaklaşık 80 kilometre kadar mesafede bulunan Andican doğumlu, Timur'un torunlarından ve Babür Devletinin kurucusu olan Babür (1483-1530), meşhur eseri Babürnâme'de, "Havası güzel ve akarsuları boldur. Baharı çok iyi olur" (Bobur 2019: 13), dediği Oş'un iklimi esas olarak ılık ve tropik enlemlerdeki hava kütlelerinin etkisiyle oluşur; kışın ılık hava kütleleri, yazın ise tropikal hava kütleleri hâkimdir. Ülkenin kuzeyine göre kışlar daha ılık, yazlar ise daha sıcak geçer (Asanov 2004: 517).

Oş'un en büyük nehri Karaderya'dır; Fergana sıradağlarından çıkan Kara-Kulja ve Tar sularının birleşmesinden doğar ve Özbekistan topraklarındaki Narın nehrine akarak Sırderya'yı oluşturur. Onun büyük kolları olan Jazı, Kurşab, Karaderya ve Fergana sıradağlarından çıkan diğer nehirler, esas olarak eriyen kar sularından oluşur. Sırderya havzasına giren Alay ve Kıçı Alay sırtlarından başlayan ana nehirler (Akbuura, Aravansay ve diğerleri) çoğunlukla buzul sulardan oluşur ve Haziran-Temmuz aylarında akar. Onlar, Sırderya'ya varmadan Fergana vadisinin girişinde, Özbekistan ile Tacikistan topraklarını sulamak için sulama şebekelerine bölünürler. Alay vadisi üzerinden batı (Batı Kızılısu) ve doğu (Doğu Kızılısu) yönünde akan büyük nehirler, Amuderya ile Tarım havzalarına girer.

Bölgede bulunan dağlarda toplam alanı 1546,3 km² olan 1,5 binden fazla buzul bulunmaktadır. Onların çoğu Alay sıradağlarının kuzey (toplam alan 538,1 km²) ve güney (138,3 km²) yamaçlarında yer almaktadır.

Bitkileri de bölgenin yüksekliği ve alçaklığına göre değişir. Kuzeydeki 1500 metre yüksekliğe kadar olan tepelerde kır pelini otu-efemer gibi yarı çöl bitkileri; 2000 metre yüksekliğe kadar olan yamaçlarda, tepelerde ve dağ eteklerinde ayırık otu; 3000 metreden yükseklerde subalpin ve çayır gibi tarla bitkileri görülür. Çok yağışlı doğu kesiminde çayır alanı mevcut olup, onun da yukarısında ceviz, meyve ormanı, akçeçek, çam ağacı ve küknar ormanı vardır. Bölgenin güneyinde, Alay vadisi'nde ise 3000 metre yüksekliğe kadar subalpinler, çayırlar, tarla bitkileri ve yüksek dağ çölleri bulunur.

Yukarıda da kaydedildiği gibi Oş ilinin nüfusu 1.460.425 kişidir ve nüfus sayısının büyüklüğü bakımından ülkenin diğer illeri arasında birinci sırada yer alır. Nüfusunun 105.9'u şehirlerde, 1.354.5'i köy yerlerinde yaşamaktadır. Kilometrekareye düşen 42.7 kişi. Bölgenin etnik yapısı da ülkenin diğer illerine göre farklılık gösterir. Daha açık ifade etmek gerekirse Oş, sadece Kırgızistan'ın değil aynı zamanda tüm Orta Asya coğrafyasının en eski, hatta 3000 yıllık tarihi geçmişe sahip bölgesidir. Bununla birlikte eskiçağlardan beri Doğu ile Batı'yı birleştiren Büyük İpek Yolu'nun en önemli merkezlerinden biri olmuştur. Ayrıca Kırgızistan'ın Rusya Hâkimiyetinde olduğu dönemde iklimi ve tarıma elverişli olması açısından göç alan bölgelerinden biri sayılır. Bu nedenle de ülkenin çeşitli etnik gruplarına ev sahipliği yapan il olma özelliğini taşımaktadır. Kırgızistan'ın etnik yapısının bölgelere göre dağılımı ve onların sayısı hakkında yeni bilgilere ulaşamadığımız için aşağıda eski kaynaklara dayalı da olsa birkaç tabloya yer verilmiştir.

Kırgız Cumhuriyeti'nin en temel etnik yapısının 1999 verilerine göre bölgesel dağılımı aşağıdaki Çizelge 20'de gösterilmiştir (Cooşbekova 2016 :119).

Çizelge 20. Kırgız Cumhuriyeti'nin En Temel Etnik Yapısının 1999 verilerine göre Bölgesel Dağılımı (faiz ile)

İller	Kırgız Cumhuriyeti	Batken	Celal-Abad	Issık-Göl	Narın	Oş	Talas	Çüy	Bişkek
Toplam nüfus	100	7.9	18.0	8.6	5.2	24.4	4.1	16.0	15.8
Kırgızlar	100	9.1	19.4	10.5	7.9	24.0	5.6	10.8	12.7
Özbekler	100	8.3	31.9	0.5	0.1	55.0	0.3	2.0	1.9
Ruslar	100	1.4	3.0	9.0	0.1	2.5	1.3	40.8	41.9

Kırgızistan'ın en temel etnik gruplarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki Çizelge 21'de gösterilmiştir (Cooşbekova'nın 2016 :119).

Çizelge 21. Kırgızistan'ın En Temel Etnik gruplarının Yıllara Göre Dağılımı (1959-1970-1979-1989-1999-2009)

	Faiz sonuçlarına göre					
	1959	1970	1979	1989	1999	2009
Hepsi	100	100	100	100	100	100
Kırgızlar	40.05	43.8	47.9	52.4	64.9	71
Özbekler	10.6	11.3	12.1	12.9	13.8	14.3
Ruslar	30.2	29.2	25.9	21.5	12.5	7.8

Oş'ta Kırgızlar, Özbekler, Ruslar dışında Türkler, Uygurlar ve başka etnik gruplar yaşamaktadır (Asanov 2004: 518).

Oş ili Kırgızistan'ın sosyal-ekonomik açıdan orta derecede gelişmiş bölgelerinden biridir (Asanov 2004: 519). Oş ve çevresi bilhassa tarım ürünleri ve doğal kaynaklar bakımından zengin bir bölgedir. Bölgede her türlü tarım ürünü ve pamuk yetişmektedir. Ayrıca ipek üretimi de yapılmakta idi. Sovyetler Birliği döneminde burada irili ufaklı çok sayıda fabrika kurularak şehir ve çevresi endüstriyel bir bölgeye dönüştürülmüştür. Bu dönemde pamuk işleme, tuğla, gıda, ayakkabı fabrikaları, makine imalathaneleri, metal işleme sanayinin kurulması, şehrin ve çevresinin tarihî gelişimini hayli ilerletmiştir (Buyar 2019: 22).

Bölgenin eğitim sistemi okul öncesi, genel eğitim, ilk, orta, mesleki-teknik, özel orta ve yükseköğretim kurumlarından oluşmaktadır. 2001-02 eğitim öğretim yılında bölgede 65 okul öncesi kurum (8,2 bin öğrenci), 544 genel eğitim okulu (310,7 bin öğrenci), 15 mesleki-teknik okul (2,7 bin öğrenci), 7 özel orta öğretim kurumu (3,3 bin öğrenci) ve 4 yükseköğretim kurumu (58,6 bin öğrenci) kaydedilmiştir. Genel ortaokul öğrencilerinin %63,8'i Kırgız, %28,7'si Özbek, %7,4'ü Rusça ve %0,1'i Tacikçe eğitim görmektedir. Oş Ticaret Koleji, Oş İnşaat Koleji, Oş Ziraat Teknik Koleji, Oş, Özgön Tıp eğitim kurumları (özel orta öğretim), Oş Devlet Üniversitesi, Oş Teknoloji Üniversitesi, Kırgız-Özbek Üniversitesi, İnsani Yardım ve Pedagoji Enstitüsü, Moskova Devleti Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yusuf Balasagun Kırgız Milli

Üniversitenin şubeleri ve Uluslararası Kırgız Üniversitesi şubeleri çalışmaktadır (Asanov 2004: 521).

Eski yazılı kaynaklardan edinilen bilgilere göre Oş, sadece Kırgızistan'ın değil aynı zamanda tüm Orta Asya coğrafyasının en eski bölgelerinden biridir. Tarihte Doğu ile Batı'yı birleştiren Büyük İpek Yolu'nun orta asırlardaki en önemli merkezlerinden biri olmuştur. Ayrıca bugünkü Kırgızistan'ın Rusya Hâkimiyetinde olduğu dönemde iklimi ve tarıma elverişli olması açısından çok göç alan bölgelerinden biri sayılır. En önemli özelliği ise köklü bir bölge olmakla birlikte, sınırları içinde Türk-İslam tarihinde özel yeri olan Karahanlı devletinin başkenti, tarihi Özgön şehrinin bulunmasıdır.

Bilindiği gibi arkeolojik kazılar bölgelerin en eski kültürleri hakkında bilgiler verir. Oş şehrinin milattan önceki tarihi ile ilgili bilgiler 1940'larda bölgede yapılan geniş kapsamlı arkeolojik kazılar neticesinde ortaya konmuştur. Bu kazıları Leningrad Devlet Üniversitesi'nden Aleksandr Natanoviç Bernştam yönetmiş olup Pyort Nikitiç Kojemyako, Yuriy Dmitriyeviç Baruzdin, A. İ. Poško gibi arkeologlar da bölgede çalışmalar yapmışlardır (Buyar 2019: 16).

1976 yılında Oş şehrinin ortasında bulunan Süleyman Dağı (Sulayman Too) yamaçlarında yapılan kazılarda Milattan önce iki bin yıllarına tarihlendirilen arkeolojik malzemeler bulunmuştur. Bu buluntuların özelliklerinden ve tarihlendirilmelerinden hareketle bugünkü şehrin bulunduğu alanda 3 bin yıl öncesinde yerleşim alanlarının bulunduğu tezler ortaya konmuştur. 1976 yılı kazılarındaki en önemli keşifleri Oş Tarih Kültür Müzesi arkeologlarından Yelena Vasilevna Drujinina yapmıştır. Bu kazılarda Süleyman Dağının yamaçlarında Eskiçağlara ait yerleşim yeri olduğu tespit edilmiştir. Buradaki yerleşim yerinin 3000 yıl öncesine ait olduğu tezini de ilk defa Yelena Vasilevna öne sürmüştür. Bu çalışmaların ardından 1950'li yıllardan itibaren Fergana araştırmaları çerçevesinde Kara-Suv bölgesinde kazılar yapan SSCB Bilimler Akademisi Arkeoloji Enstitüsü Leningrad Bölümü'nden Yuriy Aleksandr Zadneprovskiy de ekibiyle birlikte buraya gelmiş ve kazılar yapmıştır. 1976 yılı

kazılarında bulunan önemli arkeolojik malzemelerin ardından bölgeye bilim insanlarının ilgisi artmıştır. 1978 yılından itibaren 7 sezonda, 9 farklı döneme ait yerlerde kazılar yapılmıştır. 1978 yılından itibaren Zadneprovskiy'in başkanlığında yapılan kazılar neticesinde buradaki yerleşim yerlerinin 3 bin yıl öncesine ait olduğu ortaya konmuştur. Süleyman Dağı çevresi ve eteklerine doğru teras tipi yapıların kurulduğu görülmüştür. Bölgede çok sayıda kazı ve önemli bilimsel keşifler yapılmıştır. Bu keşifler neticesinde Oş'un eskiçağdaki tarihi ana çizgileriyle Çust kültürü olarak adlandırılan Geç Bronz dönemi, Erken Demir dönemi ve Şurbaşat kültürünün yaygınlaştığı ve tarımcılığın yapıldığı 3 döneme ayrılmıştır (Buyar 2019: 17; Salibekov 1996: 1).

Arkeolojik verilere dayanan yazılı kaynaklar şehrin yakınlarında da antik kent kalıntıları olduğundan bahseder. Bu bağlamda Aleksandr Natanoviç Bernştam, “Eski, az çok bozulmamış yerleşim yerleri arasında Oş yakınlarındaki Çaç-Döbö, Kaşkar-Kıştak kentine dikkat çekmek isterim”. diye belirtmiş kendisinin 1951 yılında Taşkent’te yayımlanan “Fergana Vadisi” adlı kitabında. Çaç-Döbö ya da Aydaşev’in tabiriyle Çaç-Tepe, Kaşgar-Kıştak antik yerleşim yeri, milattan sonraki birinci binyılın ortalarına tarihlendirilmiştir. Pamir karayolu üzerinden şehre 6 kilometre uzaklıkta olan tarihi yerleşim yeri, Oş ile Kara-Suv’u birbirine bağlayan demir yoluna yakın noktada bulunmaktadır. Ayrıca, Oş ile Kara-Suv karayoluna 13 kilometre uzaklıkta bulunan Korgoşun-Döbö’nün¹⁵ kalıntıları da söz konusu bölgeye dâhil edilebilir (Aydaşev 1968: 26).

Oş hakkındaki ilk yazılı kaynaklara IX. yüzyıldan itibaren rastlanmaktadır (Aydaşev 1968: 26; Salibekov 1996: 1). Konu ile ilgili ilk yazılı kaynak Arap coğrafyacı İbn Hurdazbih’e

¹⁵ Araştırmamıza konu olan Türklerden Barat Abdillacanov Korgoşun-Döbö konusuna değinmiştir. Verdiği bilgilere göre kendisi Korgoşun-Döbö ile 1972 yılında görevi sırasında, bulldozer aracıyla çalışırken tesadüfen denk gelmiş. Anlatıldığı kadarıyla söz konusu tepenin altında iki atlı kişinin rahatlıkla girebileceği büyüklükte bir mağara var. Mağara ağzında ise mavi renkli bir demir kapı, onun önünde ise kafası büyük ama yılan benzeyen heykel tarzı bir şey mevcut. Ötesinde önemli ve değerli bir şeyler olabileceğini tahmin ettiğinden devlete haber vermek istemiş ve mağara ağzını kapatmıştır. Kırgızistan bağımsız olduktan sonra ülkenin ilk Cumhurbaşkanı Askar Akayev’e konu ile ilgili bilgileri iletmeyi başarmış ancak Cumhurbaşkanı tarafından gönderilen her iki kişiden de geri dönüş alınamamıştır. Ayrıca, tedavi gördüğü hastanede aynı odayı paylaşan Çinli birinin, içeriğinde söz konusu tepeye ait fotoğrafların da yer aldığı bir kitabı göstererek, tepenin hala olup olmadığı hakkında sorular sorduğunu aktarmıştır.

(820-912) ait olduğu kabul edilir. Ayrıca, Özgön hakkında da detaylı bilgi vermiştir. Eserin adı, Kitab-ül-Mesalik ve'l-Memalik (Mamıto, Mamıtova 2007: 55).

İshâk El Hemedânî, 902 yılında kaleme aldığı tahmin edilen Kitâbü'l-Büldan adlı eserinde İbn Hurdazbih'in eserine eklemeler yaparak, Oş hakkında bilgi vermiştir (Mamıto, Mamıtova 2007: 55).

İbn Havkal (951-952) çağdaşı Makdisî gibi birçok gezgin ve coğrafyacıların tuttuğu notu esas alarak kaleme aldığı *Sûrat el-arz* eserinde bahsetmiştir Oş hakkında (<https://islamansiklopedisi.org.tr/ibn-havkal>; Mamıto, Mamıtova 2007: 56). İbn Havkal, *Sûrat el-arz* adlı eserinde "Kuba'dan sonra büyüklük bakımından Oş gelmektedir. Oş'un dış kalesi ve iç kalesi bulunmaktadır, her ikisi de zarar görmemiş durumdadır. İç kalede hanın sarayı ve zindan bulunmaktadır. Şehrin hemen yanında Rabat vardır ve bunun etrafında surlar bulunmaktadır. Bu surlar dağlara kadar uzanmaktadır. Bu dağda Türkleri gözetleme kuleleri bulunmaktadır. Şehrin Darvaza-i Kûh (Dağ Kapısı), Darvaza-i Âb (Irmak ya da Su Kapısı), Darvaza-i Muğkede adlı üç giriş kapısı vardır. Bu kapılar müstahkemdir. Özkend şehri Fergana'nın *Dâr el-Küfr*'e (inançsızlara) komşu olup Oş'un üçte ikisi kadardır." şeklinde geniş bir bilgi vermektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere Oş, X. yüzyılda Fergana vadisindeki en büyük şehirlerden biri olarak anılır. Şehrin duvarlarla çevrili bir merkezinin, hangâh ve kalenin de olduğu belirtilmektedir. Şehrin etrafı yine surlarla çevrili olup bu surların Süleyman dağına kadar uzandığı ifade edilmektedir. Dağın tepesinde gözetleme kulesi bulunmaktadır. Şehrin üç tane de giriş kapısı vardır (Buyar 2019: 19).

Ebu İshak İbrahim İbn Muhammed El İstahri ise (930-988) "Kitâbü'l-Mesâlik ve'l-Memâlik" adlı eserinde, El Muhaddasi (946-1000) ise "Ahsenü't Tekâsîm" adlı eserinde Oş'tan bahseder (Mamıto, Mamıtova 2007: 56). Arap gezgini ve coğrafyacısı Ebu İshak İstahri ve Ebu Abdullah Muhammed Mukaddasi (Makdisi)'ye göre Oş, X. yüzyılda, Samaniler devletinin merkezi olan Fergana vadisindeki üç büyük şehirden biri olmuştur. Onlar burayı bir dağ eteğinde bulunan, suları bol, gelişen ve hoş bir yer olarak tarif etmiştir. Şehri sağlam kale

duvarları çevrelemiştir. Şehir içine Dağ, Irmak ve Mügedse adlı üç kapıdan girmek mümkündür. Merkezde, bir kuşatma ve saldırı durumunda han önderliğindeki soyluların saklanabileceği bir iç kale bulunuyordu. Burada bir de zindan vardı. Etrafında şehrin merkezi kısmı, şehristan bulunuyordu. Kilise çarşının arasında, Ak-Buura nehri yakınında yer alıyordu. Tüccarlar ve zanaatkârların yaşadığı yörekent, şehristana bitişik idi. Doğudaki orta çağ şehirlerinin olağan yapısı böyleydi (Aydaşev 1968: 27).

Bölge ile ilgili önemli bir diğer yazılı kaynak ise *Hudûd el-âlem* (982) olduğu bilinmektedir. *Hudûd el-âlem*'de “Diğer bir nehir Ösh’tır. Aynı dağdan çıkıp Uş ve Uraşt (Urast) arasından geçer ve Uzkend nehrine dökülür.” şeklinde bir bilgi geçmektedir. İdrisî’nin *Nüzhet el-müşâtâk fî ihtirâk el-âfâk* adlı eserinde ise “Uş (Uç) şehri Tibet Türklerine komşu bir dağa bitişiktir. Bu şehir halkının bu dağ üzerinde Türklere karşı gözetleme yeri vardır. Buradaki askerler halkın mallarını ve evlerini korurlar. Uş şehriden Fergana’nın en doğusundaki Türklere komşu Özkend şehrine bir merhalelik mesafe bulunur. Özkend insanlarla mamur büyük bir şehirdir.” şeklinde daha geniş bir bilgi verilir. Buradan anladığımız kadarıyla Oş şehrinin Süleyman Dağı’nın eteklerinde yerleşik bulunduğu ve dağın tepesinde de bir gözetleme kulesi veya muhkem bir yapının olduğu anlaşılmaktadır (Buyar 2019: 18).

Oş hakkında yazan Arap coğrafyacıları arasında adı geçen son gezgin Yâkût el-Hamevî’dir (Mamıtoev, Mamıtova 2007: 57). Yâkût el-Hamevî Özkent’i Fergana bölgesinin dârülharbe en yakın sınır şehri olduğunu, bir kalesi ve birçok kapısı olan şehrin surlarla çevrili, akarsuları ve bahçeleri bol bir şehir olduğunu kaydeder (<https://islamansiklopedisi.org.tr/ozkent>). Ayrıca Ömer İbn Musa El Oşî ve Ahmet İbn Ali Hamit Abdullah El Oşî gibi Oş’un ünlü âlimleri ve ilahiyatçıları hakkında da bilgi aktarır (Mamıtoev, Mamıtova 2007: 57).

Kaşgarlı Mahmud ise Dîvânu Lugâti’t-Türk adlı eserinde Oş için “tanınmış bir şehir adı” demekle birlikte, şehir adının *Uc* diye bir diğer yazılışına da yer verir (Aynakulova 2001: 913). Özgön’ü Fergana kasabası, Türk diyarı olduğu, Öz kend; “kendi şehrimiz” (Kaşgarlı

2020: 149-409) anlamına geldiğine dikkat çeker. Söz konusu bölge adları, eserine ilave ettiği ilk Türk Dünyası Haritasında da gösterilir.

Önce Göktürklerin (552-744), Samanilerin (875-999) sonra Karahanlıların (840-1212) hâkimiyetine giren şehri, 1141 yılında Karahıtaylar, 1210 yılında da Harzemşahlar ele geçirirler. 1220 yılında Moğol orduları burayı alır ve bölge Çağatay Ulusu'nun hâkimiyetinde kalır. Şehir 1380'de Timur İmparatorluğunun sınırları içerisine dâhil olur. 17.yüzyılda ise bir müddet Cungan Hanlığının (1635-1758) hâkimiyeti altında kalmıştır (Buyar 2019: 19).

Bilindiği gibi Oş, X-XII yüzyıllarda Karahlılar¹⁶ himayesinde bulunmuştur. Söz konusu dönem Oş'ta birçok mimari anıtın inşa edilmesi, şehrin büyümesi, gelişmesi, insan sayısının artması ve İslamiyet'in Karahanlıların çabası ve mücadelesiyle resmi din¹⁷ olarak kabul

¹⁶ IX yüzyıl ortalarından XIII yüzyıl başlarına kadar Orta Asya'nın değişik bölgelerinde hükümlan olan Karahanlılar, Türk soyuna mensup bir hanedanlıktır (Paul 2002: 830). Karahanlı Devleti'nin kurucu etnik ve kabile unsurları hakkında bilim insanları tarafından farklı tezler öne sürülse de Yağma ve Karluklar üzerindeki görüşlerin yaygın olduğunu söylemek mümkün. Karahanlılarda da önceki Türk kağanlıklarında olduğu gibi devlet büyük ve küçük veya sağ ve sol hanlarla otorite paylaşılarak yönetilmiştir. Devlet 1046 yılında Doğu ve Batı Karahanlı olmak üzere ikiye ayrılırken Batı Hanlığı Maverâünnehir ile Hocent ve Fergana'ya sahip olmuştur. Devlet merkezi önce Özkent, daha sonra Semerkant olmuştur. Doğu Karahanlılar Balasagun, Talas, İsficab, Şaş, Doğu Fergana, Kaşgar, Yarkent ve Hoten bölgelerinin sahibidir. Devletin merkezi Balasagun ve Kaşgardır (Günay 2015: 207). Tarih kaynaklarında Karahanlı Devletinin Fergana Hanlığı diye geçen kolu ise, Batı Karahanlılar ayrı bir devlet iken buraya bağlı bir kağanlık olarak varlığını sürdürüyordu. 1141 yılında Karahıtayların Maverâünnehir'i istilâ etmelerinden sonra söz konusu kağanlık Fergana'da başşehri Özkent olmak üzere bağımsız bir Karahanlı Devleti daha meydana getirmiştir. Fergana Hanlığı, işte bu devleti yöneten Karahanlı mensuplarıdır (Genç 2002: 824; Özyayın 2001: 410). Kaynaklarda, bu devletin ilk hükümdarları olarak Batı Karahanlı hükümdarlarından Ali Han ile II. Mesud Han'ın kardeşleri Hüseyin Han (el-Hüseyin b. el-Hasan) kaydedilmektedir (Genç 2002: 824). Hüseyin, Karahanlılar arasında unvanında Türk kelimesi bulunan (Bilge Türk Tuğrul Hakan) ilk hükümdardır (Özyayın 2001: 410). Ebû'l-Hasan Ali Arslan Han ise, Fergana bölgesini Samanilerden alarak Karahanlı Devleti topraklarına dâhil etmiş (Günay 2015: 207) Karahanlı hükümdarı olmuştur. Fergana vadisinin Karahanlılar tarafından fethi 991-992 yılına dayandığı ve bunun Özgön şehrinde ilk defa darbedilen dirhemle işaretlediği ifade edilirken, bu parada *Türk Hakan* (yani *Harun bin Süleyman*) ve yardımcısı *Arslan Tegin bin Uluğ Tegin* anıldığı bilinmektedir. Bu olaydan daha bir sene öncesine kadar Fergana sınırlarında bulunan Özgön şehrinde Samanlı parası darbedilmişken, burada ilk Karahanlı parasının darbi Koçnev'e göre, belki de Fergana'nın Karahanlıların eline geçmesini belirleyen bir zafer işareti olmuştur. Böylece 991-992'den ta XII yüzyılın sonuna kadar Fergana vadisi Karahanlıların terkinde olmuştur (Maksudov 2012: 340). Karahanlılarda hayvancılık, tarım ve madencilik çok gelişmiş ekonomik faaliyetler arasındadır. İmar faaliyetleri açısından da Karahanlılardan günümüze kadar kalan pek çok cami, hastahane ve medrese yanında hükümdar sarayları ve bey konakları inşa edilmiştir (Günay 2015: 211). Karahanlılara başkentlik yaptığı dönemde Özgön şehir merkezinde yapılan Ulu Cami, minare ve türbeler de buna örnektir. Günümüze minare ile türbeler ulaşabilmiştir, Ulu Caminin sadece izlerine rastlandığı biliniyor. Günümüze kadar ulaşan ve birbirine bitişik inşa edilen 3 türbe ile minare arasında 150 metrelik bir mesafe vardır. Minare, türbenin kuzey batı yönünde bulunuyor. Karahanlılar'dan kalma bu kıymetli mimari eserler, 1923 yılından beri devletin koruması altındadır. Türbeler kaynaklarda "Orta Türbe", "Kuzey Türbe" ve "Güney Türbe" olarak ele alınıyor. "Orta Türbe" 1012-1013 yıllarında Nasır bin Ali onuruna, "Kuzey Türbe" 1153 yılında Celaleddin Hüseyin onuruna inşa edilmiştir. "Güney Türbe" ise 1186-1187 tarihli ancak kimin onuruna yapıldığı bilinmemektedir (Nusov 1971: 18-28).

¹⁷ Yeni bir dinin kabulü milletlerin hayatını müspet veya menfi yönde etkileyen önemli faktörlerden biri kabul edilmektedir. Milletler kabul ettikleri bu yeni din sayesinde ya varlıklarına güç katarak dünyanın sayılı milletlerinden biri olma vasfını kazanmakta ya da millî benliklerini kaybetmektedirler (Paul 2002: 432). Fakat Karahanlılar, İslamiyet'i kabul etmiş olmalarına rağmen Türklüklerini vurgulayan ilk Müslüman hanedanı olmuştur (Paul 2002: 838)

görmesi bakımından şehir tarihinde önemli yer tutar (Taşbayev 2006: 57). Buna ilaveten Özgön'ün Karahanlılara başkentlik yapmış olmasına bağlı olarak da şehir, kültürel ve ekonomik açıdan tarihinin en ihtişamlı dönemini yaşamıştır. Bu durum Nusov Vladimir Efimovich (1971: 18)'in *Antik Çağlardan Günümüze Kırgızistan Mimarisi* (Архитектура Киргизии с древнейших времен до наших дней) adlı eserinde, “Antik Özgön hakkında M.Ö. II-III. yüzyıla kadar bahsedilmektedir ancak şehir bugüne kadar yeterince araştırılmadı. Fergana'dan Yedisu'ya giden ticaret yolunun Yassı ve Atbaş geçitlerini aşarak Özgön üzerinde bulunduğu bilinmektedir. Türklerle ticaret yapılıyordu. X. yüzyılda Özgön önemli bir ticaret ve zanaat merkezi oldu. En yüksek gelişimine Maverâünnehirde hükümler olan Karahanlılara başkentlik yaptığı dönemde ulaştı. Karahanlılar X. yüzyılda Buhara'yı ele geçirince, Özgön yönetimi XI-XII. yüzyıllarda İlek Hanlar yönetimine verilmiştir. XII. yüzyılın sonunda ekonomik önemini Andican'a devreder ve daha sonra yavaş yavaş köy kategorisine geçer”.- diye tarif etmiştir. Aydaşev, 1968 yılında yayımlanan “Oş Şehri” (Gorod Oş) adlı eserinde, Oş'un Moğol hâkimiyeti döneminde çok zarar gördüğü ve yağmalandığı için gelişmesi uzun süre geciktiği ve XV. yüzyıla gelindiğinde ise tipik Orta Asya kentine dönüştüğünü ifade eder (Aydaşev 1968: 27).

Bazı kaynaklara göre o dönemde yaşamış Timur'un torunlarından ve Babür Devletinin kurucusu Zahiriddin Muhammad Babür (1483-1530) Oş'u, Hindistan'da kurduğu imparatorluğun manevi merkezi olarak görmüştür (Arzımatov 2000: 58).

Türk tarihinin yanı sıra Türk kültürü ve edebiyatında da önemli yere sahip olan Babür, Oş'a olan sevgisini meşhur eseri Babürnâme'nin Fergana bölümünde şöyle anlatır:

“Oş (Uş), Andican'ın doğuya daha eğilimli, doğu-güney tarafındadır. Andican'dan dört yığaçlık (yaklaşık 24 km) mesafededir. Havası güzel, akarsuları boldur. Baharı çok iyi olur.

Oş'un iyiliğine dair birçok rivayet vardır. Kurganının doğu-güneyinde, Bera-Kûh (şimdiki Süleyman dağı) ismini taşıyan şekli mütenasip olan bir dağ bulunmaktadır. Bu dağın tepesinde, Sultan Mahmud Han bir köşk yaptırmıştır. Bu köşkten biraz aşağıda, bu dağın

çıkıntılı ve dik bir yerinde, 902 (1497) senesinde, ben de bir ayvanlı köşk yaptırdım. Gerçi o köşk daha yüksekte ise-de, bu köşk de çok güzel bir mevkidedir. Bütün şehir ve mahalleler avucunun içindeymiş gibi net olarak görünüyor.

Andican suyu, Oş mahallelerinin içerisinde geçerek, Andican'a ulaşır. Bu suyun iki tarafı da bağlıktır ve bütün bağlar suya müteveccihdir. Menekşesi pek lâtiftir. Akarsuları vardır. Baharı çok güzel olur; birçok lâle ve güller açar. Bera-Kûh dağının eteğinde, nehir ile bağların arasında, Cevza adlı bir cami bulunmaktadır. Dağ tarafından büyük bir nehir akar. Bu caminin dış avlusu hafif yamaçlı, yoncalı, her tarafı gölgeli ve safalı bir meydandır. Her gelen misafir ve yolcu burada dinlenir. Oş avamının tuhaf bir âdeti vardır. Eğer bir kimse burada uykuya dalarsa o nehirden su alıp üzerine dökerler.

Ömer Şeyh Mirza hâkimiyetinin son zamanlarında, bu dağda kızıl ile ak dalgalı bir taş bulundu. Bıçak sapı, kemer ve diğer bazı şeylerin imali için kullanılan, çok güzel bir taştır. Fergana vilâyetinde, havasının temizliği bakımından Oş gibi başka şehir yoktur (Bobur 2019: 14).”

Babürname’de bahsi geçen köşkün orijinali günümüze kadar ulaşmamış ancak XIX. yüzyılda mimarlar tarafından aynısının bir kopyası inşa edilmiştir (Zaharova 1997: 105; Taşbayev 2006: 105). Günümüzde Süleyman Dağı’nın tepesinde bulunan ve Babür Evi olarak adlandırılan yapı, onarım çalışmaları sonucunda bugünkü halini almıştır.

Zahiriddin Muhammed Babür söz konusu eserinde, Oş’u kendi sınırlarına dâhil edişini anlatırken Özgön şehrinin daha önce Fergana’nın başkenti olduğuna dikkat çekmekte (Bobur 2019: 113).

Bilindiği gibi Cengiz Han’ın ölümünden sonra onun istila ettiği topraklar oğulları arasında paylaştırılmıştı. Bugünkü Kırgızistan’ın sınırları oğlu Çağatay’a verildi. Cengiz Han’ın torunu Mengü Han’ın ölümünden sonra yaşanan büyük taht kavgasının ardından 1269 yılında Talas nehri kıyısında yapılan Moğol Hanları kurultayında Haydu Han bağımsız bir devlet olduğunu ilan eder ve Altay’dan Amuderya’ya kadar olan Ögeday ile Çağatay’ın

sınırlarında hâkimiyet kurmaya başlar. XIII. yüzyılın 90'lı yıllarında Altay'da yaşayan Kırgızlar, Kubilay Han'ın askerleri tarafından yağmalanınca Haydu Han, yardım amaçlı Kırgızlara asker göndermekle birlikte onları kölelikten kurtarmıştır. Daha sonraları yine Haydu Han'ın desteğiyle göç ederek, Tanrı Dağları etrafına yerleşmiştir. Haydu Han'ın ölümünden sonra yine taht kavgası başlamış ve XIV. yüzyılın ortasında devlet ikiye bölünmüştür. Sonucunda doğuda Moğolistan, Maverâünnehir'de ise Timur Devleti kurulmuştur.

1683' yılında Galdan Boşoktu'nun başında bulunduğu Cungan ordusu önce Oş, sonra Andican'a seferler düzenlemiş fakat Kırgızlar ile Özbekler'in birlikte verdiği mücadele sonucunda geriye çekilmek zorunda kalmıştır. 1762 yılı itibariyle bugünkü Kırgızistan'ın güneyi tamamıyla Hokand Hanlığı'nın hâkimiyetine girer (Taşbayev 2006: 72-79). Hanlık döneminde Oş, bölgenin en gelişmiş şehirlerinden biri olur. 1876'da Rus İmparatorluğu'nun Hokand Hanlığı'nı ele geçirmesiyle birlikte Oş'ta Rus hâkimiyeti dönemi başlar. Şehir, Fergana oblastının beş uyezdinden birine dönüşmüştür.

1.4.2. Kırgızistan'ın Celal-Abad Bölgesi

Celal-Abad ili Kırgızistan'ın güney-batı kısmında yer alıyor. 1924-1926 yılları aralığında ilçe, 1926-1928 yılları aralığında bir kantondur; 1928'de Oş ile birleştirilmiştir. 21 Kasım 1939 yılında il olarak düzenlendi; 27 Ocak 1959'da feshedildi ve tekrar Oş ili ile birleştirildi. 14 Aralık 1990 yılında yeniden bağımsız bir il oldu. Kuzeyde Talas ve Çüy, doğuda Narın, güneyde Oş, güney-batı ve batıda Özbekistan ile sınır komşusudur. Bölgenin toplam alanı 33,7 bin kilometrekare ve Kırgız Cumhuriyeti topraklarının %17'sini oluşturur. İl merkezi Celal-Abad şehridir (Asanov 2004: 466).

Kırgız Cumhuriyeti İstatistik Komitesinin 2023 verilerine göre Celal-Abad iline bağlı Aksı, Ala-Buka, Bazar-Korgon, Nooken, Suzak, Toguz-Toro, Çatkal, Toktogul gibi 8 ilçe; Celal-Abad, Kara-Köl, Mayлуу-Suu, Taş-Kömür, Kök-Caңgak, Kerben, Koçkor-Ata, Toktogul gibi 8 şehir; 4 kasaba, 68 köy meclisi ve 461 köy bulunmaktadır (www.stat.kg).

Celal-Abad ilinin nüfusu 1.311.007 kişidir ve nüfus sayısının büyüklüğü bakımından ülkenin diğer illeri arasında Oş'tan sonra ikinci sırada yer alır. Nüfusunun 332.6'sı şehirlerde, 978.4'ü köy yerlerinde yaşamaktadır (www.stat.kg). Kilometrekareye düşen kişi sayısı 26. Bölgede Kırgızlar (69.1), Özbekler (24.4), Ruslar (2.1), Ukrainler (0.3), Tacikler (0.6), Tatarlar (0.8), Türkler (0.6.) v.b. etnik gruplar yaşamaktadır (Asanov 2004: 469).

Kırgız Cumhuriyeti İstatistik Komitesinin 2022 verilerine göre bölgede 337 okul öncesi eğitim merkezi; ilk, orta ve lise olmak üzere toplam 396 okul; özel ihtiyaçları olan çocuklar için 1 okul, farklı kategorilerde toplam 41 meslek okulları bulunmaktadır. Eğitim Kırgız, Özbek ve Rus dillerinde yürütülmektedir (Asanov 2004: 472, www.stat.kg).

İl topraklarının büyük bir kısmı Tanrı Dağı'nın güney-batı kesiminde, küçük bir kısmı ise iç kesiminde yer almaktadır. Bunlar ağırlıklı olarak Fergana vadisinin kuzeyini çevreleyen yüksek, orta yüksek ve alçak dağlar, yamaçlar, büyük-küçük tepeler, dağ eteğindeki eğimli düzlükler ve dağlar arası vadilerdir. Deniz seviyesinin en yüksek noktası 4503 metredir (Çatkal sırtındaki Avletim zirvesi), en alçak noktası 600 metredir (Bazar - Korgon ilçesi bölgesinde). Bölgenin kuzey-batı, kuzey ve doğu kenarları boyunca Batı ve İç Tanrı Dağı sistemindeki Çatkal (yüksekliği 4503 metre), Suusamır ve Moldo (güney kısımları) yüksek sıradağları; ilin merkez kısmında Fergana (kuzey-batısını), Koçkortöbö, Atoynok, Isfancayloo, Çaaktoo ve Babaşata sıradağları uzanırken güney-batısına doğru düz röllyefli dağ etekleri bulunur. Fergana vadisini kuzeyden örten dağlarda akarsu vadileri ve 100-400 metre yüksekliğindeki büyük-küçük tepeler sıralanır. Nehir havzaları, Kögart (bölge merkezi, Celal-Abad şehrinin bulunduğu yer), Karüñkür, Nanay (Paçata havzası) ve Ala-Buka vadilerinde bulunur. Dağ aralarındaki Ketmentöbö, Toguz-Toro ve Çatkal ovalıkları da Celal-Abad sınırlarında bulunmaktadır (Asanov 2004: 466).

Bu bölgenin en temel özelliği tarım ve hayvancılığın gelişmiş olmasıdır. Bulunduğu bölge itibariyle (Fergana Vadisi) verimli ve sulak tarım arazilerine sahiptir. Tahıl, pamuk, sebze, meyve ve ceviz üretilen başlıca tarım ürünleridir. İklimi kışları soğuk ve yağışlı, yazları

ise sıcak ve kuraktır. Dağlık coğrafi özellikleri sayesinde kaplıcaları, mineralli suları ve sanatoryumları ile ülke ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır. Ayrıca bölge, yakıt ve enerji kaynakları açısından oldukça zengindir. Büyük nehirleri Narın, Çatkal ve Kara-Darya'dır. Dünyanın en yüksek 30 barajı arasında yer alan Toktogul Barajı ve Hidroelektrik Santrali 1962-1975 yılları arasında Narın nehri üzerinde kuruldu. Santral, enerji tedarikinde taşıdığı ağırlığın yanı sıra, Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'ı birbirine bağlayan "Orta Asya Ortak Enerji Sistemi"ne frekans düzenleme hizmeti sunması açısından da kritik öneme sahiptir. Eyüp Peygamber çeşmesi şehirdeki en önemli turistik yer olarak biliniyor. Çeşmedeki suyun deri ve mide hastalıklarına iyi geldiğine inanılıyor. Bu özelliğiyle çeşme her yıl binlerce yerli ve yabancı turist ağırlıyor. Celal-Abad'da bulunan Aslanbab, dünyanın en büyük ceviz ormanı olarak biliniyor. Arslanbab nehrinin içinden geçtiği vadi ve çevresinde 600 bin hektarlık alanın tamamı meyve ve ceviz ağaçlarıyla kaplı. Aslanbab ormanından her sene 1500 ton ceviz hasat ediliyor. Kırgızistan'ın en büyük ve derin göllerinden biri olan Sarı-Çelek (4.9/ 234.0) de Celal-Abad'da bulunmaktadır. Doğası tüm insan müdahalesinden uzak, tamamen bakir. Etrafı çam ve köknar ormanları ile kaplı. Sarı-Çelek Tabiat Koruma Alanı UNESCO'nun Biyosfer Rezerv listesinde ve koruma altında (Asanov 2004: 466-468; www.trtavaz.com).

Celal-Abad, XIX. yüzyılda Fergana bölgesinin ekonomisi ile sosyo-kültürel yaşamını etkileyen büyük bir köy olarak biliniyordu. Bölgenin ticarete elverişli kavşak noktada bulunması, iklim, toprak ve su koşulları bakımından tarım için avantajlı şartlara sahip olması dolayısıyla insanların dikkatini çekmiş ve köy hızla gelişmiştir. XIX. yüzyılın ortalarında burada bir kervan sarayın olduğu, Fergana Vadisi ile Kök-Art, Toguz-Toro halkı arasında hayvancılık ürünlerinin takası için toptan ticaret merkezi haline geldiği bilinmektedir (<https://www.jalal-abad.gov.kg/ky/history/>).

Bazı kaynaklara göre eski adı, Çek Kıştak (Çek Köyü) idi. 1850-1855 yılları arasında Celal Kışlak (Celal Köyü) olarak değiştiği, 1877 yılında Celal-Abad şehri kurulduğu biliniyor. Türkiye Türkçesinde *hat*, *hudut* anlamına gelen *Çek* yer adının niçin *Celal* olarak değiştiğine

dair rivayetlere dayanan birkaç bilgiye rastlanıyor ancak *Abad* bileşeni köy statüsünden şehir statüsüne değiştiği zaman verilmiştir. Oş ilinin sınırlarında¹⁸ ikinci bileşeni *Abad* olan yer adlarına dikkat çekmek isteyen Doletşa Isayev söz konusu bileşenin ne anlama geldiğini, “Belli bir yeri ifade eder ve insanların oraya yerleştiği, bağ bahçe diktiği, güzelleştiği, müreffeh bir yer haline geldiği anlamındadır”. - cümleleriyle açıklamıştır.

Kırgız Tarihçilerinden Tınçtıkbek Çorotegin ve Toktorbek Ömürbekov’un “XIX. yüzyıldaki Kırgız Tarihi” (19 - kılımdağı kırgız tarihi) adlı eserine göre Celal-Abad şehri daha kurulmadan önce orada XVII. yüzyılın sonları itibariyle Kırgızların Bağış boylarının büyük kısmı göçebe hayatından yerleşik hayata geçerek, bölgede ilk su kanallarını açmış, tarımcılığı geliştirmiştir. XVIII-XIX. yüzyıllarda Hanabad, Ciyde, Mogol, Suzak, Celal-Abad (Çek) köyleri etrafında birçok Kırgız köyleri oluşturulmuş, Nayman, Karabağış, Teyit, Kıpçak, Mogol ve başka Kırgız boyları yerleşmiştir (http://suzak.kg/district_history).

Celal ve *Abad* sözcüklerinin birleşmesinden doğmuş Celal-Abad yer adının *Abad* kısmının açıklamasına yukarıda değinildi. *Celal* kısmıyla ilgili anlatılan rivayetlere gelince, onlardan biri Celâleddin Harezmşah ile ilgilidir. Celal-Abad Devlet Üniversitesi resmi web sayfasında anlatılan rivayetlerden birine göre, Cengiz Han’ın ordusu Orta Asya’ya baskın düzenlediğinde bugünkü Celal-Abad ve civarını Celâleddin Harezmşah savunmuştur. Kamoliddin Goyibayev’in “Celal-Abad Tarihi” (Calal-Abad tarihi) adlı eserine dayanan anlatıma göre ise, bugünkü Celal-Abad şehrinin eski adı Çek Kıştak idi. Hokand Hanı Hudâyâr, şifalı su kaynaklarından ötürü bugün şehirdeki en önemli turistik yerlerden biri sayılan ve resmi olarak 1877 yılında Andicanlı doktor Mezdrinov tarafından tespit edilen Eyüp çeşmesini sık sık ziyaret etmiş ve söz konusu şifalı sudan faydalanmıştır. Bu amaçla gerçekleştirdiği ziyaretlerinin birinde Hudâyâr Han, Çek köyüne güvendiği vezirlerinden Celal’ı yeni yönetici olarak tayin etmiştir. Celal iki dizgin ve bir zinciri eline aldıktan sonra Çek köyünü geliştirmek için Hokand, Andican ve Özkent’ten farklı dallarda yetişmiş ustaları getirmiş, bölgede mescit,

¹⁸ Söz konusu eser 1977 yılında yayınlanmıştır ve o dönemde Celal-Abad, Oş ili sınırlarında yer alıyordu.

çayevi, fırın ve pazar yeri inşa ettirmiştir. Köye su getirmek için su kanalları kazıtmış, halkın istifadesine sunmuştur. Ağaçlar diktirerek, çiftçiliği de başlatmıştır (http://jagu.kg/view/news/id_news/1646).

Bugünkü Kırgızistan'ın güney kısmı, o zamanki Hokand Hanlığı 8 Şubat 1876 yılında saat 11'de Rus askeri tarafından tamamen ele geçirildiğine (Cumanaliyev 2016: s.364) göre, bugünkü Celal-Abad'ın da o tarihten itibaren Rusya İmparatorluğuna dâhil edildiğini söylemek mümkün. Aleksandr II konuyla ilgili fermanında, "...1875 yılına kadar Hokand Hanlığı'nı oluşturan topraklar İmparatorluğa dâhil edilsin ve ondan Fergana oblasti oluşturulsun!" (Cumanaliyev 2016: s.365) demişti. Kaynaklara göre bugünkü Celal-Abad'a, XIX. yüzyılın 70'li yıllarının sonlarında ilk Rus göçmenleri gelmiş, yerleşmiştir. Celal-Abad, Rus İmparatorluğu'nun Fergana oblasti Hokand uyezdine bağlı şehir statüsü almıştır (<http://worldnomadgames.com/kg/page/Syimyktuu-zherler/>).

Sonuç olarak Oş'un 3000 yıllık geçmişiyle tarihi, Celal-Abad'ın ise 150 yıllık geçmişiyle Kırgızistan'ın çok genç illerinden biri olduğunu söylemek mümkün. Yukarıda bahsini ettiğimiz gibi Oş tarihte Göktürklerin (552-744), Samanilerin (875-999), Karahanlıların (840-1212), Karahıtayların (1141), Harzemşahların (1210), Moğolların (1220), Timur İmparatorluğunun (1380), Cungar (1635-1758) ve Hokand (1709-1876) Hanlığı¹⁹ ile Rusya hâkimiyetinde bulunmuştur. Bu açıdan sadece Kırgızistan tarihinde değil, aynı zamanda yukarıda adı geçen hanlıkların tarihinde de önemli yer tutmakla birlikte, bölgenin bugünkü yapısında somut izler bıraktığını söylemek zorundayız. Bunun ilk örneği olarak, genel anlamda seyrek nüfuslu Kırgızistan'ın en yoğun nüfusunun başkent Bişkek'in bulunduğu Çüy ilinden sonra ikinci sırada Oş'un, Oş'tan sonra üçüncü sırada Celal-Abad ilinin olduğunu ifade etmekte fayda var. Oş ve Celal-Abad illeri hem yoğun nüfusu hem de bulunduğu konum itibarıyla (Fergana Vadisi) bugüne kadar ülke ekonomisinin kalkınmasında etkili rol oynamıştır. Bir diğer tarihi iz, bağımsız Kırgızistan halkının bir parçası olan çeşitli etnik grupların mevcudiyetidir ve

¹⁹ Hokand Hanlığı 1709 yılında kurulmuş olabilir ancak Oş, Özgön ve etrafındaki bölgeler Hanlık sınırlarına 1760'lı yılların başında dâhil edilmiştir (Kenensariyev 1997: 19).

Oş ile Celal-Abad bu çeşitliliğin büyük kısmına kucak açmakla birlikte, onların tarihi süreçlerine şahitlik etmiştir. Son olarak, bölgede bulunan Özkent şehri ve orada bulunan tarihi yapılardır. Söz konusu şehir ve yapılar, tarihte yeni bir din kabul etmelerine rağmen Türklüğünü vurgulayan (Paul 2002: 838) ve bununla İslam öncesi Gök-Türklere kadar uzanan soyağaçlarına bağlı kalmayı sürdüren (Hunkan 2005: 11) Müslüman hanedanı Karahanlılar'ın karargâhı olduğu bilinmektedir. Peki, bu tarihi şehir ve yapıların araştırmamıza konu olan, gelenek göreneklere ve yaşam tarzlarıyla bölgenin bir diğer yerli unsurları Kırgızlar ile Özbeklerden farklı olmayan ancak milli kimlik olarak Türk olduğunu vurgulayan Oş ve Celal-Abad Türkleri ile bağlantısı olabilir mi? Zira araştırmamıza konu olan Türklerin en yoğun yaşadığı yer Oş'un Özgön ilçesidir.

1.4.3. Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad Bölgesinde Yaşayan Türkler

Türkler köklü bir tarihe sahiptir. Onun geçmişi uzun yıllara, asırlara dayanmaktadır.²⁰

Köklü bir tarihe sahip olan Türklerin kadim bir millet oluşu, araştırmacıları Türk adını en eski tarih kaynaklarında aramağa sevk etmiştir (Kafesoğlu 1998: 43).

Türk adının Türkçede cins isim olarak çok eski tarihlerden beri “*meydana çıkmış, gelişmiş, güçlü, kuvvetli vb.*” anlamlarında kullanıldığı bilinmektedir. Özel ad olarak, ilk defa “Altaylı” (Seyhun ötesi, Turanlı) kavimleri ifade etmek üzere 420 tarihli bir Pers metninde, daha sonra, yine cins ismi olarak, 515 yılı hâdiseleri dolayısıyla “türk-Hun” (kuvvetli Hun) tabirinde zikredildiği bildirilmektedir. Millet ve devlet adı olarak “Türk” kelimesi, ilk defa; Çin’de Chou sülâlesi (557-579) yıllığında, Batı’da Bizanslı tarihçi Agathias (ölm. 582)’in eserinde, Arapça’da Câhiliyye devri şâiri Nâbigat’uz-Zubyânî (ölm. M. 600’e doğru)’nin divanında ve Slavca’da 12. asır “ilk Rus kroniki”nde zikredilmiştir (Kafesoğlu 1998: 45).

Türk adı, devletin resmi adı olarak, ilk kez VI. yüzyılın ortalarında kurulan Gök-Türk (552-744) imparatorluğu tarafından kullanılmıştır. Gök-Türkler devrinde Türk adı önce bu

²⁰ 0602060112/8-9-10 Abubakir Umaraliyev (Oş, Kara-Suv, Ak-Taş, Ak-Taş, 1961)

devletin, daha sonra bu imparatorluğa bağlı, kendi hususi isimleri ile de anılan diğer Türklerin ortak adı olmuş ve zamanla Türk soyuna mensup bütün toplulukları ifade etmek üzere millî ad payesine yükselmiştir (Kafesoğlu 1998: 45). Daha sonra değişik zamanlarda ve farklı coğrafyalarda kurulan Türk devletleri - Türkiye Cumhuriyeti²¹ hariç olmak üzere coğrafyadan ya da devletin kurucusundan kaynaklanan adlar almışlardır. Devlet adları farklı olsa da bu devletlerin bünyesinde yaşayan halka genellikle Türk, dillerine de hep Türkçe denilmiştir.

XI. yüzyıldan başlayarak XIV. yüzyılın sonlarına kadar süren göçlerle Türk boyları birbirinden ayrılmış ve farklı coğrafyalara yerleşmişlerdir. Göktürk-Uygur-Karahanlı devletlerinin bünyesinde sürdürülen tek yazı dili geleneği, yeni coğrafyalarda meydana getirilen yeni kültür merkezleri etrafında farklılaşmış ve Kuzey-Doğu ve Batı Türkçesi diyebileceğimiz farklı yazı dili kolları gelişmeye başlamıştır. Siyasî, coğrafi ve dilsel farklılaşma, zaman içinde Türk unsurlarının kendilerini ortak adları olan “Türk” adıyla değil, kendi özel boy adları veya coğrafi adlarla adlandırılmalarına sebep olmuştur. XX. yüzyılda Türk dünyası coğrafyasında meydana gelen büyük siyasî, sosyal ve kültürel hareketler, Türkler arasındaki ilişkiyi ve birliği bozmaya dönük bir anlayış ve siyasete sahip olduğu için, bu ayrılık ve yabancılaşma daha da artmıştır. Özellikle Sovyetler Birliğinin izlediği “*böl-parçala-yönet*” planlı politikaları sonucunda, günümüzde Türkistan coğrafyasında yaşayan Türk boyları, aralarındaki tarihî, coğrafi birliğe, kültürel ve dilsel benzerliklere rağmen, kendilerini ayrı milletler olarak tanımlamakta ve kendi boy adlarını Türk adının alternatifi ve eşiti bir ad konumuna yükseltmiş bulunmaktadır (Buran 2006: 1).

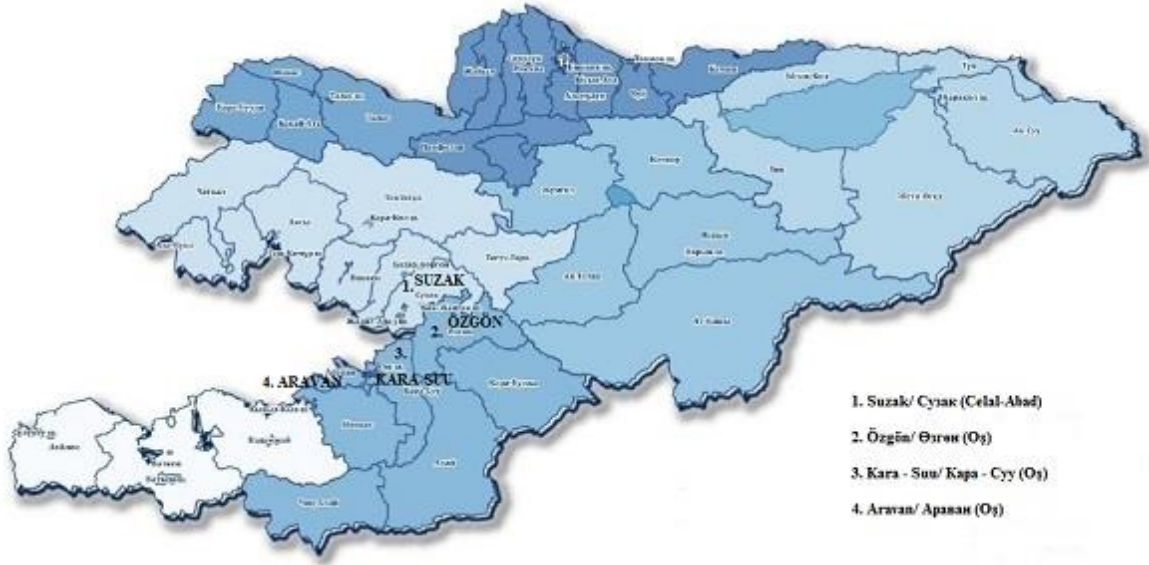
Bugün Orta Asya’da Türk adı Türkiye Türkleri, Ahıska Türkleri ile türlü sebeplerle Sovyetler Birliği’nde kalmış Türkiye kökenli Türkler ile Fergana Vadisi’nde yaşayan Türkler için kullanılmaktadır. Fergana Vadisi’nde yaşayan Türkler, Orta Asya halkları tarafından

²¹ Coğrafi ad olarak “Türkiye” (=Turkhia) tabirine ilk defa Bizans kaynaklarında tesadüf edilmektedir. VI. asırda “Türkiye” tabiri Orta Asya için kullanılıyordu (Menandros). 9.-10. asırlarda Volga’dan Orta Avrupa’ya kadar olan sahaya bu ad verilmekte idi. (Doğu Türkiye = Hazarların ülkesi, Batı Türkiye = Macar ülkesi). 13. asırda “Türk Devleti” zamanında Mısır ve Suriye’ye “Türkiye” deniliyordu. Anadolu ise 12. asırdan itibaren “Türkiye” (Turcia) olarak tanınmıştır (Kafesoğlu 1998: 45).

genellikle “yerli Türkler” diye anılmaktadır. Türkiye’de bilinen “Türk-Ata Türkleri” tabiri ise, resmi olarak 13 Mayıs 1994 yılında araştırmamıza konu olan Türkler tarafından merkezi Oş şehri olmak üzere kurulan “Türk-Ata” derneğine dayanmaktadır.

Bilindiği gibi araştırmamıza konu olan Türkler çok nadir de olsa en son Sovyet kaynaklarında ele alınmıştır. Kırgızistan bağımsızlığını ilan ettikten sonra ise, Türk adını etnik kimlik adı olarak sürdürmesi açısından Orta Asya’ya Türkiye’den gelen Türklerin dikkatini çekmiştir. Sonucunda, Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi’nin o dönemdeki Mütevelli Heyet Başkanı Sayın Namık Kemal Zeybek’in teşebbüsü ve Kırgızistan resmilerinin özel izniyle Kırgızistan kontenjanına ek olarak “Türk-Ata” derneğine de özel kontenjan ayrılmıştır. Söz konusu üniversiteye “Türk-Ata” derneği kontenjanı ile eğitim almaya gelen ve araştırmamıza konu olan Türkler, bu sebeple üniversite çatısı altında “Üniversiteye Türk-Ata derneği vasıtasıyla kayıt olan Türkler” anlamında, “Türk-Atalı Türkler” diye anılmaya başlamıştır.

Araştırmamıza konu olan Türkler Kırgızistan’ın Oş ilinin Özgön, Kara-Suv ve Aravan ilçesinde, Celal-Abad ilinin Suzak ilçesinde yaşamaktadırlar. Daha detaylı ele alacak olursak Özgön ilçesinin Özgön şehri, Baş-Döböt, Tört-Köl, Zerger ve Döñ-Bulak Köy Meclisi; Kara-Suv ilçesinin Ak-Taş Köy Meclisi; Aravan ilçesinin Çek-Abad ve Nurabat Köy Meclisi ile Suzak ilçesinin Suzak, Barpı, Iris ve Saypidin Atabekov Köy Meclisinde varlığını sürdürmektedirler. Yerleşim yerlerine ülke haritası üzerinden genel olarak baktığımızda Kırgızistan’ın güney - batısında, Özbekistan’ın doğu ucuyla birleştiği sınır noktasında bulunduğunu görmek mümkün.

Harita 10. Kırgız Cumhuriyeti'nin İlçelere Göre Haritası 2022²²

Kırgızistan dışında Özbekistan'ın Andican ve Fergana illeri (Vahobov 2019: 53) ile Tacikistan'ın Soğd vilayetinin merkezi Hocent şehri çevresinde bulunan eski Ora-Tepe, bugünkü İstaravşan ilçesinde yaşadığı biliniyor.

Kırgız Cumhuriyeti'nin İstatistik Komitesi 2022 verilerine göre ülkede 45 bin 899 Türk yaşamaktadır. Bu sayı 1944 yılında Stalin tarafından sürgün edilen Batum ve Ahıskalı Türkleri de kapsadığını düşünürsek, araştırmamıza konu olan Türklerin sayısı resmi olarak²³ 45 bin 899'un altında olduğunu dikkate almalıyız. Alan araştırması yaptığımız sırada aldığımız bazı bilgi ve duyumlara göre SSCB döneminde araştırmamıza konu olan Türkler, eğitim alanında ve devlet dairelerinde Türk kimliği ile yer almakta bazı engellerle karşı karşıya kalmışlardır²⁴.

²² Kırgızistan'ın Oş ve Celal – Abad Bölgesi Türkleri'nin yaşadığı ilçeler harita üzerinde, tarafımızdan 1'den 4'e kadar rakam ve Türk Latin Alfabesi ile gösterilmiştir.

²³ Araştırmamıza konu olan Türklerin sayısını doğru tespit edebilmek için Suzak, Özgön, Kara-Suv ve Aravan ilçeleri ya da söz konusu ilçelere bağlı köy meclislerinin resmi temsilcilerinden bilgi almak, bizi en azından doğruya yakın sonucu elde etmemizi sağlayabilirdi ancak zamanımızın darlığı sebebiyle bu araştırma planımızı sınırlı bir şekilde gerçekleştirebildik. Dolayısıyla söz konusu veri sonuçlarını burada kullanmayıp, çalışmamızın Giriş bölümünün Harita Anahtarı kısmında yer verdik.

²⁴ Kaynak kişilerimizden Abubakir Umaraliyev, 1982 yılında, 1918-1992 yıllarında Orta Avrupa'da varlığını sürdürmüş Çekoslovakya'da askerlik yaptığı ve bir kayıt sırasında Türk olduğunu söylemesi üzerine bizzat komutanı tarafından evraklarının istendiği ve sorguya çekildiğini belirtmiştir. Komutanın, “Türkiyeli Türk müsün?” sorusuna “Asyalı Türküm, hakiki Türküm”, cevabı verdiğini ifade ederken, bölgenin eskiden Türkistan olduğu, Kırgızistan, Özbekistan olarak ayrılmadan hep birlikte yaşandığına dikkat çekmiştir. Yine kaynak kişilerimizden Abdırzak Hacı Mamataliyev ilk pasaport aldığı sırada etnik kökeni hakkında soru sorulduğu ve “Türküm”, cevabını vermesi üzerine Rus memurun sinirlendiğini anlatırken onu, yanındaki binbaşı sakinleştirdiği, hangi Türklerden olduğu ve Türkiye kökenli olmadığını anlatması üzerine sorunun çözüldüğünü aktarmıştır.

Bu nedenle kimliklerinin etnik köken hanesine “aynı kökten olma” bilinciyle Kırgız ya da Özbek olarak kaydedilmeyi tercih edenler de olmuştur. İlgili konuya kaynak kişilerimizden Halil Tairov değinmiş ve bahsini ettiğimiz tarihlerin aşağı yukarı 1953 yıllarında olduğunu ifade etmiştir. İlaveten kendisinin de SSCB dağıldıktan sonra Kırgız Cumhuriyeti kimliğini alırken, etnik köken bilgisi hanesine Türk yazdığını belirtmiştir. Yine kaynak kişilerimizden Ergaş Mırzayev, doğum kâğıdında etnik köken olarak Türk yazıldığı ancak pasaport verilirken Özbek olarak kaydedildiğini hatırlatırken, Kırgızistan bağımsız olduktan sonra iki torununun kimliklerinde arşiv bilgilerine dayanarak etnik köken hanesine Türk yazdığını ifade etmiştir. Bu tür hadiselerle bakılırsa resmîyette Kırgız ya da Özbek olarak kaydedilmiş ancak kendisini Türk olarak ifade edenlerin de olduğunu söylemek mümkün.

Hayvancılıkla uğraşan tüm göçebe ve yarı göçebe halklarda olduğu gibi Türkler de boy bölünmesini muhafaza etmiştir (Vahobov 2019: 53). Kaynak kişilerimizin kendisini ifade edişinden tespit ettiğimiz kadarıyla Barlas, Kuvakalmak, Bangılar, Kara Konos, Yapalakbaş, Kısa Köz, Tüyaçı, Kallar, İtkaynatar, Bokallar, Kullar, Göş Yemas, Görga Botmas, Bay Topu, Suhan, Garagürü, Bangılar, Cindılar, Kalahça, Boyholvoy gibi boy isimleri olduğu da bilinen Türkler bulundukları köylerde toplu halde yaşamaktadırlar. Yine kaynak kişilerimizden Abubakir Umaraliyev’e göre yeni nesiller hariç kime sual edilirse herkes kendisini bir boya bağlılığını ifade eder ancak onların hepsinin kökü bir. Günümüz gençleri ise boy adlarını pek de bilmezler, sadece Türk olduğunu ifade edebilirler²⁵. Boy adlarının menşei farklı anlatımlarla açıklanırken, genellikle fiziksel özelliklere dayandığı ifade edilmektedir. Örneğin, kaynak kişilerimizden Galat Holboyev’e göre *Tüyaçı* (Deveci) uzun boylu gruplara, *Görga Botmas* (Mezara Sıgımaz) fiziksel yapısı bakımından kilolu olan gruplara, *Kısa Köz* (Kısa Göz) çekik

²⁵ Burada alan araştırmamız sırasında yaşlılar arasında nadir de olsa her hangi bir boy ismi taşımayan ve kendilerini sadece Türk olarak ifade edenlerin gözlemlendiğini hatırlatmakta fayda vardır. Nitekim konu ile ilgili araştırma yapan etnograflardan Balkis Karmışeva ile Stella Gubayeva da araştırmamıza konu olan Türkler’in kabile isimleri hakkında bilgi aktarırlarken Barlas, Kaltatay, Musa-Bazar’ın yanısıra Türk boyuna da yer vermektedir (Karmışeva 1960: 4). Hatta Stella Gubayeva dikkat çektiği Türk boyunun açıklamasını kaynak kişilerinin, “Türkün özündeniz” (Turkning özidanmiz) (Gubayeva 2018: 117) cevabına dayandırmaktadır. Bize göre Karmışeva ile Gubayeva’nın boy ismi olarak kaydettiği Türk adı, kaynak kişilerimizden Abubakir Umaraliyev’in dediği ya da şahsen gözlemlediğimiz gibi ya boy adını bilmiyordur ya da boy adını muhafaza etmeyip kendilerini sadece Türk olarak ifade ediyor olabilirler.

gözlü gruplara verilmiştir. Bölgede en çok Özgön ilçesinde yaşayanlar tanınmaktadır²⁶. Hatta onlar, Özgön ilçesinde bulunan tarihi yapıların sahibi olarak kabul edilirler. Konuştıkları dil²⁷ kimileri tarafından Türkçe, kimileri tarafından Özbekçe, kimileri tarafından ise Türkçe Özbekçe olarak tarif edilirken, derlediğimiz metinlere dayalı yaptığımız araştırmamızın sonucunda genel anlamda Nevâyî dilinin devamı, modern Özbekçeden²⁸ farklı olmadığı kanaatine varılmıştır. Bunun yanında ülkenin resmi dili Kırgızca'ya da hâkimler.

0602060112/12. бірәргіләр özbexçä gápıryäpslär diydi, бірәргіләр қırғиççä aräläştirip gápıryäpslär diydi. (Bazıları “Özbekçe konuşuyorsunuz”, bazıları ise “Kırgızca karışık konuşuyorsunuz” derler).

0602060112/13. қандақа gápıryätsäğ_ám bız türkmız дә.

(Nasıl konuşsak da biz Türküz).

²⁶ Bölge halkı tarafından en çok Özgön ve civarında yaşayan Türkler tanınıyor olabilir ancak yaşlı kuşaklarda gözlemlediğimiz kadarıyla Suzak, Özgön, Kara-Suv ve Aravanlı Türklerin eskiden bir-birini tanımaktan öte, yakından takip ettiğini, düğün dernek ya da ölüm merasimlerinde bir birlerine destekçi olduğunu ifade etmekte fayda var.

²⁷ Bölge insanları araştırmamıza konu olan Türklerin konuşmasını kimi zaman Özbekçe, kimi zaman Kırgızca, kimi zaman ise Özbekçe ile Kırgızca arasında karma bir dil olarak yorumlasa da kendileri ana dillerini genelde “Türkçe” diye ifade ederler. Kaynak kişilerimizden yine Abubakir Umaraliyev’in konuyla ilgili anlatımı, bunun bir örneğidir.

²⁸ Başlıca ses özellikleri (Tekin, Ölmez 1999: 133 - 134): 1. Ön sesteki /t/ sesinin korunması: OTü. **tokuz**; **toqquz**>[tɒqqɯz] ‘dokuz’ 0508080101/62, OTü. **tö:ş**>[tɒʃ] ‘döş, göğüs, dağ eteğindeki düzlük yer’ 0508080301/10, OTü. **ta:g** ~ **tag**; **ta:g**>[tɒʁ] ‘dağ’ 0602060101/6, OTü. **tayak**; **taya:k**>[tɛjæχ]<[tɛjæq] ‘dayak’, baston, destek’ 0602060109/70; 2. /d/ sesinin /y/ sesine dönüşmesi: OTü. **adək**; **adak**>[ɑjæχ]<[ɑjæq] ‘ayak’, 0601140103/58; 3. bol- fiilinde /b/ ön sesinin korunması: OTü. **bol**->[bɒl-] ‘olmak’ 0602060101/19; 4. İlk hecedeki /ağ/ ses grubunun korunması: OTü. **ta:g** ~ **tag**; **ta:g**>[tɒʁ] ‘dağ’ 0602060101/6, OTü. **sağ**>[sɒʁ] ‘sağ, esen’ 0602060102/24, OTü. **ya:g** ~ **yag**; **ya:g**>[jɒʁ] ‘yağ’ 0601060201/196; 5. Çok heceli sözcüklerin sonundaki /iğ/ ve /ig/ ses gruplarının /ik/ ve /ik/ ses gruplarına değişmesi. OTü. **açığ**>[ɑtʃiχ]<[ɑtʃiχ] ‘acı, hiddet, kuvvetli, pek’ 0508080501/72, OTü. **aduğ** ‘ayı’ EUTS 6>[ɑjiχ]>[ɑjiχ] ‘ayı’ 0601140501/48, OTü. **sarığ**; **sa:riğ**>[sɑriχ] ‘sarı’ 0602060101/37, OTü. **ölüg**>[ɔlic] ‘ölü, ceset’ 0601140502/99, OTü. **türig**>[tɪric] ‘canlı, diri’ 0601020301/14; 6. /a/ sesinin dudaksıllaşması (ön seste ve ilk hecede) OTü. **altı**; **altı**>[ɒti] ‘altı’ 0601020301/144, OTü. **a:t**>[ɒt] ‘ad, isim’ 0508110101/57, OTü. **ata**: ‘baba’>[ɒtæ] ‘ata’ 0508110101/42, OTü. **baş**>[bɒʃ] ‘baş’ anatomik anlamda kafa, mecazi anlamda bir şeyin başı, başlangıcı’ 0508080101/4, OTü. **sat**->[sɒt-] ‘satmak’ 0601020305/41, OTü. **bar**-; **bar**->[bɒr-] ‘varmak’ 0508110101/64, 7. /ı/ ünlüsünün /k/ ve /g/ komşuluğu dışında arkadil ünlüsü olan /u/ sesbirimi ile öndil ünlüsü olan /i/ sesbiriminin birleşiminden teşekkül eden /i/ sesi ve /i/ ye dönüşmesi: OTü. **iri**-/irü->[ɪri-] ‘çürümek, bozulmak, sağlığı bozulmak’ 0601140103/28, OTü. **kımız**>[qɯmız] kımız’ 0601060201/227, OTü. **bıldır**>[bɯltır] ‘bir yıldır geçen yıl’ 0601020302/8, OTü. **bıçgak**, **bıçga:k**>[pitʃæχ] ‘bıçak’ 0602060101/1; 8. /ö/ ve /ü/ ünlüsü korunmuştur: OTü. **köl**: ~ **köl**; **köl**:>[kɔel] ‘göl’ 0602060111/115, OTü. **köz**; **köz**>[kɔz] ‘göz’ 0508080101/11, OTü. **kü:ç**>[kytʃ] 0601060201/97, OTü. **tüş**-; **tüş**->[tyʃ-] ‘düşmek’ 0601020302/49, OTü. **süt**:; **süt**:>[syʃ] ‘süt’ 0601060201/179, OTü. **büt**-; **büt**->[pyʃ] ‘bitmek’ 0601020302/64, OTü. **böl**-; **böl**:>[bɔel-] ‘bölmek’ 0602060111/303; 9. /o/ ünlüsünün öndil ünlüsü olan /œ/ sesbirimiyle arkadil ünlüsü olan /o/ sesbiriminin (ön ses ile ilk hecede) birleşiminden teşekkül eden /œ/ sesine dönüşmesi: OTü. **oğul**; **oğul** >[œɣul] ‘oğlan, oğul’ 0601020701/42, OTü. **okı**-; **okı**->[œɣul -] 0601140102/62, OTü. **oyna**-; **oyna**->[œjnæ-] ‘oynamak’ 0601020701/105, OTü. **ot**>[œt] ‘ot’ 0508080501/22, OTü. **oçak**; **oçok** ~ **oçak**>[œtʃæχ] ‘ocak’ 0601060201/194, OTü. **to:y**> [tej] ‘düğün ziyafeti, bayram, toy’ 0601020302/13, OTü. **sor**-; **so:r(a)**->[sœræ-] ‘sormak, sual etmek’ 0601140102/94 (Not: Bu ses özelliği, araştırma bölgemizin Oş ili sınırlarında bulunan Özgön ilçesi konuşurlarında tespit edilmiştir.) vs.

Araştırmamıza konu olan Türkler seyrek olarak tarımcılıkla uğraşsa da genel olarak küçükbaş hayvancılıkla geçinmiştir, Özgönlüler arasında pirinç yetiştirmek²⁹ yaygındır.

Babür yaşadığı dönemde bugün Fergana Vadisi diye bildiğimiz sınırları doğuda Kaşgar, batıda Semerkand ve güneyde Bedaşa'nın hududu olan dağlar ile kuzeyde daha önce Almalık, Almatu ve Yangı isimleriyle bilinen, kitaplarda ise Taraz diye yazılan kent ile tarif etmiştir (Bobur 2019: 12).

Arkeolojik, antropolojik ve tarihi araştırmalara göre Fergana Vadisi, birkaç bin yıllar içinde farklı ırkların karıştığı karmaşık etnik süreçlere sahne olmuştur (Vahobov 2019: 52).

Fergana Vadisi, coğrafi yapısının elverişliliği ve diğer bölgelere göre sakinliği nedeniyle XIX. yüzyılın sonları ile XX. yüzyılın başlarında çok etnikli ve yoğun nüfuslu bir bölge olmaya başlamıştır. Uzun süren etnik ve göç süreçleri sonucunda XIX yüzyıla gelindiğinde Fergana Vadisi nüfusunun etnik yapısı oldukça karmaşık ve benzersiz bir görünüme kavuşmuştur. XIX. yüzyılın sonu ile XX. yüzyılın başlarında ise Orta Asya'da eşsiz bir etnik manzaraya sahip tarihi etnografik bölge haline geldi (Vahobov 2019: 53).

Fergana ve onun nüfusu hakkındaki ilk parçalı ve çoğunlukla rastgele bilgilerin derlenmesi, Orta Asya'nın Rusya'ya ilhak edilmesinden çok önce başladı. Rus büyükelçilerinin, seyyahlarının, memurlarının, tüccarlarının ve eski esirlerinin raporları elbette özel araştırmalar değil, daha çok ilginç ve önemli tarihi kaynak niteliğindedir (Gubayeva 2004: 7). Araştırmamıza konu olan Türklerin adı, yukarıda bahsini ettiğimiz kaynakların bazılarında geçmektedir. Kırgızistan tarihini anlatan eserlerde, Hokand Hanlığı nüfusunun etnik yapısı konusu çerçevesinde dikkat çekilirken, Rus kaynaklarında etnografik açıdan ele alınmakla

²⁹ Stella Gubayeva kendisinin (2018: 111), "Fergana Halkının Etnik Yapısı: Büyük İpek Yolu Devrinden XX Yüzyıla Kadar" (Etničeskiy sostav naseleniya Ferganı: so vremeni Velikogo Şelkovogo puti do načala XX v.) adlı makalesinde antik Fergana kültürünü Çin kaynaklarına dayandırmakta. Söz konusu kaynağa göre M.Ö. 128 yılında Fergana Vadisi'ne gelen Çinli gezgin Çjan Tsyan, gördükleri karşısında hayrete düşmekte. Bölgede gelişmiş zanaat ve tarıma sahip, irili ufaklı 70'ten fazla kentsel yerleşim yeri saymıştır. Burada özellikle altın, zincifre, bakır ve demir çıkarıldığı ve bu durumun kuyumculuğun ve demirciliğin gelişimini teşvik ettiğine dikkat çekilmiştir. Mahir mahalli zanaatkarların ürünleri Fergana dışında büyük rağbet gördüğü ifade edilirken, şehirlerin sakinleri tarafından Hindistan, Yakın ve Orta Doğu ve de antik dünya ile kapsamlı ticaret yürüttüğü kaydedilmekte. Fergana'daki çiftçiler, en iyisi olarak kabul edilen pirinç, buğday, kaliteli şarap yapılan üzüm, pamuk ve yonca yetiştirmiştir. Burada dikkat çekmek istediğimiz husus, araştırmamıza konu olan Türklerce, Özgön ve çevresinde yetiştirilen pirinç türünün de, Orta Aya'da en kaliteli pirinç türlerinden olarak kabul ediliyor olmasıdır.

birlikte, zaman zaman onların “kimliği” konusunun ele alınmaya çalışıldığını görüyoruz. Özbek literatürlerinde ise, bugünkü Özbek halkını oluşturan subetnoslardan biri olarak tanımlanmaktadır.

Babür, Türklerin³⁰ Fergana Vadisi’ndeki konumuna kendisinin Babürname adlı eserinde yer vermiştir. Ona göre Türk boyları Fergana Vadisi’ne göçebe Özbekler gelmeden önce yerleşmiştir. Babürname’de Andican’ın güney ve doğu yakasındaki dağlık bölgelerde yaşayan Eşpar, Turukşar ve Çogar adlı Türk kavimleri hakkında bilgiler yer almaktadır (Vahobov 2019: 53).

Mir İzzet Ulla - Hindistan’daki İngiliz kolonisinin önde gelen isimlerinden William Moorcroft adına 1812’de Hokand Hanlığı’na gitmiş ve Fergana bölgesinin özellikle nüfusu hakkında kıymetli ma’lumatlar elde etmiştir. Ona göre Oş şehrinin batısında göçebe olan Kırgızlar Hokand Hanlığına tabidir; Aravan’da Bedahşan’dan gelen yerleşimciler yaşıyor; Ming-Tepe civarında (Andijan şehri yakınında. - S.G.) Türkler ve Kıpçaklar dolaşıyor; Kuva’dan çok uzak olmayan yerlerde Kalmıklar ve Kırgız yerleşimleri var (son mesaj özellikle önemlidir, çünkü yalnızca yer adları Fergana’da Kalmıkların varlığına tanıklık eder, özellikle Kuva çevresinde Kalmak adında birkaç köy vardır. - ST .); Margilan’da kumaş v.b. yapmak için büyük miktarlarda ipek ve yün üretilir (Gubayeva 2004: 7).

Kırgızistan’ın tarihi ile ilgili 2016’da yayımlanan 3 ciltlik kitabın ikinci cildinde, önemli Kırgız tarihçilerinden Taşmanbet Kenensariyev’in, “Kırgız Devletçiliğinin Bir Şekli Olarak Hokand Hanlığı” (Kokandskoye hanstvo kak forma gosudarstvennosti kırgızov) adlı makalesine dayanarak Hokand Hanlığını oluşturan ve içinde bulunan etnik gruplara yer verilmiştir. Ona göre, “Hokand Hanlığı tek etnikli değil, çok etnikli bir devlettir. Oluşumundan itibaren terkinde tarımla uğraşan yerleşik (Sartlar, Tacikler, yerleşik Özbekler, yerleşik Kırgızlar ve Kıpçaklar) ve hayvancılıkla uğraşan göçebeler (Göçebe ve yarı göçebe Kırgızlar,

³⁰ Araştırmamıza konu olan Türkler kastedilmektedir.

Kıpçaklar, Özbekler, Karakalpaklar ve Türkler) bulunuyordu. Hokand Hanlığı Özbekler, Kırgızlar ve Tacikler tarafından kurulmuştur” (Cumanaliyev 2016: 62).

Molla Niyaz Hokandi’nin Fars dilindeki Hokand Hanlığının 1876 yılına kadarki dönemini kapsayıcı bir şekilde ele alan “Tarih-i Şahrui” adlı eserine göre Hanlık halkı Sartiye ve İlatiye olmak üzeri iki ana kısma ayrılmaktaydı. Fakat kitapta şu etnonimlere de yer verilmiştir: Sartlar (esasen sosyal bir terim olsa da bazen etnik anlamda da kullanılmaktadır), Binler, Yüzler, Kırklar, Kırgızlar, Kıpçaklar, Tacikler, Kazaklar, Türkler, Türkmenler, Karakalpaklar, Kuramalar, Kenegesler, Kalmaklar, Araplar ve diğerleri; yer adlarına göre bahsedilen etnik gruplar: Semerkandiler, Kuhistaniler, Karateginliler, Vakhanlılar, Darvazlılar, Bedaşaşanlılar, Şugnanlılar, Ruşanlılar, Çitrallılar, Guntlular, İranlar, Afganlar ve diğerleri; Etno-askeri anlamda kullanılan Dağlı Tacikler – Galçalardır (Kenensariyev 1997: 23).

Amerika Birleşik Devletleri’nin St. Petersburg konsolosu Eugune Schuyler, 1873 yılında Türkistan bölgesine yaptığı seyahati sırasında derlediği bilgileri daha sonra kitap halinde neşretmiştir. Başta Buhara, Hive ve Hokand hanlıklarının bütün coğrafyasını gezen Schuyler’in yerlilerin dili hakkında verdiği bilgi, araştırmamıza konu olan Türklerin kendi lisanını ifade etme şekliyle örtüşmesi açısından dikkat çekicidir. Schuyler, Türkistan Vilayeti nüfusunu tahminen 1.600.000 olarak kaydederken bunun en az 1 milyonunun Özbek ve Taciklerden ibaret olduğunu ifade etmektedir. Taciklerin lisanından sonra Özbeklerin lisanı olan Türkçe’ye de yer veren diplomat gezgin, konuyu şu şekilde izah etmektedir: “Yerlilerden birine hangi lisan ile tekellüm etmekte olduğu sual olunsa ya Türkçe veya Özbekçe³¹ cevabını verir. Şurası dahi hafî olmaya ki Türkçe’den murad Osmanlıların tekellüm ettiği Türkçe olmayıp Çağatay lisanıdır. Çağatay tabirinin sebab-i zuhuru İran müverrihleri Özbeklerin

³¹ Bizim kaynak kişilerimiz arasında da, konuştuğu lisan ile ilgili soru sorulduğunda aynen bu şekilde cevap verenler olmuştur. Kaynak kişi formunda ona göre kaydedildiğini hatırlatmakta fayda var. Bu durum zannımızca, araştırmamıza konu olan Türklerin kimliğini tespit etmekte önemli hususların en başında gelmektedir. Aynı lisan çatısı altında buluşan bir halkın bir kısmı kendisini Özbek, diğeri ise Türk olarak ifade etmektedirler. Lisanı da bazıları tarafından Özbekçe, bazıları tarafından Türkçe olarak tanımlanmaktadır. Bazıları ise aynı anda ikisini de tekellüm etmekte. Schuyler’in karşılaştığı durumun bugün de canlılığını sürdürmesi, dikkatli incelenmesi gereken hususlardan olabilir.

Cengiz sülalesinden olduğundan ve Cengiz Han ise Çağatay namıyla muanven bulunduğundan naşı imiş diyorlar” (Schuyler 2003: 106).

Çalışmamızın ana gayesi yukarıda da bahsini ettiğimiz gibi Orta Asya’da Türk adının Türkiye Türkleri, Ahıska Türkleri ve türlü sebeplerle Sovyetler Birliği’nde kalmış Türkiye kökenli Türkler’in yanı sıra araştırmamıza konu olan Türkler için kullanılmasının altında yatan sebebin “ne”liği ve “nasıl”lığıdır. Daha da önemlisi dilsel açıdan, bazı diyalektik farklar dışında dilbilimciler tarafından Nevayi dilinin devamı olarak kabul edilen modern Özbekçenin çatısı altında birleşen bir toplumun, bir kısmının kendisini Özbek, diğer kısmının ise Türk olarak ifade etmesidir. Konuyla ilgili Sovyet araştırmacılarının üzerinde durduğu hususlardan bir diğerinin de tam olarak bu olduğunu hatırlatmakta fayda vardır.

XIX. yüzyılın sonu ve XX. yüzyılın başından beri Türk adını kendisinin etnik kimliği olarak ifade eden bu etnografik grubun “kimliği” konusu, araştırmacılar arasında farklı görüşler oluşmasına sebebiyet vermiştir (Vahobov 2019: 53). Hatta 1897 yılındaki ilk Rusya genel nüfus sayımı sırasında, kendisini “Türk” olarak adlandıran nüfusun hangi grup içinde yer almış olabileceği sorusu ortaya çıkmıştır. A. İ. Makşeyev, onları, hiç bilinmeyen bir halk olarak görüyordu. Sonraki 1917-1920 nüfus sayımlarının materyallerinde Türkler, özel bir boy grubu olarak karşımıza çıkıyor. A. D. Grebenkin, onları yalnızca Özbek olarak adlandırıldıkları ve kendileri de köklerinin Özbeklere dayandığı hakkındaki iddiaları reddetmedikleri için Özbek olarak sınıflandırır. İ. İ. Zarubin, onları özel bir kabile grubu olarak kaydetmekte. V. P. Nalivkin, İ. P. Magidoviç, L. N. Sobolev, V.İ. Kuşeleviskiy, N. A. Aristov gibi bazı araştırmacılar Fergana Türklerinin bir Özbek boyu olduğuna inanıyorlar. A. K. Pisarçik, B. H. Karmışeva ve M. F. Gavrilov, etnografik araştırma verilerine dayanarak Türkleri bağımsız bir halk olarak kabul etmekte. İ. İ. Zarubin’e göre Türkler boy teşkilatını korumuşlardır. Kendilerini Özbeklerle karıştırmamışlar ve onlardan sadece yaşam tarzları açısından değil, aynı zamanda dilin bazı diyalektik özellikleri bakımından da ayrı tutmuşlardır. Bazı Sovyet Devrimi öncesi yazarlar, Türklerin yaşam, dil ve kültür açısından yerleşik Özbek nüfusuna yakın,

etnografik olarak bağımsız büyük bir boy grubu olduğuna inanıyorlardı. İ. P. Magidoviç daha sonraki bir çalışmasında, Türklerin uzun süredir Fergana ve Semerkand bölgelerinde yaşamış büyük boy birliği olduğunu ve dört grup altında birleştiklerini belirtir: Gerçek Türkler, Balas (Barlas), Musa-Bazari ve Kaltatay. 1926 nüfus sayımına göre Türkler, toplam 3.628 kişidir. Onlardan 528'i Celal-Abad'da, 3.100 kişi ise Oş bölgesinde ayrı bir millet (narod) olarak kabul edilir (Vinnikov 1956: 174).

Türklerin etnik kimliğine dair bütüncül bir bakış açısının olmaması, muhtemelen nüfus sayımı verilerine de bir ölçüde yansımıştır. Örneğin, 1897 ve 1926 nüfus sayımlarında Türkler boy olarak, 1917 ve 1920 istatistiklerinde ise ayrı bir boy grubu olarak kabul edilmiştir. Türklerin Fergana'daki toplam sayısı 1897 yılında 1.441, 1926'da ise 24.279 olarak kaydedilmiştir. 1926 yılında yapılan nüfus sayımı kaynaklarından Türklerin nerede yaşadığına dair bilgilere de ulaşmak mümkün. Ona göre Türklerin çoğunluğu Andican ve Fergana illerinde yaşamışlar. Vadideki 24.279 Türk'ün 20.063'ü Andican ve Fergana ili sınırlarında, 4.216'sı ise Oş ve Celal-Abad bölgelerinde yaşıyordu (Vahobov 2019: 53).

Vinnikov, 1953 ve 1954 yılında Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad bölgesinde yürüttüğü saha çalışmasında Kırgızlar dışında bizim araştırmamıza konu olan Türkler hakkında da bilgiler derlemiştir. Ona göre Türkler dil açısından, küçük yerel diyalekt farklılıkları veya konuşma özellikleri hesaba katılmadığında Özbeklerden sayılabilir. Oş bölgesinde yaşayan Türklerin neredeyse tamamı artık Özbekçe ve Kırgızca konuşmaktadırlar. Araştırmaya konu olan Türk grubu Kırgızlarla birlikte yaşayıp birlikte çalışmasına rağmen, günlük yaşamlarında Kırgızlardan çok Özbeklere özgü maddi kültür unsurları hâkimdirler. Ancak bu gerçekler Fergana'da yaygın olan, örneğin Oş ilinin Kara-Suv, Özgön veya Aravan ilçelerindeki Türklerin Andican ilindeki Özbek halkının bir parçası oldukları fikrine katılmak için yeterli zemin sağlamamaktadır. Daha büyük bir olasılıkla, Türklerin ulusal öz bilinçleri ile maddi ve manevi kültürün pek çok unsuru açısından şimdilik Özbekler ve Kırgızlardan farklı oldukları ve şüphesiz ayrı bir etnografik grup olarak değerlendirildikleri düşünülebilir (Vinnikov 1956:

175). Onları Özbek halkının ayrı bir etnografik grubu olarak ayırırken, ulusal öz bilinç gibi önemli bir etnik belirleyiciden yola çıktığına dikkat çeken Vinnikov, Fergana Vadisi’nde Türklerin yaşadıkları ve çalıştıkları yerlerde 69 kolektif çiftlikten 24’ünde yetişkin nüfusun önemli bir kısmı üzerinde yapılan kişisel bir ankette, hepsinin kendilerine sadece Türk dediğini kaydetmektedir. Erkeklerin çoğunun, özellikle kolektif çiftlik aydınlarının, milli kimliklerini kanıtlamaya çalışırken pasaport veya askeri kartlarını gösterdiklerini ve neredeyse hepsinin “milliyet” hanesinde “Türk” yazdığına dikkat çeken araştırmacı, sonuç olarak, makalesinde 18. ve XIX. yüzyıllarda Türklerin yerleşim yeri ve konut tipinin Özbeklerden önemli ölçüde farklı olduğu, 20.yüzyıla gelindiğinde ise Özbeklerden geçen maddi kültür unsurundan dağınık yerleşimler, arazi çevresinde kerpiç çitlerin neredeyse tamamen yokluğu gibi özellikler taşıdığı; evinin önündeki bahçede başta sorgum olmak üzere tahıl ürünleri ektiği, tahta ve kabak kapları, çok sayıda deri eşya ile hayvan derisinden yapılmış yatak takımları kullandığı; süt ürünlerinin Türk yemeklerinde önemli yer tuttuğu, Özbeklerin favori yemeği pilav iken süt lapası³² ile Külçatay’ın Türklere özgü yemek olduğu, içeceklerden bozanın tercih edildiği; Türk düğünlerinde misafirlere gelir gelmez ikramda bulunulurken Özbeklerde ise davet edilen misafirlerin hepsi geldiğinde bunun gerçekleştirildiği; geleneksel kıyafetlerin bazı unsurlarının da günümüze kadar ulaştığı ve buna göre yünlü evde dokunan kumaştan yapılmış uzun erkek sabahlığı, kadınların günlük hayatta kullandıkları geniş uzun kollu bir elbise ile bir kadın başlığı dikkat çekerken, Özbek kadınlarının aksine bu etnografik grubun kadınlarının asla peçe takmadıkları, erkeklerle karşılaştıklarında yüzlerini örtmedikleri ve çevirmediği; Türklerde ayrıca, Ferganalı Özbekler ile Tacikler arasında yaygın olan, bahçeye veya eve girişte, oranın sahibine seslenerek ya da kapıya vurarak haber verme alışkanlığının olmadığı gibi bazı yaşam tarzları ve gelenek görenekleri hakkında verdiği örnekleri kastederek, “Bu örnekler Türkleri Özbeklerden, kısmen de Kırgızlardan farklı kılmak için yeterli değildir ancak Türklerin

³² Orijinal adı, «Şirin Gürüç» (Tatlı Pirinç) olabileceği kannatindeyiz.

Özbekler ve Kırgızlar ile kaynaşma sürecinin henüz tamamlanmadığına da işaret etmektedir”. ifadelerine yer vermektedir (Vinnikov 1956: 175).

Karmışeva, araştırmamıza konu olan Türklere değinirken ilk önce Özbeklerin etnik tarihi sürecine dikkat çekmektedir. Bilindiği gibi Özbekler köklü bir tarih ve yüksek kültür seviyesine sahip en kadim toplumlardan biridir. Nüfusunun yoğunluğu açısından da günümüzde Türkçe konuşan halklar arasında Türkiye Türklerinden sonra ikinci sıradadırlar. Ancak, kökenleri hakkında bilim insanları tarafından farklı görüşler ileri sürülmüştür. Özbek halkı gibi Özbek kavramının ortaya çıkışı ve anlamı da farklı görüşlere sebebiyet verirken Özbek tarihçi ve oryantalist Böriboy Ahmedov, Özbek kavramının etnik isim olarak Şeybani Han başkanlığındaki boyların Orta Asya’ya yerleşmesinden sonra kullanılmaya başladığını kaydetmektedir. Bu hadiseyi XVI. yüzyıl olarak tarihlendiren Ahmedov, Orta Asya topraklarında çok eski çağlardan beri birçok Türk kökenli ve Türkçe konuşan halkın yaşadığını da göz ardı etmez. Bu ülkeyi fetheden göçebe Özbeklerin, *Mâveraünnehir*’in Türkçe konuşan söz konusu halklarıyla karıştığı ve onlara kendi isimlerini verdiğine dikkat çeken tarihçi, konu itibariyle Özbek halkı tarihinin çok eskilere dayandığını ancak Özbek etnik adıyla şekilleniş sürecinin XVI. yüzyılda, yukarıda kaydedildiği gibi başladığını vurgulamaktadır (Ahmedov 1994: 62). Bazı tarihçiler bu sürecin tamamlanışının XX. yüzyılın başlarına kadar devam ettiği görüşünden ötürü, XX. yüzyıla kadarki Özbek tarihinden bahsederken Özbekler için farklı isimlendirmelere yer vermektedirler. Örneğin Kırgız tarihçi Kenensariyev, çalışmalarının birinde Özbekler için “Türk boyları” demek ve açıklamasını, “Zannımca boyları demek daha doğru olacaktır. Çünkü Özbek halkının şekillenışı XX. yüzyılın başlarına kadar devam etmiştir”. sözleriyle açıklamaktadır (Kenensariyev 1997: 6).

XIX. yüzyılın sonundan XX. yüzyılın ortalarına kadar Rus araştırmacıları tarafından “kimliği” üzerinde durulan ve araştırmamıza konu olan Türkleri ele alırken Karmışeva’nın, Özbeklerin etnik tarihi sürecine dikkat çektiğinden bahsetmiştik. Ona göre, XVI. yüzyılda Şeybani Han’ın yönetimi altında Maveranünehir’i fethetmiş Deştikıpçaklı boylar gelene kadar

Maveranünehir’de yaşayan Türk kökenli ve Türkçe konuşan halkların bir kısmı Özbek halkının terkbine girse de bir kısmı kendi boy isimleriyle varlıklarını sürdürmeye devam etmişlerdir. Onlar ile araştırmamıza konu olan Türkler arasında bağ kuran Karmışeva, konuyu tam olarak şu şekilde aktarmaktadır:

“Özbeklerin zor ve asırlardır süren etnik tarihi günümüz Özbek hayatında ve kültüründe izlerini bırakmıştır. XIX. yüzyılın sonu ve XX. yüzyılın başlarında Özbek halkının içinde yaşayış tarzı, kültürü ve geleneğine göre birbirinden ciddi bir şekilde fark gösteren iki bölük fark edilmiştir. Bir bölüğünü inkılaba kadarki edebiyatta *sart* adıyla bilinen, boylara bölünmeyen, ezelden yerleşik hayatı yaşayan köy ve şehir halkı oluşturmakta; diğer bölüğünü ise yarı göçebe, boy bölünmesini muhafaza etmiş, gerçekte sadece boy ismini taşıyanlar oluşturmaktadır. Bu iki boy aynı kökten değillerdi. Onlar birbirinden kesin farklılık gösteren ayrı gruplara ayrılıyordu. Sayı olarak büyük nüfusu gösteren grup XVI. yüzyılda Şeybani Han’ın yönetimi altında Maveranünehir’ı fethetmiş Deştikıpçaklı (Altın Ordulu) Özbeklerin nesilleridir. Mangıt, Kungrat, Ming, Saray, Katagan, Nayman, Kenagas, Kauçin ve şu gibi boylar zamanla Özbek halkının içine girmiştir. Sovyet İnkılabına kadar olan dönemde Orta Asya halkları *Özbek* adını dar anlamda, genelde Deştikıpçak soyundan gelen boylar için kullanmışlardır. Özbekistan ve Tacikistan’ın köy nüfusunun eski nesilleri arasında günümüzde dar anlamda az kullanılır. İkinci olarak az nüfuslu bölümünü Orta Asya’ya göç etmiş, Deştikıpçak Özbeklerinden daha eski olan Türk ve Moğol kabileleri ve halklarının nesilleri oluşturur. Onların büyük kısmı çoktan yerleşik hayata geçmiş ve boy isimlerini kaybetmiş, Maveranünehir’de yaşayan İran dilli halk ile asimile olmuştur. Aynı zamanda onlara Türk dilini aktararak Özbek halkının temelini oluşturmuştur. Ancak bunların bir kısmı asırlar sonra günümüze kadar adlarını korumuştur. Bu gruba: Karluk, Türk, Barlas, Kalta-Tay, Musa-Bazari ve Muğul (Mugal, Moğol) girmektedir. Bu grup Mugul ve Karlukların bir kısmı dışında yerel halk arasında ve literatürde genel *Türk* adı ile bilinir (Karmışeva 1960: 3).

Cumanaliyev'e göre, 1897 yılında Rusya İmparatorluğu ve Türkistan Genel Valiliğinde ilk nüfus sayımı yapılırken Çarlık yetkilileri halkın etnik özelliklerine dikkat etmiş ve özel olarak yapılan nüfus sayımlarında halkın etnik yapısını belirlemiştir. Dilbilimcilerin tavsiyesi ile Türkistan halkı etnik özelliklerine göre değil, dilsel farklılıklarına göre araştırılmıştır (Cumanaliyev 2016: 218). Zannımızca, nüfus sayımı sırasında oluşan karışıklıklar bundan ötürü olabilir. Araştırmamıza konu olan Türkler etnik olarak kendini Türk olarak ifade ettiği için istatistik verilerde Türk olarak kaydedilmiş ancak Türkistan halkı dilsel farklılıklarına göre araştırılmaya başlandığında bu grup Özbek olarak ele alınmaya başlanmış olabilir. Kaynak kişilerimizden bazılarının doğum belgesi alırken Türk olarak kaydedilmesi ancak pasaport alırken Özbek olarak yazılması da buna örnek teşkil edebilir. Ayrıca, hem Schuyler'in gezisi, hem de çalışmamız için şahsımızca yapılan alan araştırması sırasında kaynak kişilerin lisanlarını Özbekçe veya Türkçe olarak ifade etmesinin sebebi de bu durumdan kaynaklanıyor olabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

KIRGIZİSTAN OŞ VE CELAL-ABAD BÖLGESİ TÜRKLERİ:

SOSYO - KÜLTÜREL YAPI

2.1. Kırgızistan'ın Oş ve Celal – Abad Bölgesi Türkleri Doğum Âdetleri

Bir toplumun kimliğini belirlemede, onun dili kadar sosyo-kültürel yapısı da önemlidir. Toplumun bu özelliklerini ortaya çıkarmakta yazılı kaynaklar kadar sözlü kaynakların ehemmiyeti de büyüktür.

Araştırmamıza konu olan Türklerin Sosyo-Kültürel yapısı, genel Türk yaşayış ve davranış tarzlarından pek farklı değildir. Bu yapı, temsil ettikleri toplum ile birlikte zaman ve çevredeki gelişme ya da taleplere uyarak değişim göstermiş, etkinliği zayıflamış ya da tamamen ortadan kalkmış olabilir ancak onun bazı yönleri, her şeye rağmen yaşamaya devam etmiştir. Bunun sebebi, o toplumun tutumuyla ilgili olabildiği gibi, yapının gücüne bağlı da sayılabilir elbette. Çalışmamızın bu bölümünde Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad bölgesinde yaşayan Türklerin geçiş dönemi inançları ve uygulamaları ele alınacaktır. Kaynaklarımızın esası doktora çalışmamızın öncesinde, yüksek lisans tezimiz için yaptığımız alan araştırması sırasında derlediğimiz bilgilere dayanmaktadır.

2.1.1. Doğum Öncesi

2.1.1.1. Hâmile Kalma

Çocuk, soyun ve hayatın devamlılığını ifade eder. Bu sebeple çoğunlukla aileler çocuğunun olmasını ister. Kurduğu yuvanın çocukla taçlanması arzu eder. Bu durum, tarihten bugüne ve dünyanın her yerinde böyle olmuştur. Atalarımızın, «bâlalık yj bâzar, bâlasız yj mâzar» (çocuklu ev pazar, çocuksuz ev mezar) sözü buna bir örnektir.

Çocuğu olmayan aileler, toplum tarafından her ne kadar acıma duygusu ile karşılanırsa da bazen kendilerini toplumdan soyutlanmış gibi hissederler. Bu duruma düşen aileler, çocuk sahibi olabilmek için çeşitli pratiklere başvururlar. Araştırmamıza konu olan Türkler arasında bununla ilgili uygulanan pratikler şunlardır:

- a) Vücuda sıcaklık vereceğı düşüncesiyle karatavuğun yumurtası yenir.
- b) Kırılancın yavrusu yoğurda karıştırılarak kadına yedirilir.
- c) Karı ve koca, kartalın safra kesesini yalar. Çocukları dünyaya geldikten sonra ona da yalatır.
- d) Kendi şalvarını meyveli ağacın dibine silkeler. Ağaçtaki bereketin kendisine bulaşacağına inanılır.³³
- e) Çocuklu aileyi kendi ağzına tükürttürür. Çocuklu ailedeki çocuk sevincinin kendisine bulaşacağına inanılır.³⁴

2.1.1.2. Hâmilelik ve Bu Durumda Yapılan Uygulamalar

Baş dönmesi, mide bulantısı, hâlsizlik, kusma ve âdetten kesilme kadınlarda gebeliğın bazı belirtileridir. Kadınlar bu şekilde kendisinin hâmile olduğunu anlarken, dışarıdan biri onun kirpiklerinin çaprazlaşması, fizikî olarak değışiklik göstermesi (kilo alması veya vermesi gibi), yüzünde lekelerin oluşması ve bazı yiyeceklere diğeri insanlardan daha düşkün olması gibi durumlardan hâmile olduğunu fark edebilir. Hâmile kadına «ekki qat» (iki kat), «ağır ayak» (ağır ayak) veya «boyıdâ bâr»³⁵ (boyunda var) denilir.

Kadın hâmile olduğu haberini ilk önce eşi, sonrasında ikisi birlikte aile büyükleri ve yakınları ile paylaşırlar. Evlâtlarını bu haberden dolayı tebrik eden aile büyüklerinden bazıları bu sevincini etrafa büyük bir coşkuyla duyururken, bazıları ise «köz tēymāsın» (nazar

³³ Kaynak kişı: Halimahon Burkhanidinova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1953); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

³⁴ Kaynak kişı: Gülsara Kamalova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

³⁵ Kaynak kişı: Nuhsara Şerkulova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1939); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

değmesin) inancıyla hamileliğin ilk aylarında gizli tutmaya çalışırlar. Kadının karnı büyüdüğü zaman ise, onu kalabalık ortamlardan uzak tutmak isterler. Söz konusu süreçte hâmile kadının aşağıdaki uygulamaları yerine getirmesine özen gösterilir:

- a) Hâmile düzenli aralıklarla doktora götürülerek sağlığı kontrol altında tutulur.
- b) Düşük yapmamak için ağır yük kaldırmaz, ağır işler yapmaz. Fazla yorulmamaya dikkat eder.³⁶
- c) Doğru beslenmeye çalışır.³⁷
- d) Canının çektiği yiyecekler bulunup getirilir.
- e) İyi veya kötü haberler bildirilirken ihtiyatlı davranılır.³⁸
- f) Keskin kokuların olduğu yerde bulunmaz.
- g) Cenaze gibi üzüntü verici ortamlara gitmez.³⁹
- h) Hâmile kadın, çocuğunu iyi huylu ve güzel olacağı inancıyla güzel şeyler düşünür, güzel resimlere bakar. Tavşan, maymun gibi çirkin hayvanlara bakmaz.⁴⁰
- i) Sık sık ninni söylerse doğacak çocuğu annesine düşkün olur.
- j) Köpeğe yemek vermek ve onun doğumuna bakmak, hâmile kadın için yararlıdır. Çünkü köpek bir batımda birkaç yavru doğurmaktadır. Onu gören hâmilenin doğumunun da en az onun kadar kolay olacağı inancı vardır.
- k) Sığırın doğumuna bakılmaz, çünkü sığırın sancısı ağır olur.
- l) Deve sütü içirilmez, peyniri de yedirilmez. Çünkü deve on iki ayda doğum yapan bir hayvandır. Eğer hâmile kadının doğumu gecikirse kadın üç kez devenin altından geçirilir.⁴¹

³⁶ Kaynak kişi: Sapiya Sargulova (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1972); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

³⁷ Kaynak kişi: Aytkan Paşayeva (Blagoveşenka, Suzak, Suzak, Celâl-Âbad, 1950); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

³⁸ Kaynak kişi: Alimahan Mamasaliyeva (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1949); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

³⁹ Kaynak kişi: Halimahon Burkhanidinova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1953); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁴⁰ Kaynak kişi: Tacikan Hamrayeva (Barpı, Suzak, Celal-Abat, 1951); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁴¹ Kaynak kişi: İbadat Âdembayeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1949); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

2.1.1.3. Aşermek Dönemi

Aşermek, hâmile kadın için çok önemli bir dönem sayılmaktadır. Bu süreçte bulunan kadınlar için «âğzı aççığ» (ağzı acı), «başı qârâñgı» (başını karanlık basmış) tabirleri kullanılır. Bu süreçte çoğu hâmile kadın her zamankinden farklı şeyler yemek, içmek, görmek ya da hissetmek isterler. Aşerme dönemindeki hâmile kadın canının çektiği şeyleri yemediği, içmediği, görmediği ve hissetmediği zaman doğacak çocuğunun herhangi bir yerinin eksik doğacağı inancı vardır. Dolayısıyla mümkün olduğu kadar hâmile kadının canının çektiği her şey bulunup getirilmeye çalışılır. Bu inanç, çok eski zamanlardan beri süregelen bir inanıştır.⁴² Hâmilelik döneminde bu süreci hissetmeyen kadınlar da olabilir çünkü onlar söz konusu dönemi, her zamanki gibi sıradan, hiçbir değişiklik hissetmeden geçiren kadınlardır.

2.1.1.4. Bebeğin Düşmesini Engellemek

Hâmilenin kendisini ve bebeğini en iyi şekilde korumasına yardımcı olacak olanlar, onun ailesidir. Bazen hem ailesinin hem de doktorun yardım etmesine rağmen anne düşük yapabilir. Bunu engellemek için yapılan pratikler, aşağıdaki gibidir:

- a) Normal zamanından önce doğmuş sığır yavrusunun dili haşlanıp hâmile kadına yedirilirse, düşük olmayacağı inancı vardır.⁴³
- b) Hâmile kadın ebeye gidip elbisesinin eteğini toplatır.
- c) Ebeden tedavi etmesini ister. Ebe, hâmile kadının karnını yukarı doğru okşar ve ayağının ucundan tutarak yukarıdan aşağı doğru silkeler.⁴⁴
- d) Bir köpek besleyip ona çok iyi bakılır.⁴⁵

⁴² agkk.

⁴³ Kaynak kişi: Raziyaan Halbekova (Nurabat, Aravan, Oş, 1948); Yüz yüze görüşme; Görüşme Tarihi: 2007

⁴⁴ Kaynak kişi: Artıguş Mırzakanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1922); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁴⁵ Kaynak kişi: İbadat Âdembayeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1949); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

2.1.1.5. Cinsiyet Tayinine Yönelik Uygulamalar

Doğum hayatın başlangıcıdır. Bir aile çocukla büyür ve genişler. İster kız ister erkek; çocuk aile kıvancındır. Günümüzde cinsiyet tercihi nadir görünüyor olsa da geçmişte daha çok erkek çocuk istenmiştir. Bu sebeple, hâmilelik öncesi cinsiyet tayinine yönelik uygulamalar erkek çocuk için düşünülmüştür. Günümüzde tıbbî yöntemlerle daha doğru neticeler elde edildiği için Oş ve Celal-Abad bölgesinde yaşayan Türkler arasında geçmişte yapılan uygulamalar ortadan kalkmıştır. Fakat her ne kadar doğru olduğuna inanılmasa bile, bir gelenek olarak zaman zaman yaşanmaktadır.

2.1.1.5.1. Hamilelik Öncesi

- a) Adak adanır. Doğumdan sonra istenilen cinsten çocuk olmuşsa, aile, yakınları ile birlikte kutsal yerler ziyaret edilir ve küçükbaş hayvanlardan biri kurban kesilir.⁴⁶
- b) Erkek çocuk doğuran kadının giysileri, özellikle pantolonu giyilir.
- c) Erkek çocuk doğuran kadının, hâmile kadının ağzına tükürülmesi istenir.
- d) Sahil kumlarına gömülür.⁴⁷
- e) Sumalak⁴⁸ pişirilen ocağa oturulur.⁴⁹

2.1.1.5.2. Hamilelik Sonrası

- a) Buğday tanesi, hâmile kadının göğsünden aşağı doğru bırakılır. Eğer buğday tanesi çizgi tarafıyla düşerse kız çocuğu olacağına inanılır.
- b) Hâmile kadın iğneye iplik geçirir, ipliğin ucundan aşağı doğru tutar. Avucuna gelen iğne yuvarlak dönerse kız, düz dönerse erkek çocuğu olacağına inanılır.

⁴⁶ Kaynak kişi: Havahan Sariyeva (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1943); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁴⁷ Kaynak kişi: Gülsara Kamalova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁴⁸ İlkbahar mevsiminde çimlenmiş buğday suyu, un ve yağ karışımından yapılan, bol vitaminli geleneksel bir tatlı türüdür.

⁴⁹ Kaynak kişi: Halishan Eşmuratova (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celâl-Âbad, 1947); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

- c) Buğday ile fasulye ekilir. İlk önce buğday çimlenirse kız, fasulye çimlenirse erkek çocuk olacağına inanılır.⁵⁰
- d) Hâmile kadının kalçası büyükse kız, küçükse erkek çocuk doğuracağına inanılır.
- e) Hâmile kadın sık sık midesi bulanıp kusarsa kız, midesi bulanmadan doğrudan kusarsa erkek çocuk doğuracağına inanılır.⁵¹
- f) Hâmile kadın rüyasında yüzük görürse, kız çocuğu olacağına inanılır.
- g) Ateşte kurşun eritilerek yere dökülür. Eriyen kurşun yuvarlak şekilde kurursa kız, düz dökülürse erkek çocuk olacağına inanılır.⁵²
- h) Hâmile kadına seslenildiği zaman kadın sağ tarafıyla bakarsa erkek, sol tarafıyla bakarsa kız çocuğu olacağına inanılır.

2.1.1.6. Doğuma Hazırlık

Kadının ilk hâmileliğinde hazırlıklar annesi tarafından yapılır. Bu hazırlığa, onun dünürü de az çok katkıda bulunur, fakat hazırlık yapmak, ağırlıklı olarak kız annesine düşmektedir. Anne adayını kendisi ve bebeği için ufak tefek temel ihtiyaçları hazırlamakla sınırlandırılır. Çünkü onun çok hazırlık yapması uğursuzluk sayılmaktadır.⁵³ «tuğılmağán bözákká kázık kâkma» (doğmamış buzağı için kazık çakılmaz) atasözü buradan gelmektedir.

Bebek için yapılan hazırlıklar arasında en önemli ihtiyaç beşik ve beşik takımıdır. Çünkü araştırmamıza konu olan Türkler bebeğini eskiden beri beşikte büyüttüştür. Bu nedenle beşikte kundaklamak için özel törenler de uygulanmıştır.

⁵⁰ Kaynak kişi: Marhabahan Abdrahmanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁵¹ Kaynak kişi: Adina Polatova (Nurabat, Aravan, Oş, 1961); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁵² Kaynak kişi: Güllayâ Abdullayeva (Nurabat, Aravan, Oş, 1958); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁵³ Kaynak kişi: Tacikan Hamrayeva (Barpı, Suzak, Celal-Abad, 1951); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

2.1.2. Doğum Sırası

2.1.2.1. Doğum

Hâmileliğin normal süresi dokuz ay on gündür. Doğum, bu süreyi geçecek olursa, «deve sütü içmiştir veya peynirini yemiştir», diyerek hâmile kadının devenin altından geçmesi sağlanır.⁵⁴ Daha önce de belirttiğimiz gibi, deve on iki ayda doğum yapan bir hayvandır. Bu nedenle hâmile bir kadının devenin sütü veya peynirinden yiyip içmesi, doğumunu geciktireceği inancı vardır.

Yukarıda bahsettiğimiz gibi hâmileliğin normal süresi dokuz ay on gündür. Bu ayı ve günü doldurmadan, örneğin yedi aylık doğum yapılırsa, o kadına «çälá tuğdí» (zamanından evvel doğurdu), bebeğe ise «çälá tuğıldı» (zamanından evvel doğdu) denilir. Ayı günü yaklaşan hâmile, bir hafta - on gün önce bir kez daha doğum hazırlıklarını gözden geçirir. Kendisi ve bebeği için gerekli kıyafetleri, eşyaları ayrı bir bohçada bir kenara koyar. Doğum sırasında yardımcı olacağı düşünülerek aileden birilerine; eltisi, yengesi veya evlenmiş kardeşlerinden birine aynı bohçayı göstererek tembihte bulunur.⁵⁵

2.1.2.2. Doğum Sancısı Başlayan Hâmile Kadın İçin Yapılan İlk Müdahale

Bel ağrıları, hafif sancılar, hâlsizlik gibi belirtiler doğumun başlayacağına işarettir. Yakınları ona ilk yardımı göstermeğe başlarlar:

- a) «ısrık»⁵⁶ yakılarak hâmilenin etrafında dolaştırılır.
- b) Hayırlısıyla doğum yapabilmesini niyet ederek bir tabağa un konulup hamilenin başından üç defa çevrilir.⁵⁷

⁵⁴ Kaynak kişi: İbadat Âdembayeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1949); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁵⁵ Kaynak kişi: Akıl Yangıbayeva (Döñ-Bulak, Döñ-Bulak, Özgön, Oş, 1936); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁵⁶ Türkiye Türkçesindeki üzerlik. Sedef otugillerden, yaprakları alması, çiçekleri beyaz renkte, susama benzeyen tohumları acı olan, halk hekimliğinde tedavi amaçlı, tütsü olarak kullanılan bir bitki (Türkçe Sözlük 2005: 2070), uluslararası literatürde Peganum harmala adıyla biliniyor. Düğün âdetleri bölümünde, detaylı bilgi verilecektir.

⁵⁷ Kaynak kişi: Raziyyahan Halbekova (Nurabat, Aravan, Oş, 1948); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

- c) Doğumu kolaylaştıracağı inancıyla eğer yılan derisi varsa, o da hâmile kadının başından üç defa çevrilir. Çünkü yılanın derisini tüm gücüyle tek seferde atması gibi, hâmile kadının doğumu da kolaylaşacağına inanılır.⁵⁸

2.1.2.3. Doğumun Güçleşmesi Halinde Başvurulan Pratikler

- a) Hâmilenin eteğinden büyük baş hayvana saman yedirilir.
- b) Kadının saçlarının örgüsü açılır, bağlı olan her şey çözülür.⁵⁹
- c) Hâmile, en az onun kadar kolay doğum yapacağı inancıyla kolay doğum yapan kadınları kendi ağzına tükürttürür.
- d) Hâmile kadının sancısı başladığında, bir kişi tandır veya ocakta ateş yakarsa, hâmilenin sancısı uzun sürmeden çabuk doğum yapar.
- e) Sancı başladığında yılan derisini bütün gövdesinde dolaştırarak sonra onu batırıp su içerse kolay doğum yapar.⁶⁰

2.1.3. Doğum Sonrası

2.1.3.1. Doğum Haberi

Doğum gerçekleştikten sonra, onu bekleyen yakınlarına haber verilir. Haber beklemekte olanlar haberciden:

- a) «qız mí oğıl mí?» (kız mı, erkek mi?)
- b) böri mí, tülki mí? (kurt mu, tilki mi?)
- c) qoyçı mí, málçı mí? (koyun sürüsü mü otlatır, sığır sürüsü mü otlatır?) şeklinde sorabilir.⁶¹

⁵⁸ Kaynak kişi: İbadat Âdembayeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1949); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁵⁹ Kaynak kişi: Toktokan Tölönova (Özgön, Oş, 1943); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁶⁰ Kaynak kişi: İbadat Âdembayeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1949); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁶¹ Kaynak kişi: Hosiyat Abdullacanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1938); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Haberciler de soruya göre cevap verir. Müjdeli haberi alan baba, hazırladığı hediye ile müjdeciyi ödüllendirir. Baba genellikle müjde parası verir. İlk doğumu yakınlarına aileden herhangi bir müjdecî müjdeleyebilir; fakat kızın ailesine damadın duyurması bir gelenektir. Damat haberi «qızlık boıldı» (kızımız oldu) ya da «oğullık boıldı» (oğlumuz oldu) diye iletirken insanlar bu haberi bir birine:

- a) tuğdı (doğurdu).
- b) boıalılık boıldı (çocuk sahibi oldu).
- c) köz yârdı (gözünü açtı) gibi sözlerle ulaştırır.

2.1.3.2. Lohusalık

Kadının doğum yapmasıyla anne ve bebek için «çilla» ya da «lohusalık» dönemi başlamış olacaktır. İlk doğumunu yapan anne için, bu süreci baba ocağında geçirmesi uygun görülmüştür. Doğum gerçekleşikten sonra yapılması gereken bazı kontrollerin ardından damadın annesi ve yakınları, torunu ile gelinini baba ocağına götürür. Baba ocağı kızları ve torunu için süslü «çillağanä» ya da «lohusa odası» hazırlar. Bu zaman zarfında dikkat edilmesi gereken hususlara uyulmasına özen gösterilir. Gelen giden aile büyükleri, yakın akrabalar, konu komşular çillehânede fazla kalmazlar. Hâl hatır sorulup, hediyeleri verildikten sonra ayrı bir odaya alınarak misafir edilir.

Bebeğin çillesi, küçük (20 gün) ve büyük (40 gün) olmak üzere iki aşamalıdır. Küçük çillesi döneminde bebeğin anne babası, anneannesi, babaannesi ve ebesi dışında kimse odaya alınmaz. Bebeğin doğumunun kırkıncı günü büyük çille süreci tamamlanmış olacaktır. Bu günü aile büyükleri ile yakınları bir araya gelerek «bêşik toyı» denilen küçük bir tören ile bebeği beşiğe kundaklarlar. Kundaklamadan önce bebeğin «qarın çâçı» yani ilk saçları ile tırnakları kesilir ve onlar meyveli ağacın dibine gömülür. Sonra bebeğin annesi 40 tane «külçä»

(normalden küçük boyda çocuklar için hazırlanan tandır ekmeği) yaparak mahalle çocuklarına dağıtır ve böylece lohusa ile bebeği çille ya da lohusa döneminden çıkarılmış olacaklar.⁶²

Çille (çelle), Fars dilinde «kırk gün» demektir (İbrahim, Cemşit 2005: 119). Özbek Türkçesinde yaz çillesi, 25 Haziran’dan 5 Ağustos’a kadar olan en sıcak kırk gün. Kış çillesi, 25 Aralık’tan 5 Şubat’a kadar olan en soğuk kırk gün (Madvaliyev 2020: 483). Anne ve çocuk için ise «çille» doğumdan itibaren ilk kırk günü karşılar. Bunun dışında bir insanın kendisini diğer insanlardan izole ederek, kırk gün ibadet etme merasimidir. Çille, Kırgız Türkçesinde de Özbek Türkçesinde olduğu gibi yaz ve kış mevsimlerinin en sıcak ve en soğuk günleridir (Yudahin 1998: 275). Türkiye Türkçesi sözlüğüne göre, mecâzi olarak «zahmet, sıkıntı» anlamını taşımaktadır (Türkçe Sözlük 2005: 436). Ali Püsküllüoğlu ilk anlam olarak “Dervişlerin bir araya çekilip kırk gün boyunca yemelerini, içmelerini ve uykularını azaltarak kendilerini tapınmaya verdikleri zahmetli dönem” (Püsküllüoğlu 1999: 384) olarak nitelemiştir. Mehmet Doğan ise birinci tanımlamasında Ali Püsküllüoğlu’na katılmış, ikincisinde ise, «ıstırap veren hâl, zahmet, meşakkat, eziyet, renc, mihnet» (Doğan 2003: 262) olarak tanımlamıştır. Bu örneklerden yola çıkarak Oş ve Celal-Abad bölgesinde yaşayan Türklerin doğum geleneğindeki «çille» kavramını, «kırk gün korunmak» olarak anlamlandırabiliriz.

Araştırmamıza konu olan Türklerde, çille dönemi sadece yeni doğan bebek ve onun annesi için değil, yuva kuran kişiler için de geçerlidir. Erkek çocuk dünyaya geldiğinde ve evlendiğinde; kız çocuğu ise dünyaya geldiğinde, evlendiğinde ve doğum yaptığında çilleye girer. Bunun dışında bir insan herhangi bir şifası bulunmayan hastalığa yakalandığı zaman kendisini etraftan korumak amacıyla «çillede» oturur. Yani kırk gün etraf muhitten uzaklaşır ve tek başına, kaldığı odada ibadet eder. Özellikle çilleli kişilerin öğlen, akşam veya çok geç vakitlerde mezarlık, terk edilmiş içi boş eski bina, yaşlı ve büyük ağaçların dibi gibi sahipli yerlerde yalnız kalması, o tür yerlerden yalnız geçmesi, o tür yerlerde uyuyakalması ve ya orayı

⁶² Kaynak kişi: Marhabahan Abdrahmanova (Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Kur'an okumadan yıkmaya ya da kesmeye çalışması⁶³ kötülükleri çağıracağına inanılır. Eğer farkında olmadan bunlardan biri gerçekleşirse, kurban kesilir, af dlenir. Yoksa psikolojik sorun yaşanacağına, uykusunun bozulacağına, albasması, sık sık başının ağrması, huyunun değişmesi, ağzının eğilmesi gibi hastalıklara yakalanacağına inanılır. Kurban kesmesine rağmen yukarıda adı geçen hastalıklardan birine yakalanan kişi, hocalara giderek kendini üç kez okutur. Yine de şifâ bulamayan kişi Türkiye Türkçesindeki «el almak» anlamına gelen «boynígá áhş» yoluyla şifâ bulabileceğine inanılır. Bunun için el veren kişinin yol göstermesiyle 40 gün çillede oturur ve sürecin sonunda el verdiği kişinin izniyle o da, «kinnäçi» olur. «kinnäçi» nazar değdiği inanan insanları okuyan kişidir.⁶⁴

El veren «kinnäçi» kişiler çille odasında Allah'a dua ederek, ibadet edebilir ancak «kinnä» işlemini gerçekleştirirken kötü olduğuna inanan nesne ya da canlıya gönderme yaptığı gözlemlenmiştir.

Örneğin:

mení kólímmäs törä buwamdí kólí bósín.	Benim elim değil, bana hocalık yapan dedemin eli olsun.
âç kinnä bósäñ çık, suh kinnä bósäñ çık.	Aç kinne isen çık, aç göz kinne isen çık.
buräm buräm yollárgá bär	Büklüm büklüm yollara git,
yöldä äkkan su:larǵá bär	Yolda akan sulara git.
tílí yámändí tílígá bär.	Kötü dillinin diline git,
dílí yámändí díligá bär.	Kalbi kötünün kalbine git.
mení kólímmäs törä buwamdí kólí bósín.	Benim ellerim değil, bana hocalık yapan dedemin eli olsun.
ölik kinnä çık.	Ölü kinne isen çık,

⁶³ Kaynak kişilerimizden Barat Abdillacanov, Korgoşun-Döbö'nün etrafını düzleştirmeden önce kendi cebinden kurban keserek işe başladığından bahsetmekte. Çünkü onun tepesinde mezarlıklar var. Bu nedenle oranın sahibi olduğu inancıyla önce kurban kesme ihtiyacı hissetmekte.

⁶⁴ Kaynak kişi: Marhabahan Abdrahmanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

bu paķırdä nımä kılasan, çık.

ayäğıdan kırsāñ başıdan çık,

başıdan kırsāñ ayäğıdan çık.

sözläğändı söziğä,

közläğändı köziğä bär.

ķannı kättä bāylāğä bär.

Bu fakirde ne yapacaksın?

Ayağından girdiysen, başından çık,

Başından girdiysen ayağından çık.

Arkasından konuşanın sözüne,

Nazar edenin gözüne var.

Karnı büyük zenginlere var.⁶⁵

Ayrıca «ķinnäçi», bu işlemi gerçekleştirirken eline bir kâğıt alarak onu, okuyacağı kişi üzerine temas ettirerek dolaştırır. Okuma işi tamamlandıktan sonra kullanılan kâğıt ateşte yakılır. Bu da, nazar değen kişinin üzerindeki olumsuz enerjinin kâğıda geçeceği, kâğıt ise ateşte yakıldıktan sonra kişinin iyileşeceği anlamına gelmektedir.

2.1.3.2.1. Lohusanın Dikkat Etmesi Gereken Unsurlar

- a) Her türlü kötülüklerden korunmak için çille sürecinde gece dışarı çıkılmaz. Mecbur kalırsa bebeğin alnına siyah ocak kömürü sürülür veya yanına Kur'an ile beraber ekmek, bıçak, balta, biber gibi keskin, acı ve kutsal şeyler konulur. Genelde bir parça ekmek koymak tercih edilmektedir.⁶⁶
- b) Sık sık «ısrık» yakılır.
- c) Evde yalnız kalınmaz. Eğer yalnız kalırsa kendi kendini okur.
- d) Lohusa odasının ışığı 40 gün açık kalır.⁶⁷
- e) Çirkin hayvanlara bakılmaz.
- f) Lohusa, başka bir lohusa ile karşılaşırsa bir biriyle selâmlaşmazlar. Birbirini gördüğü zaman kendi aralarında küçük bir eşya değiştirirler.

⁶⁵ Kaynak kişi: 0601140502/103. Turgunoy Hasanova (Döñ-Bulak, Özgön, Oş, 1940);

⁶⁶ Kaynak kişi: Artıguş Mırzahanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1922); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁶⁷ Kaynak kişi: Gülsara Kamalova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

- g) Özellikle hasta, kısır veya çocuğu durmayan kişiler, lohusa odasına alınmamaya çalışılır.⁶⁸

2.1.3.3. Bebek ile İlgili İnançlar

- a) Çok tüylü olmaması için bebeğin tenine tandırın toprağı sürülür.

Çok tüylü olmaması için bebeğin tenine toprak sürme geleneği, günümüzde de uygulanan yöntemlerdendir. Ekmek pişirilen tandırı hazırlamakta kullanılan toprağın hafif ısıtılarak yeni doğan bebeğin tenine sürülmesi, büyüdüğünde onun az tüylü olmasını sağladığı kaydedilmiştir. Kaynak kişilerimizden Mübarak Yusupohunova konuyu şu şekilde anlatmıştır: «Rahmetli kayınvalidem toprağı daha da ufalamamızı isterdi. Tandır toprağını serdikten sonra, bebeği çıtırçıtır soyarak o toprağın üzerine yatırır idik. Kese yapar gibi o toprağı teninde gezdirirdik. Sonra, teninde tüy çıkmıyormuş. Benim çocuğumu öyle büyüttüştü rahmetli kayınvalidem. Teninde az tüy çıkıyormuş işte. Vücudunda, ayaklarında tüy az çıkıyormuş topraklarsa. Keseği tandırda pişirdikten sonra onu ufalayıp topraklayabilir»⁶⁹.

- b) Yetişkinlik çağına geldiğinde koltuklarında tüy çıkmaması için o bölgeye karıncanın yumurtaları sürülür.⁷⁰

Karıncanın yumurtaları sürülen bölgede tüy çıkmadığı biliniyor. Günümüzde kullanılan tüy dökücü kremlerin içeriğinde karınca yumurtasının bulunması, araştırmamıza konu olan Türkler arasında yıllar önce başvurulan bu yöntemin sonuç verici bir yöntem olduğunu göstermektedir. Söz konusu yönteme, günümüzde de başvuranlar gözlemlenmiştir.

- c) Koltuğunun terlememesi ve daha çocukluk yaşındayken göğsünün kabarık olmaması için ilk günlerde bebeğin meme ucu sıkılır.

- d) İlk kırk gün içinde giydirilen kıyafetleri, kırk günden sonra giydirilmez.⁷¹

⁶⁸ Kaynak kişi: Nazira Buvahanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1980); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁶⁹ 0601140103/69. Mübarak Yusupohunova (Özgörüş, Döñ-Bulak, Özgön, Oş, 1961)

⁷⁰ Kaynak kişi: Boldıkan Colçuyeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1948); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁷¹ Kaynak kişi: Aytkan Paşayeva (Blagoveşenka, Suzak, Suzak, Celal-Âbad, 1950); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

e) Bebeğin başına yol düşerse (bebeğin başında doğuştan olmayan, daha sonradan oluşan hilâl gibi beyaz çizgi), gemiye binmiş kişilere saçının bir ucu kestirilir. Yoksa gözünün şaşı olacağına inanılır.⁷²

f) Altı aylık olana kadar bebek başını tutamıyorsa, annesi boyun eti yer.

g) Uykusunda çok ağlıyorsa, üzerindeki kıyafeti ters giydirilir.⁷³

h) Aşırı derecede ağlama kriziyle dudakları morarırsa «tílmä» (dilme) yaptırılır.

Konu hakkında kaynak kişilerimizden Ak-Taşlı İbadat Süyünova, Kayratlı Bahrinsa Karayeva ve Özgörüşlü Mübarak Yusuphunova anlatmıştır. Kaynak kişilerimize göre yaygın adıyla ufak ufak çizik atmak anlamına gelen «tílmä» işlemi, bebek doğduktan aşağı yukarı 15 gün sonra yapılabilir. Daha doğrusu bebekte «tílmä» ihtiyacı, dünyaya geldikten aşağı yukarı 15 gün sonra gözlemlenir. Aşırı derecede ağlama kriziyle dudakların morarması buna işaret sayılır. Yaptırmaktan amaç, bebekte doğuştan gelen kanı akıtarak kan değişimini ve derisinin güçlenmesini sağlamaktır. Bu durum genellikle kırk güne kadarki bebeklerde uygulanırken, nadir olarak bu süre bazı «tílmä» olabilir. Tıbben izin verilmeyen ancak geleneksel olarak devam ettirilen «tílmä» kültürü, nesilden nesile aktarılmış, bugün de uygulanmaktadır. Söz konusu uygulama formalite icabı denilecek kadar hafif dokunuşlarla jilet ucuyla bebeğin sırtına iki üç sıra şeklinde ufacık ufacık çizik atma yöntemiyle gerçekleştirilir. Hatta abartıya kaçılmaması için bu işi uygulayacak kişilerin gözlerinin iyi görmesi ama yaşlı olması tercih edilir. Kaynak kişilerimiz, bu uygulamada yaşlıların tercih edilmesini, elinin yavaş hareket etmesine bağlı olduğunu söylüyor. Gençler daha dinamik, daha canlı olduğu için hızlı hareket edebilir ve sonucunda bebeğe zarar gelebilir görüşü vardır.

i) Bebek yağmurlu havada dışarı çıkarılmaz. Yağmur suyu ağzına kaçarsa dili peltek olacağına inanılır.

⁷² Kaynak kişi: Gülhaya Habibullayeva (Nurabat, Aravan, Oş, 1958); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁷³ Kaynak kişi: İbadat Âdembayeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1949); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

- j) Bebek halı, kiyiz (keçe) üzerine yatırılmaz, gözünün şaşı olacağı inancı vardır.⁷⁴
- k) Bebek iki değirmenli (başın tepe noktası) doğarsa, kısmeti kapanır, uğursuzluk olur inancıyla ailesi mahalleye ortak kullanmak üzere kalbur satın alır.⁷⁵
- l) Evine ilk kez gelen bebeğe ev sahibi yağ yaladır. Yoksa iki ev arasında lâf taşıyarak dedikoducu olacağına inanılır.⁷⁶

2.1.3.4. Ad Verme

Ad vermek, doğumun en önemli unsurlarından biridir. Araştırmamıza konu Türkler arasında çocuklara ad verilirken bebeğin kulağına ezan okutulması dışında her hangi bir tören yapılmıyor ancak bebeğin adını belirleyen bazı etmenler söz konusu olduğunda eskiden beri devam edegelen bazı uygulamalar vardır. Bunun dışında belirli bir gün, yer veya fiziki özelliği ile dünyaya gelen bebeklerden bahsetmekte fayda var. Onlara söz konusu gün, yer veya fiziki özelliğine göre ad verilir ancak her hangi bir törenin yapılması söz konusu değildir. Halk arasında, «kendi adıyla doğmuş bebek» olarak bilinir.

2.1.3.4.1. Gün ve Yere Göre Kendi Adıyla Doğan Bebekler

- a) Adina: Cuma günü dünyaya gelen kız bebekleri için verilen addır.
- b) Arapat: Arefe günü dünyaya gelen kız bebekleri için verilen addır.
- c) Arapbek ve Arapbay: Arefe günü dünyaya gelen erkek bebeklerin adıdır.⁷⁷
- d) Askar: Babası askerdeyken doğan erkek bebeklere verilen addır.
- e) Aybek: Ayın ilk gününde doğan erkek bebek için verilen addır.
- f) Aylar: Ayın ilk gününde doğan kız bebeği için verilen addır.⁷⁸

⁷⁴ Kaynak kişi: Alimahan Mamasaliyeva (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Âbad, 1949); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁷⁵ Kaynak kişi: Halimahan Burhanidinova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1953); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁷⁶ Kaynak kişi: Gülsara Kamalova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

⁷⁷ Kaynak kişi: Abdusamat Karimov (Aravan, Oş, 1935); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁷⁸ Kaynak kişi: Haliskan Eşmuratova (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1947); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

- g) Bazargül: Pazar günü dünyaya gelen kız bebekleri için verilen addır.⁷⁹
- h) Bazarvay: Aynı günde doğan erkek bebeklere verilen addır.
- i) Cumagül: Cuma günü dünyaya gelen kız bebekleri için verilen addır.
- j) Cumavay: Cuma günde dünyaya gelen erkek bebeklerine verilen addır.⁸⁰
- k) Ergaş: Kardeş yaşlarının yakın olması durumunda konulan addır.
- l) Hayitvay: Dinî bayram günlerinde dünyaya gelen erkek bebek adıdır.
- m) Hayithan: Dini bayram gününde dünyaya gelen kız bebek adıdır.
- n) Hilâle: Yeni ay döneminde dünyaya gelen kız bebeklerin adıdır.
- o) Kurbanbek: Kurban bayramında dünyaya gelen erkek bebek adıdır.⁸¹ Aynı günde dünyaya gelen kız bebeğine yine Hayithan adı verilebilir, çünkü dini bayramlara araştırmamıza konu Türkler arasında “hayit” denilmektedir.⁸²
- p) Navruz: Nevruz bayramında doğan kız çocuklarına verilir.
- q) Roza, Rozihan: Ramazan ayında dünyaya gelen kız çocuklarına verilen adlardır.
- r) Rozali, Rozivay: Ramazan ayında dünyaya gelen erkek çocukları için verilen adlardır.⁸³
- s) Yoldaş: Annesi doğuma giderken yolda dünyaya gelen erkek çocuk adıdır.
- t) Yolçi: Seyahat sırasında doğan erkek adıdır.
- u) Zafer, Ceniş, Mayramgül, Mayramhan: Bu adlar resmi bayram günlerinde doğan çocuklar için uygun görülmüştür.⁸⁴

⁷⁹ Kaynak kişi: Marhabahan Abdrahmanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁸⁰ Kaynak kişi: Abdusamad Karimov (Aravan, Oş, 1935); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁸¹ Kaynak kişi: Adina Polatova (Oş, Aravan, Türkâbad, 1959); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁸² Kaynak kişi: Ergaşali Kazakov (Aravan, Oş, 1937); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁸³ agkk.

⁸⁴ Kaynak kişi: Çöma İmamberdiyev (Özgörüş, Döñ-Bulak, Özgön, Oş, 1929); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

2.1.3.4.2. Herhangi Bir Fizikî Özelliği ile Dünyaya Gelen Bebekler için Verilen Adlar

- a) Anara, Anarhan, Aytacı: Bedeninin herhangi bir yerinde nar renginde kırmızı leke bulunan kız çocuklara verilen addır.
- b) Anarbek: Aynı durumda doğan erkek çocuklarına verilen addır.
- c) Artıgali, Artıgvay: Fizikî olarak bedenin herhangi bir yerinde fazlalığı bulunuyorsa bu adlardan biri verilir.
- d) Artuş: Aynı durumda doğan kız çocuklarına verilen addır.
- e) Böri: Dişi ile doğan erkek çocuk için verilen isimdir.⁸⁵

Biliyoruz ki eski Türkler, şimdi kurt dediğimiz yırtıcı ve vahşî hayvana *böri* derlerdi (Ögel 2010: 15). Yukarıdaki örnekte de görüldüğü gibi araştırmamıza konu olan Türklerce ağzında dişi ile doğan çocuklara «kurt» anlamına gelen «böri» ismi veriliyor. Sebebi tam olarak bilinmiyor olsa - da, kurt ile bağlantısı olduğu söyleniyor. Kız çocukları için bu isim pek uygun görülmediği için ona kırk güne kadar «böri kız» (kurt kız) diye hitap edilir, kırkıladıktan sonra başka bir isim ama yine «hasiyet» gibi mahsus isimler verildiği biliniyor.

- f) Haldar, Halivek, Halmirza: Bedeninin herhangi bir yerinde normalden daha büyük hal (ben) bulunan erkek çocuklara verilen addır.
- g) Hâlis, Hâlîde: Aynı durumda doğan kız çocukları için verilen addır.⁸⁶
- h) Humâr: Bilek kemiği normalden farklı doğan erkek veya kız çocukları için verilen addır.
- i) Koçkar: Kilolu doğan erkek çocuk adıdır.
- j) Koşakvay: Parmakları bitişik doğan erkek çocuk adıdır.
- k) Nartacı, Tacikan: Bedeninin herhangi bir yerinde horozun tacı gibi buruşuk ve renkli bir leke bulunan kız çocuklarına verilen addır.

⁸⁵ Kaynak kişi: Süreyya Yusupova (Nurabat, Aravan, Oş, 1953); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁸⁶ Kaynak kişi: Artuş Mırzahanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1922); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

- l) Nişanbay: Bedeninin herhangi bir yerinin kesik doğması sonucunda erkek çocuklar için verilen addır.
- m) Nişanhan: Aynı durumda doğan kız çocuklarına verilen addır.⁸⁷
- n) Musurmankul, Sunnatilla: Sünnetli doğan erkek çocuk adıdır.⁸⁸
- o) Panay: Kulağı delik doğan çocuklara verilen addır.
- p) Tacibek: Bedeninin herhangi bir yerinde horozun tacı gibi buruşuk ve renkli bir leke bulunan erkek çocuklara verilen addır.⁸⁹
- q) Peygamber ve kahramanların adlarını taşımak ağır geleceği, büyük sorumluluk gerektirdiği ve insana o adlarla hitap edilmesi saygısızlık olarak kabul edileceği için, mümkün olduğu kadar bu adlardan uzak durulmuştur.

2.1.3.4.3. Bebeğin Adını Belirleyen Etmenlere Göre Verilen Adlar

- a) Boldihan: Erkek bebek isteyen aileler, son kızına bu adı vermeyi tercih etmektedirler.⁹⁰
- b) Hasan ve Husan: İkiz doğan erkek bebekler için verilen adlardır.
- c) Ogulay, Uulkan, Ogilhan: Erkek bebek isteyen aileler, en küçük kızlarına bu adı vermeyi tercih etmektedirler.⁹¹
- d) Potma ve Zuhra: İkiz doğan kız bebekleri için verilen addır.
- e) Satıvaldı: Çocuğu hiç durmayan annelerin erkek çocuğuna verdiği addır.
- f) Satkınay: Aynı durumda kız çocuğu için verilen addır.

Bazı kadınların bebeği hiç durmaz ve her hâmilelik sırasında düşük yapabilir ya da bebeği doğsa dahi çok yaşamadan vefat edebilir. Bu durum, «o annenin elinde çocuk büyümmez» inancını doğurmuştur. Dolayısıyla bu duruma düşen kadınlar, bebeğinin kendi elinde

⁸⁷ Kaynak kişi: Nişanbay Ganiyev (Aravan, Oş, 1945); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁸⁸ Kaynak kişi: Raziyaan Halbekova (Nurabat, Aravan, Oş, 1948); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁸⁹ Kaynak kişi: Nişanbay Ganiyev (Aravan, Oş, 1945); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁹⁰ Kaynak kişi: Boldıkan Colçuyeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1949); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁹¹ Kaynak kişi: Maluda Mamatova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1955); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

büyümesi uğursuz olacağı inancına kapılarak yeni doğacak bebeği için adakta bulunur. Aynı zamanda, bebeğini satın almış gibi geri almak şartıyla aile yakını, akraba veya komşu gibi güvenilir birisine emanet eder. Bebeği emanet alan kişi, ona sanki kendi bebeği gibi bakar ve büyüyünce kendi bebeğini satıyormuş gibi tartı ile tartarak öz annesine bir şeyler karşılığında teslim eder. Kendi annesi ise, bebeği sanki onu büyüten kişi doğurmuş gibi yaparak geri alır. Ad verirken kız ise «sâtkınây» (satın alınan ay kızı), oğlan ise «sâtvaldı» (satın alındı) olarak belirlenir.⁹² Bunun dışında kız çocukları için «tursunây», «turgunây» (dursun ay); erkek çocuklar için «tursunbây», «turgunbây» (dursun) gibi adlar da tercih edilebilir. Kaynak kişilerimizden Turgunoy Hasanova'ya da, bunun gibi küçük bir tören ile ad verilmiştir. Güvendiği bir aileye emanet edilen kaynak kişimiz, öz ailesi tarafından geri alınırken tartının diğer tabağına yerleştirilen tezeklere ağır gelmiş ve satın alınmış gibi yapılmıştır. Konuyu kendisi şu şekilde anlatmıştır: «Annem dokuz sene çocuk sahibi olamamış. Sonra dilemiş, yalvarmış, yüksek orun sahibi insanların eteğinden almış beni. Yüksek orun sahibi insanlar, büyük hocalardır. Doğumdan sonra tartıya koymuşlar. Tartının bir tarafına yüksek orun sahibi kişilerin eteğinde beni, diğer tarafına ise tezeleri koymuşlar. Tarttıktan sonra onlara giyim kuşam hediye ederek beni satın almış».

- g) Tilevaldi: Uzun zamana kadar çocuk sahibi olamayan ailelerin çocuklarına verdiği.⁹³
- h) Tohtasın: Bundan sonra çocuk istemeyen ailelerin tercih ettiği addır.
- i) Tohtahan: Aynı durumda kız bebeklerine verilen addır.
- j) Tölenbay: Bir önceki ölmüş çocuğundan sonra doğan erkek çocuğa verilen addır.⁹⁴
- k) Tursunay: Bir önceki ölmüş çocuktan sonra dünyaya gelen kız çocuklarına verilen addır.
- l) Yâdgâra: Ana karnındayken aile büyüklerinden biri vefat edip, doğacak bebeği göremediyse, o bebeğe bu şekilde ad verilir.

⁹² Kaynak kişi: Halimahon Burkhanidinova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1953); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁹³ agkk.

⁹⁴ Kaynak kişi: Tacikan Hamrayeva (Barpı, Suzak, Celal-Âbad, 1951); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

m) Yâdgâr: Aynı durumda dünyaya gelen erkek çocuğuna verilen addır.⁹⁵

2.1.3.5. Beşik Toy

Beşik toyu, bebeğin kırkı, büyük çillesi çıktıktan sonra beşiğe yatırma ve aynı zamanda anne ve bebeğinin kendi evlerine dönüşü için yapılan merasimdir.

Beşik, anne ve çocuk için faydalı olmanın yanı sıra, geçmişte göçebe hayatı yaşayan Türk toplulukları için kolaylık sağlamıştır. Sade ve kullanışlı olarak bugüne kadar da varlığını sürdürmektedir.

Bu denli önemli olan beşiğe, çocuk rastgele yatırılmaz, «Beşik toyu» düzenlenir. Beşik toyunda, lohusanın annesi kırk tane «külçä» yaparak mahallenin çocuklarına dağıtır. Sonrasında süslenmiş beşik başta olmak üzere kızı ve torunu için mevsimlik kıyafet ve başka çeşitli hediyelerle, 15- 20 kişiden oluşan aile yakını ve akraba grubu ile kızının evine gider. Çocuk erkek ise, misafirler arasında bulunan dayısının bir tay hediye etmesi, eskiden beri devam eden geleneklerden biridir.

İmkânı olan erkek tarafından ev sahipleri gelini ve torunu başta olmak üzere dünürlerini davul zurna ile karşılarlar. Konuklar geldikten sonra çocuğu beşiğe yatırma merasimi gerçekleştirilir. Çocuğu beşiğe hatırı sayılan yaşlı bir nine tarafından yatırılması tercih edilir.

Odada bulunanlar merasimi izlemek maksadıyla halka hâlinde otururlar. Odanın ortasında oturan nine, ilk önce bebeğin tırnaklarını keser, saçlarını kazır ve sonra ılık ve tuzlu su doldurulmuş bir leğene oturtur. Yıkama sırasında vücudunda bulunan herhangi bir işaret varsa, oradan seslenip herkese duyurur. Yıkanması bittikten sonra anneye bir lokma «külçä» ısırtılır ve diğer kısmı «onlar gibi büyüyüp çoluk çocuğa karışsın» niyetiyle etrafta bulunan mahalle çocuklarına dağıtılır.

Nine beşiğe yaklaşır. Bu sırada anne sağına soluna, arkasına önüne eğilerek gelen herkese selâm verir. Katılımcılar güzel dualarda bulunurlar.

⁹⁵ Kaynak kişi: Mahpuba Âdembayeva (Aravan, Oş, 1961); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Beşiği hazırlayan nine bebeğin eline erkek ise «okuyup eğitimi olsun» diye kalem, kız ise «kısmeti bol olsun» diye mutfak malzemesi tutturur.

Ardından, «sahibi geldi, müsaade edin⁹⁶» sözleriyle birlikte besmele çekerek bebeği beşiğe yatırır. Beşik döşəğinin altına bıçak ile minik bohçada ekmek bağlanır. Bu aşamadan sonra nine usulünce önce ayaklarını, sonra kol kısmını bağlayıp daha sonra annesine bırakır. Annesi herkese teşekkür ederek, herkesin gözü önünde «ninni» söyler.⁹⁷

Beşik toyu, ailenin ilk çocuğu için düzenlenmektedir. Bu gelenek hem anne hem de çocuk için çok önemlidir. Sonraki çocuklar için yeni beşik satın alınmaz, böyle bir tören yapılmaz. Kardeşler, en büyük ablasının veya ağabeyinin beşiğinde büyür. Eğer ilkten sonra ikiz kardeş dünyaya gelirse, ikinci çocuk için yine anneannesi tarafından yeni beşik satın alınır ve küçük bir tören yapılır. Birçok aile beşiğini saklar. Aynı beşikte birkaç nesil büyüyenler de gözlemlenmiştir. Bu, elbette ihtiyaçtan dolayı değil, hatıra ve kutsal sayıldığı içindir.⁹⁸

2.1.3.6. Çocuğun Yürümesi

Çocuklar genelde bir yaşına geldiğinde dişleri çıkmaya başlar ve kendi başlarına ilk adımlarını atmaya gayret ederler. Onun bağımsız yürüyebileceğine emin olunduğunda aileler «ilk adımı» için küçük bir tören düzenlerler.

Bu tören şöyle gerçekleşir:

İlk önce çocuğun ayağına bağlanan «ilk adım ipi»ni kesecek olan kişi seçilir. O kişinin toplum içinde sayılan ve sevilen biri olması tercih edilir. Sonra mahalle çocukları toplanır ve çocuğun iki ayağının arasına, çapraz şekilde bir ip bağlanır. Aynı zamanda çocuğun ayağına

⁹⁶ Bebek yatırılana kadar beşiğin de, gözle görünmeyen ama var olduğu sanılan sahibi olduğu inancı vardır. Bu durum, bebek beşiğe yatırılırken o güçlerden müsaade istemenin bir örneğidir.

⁹⁷ Kaynak kişi: Hosiya Abdullacanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1938); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Artıguş Mirzahanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1922); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Akıl Yangıbayeva (Döñ-Bulak, Döñ-Bulak, Özgön, Oş, 1936); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

⁹⁸ Kaynak kişi: Hayithan Colçuyeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1948); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

«payändáz»⁹⁹ (yolluk) serilir. Çocuklar için koşu yarışı düzenlenir ve kazanan kişiye tören sahibi aile tarafından hediye verilir. Bunun ardından çocuğun başından şeker veya para saçılır. Diğer yandan, çocuğun «ilk adım ipi»ini kesmek için seçilen kişi görevini yerine getirir ve çocuk için dua edilir.¹⁰⁰

2.1.3.7. Ninni

Ninniler genelde anneler tarafından söylenir. Çok nadir görülse de, bazen ablalar da kardeşlerini uyuturken söyleyebilirler. Annelerin söylediği ninni genel olarak bir birinden farklıdır. Hatta bugün söylenen bir ninni, dün söylenen ninniye hiç benzemeyebilir. Araştırmamıza konu olan Türkler arasında «ninni» için «allá» denilmektedir.

allálár aytıb uhlátáyın,	Ninniler söyleyip uyutayım,
allá bálam, allá.	Ninni yavrum, ninni.
kótárlárlar kátta kılay,	Ellerimde büyüteyim,
allá bol bálam, allá.	Ninni yavrum, ninni.
atır upalár sêpsâm bálam,	Parfümler sıksam yavrum,
cánım bálam, allá.	Canım yavrum, ninni.
kümüş bosın allá.	Gümüş olsun, ninni.
allá bol bálam, allá.	Ninni ol yavrum, ninni.
yer sultânı bułağı,	Yer sultânı, pınarı,
akásını ullağı.	Babasının oğlağı.
allá bol bálam, allá.	Ninni ol yavrum, ninni.
cánım bálam, allá. ¹⁰¹	Canım yavrum, ninni.

⁹⁹ Halk arasında daha çok gelin, damat ve onların ailelerinin birbirinin evlerine ilk gidişleri sırasında ev sahibi tarafından kapı girişine serilen beyaz kumaştır. Bu gelenek beşik toyunda, beşiğin altına serilir.

¹⁰⁰ Kaynak kişi: Möhtabar İbragimova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1946); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2008

¹⁰¹ Kaynak kişi: İbadat Âdembayeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1949); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

allá aytäy, cãnım bãlam,

kulaq soğın allá.

şırın allám tiñláb astä,

ârâm âğın allá yâ, allá.

Ninni söyleyeyim, canım yavrum,

Kulak ver bana, ninni.

Tatlı ninnimi dinleyip âheste,

Dinlen ninni ya, ninni.

ıstıqbãlın parlâq seniñ,

cäccıđınâm allá.

bahtımğa sen kättä boğın,

körär közim allá yâ, allá.

yüzlärinğä tãmgán su:dan,

hayrân bomä allá.

bahtımğa sen kättä boğın,

şırın sözım allá yâ, allá.¹⁰²

İstikbãlin parlak senin,

Ufaklığım, ninni.

Benim için sen büyü,

Görecek gözüm ninni.

Yüzlerine damlayan suya,

Şaşıрма yavrum, ninni.

Benim için sen büyü,

Tatlı sözlüm, ninni.

2.2. Kırgızistan'ın Oş ve Celal – Abad Bölgesi Türkleri Düğün Âdetleri

2.2.1. Düğün Öncesi

2.2.1.1. Eş Seçme ve Kız İsteme

Araştırmamıza konu olan Türkler arasında evlenecek kişiler arasında kan bağının olmamasına dikkat edilir. Orta Asya Türkleri arasındaki «jettı ıtä» (yedi ata) anlayışı bu noktada önem arz etmektedir. Evlenecek kişilerin ataları, yedi atada birleşmemeli, bir birine yabancı olmalı. Yedi ata kavramı, bir insanın atalarını tanımanın yanısıra biolojik açıdan sağlıklı aile kurmak için de önem arz etmektedir.

Kaynak kişilerimizden Özgörüşlü Karamat Abdumomunova, konuyla ilgili babasının anlattıklarını şu şekilde aktarmıştır:

¹⁰² Kaynak kişi: Dildäre İbragimova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1973); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

0601140102/89. “sabäbîci:?” dısäk, “sabäbî öşändä kâniylär almäşärkân. öşändä yetti ätädän näri begänä bilän kûda anda bösä bâhtarî eşlik, aqıllıg, pâlûwân, küşlig, tâzä çıkadı” dır_ıdı («Sebebi ne?» diye sorduğumuzda, sebebi, o zaman kan değışikliğı olurmuş. O zaman yedi atadan öte, yabancı ile dünür olunduğunda çocukları «efendi, akıllı, güçlü olur», denilirdi).

0601140102/90. uñgá çeyín kız aıp, kız berıp bır bırıgá aşınde kı_bómäydı... (O zamana kadar birbirine kız alıp kız verilmez, öyle olmaz).

0601140102/91. “aşınçün yetti ätäyni bil, yetti ätädän kégín begänäsän”, digáni aşındän kélip çıkadı (Bu nedenle, «yedi atanı bil, yedi atadan sonra yabancısın» dedikleri bunun içindir).

0601140102/92. “yetti ätädän kégín nímägá begänä” dısäk aşını aytıp tüşintirişär_ıdı («Yedi atadan sonra gelen niçin yabancı?» dediğimizde, bunları anlatırdı).

0601140102/93. eneñ kégín "başka ulıttän kız aıp kız berıp mämilá kısä bólö:rät” dır_ıdı (Ondan sonra, «başka milletten kız alıp kız verilebilir», der idi.)

0601140102/94. sabäbini sörägändä "bâhtarî aqıllıg, eşlik çıkadı. kâni almaşıp, öşälärdän zidaröviy ädamlär binägá kéládı" dıp aytışär_ıdı (Sebebini sorduğumuzda, «çocukları akıllı, efendi olur. Kan değışir, işte onlardan sağlıklı çocuk doğacak» der idi)¹⁰³.

Kız isteme, iki aile arasında akrabalık bağlarının kurulması için atılan ilk adımdır. Oş ve Celal-Abad bölgesinde yaşayan Türkler arasında kız istemek için anne kız evine, hatırı sayılır bir akrabasıyla birlikte gider. Bu kişi akrabalar arasından daha çok konuşkan, bu işle daha çok ilgilenen biri olabilir. Kız isteme işini genellikle hanımlar gerçekleştirirler.¹⁰⁴

Kız istemeye gelen aile, elinde küçük bir bohça ile gelir. Bu bohça çok önemlidir, önemli olduğu kadar rolü de büyüktür. Bohçada, kız için elbiselik kumaş bulunur. Eğer kız istemeye gelindiğinde kız tarafı bohçayı açıp içindeki elbiselik kumaşı beyaz renkli başka bir kumaş ile değıştirirse, «kabul ediyoruz» anlamına gelir. Bohça hiç açılmazsa veya bohçadaki

¹⁰³ 0601140102/94. Karamat Abdumomunova (Oş, Özgön, Döñ-Bulak, Özgörüş, 1953)

¹⁰⁴ Kaynak kişi: Akıl Yangıbayeva (Döñ-Bulak, Döñ-Bulak, Özgön, Oş, 1936); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

kumaş değıştirilmediyse o zaman «red» cevabı vermiş olurlar. Genellikle kız tarafı ilk gelişlerinde bohçayı açmadan gönderirler.¹⁰⁵ Kız isteme işlemi olumlu sonuçlandığında, söz kesme günü belirlenir.

2.2.1.2. Söz Kesme

Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad bölgesinde yaşayan Türkler arasında «söz kesme» âdeti bir bütün ekmeği parçalara bölmek anlamına gelen «pâtir sındırdı» tabiri ile ifade edilir. Kesin karar verildi anlamına gelen bu işlemi tamamlayan dünürlere ise «sô:çı» ya da «yô:çı» denilmektedir.

Oğlan tarafı söz kesmeğe giderken, aile dışından birkaç hatırı sayılır «âk sâķâl» (yaşlı adam) ve birkaç hatırı sayılır nine ile birlikte giderler. Dünürlere, müstakbel gelin için başta olmak üzere kızın annesine, babasına varsa dede ve ninelerine küçük hediyelerin bulunduğu bohça götürürler.

Söz kesme töreninde önce büyükler tarafından dua edilir, sonra kızın kulağına altın küpe takılır. Varsa geleneksel olarak aileden yadigâr kalan küpenin takılması tercih edilir. O günden itibaren o kızın «başı bāylāndı» başı bağlanmış, nişanlanmış olur.

Aynı gün müstakbel kayınvalide başını bağladığı müstakbel gelini için bir yazma hediye eder. Başı bağlanmış ya da nişanlanmış olan kız, o günden itibaren başına hep yazma bağlar.¹⁰⁶ Fakat bu gelenek günümüzde yok denecek kadar azdır.

2.2.1.3. Düğün Hazırlıkları

Söz kesme töreninden sonra aileler bir araya gelerek düğün hazırlıklarına başlarlar. Düğün tarihi, başlık parası konusu, alış verişte iki tarafın birbirine alacakları giyim - kuşamlar ele alınır. Düğün tarihi, kız tarafının çeyiz hazırlıklarını tamamlaması veya düğün yapmak için herhangi bir engelin (yakınları yasta ise veya düğüne katılması zorunlu olan aile bireylerinin

¹⁰⁵ Kaynak kişi: Raziyaan Halbekova (Nurabat, Aravan, Oş, 1948); Görüşme yüz yüze: 2007

¹⁰⁶ Kaynak kişi: Nuhsara Şerkulova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 193); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

uzakta olması gibi) olmaması durumunda, genellikle oğlan tarafının önerisi ile belirlenir. Başlık parası için geçmişte nakit para dışında at, deve veya koyun sürüsü gibi para getirecek hayvanlar da tercih edilmiştir.

Başka bir önemli konu ise düğün yemeğidir. Düğün günü her iki taraf aşçı getirerek yemek yaptırır. Orta Asya düğün ve cenaze merasimlerinde havuçlu pilâv ve etli çorba, merasimlerin değişmez yemeklerindendir. Oğlan tarafı yemek malzemelerini kendisi alır, kız tarafına ise malzemeleri yine oğlan tarafı getirir. Bunun için genelde iki baş koyun, 100 kg un, 30 kg pirinç, 20 kg havuç, 10 kg patates alınır. Malzeme miktarı düğüne gelecek misafirlere ve oğlan tarafının maddî durumuna göre değişebilir. Soğan acı olduğu için «eve acı getirir» inancıyla alacak yada getirilecekler dahil edilmez.¹⁰⁷ Bu aşamadan sonra, bir gün belirlenerek alış veriş işlerine başlanır.

Alış veriş için kız tarafından onun yengesi, yakın arkadaşı ve kendisi; oğlan tarafından damadın yengesi, yakın arkadaşı ve kendisi katılım sağlar. Oğlanın seçtiği bütün kıyafetlerin ücreti kız tarafından, kızın seçtiği bütün kıyafetlerin ücreti ise oğlan tarafından ödenir. Alış veriş sırasında yanında bulunan diğer kişilere oğlan tarafı birer hediye alır ve yemek ısmarlar. Alınan hediyeler «pâtâ toy»¹⁰⁸ gününe kadar sahibinde değil, hediye alan tarafta bekletilir.¹⁰⁹ Bu şekilde karşılıklı alış veriş işlemi tamamlanmış olur.

Böylece tarafların düğün hazırlıkları görülmeye devam ederken kız tarafının en önemli hazırlığı, ailesinin kızı için vereceği çeyizinin tamamlanmasıdır.

Bir anne, kız çocuğu dünyaya getirdiği günden itibaren kızı için çeyiz hazırlamaya başlar. Kızı büyüyüp evlendiğinde ihtiyaç duyabileceği yorgan, döşek, yastık, mendil, tuştuk¹¹⁰, perde, başörtüsü, çorap, elbiselik kumaş gibi her türlü eşyayı, kızının çeyizi olarak sandıkta

¹⁰⁷ Kaynak kişi: İsa Pazilov (Türk-Abad, Saypidin – Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1932); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁰⁸ Düğün hazırlıklarından sonra, düğünü başlatmak amaçlı, düğünden üç gün önce yapılan küçük bir merasimdir.

¹⁰⁹ Kaynak kişi: Adina Kadirova (Türkâbat, Aravan, Oş, 1958); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹¹⁰ Duvara asmak için hazırlanmış el işi.

biriktirir. Eksikleri, düğün hazırlıkları sırasında yakınları ve komşularının yardımıyla, imece üsûlüyle tamamlanır.

Bu işlem sırasında müstakbel damadın annesi, müstakbel gelini için 8-10 tane dönemin en kaliteli elbiselik kumaşları ile birlikte «çâk puı» (terzi parası) gönderir. Gelin, gönderilen çeyiz hediyelerini «pâtâ toy» gününe kadar kendi istediği tarzda diktirerek tekrar yollar.

Düğün sahipleri, düğün hazırlıkları ile meşgulken kızın akrabaları çeyize katkıda bulunmak amacıyla ev eşyası (sandık, dolap, yatak, kilim vs.) gibi diğer ihtiyaçlarını karşılarlar. Bunun için düğün sahipleri ile görüşerek ihtiyacı olan eşyaların listesini çıkarır ve akrabalar bir araya gelerek aralarında paylaşırlar.

Akrabalar, paylarına düşeni düğüne kadar kız evine getirip teslim ederler. Teslim alan düğün sahibi aile, kimin ne getirdiği ile ilgili bir liste hazırlayıp, ileride onlara da listedeki nota göre katkıda bulunmaya çalışırlar.¹¹¹

Düğün hazırlıkları sırasında damat tarafının en önemli görevlerinden bir diğeri, «ökül âtä» ile «ökül apa» tayin etmesidir. «ökül» kelimesinin Türkiye Türkçesindeki mukabili «vekil»dir. Vekil: birinin, işini görmesi için kendi yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse (<https://sozluk.gov.tr/>). Araştırmamıza konu olan Türkler'in geleneklerine göre, yeni evlenecek çiftler için bir «ökül âtä» ile «ökül apa» tayin edilir. Onların görevi, evlenecek çiftin yeni döneme uyum sağlamasına ve alışmasına yardımcı olmaktır. «ökül âtä» ile «ökül apa» yeni ailelere çille döneminde dikkat etmesi gereken hususları, karşılıklı birbirlerinin ailelerine karşı nasıl davranmaları gerektiğini, ailenin toplum arasında tuttuğu yeri ve önemini anlatır. Bir başka deyişle onlara bir nevi anne - babalık ederler.

Ökül ata ve ökül apa, anne ve babayı temsil eden şahıstır. Bunlar genelde haysiyetli, saygılı, sabırlı ve tecrübeli ailelerden seçilir. Onlara çeyizden pay verildiği gibi, kendileri de

¹¹¹ Kaynak kişi: Dildâra Rozıbayeva (Turkâbad, Aravan, Oş, 1946); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007.

gençlere hayvanlardan adak hediye edebilirler (Akmataliyev 2001: 82) Anne ile ököl annenin arasındaki fark, buğday ile arpa gibidir.¹¹²

2.2.1.4. Pota Toy

Araştırmamıza konu olan Türkler arasında «pâtä» kelimesi, Türkiye Türkçesindeki «dua» kelimesinin mukabilidir. «pâtä toy» ise, düğünden genellikle 3 gün önce yapılan küçük bir merasimdir. Söz konusu merasimde, düğün hazırlığı sırasında yapılması planlanan tüm işlerin yerine getirildiği son kez kontrol edilerek, düğünün başlaması için ufacık «dua etme» töreni düzenlenir. Dua etmek, araştırmamıza konu olan Türkler arasında önemlidir. Her iş dua ile başlar, dua ile tamamlanır. Söz konusu merasimin katılımcıları arasında dua etmesi için, iki aile büyükleri mutlaka katılım sağlar.

Bu gün ayrıca, gelin tarafının damat tarafından; damat tarafının ise gelin tarafından istediği ne varsa bir birine teslim edilir. Helallik istenip, dualar edildikten 2 gün sonra havuç doğrama gecesi yapılır. Onun ertesi gün ise, düğün günü gerçekleşmiş olacaktır.

2.2.1.5. Havuç Doğrama

İmece usulü özellikle düğün öncesi yapılan hazırlıklar arasında en çok başvurulan yöntemlerdendir. «Havuç Doğrama» geleneği, Kırgızistan'ın Oş ve Celal – Abad bölgesinde yaşayan Türk kültüründeki imece usulünün en somut örneklerinden biridir. Katılımcılarının çoğu komşulardan oluşur ve görevleri, düğün günü yapılacak yemeklerin tüm malzemelerini hazırlamaktır. Her düğünün ana yemeği pilavdır. Pilav için pirinç ağırlığı kadar havuç ilave edilir ve bu havuçlar kibrit taneleri şeklinde doğranır. Haliyle, diğer malzemelere göre daha çok emek verilir ve zaman ayrılır. Dolayısıyla bu güne «savız arştı» (havuç doğrama) günü denilmiştir.

¹¹² Kaynak kişi Kunduzkan Paşayeva (Cañı - Dıykan, Suzak, Suzak, Celal - Abad, 1945); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Günümüzde bu işlemler her ne kadar usta eline bırakıldıysa da bazı ailelerde geleneksel olarak devam ettirilmektedir.

Havuç doğrama günü düğün sahibi her iki ailede de, akşam vaktinde yapılır ve birkaç saat öncesinden komşular tek tek davet edilir. Davetliler arasında kadınlar bulunmaz, çünkü bu işlem erkekler tarafından gerçekleştirilir.¹¹³

2.2.2. Düğün Sırası

2.2.2.1. Düğün

Oş ve Celal-Abad bölgesinde yaşayan Türkler arasında düğün, genellikle ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde yapılır. Kış ve yaz mevsimlerinde çok nadir düğün yapıldığı bilinse de, yaz mevsiminin «saratan» ayı¹¹⁴ dediğimiz zaman zarfında düğün yapılmaz. Saratan ayında yapılan düğünün uğursuzluk getireceğine inanılır.¹¹⁵ Nedeni ise rivayetlere göre, Peygamber efendimizin (s. a. v) bu ayda sefere çıkmasına bağlanmıştır.¹¹⁶ Çoğunlukla Cuma günü ikinci vakti «havuç doğrama» geleneği ile başlayan düğün, pazar günü gerçekleştirilen «yüz açma» geleneği ile sona erer. Asıl düğün Cumartesi gününe denk getirilir.

2.2.2.2. Düğün Davetiyesi

- a) Uzakta yaşayan akraba ve aile yakınları, düğünden birkaç gün önce telefon veya aileden biri tarafından sözlü veya yazılı olarak davet edilir.
- b) Damat ve gelin, kendi arkadaşlarını kendilerinin hazırlattıkları davetiye ile davet ederler.
- c) Mahalle ve köy halkı, araçta iki kişinin seslenmesi ile davet edilirken düğün evi önüne ya da sokağa kırmızı bayrak asılarak yoldan geçen yolcular haberdar edilir.

¹¹³ Kaynak kişi: Abdusamat Karimov (Aravan, Oş, 1935); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹¹⁴ Şemsî takvim düzenine göre, dördüncü ayın Arapça adı. 22 Haziran'dan 21 Temmuz'a kadarki dönemi içine alır (Madvaliyev 2020: 446).

¹¹⁵ Kaynak kişi: Nuhsara Şerkulova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1939); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹¹⁶ Kaynak kişi: Ahmadali Akbalayev (Türk-Abad, Saypidin-Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1922); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

2.2.2.3. Davetliler ve Hatim

Düğün sabahı düğün evine ilk önce aksakallar gelir. Onlar, toy aşısı yemeden önce düğün sahibinin ailesinden veya akrabasından vefat etmiş kişilerin ruhuna hatim okurlar. Hatim okunurken hocanın önüne su, tuz ve çay konulur. Hatmin ardından suyu orada bulunan kişiler içer. Çay ve tuzu, düğün sahipleri arzu ettiği gibi düğün günü ya da sonrasında kullanabilirler.

Aksakallı misafirler toy aşısı verilir ve uğurlandıktan sonra, öğle saatlerine kadar diğer erkek misafirler; öğleden sonra kadın misafirler gelir ve toy aşısı ikram edilip uğurlanırlar. Akraba ve aile yakınları gibi özel misafirler ise yetişebildikleri herhangi bir vakitte gelebilirler.¹¹⁷

2.2.2.4. Gelinin Baba Ocağından Ayrılması

Gelini almak için birkaç kadın erkek dünürler ile kalabalıktan oluşan «küyö:nâkar» (damat ve arkadaşları) davul, zurna ve tef eşliğinde gelirler. Onlar gelin kapısında oynarlarken kadın misafirler gelinin annesi tarafından şekerle karşılanır. Şekerle karşılanmasının nedeni dünürlerin tatlı dilli, ittifak içinde olmaları dileğine bağlanmıştır. Her kadın misafirle şeker ısırarak selâmlaşan gelin annesi, oyun sonrası dünürleri ayrı, damat ve arkadaşlarını ayrı misafir eder. Bu sırada gelin komşu evinde arkadaşları ve yengeleri tarafından saklanmış olacaktır. Damat ve arkadaşları gelini saklamış olan yengelerine bahşiş vererek, gelinin bulunduğu odanın kapısını açarlar. Damat ve en yakın arkadaşı olan sağdıç kapıdan içeri girer ve o sırada gelin ile damada dinî nikâh kıyılır.¹¹⁸ Nikâh sırasında tarafların sağdıçları dışında, damat tarafının daha önce tayin etmiş «ökül âtä» ile «ökül apa» da hazır bulunurlar. Kısır, başından birden fazla nikâh geçmiş kişilerle, yabancı kimselerin nikâha alınmamasına özen gösterilir. Katılanların ellerini bağlamamaları, ayaklarını bağdaş kurmamaları hoca tarafından hatırlatılır. Bazen nikâh sırasında ökül apası, «şeytan şaşırtmasın, çiftin yolları bağlanmasın» diye ucu düğümlenmemiş

¹¹⁷ Kaynak kişi: Akıl Yangibayeva (Döñ-Bulak, Döñ-Bulak, Özgön, Oş, 1936); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹¹⁸ Kaynak kişi: Alimahan Mamasaliyeva (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1949); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

beyaz iplikli iğne ile damadın ceketinin arka eteğini dikiyormuş gibi yapar.¹¹⁹ Nikâhtan sonra gelin, yengeleri tarafından baba ocağına, ailesiyle vedalaşmaya getirilir. Gelin saklandığı evden baba ocağına getirilirken yengeleri ona «yâr yâr»¹²⁰ söylerler. Babası veda sırasında, «çıktığın yolculukda yolun açık, belin sağlam» olsun diyerek kızının belini beyaz bir kumaş ile bağlar.

Geline, baba ocağından ayrılırken yengeleri tarafından söylenen ve «yâr yâr» diye adlandırılan gelin övgüleri ve evliliğin olumlu taraflarını konu alan gelin türküleri eşlik eder.

Örnek 1:

kat katkínä kařtämä katlänädí yâr yâr,	Kat katlı kaltama katlanır yâr yâr,
kızdı âlip yäñgásí âtlänädí yâr yâr.	Kızı alıp yengeleri hazırlanır yâr yâr.
kızdı âlip yäñgásí turä tursín yâr yâr,	Kızı alıp yengeleri bekleye dursun yâr yâr,
âh sällálik âtäsí kâzı bólsín yâr yâr.	Beyaz sarıklı babası kadılık yapsın yâr yâr.
âh süt bèrgán ânäsí râzı bólsín yâr yâr,	Ak süt vermiş annesi razı olsun yâr yâr,
âh süt bèrgán ânäsí râzı bólsä yâr yâr.	Ak süt vermiş annesi razı olursa yâr yâr,
üydän fıkkān kızlardı baştı bólsín yâr yâr,	Evden ayrılmış kızların bahtı olsun yâr yâr.
taştı taştı köpíri:k taştı bólsín yâr yâr.	Tahta tahta köprü, tahtı olsun yâr yâr,
paygambärdí kızdék baştı bólsín yâr yâr.	Peygamberin kızı gibi bahtı olsun yâr yâr ¹²¹ .

Örnek 2:

ây yänídä bír yulduz	Ay yanında bir yıldız,
ây bâlası yâr yâr.	Ay balası yâr yâr.
mení si:ním soräsäñ,	Benim kız kardeşim hakkında sorarsan,

¹¹⁹ Kaynak kişi: Kunduzhan Paşayeva (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Âbad, 1945); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹²⁰ Gelin türküsü.

¹²¹ 0601060201/183. Aytacihon Sulaymanova (Oş, Özgön, Tört Köl, Boston, 1946)

bây bắasí yâr yâr.

Zengin kızdır yâr yâr¹²².

Bu «yâr yâr» örneği gelini övmenin yanında ilk iki mısrası ile genel Türk kültürü için önemli ipuçları vermektedir. İlk mısradaki ayın yanındaki yıldızı, ayın balası olarak tarif eden ikinci mısra, nadir olarak Tıva Türkleri ile yaygın olarak Türkiye Türkleri tarafından çocuklara verilen Aybala adının doğuşuna, menşesine dikkatimizi çekmektedir. Bunun dışında birinci dizedeki «ay - yıldız» motifini de unutmamalıyız.

Bilindiği gibi hilal ve yıldız veya ikisi birlikte ay - yıldız motifinin Türk – İslam kültüründe özel biri yeri vardır. Menşei konusundaki tezler, esas olarak üç farklı yaklaşım altında özetlenebilir. Birinci yaklaşım, hilal ve yıldız sembolünün Antik Mezopotamya kökenli olduğudur. İkincisi, bu sembollerin Bizans kökenli olup Türklere bu yolla geçtiği, üçüncüsü ise; sembolün Orta Asya kökenli olduğ u ve Anadolu'ya Türklerce taşındığı şeklindedir (Gök, Kutlu 2005: 276).

Araştırmamıza konu olan Türkler arasında gelini damat evine uğurlarken söylenen türküler vasıtasıyla karşımıza çıkan ay - yıldız motifinin, yukarıda bahsi geçen üç tezden Orta Asya kökenini kuvvetlendirecek tarafı olduğ u kanaatindeyiz. Zira hilalin yenilik, doğum ve taze hayat simgesi (Gök, Kutlu 2005: 276) hem türkünün hem de ismin anlamıyla bire bir örtüşmektedir.

2.2.2.5. Gelinin Damat Evine Getirilmesi

Araştırmamıza konu olan Türkler arasında gelin geldiğinde yoluna ilk önce ateş yakılır, sonra kurban kesilir. Ateş yakma geleneğinin sebebi bilinmiyor olsa da bu, toplumun vaz geçemediği, sadece çok eskilere dayandığından haberdar oldukları bir gelenektir.

Bilindiği gibi Türkler ateş i arındırıcı olarak görüyorlardı. Hükümdarlar yabancı elçileri otağının önünde yakılan ateş in çevresinden geçirerek kabul ediyor, bu şekilde kötü niyetten arındırılacağı na ve kötülüklerden uzak tutulacağı na inanılıyordu.

¹²² 0602060106/4. Kudra Süyünova (Oş, Kara-Suv, Ak-Taş, Ak - Taş, 1955)

Fransız Türkolog Jean - Paul Roux (2002: 233) *Türklerin ve Moğolların Eski Dini* adlı kitabında ateşin arındırıcı gücünü şu şekilde izah etmiştir, “Yabancı, konumu dolayısıyla bir şey bilmemesi ve kolayca hata işleyebilmesi nedeniyle saf olmayana karşı duyulan sürekli korku ve bulaşma tehlikesi karşısında duyulan çekingenlik, devamlı olarak arınma işlemlerini gerekli kılar. En azından yası olan kimselerin, mezarlıktan gelenlerin ve kampa giren yolcuların veya eşyaların arındırılması gerekir. Aslında tek arındırıcı güç ateştir”.

Araştırmamıza konu olan Türklerin bebeğin beşiği, gelinin yolu, vefat eden kişinin odası dışında da günlük yaşamlarında sık sık ateş yakmaları, daha doğrusu düğünlerde derneklerde¹²³, uzaktan bir yolcusu geldiğinde ya da evden uzaklara yolcu uğurlandığında, ev ya da araba gibi hayali kurulan bir şey satın alındığında «ısrık» yakılması Jean-Paul Roux’un dediği gibi arınma işlemleri ihtiyacından doğabilir. Çünkü, «ısrık» yakmak, bazen enerji tazelemek olarak da yorumlanabiliyor. Buna ilave olarak, insanların sıradan günlerde bile kendini kötü hissettiğinde hemen «ısrık» yaktığını söyleyebiliriz.

Sedef otugillerden, yaprakları alması, çiçekleri beyaz renkte, susama benzeyen tohumları acı olan, halk hekimliğinde tedavi amaçlı, tütsü olarak kullanılan üzerlik otu (Türkçe Sözlük 2005: 2070), uluslararası literatürde *Peganum harmala* adıyla biliniyor. Araştırmamıza konu olan Türkler arasında söz konusu bitkinin «ısrık», uygulamasının ise «ısrık» yakmak olarak adlandırılmasının sebebi, onun korkulardan, tehlikelerden ya da kötülüklerden arınmak için kullanılmasından kaynaklı olabilir. Çünkü *Dîvânu Lugâti't-Türk*'te *ısrık* “nazara ve cin çarpmasına uğramış çocukları tedavi ederken kullanılan bir söz”. olarak geçmektedir. Kelimenin menşei ise, “Yüzüne duman ve buğu tutularak *ısrık ısrık; ey cin, ısırlmış* ol demektir” (Kaşgarlı 2020: 49), diye açıklanmakta. Ki, araştırmamıza konu olan Türkler arasındaki ilgili uygulama da zeten kulplu ve demir bir kaba konulan bir avuç kadar taze korun üzerine yerleştirilen «ısrık» otunun verdiği duman ve buğu üzerinden gerçekleştirilir. Hatta bu

¹²³ Düğün günü gelinin yoluna büyük ateş yakılır. Gelen diğer tüm misafirlere küçük ateş, daha açık ifade etmek gerekirse «ısrık» yakılır. Katılımın yoğun olacağı bekleniyorsa, kimse gelmeden tüm ev içi ve avlularda «ısrık» yakılır.

kap birinin önüne götürüldüğünde, kişi dumanı elleriyle kendine çekecektir. Düğün derneklerde bu uygulamayı gerçekleştiren kişilere misafirler tarafından bahşiş de verilir. Pazar yerlerinde sırf bu uygulama üzerinden esnaflardan bahşiş biriktiren insanlara da rastlanır.

2.2.3. Düğün Sonrası

2.2.3.1. Yüz Açmak

Düğünden bir gün sonra, baba ocağından damat evine yola çıkarken yengeleri tarafından yüzü örtülen gelinin, yüzünü açmak için yapılan merasimdir. «Yüz açmak» anlamına gelen «yüz âştı» merasiminde gelinin odasında önce onun çeyizi sergilenir ve «ökül âtä» ile «ökül apa» çocuklara hediye dağıtılır. Sonrasında bir sofranın üzerinde bulunan un ile pilâv, sırasıyla, damat evinin en büyüğü tarafından geri dökmesi şartıyla 3 kez gelinin avucuna doldurulur. Sonrasında gelinin yüzündeki örtü, bir çocuk tarafından çubukla çekip alınır. Gelin, o andan itibaren yüzünü örtmeden, kimseden saklamadan gündelik hayatına başlamış olacaktır.

2.2.3.2. Gelin Ziyareti

Gelin gündüz vakti ziyaret edilir, akşam veya gece vakti gelin odasına yabancı kimse giremez. Çünkü yeni evliler de tıpkı yeni doğum yapan anne ve bebeği gibi çilleye girmiş olurlar. Onlar da diğer çilleliler gibi kötülüklerden korunmaya özen gösterirler. Hatta çalışan evliler akşam iş çıkışında bile evlerine yalnız gelmezler. Mümkün olduğu kadar yanlarında mutlaka birilerini bulundurlurlar.¹²⁴

¹²⁴ Kaynak kişi: Marhabahan Abdrahmanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007.

2.3. Kırgızistan'ın Oş ve Celal – Abad Bölgesi Türkleri Ölüm Âdetleri

2.3.1. Ölüm Öncesi

2.3.1.1. Ölümü Düşündüren Ön Belirtiler

- a) Yıldız kayması, köpeklerin uluması, diğer hayvanların ağlıyormuşçasına böğürmesi, hayvan sahibi olan aileden, birinin öleceği şeklinde yorumlanır.¹²⁵
- b) Gözün seğirmesi bir kötülüğün habercisi olarak bilinir, bazen ölüm haberi olarak da yorumlanır.¹²⁶
- c) Gece evden beyaz gıda (süt, yoğurt, tuz, yumurta vs. gibi) verilirse, ev eşyası kırılırsa, evden ölü çıkacağına inanılır. Gece kapıdan mecburen bir beyaz gıda çıkacak olursa, üzeri örtülerek verilir. Ev eşyası kırılırsa, “Başımın gözümün sadakası olsun”, diyerek önlem alınır.
- d) Baykuşların gelmesi, ölüm haberi olarak yorumlanır.
- e) Bazı rüyalar halk arasında Allah tarafından verilen bir haber olarak değerlendirildiği için ölümle bağlantılı olarak da yorumlanabilir. Rüyada diş düşmesi, diş kırılması, ölen kişiye bir şey ikram etmek, eğersiz ata binmek, kakhaha atarak gülmek, dans etmek, düğün yapmak, gerçekte hasta olan kişinin rüyada yırtık ve eski kıyafet giymesi, yırtık ayakkabı giymek veya onu kaybetmek gibi durumlar, ölüm belirtileri olarak yorumlanır.¹²⁷
- f) Hastanın burun delikleri açılırsa, burnu uzarsa, ölümünün çok yakın olduğuna inanılır.
- g) Soğan çalmak, çalanın yakınlarına ölüm getireceğine inanılır. O yüzden acı, acı getirir düşüncesiyle sahibinden izinsiz soğan alınmaz.

¹²⁵ Kaynak kişi: Nemat Alimov (Aravan, Oş, 1935); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹²⁶ Kaynak kişi: Havahan Sariyeva (Cañı - Dıykan, Suzak, Suzak, Celal - Abad, 1943); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹²⁷ Kaynak kişi: Kudrakan Süyünova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1955); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

- h) Bazı ailelerin bahçesine sarımsak ekmesi, ölüm getirebileceği için uğursuz sayılır.¹²⁸
- i) Ölümü çok yakın olan hastalar, kendi kendine ölmüş yakınlarıyla konuşmaya başlar. Bazı hastaların da dili dönmez olur, mevsimi olmayan bir şeyler ister. Bazıları kendine çeki düzen verip, banyo yapar, traş olur, yakınlarına doymamış gibi onları ziyaret eder. Bazıları da her zamankinden daha güzel bir hâl alır.
- j) Beyaz yılan öldürmek de ölüm getireceği için uğursuz sayılır. Bu nedenle evden çıkan beyaz yılan öldürülmez. Yılanın bulunduğu yakın bir yere, mümkünse tam bulunduğu yere un serperler. Neticede yılan kendi kendine kaybolup gider. Yılanın gitmesiyle birlikte evden uğursuzluğun da gideceğine inanılır.¹²⁹

2.3.1.2. Ölümü Uzaklaştırma ve Ölümden Kaçınma Önlemleri

- a) Herhangi bir yeri sökülmiş veya yırtık olan giyecek giyilmiş hâlde dikilmez, çünkü kefen ceset üzerinde dikilir. Acele olup mecbur kalındığı hâlde dikiş işini gerçekleştirmekte olan kişi ağzında ip, kâğıt gibi bir şey tutmalı.
- b) Uyurken yastığın dikiş tarafı aşağı doğru olmalı, dikişin yukarıda olması uğursuzluktur; çünkü ölen kişiye hazırlanan yatakta yastığın dikişi yukarıya doğru konulur.¹³⁰
- c) Mezarlık işaret parmağı ile gösterilmez, gösterenin kendisinin de yakın zamanda, ecelinden evvel vefat edeceğine inanılır. Gösterilmesi hâlinde üç defa gösterilen parmak ısırılır ve ayak ile ezilir.
- d) Ölümle yorumlanacak rüya görüldüğünde sadaka verilir veya rüya suya anlatılır. Suya anlatılan rüyanın su ile akıp gideceğine inanılır.

¹²⁸ Kaynak kişi: Halishan Eşmurova (Cañı - Dıykan, Suzak, Suzak, Celal - Abad, 1947); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹²⁹ Kaynak kişi: Artuğuş Mırzakanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1922); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹³⁰ Kaynak kişi: Gülsara Kamalova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

- e) Ölüm haberi veya ölümle ilgili olay çocukların yanında anlatılmaz, anlatıldığı takdirde çocuğun kulağından çekilir.
- f) Ölünün ayağı çapraz gömüldüğü zaman aynı soydan veya evden başka ölü çıkacağı inancı vardır. Bu nedenle ölenin ayağının başparmakları iple çaprazlaşmayacak şekilde bağlanır ve arasına kesek konulur.¹³¹
- g) Gözün seğirmesi bir kötülüğün habercisi olarak bilinir, bazen ölüm haberi olarak da yorumlanır. Seğiren gözün kapağına küçük bir kâğıt parçasının yapıştırılmasıyla kötülüğün giderileceğine inanılır.¹³²

2.3.1.3. Hastanın Öleceğinin Varsayılması

- a) Hastanın yatağı değiştirilir ve en yakın aile büyükleri çağırılır. Aynı zamanda din görevlisi de çağırılır. Din görevlisi ziyaret etmeye gelmiş gibi hastanın yanına oturur ve Kur'an okumaya başlar. Din görevlisinin yetişemeyeceği düşünülen durumda aile büyükleri bildiği sureleri okur. Su ile ağzı nemlendirilir ve ihtiyaçları yerine getirilir. Çenesini bağlamak için bir bez hazırlanır.¹³³
- b) İhtiyaçları, istekleri sorulur ve vasiyeti dinlenir. Vasiyeti aile büyüklerine iletilir.
- c) Uzaktan veya yakından görmek istediği biri varsa, çağırılır.
- d) Hastanın ödenecek borçları varsa, ödeyebilecek olan yakınına söyler.¹³⁴
- e) Hızlı bir şekilde hastanın nefes alışverişi kesilip, kendini bırakıp hareketsizleştiği an ölüm gerçekleşmiş olur. Yanında bulunan kişi emin olabilmek için nabzına bakar. Ölüm gerçekleştiği an gözü kapatılır ve çenesi bağlanır. Yanında bulunan kim varsa hakkını helâllik ister.¹³⁵

¹³¹ Kaynak kişi: Abdımomun Malikov (Aravan, Oş, 1950); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹³² Kaynak kişi: Havahan Sariyeva (Cañı - Dıykan, Suzak, Suzak, Celal – Abad, 1943); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹³³ Kaynak kişi: Çöma İmamberdiyev (Özgörüş, Döñ-Bulak, Özgön, Oş, 1929); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹³⁴ Kaynak kişi: Kacıbay Adilov (Türk-Abad, Saypidin - Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1924); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹³⁵ Kaynak kişi: Ahmadali Akbalayev (Türk-Abad, Saypidin-Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1922); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

2.3.1.4. Ölünden Hemen Sonra Yapılan İşlemler

- a) Ölünün gözleri açıksa, kapatılır; çünkü ölmeden önce gördüğü son kişi veya nesne her neyse, ölünün gözünde kalır.¹³⁶
- b) Cenaze sertleşene kadar çenesi iki üç saatliğine bağlı tutulur.
- c) Cenazenin konulacağı oda boşaltılır ve odanın tam ortasına yatak hazırlanır.
- d) «Melhem suyu» denilen suya alınır, yani normalde nasıl abdest alınırsa o şekilde yıkanır.¹³⁷
- e) Kıyafetlerinin değiştirilmesi icap ederse değiştirilir. Ölen kişinin kıyafetleri makasla kesilerek çıkartılır.
- f) Cenazenin yatırılacağı odaya en çok sevdiği kıyafeti ve resmi asılır.¹³⁸
- g) Cenazenin ayaklarının başparmakları çapraz kalmaması için iple bağlanır. Çapraz kalırsa, arkasından birilerinin daha vefat edeceği inancı vardır. Bazen bu gibi (ölüm ardından ölüm) durumlar yaşandığı zaman aileler ilk şüphe ettikleri mezarı açtırarak kontrol ettirebilirler.¹³⁹
- h) Düzenli bir şekilde cenaze törenini gerçekleştirebilmek için halledilmesi gereken ne varsa, akraba ve yakınları tarafından yerine getirilir.
- i) Cenazenin yakınları, komşuları evi derleyip toparlarlar.
- j) Cenazenin uzaktaki akraba ve yakınlarına haber vermek için uzak akraba veya aile yakınlarından bir haberci seçilir.¹⁴⁰

¹³⁶ Kaynak kişi: Beknazar Karimov (Türk-Abad, Saypidin-Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1926); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹³⁷ Kaynak kişi: Şarap Pazilov (Türk-Abad, Saypidin – Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1932); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹³⁸ Kaynak kişi: Dildâra Rozıbayeva (Turkâbad, Aravan, Oş, 1946); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹³⁹ Kaynak kişi: Boldıkan Colçuyeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1949); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁴⁰ Kaynak kişi: Havahan Sariyeva (Canı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal - Abad, 1943); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

k) Cenaze sahipleri için cenaze kıyafetleri hazırlanır. Kadınlar için mavi veya yeşil renkli kumaştan elbise diktirilir. Erkekler için ise «doppí» (takke), «ton» (kaftan) ve «çârsí» (kumaştan yapılmış bel bağı).

l) Sokağa mavi bayrak dikilir.¹⁴¹

2.3.2. Ölüm Sonrası

2.3.2.1. Ölüm Haberinin Duyurulması

2.3.2.1.1. Ölüm Haberinin Sözlü Duyurulması

Ölüm haberini ulaştırmak için uzaktaki akrabalara, eş ve dostlara birkaç kişi haberci olarak gönderilir. Haberciler vefat eden ve haberi gönderen kişinin ismi yazılı olan notu listedeki isimlere ulaştırır. Daha uzakta bulunanlara telefon ile haber verilir. Konu komşu ve yakın akrabalar, eş - dostlar zaten o evdeki ağlamaları duyunca, cenaze evinde toplanırlar.

Mahallenin tamamına duyurmak için görevlendirilen kişiler, araçla mahalleyi dolaşarak halka seslenir. Haberci halka seslenirken ölen kişi hakkında bilgi vermez, sadece ölen kişinin aile büyüğünün adını zikrederek onun evine davet eder ve cenaze namazının saat kaçta kılınacağını iletir. Vefat eden kişi aile büyüğü bile olsa haber bu şekilde duyurulur. Ondan sonraki haberde ise artık ondan sonraki aile reisinin adı söylenir. Savaş meydanından gelen ölüm haberine soğuk mektup anlamında «kârâ hat», (kara mektup) gurbetçinin ölüm haberine ise soğuk haber anlamında «kârâ habar» (kara haber) denilmiştir.¹⁴²

¹⁴¹ Kaynak kişi: Halishan Eşmuratova (Canı-Dıykan,Suzak, Suzak, 1947); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁴² Kaynak kişi: Akıl Yangibayeva (Döñ-Bulak, Döñ-Bulak, Özgön, Oş, 1936); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

2.3.2.1.2. Ölüm Haberinin Görsel Olarak Duyurulması

- a) Sokağa mavi bayrak dikilir.
- b) Cenazenin yakını olan kadınlar mavi renkli kumaştan elbise giyer, büyük yazma ile başlarını örterler. Bir yıla kadar bunun dışında başka renkte elbise giyilmez.¹⁴³
- m) Cenazenin yakını olan erkekler kırk güne kadar traş olmazlar. Başına «doppí» (takke), üzerine «ton» (kaftan) giyerek belini «çársí» (kumaştan yapılmış bel bağı) ile bağlarlar.¹⁴⁴

Vefat eden kişinin en yakınlarından kadınların mavi renkli elbise giymesi, erkeklerin ağlarken elinde mavi renkli mendil bulundurması ve kapının önünde mavi bayrak dikilmesi cenaze merasimlerinin en önemli görsel ilanlarından biri sayılır. Cenaze töreni kurallarına göre kadınlar yakınlarını kaybettiğinde giydiği bu mavi ya da yeşil renkli elbiseyi bir yıla kadar taşımaktadırlar. Halk arasında «yasta» olduğuna işaret edilen «üstidá kókí bor» (üzerinde kökü var) tabiri işte buradan gelmektedir. Bir yıldan sonra özel «åå kıydí» töreni ile bu elbise çıkarılır ve yerine beyaz renkli elbise giyilir. Kadınlar için yas süreci bu şekilde sona ermiş olacaktır.

Bilindiği gibi mavi, aynı zamanda göğün rengidir. “Gök” yıldızlar ile arşı, güneş ile ayı da içine alan geniş bir deyim: Türk tarihi ile düşüncesi, çok uzun bir süre içinde oluşmuştur. Herhalde gök, Göktürk çağında da, böyle geniş bir manayı kapsıyordu (Ögel 1995: 146). *Gök* rengi araştırmamıza konu olan Türklerce «kók» şeklinde kullanılır. Birçok Türk dilinde Göğü nitelendiren kök sözcüğü, ilk başta göğün, yani büyük tanrının isimlerinden yalnızca biriydi (Roux 2011: 86). Çünkü insanların itikatına göre Tanrı göktedir ve yeryüzünde ne varsa ondan gelir ve öldüğünde cesedi toprakta kalsa da ruhu tekrar göğe uçar. Bu da eski Türk inancının araştırmamıza konu Türkler arasındaki izleri itibariyle Gök’ün kutsallığı inancının hala devam ettiğinin göstergesi olabilir.

¹⁴³ Kaynak kişi: Hayithan Colçuyeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1948); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁴⁴ Kaynak kişi: İsa Pazilov, (Türk-Abad, Saypidin – Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1932); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

2.3.2.2. Cenaze Merasimi

- a) Birinci derecedeki yakınları cenazeye gelenleri ağıtla karşılarlar. Kadınlar içeride, cenazenin başında; erkekler ise kapı girişinde yer alırlar. Gelenler de ağıtla giriş yaparlar. Aradan beş altı dakika geçtikten sonra, ölen kişinin ruhuna Fatiha okunur.
- b) Cenazeye gelenler defin merasiminin sonuna kadar cenaze evinden ayrılmazlar.¹⁴⁵
- c) «görkôw» (mezarlık kazıyan kişi) için cenazenin ölçüsü alınır ve ona göre mezarlık kazılır. Karşılığında cenaze sahipleri kıyafet türü eşyalar hediye eder.¹⁴⁶
- d) Kefen, komşu evinde hazırlanır. Mezarlık ve kefen hazırlıkları tamamlandıktan sonra imama haber verilir. İmam zamanı uygun bulduysa yıkamaya izin verir ve cenaze hemen arkasından kefenlenir. Kefen 20 metrelik beyaz kumaştan yapılır. Kadın için kadın kıyafetine benzer, erkek için erkek kıyafetine benzer şekilde kefen hazırlanır. Bahsedilen son işlem deneyimli kişiler tarafından yapılır, aile yakınlarından bir kişi katılabilir.¹⁴⁷
- e) Cenaze tabuta konulduktan sonra, üzeri seccade ile örtülür ve avluya çıkartılır. Cenaze, evlenmemiş bekâr biri ise «yâr yâr sesi duymadı» diyerek özellikle onun için «yâr yâr» söylenir.¹⁴⁸
- f) Cenaze namazına kadınlar katılmaz, sadece erkekler iştirak edebilirler.
- g) Cenaze namazı kılınmadan önce, karı koca «Hakkı Mahrem»inden geçilir. Sonra borçları varsa, bütün borçlarının kim tarafından ödeneceği açıklanır ve cenaze namazı kılınır, helallaşılır.
- h) Cenaze namazı, genellikle öğle namazının ardından kılınır.

¹⁴⁵ Kaynak kişi: Alimahan Mamasaliyeva (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1949); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁴⁶ Kaynak kişi: Hacıahmat Umarov (Özgörüş, Özgön, Oş, 1932); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁴⁷ Kaynak kişi: Ahmadali Akbalayev (Türk-Abad, Saypidin-Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1922); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁴⁸ Kaynak kişi: Möhtabar İbragimova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1946); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2008

- i) İntihar edenler ve dünyaya geldikten hemen sonra vefat eden bebekler için cenaze namazı kılınmaz.¹⁴⁹
- j) Tabutun bulunduğu cenaze aracında, ölünün birinci derecedeki yakınları bulunur. Kadınlar mezarlığa gitmez.¹⁵⁰
- k) Cenaze toprağa verildikten sonra, birinci derecedeki yakınlarından biri evinden getirdiği dua okunmuş taşları mezarın baş tarafına döker. Söz konusu dua okunmuş taşların vefat eden kişiye sevap getireceği ve yardımcı olacağına inanılır.
- l) Ölü toprağa verildikten sonra cenazenin çıktığı evde Kur'an okunur. Kur'an okunduktan sonra ölü yakınlarından biri ağıt söyleyerek avluyu dolaşır. Tekrar Kur'an okunmasıyla ağıt sesi kesilir ve gelenler baş sağlığı dileyerek cenaze evinden ayrılırlar.¹⁵¹
- m) Uzaktan gelen misafirler, komşuların evinde konuk edilir. Ayrıca o gün sofraya, tek sayılı ekmek konulur.¹⁵²

2.3.2.3. Yas ve Yas Süresi

Yas, yakınıni kaybeden bir insanın bu olay karşısında duyduğu tepkiler, şaşkınlık, isyan ve acıdır. Buna göre yas süresi kesin bir zamanla sınırlandırılmaz fakat toplumsal bir gelenek olarak belli bir zaman sınırı vardır.

Araştırmamıza konu olan Türkler arasında yas süresi bir yıldır. Ayrıca bu bir yıl dışında, ölümün gerçekleştiği tarihten sonra gelen üç dinî bayramın geçmiş olması gerektiği biliniyor. İlk iki dini bayram bir yıllık yas süreci içinde, üçüncü dini bayram ise adı geçen bir yıldan sonraki ilk bayram günüdür. Yas sürecinde ölüm olayından sonra gelen ilk Perşembe günü ile kırkinci günü de önemli günler sayılmaktadır.

¹⁴⁹ Kaynak kişi: Şarap Pazilov (Türk-Abad, Saypidin – Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1932); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁵⁰ Kaynak kişi: Adina Polatova (Türkabât, Aravan, Oş, 1953); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁵¹ Kaynak kişi: Marhabahan Abdrahmanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁵² Kaynak kişi: İsa Pazilov (Türk-Abad, Saypidin – Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1932); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Ölümünden sonraki ilk Perşembe günü sabah namazının ardından, birinci derecedeki yakınları tarafından ölen kişinin mezarı ziyaret edilir. Ziyaretçiler döndükten sonra, yas evinde Kur'an okunur. Başsağlığı için gelen kişiler, yas evine ağıt yakarak girerler ve cenaze sahipleri de gelenleri ağıt yakarak karşılarlar. Ölenin ruhuna Fatiha okunurken ağıt sesleri durur ve Fatiha okunup bittikten sonra gelenler başsağlığı dileğinde bulunabilirler. Gelenlere yemek ikram edilir ve bu uygulama ikindi vaktine kadar devam eder.¹⁵³

Yas süresinin kırkıncı günü çok önemlidir. Ölünün kırkıncı günü, tıpkı ilk Perşembe gününde olduğu gibi bazı gelenekler uygulanır. Ayrıca farklı olarak helva pişirilir ve kuru kayısı haşlanır. Ölenin ailesine manevi olarak destek olmak amacıyla kırk gündür yas evinde bulunan birinci derecedeki yakın kişiler, kendi evlerine uğurlanırlar. Kapılar kapanır ve evdeki yas havası hafifletilir.¹⁵⁴

Cenazenin kırkının ardından «yılı» (ölüm olayının birinci yılı) gelir. Yılında perşembesi ve kırkında olduğu gibi gelenekler yer alır; farklı yönü ise «âk kıydı» merasiminin uygulanmasıdır. Bu durum aynı zamanda görsel yas ilanının, yas sürecinin tamamen bittiğine işarettir.

Bu geleneğe göre kadınların yas elbisesi çıkartılır ve yakınları tarafından beyaz elbise giydirilir. Yas elbisesini çıkardıktan sonra renkli ve süslü kıyafetler giyebilir, süslenip gezmeye, eğlenceye gidebilir, evinde radyo ve televizyon açabilir. Diğer insanlar gibi nişan, düğün, yas gibi törenlere katılabilir. Çocuklarına düğün yapabilir.¹⁵⁵

2.3.2.4. Ağıt

Dünyanın her yerinde doğum törenleri, düğün törenleri olduğu gibi ölüm törenleri de olmaktadır. Bu ölüm törenleri, her yerde farklılık gösterir. Yalnız, her ülkede farklılıklar gösteren bu törenlerde ortak yanlar da vardır. O da törenlerde ağıt yakmadır (Yaşar 2003: 20).

¹⁵³ Kaynak kişi: Nemat Alimov (Aravan, Oş, 1935); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁵⁴ Kaynak kişi: Kunduzkan Paşayeva (Cañı - Dıykan, Suzak, Suzak, Celal - Abad, 1945); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁵⁵ Kaynak kişi: Aytkan Paşayeva (Blagoveşenka, Suzak, Suzak, Celal - Abad, 1950); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Ağtlar acı bir olayın, özellikle de ölüm olayının ardından söylenen halk türküleridir. İlk dönem Türk edebiyatında görülen «sagular», ağtların en eski örnekleridir. Divan edebiyatında buna mersiye adı verilmiştir. Adı ne olursa olsun, bu tür şiirlerde genel olarak ölen kişinin erdemleri, zenginliği, yoksulluğu, savaşları, öyküsü ve başından geçen olaylar sıralanır. Ağıtta konu edilen kişinin hayat öyküsü çarpıcı ve anımsatıcı yanlarıyla dile getirilir (Özdemir 1994: 17).

Ağıt terimine ilk olarak VIII. yüzyılın başıyla tarihlendirilen Talas yazıtlarında tanık olunmaktadır. Ağtların ilk örneklerine rastladığımız bu yazıtların dışında, Doğu Türklerinde, çok eski bir yakınma geleneğinin varlığına işaret etmek gerekir. Bilge Kağan'ın kardeşi Kültigin'in ölümünü dile getirdiği Orhun yazıtlarının ünlü bölümünde olduğu gibi, bu yakınma, kimi zaman gerçek bir ağıt niteliği kazanır. Kültigin yazıtı adı verilen bu anıtın doğu yüzünde Bilge Kağan, çağında az rastlanan bir içtenlikle acısını dışarı vurur:

“Kardeşim Kültigin vefat etti. Özüm (Kendim) düşündüm. Gören gözlerim görmez gibi, eren aklım ermez gibi oldu. Özüm düşündüm. Zaman Tanrısı buyurunca insanoğlu hep ölümlü yaratılmış. Öyle düşündüm. Gözlerimden yaş gelse engel olarak, gönülden feryat gelse geri çevirerek düşündüm. Çok düşündüm. İki Şad başta olmak üzere kardeşlerimin oğullarının, beylerimin ve budunumun gözleri, kaşları berbat olacak deyip düşündüm” (Erin 1970: 97).

İnsanoğlu ölüm karşısında acısını çok erken, belki de ilk definlerle birlikte ifade etmiştir.

Ağıt çoğu zaman ölüm karşısında bir feryat, bir umutsuzluk çığlığıdır, ağıtçıların (ağlayıcı kadınların) ağzından kendiliğinden yükseldiği söylenebilir. Bu durumda ağıt, acıyı ama aynı zamanda tevekkülü ifade eden, kadınlara özgü söylemdir.

Genel olarak ağıtı kadınlar yakar. Ağıtı, ölünün yakınlarından biri başlatır. Yanında bulunan diğer kişiler, buna eşlik ederler. Ağıt yakma işinin sıra ile yapıldığı da görülmektedir. Kadınların birisi alır, birisi alır (Özdemir 1994: 17).

Araştırmamıza konu olan Türkler arasında ağıt en çok, cenaze evden çıkarılmadan önce onun başında bekleyen kadınlar tarafından, kapı girişinde erkekler tarafından yakılır. Ölü toprağa verildikten sonra erkeklerin mezarlıktan dönüşünde hem kadınlar hem erkekler birlikte ağıt yakarlar. Bunun dışında, başsağlığına gelen kişiler bir yıla kadar ağıt ile karşılanır.¹⁵⁶

Ağıt yakmanın başka bir türü ise, Türkiye Türkçesine «ses çıkarmak» olarak çevirebileceğimiz «âvâz çıkarış» geleneğidir. Söz konusu gelenek bölge Türklerinde bundan yirmi, otuz yıl öncesine kadar devam etmiş fakat günümüzde din adamları tarafından yasaklanmıştır. Buna göre, ölen kişinin yakınları cenaze evinin avlusunda dolaşarak kırk güne kadar sabah namazının ardından ağıt söylenirdi. Bu kişiler ölenin anası, hanımı, kızkardeşi, kızı, halası veya teyzesi olabilir. Onlar ağıtı tek tek değil, grup hâlinde söylerlerdi. Aynı durum, kırk güne kadar mezar ziyaretinde gerçekleştirildiği de olmuştur.

Örnek 1:

ķārā tōwdí ayláníp köç kéládí	Kara dağı çevreleyip, göç gelir
ķārā yórga sélkílláp bós kéládí.	Kara yorga sallanarak boş gelir.
ķarındâştân ayrılǵán yāmān ékán	Akrabayı kaybetmek kötü imiş,
ķārā közdän möltiräp yâş kéládí.	Kara gözden titreyerek gözyaşı gelir ¹⁵⁷ .

¹⁵⁶ Kaynak kişi: Nuhsara Şerkulova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1939); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

¹⁵⁷ 0508080301/25. Anar Osuyeva (Celal – Abad, Suzak, Suzak, Cañı – Dıykan, 1915)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KIRGIZİSTAN OŞ VE CELAL-ABAD BÖLGESİ TÜRKLERİ: DİL

3.1. Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türkleri Dili Ses Bilgisi

3.1.1. Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türkleri Dili Ses Düzeni

Sözcükleri oluşturan dil sesleri (görevsel sesbilim terimiyle sesbirimler), söyleyiş nitelikleri bakımından genel olarak iki açıdan bölümlendirilir:

1. *Çıkış biçimine göre*

2. *Çıkış yerine göre*

Eskiden beri süregelen bu bölümlenmeye göre dil sesleri, çıkış biçimleri bakımından ikiye ayrılır:

1. *Ünlü*

2. *Ünsüz* (Aksan, 2007: 23-24)

3.1.1.1. Ünlüler

Akciğerlerden gelen havanın ses yolunda herhangi bir engelle karşılaşmadan akışı ve ses tellerinin titreşmesi sonucu oluşur (Vardar, 1988: 214). Türkçe, esas olarak nitelik bakımından artlık-önlük, darlık-genişlik, düzlük-yuvarlaklık karşıtılarıyla sekiz ünlü düzenine sahiptir (Barutçu, 1996:27). Araştırma bölgemizde Türkçenin ünlü düzeninde yer alan 8 ünlünün tamamı /a/, /e/, /ı/, /i/, /o/, /ö/, /u/, /ü/ mevcut. Normal uzunlukta olan bu ünlü seslerinin temelde uzun biçimleri bulunmamakta ancak onlardan /o:/, /u:/ ve /i:/ ünlü seslerinin uzun biçimlerine sınırlı bir şekilde rastlanılabilir.

Ünlü seslerini, yukarıda değindiğimiz ölçülere göre şu şekilde açıklayabiliriz:

Çene açısının durumuna göre:

Geniş : /a/

Yarı dar : /e/, /o/, /ö/

Dar : /ı/, /i/, /u/, /ü/

Dudakların durumuna göre:

Düz : /a/, /e/, /ı/, /i/

Yuvarlak : /o/, /ö/, /u/, /ü/

Dilin devimine göre:

Artdil : /a/, /o/, /u/, /ı/

Öndil : /e/, /i/, /ö/, /ü/

Araştırma bölgemizde tespit ettiğimiz ünlüleri, yukarıda değindiğimiz ölçülere göre çizelge şeklinde şöyle gösterebiliriz:

Çizelge 22. Araştırmamıza Konu Olan Türklerin Konuşma Dilinde Ünlü Sesbirimleri

Dilin devimine göre	Ön dil		Art dil	
Dudakların durumuna göre	Düz	Yuvarlak	Düz	Yuvarlak
Çene açısına göre				
Dar	/i, i:/	/ü/	/ı/	/u, u:/
Yarı dar	/e/	/ö/		/o, o:/
Geniş			/a/	

3.1.1.1.1. Ses Bilimsel Değerde Bulunan Ünlüler ve Altsesleri

3.1.1.1.1.1. /a/ ünlüsü

/a/ ünlü ses birimi Türk yazı dili tarihinin çeşitli devir ve sahalarında farklı harfler ile gösterilse de telaffuzu değişmemiştir. Hem kolay teşekkül etmesi hem de kullanım alanı açısından diğer ünlü ses birimleriyle kıyasladığımızda birinci sırada olduğu söylenebilir. Araştırma bölgemizde tıpkı Ortak Türkçede olduğu gibi kelimenin her yerinde bulunabilir.

Kendisinden önce veya sonra gelen ünlü ya da ünsüzün niteliğine göre dört altsesi vardır. Onlar, yukarıdaki tabloda da gösterildiği gibi [ɑ], [ɒ], [a], [æ] altsesleridir.

[ɑ]

[ɑ] çene açısına göre geniş, dudakların durumuna göre düz, dilin devimine göre arttil ünlüsüdür. Ön sesteki kullanın alanı yaygındır. İç seste genellikle ilk hecede bulunmakla birlikte diğer hecelerde arka dil ünsüzleri ile birlikte yer alır.

#—	C—C	C—V	-#
[ɑɫɕʊndi]	[bɑɫɫas]	[pɑɣtæ]	[bɒɫɑ]
[ɑjæq]	[uɫɑɾ]	[sɑɾiq]	[buqɑ]

Kelime Başı:

OTü. **alkın** 'azalmak, bitmek, tükenmek' ETG 260, **alkınmak** 'bitmek, tükenmek, azalmak, eksilmek, kaybolmak' EUTS 11, **alkın** 'tükenmek, bitmek; (insan için) ölmek, yok olmak' DLT 132, **alkın** 'mahvolmak, bitmek, tükenmek' KB 18 > **[ɑɫɕʊndi]** 'bitmek, tükenmek üzere olan katı sabun için kullanılır' 0601060201/65

OTü. **adək; adək** 'ayak' ED 45a; **adək** 'ayak' EUTS 3, **adək** 'ayak' DLT 27, **adək** 'ayak' KB 4, **ayək** 'ayak' JE 204 > **[ɑjæɐ]** < **[ɑjæq]** 'ayak' 0601140103/58, 0602060107/7, 0601140502/101, 0601140103/98, 0602060107/27

OTü. **ança** 'biraz, bu kadar' ED 172b, **ança** 'biraz, bu türden' ETG 260, **anca** 'bir miktar, bu kadar, biraz, bu türden' EUTS 15, **ança** 'o kadar, onca; ona göre, şöyle' DLT 43, **ança** 'o kadar, o kadar çok' JE 203 > **[antʃæ]** 'epey, bayağı' 0601020305/33, 0601020701/98, 0601060201/198, 0601060201/225, 0601060201/261

OTü. **ağa; ağa** 'büyük kardeş, ağabey' EUTS 9 > **[aca]** 'abi' 0508080502/19, 0508080502/21, 0508080502/8, 0508110101/46, 0508110101/94

OTü. **ajtil** - 'söylenmek, denilmek' ED 269b, **ajtil** - 'sorulmak' DLT 138 > **ajtil -**
'söylenmek' 0602060111/332, 0601020304/3, 0602060108/23

OTü. **aytış** - 'konuşma, söylev' ED 268b > **[ajtiş -]** 'atışma, tartışma' 0602060101/23

OTü. **arka; arka** 'sırt' ED 215b, **arka** 'arka, bir şeyin arka tarafı' EUTS 20, **arka** 'sırt'
DLT 76 > **[arqa]** 'arka, sırt, bir şeyin arka tarafı' 0601020301/9,
0602060111/298, 0602060111/309, 0508110101/36, 0602060109/34,
0508080101/37, 0508080501/23

OTü. **anuk** 'gerçek, hakikaten' ED 182b > **[aniş]** 'kesin, gerçek, hakikaten'
0601060201/303

OTü. **arık** 'ark' ED 214a, **a:rık** 'ark' TT 172, **arık** 'ark, çay, çay kenarı' EUTS 19,
arık 'ark, ırmak' DLT 5 > **[ariq]** 'ark' 0601060201/306

OTü. **açığ** 'acı, hiddet, kuvvetli, pek' EUTS 258 > **[atʃtʃiʃ]** < **[atʃtʃiʃiq]** 'acı, hiddet,
kuvvetli, pek' 0508080501/72

Kelime İçi:

OTü. **olar;** anlar 'onlar, 3. çokluk kişi zamiri' EUTS 17 > **[uɫar]** 'onlar, 3. çokluk kişi
zamiri" 0601020301/43, 0601020302/19, 0601020305/76, 0601140101/107,
0601140101/75

OTü. **sarıg; sa:rıg** 'sarı' TT 174, **sarıg** 'sarı' EUTS 197, **sa:rıg** ~ **sarıg** 'sarı'
DLT 47 > **[sariq]** 'sarı' 0602060101/37

OTü. **bulak** 'pınar' ED 336a, **bulak** 'bulak, ark, kaynak' ETG 270, **bulak** 'kaynar,
pınar, çeşme, kanal' EUTS 52, **bulak** 'pınar' KB 115 > **[buɫaʃ]** < **[buɫaʃ]**
0601020305/35, 0601020305/33, 0601020305/34, 0601020305/90

Kelime Sonu:

OTü. **ba:la** ‘çocuk’ TT 171; ***bala** ‘aslında kuş yavrusu, modern zamanda insan yavrusu’ ED 332, **bala** ‘kuş yavrusu; genel olarak hayvan yavrusu’ DLT 403 > **[bɔla]** ‘çocuk, hem insan hem hayvan yavrusu’ 0508080101/32, 0508091602/7, 0508110101/36, 0508110101/44, 0601020301/114, 0601020301/184, 0601020302/16, 0601020302/76, 0601020302/90, 0601020302/95, 0601020303/56, 0601020303/57, 0601020701/110

OTü. **buka; buka:** ‘boğa’ ED 312a, **boğa** ‘boğa’ EUTS 46, **buka** ‘boğa’ DLT 308, **bu:ka** ‘boğa’ TT 179 > **[buqa]** ‘boğa’ 0602060111/348

OTü. **alma; alma:** ‘elma’ ED 146a, **alma** ‘Oğuzcada elma’ DLT 77 > **[ɔlma]** ‘elma’ 0601140502/51

OTü. **kısğa; kışğa:** ‘kısık’ ED 667a, **kışğa** ‘kısık, az’ EUTS 176, **kısğa** ‘kısık’ DLT 269 > **[qıʃsæ]** < **[qıʃsqa]** 0508080101/11, 0508080101/4, 0601060201/18, 0601140501/10, 0601140501/2, 0601140501/20

[ɒ]

[ɒ] oluşumunda sadece /a/ sesbiriminin değil, aynı zamanda /o/ sesbiriminin de etkisi olduğunu söyleyebiliriz. Daha açık ifade etmek gerekirse temel /a/ ve /o/ sesbiriminin birleşiminden teşekkül ettiği düşünülmekte. Çene açısı ve dil devimine göre temel /a/ ve /o/ sesbirimleriyle aynı özelliği taşıyan [ɒ] alt sesi, dudakların durumuna göre sınıflandırıldığında /o/ sesbiriminin etkisinde kalıyor ve şartlı olarak yuvarlak ünlüye değişmekte. İki ünlü ile bir ünlü işlevini gören bu ünlü alt sesi ön ve iç seste bulunabilir.

#—	C—C	C—V	-#
[ɔlti]	[bɔr]	[buɫaɣbɔɟi]	
[ɔt]	[tɔm]	[tɔɣ]	

Kelime Başı:

OTü. **altı; altı** 'altı' ED 130b, **altı** 'altı' EUTS 13 > **[ɒlti]** 'altı' 0601020301/144,

0601020301/44, 0601020301/45, 0601020301/54, 0601020301/61

OTü. **a:t** 'ad, isim' TT 172, **a:t** ~ **at** 'isim, unvan' DLT 52, **at** 'ad' JE 204 > **[ɒt]** 'ad,

isim, nam, unvan' 0508110101/57, 0601020301/40, 0601020306/59,

0601060201/186, 0601140103/60,

OTü. **ata:** 'baba' ED 40a, **ata** 'ata' ETG 262, **ata** 'baba' EUTS 24, **ata** 'baba' DLT 27

ata 'baba' KB 35, **ata** 'baba' JE 204 > **[ɒtæ]** 'ata' 0508110101/42,

0601020301/142, 0601020301/54, 0601020305/12, 0601060201/264

OTü. **atalık** 'bir babanın konumu veya görevleri' ED 59a > **[ɒtælic]** 'babalık'

0601060201/47

OTü. **at** 'at' ED 33a, **at** 'at' ETG 262, **at** 'at, beygir' EUTS 24, **at** 'at, kısırak' DLT 12, **at**

'at, hayvan' KB 32 **at** 'at' JE 204 > **[ɒt]** 'at, hayvan' 0508080101/17,

0508080101/25, 0508080101/26, 0508080501/9, 0508110101/32

OTü. **altmış; altmış** 'altmış' ED 130b, **altmış** 'altmış' EUTS 13, **altmış** 'altmış' OTG

237, **altmış** 'altmış' ETG 260 > **[ɒltmiʃ]** 'altmış' 0508110101/24,

0601020301/2, 0601020301/69, 0601020303/3, 0601140101/23

OTü. **ana; ana** 'ana, anne' ED 169b, **ana** 'anne' EUTS 14, **ana** 'anne' DLT 27 > **[ɒnæ]**

'ana, anne' 0604060601/24, 0602060111/69, 0601140101/2, 0601140101/3,

0601140101/87

OTü. **a:k** ~ **ak; a:k** 'ak, beyaz' ED 75a, **a:k** ~ **ak** 'Oğuzcada beyaz' DLT 53 > **[ɒq]** 'ak,

beyaz' 0508080501/10, 0508080501/11, 0508080501/6, 0601020306/29,

0601020306/3, 0601020306/4, 0601020306/5, 0601020306/6

OTü. **al-; al-** 'almak' ED 124b, **al-** 'almak' EUTS 12, **al-** 'almak' DLT 97 > **[ɒl-]** 'almak'

0601140502/53, 0601020701/109, 0602060111/103, 0601020305/89,

0602060111/131, 0508080101/65, 0508080502/19, 0508080502/21,
0508130101/3

OTü. **ak-** 'akmak' ED 77b, **ak-** 'akmak' EUTS 9, **ak-** 'akmak; (ordu, insan topluluğu için)

akar gibi gelmek DLT 93 > **[ɑq-]** 'akmak' 0601140102/76, 0602060110/174,
0602060110/175, 0601140502/95

OTü. **agrı-; ha:ğrı-** 'ağrımak' TT 172, **agrı-** 'ağrımak' DLT 35 > **[ɑɣrɪ -]** 'ağrımak'

0601060201/43, 0601060201/44, 0601060201/307, 0601140103/27,
0601140103/87, 0602060101/9

OTü. **nara** 'nar' ED 214b, **nara** 'nar, yemiş' EUTS 135 > **[næɾ]** 'nar, yemiş; insan

vucüdunda doğuştan var olan koyu pembe renkte bir leke ve doğuştan
vücudunda o leke bulunan kişiye verilen kadın ya da erkek ismi' 0602060101/1,
0602060101/12

OTü. **ha:z** 'az' TT 173, **a:z** 'az' ED 277a, **az** 'az, biraz' EUTS 28, **a:z ~ az** 'az' DLT

50 > **[ɑz]** 'az' 0601020305/74, 0601020306/48, 0601140103/74,
0602060101/85, 0602060111/372, 0601140103/74

OTü. **ay** 'ay (otuz gün)' EUTS 26, **a:y** 'yılın 12 bölümünden biri' DLT 54 > **[ɑj]** 'ay'

0601020301/56, 0601020305/73, 0601020701/112, 0601060201/188,
0601140102/28, 0601140102/45, 0602060106/1, 0602060106/2

OTü. **a:b** 'av' TT 171, **ab** 'av' EUTS 1 > **[ɑv]** 'av' 0602060109/69

Kelime İçi:

OTü. **bar-; bar-** 'varmak' ED 354a, **bar-** 'varmak, gitmek, ulaşmak' EUTS 33, **bar**

'gitmek' DLT 283 > **[bɑr-]** 'varmak' 0508110101/64, 0601140101/61,

0601140501/57, 0602060109/69, 0508080301/18, 0508080502/3,

0508080502/33, 0508110101/11, 0508110101/12, 0508110101/43,

0508110101/46, 0508110101/49, 0508110101/64

OTü. **tam** ~ **ta:m**; **ta:m** 'duvar, çatı' TT 174, **tam** 'duvar' EUTS 222, **ta:m tam** 'duvar, sur' DLT 36 > **[tɒm]** 'çatı, ev, aile' 0601140101/31, 0601140101/38, 0601140502/61

OTü. **baş** 'anatomik anlamda kafa, mecazi anlamda bir şeyin başı, başlangıcı' ED 375a, **baş** 'baş, ilk, öncü' ETG 266, **baş** 'baş, kafa' EUTS 35, **baş** 'insan başı; genel olarak baş (hayvan, bitki, eşya, dağ vb.)' DLT 510 > **[bɔʃ]** 'baş' 'anatomik anlamda kafa, mecazi anlamda bir şeyin başı, başlangıcı' 0508080101/4, 0601020305/11, 0602060110/126, 0602060110/184, 0601140102/77, 0602060110/185, 0601060201/289, 0601060201/273, 0601140502/101

OTü. **ta:g** ~ **tag**; **ta:ğ** 'dağ' ED463a, **tag** 'dağ' EUTS 219, **ta:ğ** TT 174, **ta:g** ~ **tag** DLT 35 > **[tɒɣ]** 'dağ' 0602060101/6

OTü. **sat** - 'satmak' ED 798b, **sat** - 'satmak' ETG 292, **sat** - 'satmak' DLT 414 **sat** - 'satmak' KB 383 > **[sɒt-]** 'satmak' 0601020305/41, 0601020305/42, 0602060101/1, 0508080101/44, 0604060601/120, 0601060201/163

OTü. **katun** ~ **ka:tun** 'kağanın eşi, hatun' TT 173, **katın** ~ **katun** 'hatun, kadın' EUTS 171, **ka:tun** 'hatun; Afrâsiyap soyundan gelen bütün kadınlarının unvanı' DLT 535, **katun** 'hatun, hakanın eşi' OTG 302 > **[χɒtɪn]** 'kadın, eş' 0601020701/56, 0602060110/143, 0602060110/17, 0602060110/18, 0602060110/31, 0601020303/45, 0601020304/63, 0601020701/52, 0601020701/53, 0602060101/5, 0602060110/172, 0602060111/201

[a]

[a] kendisinden önce gelen ötümlü, dişeti ve yan ünsüz olan [l], ötümlü, patlamalı ve ön damak ünsüzü olan [ɺ]; ötümsüz, patlamalı ve ön damak ünsüzü olan [c] ünsüzlerinden sonra arka dil ünlüsü olan /a/ sesbirimi inceliyor ve ön dilli [a] altsesine dönüşüyor diyebiliriz. Tam

olarak çene açısına göre geniş, dudakların durumuna göre düz, dilin devimine göre öndil
ünlüsüdür. Ön seste bulunmaz.

#—	C—C	C—V	-#
	[campır]	[aca]	[yca]
	[jap]	[billa]	[jæɲa]

Kelime İçi:

OTü. **erkek** ‘erkek’ ED 223b, **ärkäk** ‘erkek’ EUTS 74, **erkek** ‘hayvanların erkeği,
erkek’ DLT 68 > [ercac] ‘erkek’ 0604060601/109

OTü. **yılan; yıla:n** ‘yılan’ ED 930a, **yılan** ‘yılan’ EUTS 294, **yılan** ‘yılan’ DLT 31 >
[ilan] ‘yılan’ 0602060110/182, 0602060103/31, 0602060110/183,
0602060110/186

OTü. **içgerü; içgerü** ‘içeri’ ED 25b, **içger-** ‘içeriye sokmak’ DLT 120 > [itʃcarı] ‘içeri’
0508110101/1

OTü **ilgerü; ilgerü:** ‘ileri’ ED 144a, **ilgärü** ‘ileri’ EUTS 92 > [iljari] ‘geçmiş zamanda,
önce, ileriye, öne doğru’ 0508080101/73, 0508080501/14, 0508080501/39,
0508080501/58, 0601020701/120, 0601060201/111, 0601060201/120,
0601060201/124, 0601060201/125

Kelime Sonu:

OTü. **ağa; ağa** ‘büyük kardeş, ağabey’ EUTS 9 > [aca] ‘abi’ 0508080502/19,
08080502/21, 0508080502/8, 0508110101/46, 0508110101/94,
0601020303/44, 0601060201/87, 0601140502/21, 0602060101/109

OTü. **birle; birle** ‘ile’ ED 364b, **birle** ‘ile, birlikte, beraber’ EUTS 44, **birle** ‘ile,
birlikte, arasında’ DLT 36 > [billa] ‘birlikte, beraber’ 0508080101/27,
0508080101/30, 0601020301/61, 0601020302/95, 0601020701/11

OTü. **yenge ; yenge:** ‘yenge’ ED 950a, **yängä ~ yänggä** ‘yenge’ EUTS 293, **yenge;**
yenge ‘yenge’ DLT 610> **[jæŋja]** ‘yenge’ 0602060107/26, 0602060101/40,
0602060110/52, 0601060201/176, 0601060201/177

OTü. **işle-; işle:-** ‘çalışmak’ ED 262b > **[iʃla-]** ‘çalışmak’ 0602060104/18,
0602060104/32, 0602060104/33, 0602060104/35, 0602060104/37

OTü. **başla-; başla:-** ‘başlamak’ ED 381b > **[boʃla-]** ‘başlamak’ 0602060104/42,
0604060601/23, 0508110101/13, 0601020304/16, 0601140102/45,
0601140502/65, 0602060111/3, 0604060601/27, 0604060601/78,

OTü. **ıgla-; ıgla:-** ED 85b, **ıgla-** ‘ağlamak’ EUTS 85 > **[jiɣla]** ‘ağlamak’
0601060201/338, 0601060201/341, 0601060201/316, 0601020701/81,
0601020701/92, 0601060201/292, 0601020301/27, 0602060111/212

OTü. **bağla-; ba:-** ‘bağlamak’ ED 292a, **bağla-** ‘bağlamak’ EUTS 31 > **[baɣla-]**
‘bağlamak’ 0601060201/230, 0601060201/273, 0601140102/78,
0602060110/125, 0601060201/149

[æ]

[æ] oluşumu sırasında çene açısına göre geniş yakın, dudakların durumuna göre düz,
dilin devimine göre öndil ünlüsüdür. Kullanım alanı olarak iç ve son seste karşımıza çıkmakta.

#—	C—C	C—V	-#
	[ɑjæq]	[mɪnæn]	[ɒzjinæ]
	[jæχfi]	[yjæl-]	[tyjæ]

Kelime İçi:

OTü. **yağşı** ‘iyi, âla’ EUTS 281, **yağşı** ‘güzel, iyi’ KB 516, **yağşı** ‘yakışıklı, hoş, güzel;
iyi’ JE 224 > **[jæχʃi]** ‘iyi’ 0508080101/79, 0508080501/23, 0508080501/27,

0508080501/43, 0508080501/44, 0508080502/12, 0601020301/117,
0601020301/131, 0601020301/177, 0601020301/63,

OTü. **birle; birle** 'ile' ED 364b, **birle** 'ile, birlikte, beraber' EUTS 44, **birle** 'ile, birlikte, arasında' DLT 36, **bilen** 'ile, birlikte' JE 205 > [minæn] 'ile, birlikte'
0508080101/22, 0508080101/24, 0508080101/27, 0508080101/32,
0508080101/35

OTü. **adək; adək** 'ayak' ED 45a; **adək** 'ayak' EUTS 3, **adək** DLT 27, **adək** 'ayak'
KB 4, **ayək** 'ayak' JE 204 > [ajæw] < [ajæq] 'ayak' 0601140103/58,
0602060107/7, 0601140502/101, 0601140103/98, 0602060107/27,
0601140102/109

OTü. **yan ~ ya:n; yan** 'taraf, yan' EUTS 283, **ya:n** 'yan' TT 175, **ya:n** 'kalça kemikleirnin başları; kalça kemiği' DLT 515 > [jæn] 'yan, taraf, kalça kemikleirnin başları; kalça kemiği' 0602060101/10, 0602060101/53,
0602060106/1, 0602060101/70, 0601140502/69, 0602060112/29,
0601020302/95

OTü. **utanç ~ utunç; u:tañç** 'utanç' ED 60b, **utunç ~ utanç** 'Oğuz lehçesinde utanılacak, utandıran' DLT 78 > [yjæt] 'utanç' 0601060201/341

OTü. **yañı; yangı** 'yeni, taze' EUTS 283 > [jæɲji] 'yeni' 0508080101/6,
0601020301/161, 0601020301/162, 0601060201/257, 0602060111/102,
0602060111/197, 0602060111/255, 0602060101/53

Kelime Sonu:

OTü. **azkıña**: 'azıcık' ED 284b, **azğına** 'azıcık, çok az' EUTS 28, **az-ķia** 'azıcık, biraz' EUTS 29, **azrak** 'biraz, daha az' DLT 602 > [ɔzjinæ] 'azıcık, biraz'
0601140101/74, 0601140103/80

OTü. **tevey** ‘deve’ ED 447b, **tävä** ‘deve’ EUTS 235, **tewe** ‘deve’ DLT 26 > [tyjæ]

‘deve’ 0508080501/8, 0601140501/60, 0601060201/266, 0601060201/6,
0601060201/265

OTü. **uya**: ‘yuva’ ED 273a, **uya** ‘yuva, çukur’ EUTS 269, **uya** ‘kuş yuvası’ DLT 55 >

[yjæ] ‘yuva, kuş yuvası’ 0604060601/104

OTü. **ana**; **ana** ‘ana, anne’ ED 169b, **ana** ‘anne’ EUTS 14, **ana** ‘anne’ DLT 27 > [ɒnæ]

‘ana’ 0604060601/24, 0602060111/69, 0601140101/2, 0601140101/3,
0601140101/87, 0601060201/179, 0601060201/180

OTü. **ara**: ‘ara’ ED 196a, **ara** ‘ara, orta’ EUTS 18, **ara** ‘arasında, bir şeyin ortası’ DLT

56 > [aræ] ‘ara, orta’ 0508110101/45

OTü. **erte** ~ **irte**; **ärtä** EUTS 75, **erte** ~ **irte** ‘sabahın erken saati’ DLT 74 > [ertæ]

‘erken, sabahın erken saati’ 0601020302/42

3.1.1.1.1.2. /e/ ünlüsü

/e/ ünlü sesbiriminin dudakların durumu ve dilin devimine göre aynı özelliği taşıyan ancak çene açısına göre yarı dar ve yarı geniş olmak üzere iki altsesi vardır.

[e]

[e] çene açısına göre yarı dar, dudakların durumuna göre düz ve dilin devinimine göre öndil ünlüsüdür. Araştırma bölgemizde ön ve iç seste bulunmakta.

#—

C—C

C—V

-#

[endi]

[celin]

[beʃic]

[emiz-]

[jetmiʃ]

[temir]

Kelime Başı:

OTü. **amti** ‘şimdi’ ED 156b, **amti**, **ömti** ‘şimdi’ ETG 260, **emdi** ‘şimdi’ DLT 30, **amti**

‘şimdi’ EUTS 14, **ämti** ‘şimdi’ EUTS 72, **emdi** ‘şimdi’ KB 146 > [endi] ‘şimdi’

0508080101/3, 0508080301/25, 0508080501/35, 0508080501/36,
0508080501/37, 0508080501/48, 0508080501/8, 0508080502/22,
0508080502/23, 0508080502/9, 0508110101/17

OTü. **ämizmäk** 'emzirmek' EUTS 71, **emüz** 'emzirmek' DLT 99 > **[emiz-]** 'emzirmek'
0602060110/146

OTü. **elig; ellig** 'elli' ED 141a, **elig** 'elli' DLT 71 > **[ellij]** < **[ellic]** 'elli' 0601020301/144,
0601020301/143, 0601140103/15, 0602060111/65, 0601140102/106,
0602060104/48, 0602060104/49, 0508110101/18, 0602060103/6

OTü. **erte** ~ **irte**; **ärtä** EUTS 75, **erte** ~ **irte** 'sabahın erken saati' DLT 74 > **[ertæ]**
'erken, sabahın erken saati' 0601020302/42

OTü. **éşid-** 'işitmek' ED 257b, **äşid-** 'işitmek' EUTS 77, **eşit-** 'işitmek, duymak' DLT
114, 253 > **[eşit-]** 'işitmmek' 0601020306/16, 0508080501/37, 0601020301/149,
0602060104/62, 0604060601/11, 0601020304/6

OTü. **erüt-** 'eritmek' ED 207b, **erüt-** 'eritmek' DLT 112 > **[erit-]** 'eritmek'
0601060201/222

OTü. **ez-** 'ezmek' ED 279b, **ez-** 'ezmek' DLT > **[ez-]** 'ezmek' 0508080101/43,
0601060201/217, 0601060201/222, 0601140103/69

OTü. **egil-** 'bükülmek, eğilmek' ED 106b, **änggil-** 'eğilmek' EUTS 72, **egil-** 'eğilmek'
DLT 108 > **[ejil-]** 'eğilmek' 0601060201/156

Kelime İçi:

OTü. **béşük** 'beşik' ED 380b, **be:şik** 'beşik' TT 182; **bişük, bişik** 'beşik' EUTS 45,
beşik/bēşik 'beşik' DLT 469 > **[beşic]** 'beşik' 0601140103/62, 0602060108/21

OTü. **tegirmen** 'değirmen' ED 486b, **tägirmän** 'değirmen' EUTS 231, **tegirmen**
'değirmen' DLT 185 > **[teřirmæn]** 'değirmen' 0601140502/6, 0601140502/5

OTü. **kes-**; **kes-** 'kesmek' ED 748b, **kes-** 'kesmek' DLT 269 > [**ces-**] 'kesmek'
0601060201/102, 0601060201/101, 0601060201/103, 0601060201/106,
0601060201/240, 0601060201/271, 0601060201/278, 0601060201/99

OTü. **ye:tmiş** ~ **yetmiş**; **yètmiş** 'yetmiş' ED 891b, **ye:tmiş** 'yetmiş' TT 182 > [**jetmiş**]
'yetmiş' 0601020303/76, 0601020305/5, 0601060201/24, 0601140102/36,
0601140102/45, 0601140102/53, 0601140103/3, 0601140103/4,
0602060101/117, 0602060102/11, 0602060102/19, 0602060111/148,
0602060111/177

OTü. **kəlin** 'gelin' ED 719a, **kälin** 'gelin' EUTS 104 > [**celin**] 'gelin' 0508080101/33,
0601020301/48, 0601020302/11, 0601020302/14, 0601020303/71,
0601020701/34, 0601140101/105, 0601140103/102, 0601140103/97,
0601140501/25, 0602060101/1

[ɛ]

[ɛ] çene açısına göre yarı geniş, dudakların durumuna göre düz, dilin devinimine göre öndil ünlüsü olarak tanımlanabilir. Ön ve son seste çok nadir rastlanır. Çoğu zaman tek heceli iç seslerde bulunan yarı geniş [ɛ] ünlüsü, bulunduğu kelime ek aldığı anda, yarı dar hal alabilir. Ayrıca, kelimenin ikinci ve ondan sonraki hecelerinde daha sık görünür.

#—	C—C	C—V	-#
[ɛl]	[mən]	[mandɛj]	[enɛɛɛ]
[ɛc-]	[bɛf]	[ujɛr]	[jɛ-]

Kelime Başı:

OTü. **elig** 'el' ED 140b, **älig** 'el' EUTS 71, **elig** 'el' DLT 32 > [**el**] 'el' 601030301/15,
0601140102/2, 0601140102/3, 0601140501/51, 0604060601/31,

0601020301/77, 0601020304/8, 0601060201/121, 0601060201/341,
0601060201/87

OTü. **ek** - 'ekmek' DLT 94, **ek** - 'bir şey ekmek' KB 144 > [**ɛc-**] 'bir şey ekmek'

0602060102/7, 0601020305/66, 0601020306/54, 0601140101/129,
0601140501/52, 0601020305/58, 0601020301/119, 0601020305/39,
0601020305/40, 0601020305/48, 0601020305/51, 0601020305/52,
0601020305/55, 0601140101/139, 0601140103/42, 0604060601/17

Kelimenin İçi:

OTü. **ben** ~ **men**; 'ben' ED 346a, **män** 'ben' EUTS 129, **men** 'ben' DLT 18, **men** 'ben'

KB 309 > [**mən**] 'ben' 0508080101/15, 0508080101/18, 0508080101/48,
0508080101/77, 0508080301/19, 0508080501/38, 0508080501/59,
0508080501/68, 0508080502/13, 0508080502/23, 0508080502/25,
0508091601/1, 0508110101/21, 0508110101/85

OTü. **bi:ş**; **bè:ş** 'beş' TT 182, 73, **bè:ş** 'beş' ED 376a, **bi:ş** DLT 73 > [**bɛʃ**] 'beş'

0508080101/21, 0508091601/8, 0508110101/41, 0508110101/96,
0601020301/132, 0601020301/36, 0601020303/72, 0601020304/45,
0601020304/7, 0601060201/87, 0601140101/110, 0601140101/113

OTü. **muntag**; **buntağ** 'böyle' ED 349b, **muntag** ~ **monta:g** 'böyle' ETG 287 **muntağ**

'bunun gibi, böyle, bu türden, bu nedenle' EUTS 133, **mundag** 'böyle' DLT 30 >
[**mandɛj**] 'böyle' 0508110101/9, 0508110101/90, 0601020302/18,
0601020302/29, 0601020302/73, 0601020303/75, 0601060201/289,
0601140101/134, 0601140502/11, 0601140502/9, 0602060101/14,
0602060101/36, 0602060104/62, 0602060111/254, 0602060111/282,
0604060601/128

OTü. **yim** 'yem, yemek' EUTS 296, **yi:m** 'yiyecek, rızık' DLT 241 > **[jɛm]** 'yem'
0601020305/53, 0601140101/141, 0601140502/6, 0601140502/7

OTü. **yer; yèr** 'yer' ED 955a, **yir** 'yer' EUTS 298, **yèr ~ yer** 'yer' DLT 137 > **[jɛr]** 'yer'
0508080501/12, 0508080501/28, 0508080501/57, 0601020302/10,
0601020304/47, 0601020305/30, 0601020306/46, 0601020306/48,
0601140502/41, 0602060102/23

OTü. **sen; sen** '2. teklik kişi adılı, sen' ED 831b, **sän** 'sen (zahir)' EUTS 200, **sen** 'sen'
DLT 33 > **[sɛn]** 'sen, 2. teklik kişi adılı' 0508080301/19, 0601060201/171,
0601060201/190, 0601060201/333, 0601060201/83, 0601140101/60,
0601140501/10, 0601140501/9, 0602060110/96

Kelimenin Sonu:

OTü. **yi-** 'yemek' KB 541 > **[jɛ-]** 'yemek' 0601140502/53, 0508080301/14,
0601020301/31, 0601020305/33, 0601020305/55, 0601020302/34

OTü. **kel-; kel-** 'gelmek' ED 715b, **käl-** 'gelmek' EUTS 104, **kel-** 'gelmek' DLT 29 >
ce - : <cel- "gelmek" 0602060111/367, 0601140502/53, 0602060110/97,
0601020301/56

3.1.1.1.3. /ɪ/ ünlüsü

/ɪ/ çene açısının durumuna göre dar, dudakların durumuna göre düz, dilin devimine göre artdil ünlüsüdür. Arka dil ünlüleri arasında yer alan /ɪ/ ünlüsü çıkış yeri açısından ortadil ünlüsü olarak da görülebilmektedir (Selen 1979: 21). Söz konusu /ɪ/ ünlü sesbirimi araştırma bölgemizde hem arka dil ya da artdil, hem orta dil ünlüsü olarak karşımıza çıkmakta. /ɪ/ ses biriminin kendinden önce veya sonra gelen ünsüzün niteliğine göre iki altsesi bulunur. Onlar, [w] ve [i] altsesleridir.

[ʊ]

[ʊ] altsesi çene açısının durumuna göre dar, dudakların durumuna göre düz ve dilin devimine göre artdil ünlüsüdür. Ön seste, bir de ötüksüz, sızıcı ve küçükdil ünsüzü /χ/; ötümlü, sızıcı, küçükdil ünsüzü /ʁ/; ötüksüz, patlayıcı, küçükdil ünsüzü /q/ ünsüzünden sonra artdil ünlüsü görevini üstlendiğini söylemek mümkün.

#—	C—C	C—V	-#
[ʊnaq]	[qʊz]	[təqqʊz]	[əqʊ-]
[ʊs]	[ʊntumaq]	[təqʊndi]	[qʊ-]

Kelime Başı:

OTü. **maḵ** ‘melce’ ETG 273, **maḵ** ‘dost, arkadaş’ EUTS 86 > [ʊnaḵ] ‘dost, yakın arkadaş’ 0602060101/21

OTü. **i:s** ‘is, koku, duman’ TT 176 > [ʊs] ‘is, koku, duman’ 0602060102/23

OTü. **isit** ‘ateşlenmek; ısınmak’ DLT 113 > [ʊstimæ] ‘ateşlenmek’ 0601060201/43

OTü. **isiḡ** ‘sıcak’ ED 246a, **isiḡ** ‘ısı, sıcaklık’ EUTS 98, **isiḡ** ‘sıcak’ DLT 48 > [ʊssuḵ] ‘sıcak’ 0604060601/91, 0604060601/96

OTü. **iri-** /**irü-** ‘çürümek, bozulmak, sağlığı bozulmak’ ED 198b > [ʊri -] ‘çürümek, bozulmak, sağlığı bozulmak’ 0601140103/28

Kelime İçi:

OTü. **kı:z**; **kı:z** TT 176, **kız** ‘kız’ EUTS 178, **kı:z** ~ **kız** ‘cariye’ DLT 5 > [qʊz] ‘kız’
0508080101/21, 0508080301/14, 0508130101/3, 0601020301/95,
0601020302/22, 0601020302/73, 0601020302/75, 0601020303/46,
0601020305/21, 0601020305/23, 0601020701/37, 0601020701/42,
0601020701/57, 0601060201/20

OTü. **kımız** ‘fermente edilmiş kısırak sütü, kımız’ ED 629b > [**qumiz**] ‘kımız’

0601060201/227, 0601060201/231, 0601060201/255

OTü. **tokuz; toqız** ‘dokuz’ EUTS 245, **tokuz** ‘dokuz’ DLT 498 > [**toqquz**] ‘dokuz’

0508080101/62, 0602060101/25, 0602060102/1, 0602060104/10,
0602060104/20, 0602060104/28, 0602060104/48, 0602060104/57,
0602060104/72, 0602060111/148

OTü. **bıldır** ‘bir yıldır, geçen yıl’ ED 334a, **bıldır** ‘geçen yıl’ DLT 229 > [**bułtır**] ‘bir yıldır, geçen yıl’ 0601020302/8

OTü. **ba:kır-** ‘bağırmaq’ ED 318a, **ba:kır-** ‘bağırmaq’ TT 172, **bakır** ‘bağırmaq’ DLT 526 > [**baqır-**] ‘bağırmaq’ 0601020302/85

OTü. **çakır-** ‘haykırmak, bağırmaq’ ED 410a, **çagıla-** ‘gürültü edip çağırmaq’ DLT 586 > [**tʃaqır-**] ‘çağırmaq’ 0601140501/41, 0508080502/28, 0508110101/35,
0601020302/84, 0601060201/87, 0602060101/33, 0602060101/34,
0604060601/21

OTü. **yıkıl-** ‘yıkılmak, düşmek, çökmek’ ED 902a > [**jiqıł-**] ‘yıkılmak, düşmek, çökmek’ 0602060110/153, 0601020303/13

Kelime Sonu:

OTü. **okı-** ‘okumak, çağırmaq’ EUTS 140, **okı-** ‘çağırmaq’ DLT 556 > [**oqı-**] ‘okumak’ 0602060111/166, 0602060109/3, 0602060109/10, 0602060109/39,
0602060109/4, 0508080101/59, 0508080501/44, 0508110101/26,
0602060109/45, 0602060109/47, 0602060109/82, 0602060111/315,
0604060601/75

OTü. **yılkı:** 2 ‘dört ayaklı çiftlik hayvanı’ ED 925b > [**jılqı**] ‘at, at sürüsü’ 0601020304/50

OTü. **kadğu** ‘kaygı’ ED 598b > [**qajɣı**] ‘kaygı’ 0601060201/137

OTü. **қил** - ‘kılmak, yapmak, icra etmek’ ETG 280, **қилмақ** ‘yapmak, yaratmak, vücüda getirmek’ EUTS 175, **қил** - ‘kılmak, etmek, yapmak’ DLT 30, **қил** - ‘kılmak, etmek, yapmak’ KB 243, **қил** - ‘kılmak, etmek, inşa etmek’ JE 213 > **[qıɯ-]** ‘kılmak, yapmak, etmek, icra etmek’ 0508080501/54, 0508080501/63, 0601140101/128, 0601140101/134, 0601140103/86, 0602060112/33, 0601020301/43, 0601140501/17, 0601140501/31, 0601140502/45, 0604060601/117, 0601020305/64

[al-], [ɔl-], [bəl-], [bɔl -], [cel-], [qɯl -], [qɔl -], [sɔl-] gibi /l/ sesi ile biten tek heceli fiillerde çoğu zaman /l/ ünsüzü düşüyor ve fiil, kısa şekliyle kullanılıyor. Yukarıda, son sesteki [ɯ] ünlüsü için verdiğimiz [qɯ-] örneğinde olduğu gibi. Bunun örneklerine Özbek, Kırgız ve Kazak Türkçelerinde de rastlanılır.

[i]

[i] oluşumu açısından artdil ünlüsü olan /i/ sesbirimi ile öndil ünlüsü olan /i/ sesbiriminin birleşiminden teşekkül ediyor. İki ünlü ile bir ünlü işlevini gören dar, düz ve ortadil ünlüsü olan bu altsesi, iç ve son seste karşımıza çıkmakla birlikte bazen iki ünsüz arasında nicelik açısından normalden daha kısa telaffuz edilmektedir.

#—

C—C

C—V

-#

[bir]

[ɔltmi]

[ecci]

[biz]

[cir-]

[endi]

Kelime İçi:

OTü. **bi:r** ~ **bir**; **bi:r** ‘bir’ ED 353b, **bi:r** ‘bir’ TT 183, **bir** ‘bir’ EUTS 43, **bi:r** ~ **bir** ‘sayıda bir’ DLT 12 > **[bir]** ‘bir, sayıda bir’ 0508080101/1, 0508080101/18,

0508080101/20, 0508080101/26, 0508080101/3, 0508080101/43,
0508080101/45, 0508080101/54, 0508080101/8

OTü. **birinçi** ‘birinci’ EUTS 44, **birinç** ‘birinci’ DLT 607 > [**birint̃i**] ‘birinci’
0508080101/14, 0508080301/4, 0508080501/68, 0601020304/6,
0601020305/38, 0601020305/97, 0601020306/26, 0601020701/36

OTü. **birer** ‘birer’ ED 368a, **birär** ‘birer’ EUTS 43 > [**birær**] ‘birer’ 0601140103/59,
0602060112/12

OTü. **biz** ‘biz’ ED 388a, **biz** ‘biz’ EUTS 45, **biz** ‘biz’ DLT 163 > [**biz**] ‘biz’
0601020305/31, 0601020305/49, 0601020305/78, 0601020306/36,
0601020306/53, 0601060201/92, 0601060201/119, 0601140101/86,
0601140102/70

OTü. **altmış; altmış** ‘altmış’ ED 130b, **altmış** ‘altmış’ OTG 237, **altmış** ‘altmış’ ETG
260, **altmış** ‘altmış’ EUTS 13 > [**ölm̃i**] 0508110101/24, 0601020301/2,
0601020301/69, 0601020303/3, 0601140101/23, 0601140101/29,
0601140102/107, 0601140102/21, 0601140103/2

OTü. **altun; altun** ‘altın’ ED 131a, **altun** ‘altın’ EUTS 13, **altun** ‘altın’ DLT 38 > [**öltin**]
‘altın’ 0601060201/334

OTü. **éşid-** ‘işitmek’ ED 257b, **äşid-** ‘işitmek’ EUTS 77, **eşit-** ‘işitmek, duymak’ DLT
114, 253 > [**efit-**] ‘işitmmek’ 0601020306/16, 0508080501/37, 0601020301/149,
0602060104/62, 0604060601/11, 0601020304/6

OTü. **erüt-** ‘eritmek’ ED 207b, **erüt-** ‘eritmek’ DLT 112 > [**erit-**] ‘eritmek’
0601060201/222

OTü. **kir-** ‘girmek’ ED 735b, **kiriksä-** ~ **kir-** ‘girmek’ EUTS 111, **kir-** ‘girmek’ DLT
537 > [**cir-**] ‘girmek’ 0508110101/1, 0602060111/78, 0602060111/43,
0604060601/126, 0601060201/152, 0602060111/203, 0602060111/204,
0602060111/212, 0604060601/113

OTü. **tıl; tıl** 'dil' ED 489b, **tıl** 'genel olarak dil (lisa:n), konuşma organı (lisa:n)' DLT

66 > [**tıl**] 'dil' 0508080501/63, 0508080501/65, 0602060111/285,
0602060111/79, 0508080101/3, 0508080501/56, 0601060201/85,
0602060111/171, 0602060111/43, 0602060111/13, 0601140502/96

OTü. **til-**'dilmek' ED 490b, **til-** 'dilmek' DLT > [**til -**] 'dilmek' 0601140103/73,

0601140103/82, 0601020701/96, 0601020701/98, 0601020701/99,
0601140103/74, 0601140103/87, 0601020701/93, 0601020701/97,
0601140103/70

Kelime Sonu:

OTü. **barı** 'bütün, hep, bütünü, hepsi' KB 58 > [**ba:ri**] 'bütün, bütünü, hepsi'

0508080101/46, 0601020303/16, 0601020303/18, 0601020303/44,
0601020303/52, 0601020701/30, 0601140101/119, 0602060111/57,
0601020305/34, 0602060111/370

OTü. **taşgaru; taşgaru** 'dışarı' ED 563a, **taş**'dışarı, dış' DLT 511 > [**tæʃqari**] 'dışarı'

0508080301/7, 0601020301/118, 0601020302/38, 0601020304/47,
0601020304/57, 0601020306/9, 0602060110/163, 0604060601/40,
0601140101/149

OTü. **agrı-; ha:ğrı-** 'ağrımak' TT 172, **agrı-** 'ağrımak' DLT 35 > [**ɹæɾi-**] 'ağrımak'

0601060201/43, 0601060201/44, 0601060201/307, 0601140103/27,
0601140103/87, 0602060101/9

OTü. **keçi; keçi:** 'keçi' ED 695a, **äckü** 'keçi' EUTS 68, **keçi** 'Oğuzcada keçi' DLT 541 >

[**etʃci**] 'keçi' 0508080301/18, 0601020305/27, 0508080301/22, 0601060201/229

OTü. **altı** 'altı' ED 130b, **altı** 'altı' ETG 260 > [**ɹlti**] 'altı' 0601020301/144,

0601020301/44, 0601020301/45, 0601020301/54, 0601020301/61,
0601020301/73, 0601020304/60, 0601060201/309, 0601060201/41

OTü. **altınç** ‘altıncı’ ED 131b, **altınç** ‘altıncı’ EUTS 13 > [ɒltintʃi] ‘altıncı’

0602060105/4, 0508110101/24, 0601060201/14, 0601060201/15,
0601140101/147, 0601140102/10, 0602060108/12

OTü. **ha:rı** ‘arı’ TT 173, **arı** ‘arı, eşek arısı’ DLT 56 > [arı] ‘arı’ 0604060601/102,

0604060601/104, 0604060601/112, 0604060601/119, 0604060601/123,
0604060601/130, 0604060601/90, 0604060601/93, 0604060601/95,
0604060601/96

OTü. **eski**; **eski**: ‘eski’ ED 246b, **äski** ‘eski’ EUTS 77, **eski** ‘eski ve yıpranmış şey’ DLT

77 > [esci] ‘eski ve yıpranmış şey’ 0601020305/80, 0602060111/59,
0604060601/33, 0604060601/37

OTü. **ikki**; **ékki** ‘iki’ ED 100b, **iki** ‘iki’ EUTS 91, **ikki** ‘iki’ DLT 78 > [ecci] ‘iki’

0508080101/1, 0508080101/26, 0508080101/66, 0508080101/67,
0508080101/68, 0508091601/7, 0601020301/104, 0601020301/11,
0601020301/121

OTü. **kamçı** ‘kamçı’ EUTS 1631 > [qamtʃi] ‘kamçı’ 0601060201/150,

0601060201/334

3.1.1.1.1.4. /i/ ünlüsü

/i/ araştırma bölgemizde bu ünlü sesbiriminin uzun biçimine de rastlanmaktadır. Ancak onun temelde uzun ünlü olmadığını, kelime içinde ünsüz düşmesi gibi sesbilimsel olaylara bağlı ortaya çıktığını söylemek mümkün. Konuyla ilgili çalışmamızın ünlü uzunlukları kısmında daha detaylı bilgi verilecektir.

[i]

[i] çıkış yeri açısından dar, dudakların durumuna göre düz ve dilin devimine göre öndil ünlüsüdür. Kelimenin ön ve iç sesinde bulunur.

#—	C—C	C—V	-#
[it̪]	[mip]	[t̪iric]	
[il̪ari]	[j̪iirmæ]	[ticca]	

Kelime Başı:

OTü. iş; i:ş ED 254a, i:ş 'iş, amel' DLT 79, i:ş 'iş' TT 182 > [iʃ] 'iş' 0601020306/51,
0601060201/128, 0601060201/209, 0601060201/26, 0601140101/56,
0601020301/57

OTü. içgerü; içgerü "içeri" ED 25b, içger-'içeriye sokmak' DLT 120 > [it̪cari] 'içeri'
0508110101/1

OTü. ilgerü; ilgerü 'ileri' ED 144a, ilgärü 'ileri' EUTS 92 > [il̪ari] 'geçmiş zamanda,
önce, ileriye, öne doğru' 0508080101/73, 0508080501/14, 0508080501/39,
0508080501/58, 0601020701/120, 0601060201/111, 0601060201/120,
0601060201/124, 0601060201/125

OTü. iç- 'içmek' ED 19a, iç- 'içmek' EUTS 88, iç- 'içmek' DLT 92 > [it̪-] 'içmek'
0601020304/5, 0601020304/11, 0601020305/36, 0601020306/33,
0601020306/47, 0602060111/376, 0601020305/49, 0602060111/73

OTü. idiş 'kadeh, kap' DLT 42 > [idiʃ] 'tabak' 0602060101/92

OTü. yılan; yıla:n 'yılan' ED 930a, yılan 'yılan' EUTS 294, yılan 'yılan' DLT 31 >
[ilan] 'yılan' 0602060110/182, 0602060102/31, 0602060110/183,
0602060110/186

OTü. yıp 'ip' ED 870b, yıp 'ip, iplik' DLT 90 > [ip] 'ip, iplik' 0602060110/126

Kelime İçi:

OTü. **elig; ellig** 'elli' ED 141a, **elig** 'elli' DLT 71 > **[ellic]** 'elli' 0508110101/43, 0601140101/170, 0602060104/39, 0604060601/97

OTü. **bin-; bin-** 'binmek' ED 348a, **bin-** 'binmek' OTG 240, **mün-** 'binmek' DLT 279 > **[min-]** 'binmek' 0602060110/161, 0508110101/97, 0601060201/335, 0602060110/152, 0601060201/322, 0602060110/131

OTü. **bintür-** 'bindirmek' ED 350a, **bintür-** '(ata) bindirmek' OTG 241, **mündür-** 'bindirmek' DLT 365 > **[mindir-]** 'bindirmek' 0602060107/25, 0602060110/14

OTü. **birle; birle** 'ile' ED 364b, **birle** 'ile, birlikte, beraber' EUTS 44, **[birle]** 'ile, birlikte, arasında' DLT 36 > **[billa]** 'birlikte, beraber' 0508080101/27, 0508080101/30, 0601020301/61, 0601020302/95, 0601020701/11

OTü. **biñ** 'bin' ED 346b, **min, biñ, biñ** 'bin (sayı)' ETG 287, **miñ** 'bin' DLT 119 > **[mip]** 'bin (sayı)' 0601020301/2, 0601020301/4, 0601020304/45, 0601020306/42, 0601140101/1, 0601140101/144, 0601140101/145, 0601140101/146, 0601140101/147

OTü. **tirig** 'diri' ED 543b, **tirig** 'canlı, diri' DLT 11 > **[tiric]** 'canlı, diri' 0601020301/14

OTü. **kişi; kişi:** 'kişi' ED 752b, **kişi** 'kişi' EUTS 112, **kişi** 'insan, kişi, insanlar' DLT 17 > **[ciñi]** 'kişi' 0508110101/46, 0508110101/47, 0508110101/48, 0508110101/56, 0601140101/128, 0601140102/5, 0602060110/122

OTü. **tik-; tik-** 'dikmek' ED 475b, **tik** - '(elbise vb.. şeyleri) dikmek' DLT 455 > **[tic-]** 'elbise vb. şeyleri dikmek' 0601140102/71, 0601020306/44, 0602060109/43, 0601140102/74, 0601140102/76, 0601140102/77, 0601140102/73, 0601140102/75

OTü. **kéyik** 'geyik' ED 755a > **[cijic]** 'geyik' 0508080501/14

3.1.1.1.5. /o/ ünlüsü

/o/ ünlü sesbiriminin de tıpkı /i/ sesbirimi gibi nicelik açısından bir de uzun biçimine rastlanır. Teşekkül noktası ünsüz düşmesi ve eklere bağlıdır (bkz. ünlü uzunlukları). /o/ ünlü sesbiriminin bir de ön ve iç seslerin ilk hecelerinde karşımıza çıkan yarı geniş altsesi bulunmakta.

[o]

[o] çene açısına göre yarı dar, dudakların durumuna göre yuvarlak ve dilin deviminine göre artdil ünlüsüdür. Nicelik açısından normal uzunlukta olan [o] ünlüsü, Türkçe kökenli kelimelerde iç ve son seste sayılı denilecek kadar azdır. Rusçadan geçen alıntı kelimelerde ise sık görünür.

#—	C—C	C—V	—#
	[qorɔ:]	[biroq]	[mono]
	[doska]	[botʃka]	[deto]

Kelime İçi:

OTü. **birök**, **bir** + **ök** ‘fakat, ama’ ED 362a > **[biroq]** ‘fakat, ama’ 0508080502/24,
0601020301/151, 0602060110/122, 0602060111/57, 0508080502/41,
0604060601/6

OTü. **munu** ‘işte bu (gösterme edatı)’ DLT 549, > **[monɔvi]** ‘işte bu (gösterme edatı)’
0508080101/10, 0508080502/7, 0508110101/4, 0601020305/38,
0601020701/39, 0601060201/2, 0601140101/78, 0601140101/82,
0601140101/86, 0601140101/87

Rus. **доска** doska ‘tahta’ BRTS 199 > **[doska]** ‘tahta’ 0602060111/315,
0602060109/14

Rus. **бочка** bočka ‘fıçı’ BRTS 56 > [**botʃka**] ‘fıçı’ 0602060111/180

Rus. **колхоз** ‘kolhoz, kollektiv çiftlik’ BRTS 332 > [**kaɫxoz**] < [**koɫxoz**] ‘kolhoz, kollektiv çiftlik’ 0601020302/4, 0601140102/14, 0602060104/52, 0602060104/54

Rus. **совхоз** ‘devlet çiftliği’ BRTS 855 > [**sapqoz**] ‘devlet çiftliği’ 0601140101/29, 0601140502/36

Rus. **стол** ‘masa’ BRTS 878 > [**stoɫ**] ‘masa’ 0602060101/78, 0604060601/70, 0604060601/87

Kelime Sonu:

OTü. **муну** ‘işte bu (gösterme edatı)’ DLT 549, > [**mono**] ‘şu (gösterme edatı)’ 0508080301/25, 0601020302/29, 0601020302/84, 0601020303/65, 0601020304/25, 0601020305/87, 0601060201/298, 0601060201/91, 0601140101/91

Rus. **дело** delo ‘dosya, evrak’ BRTS 176 > [**deɫo**] ‘dosya, evrak’ 0602060111/278

[ɔ]

[ɔ] çıkış yeri açısından yarı dar, dudakların durumuna göre yuvarlak, dilin devimine göre artdil ünlüsüdür. Kullanım alanı önses, tek heceli ya da sözcüğün ilk hecelerinde karşımıza çıkmakta.

#—	C—C	C—V	-#
[ɔɓɸɸɪ]	[qɔj-]	[tɔɓɪ]	
[ɔɸ]	[bɔɪ-]	[tɔj]	

Kelime Başı:

OTü. **ogul**; **oğul** 'oğlan' ED 83b, **oğul** 'oğul' EUTS 139, **ogul** ~ **ogul** DLT 37/24 > [ɔɓɸɸɪ]

'oğul' 0508080101/21, 0602060109/75, 0602060110/145, 0602060110/146,
0602060110/162, 0602060110/180, 0602060110/187, 0602060110/188,
0602060110/42, 0602060110/74

OTü. **ösne**- 'benzemek' ED 249a, **oğşa** -, **oğşa** -, **ohşa** - 'benzemek' ETG 288, **oğşamak**

'benzemek' EUTS 140, **oxşa** 'benzemek' 144, **oğşa** KB 337 > [ɔɸɸæ-] 'benzemek'
0602060104/9, 0508080502/40, 0602060101/36, 0602060101/39,
0602060110/189, 0602060111/4

OTü. **okı**- 'okumak, çağırmak' EUTS 140, **okı**- 'çağırmak' DLT 556 > [ɔɸɸɪ-]

'**okumak**' 0602060111/166, 0602060109/3, 0508080501/43, 0508080501/44,
0602060111/186, 0602060111/306, 0602060109/17, 0602060109/5,
0602060111/158

OTü. **o:n** 'on' ED 166b, **o:n** 'on' DLT 36, **o:n** 'on' TT 177 > [ɔɸɸɪ] 'on' 0508080101/1,

0508080101/15, 0508080101/20, 0508080101/62, 0508080101/66,
0508080101/67, 0508080101/68, 0508091602/7, 0508110101/8,
0602060101/77, 0602060104/12, 0602060104/14, 0602060107/9,
0602060109/26, 0602060109/7, 0602060109/77

OTü. **oyna**-; **oyna**- 'oynamak' EUTS 145, **oyna**- 'oynamak' DLT 379 > [ɔɸɸæ-]

'oynamak' 0602060110/124, 0602060111/284, 0602060111/295, 0602060110/72

OTü. **olur**- 'oturmak' ED 150b, **olğur**- 'oturmak' EUTS 141, **oltur**- ~ **oldur** 'oturmak'

DLT 275 > [ɔɸɸɪ-] 0602060111/291, 0602060111/294, 0602060101/112,

0602060101/78, 0602060101/88, 0602060112/33, 0602060111/240,
0602060111/83

OTü. **ot** ‘ot, bitki’ EUTS 144, **ot** ‘ot, bitki’ DLT 11 > [ɔt] ‘ot’ 0602060110/147

OTü. **ottuz (ottoz)** ‘otuz’ ED 74a > [ɔttiz] ‘otuz’ 0508091601/8, 0602060102/19,
0602060102/1, 0602060104/15, 0602060104/20, 0602060112/6,
0604060601/19, 0604060601/95

OTü. **orto** ‘orta’ ED 203b > [ɔrtæ] ‘orta’ 0602060104/68, 0602060111/149,
0602060102/16, 0602060111/73

Kelime İçi:

OTü. **bod** ‘boy’ ED 296b, **bod** ‘boy, vücut, gövde’ EUTS 45, **boğ** ‘insanın uzunluğu ve
boyu’ DLT 495 > [bɔj] ‘boy’ 0602060101/92, 0602060109/78, 0602060109/84

OTü. **koy-** ~ **kod-** ED 674b, **ğod-** ‘koymak’ ETG 281, **ğod-** ‘koymak’ EUTS 180, **kod-**
~ **kot-** ‘koymak, bırakmak’ DLT 337, **ğod-** ‘koymak, bırakmak’ KB 266 > [qɔj-]
‘koymak’ 0604060601/110, 0604060601/115, 0602060111/11, 0604060601/107

OTü. **koy; ko:ŋ** ‘koyun’ ED 631a, **ğoy, ğoyn, ğon** ‘koyun’ ETG 282, **ğoy** ‘koyun’ EUTS
183, **ğöy ~ ğoy** ‘koyun’ DLT 26, **ğoy** ‘koyun’ KB 273 > [qɔj] ‘koyun’
0508080101/23, 0508080101/24, 0508080502/28, 0508091601/7,
0508110101/78, 0602060101/15, 0602060101/9, 0602060107/24,
0602060107/27

OTü. **ğoyçı** ‘çoban’ KB 273, **ğoyçı** ‘çoban’ JE 213 > [qɔjtʃi] ‘çoban’ 0508110101/6,
0508080501/36

OTü. **ko:l** ‘kol’ ED 614b, **ko:l** ‘kol’ TT 178, **ko:l ~ kol** ‘kol’ DLT 180 > [qɔl] ‘el’
0602060111/378, 0602060112/21, 0602060112/22, 0602060112/23,
0602060112/27, 0602060111/297, 0508110101/9, 0602060101/3,
0602060111/341

OTü. **to:y** 'düğün ziyafeti' ED 566a, **toy** 'bayram, toy' EUTS 248 > [tɔj] 'düğün ziyafeti'

0602060111/134, 0604060601/37, 0602060101/113, 0602060110/119

OTü. **togra-**, **toğra:-** ED 472b, **togra-** 'doğramak, kesmek' DLT 580 > [təɾri]

0602060111/302

OTü. **sor-;** **so:r(a)-** 'sormak, sual etmek' TT 178, **sor-** 'Oğuzcada sormak' DLT 524 >

[sɔræ-] 'sormak' 0602060102/17, 0602060110/98, 0602060111/95,

0602060112/34, 0602060112/35, 0602060111/293, 0602060111/295,

0602060112/5

3.1.1.1.1.6. /ö/ ünlüsü

/ö/ ünlü sesbirimi kullanım alanı olarak ön ve iç seste bulunmakta. Ortak Türkçenin ses sisteminde yer alan ve günümüzde Orta Asya coğrafyasında konuşulan modern Türk dili alanının coğrafi - linguistik esaslarına göre Kuzey-Batı Kıpçak grubu lehçelerinden ölçünlü Kazak ve Kırgız Türkçelerinde yaygın olarak kullanılan /ö/ ünlüsü, Güneydoğu Karluk grubunda yer alan ölçünlü Özbek Türkçesinin özellikle Kuzey bölgesi konuşurları arasında düzenli olarak korunduğu biliniyor. Araştırma bölgemizde Türkçe kökenli kelimelerde duyulan bu ünlü sesbiriminin, bir de alt sesi mevcut. Söz konusu alt sesi, araştırma bölgemizin Oş ili, Özgön ilçesine bağlı köy konuşurları tarafından daha yaygın kullanıldığını söylemek mümkün.

[œ]

[œ] çıkış yeri açısından yarı dar, dudakların durumuna göre yuvarlak, dilin devimine göre öndil ünlüsüdür. Araştırma bölgemizde Türkçe kökenli kelimelerin ön ve iç sesinde karşımıza çıkmakta.

#—

C—C

C—V

-#

[œz]

[kœk]

[tœc-]

[œzjan]

[bœri]

[tœræ-]

Kelime Başı:

OTü. **öz** ‘kendi, vüzüt, hayat, şahıs’ ETG 291, **öz** ‘vadi’ ETG 291, **öz~öz** ‘kendi’ DLT 34, **öz** ‘bir şeyin içi, iç kısmı’ DLT 488, **öz** ‘ruh, can, kalp’ DLT 450, **öz** ‘kalp ve karın bölgesindeki organlar’ 35, **öz** ‘vadi, dere’ DLT 34, **öz** ‘yakın akraba’ 35, **öz** ‘ağacın özü, yağı’ DLT, **öz** ‘dere, kendi, özü, vücut’ EUTS 155, **öz** ‘öz, kendi, nefis, can, ruh, gönül’ KB 367, **öz** ‘öz, kendi’ JE 218 > [œz] ‘öz, kendi’ 0601060201/163, 0601060201/164, 0602060104/43, 0602060110/139, 0602060111/106, 0602060111/110, 602060111/128, 0602060111/315, 0601140103/91

OTü. **Özcend** ‘bir şehir adı’ DLT 510 > [œzjan] ‘Kırgızistan’da bir şehir adı, erkek adı’ 0601140101/133, 0601140501/35, 0602060108/7, 0602060108/8, 0601020301/103, 0601020304/1, 0604060601/40, 0601140501/43, 0601140501/44, 0601020303/1, 0601020304/57, 0601060201/2

OTü. **ög, ök** ‘ana, üveyana’ ETS 289, **ögey ata** ‘üvey baba’ 74 DLT, **ögey kız** ‘üvey kız’ DLT 74, **ögey ogul** ‘beslenme oğul’ DLT 74, **ög** ‘anne’, EUTS 146 [œja] ‘üvey’ 0601020701/66, 0602060101/22

OTü. **ölüg** ‘ölü, ceset’ ED 142a, **ölüg** ‘ceset, ölü’ ETG 290, **ölüg** ‘ölü’ 12 > [œlic] ‘ölü, ceset’ 0601140502/99

OTü. **öt** - ‘geçmek, becermek’ ETG 291, **öt** - ‘bir şeyi delip geçmek; bir yeri geçmek’ DLT 186, **öt** - ‘geçmek, bir şeye geçmek, delmek’ KB 365, **öt** ‘geçmek, aşmak’ JE 218 > [œt -] ‘geçmek’ 0602060111/222, 0602060111/223, 0602060111/225, 0601020301/36, 0601020301/37, 0602060111/146, 0602060110/92, 0508080501/50, 0508080502/9, 0508110101/19, 0508110101/25, 0508110101/55

OTü. **ör** ‘yükselmek’ ETG 290, **ör** - ‘yükselmek’ DLT 133 > [œrmæla-] ‘bebeklerin kalkabilmek için yaptığı ilk hareketleri, çabaları’ 0602060110/189

OTü. **erük** ‘erik’ ED 222a, **ärük** ‘erik’ EUTS 76, **erük** ‘şeftali, kayısı, siyah erik türünün genel adı’ DLT 47 > [æric] ‘kayısı’ 0508080101/31

OTü. **öl-; öl-** ‘ölmek’ ED 125b, **öl-** ‘ölmek’ EUTS 350, **öl-** DLT 12, **öl** - ‘ölmek’ JE 218 > [œl-] ‘ölmek’ 0602060111/291, 0508080101/47, 0508080101/76, 0508080301/21, 0601020301/102, 0601020301/187, 0601020301/83, 0601020302/102, 0601020302/68, 0601020304/61

OTü. **övkä ~ öpkä** ‘öfke’ EUTS 155, **öwkä, öbkä, öpkä** ‘akciğer, hiddet, ögke’ ETG 291, **öwke** ‘öfke’ DLT 106, **öpke** ‘öfke, kızgınlık’ DLT 76 > [œpca] ‘akciğer, öfke, kızgınlık’ 0602060110/171, 0601140103/107, 0601140103/109, 0601140103/108

Kelime İçi:

OTü. **tö:rt ~ tort; tort** ‘dört’ ED 534a, **tört** ‘dört’ EUTS 249, **tö:rt ~ tört** ‘dört’ DLT 78, **tö:rt** ‘dört’ TT 184 > [tœrt] ‘dört’ 0601020301/85

OTü. **köm** ‘gömmek’ ETG 283, **kömäk** ‘gömmek’ EUTS 115, **köm** ‘gömmek (ölü vb. gömmek)’ DLT 281 > [kœm] ‘gömmek’ 0601020701/46, 0602060110/125, 0602060110/184, 0601020701/45

OTü. **böl-; bö:l-** ‘bölmek’ TT 184, **böl-** DLT 30 > [bœl-] ‘bölmek’ 0602060111/303, 0601140102/88, 0601140501/1, 0602060111/13, 0508110101/36, 0601020306/35, 0601020306/36, 0602060101/114

OTü. **töşek** ‘döşek’ ED 563b, **töşäk** ‘döşek, yastık’ EUTS 250, **töşek** ‘döşek, yatak’ DLT 195 > [tœfæj] ‘döşek, yatak’ 0602060101/9

OTü. **tö:ş** ‘döş, göğüs’ TT 184, **töş** ‘döş, göğsün başı, göğüs’ DLT 497 > [tœʃ] ‘döş, göğüs, dağ eteğindeki düzlük yer’ 0508080301/10, 0508080301/9, 0508080502/26

[ɛ]

[ɛ] çalışmamızda tespit edilen iki ünlü ile bir ünlü işlevini gören dört ünlüden bir diğeridir. Oluşumu açısından öndil ünlüsü olan /ö/ sesbirimiyle artdil ünlüsü olan /o/ sesbiriminin birleşiminden teşekkül eder. Çene açısına göre yarı dar, dudakların durumuna göre yuvarlak, dilin devimine göre ortadil ünlüsüdür. Araştırma bölgemizin Oş ili sınırlarında bulunan Özgön ilçesi konuşurları tarafından kullanılmakta. Özgön dışındaki konuşurlardan sayılı denilebilecek kadar az duyulduğunu da söylemekte fayda var. Kullanım alanı ön ve iç seslerde görülür. Bu altsesinin iştirak ettiği kelimeler genellikle Türkçe kökenlidir ve aynı kelimeler Özgön dışındaki araştırma bölgemizin konuşurları tarafından da kullanılmakta. Aradaki fark, aynı kelimedeki Özgön bölgesi konuşurlarından [ɛ] ünlüsü, diğer bölge konuşurlarından ise [ɔ] ünlüsü dikkat çekmekte. Bu durumu daha açık ifade edebilmek için leksikolojik süreci takip eden örneklerde aynı kelimeleri kullanmaya özen gösterildi.

#—	C—C	C—V	-#
	[ɛɐɯl]	[qɛj-]	[tɛɐri]
	[ɛj]	[bɛl-]	[tɛj]

Kelime Başı:

OTü. **ogul**; **oğul** 'oğlan' ED 83b, **oğul** 'oğul' EUTS 139, **ogul** ~ **ogıl** DLT 37/24 > [ɛɐɯl]

'oğlan, oğul' 0601020701/42, 0601020701/57, 0601140101/123,
0601140101/166, 0601140101/169

OTü. **ösne**- 'benzemek' ED 249a, **okşa** - , **oğşa** - , **ohşa** - 'benzemek' ETG 288,

okşamak 'benzemek' EUTS 140 > [ɛɯʃæ] 'okşamak' 0601020302/53,
0601020305/83, 0601140102/70, 0601020301/77, 0601140103/100

OTü. **okı**- 'okumak, çağırmak' EUTS 140, **okı**- 'çağırmak' DLT 556 > [ɛqɯ -]

0601140102/62, 0601020302/43, 0601140101/18, 0601140102/39,

0601020302/44

OTü. **o:n** 'on' ED 166b, **o:n** 'on' DLT 36, **o:n** 'on' TT 177 > [en] 'on' 0601020301/121, 0601020301/123, 0601020301/144, 0601020301/4, 0601020301/67

OTü. **oyna-**; **oyna-**'oynamak' EUTS 145, **oyna-** 'oynamak' DLT 379 > [ejnæ-
]oynamak' 0601020701/105, 0601020701/107, 0601020701/108, 0601020701/113, 0601020701/114

OTü. **olur-** 'oturmak' ED 150b, **olgur-** 'oturmak' EUTS 141, **oltur-** ~oldur 'oturmak' DLT 275 > [etir-] 'oturmak' 0601140502/6, 0601020301/33, 0601020302/84, 0601060201/296, 0601060201/331, 0601060201/85, 0601140502/71

OTü. **ot** 'ot, bitki' EUTS 144, **ot** 'ot, bitki' DLT 11 > [et] 'ot' 0508080501/22, 0508080501/23, 0601140103/97, 0602060107/27

OTü. ***ottuz (ottoz)** 'otuz' ED 74a > [ettiz] 'otuz' 0508110101/14, 0508110101/40, 0508110101/41, 0508110101/96, 0601020301/3, 0601020301/71, 0601020301/76, 0601020301/183, 0601020303/28, 0601020303/30

OTü. **orto** 'orta' ED 203b > [ertæ] 'orta' 0601020305/82, 0601060201/123, 0601060201/281, 0601140101/150, 0601140502/43, 0601140103/101, 0601060201/278

OTü. **otun;** **ho:tun** 'odun' TT 178, **otung** 'odun' EUTS 144 > [etin] 'odun' 0601020305/45, 0601020305/46, 0601020305/48, 0601020305/49

OTü. **oçak;** **oçok** ~ **oçak** 'ocak' ED 22b, **oçak** 'ocak' DLT 44 > [etfæq] 'ocak' 0601060201/194, 0601140102/97, 0601140502/82

Kelime İçi:

OTü. **bod** 'boy' ED 296b, **bod** 'boy, vücut, gövde' EUTS 45, **boğ** 'insanın uzunluğu ve boyu' DLT 495 > [bej] 0508080301/14, 0601020701/115

OTü. **koy-** ~ **kod-** ED 674b, **ƙod-** 'koymak' ETG 281, **ƙod-** 'koymak' EUTS 180, **kod-** ~ **kot-** 'koymak, bırakmak' DLT 337, **ƙod-** 'koymak, bırakmak' KB 266 > [qeɟ-] 'koymak, bırakmak' 0601020303/68

OTü. **koy;** **ko:ŋ** 'koyun' ED 631a, **ƙoy,** **ƙoyn,** **ƙon** 'koyun' ETG 282, **ƙoy** 'koyun' EUTS 183, **ƙōy** ~ **ƙoy** 'koyun' DLT 26, **ƙoy** 'koyun' KB 273 > **qeɟ** 0601020304/8

OTü. **ƙoyçı** 'çoban' KB 273, **ƙoyçı** 'çoban' JE 213 > **qeɟtʃi** 0601140101/179

OTü. **ko:l** 'kol' ED 614b, **ko:l** 'kol' TT 178, **ko:l** ~ **kol** 'kol' DLT 180 > **qel** 0601140103/94

OTü. **to:y** 'düğün ziyafeti' ED 566a, **toy** 'bayram, toy' EUTS 248 > [teɟ] 'düğün ziyafeti, bayram, toy' 0601020302/13

OTü. **togra-**, **toğra:-** ED 472b, **togra-** 'doğramak, kesmek' DLT 580 > [teɟri] 0601020301/179

OTü. **sor-;** **so:r(a)-** 'sormak, sual etmek' TT 178, **sor-** 'Oğuzcada sormak' DLT 524 > [seɾæ-] 'sormak, sual etmek' 0601140102/94, 0601020301/54, 0601140101/77, 0601140101/78

OTü. **böz** 'pamuklu kumaş' ETG 270, **böz** 'bez, pamuktan yapılmış kumaş' EUTS 50, **böz** 'bez' DLT 15, **böz** 'bez, (pamuktan yapılmış kumaş)' KB 105 > **bez** 0601140502/40

OTü. **bağ** 'bağ, bohça, bölük' ETG 266, **bağca** 'bohça, bağ, çıkın' EUTS 30, **ba:g** (bohça vb. gibi şeyler için), **bağ** DLT 275 > **beɟtʃæ** 0601020701/105

OTü. **botu** 'deve yavrusu' ETG 269, **botu** 'deve yavrusu' DLT 73, **botu** 'çocuk, yavru, bebek' KB 104 > **betæ** 0601140102/81

OTü. **yörge** - 'sarmak' ED 905b, **yörgämäk** 'sarılmak' EUTS 303, **yörge** - 'sarmak' DLT 578 > [jeɾjaɟle:] :<jeɾjacla - 0601140103/59

OTü. **toz-** 'toz yükselmek, tozmak' KB 461 > **tezi-** 0601020701/120

OTü. **kozi** 'kuzu' ETG 282, **kozi** 'kuzu' EUTS 184, **kozi** 'kuzu' DLT 5, **kozi** 'kuzu' KB

273 > **qezi** 0601140101/112

OTü. **konak/ konuk (konok)** 'konuk' ED 637b, **konuqluq** 'konak' ETG 282, **konuq**

'misafir, konuk' EYTS 181, **konuk** 'konuk, misafir' DLT 34, **konuq** 'konuk' KB

270 > **qenæx** 0601060201/106

OTü. **togra-**, **toğra:-** ED 472b, **togra-** 'doğramak, kesmek' DLT 580 > **[terka-]**

'doğramak' 0601060201/88, 0601060201/92, 0601060201/93

3.1.1.1.1.7. /u/ ünlüsü

/u/ ünlü sesbiriminin nicelik açısından bir de uzun biçimine rastlanır. Teşekkül noktası ünsüz düşmesine bağlıdır (bk. ünlü uzunlukları).

[u]

[u] çene açısına göre dar, dudakların durumuna göre yuvarlak, dilin devimine göre artdil ünlüsüdür. Kullanım alanı, ön ve iç seste daha yaygın bulunmaktadır.

#—

C—C

C—V

-#

[uɫuɾ]

[buɾdaɟ]

[quɾuɾ]

[bu]

[uq -]

[tuɾ-]

[buɫaɟ]

[u]

Kelime Başı:

OTü. **uluğ** 'ulu, büyük, seçkin, seçme, asil' EUTS 264, **ulug** 'yüce, ulu, büyük' DLT

37, **uluğ** 'ulu, büyük' KB 493, **uluğ/k** 'ulu, büyük, yüce JE 223' > **[uɫuɾ]** < **[uɫuq]**

'ulu, yüce, büyük' 0602060104/62

OTü. **uḵmak** ‘anlamak, öğrenmek, kavramak’ EUTS 266, **uḵ-** ‘anlamak, kavramak’ DLT 93, **uḵ** ‘anlamak’ KB 489 > **[uḵ-]** ‘anlamak, kavramak, dinlemek’ 0602060111/11, 0602060111/274, 0604060601/10, 0601020303/32

OTü. **unamak** ‘tasvip etmek, razı olmak, muvafakat etmek, doğru bulmak’ EUTS 265, **una-** ‘razı göstermek, razı olmak’ DLT 557, **una-** ‘razı olmak’ KB 495, **una-** ‘uygun bulmak, kabul etmek’ JE 223 > **[unæ-]** ‘uygun bulmak, kabul etmek, beğenmek’ 0602060101/81, 0601020304/54

OTü. **u:n**; **hu:n** ‘un’ TT 179, **u:n** ‘un’ DLT 36 > **[un]** ‘un’ 0601140103/99, 0601140502/12, 0602060111/177

OTü. **oḡlak**, **oḡla:k** ‘oḡlak’ ED 84b, **oḡlak**, **oḡlak**’ EUTS 139, **oḡlak**, ‘oḡlak’ DLT 45 > **[uḡlaq]** ‘oḡlak’ 0601140501/67, 0601140501/68

OTü. **ur-**; **ur-** ‘vurmak’ EUTS 266, **ur-** ~ **ür-** ‘vurmak, dövmek’ DLT 59, **hu:r** ‘vurmak, koymak, bırakmak’ TT 179 > **[ur -]** ‘vurmak, dövmek’ 0601020701/123, 0602060101/70, 0604060601/26

OTü. **olar**; **anlar** ‘onlar, 3. çokluk kişi zamiri’ EUTS 17, **olar** DLT 50 > **[uḷar]** ‘onlar’ 0601020301/43, 0601020302/19, 0601020305/76, 0601140101/107, 0601140101/75, 0601140501/51, 0602060101/108, 0602060104/49, 0602060104/50, 0602060110/117

OTü. **uruş** ‘savaş, mücadele’ EUTS 267, **urış** ~ **uruş**’ **uruş** ~ **ūruş** ‘dövüş ve savaş, mücadele’ DLT 10, **uruş** - ‘dövüşmek, savaşmak’ JE 223, **uruş** ‘kavga, dövüş, savaş’ JE 223 > **[urif]** 0601140101/14, 0601140103/101, 0602060111/289

OTü. **uruḡ** ‘nesil, kuşak, soy, torunlar’ EUTS, **urug** ‘her şeyin tanesi; tohum’ DLT 44 > **[urix]** ‘nesil, kuşak, soy, torunlar, her şeyin tanesi, tohum’ 0601140501/21, 0604060601/10, 0604060601/26, 0601020302/18, 0508110101/9, 0601140101/153, 0601140102/50, 0602060104/9, 0601140101/172, 0601140501/27

OTü. **uyku** ‘uyku’ ED 271a > **[ujqu]** ‘uyku’ 0601020304/17

OTü. **uçak** ‘laf taşıma’ DLT 73 > **[ufak]** ‘laf taşıma, dedikodu’ 0601060201/81

OTü. **uzat-** ‘uzatmak’ ED 282a > **[uzat-]** ‘uzatmak’ 0602060101/113

Kelime İçi:

OTü. **tug-**; **tuğ-** ‘doğmak’ ED 465a, **tuğ-** ‘doğmak’ EUTS 252, **tog-** ‘doğmak’ DLT 271>**[tuk-]** ‘doğmak’ 0601020701/37, 0601020701/41, 0601020701/42, 0601020701/56, 0601020701/57, 0601020701/69, 0601020701/73

OTü. **toprak**; ***toprak** ‘toprak’ ED 443a, **toprak** ‘toprak’ EUTS 247, **tuprak** ‘toprak’ EUTS 253, **toprak** ‘toprak’ DLT 12 >**[turpaq]** ‘toprak’ 0601140103/68, 0601020304/26

OTü. **kurug**; **kurug** ‘kuru’ ED 652b, **kurug** ‘kuru’ DLT 10 >**[quruq]** ‘kuru’ 0601140502/6

OTü. **kulak**; **kulğak** ‘kulak’ ED 621a, **kulak** DLT 76>**[qułaq]** ‘kulak’ 0508110101/10

OTü. **tur-**, **tur-** ‘kalkmak, ayakta durmak, durmak’ EUTS 253, **tur-** ‘durmak’ DLT >**[tur-**] ‘kalkmak, ayağa kalkmak’ 0601020305/70, 0601020305/75, 0601140101/138, 0601140101/173, 0601140101/48, 0601140502/11, 0602060109/69, 0602060111/289

OTü. **tu:z** ‘tuz’ ED 571a, **tuz** ‘tuz’ EUTS 256, **tu:z** ‘tuz’ DLT 273 >**[tu:]** ‘tuz’ 0601060201/242, 0601140103/63, 0602060111/182

OTü. **buğday** ‘buğday’ ED 321b > **[burđaj]** ‘buğday’ 0601020301/119, 0601020701/118, 0601140102/14, 0601140102/15, 0601140102/17, 0601140501/52, 0602060102/2, 0602060107/24, 0602060111/164, 0601020305/55, 0601020306/52

Kelime Sonu:

OTü. **ol** 'bu, o' EUTS 141, **ol** 'o, 3. teklik kişi zamiri' DLT 14 > **[u]** 'o, 3. teklik kişi zamiri' 0508080101/17, 0508080301/15, 0508080301/17, 0508080501/14, 508080501/16, 0508080501/35, 0508080501/41, 0508080501/45, 0508080501/48, 0508080501/7, 0601060201/81

OTü. **bu**; **bu**: 'bu' ED 291b, **bu** 'bu' EUTS 51, **bu** 'bu' DLT 29 > **[bu]** 'bu' 0508080301/25, 0508080501/13, 0508080501/42, 0601020302/10, 0601020302/27, 0601020303/29, 0601020303/48, 0601020305/25, 0601020305/33, 0601020305/43

OTü. **ağrı**ğ 'hastalık' ED 90a, **ağrı**ğ 'hastalık, hasta' ET 259, **ağrı**ğ 'hastalık, hasta' EUTS 7, **ağrı**ğ 'ağrı' DLT 61, **ağrı**ğ 'ağrı, zahmet, huzursuzluk, hastalık' KB 11, **ağrı**ğ 'ağrı' JE 203, **o:ru** 'hastalık' KYu 75 > **[o:ru]** 0602060104/38

3.1.1.1.1.8 /ü/ ünlüsü

/ü/ ünlü sesbiriminin kullanım alanı ön sese göre iç seste daha çok karşımıza çıkmakta.

Oluşum noktası itibariyle çok nadir görünse de bir altsesi tespit edilmiştir.

[y]

[y] çene açısına göre dar, dudakların durumuna göre yuvarlak ve dilin devimine göre öndil ünlüsüdür. Kelimelerin ön ve iç sesinde bulunur.

#—

C—C

C—V

-#

[yt̪]

[tyrc]

[pytin]

[yj]

[kyn]

[sy]

Kelimenin Başı:

OTü. **yüzük** ‘parmak yüzüğü’ ED 986b > [yzic] ‘yüzük, parmak yüzüğü’
0601060201/170

OTü. **üç** ‘üç’ ED 18b, **üç** ‘üç’ EUTS 270, **üç** ‘üç’ DLT 29 > [yt̪] ‘üç’ 0508091602/4,
0508110101/2, 0601020301/83, 0601020301/97, 0601020302/8,
0601020303/30, 0601020303/41, 0601020303/49

OTü. **üçünç** ‘üçüncü’ ED 29a, **üçünç** ~ **üçünçi** ‘üçüncü’ EUTS, **üçünç** ‘üçüncü’ DLT
78 > [yt̪int̪i] ‘üçüncü’ 0601020301/101, 0601020301/2, 0601140101/29,
0601140102/106, 0601140103/72, 0602060101/88, 0602060101/98,
0602060104/18, 0602060104/32

OTü. **üçegü** ‘üçü, üç adet’ ED 25b, **üçägü** ‘üçü bir arada’ EUTS 270 > [yt̪ov] ‘üçü,
üçü bir arada, üç adet’ 0602060104/3

OTü. **ev** ‘ev’ ED 3b, **ew**; **äb** ‘ev, çadır’ OTG 242, **äb** ‘ev’ EUTS 68, **ew** DLT 27 > [yj]
‘ev’ 0601020302/10, 0601020303/6, 0601020304/37, 0601020304/53,
0601060201/275, 0601060201/276, 0601140102/68, 0601140501/23,
0601140502/42

OTü. **evlen-**; **evlen-** ‘evlenmek’ ED 11a, **ewlen-** DLT 481 > [yjlan-] ‘evlenmek’
0601020301/158, 0508091602/5, 0601020306/31

OTü. **üçün** ‘için, sebep, dolayısıyla’ EUTS 270, **üçün** ‘sebep ifade eden bir edat, için’
DLT50, **üçün** ‘için’ KB 503, **üçün** ‘için, yüzünden’ JE 224 > [yt̪in] ‘için’
0601020304/59, 0601140102/103, 0601140102/104, 0601140102/115,
0601140102/74, 0601140102/86, 0601140501/32, 0602060104/40,
0602060108/15, 0602060110/2

OTü. **üst**; **üst** ‘üst’ ED 242a, **üst** ‘üst’ ETG 306, **üst** ‘üst’ EUTS 274, **üst** ‘üst taraf, bir
şeyin tepesi’ JE 224 > [yst] ‘üst’ 0602060102/22, 0601020302/71,

0601060201/172, 0602060111/110, 0601020302/80, 0601060201/173,
0601140502/11, 0602060111/318

OTü. **üz-māk** ‘kırmak, koparmak, yoketmek’ EUTS 275, **üz-mek** ‘koparmak, kesmek, kesip atmak’ DLT 93, **üz-** ‘kesmek’ KB 508, **üz-** ‘kesmek, koparmak, kırmak’ JE 224 > **[yz-]** ‘kesmek, koparmak’ 0601020701/106, 0601140502/82, 0601020701/106, 0601140502/82

OTü. **uç-māk** ‘uçmak’ EUTS 261, **uç-** ‘uçmak’ DLT 92, **uç-** ‘uçmak’ KB 486 > **[yʈf-]** ‘uçmak’ 0602060109/2, 0604060601/130, 0602060101/72

Kelime İçi:

OTü. **Türk** ‘etnik ad’ OTG 312, **Türük** ‘etnik ad’ OTG 312, **türk** ‘güç, kuvvet’ EUTS 259, **Türk** ‘Türk’ EUTS 259, **türk** ‘meyvelerin olgunlaşma zamanının ortasını bildiren bir söz’ DLT 178, **Türk** ‘Türk, Nuh’un oğlu Türk’ün oğullarına (Türlere) Yüce Allah tarafından verilmiş isim’ DLT 176, **Türk** ‘Türklerden olan kişi’ DLT 177, **Türk** ‘Nuh’un, Türklerin atası kabul edilen oğlunun adı’ DLT 176, **Türk** ‘Türk ülkesinde bir şehir’ DLT 176, **türk** ‘güç, kuvvet’ KB 481, **türk** ‘Türk’ 481, **Türk** ‘Türk, Türkçe’ JE 223 > **[tyrc]** ‘etnik ad’ 508080101/1, 0508080501/62, 0508080501/67, 0508080501/71, 0508080501/75, 0508110101/46, 0508110101/47, 0508110101/53, 0601020305/102, 0601020305/4, 0601140101/152, 0601140501/1, 0602060102/3, 0602060104/43, 0602060107/37, 0602060108/9, 0602060110/18

OTü. **yori-**; **yori-** ‘yürümek’ ED 957a, **yori-** ‘yürümek’ EUTS 302, **yürü-** ‘yürümek’ EUTS 307, **yori-** ~ **yoru-** DLT 608, **yo:ri-** ‘yürümek’ TT 179 > **[jyr-]** ‘yürümek’ 0602060111/32, 0601060201/140, 0601020303/77, 0602060109/30

OTü. **yürek** ‘kalp, yürek’ ED 965a, **yürek**; **yürāk** ‘kalp, yürek’ EUTS 307, > **[jyræj]** ‘kalp, yürek’ 0601020701/78, 0601020303/34, 0602060101/70

OTü. **büt-; büt-** 'bitmek' ED 298b, **büt-** 'bitmek' EUTS 57, **bütür-** '(yara) kapanmak'
DLT 413 > **[pyt-]** 'bitmek' 0601020302/64, 0601060201/139, 0601060201/257,
0602060104/29, 0602060109/25, 0602060111/197

OTü. **bütür-** 'bitirmek' ED 308b, **bütür-** 'bitirmek' EUTS 57, **bütür-** '(yarayı)
kapatmak, iyileştirmek' DLT 305 > **[pytir-]** 'bitirmek, bir işi bitirmek, yarayı
kapatmak, iyileştirmek'

OTü. **küreş; küreş-** 'güreşmek; savaşmak' ED 747b, **küreş-** 'güreşmek' DLT 238 >
[kyræf-] 'güreşmek, savaşmak' 0602060111/339

OTü. **kün; kün** 'gün' EUTS 122, **kün ~ kü:n** DLT 47 > **[kyn]** 'gün' 0601020301/4,
0601020303/59, 0602060111/125, 0602060111/224

OTü. **sü:t; sü:t** 'süt' ED 798b, TT 185, **süt** 'süt' EUTS 215, **sü:t** 'süt' DLT 66 > **[syɬ]**
'süt' 0601060201/179, 0601060201/180, 0601140103/107, 0601140103/108,
0601140103/109

[u]

[u] çene açısına göre dar, dudakların durumuna göre yuvarlak, dilin devimine göre
ortadil ünlüsüdür. Çalışmamızda tespit edilen iki ünlü ile bir ünlü işlevini gören dört ünlünün
sonuncusudur. Kullanım alanı çok dar ve iç seslerde rastlanır.

#—

C—C

[sur-]

[duʃman]

Kelime İçi:

OTü. **sür-** 'sürmek' ED 844a, **sür-** 'gütmek, otlatmak, sürmek' EUTS 214, **sür-** 'birini
bir yerden sürmek, önüne katıp sürmek' DLT 267, **sür -** 'sürmek, kovmak, sürgün

etmek; devam etmek' KB 412 > [sur-] 'birini bir yerden sürmek, önüne katıp sürmek' 0508080101/70

Far. دشمن doşmen "düşman, yağı, hasım" > [duşman] 'yağı, hasım' 0604060601/119

Ar. دنیا dünya 'yeryüzü' > [dunjæ] 'yeryüzü' 0508080501/34

Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türklerinin konuşma dilinde karşılaşılan tüm ünlü sesbirimlerinin (altsesleri ile birlikte) birbirleriyle aynı (+) veya birbirlerinden farklı (-) özellikler taşıyan ayırt edici yönlerine Çizelge 24'de yer verilmiştir:

Çizelge 24. Araştırmamıza Konu Olan Türklerin Konuşma Dilinde Karşılaşılan Tüm Ünlü Sesbirimlerinin (altsesleri ile birlikte) Ayırt Edici Özellikleri

Özellikler	ɑ	ɒ	a	æ	e	ɛ	u	i	ɪ	o	ɔ	œ	ɐ	u	y	ʊ
Parça	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ünlü	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Kayan ünlü	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+
Öndil	-	-	+	+	+	+	-	+	+	-	-	+	+	-	+	+
Ortadil	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Artdil	+	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-
Geniş	+	+	+	+	+	+	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-
Dar	-	-	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	+	+	+
Yuvarlak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+
Düz	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-

3.1.1.1.2. Ünlü Uzunlukları

3.1.1.1.2.1. Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türklerinin Konuşma Dilinde Ünlü Uzunlukları

Araştırma bölgemizde tespit edebildiğimiz normal uzunluktaki /a/, /e/, /ı/, /i/, /o/, /ö/, /u/, /ü/ ünlü sesbirimlerinin temelde uzun biçimleri bulunmamakta ancak onlardan /o:/, /u:/ ve /i:/ ünlü sesbirimlerinin uzun biçimlerine sınırlı bir şekilde rastlanılabilir. Kullanım alanı olarak genellikle iç seslerde, bazen de son seslerde görülen bu uzun ünlülerin sayısı, kurallaşma niteliği taşımayacak kadar az olsa da oluşum sürecini aşağıdaki gibi açıklayarak, gruplandırabiliriz. Söz konusu uzun ünlülerin, araştırma bölgemizin bulunduğu ülkenin resmi dili ya da diğer bir değişle, günümüzde Orta Asya coğrafyasında konuşulan modern Türk dili alanının coğrafi - linguistik esaslarına göre Kuzaybatı Kıpçak grubu lehçelerinden ölçünlü Kırgız Türkçesinin etkisiyle kullanılan uzun ünlüler ile eklere bağlı olarak ortaya çıkan uzun ünlüler ve de kelime içinde ünsüz düşmesi gibi sesbilimsel olaylara bağlı ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Buna göre onların Ana Türkçenin birincil uzun ünlüleri değil, çeşitli sebeplere göre uzayan ikincil uzun ünlüler olduğunu da söylemekte fayda var.

3.1.1.1.2.1.1. Kırgız Türkçesinin Etkisi Sonucunda Kullanılan Uzun Ünlüler

OTü. **ağrığ** 'hastalık' ED 90a, **ağrığ** 'hastalık, hasta' ET 259, **ağrığ** 'hastalık, hasta' EUTS 7, **agrıg** 'ağrı' DLT 61, **ağrığ** 'ağrı, zahmet, huzursuzluk, hastalık' KB 11, **ağrığ** 'ağrı' JE 203, **q:ru** 'hastalık' KYu 75 > [**q:ru**] 0602060104/38

OTü. **ağız**; **ağız** 'ağız' ED 98a, **ağız** 'ağız' EUTS 7, **ağız** 'ağız' KB 10, **ağız** 'ağız' JE203 > [**q:z**] 'ağız' 0602060104/38

3.1.1.1.2.1.2. Eklere Bağlı Olarak Ortaya Çıkan Uzun Ünlüler

Eklere bağlı olarak ortaya çıkan uzun ünlüler, kelime gruplarında iki fiilin kaynaşmasından oluşan birleşik kelimelerde görülmektedir. Daha açık ifade etmek gerekirse

/b/ ünsüzünün iç ve son seste sızılmasıyla ortaya çıkan [b-] > [v-] ses olayı eklere bağlı geliştiğine, kendinden önce gelen ünlüyü uzatmakta.

[**cet**ɔ:**ræ**r **idic**] 'giderdik' 0602060109/41, 0602060109/43. Burada **ber-** esas fiili **cet-** esas fiile –a zarf fiili eki ile eklendiğinde /b/ ünsüzü /v/ ünsüzüne değişmekte. Daha sonra yuvarlaklaştırıcı etkisi olan /v/ ünsüzü dudakların durumuna göre düz olan /a/ ünlüsünü yuvarlak /o/ ünlüsüne değiştirmekte ve kendisinin de düşmesiyle /o:/ ünlüsü ortaya çıkmaktadır.

[**jir**ɔ:**rdi**] 'durmadan ağladı' 0601140103/32, 0602060109/74, 0601020701/93. Burada **ber-** esas fiili **jir**la- esas fiile -j zarf fiili eki ile eklendiğinde /b/ ünsüzü /v/ ünsüzüne değişmekte. Daha sonra yuvarlaklaştırıcı etkisi olan /v/ ünsüzü dudakların durumuna göre düz olan /a/ ünlüsünü yuvarlak /o/ ünlüsüne değiştirmekte. Ardından -j zarf fiili eki ile kendisinin düşmesiyle /o:/ ünlüsü ortaya çıkmakta.

3.1.1.1.2.1.3. Kelime İçinde Ünsüz Düşmesi Gibi Sesbilimsel Olaylara Bağlı Ortaya Çıkan Uzun Ünlüler

OTü. **biregü:** 'biri' ED 363, **birägü** 'biri, birinci' EUTS 43, **biregü** 'biri' KB 91 > [**bir**ɔ:]
0601020304/22, 0601020701/47, 0602060101/10, 0602060102/24,
0602060111/112, 0602060111/300

OTü. **sawçı, sabçı** 'dilmaç, sözcü, haberci' ETG 293, **savçı, sabçı** 'haberci, geveze, zevzek, boşuboşuna konuşan' EUTS 199, **sāwçı** 'Oğuz lehçesinde dünürler arasında haber getirip götüreren kişi' DLT 512 > [**s**ɔ:**t̪i**] 'dünürler arasında haber getirip götüreren kişi' 0602060101/110

OTü. **suv; sub** 'su' TT 180, **suv** 'su' EUTS 212, **suw~sūw** 'su' DLT 12, **suv** 'su' KB 410,
su: 'su' JE 220 > [**su:**] 0508080101/37, 0508080502/12, 0601020305/28,
0601020305/29, 0601020305/36, 0601020305/70, 0601020305/76,

0601020305/77, 0601020701/112, 0601140103/109, 0601140501/28,
0601060201/300, 0602060111/63, 0602060101/50

OTü. **siñi:l** 'kendinden küçük kız kardeş' ED 839, **siñil** 'küçük kız kardeş' ET 294, EUTS
singil 'küçük kızkardeş, hemşire' 206, **siñil** 'erkeğin küçük kız kardeşi' DLT 230,
447, 604 > [si:ni] 0602060106/3, 0601020304/63, 0601020304/64,
0601020306/13, 0601060201/168, 0601060201/169, 0601020303/12

3.1.1.1.3. İkiz Ünlüler

3.1.1.1.3.1. Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türklerinin Konuşma Dilinde İkiz Ünlüler

Araştırma bölgemizde tespit edilen /i/ ünlüsü, uzun telaffuz edildiğinde /i:/ - iy şeklinde /y/ yarı ünlü sesbirimiyle diftong oluşturur. Bu diftonglar birincisi tam, ikincisi yarı ünlü olan iki sesin kaynaşmasından oluşur (Abduldayev, Davletov, İmanov, Tursunov 1986: 13). Y, v ünsüzleri türlü ünlülerle yaptıkları birleşimlerde sürtünmelerini kaybedip kısmen ünlüleşmek suretiyle ikiz ünlüleri teşkil ederler (Korkmaz 1994: 25). Tarihi açıdan bakıldığında diftonglar, uzun ünlülere kadarki tamamlanmamış ara süreçteki ses olaylarıdır (Abduldayev, Davletov, İmanov, Tursunov 1986: 13) Araştırma bölgemizde bunun sayılı denilebilecek kadar az olsa da örneğine rastlanmıştır.

OTü. **ékkegü** 'ikisi' ED 105b, **ikigü** 'ikisi' EUTS 91, **ikigü** 'ikisi' DLT 289 > [ekov]
'ikisi' 0602060101/23

OTü. **soğı-; soğık** 'soğuk' ED 808a, **soğığ** 'soğuk' EUTS 207, **soğı-** 'soğumak' DLT 562,
soğık, soğuk KB 400 > [soquv] 'soğuk' 0601060201/252

OTü. **küdegü** 'damat' ED 703a, **küdägü** 'güveyi:' EUTS 120, **küdegü** ~ **küdegü** 'damat, güvey' DLT 449, küdegü "güveyi' KB 298 > **[kyjov]** 'damat' 0601020303/57, 0601140103/100, 0602060107/28

3.1.1.2. Ünsüzler

Ünsüzler, akciğerlerden gelen havanın ses yolunda bir kapanma ya da engelle karşılaşması sonucu oluşan seslerdir. (Vardar, 2002: 207). Araştırma bölgemizde tespit edebildiğimiz başlıca ünsüzler aşağıdaki gibidir:

/b/, /c/, /ç/, /d/, /f/, /ğ/, /g/, /ğ/, /x/, /h/, /j/, /k/, /k/, /k/, /l/, /l/, /m/, /n/, /ñ/, /p/, /r/, /r/, /s/, /ş/, /t/, /v/, /w/, /j/, /z/.

Onları incelerken ötümlü, çıkış biçimi ve çıkış yeri açısından üç ayrı grupta ele aldık.

1. Ötümlü ünsüzler:

- a) Ötümlü ünsüzler: b, v, d, z, j, c, ğ, g, ğ, l, ł, m, n, ñ, r, r, w, y
- b) Ötümsüz ünsüzler: p, f, t, s, ş, ç, k, k, x, h

2. Çıkış yerine göre:

- a) Çift - dudak ünsüzleri: b, p, m, w
- b) Diş - dudak ünsüzleri: f, v
- c) Dişeti ünsüzleri: d, t, l, n, s, z
- d) Dişeti damak ünsüzleri: c, ł, r, r, ç, j, ş
- e) Ön damak ünsüzleri: ğ, k, y, ñ
- f) Art damak ünsüzleri: g, k, x
- g) Küçük dil ünsüzleri: k, ğ, h

3. Çıkış biçimine göre:

- a) Patlayıcı: p, b, t, d, k, g, g, k, k
- b) Genizsil: m, n, ñ
- c) Vurmalı: r
- d) Hafif vurmalı: r
- f) Sızıcı: f, v, s, z, ş, j, x, h, ğ
- e) Yarı kapantılı: c, ç
- g) Yarı ünlü: w, j
- h) Yan ünsüz: l, ł

3.1.1.2.1. /b/ ünsüzü

[b]

[b] ötümlü, patlayıcı, çift dudak ünsüzüdür. Ortak Türkçenin ön sesteki yerini bazı istisnalar dışında korumasına karşı çeşitli sebeplere göre iç ve son seste değişime açıktır. Kelime içindeki [n] ve [ñ] genizsil ya da burun ünsüzlerine bağlı olduğu bilinen ön sesteki [b] > [m] gelişmesi, araştırma bölgemizde düzenli olarak görülür. /b/ ünsüzünün iç ve son seste sızılamaıyla ortaya çıkan [b-] > [v-] ses olayında, söz konusu ünlü düşebilir ya da eklere bağlı geliştiğinde hem düşer hem kendinden önce gelen ünlüyü uzatır. Çoğunlukla son seste, nadir durumlarda ön seste /b/ sesi ötümsüz [p] sesine dönüşür. -Vb durumlarında [-Vv] > [-Vy] gelişmesine de rastlanır.

Kelime Başı:

OTü. **bilig** ‘bilgi, bilim, akıl, şuur’ ETG 268, **bilig** ‘bilim, bilgi, ilim’ EUTS 42, **bilig**

‘akıl; hikmet; ilim’ DLT 57 > [**bilim**] ‘bilim, bilgi, ilim, akıl’ 0602060111/96,

0602060111/98, 0601060201/123, 0602060111/110

OTü. **bol-** ‘olmak’ ED 331a, **bol-** ‘olmak’ EUTS 47, **bo:l-** ‘olmak’ TT 177, **bol** ‘olmak’

DLT 263 > [**bol**] ‘olmak’ 0602060101/19, 0602060110/173, 0602060110/6,

0602060111/21, 0602060111/272, 0602060111/330, 0602060111/331,
0602060111/47, 0602060111/48

OTü. **boluş** ‘birinin tarafını tutmak ve onun için kavga etmek’ DLT 322 > [bɔluʃ ~ bœliʃ]

‘birinin tarafını tutmak ve onun için kavga etmek, erkek ismi’ 0602060109/62

OTü. **boş; boş** ‘boş’ ED 376a, **boş** ‘(kap ve aletler için) kullanılmakta olmayan’ DLT 497

> [bɛʃ] ‘boş, (kap ve aletler için) kullanılmakta olmayan’ 0508080301/25

OTü. **bit** ‘yüz, bet’ ETG 269, **bit** ‘bet, benüz, yüz’ EUTS 45 > [bet] ‘insan yüzü, belli

bir şeyin ön tarafı, yüzeyi’ 0604060601/62, 0508080101/39, 0601020701/74,

0601140502/44, 0601060201/200

OTü. **belgü** ‘belirti, alâmet’ ED 340a > [belʝi] ‘belirti, işaret’ 0601060201/303,

0601020303/43

OTü. **bil-; bil-** ‘bilmek’ ED 330b, **bil-** ‘bilmek’ EUTS 42, **bil-** ‘bilmek’ DLT 34 > [bil-]

‘bilmek’ 0601140102/91, 0601020301/158, 0601020303/66, 0601060201/25,

0602060102/27, 0602060112/4, 0602060112/6, 0602060112/7, 0604060601/124

OTü. **bar-; bar-** ‘varmak’ ED 354a, **bar-** ‘varmak, gitmek, ulaşmak’ EUTS 33, **bar-**

‘gitmek’ DLT 283, **bar-** ‘varmak, gitmek’ KB 56, **bar-** ‘varmak, gitmek’ JE 204

> [bɔr-] ‘varmak’ 0508110101/64, 0601140101/61, 0601140501/57,

0602060109/69, 0601020303/12, 0601020303/65, 0601140501/42,

0601140501/43, 0601140501/45, 0602060111/271

OTü. **bi:ş; bē:ş** ‘beş’ TT 182, 73, **bē:ş** ‘beş’ ED 376a, **bi:ş** DLT 73 > [bɛʃ] ‘beş’

0508080101/21, 0508091601/8, 0508110101/41, 0508110101/96,

0601020301/132, 0601020301/36, 0601020303/72, 0601020304/45,

0601020304/7

OTü. **bıldır** ‘bir yıldır, geçen yıl’ ED 334a, **bıldır** ‘geçen yıl’ DLT 229 > [bɯltir]

‘geçen yıl’ 0601020302/8

OTü. **bod** ‘boy’ ED 296b, **bod** ‘boy, vücut, gövde’ EUTS 45, **bod** ‘insanın uzunluğu ve boyu’ DLT 495 >[bɔj] ‘boy, vücut, gövde’ 0602060101/92, 0602060109/38, 0602060109/78, 0602060109/84

OTü. **boyun; boyun** ‘boyun, ense’ EUTS 49, **boyın ~ boyun** ‘insan vb.’nin boynu’ DLT 376 > [bɔjn] ‘boyun, ense’ 0604060601/63

OTü. **böl-; bö:l-** ‘bölmek’ TT 184, **böl-** DLT 30 > [bæl -] ‘bölmek’ 0602060111/303, 0601140102/88, 0508110101/36, 0601020306/35, 0601020306/36, 0602060101/114

OTü. **başka; baş** ‘baş’ EUTS 35 > [boʃqa] ‘boşka’ 0508080301/6, 0601020301/10, 0601020301/139, 0601020301/161, 0601020302/19, 0601020302/34, 0601020304/46, 0601020305/49, 0601020301/153, 0601020701/100

Kelime İçi:

OTü. **taban** ‘taban’ ED 441b > [tɒvan] ‘taban’ 0601020701/102

OTü. **abınç, abınçu** ‘teselli, refah’ ETG 258, **abınçu** ‘avunma, teselli, sevinç’ EUTS 2 > [qvin-] ‘avunmak, teselli’ 0601020701/71

OTü. **öwkä, öbkä, öpkä** ‘akciğer, hiddet, öfke’ ETG 291, **övkä** ‘öfke, hiddet, kızma’ EUTS 155, **öpke** ‘akciğer, ciğer, öfke, kırgınlık’ DLT 76, **öwke** ‘öfke’ DLT 106, **övke** ‘öfke, kırgınlık’ KB 367 > [æpca] ‘akciğer, hiddetli, öfke’ 0602060110/171, 0601140103/107, 0601140103/109, 0601140103/108

OTü. **sawçı, sabçı** ‘dilmaç, sözcü, haberci’ ETG 293, **savçı, sabçı** ‘haberci, geveze, zevzek, boşuboşuna konuşan’ EUTS 199, **sāwçı** ‘Oğuz lehçesinde dünürler arasında haber getirip götürken kişi’ DLT 512 > [so:tʃi] ‘dünürler arasında haber getirip götürken kişi’ 0602060101/110

Far. آباد a:ba:d ‘bakımlı, imar edilmiş yer’ > [avat] ‘bakımlı, imar edilmiş yer’

0602060111/53, 0601140101/149, 0601140101/151, 0602060111/166,
0508110101/4, 0604060601/40

Ar. طبق tabak ‘tabak’ > [tɒvaq] ‘tabak’ 0601060201/103, 0601060201/278,
0601060201/89

Ar. صابون sabun ‘sabun’ > [səvin] ‘sabun’ 0601060201/65

Kelime Sonu:

OTü. **suv**; **sub** ‘su’ TT 180, **suv** ‘su’ EUTS 212, **suv~sūw** ‘su’ DLT 12, **suv** ‘su’ KB 410,

su: ‘su’ JE 220 > [su:] 0508080101/37, 0508080502/12, 0601020305/28,
0601020305/29, 0601020305/36, 0601020305/70, 0601020305/76,
0601020305/77, 0601020701/112, 0601140103/109, 0601140501/28,
0601060201/300, 0602060111/63, 0602060101/50

OTü. **ev** ‘ev’ ED 3b, **ew**; **äb** ‘ev, çadır’ OTG 242, **äb** ‘ev’ EUTS 68, **ew** DLT 27 > [yj]

‘ev’ 0601020302/10, 0601020303/6, 0601020304/37, 0601020304/53,
0601060201/275, 0601060201/276, 0601140102/68, 0601140501/23,
0601140502/42

Far. لب leb ‘dudak, kenar’ > [lav] ‘dudak, kenar’ 0601140103/78, 0601020701/102

Ar. مكتب mekteb ‘mektep’ > [mæxtæp] ‘mektep, okul’ 0601020306/26, 0602060109/10,
0602060111/165, 0602060111/327, 0602060111/337

Ar. كتاب kitab ‘kitap’ > [citæp] ‘kitap’ 0508080501/45, 0508080502/20,
0508080502/36, 0508080502/37, 0602060111/315

3.1.1.2.2. /c/ ünsüzü

[d͡ʒ]

[d͡ʒ] sesbiriminin kaynağı çoğunlukla Türkçe'ye yabancı dillerden giren kelimelere, kısmen Eski Türkçedeki /ç/ ünsüzüne, ayrıca Türkçenin /y/ > /c/ gelişmesine dayanmaktadır. Ötümlü, çıkış yerine göre dişeti – damak, çıkış biçimine göre yarı kapantılı ünsüzdür. Eski Türkçenin ses sisteminde yer almayan [c] sesbirimi, Arap harfliyle yazılan Türkçe metinlerde alıntı kelimeler için Arapça ج harfiyle gösterilmiştir. Kaşgarlı Mahmud 1073 yılında tamamladığı Divanu Lugati't Türk adlı ünlü Türkçe-Arapça sözlüğünde, söz konusu harfin Türkçede az bulunduğu bahs eder (bkz. Kaşgarlı 2020: 1xiii). Araştırma bölgemizde tespit edilen /c/ ünsüzüne kelimenin ön ve iç sesinde rastlanır. Onlardan çoğunun kökeni yukarıda da kaydedildiği gibi alıntı kelimelere dayansa da Türkçe kökenli kelimelerde Eski Türkçedeki /ç/ ünsüzü ile Türkçenin /y/ > /c/ kuralına bağlı oluştuğunu söylemek mümkün.

Kelime Başı:

OTü. **yegen** 'yeğen' ED 912b > [d͡ʒijæn] 'yeğen' 0601020304/18, 0601020303/25, 0601140101/106

OTü. **yak-** 'yakmak' ED 896b, **yak-** 'hoşa gitmek, yaklaşmak, yakmak' EUTS 280, **yak-** 'yakmak' DLT 453 > [d͡ʒaɯ-] 'hoşa gitmek' 0602060111/295

OTü. **yaz-;** **yaz-** 'yazmak' EUTS 292, **yaz-** 'Oğuzcada yazmak' DLT 470 > [d͡ʒazu:] 'yazı' 0602060111/263, 0602060111/246, 0602060111/316

Kelime İçi:

OTü. **eke** 'abla, büyük kız kardeş' ED 100b, **eçe** 'büyük kız kardeş' DLT 56 > [ed͡ʒæ] 'abla' 0602060111/133, 0602060110/43, 0602060110/63

OTü. **ba:ça** 'bacanak' TT 172 > [bɒd͡ʒæ] bacanak 0602060101/20

OTü. **kängçi** ‘son beşik, sonuncu evlat’ EUTS 106 > [**cend͡zæ**] ‘sonuncu evlat, en küçüğü’ 0601020301/102, 0601020304/59, 0601020701/67, 0601140101/49, 0601140101/50, 0601140101/59

3.1.1.2.3. /ç/ ünsüzü

[t͡ʃ]

[t͡ʃ] ötümsüz, yarı kapantılı, dişeti - damak ünsüzüdür. Ön, iç ve son sest bulunabildiği gibi bazı istisnalar dışında Eski Türkçedeki yerini korumuştur.

Kelime başı:

OTü. **çakır-** ‘haykırmak, bağırmak’ ED 410a, **çagıla-** ‘gürültü edip çağırmak’ DLT 586 > [**t͡ʃaɣur -**] ‘çağırmak’ 0601140501/41, 0508080502/28, 0508110101/35, 0601020302/84, 0601060201/87, 0602060101/33, 0602060101/34, 0604060601/21

OTü. **çık-** ‘çıkmaq’ ED 405b, **çık-** ‘(dışarı, yukarı) çıkmak’ DLT 154 > [**t͡ʃiq-**] ‘çıkmaq’ 0601140502/100, 0601140502/101, 0601140502/6, 0601140502/93, 0601140502/99, 0602060101/41

OTü. **çıkır-** ‘çıkarmak’ ED 410b, **çıkır-** ‘çıkarmak’ DLT 310 > [**t͡ʃiqar-**] 0602060111/302, 0601140502/12, 0601140502/17, 0601060201/25, 0601140102/68, 0602060111/279

Kelime İçi:

OTü. **bıçgak, bıçğa:k** ‘bıçak’ ED 294b, **bıçak** ‘bıçak’ EUTS 40, bıçek ‘bıçak’ DLT 193 > [**pit͡ʃæk**] ‘bıçak’ 0602060101/1, 0601060201/23

OTü. **kêçe** ~ **gêce**; **kê:çe** TT 182, **kêçe** ~ **gêce** 'gece' ED 694b, **kiçä** 'gece' EUTS 108, **keçe** ~ **kiçe** 'gece' DLT 54 > [cɛtʃæsi] 'gece' 0601020701/113, 0601020701/93, 0601140102/15, 0601140102/22

OTü. **keçi**; **keçi**: 'keçi' ED 695a, **eçkü** ED 24b, **äçkü** 'keçi' EUTS 68, **keçi** 'Oğuzcada keçi' DLT 541 > [etʃci] 'keçi' 0508080301/18, 0601020305/27, 0508080301/22, 0601060201/229

Kelime Sonu:

OTü. **saç** 'saç' ED 794a, **saç** 'saç' EUTS 192, **saç** 'saç' DLT 9 > [tʃotʃ] 'saç', 0601060201/304, 0602060110/31, 0601060201/301, 0601060201/302

OTü. **kaç** 'kaç' ED 589a, **kaç** 'kaç, ne kadar' EUTS 160, **kaç** 'kaç' DLT 161 > [qotʃ-] 'kaçmak' 0508110101/28, 0601020302/69, 0601140103/33, 0602060110/95, 0602060110/96

OTü. **kü:ç** 'güç' ED 693a, **küç** 'güç' EUTS 120, **kü:ç** ~ **küç** 'güç, kuvvet' DLT 125, **kü:ç** 'güç' TT 185 > [kytʃ] 0601060201/97, 0602060111/106

OTü. **iç** 'iç, derin, bir şeyin içi' EUTS 88, **iç** 'iç' DLT 30, **iç** 'iç' OTG 244 > [itʃ] 'iç, bir şeyin içi' 0601020305/35, 0601060201/43, 0601060201/44, 0601060201/341, 0601140101/99, 0602060108/13, 0604060601/114

OTü. **iç-** 'içmek' ED 19a, **iç-** 'içmek' EUTS 88, **iç-** 'içmek' DLT 92 > [itʃ-] 'içmek' 0601140102/112, 0508080101/37, 0601060201/257, 0601140103/46

3.1.1.2.4. /d/ ünsüzü

[d]

[d] ötümlü, çıkış yerine göre dişeti, çıkış biçimine göre ise patlayıcı ünsüzdür. Bu sesbirimi Ortak Türkçede yaygın kullanılmasına rağmen ön seste bulunmaz, iç ve son seste bulunur. Araştırma bölgemizde iç ve son seste tespit edilen [y] sesbiriminin tarihi Ortak

Türkçedeki [d] ünsüzü ile bağlantılıdır. Ön seste gelen /d/ ünsüzünün bulunduğu kelimelerin kökeni Arap, Fars ve Rus dillerinden geçen alıntılı kelimelerdir. Bunun dışında, araştırma bölgemizde Ortak Türkçedeki te-; tē- 'demek' fiilinde bulunan ön ses durumundaki [t] ünsüzü [d] ünsüzüne değişmiştir. Eski Türkçe döneminde de “Beraberlik, ortaklık, yoldaşlık” anlamına gelen ve isimden isim yapan + daş (Gabain 1995: 46) ekinin iştirak ettiği kelimelerde görülen [d] ünsüzü araştırma bölgemizde korunmuştur.

Örnek:

OTü. **te-**; **tē-** 'demek, söylemek' ED 433b, **tä-** 'demek' EUTS 233, **ti-** ~ **te-** 'demek, söylemek' DLT 554, **ti** - 'demek' KB 443, **dé-** 'demek, söylemek' JE >[**du** - **di-**] 'demek' 0601020302/49, 0602060101/7

Kelime Başı:

Ar. دنیا dünya 'yeryüzü' > [**dunjæ**] 'yeryüzü' 0508080501/34

Ar. دائم da'em 'sürekli, sonsuz' > [**dojim**] 'sürekli, sonsuz' 0601020301/59, 0601140102/112

Far. دشمن doşmen 'düşman, yağı, hasım' > [**dufmæn**] 'yağı, hasım' 0604060601/119

Far. نفس nefes 'soluk, nefes' > [**dæm**] 'soluk, nefes' 0601140103/61, 0601020305/87, 0602060109/83, 0601020301/4

Far. دروازه derva:ze 'şehir kapısı' > [**darvɒzæ**] 'büyük kapı, ana kapı, giriş kapısı' 0602060102/31, 0602060102/30

Far. دستارخوان desta:rha:n 'sofra' > [**dæstirχɒn**] 'sofra' 0601140102/86

Rus. диктант diktant 'imla, dikte' BRTS 183 >[**diktant**] 'imla, dikte' 0602060111/11

Rus. **доска** doska ‘tahta’ BRTS 199 > **[doska]** ‘tahta’ 0602060111/315,
0602060109/14

Rus. **давай** davay ‘haydi gelin’ BRTS 166 > **[davaj]** ‘haydi’ 0602060104/43,
0604060601/27

Kelime İçi:

OTü. **ke:d-** giymek’ ED 700b, **käd-** ~**kedgür-** ‘giymek’ EUTS 103, **keç-** ‘giymek’
DLT 414 > **[ciy-]** ‘giymek’ 0601020302/67, 0602060101/13, 0601060201/230,
0601060201/300, 0602060101/14

OTü. **adşıl-; adşıl-** ‘ayrılmak’ ED 68b, **adırıl-** ‘ayrılmak’ EUTS 4, **adşıl-** ‘ayrılmak’
DLT 129 > **[ajşıl -]** ‘ayrıl-’ 0508080301/25, 0601020701/17

OTü. **kédin** ‘sonra’ ED 704b > **[cejin]** ‘sonra’ 0508080101/63, 0508080101/77,
0508080502/15, 0508080502/19, 0508080502/21, 0508080502/32,
0508091601/2, 0508110101/31, 0508110101/37, 0508110101/60

OTü. **kudruk; քudruk** ‘kuyruk’ ETG 284, **kuğruk** DLT 170 > **[qujruχ]** ‘kuyruk’
0602060110/184

OTü. **karındaş; karındaş** ‘kardeş’ ED 662a, **karındaş** DLT 205 > **[qarindəş]** ‘akraba,
kardeş’ 0602060101/83, 0508080301/25

Kelime Sonu:

OTü. **toğ-; tod-** ‘doymak’ EUTS 243, **to:d-** ‘doymak’ ED 451a, **toğ-** ‘doymak’ DLT 633
> **[tej-]** ~ **[təj-]** ‘doymak’ 0601140101/60

OTü. OTü. **bod** ‘boy’ ED 296b, **bod** ‘boy, vücut, gövde’ EUTS 45, **bod** ‘insanın uzunluğu ve boyu’ DLT 495 > [bɔj] ‘boy’ 0602060101/92, 0602060109/78, 0602060109/84

OTü. **koy-** ~ **kod-** ED 674b, **kod-** ‘koymak’ ETG 281, **kod-** ‘koymak’ EUTS 180, **kod-** ~ **kot-** ‘koymak, bırakmak’ DLT 337, **kod-** ‘koymak, bırakmak’ KB 266 > [qɔj-] ‘koymak’ 0604060601/110, 0604060601/115, 0602060111/11, 0604060601/107

3.1.1.2.5. /f/ ünsüzü

[f]

[f] ötümsüz, çıkış yerine göre diş-dudak, çıkış biçimine göre sızıcı ünsüzdür. Ortak Türkçede bulunmayan bu sesbirimi, araştırma bölgemizde Arapça, Farsça ve Rusçadan geçen kelimelerin ön ve iç seslerinde tespit edilmiştir. Aynı sesbirimi ile ilgili kimi zaman [f] > [p] ya da [v] > [f] değişmesi görülür.

Kelime Başı:

Ar. فقط faḳat ‘ancak, ama, lakin’ > [faqat] ‘ancak, ama, lakin’ 0601020305/32

Ar. فقط faḳat ‘ancak, ama, lakin’ > [paqat] ‘ancak, ama, lakin’ 0601020301/36, 0604060601/109

Ar. فقير faqi:r ‘fakir, zavallı, biçare’ > [paqır] ‘fakir’ 0601140502/100

Rus. фронт front ‘cephe’ BRTS 971 > [piront] ‘cephe’ 0508080101/45

Kelime İçi:

Rus. автобус [avtobus] ‘otobüs’ BRTS 17 > [aftoviz] ‘otobüs’ 0602060111/237

3.1.1.2.6. /g/ ünsüzü

/g/ sesbirimi ötümlüdür. Çıkış yerine göre ön ve arka dil olmak üzere iki altsesi vardır. Onlar, kendisinden önce veya sonra gelen ünlü ya da ünsüzün niteliğine göre bulunur. Her iki altsesi de çıkış biçimine göre patlayıcıdır.

[g]

[g] ötümlü, çıkış yerine göre art damak, çıkış biçimine göre ise patlayıcı ünsüzdür. Araştırma bölgemizde yabancı dilden alıntı kelimelerde bulunur.

Far. گوشت guşt ‘et’ > [gœf] ‘et’ 0601060201/88, 0601140103/109, 0601140501/13, 0601140501/14, 0601140501/2

Far. گور gur ‘kabir’>[gœr] 0601140501/15, 0601140501/16, 0601140501/17, 0601140501/2

Far. گل gol “gül” >[gyl] ‘çiçek’ 0604060601/107, 0601060201/156, 0604060601/115, 0601020701/14

Far. گمان goman ‘şüphe’ [gymæn] ‘şüphe’ 0601140102/26, 0601140102/28

Rus. главный glavnyy ‘asıl, esas, esaslı, ana; bellibaşlı, başlıca’ BRTS 146 > [guɫavniɟ] ‘asıl, esas, esaslı, ana; bellibaşlı, başlıca’ 0602060104/30, 0602060104/31

Rus. кран kran ‘musluk’ BRTS 348 > [gʉrant] ‘musluk’ 0602060101/50, 0602060101/50, 0602060101/51, 0602060101/92

Rus. гражданин grajdanin ‘vatandaş, yurttaş’ BRTS 159 > [guɾaɟdan] ‘vatandaş, yurttaş’ 0602060111/34

Rus. губернатор gubernator ‘vali’ BRTS 164 > [gubernator] ‘vali’ 0601020301/154

Rus. гудок gudok ‘düdük (ğü), siren’ BRTS 165 > [gudok] ‘çağrı’ 0601020304/19

Kelime İçi:

Rus. **огород** ogorod ‘bostan, sebze bahçesi’ BRTS 524 [**agarot**] ‘bostan, sebze bahçesi’ 0601020301/118

Rus. **агроном** agranom ‘tarım uzmanı, tarım mühendisi’ BRTS 18 > [**agranom**] ‘tarım uzmanı, tarım mühendisi’ 0602060104/30, 0602060104/31

Kelime Sonu:

Rus. **округ** okrug ‘bölge’ BRTS 534 > [**okrug**] ‘bölge’ 0602060104/67, 0602060104/68, 0601020306/2, 0602060104/64

Rus. **хирург** xirurg ‘cerrah’ BRTS 974 > [**xirurg**] ‘cerrah’ 0602060111/194

[j]

[j] ötümlü, çıkış yerine göre ön damak, çıkış biçimine göre patlamalı ünsüzdür. Ortak Türkçede ön seste bulunmaz. İç ve son seslerde ise Eski Türkçedeki yerini koruduğu, düştüğü ya da [j] yarı ünlüsüne dönüştüğü görülür. Araştırma bölgemizde ön seste rastlanan [j] ünsüzü Arap ve Farsçadan geçen alıntı kelimelerde kullanılır.

Kelime Başı:

Far. **صَـبَـتْ** gap ‘söz, kelime’ > [**jap**] ‘söz, kelime’ 0508080101/79, 0601020301/129

Kelime İçi

OTü. **سَـغَـرْ**; **سَـغَـرْ** ‘sığır’ ED 814b, **سَـغَـرْ** ‘sığır’ DLT 183 > [**sijir**] ‘sığır’ 0508080101/39

OTü. **yégirmi** ‘20, yirmi’ ED 915b, **yigirmi** ‘yirmi’ EUTS 296, **yigirmi** ‘yirmi’ DLT 465 > [**jijirmæ**] ‘yirmi’ 0508080101/15, 0508091601/7, 0508110101/13, 0508110101/41, 0601020301/67, 0601020301/89, 0601020303/59, 0601020304/26, 0601020306/31

OTü. **belgü** ‘belirti, alâmet’ ED 340a > [**belji**] ‘belirti, işaret’ 0601060201/303, 0601020303/43

OTü. **öğren-**; **öğren-** ‘öğrenmek’ ED 114b, **öğren-** ‘a.’ DLT 194 > [**ærjan-**] ‘öğrenmek’ 0602060111/8, 0602060111/5, 0602060109/16, 0602060111/377, 0508080502/16

OTü. **öğret-** ‘öğretmek’ ED 114a, **öğret-** ‘öğretmek’ DLT 135 > [**ærjat-**] ‘öğretmek’ 0602060111/374, 0602060111/19, 0602060111/375, 0602060111/17, 0602060111/40, 0602060111/300, 0602060111/378

OTü. **elge-**; **älgä-** ‘elemek’ EUTS 70, **elge-** ‘elemek’ DLT 145 > [**ela-**] ‘elemek’ 0601140102/96

OTü. **egil-** ‘bükülmek, eğilmek’ ED 106b, **änggil-** ‘eğilmek’ EUTS 72, **egil-** ‘eğilmek’ DLT 108 > [**ejil-**] ‘eğilmek’ 0601060201/156

Kelime Sonu:

OTü. **teg-** ‘ulaşmak, erişmek, dokunmak’ ED 476a, **täg-** ‘ulaşmak, erişmek’ EUTS 231, **teg-** ‘ulaşmak, erişmek, değmek’ DLT 274 > [**tej -**] ‘dokunmak, deymek’ 0602060111/376, 0508080501/14, 0508080501/19, 0508110101/51, 0601140501/25

OTü. **e:ğ-** ‘eğmek’ TT 180 > [**ej -**] ‘eğmek’ 0601020301/8

OTü. **tüg-** ‘dügümlemek, kapamak’ ED 477a > [tyɟ -] ‘dügümlemek’ 0602060101/14

3.1.1.2.7. /ğ/ ünsüzü

[ɣ]

[ɣ] ötümlü ve çıkış yerine göre küçük dil, çıkış biçimine göre ise sızıcı bir ünsüzdür. Ortak Türkçede ön seste bulunmaz, iç ve son seste bulunur. Araştırma bölgemizde ön seste Arap ve Fars dillerinden gelen alıntı kelimelerde karşımıza çıkmakta. İç seste Ortak Türkçedeki yerini genellikle korurken, bazen [j] ya da çift dudak [v] yarı ünlüsüne değişir veyahut düşer. Son seste, özellikle tek heceli sözcüklerde Ortak Türkçedeki yerini korusa da çoğu zaman yönelme eki alırken benzeşme yoluyla ötümsüzlük kazanır ve [q] ünsüzüne dönüşür.

Kelime İçi:

OTü. **togra-**, **toğra:-** ED 472b, **togra-** ‘doğramak, kesmek’ DLT 580 > [tɛɣɾa-] ‘doğramak’ 0601060201/88, 0601060201/92, 0601060201/93

OTü. **togru;** **toğuru:** ‘doğru’ ED 473a > [tɛɣri] 0601020301/179

OTü. **kavur-** ~ **kagur**, **kavur-** ~ **kawur** ‘kavurmak’ ED 586a, **kavır-** ~ **kavur** ‘kavurmak’ EUTS 172, **kagur-** ~ **kawur-** ‘kavurmak’ DLT 310 > [qɔɣɯɾ] ‘kavurmak’ 0601140102/114

OTü. **agır;** **ağır** ‘ağır’ ED 88a, **ağır** ‘ağır, çetin’ EUTS 7, **agır** ‘ağır, yavaş’ DLT 38 > [ɔɣɯɾ] ‘ağır, çetin’ 0601140103/35, 0601020302/57

OTü. **ağız;** **ağız** ‘ağız’ ED 98a, **ağız** ‘ağız’ EUTS 7, **agız** DLT 34 > [ɔɣɯz] ‘ağız’ 0602060101/112

OTü. **agrı-; ha:ğrı-** 'ağrımak' TT 172, **agrı-** 'ağrımak' DLT 35 > [nɐɾi -]
0601060201/43, 0601060201/44, 0601060201/307, 0601140103/27,
0601140103/87, 0602060101/9

OTü. **togan; toğan** 'doğan, şahin' ED 470b, **toğan** 'doğan' ETG 300 > [tu:ɐan] 'aynı
kandan doğan, akraba' 0601020306/55, 0601140101/106, 0601140103/54,
0602060111/345

OTü. **bağla-; ba:-** 'bağlamak' ED 292a, **bağla:-** ED 314b, **bağla-** 'bağlamak' EUTS
31, **ba-** 'bağlamak' EUTS 32, **ba:-** 'bağlamak' DLT 554 > [bajla-] 'bağlamak'
0601060201/230, 0601060201/273, 0601140102/78, 0602060110/125,
0601060201/149

OTü. **kadğur** 'kaygırmak' ED 599a > [qajɐur -] 'kaygırmak' 0601060201/135

OTü. **suwgar-; suwgar** 'sulamak su vermek' DLT 288 > [suxar] 'sulamak, su içirmek'
0601060201/323

Kelime Sonu:

OTü. **kurug; kurug** 'kuru' ED 652b, **kurug** 'kuru' DLT 10 > [quruq] 'kuru'
0601140502/6

OTü. **ta:g ~ tag; ta:ğ** 'dağ' ED463a, **tag** 'dağ' EUTS 219, **ta:ğ** TT 174, **ta:g~ tag** DLT
35 > [tɒɐ] 'dağ' 0602060101/6

OTü. **bıçgak, bıçğa:k** 'bıçak' ED 294b, **bıçak** 'bıçak' EUTS 40, bıçek 'bıçak' DLT 193
> [pitʃæɐ] 'bıçak' 0602060101/1, 0601060201/23

OTü. **ya:g ~ yag; ya:ğ** 'yağ' ED 895a, **ya:g** 'yağ' TT 175, **yağ** 'yağ' EUTS 279, **ya:g**
~ **yag** 'yağ' DLT 101 > [jɒɐ] 'yağ' 0601060201/196, 0601060201/223,

0601060201/249, 0601060201/88, 0601060201/218, 0601060201/222,
0601060201/226

OTü. **sag-**; **sağ-** ‘sağmak’ ED 804b, **sağ-** ‘sağmak’ EUTS 193, **sag-** ‘(süt) sağmak’ DLT
271 > [**snk** -] ‘sağmak’ 0601020301/127, 0508080101/26, 0508080101/39,
0601020301/124, 0601060201/211, 0601060201/227, 0601140101/62,
0601140101/63, 0601140103/46

3.1.1.2.8. /x/ ünsüzü

[x]

[x] ötünsüz, çıkış yerine göre art damak, çıkış biçimine göre sızıcıdır. Bu ünsüz sesbiriminin Ortak Türkçedeki yeri tartışmalıdır. Araştırma bölgemizde ön, iç ve son seste alıntı kelimelerde bulunur. Türkçe kökenli kelimelerde ön seste çok az sayıda ünsüz türemesi yoluyla bulunur, iç ve son seste ise, [c] ünsüzünün sızıcılaştığı durumlarda rastlanır.

Kelime Başı:

OTü. **öküz** ‘öküz’ ED 120a, **öküz** ‘öküz’ EUTS 149, **öküz** ‘öküz’ DLT 41 > [**xæcciz**]
‘öküz’ 0602060110/11, 0602060110/13

OTü. **ülkär** ‘Ülker yıldızı’ EUTS 272, **Ülker** ‘Ülker yıldızı’ DLT 60 > [**xylcar**] ‘Ülker
yıldızı’ 0601060201/253

Kelime İçi:

OTü. **käk** ‘nefret, kin, düşmanlık’ EUTS 104, **kek**, **keg** ‘kin, öç, hınç KB 235 ’ >[**cex**]
‘nefret, kin, düşmanlık’ 0602060110/123

OTü. **kök** ~ **kö:k**; **kö:k** ‘sema, gök’ ED 708b, **kö:k** ‘gök’ TT 184, **kök** ‘mavi, gök rengi, sema, gök, gece’ EUTS 114, **kö:k** ‘gökyüzü’ DLT 44 > [kœx] ‘mavi, gök’ 0602060102/30, 0601060201/281

OTü. **yükle:-** ‘yüklemek’ ED 912b, **yüklemek** ‘yüklemek’ EUTS 306, **yükle-** ‘yüklemek’ DLT 579 > [jyxla-] ‘yüklemek’ 0508080101/44

OTü. **seksö:n** ‘seksen’ ED 823b, seksön ‘seksen’ DLT 220 > [sæxsæn] ‘seksen’ 0601020301/145, 0601020301/66, 0601020303/71, 0601020303/76, 0601020304/44, 0601020305/20, 0601020305/5, 0601020701/62, 0601140103/30

3.1.1.2.9. /ħ/ ünsüzü

[χ]

[χ] ötümsüz, çıkış yerine göre küçük dil, çıkış biçimine göre ise sızıcıdır. Ortak Türkçede [χ] ünsüzünün olup olmadığı konusu tıpkı [x] ünsüzü gibi tartışmalıdır. Araştırma bölgemizde ön, iç ve son seste [q] ünsüzünün sızışması olarak görülür. Bu sebeple de kullanım alanının geniş olduğu söylenemez. Hatta bazı durumlarda ön seste ünsüz düşmesi yoluna girdiği de olur. Türkçe kökenli kelimeler dışında Arap ve Fars dillerinden geçen alıntı kelimelerde de karşımıza çıkar.

Kelime Başı:

OTü. **katun** ~ **ka:tun** ‘kağanın eşi, hatun’ TT 173, **katın** ~ **katun** ‘hatun, kadın’ EUTS 171, **ka:tun** ‘hatun; Afrâsiyap soyundan gelen bütün kadınlarının unvanı’ DLT 535, **katun** ‘hatun, hakanın eşi’ OTG 246 > [χptin] ‘kadın’ 0601020701/56, 0602060110/143, 0602060110/17, 0602060110/18, 0602060110/31,

0602060110/32, 0602060110/54, 0602060110/55, 0602060110/59,
0602060110/60

Ar. **حاضر** **hadır** ‘şimdi’ > [ɣɒzɪr] ‘şimdi’ 0508130101/3, 0508110101/27,
0601020301/143, 0601020301/146, 0601020302/26, 0601020302/29,
0601020302/35, 0601020302/45, 0601020305/64

Kelime İçi:

OTü. **yoğ** ‘yuğ, ölü yemeği, matem, yas’ EUTS 300, **yogla** ‘Türklerde (ölü için) yoğ
yapmak’ DLT 579 > [jɛɣla-] ‘yoklamak, yad etmek’ 0601060201/310

OTü. **sakla** - ‘saklamak’ ED 810a > [saxla-] ‘saklamak’ 0602060110/123

Kelime Sonu:

OTü. **suğ** ‘ihtiras, heves, istek, iştihak, özlem’ EUTS 212, **suk** ‘aç gözlü, doymaz’ DLT
500 > [suɣ] ‘aç gözlü, doymaz’ 0601140502/93

OTü. **kırk**- ‘kırmak’ ED 651a, **kırk**- ‘tırış etmek, kırmak’ EUTS 176, **kırk** ‘kırmak’
DLT 627 > [qurɣ-] 0601140103/88

OTü. **kırk**; **kırk** ‘kırk’ ED 651a, **kırk** ‘kırk’ EUTS 176, **kırk** ‘kırk’ DLT 176 > [qurɣ]
0508080101/14, 0602060104/10, 0601060201/305, 0601140102/109,
0601020301/150, 0601060201/271

OTü. **a:k** ~ **ak** ‘beyaz’ ED 75a, **ak** ‘ak, beyaz’ EUTS 8, **a:k** ~ **ak** ‘Oğuzcada beyaz’ DLT
53 [ɒɣ] ‘ak, beyaz’ 0508080501/2, 0508080502/28,
0601060201/178, 0601060201/179, 0601060201/180, 0601060201/185,
0601060201/162

OTü. **sarıg**; **sa:rıg** 'sarı' TT 174, **sarıg** 'sarı' EUTS 197, **sa:rıg** ~ **sarıg** 'sarı' DLT 47 >

[**sarıɣ**] 'sarı' 0602060102/23

OTü. **sık**- 'sıkmak' ED 804b, **sık**- 'sıkmak' EUTS 203, **sık**- 'sıkmak' DLT 273 > [**suɣ**-

] 'sıkmak' 0602060101/74

3.1.1.2.10. /j/ ünsüzü

[3]

[3] ötümlü, çıkış yerine göre dişeti - damak ünsüzü, çıkış biçimine göre ise sızıcıdır.

Araştırma bölgemizde Rusçadan geçen kelimelerin ön, iç ve son sesinde, Farçadan geçen alıntılı kelimelerin iç sesi bulunmaz

Kelime Başı:

Rus **джемпир** djempir 'kazak' BRTS 182 [**zempir**] 'kazak, hırka' 0601020302/80

Rus. **журналист** jurnalist 'gazeteci' RS 221 [**zurnalist**] 'gazeteci' 0602060111/37

Kelime İçi:

Rus. **уже** uje 'artık' BRTS 942 > [**uʒɛ**] 'artık' 0601020301/175, 0601020306/27

Rus. **даже** daje 'hatta, bile' BRTS 167 > [**daʒɛ**] 'hatta, bile' 0602060111/289

Rus. **гражданин** grajdanin 'vatandaş, yurttaş' BRTS 159 > [**guɾaʒdan**] 'vatandaş, yurttaş' 0602060111/34

Far. **وجدان** vecda:n 'vicdan' > [**viʒdɔn**] 'vicdan' 0602060111/324

Far. **عjderha** ejdeha 'ejderha' > [**aʒdarɣɔ**] 'ejderha' 0508080501/33

Kelime Sonu:

этаж etaj ‘kat’ RS 1017 > [etaʒ] ‘kat’ 0602060101/63, 0602060101/88

3.1.1.2.11. /k/ ünsüzü

/k/ sesbirimi ötümsüz ve patlayıcı ünsüzdür. Çıkış yerine göre ön ve arka dilli olmak üzere iki altsesi vardır. Onlar, kendisinden önce veya sonra gelen ünlü ya da ünsüzün niteliğine göre yer alır.

[c]

[c] ötümsüz, ön damak ve patlayıcı ünsüzüdür. Ortak Türkçede ön, iç ve son seste bulunur. Söz konusu kullanım alanı araştırma bölgemizde genellikle korunmakla birlikte, nadiren iç ve son seste [c] > [x] gelişmesi gösterir.

Kelime Başı:

OTü. **kes-**; **kes-** 'kesmek' ED 748b, **kes-** 'kesmek' DLT 269 > [ces-] ‘kesmek’
0601060201/102, 0601060201/101, 0601060201/103, 0601060201/106,
0601060201/240, 0601060201/271, 0601060201/278, 0601060201/99

OTü. **kè:ç** ‘geç’ ED 692b, **käç** ‘geç’ EUTS 103, **kè:ç** ‘geç’ TT 182 > [cetʃ̥] ‘geç’
0508091602/5

OTü. **keç-**; **keç-** 'geçmek' ED 693b, **käç-** ‘geçmek’ EUTS 103, **keç-** 'geçmek' DLT 495
> [cetʃ̥-] ‘geçmek’ 0601060201/9

OTü. **kel-**; **kel-** 'gelmek' ED 715b, **käl-** ‘gelmek’ EUTS 104, **kel-** ‘gelmek’ DLT 29 >
[cel-] ‘gelmek’ 0602060101/84, 0602060111/7, 0508080301/25, 0601020305/33,

0601020701/106, 0601140102/94, 0601140103/45, 0602060104/36,
0602060111/276

OTü. **kit-**; **kêt-** 'gitmek' ED 701a, **kät-** 'gitmek' EUTS 107, **kit-** 'gitmek' DLT 414 >

[**cet-**] 'gitmek' 0602060102/9, 0508110101/36, 0601020302/18,
0601020701/106, 0601020701/87, 0601140103/44, 0602060102/10,
0602060111/308, 0604060601/127, 0604060601/129, 0602060111/44

OTü. **kesil-** 'kesilmek' ED 750a, **kesil-** 'kesilmek' EUTS 107, **kesil-** 'kesilmek' DLT
336 > [**cesil-**] 'kesilmek' 0602060107/7

OTü. **kim** 'kim' ED 720b, **kim** 'kim, kimler' EUTS 110, **kim** 'kim' DLT 75 > [**cim**]

'kim' 0601020303/66, 0601060201/316, 0601140101/136, 0602060101/38,
0602060110/136, 0602060111/141, 0602060111/300, 0602060111/370,
0601020303/36, 0601020304/5, 0601140502/54

Kelime İçi:

OTü. **erken** 'iken' ED 224b, **erken** 'iken' DLT 66, **ärkän** 'iken' OTG 243 > [**ecan**]
'iken' 0508080301/25, 0508080502/12

OTü. **ikki**; **ëkki** 'iki' ED 100b, **iki** 'iki' EUTS 91, **ikki** 'iki' DLT 78 > [**ecci**] 'iki'

0508080101/1, 0508080101/26, 0508080101/66, 0508080101/67,
0508080101/68, 0508091601/7, 0601020301/104, 0601020301/11,
0601020301/121

OTü. **tökül-** 'dökülmek' ED 481a, **tökül-** 'dökülmek' EUTS 249, **töklün-** 'dökülmek,
akıtılmak' DLT 388 > [**töccil -**] 'dökülmek' 0601020304/22

OTü. **erkek** 'erkek' ED 223b, **ärkäk** 'erkek' EUTS 74, **erkek** 'hayvanların erkeği,
erkek' DLT 68 > [**ercac**] 'erkek' 0604060601/109

OTü. **öküz** ‘öküz’ ED 120a, **öküz** ‘öküz’ EUTS 149, **öküz** ‘öküz’ DLT 41 > [xæcciz]

‘öküz’ 0602060110/11, 0602060110/13

OTü. **ülkär** ‘Ülker yıldızı’ EUTS 272, **Ülker** ‘Ülker yıldızı’ DLT 60 > [xylcar] ‘Ülker yıldızı’ 0601060201/253

OTü. **tilkü**; ***tilkü** ‘tilki’ ED 498b, **tilkü** ‘tilki’ EUTS 239, **tilkü** ‘tilki’ DLT 39 > [tylci]

‘tilki (hayvan), erkek ismi’ 0602060110/167, 0602060110/168, 0602060110/169

Kelime Sonu:

OTü. **köñlek** ‘gömlek’ ED 732a, **köñlek** ‘gömlek’ DLT 598 > [kœjnæj] ‘kadın elbisesi, erkek gömleği’ 0602060101/13, 0602060101/14

OTü. **sök-** ; **sö:g-** ‘sövmek’ ED 818b, **sök-** ‘sövmek’ EUTS 209, **sö:k-** ~ **sök-** ‘sövmek, küfretmek’ DLT 526 > [sœc-] ‘sövmek, küfretmek’ 0604060601/26, 0602060111/289

OTü. **tök-**; **tök-** ‘dökmek’ ED 477a, **tök-** ‘dökmek, dağıtmak’ EUTS 249, **tök-** DLT 273 > [tœc -] ‘dökmek’ 0601060201/240

OTü. **tik-**; **tik-** ‘dikmek’ ED 475b, **tik** - ‘(elbise vb.. şeyleri) dikmek’ DLT 455 > [tic-] ‘elbise vb. şeyleri dikmek’ 0601140102/71, 0601020306/44, 0602060109/43, 0601140102/74, 0601140102/76, 0601140102/77, 0601140102/73, 0601140102/75

[k]

[k] ötümsüz, çıkış yerine göre art damak, çıkış biçimine göre patlayıcı ünsüzdür. Araştırma bölgemizde kendinden sonra yuvarlak ünlüler ile komşuluk yapan Türkçe kökenli kelimeler ile yabancı dilden alıntı kelimelerde bulunur.

Kelime Başı:

OTü. **kün**; **kün** 'gün' EUTS 122, **kün** ~ **kü:n** DLT 47 > **[kyn]** 'gün' 0601020301/4, 0601020303/59, 0602060111/125, 0602060111/224

OTü. **köm** 'gömmek' ETG 283, **kömäk** 'gömmek' EUTS 115, **köm** 'gömmek (ölü vb. gömmek)' DLT 281 > **[kœm-]** 'gömmek' 0601020701/46, 0602060110/125, 0602060110/184, 0601020701/45

OTü. **kör-**; **kör-** EUTS 116; **kör-** 'bakmak, görmek' ED 736a, **kör-** 'bakmak, görmek' DLT 187 > **[kœr-]** 'görmek' 0601060201/81, 0602060104/81, 0602060104/81, 0602060111/296, 0508110101/49, 0508110101/64, 0601020301/140, 0601020303/47, 0602060101/71, 0602060110/7, 0602060110/10

OTü. **kö:l** ~ **köl**; **kö:l** 'havuz, göl' ED 715a, **kö:l** 'göl' TT 184, **köl** 'göl' EUTS 115, **kö:l** ~ **köl** 'göl, gölcük, havuz' DLT 308 > **[kœl]** 'göl' 0602060111/115

OTü. **köp** 'çok' ED 686a, **köp** 'çok, bol' EUTS 116, **köp** 'gür, bol' DLT 160 > **[kœp]** 'çok' 0508080301/8, 0508080501/40, 0601060201/160, 0601060201/255, 0601060201/54, 0601060201/86, 0601140101/11, 0601140101/134, 0601140101/135

OTü. **köç** 'göç' ED 694a, **köç** 'göç' EUTS 113, **köç** 'göç' DLT 161 > **[kœtʃ-]** 'göç-' 0601020303/9, 0601020303/8, 0601020304/4, 0601060201/4, 0601020304/3, 0601020303/10, 0601020303/47

OTü. **köz**; **köz** 'göz' ED 756b, **köz** 'göz' EUTS 119, **köz** 'göz' DLT 40 > [kœz] 'göz'

0508080101/11, 0508080101/4, 0601060201/140, 0601060201/18,
0601060201/303, 0601140103/4, 0601140501/10, 0601140501/2,
0601140501/20

OTü. **küdegü** 'damat' ED 703a, **küdägü** 'güveyi:' EUTS 120, **küdegü** ~ **küdegü** 'damat,
güvey' DLT 449, küdegü 'güveyi' KB 298 > [kyjov] 'damat' 0601020303/57,
0601140103/100, 0602060107/28

OTü. **küntüz**; ***küntüz** 'gündüz' ED 729b, **kündüz** 'gündüz' EUTS 122, **küntüz**
'gündüz ışığı' DLT 230 > [kyndizi] 'gündüz' 0601020301/36

Rus. **качественный** [kaçestvennıy] 'yüksek kaliteli, yüksek nitelikli' BRTS 320 >
[katʃestvennij] 'yüksek kaliteli, yüksek nitelikli' 0602060111/336

Kelime İçi:

Rus. **секретарь** sekretar 'sekreter' BRTS [sekretar] 'sekreter' 0602060111/201,
0602060111/348

Rus. **райком** raykom 'mıntaka komitesi' BRTS 767 > [rajkom] 'mıntaka komitesi'
0602060111/348

Rus. **ракета** raketa 'roket (ti), füze' BRTS 767 > [raketae] 'roket, füze' 0508080501/33

Kelime Sonu:

Rus: **звонок** zvonok 'zil, çingırak' BRTS> 271 [zıvanok] 'zil, çingırak, aramak'
0601020302/61, 0601020302/62, 0601020303/13, 0601020304/16

Rus. **рак** rak 'kanser' BRTS 767 > [raχ] 'kanser' 0601020701/44

3.1.1.2.12. /k/ ünsüzü

[q]

[q] ünsüzü ötümsüz, çıkış yerine göre küçük dil, çıkış biçimine göre patlayıcıdır. Ortak Türkçede olduğu gibi araştırma bölgemizde de ön, iç ve son sesteki yerini korumuştur. Kendinden sonra sistemli olarak art damak ünlüleri gelir.

Kelime Başı:

OTü. **kın** ~ **kīn** 'kılıç ve bıçağın kını' DLT 171 > **[qun]** 'kılıç ve bıçağın kını'
0602060101/1

OTü. **karın**; **karın** 'karın' ED 661a, **karın** 'karın' EUTS 168, **karın** 'karın', DLT 27 >
[qarin] 'karın' 0601060201/248, 0601060201/239, 0601060201/249

OTü. **karındaş**; **karındaş** 'kardeş' ED 662a, **karındaş** DLT 205 > **[qarindəʃ]** 'akraba, kardeş' 0602060101/83, 0508080301/25

OTü. **kaynat-** 'kaynatmak' ED 678b, **kaynat-** 'kaynatmak' DLT 441 **[qajnæt-]**
'kaynatmak, haşlamak' 0601060201/245

OTü. **kara** 'kara, siyah' ED 643b > **[qpræ]** 'kara' 0508080101/28, 0508080101/4,
0508080101/8, 0508080101/9, 0508080301/25, 0508110101/1, 0508110101/4,
0601020302/34, 0601020701/112

OTü. **ka:ñak** 'kaymak' TT 173; ED 636b **kanak** 'kaymak' ED 636b > **[qajmak]**
'kaymak' 0601140103/47, 0601140102/70, 0602060111/24, 0601060201/219,
0601140102/97, 0601060201/241

OTü. **karangı** ; **karangı**: 'karanlık' ED 662b, **karangı** 'karanlık' EUTS 167,
kararık ~ **kararık** 'karanlık' EUTS 168, **karangı** 'karanlık' DLT 540 >
[qpræpı] 'karanlık' 0602060110/184

OTü. **ka:n** ‘kan’ TT 173, **ka:n ~ kan** ‘kan’ DLT 58 > **[qɒn]** ‘kan’ 0601060201/9,
0601140103/72, 0602060111/354, 0602060111/360, 0601140102/94,
0601140102/89, 0602060108/15

OTü. **ka:r** ‘kar’ ED 641a, **ka:r** ‘kar’ TT 173, **kar** ‘kar’ EUTS 166, **ka:r** ‘kar’ DLT 5 >
[qɒr] ‘kar’ 0601060201/147, 0602060110/154

OTü. **ka:gun** ‘kavun’ TT 173, **ka:ğu:n** ‘kavun’ ED 611b, **ka:gun** ‘kavun’ DLT 12 >
[qɒvin] ‘kavun’ 0602060101/105

Kelime İçi:

OTü. **taşgaru**; ***taşgaru** ‘dışarı’ ED 563a, **taş** ‘dışarı, dış’ DLT 511 > **[tæʃqari]** ‘dışarı’
0508080301/7, 0601020301/118, 0601020302/38, 0601020304/47,
0601020304/57, 0601020306/9, 0602060110/163, 0604060601/40,
0601140101/149

OTü. **yokaru**; **yokaru**: ‘yukarı’ ED 906b, **yokaru** ‘yukarı’ DLT 83 > **[juqari]** ‘yukarı’
0602060111/145, 0601020304/46, 0601020304/47, 0601020304/12

OTü. **sakal**; **saka:l** ‘sakal’ ED 808b, **saḳal** ‘sakal’ EUTS 194, **sakal** ‘sakal’ DLT 53 >
[sɒqat] ‘sakal’ 0601140501/57, 0604060601/27, 0508080501/2, 0508080502/28

OTü. **yokadmaḳ** ‘yok etmek, ölmek, kaybolmak’ EUTS 301 > **[jeqat-]** ‘yok etmek,
kaybetmek’ 0601060201/152

OTü. **çäkür** ‘çukur’ EUTS 60 > **[tʃuqur-]** ‘çukur’ 0601020305/82

Kelime Sonu:

OTü. **uzak** ‘uzak’ ED 283a, **uzak** ‘uzak’ EUTS 270, **uzak** ‘uzamış olan, uzun’ DLT 45
> [uzaq] ‘uzak’ 0601060201/335

OTü. **arık** ‘ark’ ED 214a, **a:rık** ‘ark’ TT 172, **arık** ‘ark, çay, çay kenarı’ EUTS 19, **arık**
‘ark, ırmak’ DLT 5 > [ariq] ‘ark’ 0601060201/306

OTü. **tayak**; **taya:k** ‘dayak, destek’ ED 568a, **tayak** ‘destek’, dayak’ EUTS 229, **tayak**
‘değnek, baston, dayanak’ DLT 210 > [tæjæχ] ‘dayak, baston, destek’
0602060109/70

OTü. **yo:k**; **yo:k** ‘yok’ TT 178, **yo:k** ED 895a, **yok** ‘yok’ EUTS 301, **yo:k ~ yok** DLT
47 > [jɔq] ‘yok’ 0601020305/5, 0601020301/136, 0602060111/300,
0602060104/80, 0508080501/29, 0508080502/30

OTü. **aduğ** ‘ay’ EUTS 6 > [aɟiɰ] ‘ay’ 0601140501/48

3.1.1.2.13. /l/ ünsüzü

/l/ sesbirimi ötümlüdür. Çıkış yerine göre dişeti ve dişeti damak olmak üzere iki türü vardır. Dişeti olan [l] türü ön damak ünlüleri, dişeti damak olan [ɭ] türü ise artdil ünlüleriyle kullanılmaktadır.

[l]

[l] ötümlü ve çıkış yerine göre dişeti, çıkış biçimine göre yan ünsüzdür. Ortak Türkçede ön seste bulunmaz. Araştırma bölgemizde alıntı sözcüklerin ön sesinde bulunur. Ortak Türkçedeki iç ve son sesteki yerini koruyan [l] ünsüzü, ön dil ünlüleri ile kullanılır.

Kelime İçi:

OTü. **ölüg** ‘ölü, ceset’ ED 142a, **ölüg** ‘ceset, ölü’ ETG 290, ölüg ‘ölü’ 12 > [œlic] ‘ölü, ceset’ 0601140502/99

OTü. **topla-; toplā-** ‘toplamak’ ED 440b, **top-** ‘yığmak, toplamak’ ETG 301 > [tepla-] ‘toplamak’ 0601020701/25, 0601140102/15

OTü. **ıgla-; ıgla-** ED 85b, **ıgla-** ‘ağlamak’ EUTS 85 > [jigla-] ‘ağlamak’ 0601060201/338, 0601060201/341, 0601060201/316, 0601020701/81, 0601020701/92, 0601060201/292, 0601020301/27, 0602060111/212

OTü. **işle-; işle-** ‘çalışmak’ ED 262b, **işle-** DLT 146 > [iɣla-] ‘çalışmak’ 0602060104/18, 0602060104/32, 0602060104/33, 0602060104/35, 0602060104/37

Kelime Sonu:

OTü. **kel-; kel-** ‘gelmek’ ED 715b, **käl-** ‘gelmek’ EUTS 104, **kel-** ‘gelmek’ DLT 29 > [cel-] ‘gelmek’ 0602060101/84, 0602060111/7, 0508080301/25, 0601020305/33, 0601020701/106, 0601140102/94, 0601140103/45, 0602060104/36, 0602060111/276

OTü. **tökül-** ‘dökülmek’ ED 481a, **tökül-** ‘dökülmek’ EUTS 249, **töklün** - ‘dökülmek, akıtılmak’ DLT 388 > [tœcil -] ‘dökülmek’ 0601020304/22

OTü. **öl-; öl-** ‘ölmek’ ED 125b, **öl-** ‘ölmek’ EUTS 350, **öl-** DLT 12, **öl** - ‘ölmek’ JE 218 > [œl -] ‘ölmek’ 0602060111/291, 0508080101/47, 0508080101/76, 0508080301/21, 0601020301/102, 0601020301/187, 0601020301/83, 0601020302/102, 0601020302/68, 0601020304/61

[t]

[t] ötümlü ve çıkış yerine göre dışeti damak, çıkış biçimine göre yan ünsüzdür. Art damak ünlülerinin bulunduğu kelimelerde iç ve son seste kullanılır.

Kelime İçi:

OTü. **kulak; kulğak** 'kulak' ED 621a > [**qulaq**] 'kulak' 0508110101/10

OTü. **kahıq** 'başlık parası' ED 622a > [**qahtun**] 'başlık parası' 0601020306/37,
0601020306/38, 0602060111/131, 0602060111/134, 0602060107/28

OTü. **tuzla**:- 'tuzlamak' ED 576a, **tuzla**:- 'tuzlamak' DLT 560 > [**tuzla-**] 'tuzlamak'
0601060201/221, 0601060201/237, 0601060201/242

OTü. **toltur**:- 'doldurmak' ED 495a, **toltur**:- 'doldurmak' DLT 354 > [**toldir**]
'doldurmak' 0602060111/38, 0602060109/2, 0602060109/57

OTü. **altun; altun** 'altın' ED 131a, **altun** 'altın' EUTS 13, **altun** 'altın' DLT 38 > [**oltin**]
'altıncı' 0601060201/334

OTü. **a:lta**:- 'aldatmak' TT 170; **alta**:- 'aldatmak, kandırmak' ED 133a, **alta**:- aldatmak'
ETG 260 > [**alda-**] 'aldatmak, kandırmak' 0601020303/12

OTü. **talğan** 'kavrulmuş arpa unu' ETG 296, **talğan** 'un' EUTS 222, **talkan** 'kavut
(kavrulmuş ve dövülmüş tahıl ununa şeker veya tatlı yemiş katılarak yapılan
yiyecek)' DLT 221 > [**tolğan**] 'kavut (kavrulmuş ve dövülmüş tahıl ununa şeker
veya tatlı yemiş katılarak yapılan yiyecek)' 0602060107/24

OTü. **altı; altı** 'altı' ED 130b, **altı** 'altı' EUTS 13 > [**olti**] 'altı' 0601020301/144,
0601020301/44, 0601020301/45, 0601020301/54, 0601020301/61

OTü. **yalıñ; yalıñ'**çıplak' ED 929b, **yalıñ** 'çıplak' DLT 607 > [jɔɫɒɾɫɒɫʃ] 'çıplak'
0601140103/64

OTü. **yalgan; yalğa:n** 'yalan' ED 926b, **yalğan** 'yalan' EUTS, yalan', **yalgan** 'yalan'
DLT 460 > [jɔɫɒɾɒn] 'yalan' 0602060104/39

OTü. **topla-; topla:-**'toplamak' ED 440b, **top-** 'yığmak, toplamak' ETG 301 > [tɒɫɫa-]
'toplamak' 0602060112/3, 0602060112/20, 0602060112/3, /27, 0604060601/108

Kelime Sonu:

OTü. **sal-**'salmak' ED 824b, **sal-** 'salmak, koymak' EUTS 195, **sal-** 'göndermek' DLT
276 > [sɒɫ-] 'salmak' 0601060201/102, 0601060201/196, 0601060201/273,
0601060201/74, 0601060201/89, 0601060201/93, 0601140103/69,
0601140502/82, 0601140502/90

OTü. **tal** 'dal' EUTS 221, **ta:l** 'taze dal' DLT 208, **ta:l** 'söğüt, dal' TT 174 > [tɒɫ] 'dal'
0601140502/44

OTü. **kal-** ~ **ka:l-**; **ka:l-** 'kalmak' TT 173, **kal-** ~ **ka:l-** 'kalmak' DLT 513 > [qɒɫ -]
'kalmak' 0601020302/30, 0601020701/87, 0601060201/255, 0601140103/85,
0601140103/87, 0601140103/90, 0601140103/92, 0602060111/5,
0604060601/127, 0604060601/129

OTü. **kıl** - 'kılmak, yapmak, icra etmek' ETG 280, **kılmağ** 'yapmak, yaratmak, vücüda
getirmek' EUTS 175, **kıl** - 'kılmak, etmek, yapmak' DLT 30, **kıl** - 'kılmak, etmek,
yapmak' KB 243, **kıl** - 'kılmak, etmek, inşa etmek' JE 213 > [qɒɫ-] 'kılmak,
yapmak, etmek, icra etmek' 0601020306/36, 0601060201/208, 0601060201/245,
0601060201/272, 0601140103/35, 0601140501/59, 0602060111/275,
0602060111/59, 0604060601/115, 0604060601/116

3.1.1.2.14. /m/ ünsüzü

[m]

[m] ötümlü ve çıkış yerine göre çift – dudak, çıkış biçimine göre genizsil ya da burun ünsüzüdür. Ortak Türkçede ön seste bulunmaz. Araştırma bölgemizde Ortak Türkçedeki iç ve son sesteki yerini devam ettirirken ön seste [b-] > [m] gelişmesinden ötürü bulunur (bkz. /b/ ünsüzü). Buna ek olarak, alıntı kelimelerde kullanılır.

Kelime Başı:

OTü. **ben** ‘ben, şahıs zamiri’ ED 346a, **ben** ‘Oğuzcada ben’ DLT 26 > [mən] ‘ben’

0508080101/15, 0508080101/18, 0508080101/48, 0508080101/77,
0508080301/19, 0508080501/38, 0508080501/59, 0508080501/68,
0508080502/13, 0508080502/23, 0508080502/25, 0508091601/1,
0508110101/21, 0508110101/85

OTü. **bin-**; **bin-** ‘binmek’ ED 348a, **bin-** ‘binmek’ OTG 240, **mün-** ‘binmek’ DLT
279 > [min-] ‘binmek’ 0508110101/97, 0601060201/335, 0602060110/152,
0601060201/322, 0602060110/131

OTü. **bintür-** ‘bindirmek’ ED 350a, **bintür-** ‘(ata) bindirmek’ OTG 241, **mündür-**
‘bindirmek’ DLT 365 > [mindir-] ‘bindirmek’ 0602060107/25, 0602060110/14

OTü. **başak** ‘başak’ ED 378b > [mɒʃaχ] ‘başak’ 0602060107/24, 0601140502/37,
0601140502/38

OTü. **muna** ‘işte bak, böylece’ EUTS 132 > [manæ] ‘işte bak’ 0508080501/31,
0508080501/64, 0508080502/39, 0601020302/16, 0601020305/33,
0601020701/71, 0601060201/50, 0601060201/87, 0601140101/177

OTü. **muntag; buntağ** ‘böyle’ ED 349b, **muntağ** ‘bunun gibi, böyle, bu türden, bu nedenle’ EUTS 133, **mundag** ‘böyle’ DLT 30, **muntağ ~ monta:g** ‘böyle’ ETG 287 > **[mandəj]** ‘böyle, bunun gibi’ 0508110101/9, 0508110101/90, 0601020302/18, 0601020302/29, 0601020302/73, 0601020303/75, 0601060201/289, 0601140101/134, 0601140502/11

Kelime İçi:

OTü. **tamır** ‘damar’ ED 508a > **[tæmir]** ‘damar’ 0602060110/168

OTü. **kamış** ‘kamış’ ED 628b, **kamış** ‘saz, kamış’ EUTS 164, **kamış** ‘kamış’ DLT 185 > **[qamiʃ]** ‘kamış’ 0601140501/50, 0601060201/167

OTü. **kaṃçı** ‘kamçı’ EUTS 163 > **[qamtʃi]** ‘kamçı’ 0601060201/150, 0601060201/334

OTü. **alma; alma:** ‘elma’ ED 146a, **alma** ‘Oğuzcada elma’ DLT 77 > **[ɒlma]** ‘elma’ 0601140502/51

OTü. **saman; sama:n** ‘saman’ ED 829b, **saman** ‘saman’ EUTS 195, **saman** ‘Çigil lehçesinde saman’ DLT 209 > **[sɒman]** ‘saman’ 0601060201/230

Kelime Sonu:

OTü. **yim** ‘yem, yemek’ EUTS 296, **yi:m** ‘yiyecek, rızık’ DLT 241 > **[jɛm]** ‘yem’ 0601020305/53, 0601140101/141, 0601140502/6, 0601140502/7

OTü. **üzüm** ‘üzüm’ ED 288a, **üzüm** ‘üzüm’ EUTS 276, **üzüm** ‘üzüm’ DLT 50 > **[yzim]** ‘üzüm’ 0602060111/88, 0602060101/48, 0602060101/51

OTü. **yarım** ‘yarım’ EUTS 287, **yarım** ‘nesnenin yarısı, yarım’ DLT 453, yarım ‘yarım’ KB 526, yarım ‘yarım’ JE 225 > [jærim] ‘yarım’ 0601020301/26, 0601140102/28

OTü. **tam** ~ **ta:m**; **ta:m** ‘duvar, çatı’ TT 174, **tam** ‘duvar’ EUTS 222, **ta:m**, **tam** ‘duvar, sur’ DLT 36 > [təm] ‘çatı, ev, aile’ 0601140101/31, 0601140101/38, 0601140502/61

3.1.1.2.15. /n/ ünsüzü

[n]

[n] ötümlü ve çıkış yerine göre dişeti, çıkış biçimine göre genizsil ünsüzdür. Ortak Türkçede söz başında sadece *nä* ‘ne’ soru adılı ve ondan türeme kelimelerde bulunur (Tekin 2022: 67). İç ve son sesteki kullanım sahası araştırma bölgemizde de tespit edilmiştir.

Kelime Başı:

OTü. **nä** ‘ne’ ETG 287, **nē** ‘ne, hangi’ DLT 34 > [nimæ] ‘ne’ 0508080301/19, 0508080301/22, 0508080501/30, 0508080502/23, 0601020301/12, 0601020301/13, 0601020301/166, 0601020301/168, 0601020301/27, 0601020301/33, 0601020302/49, 0601020302/81, 0601020302/90, 0601020302/96

OTü. **nücä** ‘ne kadar’ ETG 287, **neçe** ‘kaç, ne kadar’ DLT 36 > [netʃtʃi] ‘kaç, ne kadar’ 0601020301/158, 0601020302/73, 0601060201/11

OTü. **narü** ‘oraya’ ETG 287, **narü** ‘öte, öte taraf’ DLT 108 > [næri] ‘öte’ 0601140102/89

Kelime İçi:

OTü. **tanu-** ‘tanımak, bilmek’ ED 516a > [**tæni-**] ‘tanımak’ 0602060101/39,
0601140102/84, 0508080101/45, 0602060111/250

OTü. **beniñ ~ meniñ; beniñ** T 21 ~ **meniñ** ‘benim’ KT G 11 > [**meni**] ‘benim’
0508080101/50, 0508080101/61, 0508080101/67, 0508080101/69,
0508080301/18, 0508080501/50, 0601020303/70, 0601060201/112,
0601060201/12

OTü. **anuk** ‘gerçek, hakikaten’ ED 182b > [**anix**] ‘kesin, gerçek, hakikaten’
0601060201/303

OTü. **ana; ana** ‘ana, anne’ ED 169b, **ana** ‘anne’ EUTS 14, **ana** ‘anne’ DLT 27 > [**ɒnæ**]
‘ana, anne’ 0604060601/24, 0602060111/69, 0601140101/2, 0601140101/3,
0601140101/87

OTü. **amtı** ‘şimdi’ ED 156b, **amtı, ămtı** ‘şimdi’ ETG 260, **emdi** ‘şimdi’ DLT 30, **amtı**
‘şimdi’ EUTS 14, **ămtı** ‘şimdi’ EUTS 72, **emdi** ‘şimdi’ KB 146 > [**endi**] ‘şimdi’
0508080101/3, 0508080301/25, 0508080501/35, 0508080501/36,
0508080501/37, 0508080501/48, 0508080501/8, 0508080502/22,
0508080502/23, 0508080502/9, 0508110101/17

OTü. **azkıña** ‘azıcık’ ED 284b, **azğına** ‘azıcık, çok az’ EUTS 28, **az-kıa** ‘azıcık, biraz’
EUTS 29, **azrak** ‘biraz, daha az’ DLT 602 > [**ɒzjinæ**] ‘azıcık, biraz’
0601140101/74, 0601140103/80

OTü. **ança** ‘biraz, bu kadar’ ED 172b, **ança** ‘biraz, bu türden’ ETG 260, **anca** ‘bir miktar,
biraz, bu türden’ EUTS 15, **ança** ‘o kadar, onca; ona göre, şöyle’ DLT 43, **ança**
‘o kadar, o kadar çok’ JE 203 > [**untʃæ**] ‘epey, bayağı’ 0601020305/33,
0601020701/98, 0601060201/198, 0601060201/225, 0601060201/261

Kelime Sonu:

OTü. **uzun** ‘uzun’ ED 288b, **uzun** ‘uzun, daimi’ EUTS 270, **uzun** ‘uzun olan her şey, uzun’ DLT 51 > **[uzun]** ‘uzun’ 0601140501/9, 0602060109/38

OTü. **andan** ~ **andın** ED 177b, **andın** ‘ondan’ DLT 42 > **[undæn]** ‘ondan’ 0602060109/51, 0601140501/2

OTü. **u:n**; **hu:n** ‘un’ TT 179, **u:n** ‘un’ DLT 36 > **[un]** ‘un’ 0601140103/99, 0601140502/12, 0602060111/177

OTü. **talқан** ‘kavrulmuş arpa unu’ ETG 296, **talқан** ‘un’ EUTS 222, **talkan** ‘kavut (kavrulmuş ve dövülmüş tahıl ununa şeker veya tatlı yemiş katılarak yapılan yiyecek)’ DLT 221 > **[tolqan]** ‘kavut (kavrulmuş ve dövülmüş tahıl ununa şeker veya tatlı yemiş katılarak yapılan yiyecek)’ 0602060107/24

OTü. **tokson**; **tokuz o:n** ‘doksan’ DLT 220 > **[toxæn]** ‘doksan’ 0508110101/63, 0508110101/81, 0601020304/1, 0601060201/136, 0602060102/6, 0602060110/129, 0602060102/21, 0602060104/49, 0602060104/57, 0602060108/10

OTü. **ka:n** ‘kan’ TT 173, **ka:n** ~ **kan** ‘kan’ DLT 58 > **[qon]** ‘kan’ 0601060201/9, 0601140103/72, 0602060111/354, 0602060111/360, 0601140102/94, 0601140102/89, 0602060108/15

OTü. **kın** ~ **kīn** ‘kılıç ve bıçağın kını’ DLT 171 > **[qun]** ‘kılıç ve bıçağın kını’ 0602060101/1

OTü. **karın**; **karın** ‘karın’ ED 661a, **karın** ‘karın’ EUTS 168, **karın** ‘karın’, DLT 27 > **[qarın]** ‘karın’ 0601060201/248, 0601060201/239, 0601060201/249

OTü. **sen**; **sen** ‘2. teklik kişi adılı, sen’ ED 831b, **sän** ‘sen (zamir) EUTS 200, **sen** ‘sen’ DLT 33 > **[sen]** ‘sen, 2. teklik kişi adılı’ 0508080301/19, 0601060201/171,

0601060201/190, 0601060201/333, 0601060201/83, 0601140101/60,
0601140501/10, 0601140501/9, 0602060110/96

OTü. **kalıŋ** 'başlık parası' ED 622a > [**qatun**] 'başlık parası' 0601020306/37,
0601020306/38, 0602060111/131, 0602060111/134, 0602060107/28

OTü. **yan** ~ **ya:n**; **yan** 'taraf, yan' EUTS 283, **ya:n** 'yan' TT 175, **ya:n** 'kalça
kemikleirnin başları; kalça kemiği' DLT 515 > [**jæn**] 'yan, taraf, kalça
kemikleirnin başları; kalça kemiği' 0602060101/10, 0602060101/53,
0602060106/1, 0602060101/70, 0601140502/69, 0602060112/29,
0601020302/95

3.1.1.2.16. /ñ/ ünsüzü

[ñ]

[ñ] ötümlü ve çıkış yerine göre ön damak ünsüzü, çıkış biçimine göre ise genizsildir.

Ortak Türkçede sadece iç ve son seste bulunur. Araştırma bölgemizde iç seste çoğu zaman [c],
[j], nadiren [ɣ] sesinin önünde geldiği görülmüştür. Bunun dışında, Ortak Türkçede iki ünlü
arasında bulunan [ñ] ünsüzü, araştırma bölgemizde [j] ünsüzüne dönüşür.

Kelime İçi:

OTü: **süŋük** 'kemik' ED 838b, **süŋük** 'kemik' ET 295, **söŋük** 'kemik' EUTS 210,
süŋük 'kemik' DLT 99, **süŋük** 'kemik' KB 411 > [**syjæj**] 'kemik' 0601060201/88

OTü: **büñüz** 'boynuz' ED 352, **müñüz**; **miñiz**; **müyüz** 'boynuz' ET 287, **mingiz** 'boynuz'
EUTS 130, **müñüz** 'bütün hayvanların boynuz, boynuz' DLT 30 > [**myjyz**]
'boynuz' 0508080501/29

Ayrıca, [ɲ] ünsüz sesbiriminin araştırma bölgemizin Celal-Abad kısmında diğer bölgelere oranla daha sık duyulduğunu söyleyebiliriz. Bunun sebebini aşağıdaki **[bɔrsæɲiz]** 'varsanız, varırsanız' 0508080501/1; **[bɔləɲizdi]** 'çocuğunuzu' 0508080502/1 kelimeleri üzerinden incelemeye çalıştık:

Örneğin:

1. **[bɔrsæɲiz]** 'varsanız' 0508080501/1

[bɔrsæɲiz] > bɔr - sæ - ɲiz

[bɔr-] : fiil kökü

[sæ] : şart kipi eki

[ɲiz] : iyelik menşeli çokluk ikinci şahıs eki

2. **[bɔləɲizdi]** 'çocuğunuzu' 0508080502/1

[bɔləɲizdi] > bɔlə + ɲiz + di

[bɔlə/ [bɔla] : isim kökü

[ɲiz] : teklik ikinci şahıs iyelik eki

[di] : belirtme durumu eki

Yukarıdaki örneklerden araştırma bölgemizin Celal-Abad kısmında Ortak Türkçedeki 2. şahıs teklik ve çokluk ekindeki [ɲ] ünsüzünün korunduğunu söylemek mümkün. Diğer bölgelerde, bazı istisnalar dışında, **[bɔrsæjz]** örneğinde olduğu gibi söz konusu ekteki [ɲ] sesbirimi [j] sesbirimine değişmekte. Yani **[ɲ] > [j]** gelişmesi eklerde de görülebiliyor.

3.1.1.2.17. /p/ ünsüzü

[p]

[p] ünsüzü ötümsüz ve çıkış yerine göre çift – dudak, çıkış biçimine göre patlayıcıdır.

Ortak Türkçede ön seste bulunmaz. Araştırma bölgemizde ön seste görülen [p] ünsüz

sesbiriminin bir kısmı Ortak Türkçedeki [b] ünsüzünün ötümsüzleşmesinden doğmuştur. İç ve son seste bulunan [p] ünsüzü ise Ortak Türkçedeki yerini korumuştur.

Kelime Başı:

OTü. **but** ‘bacak, ayak, but’ ETG 271, **but** ‘but, ayak, bacak’ EUTS 55, **büt** ‘but, ayak’

DLT 494 > **[put]** ‘but, ayak’ 0601020701/78, 0601060201/230

OTü. **bütün** ‘bütün’ ED 306b, **bütün**, **pütüm** ‘bütün’ ETG 271, **bütün** ‘bütün’ 57 >

[pytün] ‘bütün’ 0601060201/229, 0601060201/239, 0601060201/240,

0601140103/110

OTü. **bütür-** ‘bitirmek’ ETG 271, **bütürmək** ‘bitirmek’ EUTS 57 > **[pytir-]**

‘bitirmek’ 0601020303/64, 0602060111/166, 0602060111/53, 0602060111/166,

0602060104/19

OTü. **bıçgak**, **bıçga:k** ‘bıçak’ ED 294b, **bıçak** ‘bıçak’ EUTS 40, **biçek** ‘bıçak’ DLT

193 > **[pitʃæk]** ‘bıçak’ 0602060101/1, 0601060201/23

OTü. **bış-** ‘pişmek’ ED 376b, **bış-** ‘olgunlaşmak, pişmek’ EUTS 41, **bış-** ‘yemek pişmek’

DLT 270 > **[piʃ-]** ‘pişmek’ 0601020302/37, 0601020305/76, 0601060201/197,

0601060201/219, 0602060101/105

OTü. **büt-**; **büt-** ‘bitmek’ ED 298b, **büt-** ‘bitmek’ EUTS 57, **bütür-** ‘(yara) kapanmak’

DLT 413 > **[pyt-]** ‘bitmek’ 0601020302/64, 0601060201/139, 0601060201/257,

0602060104/29, 0602060109/25, 0602060111/197

OTü. **biç-** ~ **biç-** ‘kesmek’ ED 292b, **biç-** ‘biçmek’ EUTS 40, **biç-** ‘kesmek, biçmek’

DLT 265 > **[pitʃ-]** ‘biçmek’ 0601140501/58

OTü. **bile**; **bilän** ~ **birlä** ~ **bilä** 'ile' EUTS 42, **bile** DLT 34 > [**pinæn**] 'ile'
0601020301/129, 0602060110/88

Kelime İçi:

OTü. **toprak**; **toprak** 'toprak' ED 443a, **toprak** 'toprak' EUTS 247, **tuprak** 'toprak'
EUTS 253, **toprak** 'toprak' DLT 12 > [**turpaq**] 'toprak' 0601140103/68,
0601020304/26

OTü. **sipir**- 'süpürmek' ED 791b, **sipir**- 'süpürmek' EUTS 206, **süpür**- 'süpürmek'
DLT 311 > [**şipir**-] 'süpürmek' 0601020301/53, 0601020301/51,
0601060201/306

OTü. **yuvga** 'yufka ekmek' DLT 456 > [**jupqa**] 'yufka' 0601140102/70,
0601140102/98, 0601140102/99

OTü. **töpü** 'tepe' ED 436a, **töpü** 'tepe' EUTS 249, **tepe** 'dağın tepesi' DLT 586 > [**tepæ**]
'tepe' 0601020303/12, 0601140502/68, 0602060109/4

OTü. **tapşur**- 'vermek, teslim etmek' ED 447a > [**topşir**-] 'vermek, teslim etmek'
0602060111/142, 0601140102/43, 0602060111/139, 0602060111/140,
0601020301/73, 0601020305/63

Kelime Sonu:

OTü. **yıp** 'ip' ED 870b, **yıp** 'ip, iplik' DLT 90 > [**ip**] 'ip, iplik' 0602060110/126

OTü. **ka:p**; **ka:p** 'kap, tulum, çuval' TT 173 > [**qop**] 'kap, çuval' 0508080101/43,
0602060111/177, 0508080101/41, 0508080101/42, 0602060110/148,
0602060110/152

OTü. **tap** - ‘bulmak’ DLT 214, tap- ‘tapmak, bulmak, kavuşmak; hizmet etmek’ KB

422 > [**top-**] ‘bulmak, kavuşmak’ 0601140101/20, 0601020301/62,

0601140101/109, 0601140101/182, 0602060102/8, 0602060102/9

OTü. **köp** ‘çok’ ETG 283, **köp** ‘çok, bol’ EUTS 116, **köp** ‘gür, bol, sık ve dolaşık’ DLT

160, **köp** ‘çok’ KB 280 > [**kœp**] ‘çok, bol’ 0508080301/8, 0508080501/40,

0601060201/160, 0601060201/255, 0601060201/54, 0601060201/86,

0601140101/11, 0601140101/134, 0601140101/135

3.1.1.2.18. /r/ ünsüzü

/r/ ötümlü ve çıkış yerine göre dişeti – damak ünsüzüdür. Çıkış biçimine göre vurmali ve hafif vurmali olmak üzere iki türü vardır. Ortak Türkçenin ses sisteminde sadece iç ve son seste görülür. Araştırma bölgemizde Ortak Türkçedeki kullanım alanı aynen korunurken, ön seste gürülen /r/ ünsüzüyle başlayan kelimelerin kökeni Arap, Fars ya da Rus dillerine dayanmaktadır.

[r] ötümlü ve çıkış yerine göre dişeti – damak, çıkış biçimine göre vurmali ünsüzdür. Araştırma bölgemizde işbu ünsüzün kullanıldığı kelimelerin kökeni Arap, Fars ve Rus dillerine dayanmaktadır.

Kelime Başı:

Ar. رَحْمَن raxman ‘herkese, her canlıya merhamet eden (Tanrı)’ > [**raχmæn**] ‘Herkese, her canlıya merhamet eden (Tanrı)’ 0601140502/83

Ar. رَحِيم raxim ‘koruyan, acıyan, merhamet eden (Tanrı)’ > [**raχi:jm**] ‘Koruyan, acıyan, merhamet eden (Tanrı)’ 0601140502/83

- Ar. رَحْمَة raxma ‘Merhamet etmek’ **[raχmat]** ‘teşekkür etmek, birinin suçunu bağışlama, yargılama, merhamet etme’ 0601020301/15, 0602060111/265, 0508080101/80
- Ar. رَئِيس raiis ‘başkan, lider’ **[rajis]** ‘başkan, lider’ 0601140502/57, 0602060104/31, 0602060104/32, 0602060104/36, 0602060104/37
- Ar. رَاضِي ra:di ‘uygun bulan, benimseyen, isteyen, kabul eden’ **[rɒzi]** ‘uygun bulan, benimseyen, isteyen, kabul eden’ 0601060201/179, 0601060201/180
- Far. رَاي ra:z ‘hakikat, gerçek’ > **[rɒs]** ‘hakikat, gerçek’ 0601020302/56, 0601060201/303
- Far. رِسا resa ‘yeterli ve anlaşılan düzeyde çıkan ses’ > **[rasæ]** ‘çok, aşırı biçimde’ 0508130101/3, 0601020701/112, 0601020701/113, 0601020701/92, 0601060201/160, 0601060201/228, 0601060201/233, 0601060201/256, 0601140102/102
- Far. رُوبرو ruberu ‘karşı’ > **[rɒparæ]** ‘karşı’ 0602060101/48
- Far. رِجِسْتَان rigestan ‘kumlu’ > **[rejiston]** ‘Orta Asya Türk mimarlığının nadir örneklerinden biridir, kum ülkesi’ 0602060110/75
- Far. رُوزِه ruze ‘oruç’ **[rezæ]** ‘oruç’ 0601140103/95
- Ar. رِبَابَة rababa ‘geleneksel çalgı aleti’ **[rubɒp]** ‘geleneksel çalgı aleti’ 0602060110/115, 0602060110/117, 0602060110/119
- Rus. ракета raketa ‘roket (ti), füze’ BRTS 767 > **[rakɛtæ]** ‘roket, füze’ 0508080501/33
- Rus. расход rasxod ‘masraf, gider’ BRTS 781 > **[rasxot]** ‘masraf, gider’ 0602060102/25, 0602060102/23
- Rus. растрата rastrata ‘israf (etme), (saçıp) savurma, tutumsuz kullanma’ BRTS 780 > **[rastrat]** ‘israf (etme), (saçıp) savurma, tutumsuz kullanma’ 0508091601/9

Rus. **район** rajon ‘mıntaka, bölge’ BRTS 767 > [**rajon**] ‘mıntaka, bölge, ilçe’
 0601140101/133, 0602060111/248, 0602060104/33, 0602060111/63,
 0508110101/70, 0601140501/35, 0508110101/69, 0604060601/83

Rus. **райком** raykom ‘mıntaka komitesi’ BRTS 767 > [**rajkom**] ‘mıntaka komitesi’
 0602060111/348

Rus. **республика** respublika ‘Cumhuriyet (ti)’ BRTS 791 > [**respublika**]
 ‘Cumhuriyet’ 0602060111/123, 0508110101/2, 0602060111/350

Rus. **рак** rak ‘kanser’ BRTS 767 > [**raχ**] ‘kanser’ 0601020701/44

Kelime İçi:

Far. **گورستان** gurestan ‘kabristan, mezarlık’ > [**gæristæn**] ‘mezarlık, kabristan’
 0602060102/24

Far. **سرپا** serpa ‘ayakta’ > [**sarpæ**] ‘giyim kuşam’ 0601140502/91

Far. **شیرین** şî:rin ‘sevimli, cana yakın, tatlı, hoş’ > [**fîrin**] ‘sevimli, cana yakın, tatlı, hoş’

Far. **سرکرده** serkerde ‘liderlik yapan, yöneten’ > [**sarcar**] ‘liderlik yapan, yöneten’
 0508110101/39, 0602060104/2, 0602060104/55, 0602060104/61, 0602060108/8,
 0602060108/9

Far. **شوربا** şurba ‘çorba’ > [**ʃervæ**] ‘çorba’ 0601060201/89, 0601060201/93

Rus. **кран** kran ‘musluk’ BRTS 348 > [**gurant**] ‘musluk’ 0602060101/50,
 0602060101/50, 0602060101/51, 0602060101/92

Rus. **гражданин** grajdanin ‘vatandaş, yurttaş’ BRTS 159 > [**guarazdan**] ‘vatandaş,
 yurttaş’ 0602060111/34

Rus. **губернатор** gubernator ‘vali’ BRTS 164 > [**gubernator**] ‘vali’ 0601020301/154

Rus. **секретарь** sekretar ‘sekreter’ [**sekretar**] ‘sekreter’ 0602060111/201,
 0602060111/348

Rus. **журналист** jurnalist ‘gazeteci’ RS 221 [**zurnalist**] ‘gazeteci’ 0602060111/37

Rus. **огород** ogorod ‘bostan, sebze bahçesi’ BRTS 524 [**agarot**] ‘bostan, sebze bahçesi’
0601020301/118

Rus. **агроном** agranom ‘tarım uzmanı, tarım mühendisi’ BRTS 18 > [**agranom**] ‘tarım
uzmanı, tarım mühendisi’ 0602060104/30, 0602060104/31

Rus. **округ** [okrug] ‘bölge’ BRTS 534 > [**okrug**] 0602060104/67, 0602060104/68,
0601020306/2, 0602060104/64

Rus. **продукт** [produkt] ‘mahsul, netice, malzeme’ BRTS 719 > [**piraduxta**]
‘malzeme, mahsul, netice’

Rus. **фронт** [front] ‘cephe’ BRTS 971 > [**piront**] ‘cephe’ 0508080101/45

Rus. **паспорт** [pasport] ‘hüviyet cüzdanı, nüfus cüzdanı, pasaport’ BRTS 592 >
[**pnsprt**] ‘hüviyet cüzdanı, nüfus cüzdanı, pasaport’ 0602060104/43,
0604060601/52, 0604060601/55, 0508091602/6, 0604060601/64

Kelime Sonu:

Far. **مزار** mezar ‘kabir’ [**mɒzær**] ‘kabir’ 0601140501/33, 0602060102/22,
0602060104/46, 0602060108/9, 0601140501/30, 0602060108/9, 0602060104/51,
0602060104/55

Far. **سرکرده** serkerde ‘liderlik yapan, yöneten’ > [**sarcar**] ‘liderlik yapan, yöneten’
0508110101/39, 0602060104/2, 0602060104/55, 0602060104/61, 0602060108/8,
0602060108/9

Far. **گور** gu:r ‘kabir’ > [**gær**] ‘kabir’ 0601140501/17, 0601140501/15, 0601140501/16,
0601140501/17, 0601140501/2

Far. **شور** şu:r ‘tuzlu’ > [**ʃær**] ‘tuzlu’ 0601060201/217, 0601060201/218,
0601060201/222, 0601060201/223, 0601060201/226

Rus. **медосмотр** medosmotr ‘tibbî muayene, sağlık muayenesi’ > [**medasmotir**] ‘tibbî
muayene, sağlık muayenesi’ 0602060111/353, 0602060111/356

Rus. **джерпир** djempir ‘kazak’ BRTS 182 > **[zempir]** ‘kazak, hırka’

0601020302/80

[r]

[r] ötümlü, çıkış yerine göre dişeti damak, çıkış biçimine göre hafif vurmali ünsüzdür. Araştırma bölgemizde Türkçe kökenli kelimelerde karşımıza çıkan [r] ünsüzü, Ortak Türkçenin ses sisteminde sadece iç ve son seste görülür. Araştırma bölgemizde Ortak Türkçedeki kullanım alanı aynen korumuştur.

Kelime İçi

OTü. **burun** ‘önce, önceleri, evvel, evvelleri’ EUTS 54, **burun** ‘bir şeyin ilki, önce’

DLT 201, **burun** ‘önce, ileri’ KB 116, **burun** ‘önde, önceki, ilk’ JE 206 >

[burun] 0508130101/3, 0601020302/35, 0601020302/4, 0601020304/61,

0601020305/61, 0601020701/108, 0601020701/118, 0601140101/67

OTü. **burunğı** ‘önceki, evvelki’ EUTS 54 > **[burıŋı]** ‘önceki, evvelki’

0601140501/31, 0602060111/96, 0602060111/262, 0602060110/28,

0602060110/167

OTü. **kurut** ‘kurutulmuş peynir’ ED 648a > **[qurut]** ‘kurutulmuş peynir’

0508080101/42, 0601060201/216, 0601060201/223, 0601060201/236,

0601060201/243, 0601060201/245, 0601060201/246, 0601060201/247,

0601140101/63

OTü. **yaruk** ‘ışık, aydınlık’ EUTS 288, **yaruk** ‘ışık, aydınlık’ KB 527 > **[jorık]** ‘ışık,

aydınlık’ 0601140102/15, 0601020701/93, 0602060108/25

OTü. **küreş; küreş-** 'güreşmek; savaşmak' ED 747b, **küreş-** 'güreşmek DLT 238 >

[kʏræʃ-] 'güreşmek, savaşmak' 0602060111/339

OTü. **yarım** 'yarım' EUTS 287, **yarım** 'nesnenin yarısı, yarım' DLT 453, **yarım**

'yarım' KB 526, **yarım** 'yarım' JE 225 > [jærim] 'yarım' /26, 0601140102/28

OTü. **agrı-; ha:ğrı-** 'ağrımak' TT 172, **agrı-** 'ağrımak' DLT 35 > [ɒʁɪ -] 'ağrımak'

0601060201/43, 0601060201/44, 0601060201/307, 0601140103/27,

0601140103/87, 0602060101/9

OTü. **orgak; orğa:k** 'orak' ED 216a, **orğak** 'orak' EUTS 142, **orgak** 'orak' DLT 11 >

[ɛræʁ] 0601020701/114

Kelime Sonu:

OTü. **kör-; kör-** EUTS 116; **kör-** 'bakmak, görmek' ED 736a, **kör-** 'bakmak, görmek'

DLT 187 > [kœr-] 'görmek' 0601060201/81, 0602060104/81, 0602060104/81,

0602060111/296, 0508110101/49, 0508110101/64, 0601020301/140,

0601020303/47, 0602060101/71, 0602060110/7, 0602060110/10

OTü. **tur-, tur-** 'kalkmak, ayakta durmak, durmak' EUTS 253, **tur-** 'durmak' DLT >

[tur-] 'kalkmak, ayağa kalkmak' 0601020305/70, 0601020305/75,

0601140101/138, 0601140101/173, 0601140101/48, 0601140502/11,

0602060109/69, 0602060111/289

OTü. **yer; yèr 'yer'** ED 955a, **yir** 'yer' EUTS 298, **yèr ~ yer** 'yer' DLT 137 > [jær] 'yer'

0508080501/12, 0508080501/28, 0508080501/57, 0601020302/10,

0601020304/47, 0601020305/30, 0601020306/46, 0601020306/48,

0601140502/41, 0602060102/23

OTü. **tüşür-** ‘düşürmek’ ED 566a, **tüşür-** ‘düşürmek’ EUTS, **tüşür-** ‘düşürmek’ DLT 308 > **[tyfır-]** 0508080101/16, 0508080101/17, 0602060110/175, 0508080502/31, 0508080502/2, 0601020305/87

OTü. **bütür-** ‘bitirmek’ ED 308b, **bütür-** ‘bitirmek’ EUTS 57, **bütür-** ‘(yarayı) kapatmak, iyileştirmek’ DLT 305 > **[pytır-]** ‘bitirmek, bir işi bitirmek, yarayı kapatmak, iyileştirmek’

3.1.1.2.19. /s/ ünsüzü

[s]

[s] ötümsüz, çıkış yerine göre dişeti ve çıkış biçimine göre sızıcı ünsüzdür. Ortak Türkçenin ön, iç ve son sesinde bulunur. Kullanım alanındaki bu özellikler araştırma bölgemizde de genellikle korunurken, ön sesteki [s] ünsüzü iştirak eden ve bünyesinde [tʃ] sesi bulunan kelimelerin başındaki [s] sesi benzeşme yoluyla [tʃ] sesine değişir.

Örneğin:

OTü. **sağ** ‘sağ, sağlam’ EUTS 193 > **[sɒk]** 0602060102/24

OTü. **saç** ‘saç’ ED 794a, **saç** ‘saç’ EUTS 192, **saç** ‘saç’ DLT 9 > **[tʃɒtʃ]** ‘saç’ 0601060201/304, 0602060110/31, 0601060201/301, 0601060201/302

OTü. **saç-** ‘saçmak’ ETG 292, **saç-** ‘dağıtmak, malını fırlatmak’ DLT 52 > **[tʃɒtʃ-]** saçmak 0601020303/77, 0601060201/300

Kelime Başı:

OTü. **sag-**; **sağ-** ‘sağmak’ ED 804b, **sağ-** ‘sağmak’ EUTS 193, **sag-** ‘(süt) sağmak’ DLT 271 > **[sɒk -]** ‘sağmak’ 0601020301/127, 0508080101/26, 0508080101/39, 0601020301/124, 0601060201/211, 0601060201/227, 0601140101/62, 0601140101/63, 0601140103/46

OTü. **suwgar-**; **suwgar** 'sulamak su vermek' DLT 288 > [**sukar**] 'sulamak, su içirmek' 0601060201/323

OTü. **sen**; **sen** '2. teklik kişi adılı, sen' ED 831b, **sän** 'sen (zamir) EUTS 200, **sen** 'sen' DLT 33 > [**sæn**] 'sen, 2. teklik kişi adılı' 0508080301/19, 0601060201/171, 0601060201/190, 0601060201/333, 0601060201/83, 0601140101/60, 0601140501/10, 0601140501/9, 0602060110/96

OTü. **sü:t**; **sü:t** 'süt' ED 798b, **süt** 'süt' EUTS 215, **sü:t** 'süt' DLT 66 > [**syt**] 'süt 0601060201/179, 0601060201/180, 0601140103/107, 0601140103/108, 0601140103/109

OTü. **sök-**; **sö:g-** 'sövmek' ED 818b, **sök-** 'sövmek' EUTS 209, **sö:k-** ~ **sök-** 'sövmek, küfretmek' DLT 526 > [**söec-**] 'sövmek, küfretmek' 0604060601/26, 0602060111/289

OTü. **suk** 'ihtiras, heves, istek, iştıyak, özlem' EUTS 212, **suk** 'aç gözlü, doymaz' DLT 500 > [**sux**] 'aç gözlü, doymaz' 0601140502/93

Kelime İçi:

OTü. **seksö:n** 'seksen' ED 823b, **seksön** 'seksen' DLT 220 > [**sæxsæn**] 'seksen' 0601020301/145, 0601020301/66, 0601020303/71, 0601020303/76, 0601020304/44, 0601020305/20, 0601020305/5, 0601020701/62, 0601140103/30

OTü. **eski**; **eski** 'eski' ED 246b, **äski** 'eski' EUTS 77, **eski** 'eski ve yıpranmış şey' DLT 77 > [**esci**] 'eski ve yıpranmış şey' 0601020305/80, 0602060111/59, 0604060601/33, 0604060601/37

OTü. **tokson; tokuz o:n** 'doksan' DLT 220 > [tɒxsæn] 'doksan' 0508110101/63,
0508110101/81, 0601020304/1, 0601060201/136, 0602060102/6,
0602060110/129, 0602060102/21, 0602060104/49, 0602060104/57,
0602060108/10

OTü. **ısrık** 'nazara ve cin çarpmasına uğramış çocukları tedavi ederken kullanılan bir
söz' DLT 62 > [ɯsuriq] 'üzerlik, kötü niyet, nazar ve cin çarpmasından
korunmak için yakılan kuru ot' 0601140502/76

OTü. **isit** 'ateşlenmek; ısınmak' DLT 113 > [ɯstimæ] 'ateşlenmek' 0601060201/43

OTü. **isiğ** 'sıcak' ED 246a, **isiğ** 'ısı, sıcaklık' EUTS 98, **isig** 'sıcak' DLT 48 > [ɯssuɯk]
'sıcak' 0604060601/91, 0604060601/96

Kelime Sonu:

OTü. **kes-; kes-** 'kesmek' ED 748b, **kes-** 'kesmek' DLT 269 > [ces-] 0601060201/101,
0601060201/103, 0601060201/106, 0601060201/240, 0601060201/271,
0601060201/278, 0601060201/99

OTü. **ös:s** 'büyümek' TT 183 > [æs-] 'büyümek' 0601020301/142, 0601020301/3,
0601020301/84, 0601020302/16, 0602060111/118

OTü. **bastur-; bas-** 'basmak' ED 370b, bas- 'üstüne çöküp basmak, bastırmak' DLT 269
> [bns-] 'basmak, yürümek' 0601020301/11, 0601020301/27, 0601020301/33,
0601020303/53, 0601020303/60, 0601020304/24

3.1.1.2.20. /ʃ/ ünsüzü

[ʃ]

[ʃ] ötümsüz ve çıkış yerine göre dişeti damak, çıkış biçimine göre sızıcı ünsüzdür. Ortak Türkçenin ünsüz sisteminde ön seste gelmez, iç ve son seste bulunur. Araştırma bölgemizde [ʃ] ünsüzüyle başlayan Türkçe kökenli kelimeler, ‘süpürmek’ fiili dışında gözlemlenmemiştir. Onun dışında ön sesi /ʃ/ ile başlayan kelimelerin kökü yabancı dillere dayanmaktadır. Bu ünsüzün Ortak Türkçedeki iç ve sonseteki yeri araştırma bölgemizde de korunmuştur.

Kelime Başı:

OTü. **sipir-** ‘süpürmek’ ED 791b, **sipir-** ‘süpürmek’ EUTS 206, **süpür-** ‘süpürmek’

DLT 311 > **[ʃipir-]** ‘süpürmek’ 0601020301/53, 0601020301/51, 0601060201/306

Alm. **schiefer** şiefer ‘evlerin çatısı için kullanılan inşaat malzemesi’ > **[ʃi:pɪr]** ‘evlerin çatısı için kullanılan inşaat malzemesi’ 0601020304/4

Far. شور şu:r ‘tuzlu’ > **[ʃer]** ‘tuzlu’ 0601060201/217, 0601060201/218, 0601060201/222, 0601060201/223, 0601060201/226

Far. شوربا şurba ‘çorba’ > **[ʃervæ]** ‘çorba’ 0601060201/89, 0601060201/93

Kelime İçi:

OTü. **tüşür-** ‘düşürmek’ ED 566a, **tüşür-** ‘düşürmek’ EUTS, **tüşür-** ‘düşürmek’ DLT

308 > **[tyʃɪr-]** ‘düşürmek, indirmek’ 0508080101/16, 0508080101/17, 0602060110/175, 0508080502/31, 0508080502/2, 0601020305/87

OTü. **kişi; kişi:** ‘kişi’ ED 752b, **kişi** ‘kişi’ EUTS 112, **kişi** ‘insan, kişi, insanlar’ DLT

17 > **[ciʃi]** ‘kişi’ 0508110101/46, 0508110101/47, 0508110101/48, 0508110101/56, 0601140101/128, 0601140102/5, 0602060110/122

- OTü. **taşgaru**; **taşğaru** 'dışarı' ED 563a, **taş**'dışarı, dış' DLT 511 > [**tæʃqari**] 'dışarı'
0508080301/7, 0601020301/118, 0601020302/38, 0601020304/47,
0601020304/57, 0601020306/9, 0602060110/163, 0604060601/40,
0601140101/149
- OTü. **běšük** 'beşik' ED 380b, **be:şik** 'beşik' TT 182; **bišük**, **bişik** 'beşik' EUTS 45,
beşik/běşik 'beşik' DLT 469 > [**befic**] 'beşik' 0601140103/62, 0602060108/21
- OTü. **tešük**; **tešük** 'deşik, yarık' ED 563a, **tešük** DLT 194 > [**teʃic**] 'deşik, yarık'
0602060110/77
- OTü. **éšid**- 'işitmek' ED 257b, **äšid**- 'işitmek' EUTS 77, **ešit**- 'işitmek, duymak' DLT
114, 253 > [**efit-**] 'işitmek' 0601020306/16, 0508080501/37, 0601020301/149,
0602060104/62, 0604060601/11, 0601020304/6
- OTü. **kışlağ** 'kışlak' ET 280, **kışlamak** 'kışlamak' EUTS 177, **kışlag** 'kışlak, kışlık yer'
DLT 10, 234, 481 > [**quʃlaq**] 'kışlak, köy' 0601020305/38, 0604060601/14
- Kelime Sonu:**
- OTü. **ta:ş**; **ta:ş** 'taş' ED 557a, **ta:ş** 'taş' TT 174, **taş** 'taş' EUTS 227 > [**toʃ**] 'taş'
0508080501/28, 0508080501/31, 0601140502/9, 0508080501/30,
0508080301/14, 0601140502/14, 0508080501/31, 0601140502/13
- OTü. **tüş-**; **tüş-** 'düşmek' ED 560a, **tüş-** 'düşmek' EUTS 259, **tüş-** 'düşmek' DLT 270 >
[**tyf-**] 'düşmek' 0601020302/49, 0601020302/53, 0601060201/292,
0601140101/58, 0601140103/88, 0602060104/50, 0602060109/78,
0602060110/174
- OTü. **boş**; **boş** 'boş' ED 376a, **boş** '(kap ve aletler için) kullanılmakta olmayan' DLT
497 > [**bef**] 'boş, (kap ve aletler için) kullanılmakta olmayan' 0508080301/25

OTü. **bış-** 'pişmek' ED 376b, **bış-** 'olgunlaşmak, pişmek' EUTS 41, **bış-** 'yemek pişmek'

DLT 270 > **[piş-]** 'pişmek' 0601020302/37, 0601020305/76, 0601060201/197,
0601060201/219, 0602060101/105

OTü. **baş** 'anatomik anlamda kafa, mecazi anlamda bir şeyin başı, başlangıcı' ED 375a,

baş 'baş, ilk, öncü' ETG 266, **baş** 'baş, kafa' EUTS 35, **baş** 'insan başı; genel olarak baş (hayvan, bitki, eşya, dağ vb.)' DLT 510 > **[boş]** 'baş' 'anatomik anlamda kafa, mecazi anlamda bir şeyin başı, başlangıcı' 0508080101/4, 0601020305/11, 0602060110/126, 0602060110/184, 0601140102/77, 0602060110/185, 0601060201/289, 0601060201/273, 0601140502/101

OTü. **iş;** **i:ş** ED 254a, **i:ş** 'iş, amel' DLT 79, **i:ş** 'iş' TT 182 > **[iş]** 'iş' 0601020306/51,

0601060201/128, 0601060201/209, 0601060201/26, 0601140101/56,
0601020301/57

OTü. **kış** 'kış' ED 670a, **kış** 'kış' EUTS 177, **kış** 'kış' DLT 10, **kış** 'kış' JE 213 > **[qıw]**

'kış' 0601140502/81

OTü. **tapış-** 'biri birini bulmak' ED 446a > **[təpiş-]** 'bir birini bulmak' 0601140101/136

3.1.1.2.21. /t/ ünsüzü

[t]

[t] ötümsüz ve çıkış yerine göre dişeti, çıkış biçimine göre patlayıcı ünsüzdür. Ortak Türkçenin ön, iç ve son sesinde bulunur. Araştırma bölgemizde Ortak Türkçedeki kullanım alanı genellikle korunurken, te-; tē- 'demek' fiilinde bulunan ön ses [t] ünsüzü [d] sesine değişmiştir.

Örnek:

OTü. **te-**; **tê-** 'demek, söylemek' ED 433b, **tä-** 'demek' EUTS 233, **ti-** ~ **te-** 'demek, söylemek' DLT 554, **ti-** 'demek' KB 443, **dé-** 'demek, söylemek' JE > [**du- di-**] 'demek' 0601020302/49, 0602060101/7

Kelime Başı:

OTü. **Türk** 'etnik ad' OTG 312, **Türük** 'etnik ad' OTG 312, **türk** 'güç, kuvvet' EUTS 259, **Türk** 'Türk' EUTS 259, **türk** 'meyvelerin olgunlaşma zamanının ortasını bildiren bir söz' DLT 178, **Türk** 'Türk, Nuh'un oğlu Türk'ün oğullarına (Türlere) Yüce Allah tarafından verilmiş isim' DLT 176, **Türk** 'Türklerden olan kişi' DLT 177, **Türk** 'Nuh'un, Türklerin atası kabul edilen oğlunun adı' DLT 176, **Türk** 'Türk ülkesinde bir şehir' DLT 176, **türk** 'güç, kuvvet' KB 481, **türk** 'Türk' 481, **Türk** 'Türk, Türkçe' JE 223 > [**tyrc**] 'etnik ad' 508080101/1, 0508080501/62, 0508080501/67, 0508080501/71, 0508080501/75, 0508110101/46, 0508110101/47, 0508110101/53, 0601020305/102, 0601020305/4, 0601140101/152, 0601140501/1, 0602060102/3, 0602060104/43, 0602060107/37, 0602060108/9, 0602060110/18

OTü. **togra-**, **toğra:-** ED 472b, **togra-** 'doğramak, kesmek' DLT 580 > [**terka-**] 'doğramak' 0601060201/88, 0601060201/92, 0601060201/93

OTü. **talқан** 'kavrulmuş arpa unu' ETG 296, **talқан** 'un' EUTS 222, **talkan** 'kavut (kavrulmuş ve dövülmüş tahıl ununa şeker veya tatlı yemiş katılarak yapılan yiyecek)' DLT 221 > [**tolqan**] 'kavut (kavrulmuş ve dövülmüş tahıl ununa şeker veya tatlı yemiş katılarak yapılan yiyecek)' 0602060107/24

OTü. **tokson**; **tokuz o:n** 'doksan' DLT 220 > [**toxæn**] 'doksan' 0508110101/63, 0508110101/81, 0601020304/1, 0601060201/136, 0602060102/6,

0602060110/129, 0602060102/21, 0602060104/49, 0602060104/57,
0602060108/10

OTü. **tut-**; **tut-** 'tutmak, yakalamak' ED 451a, **tut-** 'tutmak' EUTS 255, **tut-** 'tutmak'
DLT 412 > [**tyt-**] 'tutmak' 0604060601/104, 0604060601/103, 0602060109/41

OTü. **tütün** 'tütün' ED 457b, **tütün** 'mesken sayımında alınan vergi' EUTS 260, **tütün**
'duman' DLT 913 > [**tytyn**] 'duman' 0601020306/5, 0601020305/1,
0601060201/230

OTü. **teg-** 'ulaşmak, erişmek, dokunmak' ED 476a, **täg-** 'ulaşmak, erişmek' EUTS 231,
teg- 'ulaşmak, erişmek, değmek' DLT 274 > [**tej-**] 'değmek, dokunmak;
evlenmek (kadın)' 0601020701/109, 0601020701/111, 0602060109/77,
0508080301/20

OTü. **tegirmen** 'değirmen' ED 486b, **tägirmän** 'değirmen' EUTS 231, **tegirmen**
'değirmen' DLT 185 > [**tejirmæn**] 'değirmen' 0601140502/6, 0601140502/5

OTü. **tayak**; **taya:k** 'dayak, destek' ED 568a, **tayak** 'destek', dayak' EUTS 229,
tayak 'değnek, baston, dayanak' DLT 210 > [**tæjæχ**] 'dayak, baston, destek'
0602060109/70

Kelime İçi:

OTü. **tireş-** 'sert bir şekilde tartışmak' DLT 316 > [**törtif-**] 0602060107/15

OTü. **tütün** 'tütün' ED 457b, **tütün** 'mesken sayımında alınan vergi' EUTS 260, **tütün**
'duman' DLT 913 > [**tytyn**] 'duman' 0601020306/5, 0601020305/1,
0601060201/230

Kelime Sonu:

OTü. **et** ‘et’ ED 33b, **ät** ‘et’ EUTS 77, **et** ‘et’ DLT 29 > [**et**] ‘et’ 0601140103/84, 0602060108/15, 0601140103/63, 0602060108/15

OTü. **at-;at-** ‘atmak’ ED 36a, **at-** ‘atmak’ EUTS 25, **at-** ‘atmak’ DLT 600 > [**at-**] ‘atmak’ 0508080501/19, 0508080101/29, 0508110101/36, 0508110101/39, 0602060107/33, 0601060201/47

OTü. **erüt-** ‘eritmek’ ED 207b, **erüt-** ‘eritmek’ DLT 112 > [**erit-**] ‘eritmek’ 0601060201/222

OTü. **tut-; tut-** ‘tutmak, yakalamak’ ED 451a, **tut-** ‘tutmak’ EUTS 255, **tut-** ‘tutmak’ DLT 412 > [**tyt -**] ‘tutmak’ 0604060601/104, 0604060601/103, 0602060109/41

OTü. **kaynat-** ‘kaynatmak’ ED 678b, **kaynat-** ‘kaynatmak’ DLT 441 [**qajnat-**] ‘kaynatmak, haşlamak’ 0601060201/245

OTü. **bat-** ‘batmak’ ED 298a, **bat-** ‘batmak’ EUTS 36, **bat-** ‘su vb. gibi şeylere batmak’ DLT 413 > [**bət-**] ‘batmak’ 0601140501/15, 0601140501/2, 0601140501/17

3.1.1.2.22. /v/ ünsüzü

/v/ ötümlü sesbiriminin çıkış yerine göre çift – dudak, çıkış birimine göre yarı ünlü [w] ve çıkış yerine göre diş - dudak, çıkış biçimine göre sızıcı olan [v] iki türü vardır. Söz konusu sesbirimi, Ortak Türkçede bulunmamaktadır.

[v]

[v] çıkış yerine göre diş - dudak, çıkış biçimine göre sızıcı olan [v] ünsüzü ötümlüdür.

Ön, iç ve son seste Arapça, Farsça ve Rusçadan geçen alıntı kelimelerde duyulur. Türkçe

kökenli kelimelerde duyulan [v] ünsüzü, Ortak Türkçede iç seste gelen [b] ünsüzünden türemiştir. Aynı gelişme, yabancı dilden geçen alıntı kelimelerde de görülür. Bunun dışında araştırma bölgemizde bir kelimedede [p] ünsüzünden türediğine de rastlanmıştır. Söz konusu kelime araştırma bölgemizde Ortak Türkçede olduğu gibi [p] sesiyle de telaffuz edilirken, anlam açısından ikisi arasında her hangi bir fark bulunmamaktadır.

OTü. **töpü** 'tepe' ED 436a, **töpü** 'tepe' EUTS 249, **tepe** 'dağın tepesi' DLT 586 > [tepæ]

'tepe' 0601020303/12, 0601140502/68, 0602060109/4, 0604060601/7,
0604060601/9

OTü. **töpü** 'tepe' ED 436a, **töpü** 'tepe' EUTS 249, **tepe** 'dağın tepesi' DLT 586 > [tevæ]

'tepe' 0601020305/87, 0601020305/90, 0601020305/98, 0602060102/14,
0602060102/17, 0601020301/41, 0602060102/15, 0602060102/9

Kelime Başı:

Ar. **وقت** waqt 'zaman, çağ' > [vaɣt] 'zaman, çağ' 0601060201/84, 0602060101/89,
0602060107/21, 0602060111/67

Ar. **واقعة** waqi'a 'olay' > [vɒqijæ] 'büyüme, yetişme' 0602060111/81

Rus. **вопрос** vopros 'soru, sual' BRTS 102 > [vɒpros] 'soru, soru sormak'
0602060104/42

Rus. **военный** voyenníy 'askerî, harp – (s)î' BRTS 94 > [vajɛnnij] 'askeri'
0602060104/64, 0602060104/68

Kelime İçi:

Far. **آواز** a:va:z 'ses' > [avaz] 'ses' 0602060102/10

Far. آباد a:ba:d ‘bakımlı, imar edilmiş yer’ > [avɑt] ‘bakımlı, imar edilmiş yer’

0602060111/53, 0601140101/149, 0601140101/151, 0602060111/166,
0508110101/4, 0604060601/40

Rus. качественный kaçestvennıy ‘yüksek kaliteli, yüksek nitelikli’ BRTS 320>

[katʃestvennıj] ‘yüksek kaliteli, yüksek nitelikli’ 0602060111/336

Rus. невропатолог nevropatolog ‘sinir doktoru’ BRTS 458 >[nevropatolok] ‘sinir
doktoru’ 0602060111/273

Kelime Sonu:

Far. لب leb ‘dudak, kenar’ > [lav] ‘dudak, kenar’ 0601140103/78, 0601020701/102

[v]

[v] ötümlü ve çıkış yerine göre çift dudak, çıkış biçimine göre yarı ünlüdür. Ortak Türkçede iç ve son seste gelen ötümlü [ɣ] sesinden türemiştir. Kullanım alanı olarak aynı özellik, araştırma bölgemizde de korunmuştur.

Kelime İçi:

OTü. soğı-; soğık 'soğuk' ED 808a, soğığ 'soğuk' EUTS 207, soğı- 'soğumak' DLT 562,
soğık, soğuk KB 400 > [soɣuɣ] ‘soğuk’ 0601060201/252

Kelime Sonu:

OTü. yaylag ‘yayla’ DLT > [jæjɫov] ‘yayla’ 0508080501/4, 0601020305/98,
0601020302/40, 0601140101/52, 0602060101/6

OTü. ékkegü 'ikisi' ED 105b, ikigü' ikisi' EUTS 91, ikigü' ikisi' DLT 289 > [ekov]
‘ikisi’ 0602060101/23

OTü. **küdegü** 'damat' ED 703a, **küdägü** 'güveyi:' EUTS 120, **küdegü** ~ **küdegü** 'damat, güvey' DLT 449, **küdegü** "güveyi' KB 298 > **[kyjov]** 'damat' 0601020303/57, 0601140103/100, 0602060107/28

OTü. **a:b** 'av' TT 171, **ab** 'av' EUTS 1 > **[ov]** 'av' 0602060109/69

3.1.1.2.23. /y/ ünsüzü

[j]

[j] ötümlü ve çıkış yerine göre ön damak, çıkış biçimine göre yarı ünlü sesbirimidir. Araştırma bölgemizde Ortak Türkçede olduğu gibi ön, iç ve son seste bulunmakta. Ayrıca, iç sesteki bazı [ɣ] seslerinin, Ortak Türkçede, iç seste kullanılan [g] sesinden geldiği görülmüştür.

Kelime Başı:

OTü. **yaruk** 'ışık, aydınlık' EUTS 288, **yaruk** 'ışık, aydınlık' KB 527 > **[jorik]** 'ışık, aydınlık' 0601140102/15, 0601020701/93, 0602060108/25

OTü. **yalıus** 'yalnız' ED 930b, **yalıus** 'yalnız' DLT 168 > **[jotıuz]** 'yalnız' 0601020301/166, 0601020301/168, 0601020306/14, 0601060201/20, 0601060201/34, 0601060201/69, 0602060109/75, 0602060110/162

OTü. **yol**; **yo:l** 'yol' ED 917a, **yo:l** ~ **yol** 'yol, yolculuk, sefer' DLT 39 > **[jot]** 'yol, yolculuk' 0508110101/48, 0602060111/378

OTü. **yer**; **yër** 'yer' ED 955a, **yir** 'yer' EUTS 298, **yër** ~ **yer** 'yer' DLT 137 > **[jær]** 'yer' 0508080501/12, 0508080501/28, 0508080501/57, 0601020302/10, 0601020304/47, 0601020305/30, 0601020306/46, 0601020306/48, 0601140502/41, 0602060102/23

OTü. **yarım** ‘yarım’ EUTS 287, **yarım** ‘nesnenin yarısı, yarım’ DLT 453, yarım ‘yarım’
KB 526, **yarım** ‘yarım’ JE 225 > [**jærim**] ‘yarım’ 0601020301/26,
0601140102/28

OTü. **yori-; yori-**‘yürümek’ ED 957a, **yori-** ‘yürümek’ EUTS 302, **yürü** - ‘yürümek’
EUTS 307, **yori-** ~ **yoru-** DLT 608, **yo:ri-** ‘yürümek’ TT 179 > [**jyr-**] ‘yürümek’
0602060111/32, 0601060201/140, 0601020303/77, 0602060109/30

OTü. **yalıq; yalıq**‘çıplak’ ED 929b, **yalıq** ‘çıplak’ DLT 607 > [**jɔlapkɑtʃ**] ‘çıplak’
0601140103/64

OTü. **yan** ~ **ya:n**; **yan** ‘taraf, yan’ EUTS 283, **ya:n** ‘yan’ TT 175, **ya:n** ‘kalça
kemikleirnin başları; kalça kemiği’ DLT 515 > [**jæn**] ‘yan, taraf, kalça
kemikleirnin başları; kalça kemiği’ 0602060101/10, 0602060101/53,
0602060106/1, 0602060101/70, 0601140502/69, 0602060112/29,
0601020302/95

OTü. **yalgan; yalğa:n** ‘yalan’ ED 926b, **yalğan** ‘yalan’ EUTS yalan’, **yalgan** ‘yalan’
DLT 460 > [**jɔlkan**] ‘yalan’ 0602060104/39

OTü. **yürek; yüräk** ‘kalp, yürek’ EUTS 307, **yürek** ‘kalp, yürek’ ED 965a **yürek** DLT
33 > [**jyræj**] ‘kalp, yürek’ 0601020701/78, 0601020303/34, 0602060101/70

OTü. **yüz** ‘yüz, çehre’ TT 186, **yüz** ‘yüz’ EUTS 307, **yüz** ~ **yüz** ‘yüz, çehre’ DLT
35 > [**jyz**] ‘yüz, çehre’ 0601140103/99

OTü. **yurt; yurt** ‘terk edilmiş yerleşim alanı’ ED 958a, **yurt** ‘harabe halindeki yerleşim
yeri’ DLT 447 > [**yurt**] ‘vatan, toprak’ 0602060110/14, 0601020301/15

OTü. **ya:g** ~ **yag; ya:ğ** ‘yağ’ ED 895a, **ya:g** ‘yağ’ TT 175, **yağ** ‘yağ’ EUTS 279, **ya:g**
~ **yag** ‘yağ’ DLT 101 > [**jɔk**] ‘yağ’ 0601060201/196, 0601060201/223,
0601060201/249, 0601060201/88, 0601060201/218, 0601060201/222,
0601060201/226

OTü. **yo:k; yo:k** 'yok' TT 178, **yo:k** ED 895a, **yok** 'yok' EUTS 301, **yo:k ~ yok** DLT

47 > [**jɔq**] 'yok' 0508080101/49, 0508080501/42, 0508080501/66,
0508080502/13, 0602060101/58, 0602060101/60, 0602060104/23,
0602060107/34, 0602060110/108, 0602060110/82, 0602060111/23,
0602060111/241, 0602060111/253, 0602060111/31, 0602060111/74,
0604060601/16

OTü. **ya:d-** 'yaymak' ED 883b, **yad-** 'yaymak, açmak' EUTS 279, **yay-** 'yaymak'
EUTS 290, **yaq-** ~ **yat-** 'yaymak, sermek' DLT 422 > [**jɔj**] 'yaymak'
0601140102/96, 0601060201/89, 0601140102/97, 0601140102/99

Kelime İçi:

OTü. **bağla-; ba:-** 'bağlamak' ED 292a, **bağla:-** ED 314b, **bağla-** 'bağlamak' EUTS 31,
ba- 'bağlamak' EUTS 32, **ba:-** 'bağlamak' DLT 554 > [**baɟla-**] 'bağlamak'
0601060201/230, 0601060201/273, 0601140102/78, 0602060110/125,
0601060201/149

OTü. **a:yla-** 'dönmek, etrafını çevirmek' TT 172 > [**aɟlan -**] 'dönmek, etrafını çevirmek'
0508080301/25, 0601020302/97, 0602060101/28, 0602060112/3

OTü. **kıdıɟ , kıdıɟ** 'kıyı' ED 598a, **kıdıɟ** ' hudut, sınır, kıyı, kenar' EUTS 174, **kıdıɟ**
'deniz, nehir, vadi gibi şeylerin kıyısı; bir şeyin kenarı' DLT 188 > [**qɟɟæ**] 'kıyı,
deniz, nehir, vadi gibi yerlerin kıyısı' 0601060201/285, 0601060201/286,
0601020302/90, 0601020302/91, 0601060201/285

Kelimenin Sonu:

OTü. **ay** 'ay (otuz gün)' EUTS 26, **a:y** 'yılın 12 bölümünden biri' DLT 54 > [**ɟj**] 'ay'
0601020301/56, 0601020305/73, 0601020701/112, 0601060201/188,
0601140102/28, 0601140102/45, 0602060106/1, 0602060106/2

OTü. **bay** ‘zengin’ ETG 267, **bay** ‘zengin, varlıklı’ EUTS 36, **bāy** ‘zengin’ DLT 176 >

[**boj**] 0508080501/6, 0601140101/172, 0601140101/176, 0601140501/61,
0601140502/26, 0602060106/4, 0602060107/30, 0602060110/57,
0602060111/47

OTü. **tay** - ‘kaymak’ DLT 552 > [**toj-**] ‘kaymak’ 0601060201/173

OTü. **kıy-** ‘kıymak’ ED 595a, **kıd-** ‘kıymak, öldürmek’ OTG 247, **kıy-** ‘kıymak,
yanlamasına kesmek’ DLT 553 > [**qıj-**] ‘kıymak, kesmek’ 0602060108/13,
0602060108/14, 0602060108/18

3.1.1.2.24. /z/ ünsüzü

[z]

[z] ötümlü ve çıkış yerine göre dişeti, çıkış biçimine göre sızcı ünsüzdür. Ortak Türkçenin ünsüz sisteminde sadece iç ve son seste görülürken araştırma bölgemizde aynı kullanım alanını koruduğu, bu yüzden de ön seste [z] sesiyle başlayan kelimelerin yabancı dillerden geçen alıntılı kelimeler olduğu tespit edilmiştir.

Kelime Başı:

Ar. زمان zaman [**vaɣt**] ‘vakit, zaman’ 0508080501/35, 0601060201/312,
0602060111/118, 0602060111/326

Rus: звонок zvonok ‘zil, çingirak’ BRTS > 271 [**zivanok**] ‘zil, çingirak, aramak’
0601020302/61, 0601020302/62, 0601020303/13, 0601020304/16

Far. زنگار zengar ‘bakır oksitlenmesinden oluşan renk’ > [**zæŋɟori**] ‘açık yeşil, fıstık
yeşili’ 0601060201/287

Kelime İçi:

OTü. **kızıl; kızıl** 'kızıl' ED 682a, **kızıl** 'kırmızı' EUTS 178, **kızıl** 'kızıl, her şeyin kırmızısı' DLT 32 > **[qızwıl-]** 0508080502/12, 0508080502/7, 0601060201/197, 0601060201/205, 0601060201/226, 0602060104/46, 0602060104/50, 0602060104/51, 0602060104/52, 0602060110/184, 0602060111/149, 0602060111/158

OTü. **kızır-** 'kırmızılaşmak' ED 685a, **kızır-** 'kırmızılaşmak' DLT 307 > **[qızwært-]** 0601060201/194

OTü. **izde-** 'aramak, araştırmak' ED 243a > **[ızwıla-]** 'aramak, araştırmak' 0602060101/96, 0602060101/98, 0602060111/378

OTü. **tuzla-** 'tuzlamak' ED 576a > **[tuzla-]** 'tuzlamak' 0601060201/221, 0601060201/237, 0601060201/242

OTü. **uzak** 'uzak' ED 283a, **uzak** 'uzak' EUTS 270, **uzak** 'uzamış olan, uzun' DLT 45 > **[uzaq]** 'uzak' 0601060201/335

OTü. **tezek** 'tezek' ED 547a > **[tezwæk]** 'tezek' 0601140502/90, 0601140502/91

OTü. **sö:zle-** 'söylemek' ED 863a, **sözlä-** 'söylemek, konuşmak' EUTS 210, **sözle-** 'söylemek, konuşmak' DLT 574, **sözlä-** 'söylemek' ETG 294 > **[sözwla-]** 'söylemek, konuşmak' 0601140502/102

Kelimenin Sonu:

OTü. **kü:z ~ küz; kü:z** 'güz, sonbahar' TT 185, **kü:z ~ küz** 'güz' DLT 164 > **[kyz]** 'güz, sonbahar' 0601060201/252

OTü. **ez-** 'ezmek' ED 279b, **ez-** 'ezmek' DLT > **[ez -]** 'ezmek' 0508080101/43, 0601060201/217, 0601060201/222, 0601140103/69

OTü. **tu:z** 'tuz' ED 571a, **tuz** 'tuz' EUTS 256, **tu:z** 'tuz' DLT 273 > **[tuz]** 'tuz' 0601060201/242, 0601140103/63, 0602060111/182

OTü. **köz**; **köz** 'göz' ED 756b, **köz** 'göz' EUTS 119, **köz** 'göz' DLT 40 > [kœz] 'göz'

0508080101/11, 0508080101/4, 0601060201/140, 0601060201/18,
0601060201/303, 0601140103/4, 0601140501/10, 0601140501/2,
0601140501/20

OTü. **biz** 'biz' ED 388a, **biz** 'biz' EUTS 45, **biz** 'biz' DLT 163 > [biz] 'biz'

0601020305/31, 0601020305/49, 0601020305/78, 0601020306/36,
0601020306/53, 0601060201/92, 0601060201/119, 0601140101/86,
0601140102/70

OTü. **söz** 'söz' ETG 294, **söz** 'söz, emir, buyruk' EUTS 210, **söz** 'söz' DLT 30 > [sœz]

'söz' 0601060201/139, 0601060201/81, 0602060111/234

3.2. Kırgızistan Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türkleri Dilinin Çekim Biçimbilgisi

Kelimenin biri ses yapısı, diğeri şekil yapısı olmak üzere iki yapısı vardır (Ergin 2000: 197) Ses yapısı kelimenin kulağa hitap eden yapısıdır. Kelimenin ses çatısını meydana getirir. Şekil yapısı ise anlayışa hitap eden yapıdır. Kelimenin mana yapısını meydana getirir (Ergin 2000: 198).

Kelimenin şekil yapısı ya da şekil bilgisi bir dilin kök kelimelerini, eklerini, köklerle eklerin birleşme yollarını, eklerin anlamı ve görevlerini, türetme ve çekim özelliklerini ve şekille ilgili öteki konularını inceleyen gramer dalıdır. Şekil bilgisinin temel ögeleri kelime kökleri ve ekleridir (Korkmaz 2017: 99) Kökler kelimenin manalı parçaları, ekler ise vazifeli parçalarıdır. Ekler tek başlarına kullanılamazlar (Ergin 2000: 207). Ekler gördükleri vazife bakımından ikiye ayrılırlar: yapım ekleri, çekim ekleri (Ergin 2000: 208). Çalışmamızın bu bölümünde Kırgızistan'ın Oş ve Celal - Abad bölgesi Türkleri dili ile ilgili hazırlanan derlem, kelimenin çekim ekleri açısından ele alınacaktır.

3.2.1. Ad Çekimi

Ad çekimi teklik - çokluk, iyelik ve durum çekimlerinden oluşur. Bu çekimler söz kök veya gövdelerine getirilen çeşitli ekler ile ifade edilirler. Bu kök veya gövde, teklik yalın durumu demektir ve her hangi bir ek aldığı anda değişmez (Eckmann 2021: 65).

3.2.1.1. Çokluk Kategorisi

Araştırma bölgemizde adların çokluk kategorisi /+lAr/ eki ile yapılmaktadır. Bu ek, geldiği kelimenin artlık - önlük ses özelliğine göre [+lar] ve [+ lar] şeklinde olabilir.

[+lar]

KOCBT. **[uɫar]** ‘onlar’ 0601030301/43, 0601030302/19, 0601030305/76,
0601140101/107, 0601140101/75, 0601140501/51, 0602060101/108

KOCBT. **[urɯɫar]** ‘nesiller, kuşaklar, soylar, torunlar, tohumlar’ 0508110101/9,
0601140101/153, 0601140102/50, 0602060104/9

KOCBT. **[buɫar]** ‘bunlar’ 0508110101/62, 0601030305/8, 0601060201/11,
0601060201/60, 0602060111/336

KOCBT. **[mɯɫar]** ‘büyükbaş hayvanlar’ 0508080101/70, 0601030305/59,
0602060111/136

KOCBT. **[puɫar]** ‘paralar’ 0601140101/134

KOCBT. **[su:ɫar]** ‘su:lar’ 0601030305/35, 0601030305/36, 0601030305/37,
0601140502/77

[+ lar]

KOCBT. **[tyrɯlar]** ‘türkler’ 0508080501/58, 0601140101/149, 0602060102/13,
0602060104/1, 0602060104/3

KOCBT. **[qeɟnɯlar]** ‘komşular’ 0601030304/11

KOCBT. **[ɟɯlar]** ‘şunlar’ 0601030305/54, 0601060201/42, 0601140502/55

KOCBT. **[sæzlar]** ‘kelimeler’ 0601030304/3

KOGBT. [atlar] ‘atlar’ 0602060111/160

KOGBT. [koyunlar] ‘koyunlar’ 0508080301/16

Araştırma bölgemizde çokluk eki alan bazı kelimelerin kökünde değişme olur. Söz konusu değişimin, genellikle ünsüz değişmesi ya da ünlü düşmesi yoluyla gerçekleştiği görülmüştür.

Örnek:

Kelime kökünde ünlü düşmesi aşağıdaki kelimedede tespit edilmiştir:

KOGBT. [çocuklar] ‘çocuklar’ 0508080501/36, 0508110101/8, 0601030701/115, 0601140101/41, 0602060108/13, 0602060111/261, 0602060111/288, 0602060111/294, 0602060111/106 /108, 0602060111/4, 0602060111/62, 0602060111/88, 0604060601/25

Kelime kökünde ünsüz değişmesi aşağıdaki kelimedede tespit edilmiştir:

KOGBT. [akrabalar] ‘akrabalar’ 0508080101/46, 0508110101/28, 0601140101/155, 0508110101/53, 0508080101/16, 0602060109/36, 0602060111/349, 0508110101/71, 0508110101/84, 0508110101/64

KOGBT. [aynı anne babadan doğan kardeşler] ‘aynı anne babadan doğan kardeşler’ 0601060201/283, 0602060110/35

KOGBT. [kadınlar] ‘kadınlar’ 0601060201/292

3.2.1.2. İyelik Kategorisi

İyelik çekimi, sahip olunan nesne veya özellik adının sonuna eklenen, sahibin kişisini ve sayısını gösteren iyelik ekleriyle bildirilir (Eckmann 2021: 65). Araştırma bölgemizde ünlü ile biten kök ve gövdeler doğrudan iyelik eki alırken, ünsüz ile biten kök ve gövdeler [i] ve [i] ünlü sesleri yardımıyla iyelik eki alır. Üçüncü teklik kişilerde ise [s] yardımcı ünsüz sesi bulunur.

İyelik ekleri:

Teklik

1. - m, - im
2. - ɲ, - iɲ
- ɲiz̤, - iɲiz̤
3. - si, - i

Çokluk

- 1 - miz̤, - imiz̤
2. - larɲ, - ɭarɲ
- lariz̤, - ɭariz̤
3. - ɭari, - lari

Örnek:

Teklik:

1. ɲtæ-m, bɔɭa-m, enæ-m, bɔɟ-im, kœz-im, yj-im
2. ɲtæ-ɲ, bɔɭa-ɲ, enæ-ɲ, bɔɟ-iɲ, kœz-iɲ, yj-iɲ
ɲtæ-ɲiz̤, bɔɭa-ɲiz̤, enæ-ɲiz̤, bɔɟ-iɲiz̤, kœz-iɲiz̤, yj-iɲiz̤
3. ɲtæ-si, bɔɭa-si, enæ-si, bɔɟ-i, kœz-i, yj-i

Çokluk:

1. ɲtæ-miz̤, bɔɭa-miz̤, enæ-miz̤, bɔɟ-imiz̤, kœz-imiz̤, yj-imiz̤
2. ɲtæ-larɲ, bɔɭ-ɭarɲ, enæ-larɲ, bɔɟ-larɲ, kœz-larɲ, yj-larɲ
ɲtæ-lariz̤, bɔɭ-ɭariz̤, enæ-lariz̤, bɔɟ-lariz̤, kœz-lariz̤, yj-lariz̤
3. ɲtæ-lari, bɔɭ-ɭari, enæ-lari, bɔɟ-lari, kœz-lari, yj-lari

Teklik:

1. KOCBT. [ɒtæ+m] ‘babam’ 0508080101/22, 0508080101/66, 0508080101/68

KOCBT. [bɒf+im] ‘başım’ 0602060107/20, 0601060201/300

2. KOCBT. [bɒlɑ+ɲ] ‘çocuğun’ 0602060110/174

2. KOCBT. [kœz+ip] ‘gözün’ 0601030301/140

KOCBT. [bɒf+ipiz] ‘başınız’ 0508080101/80

3. KOCBT. [enæ+si] ‘anası’ 0601030301/41, 0601030301/84, 0601030301/86

3. KOCBT. [bɒf+i] ‘başı’ 0601140102/77, 0602060110/185

Çokluk:

1. KOCBT. [ɒtæ+miz] ‘babamız’ 0601060201/284, 0601140101/87, 0602060104/10

1. KOCBT. [yj+imiz] ‘evimiz’ 0601140502/48, 0602060107/29

2. KOCBT. [bɒl+larip] ‘çocukların’ 0601030303/48

2. KOCBT. [pɒtʃfæ + larip] ‘enişterin’ 0602060109/19, 0602060109/44

KOCBT. [bɒl + larijz] ‘çocuklarınız’ 0601030301/27

3. KOCBT. [ɒtæ+lari] ‘babaları’ 0601030302/14, 0601060201/4, 0602060110/3

3. KOCBT. [bɒl+larip] ‘çocukları’ 0508080502/9, 0601060201/117, 0601060201/50

3.2.1.3. Durum Kategorisi

Bir adın cümledeki diğer sözlerle ilişkisini ifade etmek için, o ada durum ekleri getirilir (Eckmann 2021: 67). Bilindiği gibi yalın durumu, adın kök veya gövdesine her hangi bir ekin getirilmemiş olan durumu ya da halidir. Araştırma bölgemizde ilgi, yönelme, belirtme, bulunma ve ayrılma durumu ekleri geldiği kelimelerin ünlü - ünsüz, sedalı - sedasız ve artlık - önlük ses özelliğine göre aşağıdaki gibidir:

Yalın Durum:

İlgi Durumu : - di, - ti, - ni, -i

Yönelme Durumu : - ja, - ca, - qa

Belirtme Durumu : - di, - ti, - ni, -i

Bulunma Durumu : - dæ, - tæ, - da,

Ayrılma Durumu : - dæn, - tæn, - dan

Bu eklerden [- ni], [- ja], [- dæ] ve [- dæn] ekleri ünlü ile biten kök veya gövdelere;

[-i], [- di], [- ja], [- dæ] ve [- dæn] sedalı ünsüz sesiyle biten kök veya gövdelere;

[- ti], [- ca], [- tæ] ve [- tæn] ekleri sedasız ünsüzle biten kök veya gövdelere gelirler.

Örnek:

3.2.1.3.1. Yalın Durum

men, tepæ, vt, tøk

sen, paɣtæ, pas, qulaq

3.2.1.3.2. İlgi Durumu

men + i, tepæ + ni, vt + ti, tøk + di

sen + i, paɣtæ + ni, pas + ti, qulaq + di

3.2.1.3.3. Yönelme Durumu

men + ja >[mæn + ja], tepæ + ja, vt + ca, tøk + qa

sen + ja >[sen + ja], paɣtæ + ja, pas + ca, qulaq + qa

3.2.1.3.4. Belirtme Durumu

men + i, tepæ + ni, vt + ti, tøk + di

sen + i, paɣtæ + ni, pas + ti, qulaq + di

3.2.1.3.5. Bulunma Durumu

men + dæ, tepæ + dæ, vt + tæ, tøk + da

sen + dæ, paɣtæ + dæ, pas + tæ, qulaq + dæ

3.2.1.3.6. Ayrılma Durumu

men + dæn, tepæ + dæn, ɒt + tæn, tɒk + dan

sen + dæn, paɣtæ + dæn, pas + tæn, qulaɣ + dan

Çizelge 23. Araştırmamıza Konu Olan Türklerin Konuşma Dilinde Durum Eklerinin Kullanımı

No.	Durum	Durum Eki	Örnek
1	Yalın		[men] 0602060111/321 [ɒt] 0601030301/5 [syzmæ] 0601060201/216 [æpca] 0602060110/170
2	İlgi	[- i] [- ti] [- ni] [- di]	[meni] 0604060601/29 [ɒtti] 0601060201/271 [syzmæni] 0601060201/242 [dumbuɣaɣdi] 0601060201/285
3	Yönelme	[- ja] [- ca] [- qa]	[æpcaja] 0601140103/107 [pasca] 0508080502/2 [tɒqqa] 0602060101/5
4	Belirtme	[- di] [- ti] [- ni] [- i]	[tɒrpæɣdi] 0601030301/22 [iɣti] 0602060103/23 [paɣtæni] 0601140502/82 [seni] 0602060110/99
5	Bulunma	[- dæ] [- tæ] [- da]	[æzjandæ] 0601140501/43 [æzjaɣtæ] 0601140501/35 [arqada] 0602060111/309
6	Ayrılma	[- dæn] [- tæn] [- dan]	[ɒtɣɒnædæn] 0602060111/161 [ɔɣtæn] 0604060601/88 [buɣaɣdan] 0601030305/35

3.2.2. Fiil Çekimi

Fiil çekimi ekleri de ad çekimi ekleri gibi fiil kök ve gövdelerindeki hareketleri kişi ve nesnelere bağlamak, adlarla fiiller arasında geçici anlam ilişkileri kurmak için başvurulan

eklerdir (Korkmaz 2017: 113). Çalışmamızın fiil çekimi bölümünde kip ekleri, şahıs ve soru ekleri ele alınacaktır.

3.2.2.1. Kip Ekleri

3.2.2.1.1. Bildirme Kipleri

3.2.2.1.1.1. Geçmiş Zaman

3.2.2.1.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman: [- di] ve [- ti]

bər-di-m	jıxlɑ-di-m	bɔɟla-di-m	it̪-ti-m	æt-ti-m
bər-di-ɲ	jıxlɑ-di-ɲ	bɔɟla-di-ɲ	it̪-ti-ɲ	æt-ti-ɲ
bər-di	jıxlɑ-di	bɔɟla-di	it̪-ti	æt-ti
bər-di-k	jıxlɑ-di-k	bɔɟla-di-k	it̪-ti-k	æt-ti-k
bər-dij-lar	jıxlɑ-dij-lar	bɔɟla-dij-lar	it̪-tij-lar	æt-tij-lar
bər-di	jıxlɑ-di	bɔɟla-di	it̪-ti	æt-ti

3.2.2.1.1.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman: [- p], [- ip]

bər-ip-pæn	jıxlɑ-p-pan	bɔɟla-p-pæn	it̪-ip-pæn	æt-ip-pæn
bər-ip-sæn	jıxlɑ-p-san	bɔɟla-p-sæn	it̪-ip-sæn	æt-ip-sæn
bər-ip-ti	jıxlɑ-p-ti	bɔɟla-p-ti	it̪-ip-ti	æt-ip-ti
bər-ip-piz̩	jıxlɑ-p-piz̩	bɔɟla-p-piz̩	it̪-ip-piz̩	æt-ip-piz̩
bər-ip-silar	jıxlɑ-p-silar	bɔɟla-p-silar	it̪-ip-silar	æt-ip-silar
bər-ip-ti	jıxlɑ-p-ti	bɔɟla-p-ti	it̪-ip-ti	æt-ip-ti

3.2.2.1.1.2. Şimdiki Zaman: [-jæp]

bər-jæp-pæn	jıxlɑ-jæp-pæn	bɔɟla-jæp-pæn	it̪-jæp-pæn	æt-jæp-pæn
bər-jæp-sæn	jıxlɑ-jæp-sæn	bɔɟla-jæp-sæn	it̪-jæp-sæn	æt-jæp-sæn
bər-jæp-ti	jıxlɑ-jæp-ti	bɔɟla-jæp-ti	it̪-jæp-ti	æt-jæp-ti
bər-jæp-piz̩	jıxlɑ-jæp-piz̩	bɔɟla-jæp-piz̩	it̪-jæp-piz̩	æt-jæp-piz̩

bör-jæp-silar jikla-jæp-silar boſla-jæp-silar itf-jæp-silar æt-jæp-silar
bör-jæp-ti jikla-jæp-ti boſla-jæp-ti itf-jæp-ti æt-jæp-ti

3.2.2.1.1.3. Geniş Zaman: [-ɑ], [-j]

bör-æ-mæn jikla-j-man boſla-j-mæn itf-æ-mæn æt-æ-mæn
bör-æ-sæn jikla-j-san boſla-j-sæn itf-æ-sæn æt-æ-sæn
bör-æ-di jikla-j-di boſla-j-di itf-æ-di æt-æ-di
bör-æ-miz jikla-j-miz boſla-j-miz itf-æ-miz æt-æ-miz
bör-æ-silar jikla-j-silar boſla-j-silar itf-æ-silar æt-æ-silar
bör-æ-di jikla-j-di boſla-j-di itf-æ-di æt-æ-di

3.2.2.1.1.4. Gelecek Zaman: [-ɑ], [-j]

bör-æ-mæn jikla-j-man boſla-j-mæn itf-æ-mæn æt-æ-mæn
bör-æ-sæn jikla-j-san boſla-j-sæn itf-æ-sæn æt-æ-sæn
bör-æ-di jikla-j-di boſla-j-di itf-æ-di æt-æ-di
bör-æ-miz jikla-j-miz boſla-j-miz itf-æ-miz æt-æ-miz
bör-æ-silar jikla-j-silar boſla-j-silar itf-æ-silar æt-æ-silar
bör-æ-di jikla-j-di boſla-j-di itf-æ-di æt-æ-di

3.2.2.1.2. Dilek Kipleri

3.2.2.1.2.1. Gereklilik Kipi: fiil +[-j], [-ɯf], [-if] + iyelik eki + ceræc

bör-if-im qut-ɯf-im boſla-f-im itf-if-im æt-if-im ceræc
bör-if-ijn qut-ɯf-ijn boſla-f-ijn itf-if-ijn æt-if-ijn ceræc
bör-if-i qut-ɯf-i boſla-f-i itf-if-i æt-if-i ceræc
bör-if-imiz qut-ɯf-imiz boſla-f-imiz itf-if-imiz æt-if-imiz ceræc
bör-if-larijn qut-ɯf-larijn boſla-f-larijn itf-if-larijn æt-if-larijn ceræc
bör-if-lari qut-ɯf-lari boſla-f-lari itf-if-lari æt-if-lari ceræc

3.2.2.1.2.2. Şart Kipi: fiil +[-sa], [-sæ] + iyelik eki

bör-sæ-m	qut-sa-m	böfla-sæ-m	itf-sæ-m	æt-sæ-m
bör-sæ-n	qut-sa-n	böfla-sæ-n	itf-sæ-n	æt-sæ-n
bör-sæ	qut-sa	böfla-sæ	itf-sæ	æt-sæ
bör-sæ-c	qut-sa-c	böfla-sæ-c	itf-sæ-c	æt-sæ-c
bör-sæ-ların	qut-sa-ların	böfla-sæ-ların	itf-sæ-ların	æt-sæ-ların
bör-sæ	qut-sa	böfla-sæ	itf-sæ	æt-sæ

3.2.2.1.2.3. Emir /İstek Kipi

Teklik 1

Fiil + [-æjin], [-ajın], [-jin]

[-æj], [-aj], [-j]

bör-æjin	qut-ajın	böfla-jin	itf-æjin	æt-æjin
bör-æj	qut-aj	böfla-j	itf-æj	æt-æj

Teklik 2

Fiil + 0

[-jin], [-cin]

bör	qut	böfla	itf	æt
bör-jin	qut-jin	böfla-jin	itf-cin	æt-cin

Teklik 3

Fiil + sin

bör-sin	qut-sin	böfla-sin	itf-sin	æt-sin

Çokluk 1

Fiil + [-ajlic], [-æjlic], [-jlic]

bər-**æjlic** qut-**ajlic** bəfla-**jlic** itf-**æjlic** æt-**æjlic**

Çokluk 2

Fiil + [-ijlar]

bər-**ijlar** qut-**ijlar** bəfla-**jlar** itf-**ijlar** æt-**ijlar**

Çokluk 3

Fiil + [-sin], [-jsin], [-ijsin], , [-ujsin]

bər-**sin** qut-**sin** bəfla-**sin** itf-**sin** æt-**sin**

bər-**ijsin** qut-**ujsin** bəfla-**jsin** itf-**ijsin** æt-**ijsin**

3.2.2.2. Şahıs Ekleri

3.2.2.2.1. Fiil + geçmiş zaman + şahıs eki

bər-di-**m** itf-ti-**m**

bər-di-**n** itf-ti-**n**

bər-di itf-ti

bər-di-**c** itf-ti-**c**

bər-di- **larin** itf-ti-**larin**

bər-**di** itf-**ti**

3.2.2.2.1. Fiil + şimdiki zaman + şahıs eki

qut-jæp-**pæn** æt-jæp-**pæn**

qut-jæp-**sæn** æt-jæp-**sæn**

qut-jæp-**ti** æt-jæp-**ti**

qut-jæp-**piz** æt-jæp-**piz**

qut-jæp-**silar** æt-jæp-**silar**

qut-jæp-**ti** æt-jæp-**ti**

3.2.2.2.3. Fiil + gelecek zaman + şahıs eki

bɔɟla-j-mæn jɔz - æ - mæn

bɔɟla-j-sæn jɔz - æ - sæn

bɔɟla-j-di jɔz - æ - di

bɔɟla-j-miz jɔz - æ - miʒ

bɔɟla-j-silar jɔz - æ - siz

bɔɟla-j-di jɔz - æ - di

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

METİNLER

4.1. Uluslararası Fonetik Alfabe İle Yazılan Metinler

Oş ili Metinleri

Kara-Suv ilçesi

Ak - Taş Köy Meclisi

Ak - Taş Köyü

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 01

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 02.09.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Halimahon Burkhanidinova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Özbekistan

Doğum Tarihi: 06.09.1953

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1994'ten beri dul

Mesleği: Eğitimci

Öğrenim Düzeyi: Andican Pedagoji enstitüsü mezunu (2 yıllık)

Dil bilgisi: Türk, Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan (17 sene), Türkiye (2 sene)

Anlatım Türü: Anne Hikayesi

0602060101/1. ʋnær ene:ni, apæmdi ʋtæsini ʋti sidix buva bojan. qun pitʃæk jæsæp sɔtærdijcan.

0602060101/2. apæsi jɔʃ ætip cetcan æcan.

0602060101/3. acasini qɔʌudæ kɔttæ bɔʌup, acasi tʃiqaɔɔjan.

0602060101/4. acasini yji ibætt ʋpæmlardi yjini etæjidæ bojan.

0602060101/5. sattær buvani xɔtini ætip cetcandæ, birintʃi xɔtini monɔ sulajmɔn tɔqqa qɔjiljan æcan.

0602060101/6. jæjʌɔdæ, tɔɔlardæ kœp jyrærit tæ.

0602060101/7. aʃilardi ajti berjætcandæ ajtu:di, “meni birintʃi xɔtinim, tɔxtælordi apæsi aʃeɔja, tɔqqa qɔjiljan, sulajmɔn tɔqqa. kœp bœrip zijɔræt qɔp turæmæn”, duur idi.

0602060101/8. apæmdi apæsi apæmdi bɔʌaliɔidæ ætcan æcan, citʃcinejcan.

0602060101/9. qɔj bɔqqani cetjætsæ apæsi ɔkrip tœʃæjdæ jɔtcan æcan.

0602060101/10. jænida birɔ: bœr idi:can.

0602060101/11. jɔtcan dʒɔjidæn apæmdi tʃaɔɔriɔti.

0602060101/12. “ʋnær, pɔʌantʃi sanduɔdæ tyɔyn bœr, ap tʃiɔqɔun”, duɔpti.

0602060101/13. ap tʃiɔqqandan cejin, “itʃidæji kœjnæjdi cijip, rɔmaldi ɔræp kœrtʃi”, duɔpti.

0602060101/14. apæm rɔmaldi ɔræp, kœjnæjdi cijjandæn cejin, “mandej jyrʃi” duɔp, uɔæqqa bijæqqa jyrɔizip, cejin jænæ tyɔip ɔʌdiɔtip qɔjjan æcan.

0602060101/15. apæm qɔj bɔqɔp cesæ apæsi æʌip qɔjan æcan.

0602060101/16. apæsi æʌiʃini seɔip, “bɔʌam qandej celin bɔʌarci:n”, diɔandir diɔmæn dæ.

0602060101/17. dædæjɔni mæn birintʃi mattæ kœrɔanimdæ santælat xɔʌamdiɔja cejan.

0602060101/18. santælat xɔʌam uni xɔʌasi bɔʌarcan.

0602060101/19. a santælat xɔʌa apæmja ɔ:sin bɔʌadi.

0602060101/20. χϋsæptæ vtæm minæn χpsuŵ nvam aca yca. χpsuŵ nvam minæn qajnatæm bōdʒæ.

0602060101/21. vtæ bir enæ bœlay bōjan lœcin ular rōsæ vnaŵ bōtufcan.

0602060101/22. undaqa œjajliji bilimmæs_idi.

0602060101/23. santælat χplam_ am apæm ekōvi ō:sin bōtup bir urifjip ajtjiscanini biz bilmædi_j am, kœrmædi_j am.

0602060101/24. extæ yj bittæ ejjydæ jæfæjammiz.

0602060101/25. apæmdæn tōqquʒ bōla qōldi, santælat χplamdæn tōqquʒ bōla qōldi.

0602060101/26. bir urjiscanimizdi_j æm bilmi:mæn, tōtufscanimizdi_j æm bilmi:mæn.

0602060101/27. mæn ōnintjī kuŵlasti pytirdim.

0602060101/28. rōzijæ enæm minæn qajnæm raχmatlic bir ajlanip bōripti dæ œzbejistæŋja.

0602060101/29. qfī quʒinicija, qfī si:nisinicija.

0602060101/30. ular bōrjandæ mæn ōqufca cetu:dim, asæcaja, utjilifæja.

0602060101/31. qfīndæ rōz_ enæm minæn qajnæm, “χalimæ dijan quʒi bōr_ idi. biz kœræmiz duŵp celu:dic”, duŵpti santælat χplamja.

0602060101/32. jū minæn ular meni kœrmædi men ulardi kœrmædim, rōsæ mexmōn bōtup qajtijjīpti.

0602060101/33. vtæmlar_ æm tjāquʒip mexmōn_ quʒpti.

0602060101/34. enej sentæbirlardi vχuʒidæ yjja cesæm bittæsi tjāquʒip qōldi.

0602060101/35. “χpsuŵ acanī yji ſumi?” duŵp bittæsi tjāquʒirdi.

0602060101/36. mandej tjīχsæm biz_ jæklijaŋja ōχfæmædi.

0602060101/37. sapsariq, pppōχ cijinvōpti.

0602060101/38. “vtæ bittæsi tjāquʒjæpti”, dwsæm, “cim?” duŵdi.

0602060101/39. “bijerlicca ōχfæmædi, tænimædim”, duŵdim.

0602060101/40. enece jæŋjami tjāquʒirdi, santælat χplamdi tjāquʒirdi.

- 0602060101/41. “santælat t̃iṣiq, t̃iṣiq. ɒrtukuf̃ti bɒḥarija ɔχfæjæpti”, dup.
- 0602060101/42. enej santælat χplam celip rɒsæ qɔjik ỹt̃f̃ræfti.
- 0602060101/43. ɒtæmlar minæn æm sɔræfti.
- 0602060101/44. enej santælat χplam yjiɔa ap cirip cetti.
- 0602060101/45. cetjæt̃ip meɲja qaræp qaræp qɔjdi.
- 0602060101/46. mæn χajrɔ:n bɔldim.
- 0602060101/47. santælat χplam mexmɒɲ qʷɔldi.
- 0602060101/48. endi ɔtirædijan d̃ʒɔjlarimiz yzimdi tæji, aɲvɒnimiz rɔpæræmæ rɔpæræ də...
- 0602060101/49. χa dup u jæqqa ætsæm æm qarɔ:rædi, bijæqqa ætsæm æm qarɔ:rædi.
- 0602060101/50. enej bizdi gurantimiz buzilip qɒlup ʊlardi gurantidæn su: ɒlardic.
- 0602060101/51. yzimdi tæjidæ gurantlari bɒr idi .
- 0602060101/52. ætsæm...
- 0602060101/53. santælat χplamdi yjini jænida bittæ jæɲji yj sɔlinɲan idi, q̃ṣini deræzæsidæ bittæsi mandej qʷɒlup ɔtirɲan æcan.
- 0602060101/54. su:di ɒldim u t̃iṣiqup celɔ:rdim lɛcin xit̃f̃ japlafmædic.
- 0602060101/55. ceɲin mæn ɔquf̃sa cettim.
- 0602060101/56. u dyj̃f̃æmbæ kyni qajtip cetipti χplasinicidæn.
- 0602060101/57. pɔj̃f̃æmbæ kyni ɔquf̃imdi surif̃tirip cepti.
- 0602060101/58. enej qʷɔzlar "χalimæχɒndi sɔræf̃jæpti", duusæ meni χajɒlimja jæm cemæpti, esimdæ jæm jɔq.
- 0602060101/59. ut̃f̃ilif̃ædæ yf̃tæ χalimæ bɒr idi .
- 0602060101/60. extæsi t̃iṣixsæ "jɔq, bu qʷɔzmæs", dipti.
- 0602060101/61. enej qʷɔzlar "sen æm bir qaræt̃f̃i", dijiṣti.
- 0602060101/62. abit vaxtijdi.

- 0602060101/84. duusæm, χat qvla qvjip χar pajfæmbæ kyni cela turjan bōdi.
- 0602060101/85. darsi vʒ bʒjan kyni celip, cejin qajtip cetær_idi.
- 0602060101/86. χa:_dup celʒ:ʒjanini lēcin mēn jvχtirmædim.
- 0602060101/87. vʒæntʃyn ecci mattæ bʒjanidæ tʃiχtim japlafcani, ytʃintʃisidæ tʃiχmæj qvjdim.
- 0602060101/88. ytʃintʃi etazdæn deræzædæn qaræ:p tursæm rʒsæ kyti:b_ʒtirip enej qajtip cetti.
- 0602060101/89. qʃi bʒjittʃæ biz paxtæ terim vaxtidæ paxtæja tʃiqvup cettic.
- 0602060101/90. paxtæja tʃiqvup cetvandæn cejin antʃæjatʃæ χati_jæm yzilip qvōdi.
- 0602060101/91. cejin, "qutuōdim, cemæj qvōdi qvurkvustollij bʒla", duusæm bir kyni paxtæ terip, jærdæmtʃi bʒlwb_jyʒvandæji jvtaχvnaemizdæ jyripti.
- 0602060101/92. biz terimdæn celip guvantti bʒjija idif ju:ʒani tʃiqar_idic.
- 0602060101/93. qvuzlar bilan tʃiχsæm, ejʃjdi vtʃiʃimdi bilamæn extæsi turipti tʒkrimdæ.
- 0602060101/94. vōdil aca ekvican.
- 0602060101/95. paxtæ terim vaxtijdi.
- 0602060101/96. "siz nimæ qvwb_jyripsiz bijettæ?" duusæm, "sizdi vʒzlap celdim dæ, utʃilijæja bʒrip tʒpalmædim", duudi.
- 0602060101/97. adresimizdi utʃilijædæji qvʒvutdan vpti.
- 0602060101/98. ytʃ kyn vʒzlap ytʃintʃi kyni tʒpi bʒjan_æcan.
- 0602060101/99. vʒændæ japlafip tursæc, tʃvæntæjimja bir nærsæ vʒp qvjandi.
- 0602060101/100. cejin qaræsæm u χati:can.
- 0602060101/101. birintʃi χati:di.
- 0602060101/102. vʒæ χati χali_jæm bʒr.
- 0602060101/103. qajtip cetjætcandæ rʒsæ qvʒjnæliʃcan_æcan.
- 0602060101/104. cetʃqurun bir jetti sæcciz bʒp qvlu:di dæ.

0602060101/105. qajæqqa bœriḡini bilmæstæn tæladae bir capæja tuḡ cep_qutur,
qaræsæ qovin piḡip turjan_æcan.

0602060101/106. ɔfændæn jep, ɔfæ capædae tynæp, enej ertæsi kyni cetcan_æcan.

0602060101/107. ḡundeḡ qutur jyrdic.

0602060101/108. æzi cemæsæ ḡati, ḡati cemæsæ æzi celib_jyrir enej ḡabibæ
npæmlardi tɔji kyni cirḡip celdi ular.

0602060101/109. turkumbɔj aca, ɔrmæn aca, dʒɔ:sær aca, qajnæm, rɔzijæ enæm,
dædæn raḡmatlic cirḡip celiscan.

0602060101/110. ḡutti ɔfæ kyni qajrævstæn_æm jænæ bir sɔ:tḡi celdi menja.

0602060101/111. ntæm minæn apæm ḡajrɔ:n bɔp qɔldi.

0602060101/112. enej, "tɔjdi ætcizvɔlajlic. bir ɔtirip maslaḡat qutajlic. bir vɔvuz
æzidæn_æm sɔræjlic", duup ulardi kyzætti.

0602060101/113. cejin, tɔjdæn cejin qajrævstæjilardi sevætini bervɔrip, meni
dædænja uzatiscan.

0602060101/114. bir kyn ɔquḡstæn cesæm ibættæjæm ajtcan, "sizdi qurɔvstajja,
kɔlamdʒɔnja bœlip qɔjdic", dijan.

0602060101/115. ntæm minæn apæm, "santælati aptḡæsi:can, æzimizdici", duup
bervɔrgan.

0602060101/116. ḡu minæn men ɔquḡti pytirdim, jijirmæ_beḡintḡi avgus kyni tɔjimiz
bɔp cetcan.

0602060101/117. jetmiḡ birintḡi jili.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 02

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2012

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Hosiyat Abdullacanova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1938

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1966'dan beri evli

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi: 10. Sınıf

Dil Bilgisi: Türk, Özbek

Yaşadığı Başka Yerler: Yok

Anlatım Türü: Kendi Hakkında

0602060102/1. tukwuljan jerim manæfi wxtwjs.

0602060102/2. wtæ enæm æm manæfi jerlic, manæfi wxtwstæ tukwuljan.

0602060102/3. qajna qajnætæm æm tyrc.

0602060102/4. tæqqustæ bwlam bwr.

0602060102/5. wtæ enæm ætip cetcan.

0602060102/6. bittæ wtæm urjstæ ælip cetcan.

0602060102/7. ɛcala enæm manæfi jerdæ ætip cetcan.

0602060102/8. wtim xwsijætwn, familjæm abduwwadzanova.

0602060102/9. ʋtæmɔi ʋti dʒænivɛc bɔʒan.

0602060102/10. dʒænivɛc ʋtæmɔi ʋtæsini ʋti avaz, avazdi ʋtæsi mɔmin.

0602060102/11. æzim jɛtmif jɔʃtæmæn.

0602060102/12. "quvaqɔʔmaɔ tyɾclariɔæmmiz", diɔɔɔju jænæ bilmi:mæn.

0602060102/13. tyɾclar, mɔʔ tʃɔɾva minæn ʃukɔʔʔanæmiz, æziɔ bilasænu.

0602060102/14. ʋtæm_æm mɔʔ tʃɔɾvatʃiliɔi minæn ʃukɔʔʔanɔʒan.

0602060102/15. ʋtæsini, "mɔʔʊ kɔɛp, qɔʒi kɔɛp" duɔp qamavɔɾʒan dæ monɔ dʒaʔʔavatti kɔɛgæɾtiɔa.

0602060102/16. aɾiχ_tʃɔʔ, nimaɛlar bɔʔʊp, mɔʔ qɔʒlarini ɔɾtæɔa ʋʔʊp, ʋp cɛʒan_æcan.

0602060102/17. cɛʒin urif bɔʃʔanip cɛtiɔ, ʋtæmɔi urifca ʋp cɛtcan_æcan.

0602060102/18. ʋtæmɔi urifca ʋp cɛtcandæ mɛn ytʃ jæʃæɾmi, tɔɾ jæʃæɾmi bɔʔɛ:cammaɛn.

0602060102/19. ɔttiɔ sæccizintʃi jili tukɔʔʔammaɛn.

0602060102/20. jɛtmifca ciɾɔim χɔziɾ.

0602060102/21. ʋtæm urifʔæn qɔʒtmæʒan.

0602060102/22. ʋtæmɔi bilmi:mæn mɛn.

0602060102/23. apæm, saɾiχ_χɔʔʔan sæxsæn sæccizidæ ælɔi, apæsi ʋqqɔʃ χɔʔa jyz ʋʔtiɔa tʃiɔqɔʔb_æɔlɔi.

0602060102/24. ʋχɔʔʔæ biɾɔ: tʃyʃkyɾɔandæ, "sɔʔ bɔʔɔɔ, ʋqqɔʃ χɔʔani jɔʃɔɔa ciɾɔɔ", duɔp qɔʒæɔɔɔju, aʃi ʋqqɔʃ χɔʔa mɛni enæm, apæmɔi apæsi bɔʔat tæ.

0602060102/25. apæmɔi ʋtæsi tursin tʃɔʔ sæxsæn ʋʔtisidæ æɔlɔi.

0602060102/26. χalilɔi ʋtæsi minæn mɛni ʋtæm biɾ tukɔʔʔcan amæci bɔʔʊʃcan, biɾ tɔʔtæn bɔʔiʃcan.

0602060102/27. χalilɔi ʋtæsi minæn abɔulacimɔi ʋtæsi bɔʃqa bɔʃqa.

0602060102/28. abɔulacimɔi ʋtæsi χutajɔa cɛtcan.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 03

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2002

Kaynak kişinin

Adı ve soyadı: Barat Abdullacanov

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1931

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1966'dan beri evli

Mesleği: Şoför

Öğrenim Düzeyi : Makine Operatörü okulu mezunu

Dil Bilgisi: Türk, Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler: Yok

Anlatım Türü: Mesleki Hayındaki Keşfi

0602060103/1. bir min toqquz jyz ottiz birintji jili oxtoftæ tukuljamæn.

0602060103/2. em bir jofimdæn ellijintji jilja dovır bukdaj ordim.

0602060103/3. ellij birintji jil jettintji mart kyni armijæja cettim.

0602060103/4. ellix tærintji jili jijirmæ sæccizintji mart kyni celdim.

0602060103/5. cejanimdæn cejin oqu:ja cirdim, mexanizatsijæja

0602060103/6. ellij bejintji jildæn toxsæn bejintji jilja dovır buldazer xajdædim.

0602060103/7. ju buldazer xajdæb jyrip, kalxozdi antjæ jerini teccizlap, paxtæ eca turjan d3vj quldim.

0602060103/8. buldazer xajdæb_jyrir, qorxajin tevæni tœptim.

0602060103/9. qorxajin tevædæ ecci vdam untjuxmaj cirip cetæ tuŋan vœr tœptim.

0602060103/10. vtfjæn vdam tfœpip cirip cetædi.

0602060103/11. ŋuni vœzini jœptim.

0602060103/12. ŋuni aqajifca qajrildim, bœfqaja qajrildim.

0602060103/13. xitf rezultæt bœmædi.

0602060103/14. endi bacijefca qorxajin tevæ tœkrælic xat jœzæmæn.

0602060103/15. bu qorxajin tevædæ, vdamlardi ajtifi bœjtfæ, xutajdæn ceŋan vdamlardi ajtifi bœjtfæ, xutajdi bœjliji œferdæjmiŋ.

0602060103/16. mæn banisædæ jœtip qœsæm, œfæ vdam œfændej diŋan.

0602060103/17. "bu qorxajin tevæ bœrmi?" duup sœrædi.

0602060103/18. mæn, "bœr" duudim.

0602060103/19. jetmiŋ eccintfi jili tœpcammæn mæn qorxajin tevæni.

0602060103/20. mœ:, lelindæji qorxajin tevæni, vœrdi.

0602060103/21. œzim iljartæn, ellix sæccizintfi jildæn tœxsæn birintfi jiljatfæ partijæ jœqatjtfæ kamunizm partijæsidæ jyrŋammæn, tfilen bœluŋ_jyrŋammæn.

0602060103/22. qorxajin tevæni ysti mœzær bœŋan.

0602060103/23. ŋu jerdi teccizlap, kaŋxozdi pœxtæsiŋa jœr qut_beræj diŋanimdæ, œzimdi aldimdæn rasxot quŋluŋ, ulax_sœjip, vœs tfiqarip, eneŋ iŋti bœŋlajammæn.

0602060103/24. tevæsi gœristæn bœŋan.

0602060103/25. gœristændæn qœrqup, vdamlardi dœvjini buzmaŋin duup qœrqup, œzimdi aldimdæn pul rasxot quŋluŋ, xudaj quŋammæn birintfi, eneŋ iŋti bœŋlajammæn.

0602060103/26. bir gijælok cesæ, œfœŋa v_bœrip kœrsætæmæn.

0602060103/27. eneŋ œzlari aparati minæn nimæ quŋsæ œzi biladi.

0602060103/28. xutajlar biŋ jæqqa œtcandæ bittæ xutaj minæn banisædæ billa jœtip qœldim.

0602060103/29. citæpini þp celip menja kœrsætti.

0602060103/30. kœx darvøzæsi bœr æcan øfæ tuneldi.

0602060103/31. jyzellig metir ilandi callasini tjtjtqani callasidæc darvøzæni tæjja
jœtquzip qœjpti.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 04

Boy Adı: Bangılar

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2002

Kaynak kişinin adı ve soyadı: Halil Tairov

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 01.03.1940

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1967'den beri evli

Mesleği: Brigadir (*Köydeki toprakların işlenmesinden sorumlu kişi*)

Öğrenim Düzeyi : 10.sınıf

Dil Bilgisi: Türk, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Yok

Anlatım Türü: Aile ve Köyü Hakkında

0602060104/1. bizdi ыхтоштæйи тырлар қандæй дийли, су ытф ытадæн тарққан тырлар бөр
су јердæ.

0602060104/2. булар рәзипәј сәркар, ышһәм сәркар, нур сәркар.

0602060104/3. су ытф ытадæн тарæјан тырлар су јердæ.

0602060104/4. енди ајтә ыберсәм, тырлар көп уру:ја бөлинадә.

0602060104/5. бир ыттистәја јәқуһн уру:ја бөлинадә.

0602060104/6. уни җаммәсини билә:римән.

0602060104/7. билсәм, бир јетти сәццистәсини ытәни ајтәјим мүмкүн.

0602060104/8. бәһас ырыҗу, қувақрһмақ ырыҗу, јарәјҗыри, бәһјилар, суҗаһлар, дзәндилар,
чалхытәјәлар.

- 0602060104/9. маѣиҥа аҕаҕаан уриҕаҕа дэҕыда көр.
- 0602060104/10. бир мин тоққуҕа јуҕа қуҕаҕа биринтјі јили нтамиҕа уриҕаҕа сета.
- 0602060104/11. уриҕаҕа сетада биҕа јуҕа қуҕа сетамиҕа.
- 0602060104/12. мен он нјли сета қуҕама.
- 0602060104/13. аса боса, бир бег јаҕа сета қуҕа.
- 0602060104/14. беріҕа аса бир он јаҕа қуҕа.
- 0602060104/15. апамиҕа ју оттиҕа төр јуҕида ердан қуҕа сета.
- 0602060104/16. аҕа бјитјіа тецаа ама.
- 0602060104/17. бизда қуҕа бјаа ама.
- 0602060104/18. биҕа ақуҕа јуҕа, аса аҕаа ед институтта математка факультетини ецтинтјі курстаа пјти, утјинтјі курстаа таҕлап, мукалим ботуб іҕлади.
- 0602060104/19. енеј андзаанда институтти завуҕној пјтиҕа.
- 0602060104/20. енди, көпир аса ази бир мин тоққуҕа јуҕа оттиҕа јеттинтјі јили тукаҕа.
- 0602060104/21. јеттинтјі куласти пјтаандаа сјин, аҕа бөріп, селхоҕа техникуҕа ақуҕа сја.
- 0602060104/22. дэиндеј ақуҕандаа сјин...
- 0602060104/23. бизда іҕлај туҕаа ндаа јоқ...
- 0602060104/24. аса ақу:ни таҕлап селіп, каҕхозда іҕлај бөҕлаа.
- 0602060104/25. у аҕа би аҕау бир нјтјіа сетааа тјөпа.
- 0602060104/26. сетааа тјөпаандаа сјин, јаҕа іҕлајапти дуп, буни енеј сјин табилтјі қуҕа қја.
- 0602060104/27. биҕерда ама төр јил іҕлајди.
- 0602060104/28. төр јил іҕлајандаа сјин, бир мин тоққуҕа јуҕа еллих тоққуҕаинтјі јили фрунзедааји виҕјіј партијниј јікоҕа ақу:ја бөҕа.
- 0602060104/29. у аҕерда утјі јилда ақу:ди пјти, өлтиҕа төринтјі јили қјади.

0602060104/30. u_jerdæn qajtip cejandæn cejin kałxozdæ gułavnij agranom bółup iřlaj bółlajdi.

0602060104/31. ɔfændæn beř jil gułavnij agranom bółup iřlajandæn cejin, ɔłtmıř tɔqqıwzintřı jili kamunizm kałxozıja rajis bółup tajinlandi.

0602060104/32. ɔfæ, ɔłtmıř tɔqqıwzintřı jildæn sæxsæn ytřintřı jilja třejin kałxozdæ rajis bółub_ıřladi.

0602060104/33. undæn bɔřæjandæn cejin, kałxozdi rajislijidæn bɔřæjandæn cejin ałaj rajonini, rajponi birintřı zami bółub_ıřladi.

0602060104/34. u_jerdæ tær jiltřæ jyrdi.

0602060104/35. cejin, ene cejin sipetsxozini durextiri bółub_ıřladi.

0602060104/36. undæn qajtip, bizdi kałxozdi ekanomikasi paslap, ɔdamlar qajtæ tælap qıwıup, sæxsæn tɔqqıwzintřı jili kałxozja qajtæ rajis bółup celadi.

0602060104/37. ařındæn tɔ: ecci min eccintřı jiljatřæ, æłjanjatřæ kałxozdæ rajis bółub_ıřladi.

0602060104/38. ecci min eccintşı jili, jıjirmæ birintşı mart kyni rak ɔ:rusu minæn ætip cetti.

0602060104/39. jɔłkan ajtmasæm řu ellic ytřintřı jillarmici:n...

0602060104/40. đžokorqu ɔqu: đžɔjıja ɔqu:ja bɔřjan bɔsæ, tyrclar ytřin "tolka puł tælap ɔqi:sæn" dijan jeri bɔřjan.

0602060104/41. ɔfændæ kœp tyrclar æzbec, qıwıwız bółup jɔzilip cetcan.

0602060104/42. ɔfændej bɔřandæn cejin sæxsæn beřintřı jillarimici:n, řu vapros kœtæřilip, mɔ: tyrk ɔtæ qɔ:mu tyziljandæn cejin kœptřilic "men tyrcmæn" duup paspirt ɔła bółladi.

0602060104/43. acam_æm ařındæ savet ækmæti đžɔjułup, ercillic beriljandæn cejin, "davaj, biz æř millatimizdi qɔrkajlic", duup, inisijætivæ kœtæřip, paspirtimizdæ tyrc bółdic.

0602060104/44. mæn æzim æm tyrcmæn.

0602060104/45. xammæmiz bərup jəziljammiz.

0602060104/46. quzlascerdæji mɔzær dʒydæ: kottæ mɔzær.

0602060104/47. u jɛrja tyrc am qəziljan, bəlgarlar qəziljan, azerbajdʒallardæn qəziljan, qurquzlar qəjildi, æzbejlar qəjildi.

0602060104/48. cejin, bir min təqquz jyz ellij ytfintʃi jili pəpallijlar kətfip cejan vxtəfca.

0602060104/49. ular cemæstæn vldin, ellij ytfintʃi jiljatʃæ bijerdi sæxsæn təxsæn pəjizi tyrcalar bəjan.

0602060104/50. pəpallijlar kətfirmæ bərup cejandæn cejin, ular quzlascerja tyfip qəjan.

0602060104/51. afintʃyn xammæsi quzlascerdæji mɔzærja qəjila turjan bəp qəjan.

0602060104/52. tʃynçi quzlascer addelnij kaɣoz bəjan.

0602060104/53. vxtəf addelnij, firunze addelnij, fivernic addelnij, lelin addelnij kaɣoz idi.

0602060104/54. bəftæ kaɣoz bər idi də...

0602060104/55. əfəntʃyn sarcar mɔzærja tolka tyrcalar qəjilip qəjan.

0602060104/56. vxtəftæ asnavnoj tyrcalar jəsfəjani ytfin bi jəqqə bəlay millat qəziljan æmæs.

0602060104/57. təxsæn təqquz pəjiz tyrcalar qəziljan.

0602060104/58. qurquzlar minæn æzbejlar antʃæ mintʃæ bər.

0602060104/59. qurquzlardæn baraklar bər.

0602060104/60. dʒææbej aca raɣmatlijlar ju jɛrja qəziljan.

0602060104/61. sarcar buva ɣaquda xitʃ nærsæ bilmi:mæn.

0602060104/62. mandej, uluk vdam bəjan dʒup eʃitcammæn.

0602060104/63. endi qajsi tyrcalardæmmiz, qandej tyrcalarmiz uni bilmi:mæn.

- 0602060104/64. burun bu jerlar turkistan vajennij okrugu bojan.
- 0602060104/65. qurqurzar minæn, æzbejlar minæn xammæmiz billa jæfær idic.
- 0602060104/66. savet maxatudæ jer bælitiriljandæ bizdi sandziræmiz bomaëjan.
- 0602060104/67. eneë, "turkistanskij okrug, xammæsi tyrelardi jyrti", dup, "xammæsi bizdi, xammæmizdi birdeë mamlacatimiz", dup fundæn fu jerlardæ qorjammiz.
- 0602060104/68. ortæ azijæ turkistanskij vajennij okrug bojan dæ burun.
- 0602060104/69. mæn tajirov xalil.
- 0602060104/70. ecala acam ecci min eccintfi jili ætip cetcan.
- 0602060104/71. mæn acamdi jøtuni jellap selxozdæ durextir bolub ijlæ:mæn.
- 0602060104/72. bir min toqqur jyz qurquruntfi jili birintfi mart kyni tukuljammæn.
- 0602060104/73. øltmif eccija tfitim.
- 0602060104/74. om bittæ bolani øtæsimaæn.
- 0602060104/75. ølti quzdi tfitqardim, ecci økultdi yjladam.
- 0602060104/76. yftæ øktum bor jænæ yjlaj turjan.
- 0602060104/77. qøtumdaæn celiftfæ elja jærdæm berip turæmaæn.
- 0602060104/78. xudøjaßkyr bizdi øxtøfti elidæ untumaq jæxfti.
- 0602060104/79. elimizdi jæfæfi jæm jømmaæs.
- 0602060104/80. køp æm jæxfti bop cetcan jøku læcin bælay jerlarja øtøftirjandæ xudøjaßkyr bizdæ jæxfti.
- 0602060104/81. øxtøf øjuøt økmæti bøjiftfæ meni elim jæxfti kørædi, mæn elimdi jæxfti køræmaæn.
- 0602060104/82. elimizdæ tinflit, den øø:tuq bøsin.
- 0602060104/83. qurqurstan ønib æssin.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 05

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 15.08.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: İbadat Mirzahanova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Kayragoç, Asaka, Andijan, Özbekistan

Doğum Tarihi: 1947

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1966'dan beri evli

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : 10. Sınıf

Dil bilgisi: Özbek

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan

Anlatım Türü: Köyü Hakkında

0602060105/1. ʋtim ibædæt.

0602060105/2. ʋdambʋjip ʋtæʃti qʋzi bʋlamæn.

0602060105/3. qʋrɣ_ʃettintʃi jili tukʋljammæn.

0602060105/4. ʋltmiʃ ʋltintʃi jili celin bʋtʋp ceʃammæn.

0602060105/5. bijerlar jæɣʃi:di, ʃæʋjiti jæɣʃi:di.

0602060105/6. mæn ceʃandæ yjlar cam_idi.

0602060105/7. paɣtæ kæp ecilar_idi.

0602060105/8. jæjlʋvlarɣa tʃiɣar_idic, alajlarɣa bʋrær_idic.

0602060105/9. ʋlti bʋlam bʋr.

0602060105/10. bizdi maʼlumizdæ undaqa carnæj surnæj cam bolar_idi.

0602060105/11. celindi arævædæ op celar_idi.

0602060105/12. parændʒini jopip, jor jordi ajtip, celindi op cep qojær_idi.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 06

Boy Adı:

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2002

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Kudra Süyünova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1955

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: Bekar

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : Doğuştan Görme Engelli

Dil bilgisi: Türk, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler: Yok

Anlatım Türü: Halk Türküsü

0602060106/1. ѳj jænıdæ bır juldıız

0602060106/2. ѳj bɔłası jɔr jɔr.

0602060106/3. meni sı:nım sɔræsæp

0602060106/4. bɔj bɔłası jɔr jɔr.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 07

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2018

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Nuhsara Şerkulova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri:

Doğum Tarihi: 1939

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali:

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi :

Dil bilgisi: Türk, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: Aile Hikayesi

0602060107/1. men tyrcmæn.

0602060107/2. æzim tordæ tukuljammæn.

0602060107/3. sæxsæn ytf jnfca cirdim.

0602060107/4. ptim nuxsæræ.

0602060107/5. ptæmdi pti pdambøj.

0602060107/6. qajnætæmdi pti ferquł.

0602060107/7. tfplum urifca bõrip, invalid bõlup, ajækw cesilip, pltmif ytfidæ æljan.

0602060107/8. tæqqustæ bõlam bõr.

0602060107/9. tfplum on sæcciz jnfidæ urifca cetcan.

0602060107/10. tær jil dihandæ celdi.

0602060107/11. cejandæn cejin, quzlascer mæxtæpidæ quurq jil duwextir bōluþ ʿiʃladi.

0602060107/12. bōllarja jæχʃi tærbijæ berdi.

0602060107/13. saχarnij casældæn ætip cetti.

0602060107/14. cejin mæxtæpca ʀti qɔjildi.

0602060107/15. ɔʃæ mæxtæpti tōlqʃip tōrtiʃip, jōmæn kœrinib ʿjyrip sōldi.

0602060107/16. pytcandæn cejin casæl bōluþ, ætip cetti.

0602060107/17. mæxtæpti ustæsini mēn bōqqamman.

0602060107/18. qɔtirmæ qu ʿberær ʿidim.

0602060107/19. sɔjɔx ʀʃ qu ʿberær ʿidim.

0602060107/20. nōllardi bōʃimdæ kœtærib ʿjyrip bōqqamman.

0602060107/21. urʃ vaxtidæ turmuʃca tʃiʃqqamman.

0602060107/22. qujintʃilic, qummattʃilij bōp cetcan.

0602060107/23. nōn tōpilmæjan, cijim tōpilmæjan, eplap tixtʃilic quʃldic.

0602060107/24. bukdaj ɔrdic, mōʃæχ tærdic, tōlqan tyjærdic, jærmæ quʃlardic, acamlar jæjʃlōvlardæ qɔj bōqar ʿidi.

0602060107/25. celin ʀjandæ celindi ʀtca mindirip arqasiʃa bōlani minjaʃtirær ʿidi.

0602060107/26. jæpjalari ʀp celar ʿidi.

0602060107/27. tyʃirip cejandæ ajæχɔja qɔj sɔjip, ɔt jōqar ʿidi.

0602060107/28. kyjɔv tæræp qalun berær ʿidi, qɔj berær ʿidi.

0602060107/29. qɔræ yjimiz bōr ʿidi , aʃindæ jæʃær ʿidic.

0602060107/30. tyrcardi mintæ mintæ qɔji bōlar ʿidi, bōj bōlar ʿidi.

0602060107/31. ɔrislar ʀldi, ɔʃtalindi nimæsidæ...

0602060107/32. yj dʒɔjini tælap cetti tyrcardi.

0602060107/33. ʀtip, ʀvalarimizdi œldirdi.

0602060107/34. tyxxti jɔti jɔq.

0602060107/35. ʃu qɔj bɔqʊp jɪrɪb_æla tʃætʃɪræp cɛtcan dæ.

0602060107/36. ʊtæm aɪtær_idi, "tyrcmæn duɪp ʊtæjɪni ʊtɪni aɪtsæp_æla, ɣuː,
pɔlantʃɪni qʊzɪjɔansæn", duɪp tæɪɪdɪ duɪr_idi.

0602060107/37. qʊrɔqʊzɪdɪ, æzbɛɪdɪ ʊtæsi tyrc, ɣammæmɪz bɪrmɪz.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 08

Boy Adı:

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2002

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: İbadat Süyünova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1958

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1987'den beri evli

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : 10. Sınıf

Dil bilgisi: Türk, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: Ailesi ve Doğum Adetleri

0602060108/1. meni ıtim ibædæt.

0602060108/2. familjæm syjynova.

0602060108/3. manæſi ıxtıſtæ tukıljammæn.

0602060108/4. ıtæmdi ıti tæcir.

0602060108/5. ıtæsini ıti syjyn tſırl.

0602060108/6. syjyn buvani ıtsi kıjip tſırl.

0602060108/7. kıjip tſırlı ıtæsi æzjan tſırl.

0602060108/8. æzjan buvani ıtæsi sarcar buva.

0602060108/9. manæſi bizdi mızærimiz, tyrc mızæc, sarcar buvani ıtija qıjiljan.

- 0602060108/10. tæcir ntæm qurquntſi jil, syjyn buvam tæxsæn ntija tſiqubſætti.
- 0602060108/11. beſ ntſi jil bœp qvldi dæ, tſilladæ æljan.
- 0602060108/12. ntintſi jilmici:n tukvſjan dæ.
- 0602060108/13. bizdæ, jvſ bœllar tukvſjandæn cejin qurqu itſidæ dſidſilardi qujædi.
- 0602060108/14. ytſ mættæ qujædi.
- 0602060108/15. buni sabæbi et vluſi, etca jæxſi cirſi ytſin, qvæ qvnlar tſiqubſcetſi ytſin qujiladi.
- 0602060108/16. vxtvſtæ burun rœzijæ campir qujjanæcan.
- 0602060108/17. zilajxa enæmæm qujjan.
- 0602060108/18. xvzir gylsæræpæ qujædi.
- 0602060108/19. ntæ bœbalarimizdæn qvjan ſalt lœcin duxſirlar mymkymmæs dijdi.
- 0602060108/20. ruſsat bermi:di.
- 0602060108/21. bœllardi tæji quruk jvſiſi ytſin beſicca belajdi.
- 0602060108/22. vt qvjandæ kœpintſæ citæplardæn qvjiladi.
- 0602060108/23. vœæn ajtmæjſtſæ, vſjatſæ ajtiljan vtlar becaræcan, xvſæpca vlvmmajdi:can.
- 0602060108/24. enej, ælvallarja tſiræq qvjæmiſ.
- 0602060108/25. ſu arvæklari jœriœliydæ bœsin duv qvjſſæ ceræj dæ burſjilar
- 0602060108/26. qurxvnæm œqi:miſ.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 09

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 18.08.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Saodat Umaraliyeva

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1936

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali:

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : 7. Sınıf

Dil bilgisi: Türk

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan

Anlatım Türü: Okul Çağları ve Aile Hikayesi

0602060109/1. æzi vxtotæ tukuljammiž.

0602060109/2. ciŋinælijimizdæ xaliintŋæc ytŋip ojnær_idic, tæp ojnær_idic, tæptof
ojnær_idic tŋcentæjimizdi tældirip.

0602060109/3. oŋændæ qulub_jyrip kottæ bætup oqudic mæxtæptæ.

0602060109/4. u: tæpædæ, quzlaşcærdæ oqujammiž.

0602060109/5. mæn jettintŋi kułasca dqvır oqujammæn.

0602060109/6. enej mæn mæxtæpca kottæ bəjanimdæ ciŋjammæn.

0602060109/7. ŋu onnytŋ, on tæc jofimdæ ciŋjammæn mæn mæxtæpca.

0602060109/8. o: ammælardicidæ jyrip oqummæjammæn dæ, æzbəjistændæ jyrip.

- 0602060109/9. enen cejin bi_jæqqa cejanimdæ xplam meni majerja berjan.
- 0602060109/10. majerdæ mæxtæp bnr_idi , monovi xpozirji mætfitti onnidæ, aſerdæ
oqujammiz.
- 0602060109/11. men mæxtæpca celdim dæ...
- 0602060109/12. endi birdi jvzædi...
- 0602060109/13. qandej quſtup jvzærcimmæn dijmæn dæ...
- 0602060109/14. enece eccini jvzædi doskaja.
- 0602060109/15. xaliyini endi men qatſæn bilarcimmæn di:mæn dæ.
- 0602060109/16. xaliyini yjja bōrip, mandej quſtup tſizip tſizip birdi ærjandim, eccini
ærjandim, yfti ærjandim.
- 0602060109/17. oſændæ_quſtup oqujammæn men.
- 0602060109/18. xammædæn kottæ bōp turærdim.
- 0602060109/19. men onovi nizæm qotſqar, o: ormæn, silardi pōtſſælarin bōlat tæ a,
anæſilar...
- 0602060109/20. enej baſræm, xammæsi meni kuſtaſæſim_idi.
- 0602060109/21. tōzaſtup_bōtup jyrærdim men.
- 0602060109/22. meni tōzælicca qōjip qōjær_idi.
- 0602060109/23. xammæsi qōſlarini texſirær_idim.
- 0602060109/24. cejin bijerdæn anjæqqa kœtſcammiſ, mæxtæpca.
- 0602060109/25. aſerdæn jettintſi kuſtaſti pytip pytmæstæn kyjōvja berjan meni
tſōtūmja.
- 0602060109/26. on sæcciz jvſimdæ cejammæn ſu jerja celin bōtup.
- 0602060109/27. manæ xpozir vōhjaſkyr, sæxsændæn vſippæn.
- 0602060109/28. sæxsæn eccija cirip qōldim.
- 0602060109/29. biſ undaqa japlafmæjammiz.
- 0602060109/30. qōtſib_jyrær_idic rōmatdi oræp.

0602060109/31. t̃f̃ñl̃um tu:ʁanimiz̃ b̃ɔlar̃_idi.

0602060109/32. meni æzlari jæχ̃fĩ kœriʃip, celin q̃w̃l̃uɔ̃p̃_ɔ̃liʃcan.

0602060109/33.enec̃e kinolar celar̃_idi.

0602060109/34. duvallaɾja q̃ɔjsæ, becini:p, aɾqamizdæn b̃ɔrip p̃ɔjlar̃_idi.

0602060109/35. biʒ̃ q̃ɔt̃ʃær̃_idic.

0602060109/36. u maχ̃aldæ q̃ajnaetælardæn, tu:ʁallardæn q̃ɔt̃ʃær̃_idij̃ biʒ̃.

0602060109/37. lelillic pacanæjinæ bir̃ ɔ̃kaj b̃ɔr̃_idi, ɔ̃ʃæ ɔ̃q̃w̃tcan.

0602060109/38. jænæ uzun b̃ɔjlic durextir̃ b̃ɔr̃_idi, u_jæm ɔ̃q̃w̃tcan, u_jæm lelilij̃_idi.

0602060109/39. q̃w̃r̃k̃w̃t̃ʃ̃æ ɔ̃q̃w̃jammiz̃.

0602060109/40. ertæmæn b̃ɔrip, abittæ celar̃_idic.

0602060109/41. biʒ̃ d̃ʒ̃æn_æla r̃ɔmallardi ɔ̃ræp, latta p̃ɔpcalardi tyt̃ṽɔlip cet̃ɔ:rær̃_idic.

0602060109/42. porma j̃ɔk̃_ɔ̃ɔ̃di u maχ̃aldæ, sumka j̃ɔk̃_ɔ̃ɔ̃di.

0602060109/43. lattadæn sumka tici berær̃_idi, citæpimizdi s̃ɔl̃up cet̃ɔ:rær̃_idic.

0602060109/44. ɔ̃rmæn p̃ɔt̃ʃ̃ælar̃iñ kuɫaskom̃_idi, mæn t̃ɔzaɫuɔ̃_ɔ̃ɔ̃dim.

0602060109/45. ular̃ mendæn cit̃ʃ̃inæjdi lec̃iñ mæn q̃ɔp̃ cetip, billa ɔ̃q̃w̃p̃ q̃ɔjammiz̃.

0602060109/46. ɔ̃χ̃t̃ɔʃ̃tæn næb_ɔ̃k̃ɔj, ñɔrvaj̃ ɔ̃k̃aj̃ ɔ̃q̃w̃tcan.

0602060109/47. mæn χ̃aliji, tæriχ̃tĩ ɔ̃q̃w̃p̃ jæχ̃fĩ aj̃ti_berær̃_idim.

0602060109/48. ɔ̃χ̃t̃ɔʃ̃tæ burun baɫgarɫar̃ b̃ɔr̃_idi .

0602060109/49. p̃ɔpallijlar̃ cejan q̃w̃r̃k̃w̃ɔzlar̃, ñɔ:q̃atlijlar̃ cejan.

0602060109/50. ɔ̃ʃælar̃ minæn ɔ̃rtæɔ̃ j̃ɔr̃ b̃ɔl̃up̃ j̃yrær̃_idic.

0602060109/51. undænce q̃ɔzaɫar̃_am̃ cejan.

0602060109/52. u q̃ɔzaɫar̃ cejandæ biʒ̃ celiñ_idic.

0602060109/53. dæladæ h̃ɔj̃ taʃ̃ir̃_idic, zæmbærdæ, paq̃w̃ɔrdæ.

0602060109/54. u minæn χ̃uɔrman q̃w̃l̃uɔ̃ʃær̃_idi p̃aχ̃tæja.

0602060109/55. qujintſilij_idi u maχaldæ.

0602060109/56. paχtæ maχaludæ dælaja saχar bōrip cetſci pæjit celardic, kōzæni itſidæn tſiχmas_idic.

0602060109/57. normamizdi tōldiriſimiz ceræj_idi dæ...

0602060109/58. jæjanæsi, tſicapcasi bōr_idi .

0602060109/59. kambajindi arqasidæn paχtæ teſjanimizdi ajtmi:sæmi...

0602060109/60. naq tyrcmiz, biz.

0602060109/61. qōræ qōnæs tyrcclaridæn bōlamiz.

0602060109/62. monō χadſæl χōlamizdi tſōlu bōluſ tōkalar χadſævnotti calaxtſæsidæn.

0602060109/63. meni qajnaetæm sæxsæn sæcciz jōſidæ ældi.

0602060109/64. sælacam tōχsærja dō:ræ quldi.

0602060109/65. enej cejin meni tſōlum davlenijæsi kōtærilip, ælip qōldi.

0602060109/66. ōrtukuf apæm raχmatlic ajtti, "ajnaenæj ycam æ, cimbæl aca ælip qōpti duup ōdamlar bir jyjirip cetjæpti, bir jyjirip cetjæpti mæxtæpti aldidæ", dijdī.

0602060109/67. ene cejin, "tſōl tſōl", dupti.

0602060109/68. "ōnōvi umaræli acani ōklu cimbæl bōru, aſi ælip qōpti. ōdamlar bir cetjæpti jyjirip, bir cetjæpti jyjirip", dupti.

0602060109/69. diusæ, "ε:j campir" dupti. "ōdamlar qulakū ōvdæ turædi. kōpi tōmaſæ qujani bōrædi. α: jyjirmæj bōrsæ bōlō:ræt tæ", dijan_æcan.

0602060109/70. cesæ ōtæm tajæχ syjæni:p, tōncijī:p, ō:jettæ turjan_imiſ.

0602060109/71. ellij_jetti kyndæn cejin enej ōtæsi ælip qōldi, kyjittæn ælip qōldi.

0602060109/72. bittæ ōquldi kyjitija tſidæmædi.

0602060109/73. enej, "bōlam" dūmædi.

0602060109/74. manæſi, "ōtæm, ōtæm, ōtæm" du:v_æla jiklō:rdi.

0602060109/75. ōſæ jōkūz ōquldan beſtæ ōquł kōrdim, χudōjaſkyr.

0602060109/76. læcin, tukmæj tukmæj jyrip tuqqamman.

0602060109/77. on sæcciz jɔʃimdæ erja tejip, jijirmæ beʃ jɔʃimdæ tuqqamman.

0602060109/78. birintʃi bɔjimdæ bɔjandæ, it tælap qɔjip, bɔjimdæn tyʃip qɔjan.

0602060109/79. undæn cejin tukmæj jyrdim.

0602060109/80. undæn armijæja cetip qɔldi.

0602060109/81. qajnaem meni kœp ɔqutcan.

0602060109/82. maɣsin buva ɔqurp, tumar qurberjan.

0602060109/83. su:ja dæm sɔberjan, "aʃi minæn juvin", dup.

0602060109/84. enej birintʃi ɔbæbæciɾ bɔjan bɔjimdæ.

0602060109/85. undæn cejin ɔqutmadim, qɔtar qɔtar bɔɬo:rdi.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 10

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 18:08.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Samarhan Börüeva

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1951

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1 Şubat 1970'ten beri evli

Mesleği: Mağaza Satış Sorumlusu

Öğrenim Düzeyi : 10. Sınıf

Dil bilgisi: Türk, Kırgız ve Rus

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: İsim ve Aile Hikayesi

0602060110/1. meni vtæm...

0602060110/2. nimæ ytŷın meni vtımdı samarxøn qıjdi: dijandæ...

0602060110/3. meni vtæmdi, xønteræ vtæmdi, kottæ matqurvøn buvamızdı kottæ vtæları bıjan_æcan.

0602060110/4. mıt qıjları kœ:p, xœccizlardı bıqar_æcan dæ.

0602060110/5. bıqqandæ, manæŷı bir tœkdæn xœcciz qıjları xıjdæp celjætsæ, bir kœ:ttæ qorœ:dæ bir tytyn tŷıxjætcan_æcan.

0602060110/6. xalıjı tytyndı itŷıja cırsæ, rœssæ tŷıræjlic bittæ celin nœn jœpjætcan bœladi.

0602060110/7. nōn jōpjætcaṇḍæ, ḡaliḡini tḡiræjliḡliḡini kœrip ḡaliḡi celijḡa ṽḡuḡ_ḡōp qōḡan ḡōlar_æcan.

0602060110/8. ṽḡuḡ_ḡōp qōḡandæ, "qandēj qūḡæm ḡōlar_ḡicīn endi:, bu celindi qandēj ap_cetæricimmæn, erī jōḡ_aca:n", diḡandæ, ṽtæsi minæn apælari ḡōḡan_æcan dæ...

0602060110/9. "ḡe:r" duḡæ bermæpti.

0602060110/10. "jæḡḡi kœrip qōḡdi:m, ṽḡaḡajin mē:n, ḡuni menḡa berij:n?" duḡæ xœccizi minæn qōḡlari aḡi qōḡḡandi itḡijḡa cīrip cetipti.

0602060110/11. enēj ceḡin ḡaliḡi, "qantḡæ xœccizō ṽḡasan, qantḡæ qōj ṽḡasan, ḡu qūzizini menḡa ḡe:r?" duḡp buḡalarimizō qōḡuni sōræḡan_æcan.

0602060110/12. u qūzdi "ṽḡitj nimæ:?" duḡæ, "ṽḡtim samar buvi" diḡan_æcan.

0602060110/13. "samar buvi ṽḡi:m" diḡandæ, enēj extæ xœccizō, qantḡæ_ḡæm qōj berip oḡæ celindi ṽḡan_æcan.

0602060110/14. oḡændæ buḡamizō oḡæ celindi eliḡa, jytijḡa ṽḡ berip, ṽḡca mindirṽḡuḡ ṽḡp ceḡan_æcan.

0602060110/15. ṽḡuḡp ceḡandæ niḡōḡættæ tḡiræjlic ḡōḡan_æcan.

0602060110/16. u celin qūḡḡuḡzō ḡōḡan_æcan.

0602060110/17. buḡamizō yḡtæ ḡōḡtin ṽḡan_æcan.

0602060110/18. qūḡḡuḡzō, œzḡec, tyrc ḡōḡtin ṽḡan_æcan.

0602060110/19. oḡændæ qūḡḡuḡzō ḡōḡtindæn anæḡi ḡir ḡōḡa tarqajḡan_æcan.

0602060110/20. œzḡec ḡōḡtindæn bittæ, tyrc ḡōḡtindæn bittæ ḡōḡan_æcan.

0602060110/21. oḡændæ meni ṽḡtæm, "samar buvi enæmdi ṽḡtini qōḡæmæn" duḡp samarḡōn qōḡḡan_æcan dæ.

0602060110/22. "samar enæmdi ṽḡtini qōḡdi:m" duḡrit tæ.

0602060110/23. men maḡḡerdæ tuḡūḡḡammæn.

0602060110/24. ḡōḡnteræ acani qūzizimæn.

0602060110/25. Ɓpnteræ dijan ciſini quzimæn.

0602060110/26. Ɓpnteræ, matqurvøn, ðsmæn.

0602060110/27. ðſæ ðsmændi vtæsi pp cejan_æcan.

0602060110/28. ytſ vtædæn burijji vtæmiz dæ.

0602060110/29. meni Ɓammæsi, "samarqandæ tukwlip ceja:n, samarqan ſaƁrini vtini qajjan" dijiſærcan dæ.

0602060110/30. u samar buvi enæmizdi vtini qajjan_æcan vtæm, "samar enæm" dup.

0602060110/31. tſvtſi uzu:n, tſræjlic Ɓptin bajan_æcan.

0602060110/32. tærsillajan Ɓptin bajan_æcan.

0602060110/33. meni vtimdi ðſæppa qajjan_æcan.

0602060110/34. Ɓpnteræ, matqurvøn, ðsmæn vtælarim.

0602060110/35. tukwſcallarim qotſqar acam bœr, vrtukvøj acam bœr.

0602060110/36. ep cendſæsi memmæn.

0602060110/37. biz ytſ quz, ytſ ækwlmiz.

0602060110/38. mastu:ra dijan æzbejstændæ bœr.

0602060110/39. nœræjim dijan u: zaprafkadæ bœr.

0602060110/40. qotſqar acam ældi, raƁumbec acam ældi, ætip cetcan.

0602060110/41. endi æzbejstændæji mastu:ræ vpæm_æm ætip cetcan.

0602060110/42. vzir biz bir ækwſ, ecci quz_æla qvldic.

0602060110/43. nœræjim edſæm qvjan, vrtukvøj acam qvldi, fermæ.

0602060110/44. bœſqasi ætip cetti, ðſælar qvldi.

0602060110/45. biz quvaqvſmaq bœlamiz.

0602060110/46. bœzarvøj_æm quvaqvſmaq.

0602060110/47. vtæm tyrc, ætip cetcan.

0602060110/48. apæm_æm tyrc.

- 0602060110/49. æzbæc χṛtindæn χatʃtʃæ ammaelar bœr.
- 0602060110/50. niʃændi qajnaesi.
- 0602060110/51. niʃæn bœzarvœjdi si:nisi.
- 0602060110/52. qurkuz χṛtindæn gylsæræ jærjani ʋtælarɪ tarqan.
- 0602060110/53. tyrc χṛtindæn biʒ tarqajammiz.
- 0602060110/54. ytʃtæ χṛtin ʋjan_æcan.
- 0602060110/55. ʋʃæ bittæ buvamiz ytʃtæ χṛtin ʋjanæcan.
- 0602060110/56. aʒip qumæjan_æcan burun.
- 0602060110/57. bœj bœjan_æcan.
- 0602060110/58. qalunija qɔj, mœl berip ʋlɔ:ræcan.
- 0602060110/59. qajnætam xitʃ_æm quz χṛtin ʋmæjan_æcan, bœri buvœr.
- 0602060110/60. birintʃi ʋjandæ dʒuʋan χṛtin ʋjan_æcan, ceʒin_æm.
- 0602060110/61. qajnæm kyladæn cep qʋjan_æcan, meni qajnæm.
- 0602060110/62. ʋ: χpsijæt enæni bilasæmi?
- 0602060110/63. χpsijæt enæ edʒæsi bœjan.
- 0602060110/64. ʋʃæ maʃæqqa cejandæ, qajnætæmja ʋlu berjan_æcan.
- 0602060110/65. u maχaldæ qummatʃilij_æcan.
- 0602060110/66. tuxsæ_jæm bœqalmi:dican dæ.
- 0602060110/67. ʋʃændæ bir quzini acasiʒa tæʃlap cejandæ, "apæm taʃlap cetti:" dup,
χaliji quz ælip qʋjan_æcan, kyjittæn.
- 0602060110/68. aʃindæ qajnæm celip qajnætæmja teccan_æcan.
- 0602060110/69. qajnæm enej bœzær kyni, ʃajlɔ: kyni bœzarvœjdi tuqqan.
- 0602060110/70. ʋtini aʃintʃyn bœzarvœj qɔjjan_æcan.
- 0602060110/71. χpzir bœzarvœjja ʋχʃæjdi.
- 0602060110/72. biʒ samarqanʒa ʋjnæjani bœrjammiz, seni ʋtælarɪn minæn.
- 0602060110/73. bœrjanimizdæ meni ytʃ ʋjlic qannimdæjdi temir.

0602060110/74. ɔʃæ samarqandæ jyrɣandæ bɔzarvɔj, mæn, ɔtæɲ bɔɭup, "ɔkɯɭ bɔsæ temir qɔjæjin", duɹp, amir temirdi ɔtini qɔjɣan.

0602060110/75. rejiston mæjdɔniɣa bɔrɣammiz.

0602060110/76. kɯɭam aca...

0602060110/77. mandæ:j tɛʃic tɛʃic ytʃ burtʃæc dʒɔj bɔr_idi

0602060110/78. ɔʃerdæn ʃermaxammætti maʃindɛj qɯɭup sɯrætca ɔjan, ʃerdi.

0602060110/79. tɔdʒijistɔndæji arɔɹp dijan dʒɔjdæ dæmæljammiz.

0602060110/80. ɔʃerdæ jɔtcammiz, arɔɹptæ.

0602060110/81. dædæɲ rɔsæ ɔtʃik_ɯdi, jæxʃijdi.

0602060110/82. u mandɛj itʃidæ xɯjænætʃʃiliji jɔq, ɔtʃik_ɯdi.

0602060110/83. ɔdamjartʃʃiliji jæxʃi:di.

0602060110/84. kœɣan jɛridæ japlafʃp, sɔræʃær_idi.

0602060110/85. dædæjni rɔssæ dɔslari celar_idi.

0602060110/86. qɯjin, qɯjin dɔslari celar_idi.

0602060110/87. ɯɭar jæxʃi jyrʃar_idi.

0602060110/88. mæn birintʃi bɔzarvɔj minæn ytʃræʃcanimdæ, sividænijæja tʃʃiqqanimdæ mæn buzæjnæp pinæn tʃʃiqqamman.

0602060110/89. bɔzarvɔj dædæɲ minæn billa tʃʃiqqan.

0602060110/90. enɛɲ cejin dædæɲ buzæjnæpti jɛtælap cɛtcan, mæn bɔzarvɔj minæn cɛtcammæn.

0602060110/91. ɔʃændɛj qɯɭup ytʃræʃcammæn.

0602060110/92. ɔn sæccizdæn ɔn tɔqqɯzja ɔtæjin dijan pæjtim_idi.

0602060110/93. bizdi qajnaetæm minæn ɔtæm tɔpʃtiɣan.

0602060110/94. qajnaetæm "ɔberæmæn" dijan, ɔtæm "beræmæn" dijan.

0602060110/95. bɔzarvɔj ɔqɯɔ_jyrʃp, bir qɯzdi ɔp qɔtʃʃp cejan_æcan.

0602060110/96. þp qptfjip cejandæ qajnætæm, "sen bizdi uddæmizdæn tŕiq almi:sæn, sen bizja tæri cemij:sæn" duup cetcizvörjan æcan.

0602060110/97. "bözarvøj vörrip qøjip ce", dijandæ, vörrip qøjip cejan æcan.

0602060110/98. bözarvøj mendæn sörædi.

0602060110/99. "ötæm fundej dijæpti. seni jæxŕi kœrganij bœrmi?" duudi.

0602060110/100. men ajttim, "sizdi æm jæxŕi kœrganiz bœr æcan, jæxŕi kœrganizdi vœri:n", duudim.

0602060110/101. "meni æm œzimja jæræfæ jæxŕi kœrganim bœr dæ", duudim.

0602060110/102. duusæm, "ötæm aberæmæn dijæpti", duudi.

0602060110/103. men ajttim, "meni æm ötæm aberæmæn duup qøjmajæpti dæ", duudim.

0602060110/104. tŕjnci men öfændæ zulumbøj minæn jyrær idim.

0602060110/105. zulumbøjdi jæxŕi kœrær idim.

0602060110/106. rössæ jyrær idic ekö:miz.

0602060110/107. men bözarvøjja, "jæxŕi kœrgan quziz bösæ vœ:rjn, men ruksat beræmæn", duusæm, "jœq, men vmi:mæn. u bizdi turmuŕca tœri cemæjdi. men ötenæmdi rözilijisiz turmuŕ qurmijmæn", duudi.

0602060110/108. duup enej ekö:miz tæniŕip, turmuŕca tŕiqqamman.

0602060110/109. ön tœqquzja œtcanimdæ turmuŕca tŕiqqamman.

0602060110/110. jetmiŕintŕi jili, birintŕi fevralda turmuŕca tŕiqqamman.

0602060110/111. bözarvøjðæn tœr jœŕ citŕijmæn.

0602060110/112. dædæpdæn ytŕ jœŕ citŕcinæjdim.

0602060110/113. avazbej æca yjlapjan.

0602060110/114. biz tøjja bœrjammiz.

0602060110/115. dædæp rubœpini kœtærvœlup avazbej æcani tøjja bœrgan.

0602060110/116. bœrgandæ kyjœvnæcar bœlup ular cejan.

0602060110/117. cejin rubopini koetærip celip, "a:, qandejslar" duup celip biȝ minæn ytfæscan.

0602060110/118. afindæ ruboplardi tǣlip, qoƿiƿ_ajtip, æzlari artis bōluſcan.

0602060110/119. tojdæn qajtjætīp dædæp rubopini nluup cetcan, bōzarvōj meni yjja taſlæp qoƿjan.

0602060110/120. cejin enej, kinolaȝa bōrær_idic.

0602060110/121. jetmiſintǣi jili jijimæ toqquzintǣi dekabirdæ ſermaȝammætti tuqqamman, oſæ jilijla.

0602060110/122. qajnaetæm qattix ciſi bōjanu biroq otfiƿ_udi.

0602060110/123. cex saȝlamas_idi, jæȝſi:di.

0602060110/124. "meni joſim a:ntǣja bōrip qōldi bōlam. men æljandæ ojnæp kyli_bōrip, kœmip cejila", duur_idi.

0602060110/125. æljandæ gylsæræ ekō:miz, bōſmaſdaſuſni baȝlajmiz duſæc, ip ſi:kanip tǣiqup cetō:rip tǣartǣætti dæ.

0602060110/126. ekō:miz ȝa:dip kyliƿ, ceji:n oſæ ȝaplari eſimȝa tyfti.

0602060110/127. qajnaetæm jæȝſi:di.

0602060110/128. toȝsæn jettija tǣiqub_ældi.

0602060110/129. oſændæ_jæm ticca jyriƿ ætti.

0602060110/130. eſſæjdi miniƿ, qoȝdi bōquƿ celar_idi qajnaetæm.

0602060110/131. "bōħarim, men æljandæ bōzarvōjdi aſdidæ turæ tuȝan bōjitǣ ælmæj turæj ε:j ȝudō:", duup duvō quſlar_idi.

0602060110/132. manæ, nijætija jetti.

0602060110/133. qajnaetæm æljandæ bōħarim bōzarvōjdi aſdidæ turdi qōta:r bōluƿ.

0602060110/134. oſæ pæjttæ otaemdaen ettiztæ qoȝ qoȝan.

0602060110/135. "cim qoȝdi bōȝsæ oſænici", duur_idi.

0602060110/136. temir oquumæstæn oſæ qoȝdi bōquƿ, kœpæjtirdi dæ.

0602060110/137. qajnætæm tukwlyandæ, majeridæ extæ tifi minæn tukwlyan æcan
dæ.

0602060110/138. æz vti æzi minæn tukwlyan æcan.

0602060110/139. vnzidæ tifi minæn tukwlysa, uni vtini "bæri" duwp qojær æcan.

0602060110/140. bymæjræmdi bvlasi æm tifi minæn tukwlyan.

0602060110/141. vjæn tifyn vti, bæri.

0602060110/142. enæsini qannidæ turip, tifi tifiqqallarja vjindæj duwp vt qojær æcan
dæ.

0602060110/143. qajnæm jymfæq, jæxvi xvtin bvjæn.

0602060110/144. vti, vkwyl udi, vkwyl campir.

0602060110/145. mæn yftæ vkwyl bvlæ tukwup, yftæla bvlani emizifti:la biljammæn.

0602060110/146. qvjanini qajnæm, qajnætæm bvvqqan.

0602060110/147. qajnætæm qvpcæ vtti svluwp, jelcasija kvææræ ædi.

0602060110/148. uni tevæsija fer minær ædi.

0602060110/149. uni arvqasija temir minær ædi.

0602060110/150. uni tevæsija ruslan minær ædi.

0602060110/151. bittæ qvpti kvæærjandæ yftæ bvlæ minip kvæærilar ædi.

0602060110/152. yftvovini æm qvjip kvææræ ædi.

0602060110/153. qvrja jiqwlyandæ, "vntævildi" duwp rassæ kyliæær ædi.

0602060110/154. "vtæ, vtæm jiqvutti bizdi" duwp rassæ kyliwp vjnæfar ædi.

0602060110/155. mæn tolka nilufardi bvxtim.

0602060110/156. vjæni æm zv:rvæ bvxtim.

0602060110/157. qajnætæm nilufar yftjæfær bvjandæ æljan.

0602060110/158. qajnæmdi kvæzi kværmæsit tæ.

0602060110/159. mæn erca: celin bvjammæn.

0602060110/160. celin bvp celib æm velaspæd minæ:rdim.

0602060110/161. bōzarvōj jōkūz ōkūl bōjan.

0602060110/162. undæn tæfqrī yftæ si:nisi bōjan.

0602060110/163. yfjælasini_jæm mēn fjiqarjammæn.

0602060110/164. qajnæm vōrixtfæn bōjan.

0602060110/165. bā:rini æzim sep qūlūp, æzim fjiqarjammæn.

0602060110/166. qajnætæmdi burijji xptinidæn tylci, mælla dijan ōkū bōjan.

0602060110/167. tylci birintfi xptinidæn bōjan.

0602060110/168. u tylci, mafræp aca rajislijidæ, "bedæni jedirip qajdi:n" duup qūlakūdæn tōrtcandæ, qōqqūstæn bir tæmiri yzīlip cetip ælip qōjan_æcan.

0602060110/169. mælla dijani, monō jæqūp bōru:, ōfæ jæqūpti v̄tæsi bōjan.

0602060110/170. u, æpca casæl bōjan.

0602060110/171. casæl duup xptini cetip qōjan_æcan.

0602060110/172. enej ōfæ jæqūp meni qajnætæmdi neværæsi bōladi.

0602060110/173. cejin bir kyni jæqūpti bir bōlasi su:ja tyfip, v̄qūp cetjætsæ mafræp aca qutqarip qōjan_æcan.

0602060110/174. alijini manændej qūlūp, v̄kzidæn suvini tyfip enej jæqūpca ajtcan_æcan: "manæ bōlaj. su:dæ v̄qūp cetjætcan d̄zōjidæn qutqarip qōldim. men seni v̄vajni qunidæn qutūldim". dijan_æcan mafræp aca.

0602060110/175. apæmdi bōsæ, tursin dijan v̄tæsi bōjan_æcan.

0602060110/176. u_jæm mafi jyzja jæqūllafib_æljan.

0602060110/177. apæmlar beftæ qūz bōjan_æcan.

0602060110/178. apæm, ej kōttæsi bōjan, kylalij_idi.

0602060110/179. ōkūl tukar_æcan lēcin ōkū turmæjdijcan.

0602060110/180. ōkūllari turmæj_æla, ælip qōlō:ræcan.

0602060110/181. bir kyni non jōpi:b_ōtirsæ ariki f̄jeccasidæ kōttæ ilan cetjætcammi:f.

0602060110/182. χαλιγι ilandi sǽp yslapti enæm.

0602060110/183. yflap turip bof jæwudan bir qarif, qujruχ tomanidæn bir qarif tʃopip turip, tandirdæji qwp quzwut tʃoqqa koemip turip qasirætʃip jevorʃan æcan.

0602060110/184. ɔʃændæ bʊʃi qʊræɪkijcan.

0602060110/185. ilandi jevovjan æcan.

0602060110/186. енең сөйүн эыуы туqqан_æсан.

0602060110/187. әкәт туғғандә әкәтди мө: көхрәйдә јәһә бәт_әсә.

0602060110/188. manæfi citʃinæside:la maʃindaqa quʃtuʃ sejmælap, ilanʃa ʒʃæp
ærmælajdi:can.

0602060110/189. sæcciz jæsær boꝛandæ eneȝ ælip qvjan æcan.

0602060110/190. əfændæ enæm kyjɪp cɛtcɑn_æcɑn.

0602060110/191. æbullaari bittæ_jæm turmæjan_æcan dæ.

0602060110/192. turjandæ apæmdi ycası bolar idi.

0602060110/193. meni xapsæ apæmdi ycası bolar idi.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 11

Boy Adı: Kara-Konos

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 02.08.2018

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Büzaynap Kamalova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 22.12.1952

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: Dul

Mesleği: İlkokul Öğretmeni

Öğrenim Düzeyi : 4 yıllık Öğretmenlik Okulu Mezunu

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Kırgızistan

Anlatım Türü: Kariyer hayatı, köy okulu geçmişi ve köy okulunun ilk müdürü hakkında

0602060111/1. masælan biž bɔʃʌɲkɯʈʃ kɯʌstæ kæp millatli bɔʌardi
ɔqɯʈjætcanimizdæ tyrcʌr, qɯɾkɯʌzʌr, æzbɛʃʌr qɯɾkɯʌz tɪlidæ ɔqɯʃædi.

0602060111/2. birintʃi dessættæn bɔʃʌnædi jɔmæsæm nœlavojdæn.

0602060111/3. birintʃi kɯʌstæn bɔʃʌp ʃændɛj ɔqɯʈɪʃʌn dæ.

0602060111/4. bizdi tyrc bɔʌar, æzbɛʃ bɔʌar jæχʃi japiriʃi mymkyn qɯɾkɯʌz tɪlini
qɯɾkɯʌz bɔʌarʃa ɔχʃæp tolka mindæ “æ”, “y”, “ɲ” tuɓiʃʌrini bɔʌar dʒindej jæχʃi
æzʌʃtɪrip, parqɯʈni bilsæ χammæsi æzʌʃtɪrædi duɹp ɔʃlɛ:mæn.

0602060111/5. lœcin œm birintʃi kɯʌsti pytcitʃæ χammæsi naq qɯɾkɯʌz
tɪlidæ japiriʃti œɾʃanip qɔʌadi.

- 0602060111/6. japir_ælmæjan ɔqu:tʃi bɔmæjdi.
- 0602060111/7. cejin, enɛj cejin, "qurkuz tilini bizdi qajsi ɔqu:tʃilar jæχʃi æzlaʃtirædi?" dijan savnɔja cela turjan bɔsæc;
- 0602060111/8. ciʃinæsidæn dessatca bɔrjallar, atræpidæ kœp millatli ɔdamlar minæn arælaʃ jæʃæjallardi bɔħari tɛz œrjanædi.
- 0602060111/9. χaliʃi bir maχalladæ χammæsi tyrc bɔɭup jæʃæjallardi bɔħari qujnæladi qurkuzʃi jæ japiriʃtæn.
- 0602060111/10. aʃar bir maχalladæ œzbɛji_jæm, qurkuzi_jæm, tyrci_jæm bir jæʃæsæ undæ qujnælmi:di.
- 0602060111/11. misɔʃʃæn diktanttæ "uq" duusæp "yk" duap jɔzip qɔjædi.
- 0602060111/12. "uʃlap dʒatat" dijandi "dʒuʃlap dʒatat" duap jɔziʃi mymkyn.
- 0602060111/13. masælan qurkuz tili ecci dijælektca bœlinædi.
- 0602060111/14. tyndyc dijælekti, tyʃtyc dijælekti bɔɭup.
- 0602060111/15. tyndyjdæjilar qurkuz tilini naq japirædi.
- 0602060111/16. tyʃtyjdæjilar qurkuz tildi arælaʃtirip japirædi.
- 0602060111/17. masælan, bɔħarja œrjatʃ ceræc.
- 0602060111/18. "baʃ muzdaq" naq qurkuz tilidæ "maroʒna" a?
- 0602060111/19. buħardi birintʃi kuʃasca cejandæ, qurkuz tilini ɔqu:tjætcandæ œrjatæmiz.
- 0602060111/20. masælan, "baħalec".
- 0602060111/21. bu mono ʃimdi qajirjan dʒɔʃi "baħalec" bɔɭadi.
- 0602060111/22. "astænæ" dumæjmiz, "ceɛje" di:miz.
- 0602060111/23. paquɾdi "ʃelec" dijiʃædi, jɔq bu "ʃaqa", kœrdijmi?
- 0602060111/24. "dœltæ" di:miz æ, qajmaħdan ʃiqqandi.
- 0602060111/25. bijettæjilar "ʃœvæja" dijd, a tyndyjdæjilar "tibit" dijd.
- 0602060111/26. dʒuvaldizdi tyndyjdæjilar temenɛ dijd.

0602060111/27. afintfyn qurkuz tilidæn berjan æhtu:tfi naq qurkuz tilini æqtifi ceræc, perevodi minæn.

0602060111/28. men mæxtæptæ qurk bej jildæn beri ijlæ:mæn.

0602060111/29. æqu:tfilardi sœni sæcciz jyzdæn vfti.

0602060111/30. xœzir endi meni kuſasimdæ jijirmæ bej bœla bœjan bœsæ afini œn tœrttæsimi:, œn beftæsimi: tyrc, qœjani qurkuz.

0602060111/31. biz ytfiœn parquœ jœq nejizi læcin æpfenijæ bœsin duœp ærælaftirip œluœfa xaracat quſamiz.

0602060111/32. byjijœ kyndæ qœkaz ijlari qurkuz tilidæ jyrædi.

0602060111/33. afintfyn qurkuz tilini jæxfi tælap quſamiz.

0602060111/34. sabæbi œzimiz tyrc bœsæj æm qurkustændi guœazdænimiz.

0602060111/35. afintfyn qurkuz tilini bœhhardi jæxfi œzlaftirifjœ xaræcat quſamiz.

0602060111/36. muœalim bœsœœ qurkuz tilidæ sœvæœ beræsæn.

0602060111/37. zurnalist bœsœœ qurkuz tilidæ jœpiræsæn.

0602060111/38. melisæ bœsœœ ækitlari:ni qurkuz tilidæ tœldiræsæn.

0602060111/39. ærizlar, œmir bæœœnlar xammæsi...

0602060111/40. afintfyn bœhœrjœ qurkuz tilini jæxfi æœjatiœfa xaræcat quſamæn.

0602060111/41. œzim tyrc bœœœm æminæn qurkuz tilidæn sœvæœ beræmæn.

0602060111/42. bittæ bœœœm, yftæ nevæœœm bœœ læcin nevæœœlarimdi œris mæxtæœœ bæœœœmæn.

0602060111/43. œris mæxtæœœœ bæœœœ æm qurkuz tili bir xœptæœœœ ytfi sœœœt œirædi, naq æqtædi.

0602060111/44. ecci tildi billa œœ cetædi.

0602060111/45. œris mæxtæœœœ bæœœœœmdi sabæbi, tfet mœmlacatœœ bœœœœ æqtifi mymkyn.

0602060111/46. afintfyn mæn ecci tildi bilsœœ duœdim dæ.

0602060111/47. eneĵ tildi bilĵan boĵ boĵadi.

0602060111/48. misoĵĵan pulu koep _ pæs, koep tildi bilĵan boĵ boĵadi.

0602060111/49. koep millat minæn apĵætsæ etĵti bilsin duuĵim dæ...

0602060111/50. oma qururuz tildi _ ĵæm ĵæĵĵi oquĵædi.

0602060111/51. tĵejrejlarĵi tær beĵ tĵiqadi.

0602060111/52. mæ:n œzim oqtu:tĵilĵdi ĵæĵĵi koerær _ idim.

0602060111/53. sæccizintĵi kuĵlasti majerdæ pytirip savet maĵaĵudæ, pedutĵilisæĵa boĵĵammæn, dĵaĵĵavatca.

0602060111/54. aĵindæ tær ĵil pedutĵilisæni pytirip celip, aĵindæn beri ĵu _ ĵettæ ĵĵle:mæn dæ, mæxtæptæ.

0602060111/55. oĵir pensædæmæn.

0602060111/56. oĵtmĵ beĵca tĵiĵtim.

0602060111/57. pensæĵa ecci min sæccizintĵi ĵili tĵiqqamman biroq barĵbir ĵĵlaĵ ĵoqat tæ.

0602060111/58. biĵil kuĵasim tærĵntĵi kuĵas.

0602060111/59. endi duerextirimĵ esci mæ:limlardi nimæ quĵĵadi, ĵæĵĵilarĵa...

0602060111/60. ĵĵlaĵallardi ĵĵlatædila.

0602060111/61. xoĵĵasæĵ ĵĵle:sæn.

0602060111/62. endi boĵĵar bizdi ĵĵræĵimĵ boĵ qoĵan dæ.

0602060111/63. mæ:n qururuz mamlacatini oĵ obĵusĵa qaræĵli qoræ su: rajonidæĵi oĵtoĵ aĵuĵ œkmætidæ ĵæĵejmæn.

0602060111/64. millatim tyrc.

0602060111/65. bir min teqquruz ĵĵ ellĵ _ eccĵntĵi ĵili, ĵĵirmæ eccĵntĵi dekabirdæ tukurĵammæn.

0602060111/66. oĵtmĵ oĵĵa tĵiĵtim.

0602060111/67. xɒziri vaxtidæ æzimizdi qurflaxdaqɪ jetmif tærintʃi, ʃerqu:ɫup ɒtidæɟi qurɒqur mæxtæptæ, bɒʃɫɒqurʃ kurlastardæ iʃlɛ:mæn, ɔqtu:ʃi bɒɫup.

0602060111/68. bizdi qurflaxda xar xur millatlar jæʃæjmiɟ.

0602060111/69. ɒtæ ɒnælariɒiz æm aʃindɛj turmuʃtæ jæʃæʃcan, billa.

0602060111/70. tyrcɫar, qurɒqurɫar, æzbɛɟlar jæʃæjmiɟ, ɒntumaq bɒɫup.

0602060111/71. enɛj æzbɛc, qurɒqurɟ, tyrcɫardi bɒɫari xammæsi bir mæxtæptæ, qurɒqurɟ tilidæ ɔqurʃædi.

0602060111/72. xammæsi bir biriɟa dɔs, ɒntumaq jyrifædi.

0602060111/73. itʃ qandɛj ɔrtælariɟæ tʃætæɒ bɒmi:di.

0602060111/74. millat adʒratif jɔq.

0602060111/75. ʃu endi iʃlajaniɒɟa qurɒq jil bɒɫdi, xɒzir pensædæmæn.

0602060111/76. pensædæ bɔsæm æm iʃlɛ:mæn.

0602060111/77. endi tyrc tillari, misɒtʃun biz æm tyrc tillariɟa ciɾæmiɟ.

0602060111/78. qurɒqurɟ tili æm tyrc tiliɟa ciɾædi.

0602060111/79. bizdi til ʃu æzbɛc tiliɟa sæl jæqun bɒɟ cætædiɟu lɛcin ʃevælaridæ, nimælaridæ parq bɒɾ.

0602060111/80. a qurɒqurɟ tilini bizdi ɔqu:tʃilɒr dʒyɟæ: jæxʃi æzɫaʃtirædi.

0602060111/81. endi: mæn bir min tɔqqurɟ jyz jetmif birintʃi jili mæxtæpca ciɾjaniɒdæ bir qurɟuɒq vɒqijæ bɔjan.

0602060111/82. æzim dars bɛɟæppæn, birintʃi siniplaɟa.

0602060111/83. arqamdæ zavutʃ darsiniɟa qatnætʃip ɔtiripti.

0602060111/84. mæn jɒʃ ɔqtu:tʃimæn.

0602060111/85. birintʃi jili ciɾip iʃlajaniɒdæ, jetmif birintʃi jili...

0602060111/86. cɛɟin enɛ cɛɟin masæla bɛɾilip qɒɫdi, matimatɾadan.

0602060111/87. u rasim æzi qurɒqurʃiɾæ qaraxajdi tɔburʃæɒu duɾ atæɫar idi.

0602060111/88. mæn, "bɒɫar bu nimæ?" duɾæm "yzim" diɟifti.

0602060111/110.  ezini bilimini  ercinlatiŷ ytiŷin  ez ystid e iŷl ajapti.

0602060111/130. ilic tørtæmiz, qoj sojæmiz.

0602060111/131. quuz tŕiqarjandæ qatun olamiz.

0602060111/132. æzbejlara qaræjandæ saltimiz quurquzlarja jæqun.

0602060111/133. masælan men, bozæra borip qosæm æzbejlar meni, "edzæ" dijd.

0602060111/134. toj berifamiz, qoj sojip ilic tortifamiz, qatun berifamiz.

0602060111/135. ene cejin bizdi tyre eli qandejdir mexnætcaj.

0602060111/136. biz qojja, moħara jæquummiz, mol tŕorvatŕilija...

0602060111/137. oerti bej jildæn beri bor.

0602060111/138. aktivnij boljæpti.

0602060111/139. oerti bittæ sentirdæ toprŕiladi.

0602060111/140. misoltŕun rajonanici qora su:di bir mæxtæpidæ toprŕiladi.

0602060111/141. oertidæ itŕcim itŕcimja jærdæm bælmæjdi.

0602060111/142. oertidæ manæfi kampjutir dæ, kampjutir minæn toprŕædi.

0602060111/143. mejja joqqani manæfi dæ.

0602060111/144. qujlaedi mæxtæplarija qaræjandæ bir jijirmæ bal parq bæadi.

0602060111/145. ŕaxardici jijirmæ bal juqari, qujlaedajilardici pas turæcan.

0602060111/146. oerti tŕesnij ætædi dæ.

0602060111/147. bizdi mæxtæptæn æm koep ætjapti.

0602060111/148. me:n æzi min toqquz jyz jetmif birintŕi jili sentæbirdæ manæfi
ŕerqu:rup mæxtæpija cejamæn.

0602060111/149. u maħaldæ mæxtæpti oti quzlascer idi, quzuul ascæ ortæ
mæxtæpi:di.

0602060111/150. a durextiri ŕerqu:rup idi.

0602060111/151. artuxpaj ŕerqu:rup idi.

0602060111/152. artuxpaj ŕerqu:rup okaj æzi ulu: ata mecendic soquŕti qatifu:tŕisi
bojan.

0602060111/153. þakj veteran þójan.

0602060111/154. þakj fundæqa qattiq qot_udi.

0602060111/155. tærtipti dzydæ: qattik yflær_idi.

0602060111/156. burun biz nimædæ oqur_idic...

0602060111/157. o: mætjit quriljan vzir...

0602060111/158. postani alttæ oquyammæn ytjintji kułascatjæ, quzłascerdæji postani alttæjdi.

0602060111/159. ytjintji kułastæ enej mæfæja cejammæn.

0602060111/160. mono bizdi natjælnij kułasti nimæsi, onni otxonæ þójan, kałozdi otlari þoqułjan.

0602060111/161. otxonædæn cejin ombær þójan.

0602060111/162. nærjækwi, pæri toman otxonæ bølup, bejækwi ombær þop cejan.

0602060111/163. aliji ombær þop qoıjan, aliji qampa þójan.

0602060111/164. bukdaj, nimælar turjan qampa þójan, men bilamæn dæ.

0602060111/165. ju jerdi, qampæni buzı, enej cejin mæxtæp þójan.

0602060111/166. sæccizintji kułasti pytirı enej sæccizdi bazasidæ dıallavatti oquıdim, aıerdæn pytirdim.

0602060111/167. men citjcinælijimdæ fundæqa xavas qułar_idim, “bołlarja sovak_bersæ:m” dup...

0602060111/168. meni oquıcan edıceejlarja xavas qułar_idim.

0602060111/169. meni oræz edıceej dijan oquıcan, jıvernıjdæn celar_idi.

0602060111/170. mamatjıjæn þakjdi ajæli oquıcan.

0602060111/171. adæbij sovakdæn, u maıalıdæ ene tili duur_idi.

0602060111/172. aıini oquıtjıti rasæ jæıjı koerær_idim.

0602060111/173. jetmıı birintji jili sentæbirdæ celdim enej.

0602060111/174. jerqu:ıup dirextir_æcan.

- 0602060111/175. u maḡaldæ tær_səm, jet_səm vjlij_vlar_idic.
- 0602060111/176. qurḡ səm, vltmiḡ səm dijanim adæḡip cetippæn.
- 0602060111/177. bir qpp un jet_səm, ḡæcar jetmiḡ tijin, sḡvin ɔn tɔqquḡ tijin, vḡ_jvq
jetmiḡ tijin, gygyt bir tijin.
- 0602060111/178. monɔ samarḡvndi maḡazini...
- 0602060111/179. kœḡḡædæ un_æm turɔ:rær_idi.
- 0602060111/180. vḡ_jvq botḡkada turær_idi.
- 0602060111/181. tuz_æm jvtaer_idi.
- 0602060111/182. tuz tɔqquḡ tijinmi:, aḡindaqajdi.
- 0602060111/183. a vltmiḡ səm vjlij_vlar_idic.
- 0602060111/184. enɛn cejin mæn birintḡi mæxtæpca cejanimdæ, vltmiḡ birintḡi jilḡilarḡa
sḡvak berḡammæn.
- 0602060111/185. bextæḡ, bextæḡti ɔquḡcammæn.
- 0602060111/186. birintḡi ɔqu:tḡilarim, bextæḡ minæn billa ɔquḡallar.
- 0602060111/187. bextæḡ u maḡaldæ tœrintḡi kuḡlastæ ɔquḡ_idi.
- 0602060111/188. mæn cejanimdæ birintḡi kuḡlasti bermæjan, tœrintḡi kuḡlasti berjan.
- 0602060111/189. mæn nevrælarimḡa, "bextæḡ ɔqu:tḡim" dūsæm, "i:j siz minæn
tepu?" du:rædi.
- 0602060111/190. "enæ, vḡtḡḡi ba:ri sizdi tænijdi, æ?" dijd.
- 0602060111/191. ɔḡtu:tḡilic casip, bu quḡjin casip.
- 0602060111/192. tyjḡyḡy kœp casip.
- 0602060111/193. vdam tærbijæle:sæn.
- 0602060111/194. xirurg aḡerætsijæ quḡsæ, ɔqu:tḡi vdamdi itḡci dunḡæsini tɔzælajdi.
- 0602060111/195. vdamḡa adæp beræsæn dæ.
- 0602060111/196. ḡerqu:tup sḡvaqqa cirær_idi, kamissa bɔtup.
- 0602060111/197. mæn jæḡḡi pytip cejamæn.

- 0602060111/198. suzakdan bittæ buruſ dijan eðzeceſ cejan.
- 0602060111/199. undæ ȝaliſi napravlenuſiæ berærit tæ bizja, iſca.
- 0602060111/200. eneſ monoſ dȝeſnem boſuſ idi , raȝmatlic.
- 0602060111/201. dȝymæuſ canuſ ȝotinuſ sekretar boſuſ iſlaruſ idi.
- 0602060111/202. meſſja muzika ſonakȝu, ȝaliſi eðzeceſſja fiſkulturaſ ſonakȝican.
- 0602060111/203. aliſi eðzeceſſja ciſæmæn du:di, buruſ eðzeceſ ciſȝizmaſ qoſdi.
- 0602060111/204. ceſſin meſſja qaræp, "ſeſſja ciſæmæn ȝoſzir", duudi.
- 0602060111/205. men muzikadan notaſardi ætiſim ceſæſuſ acan.
- 0602060111/206. notaſar, eneſ aſiſ notaſardi dȝoſlaſtiſiſ.
- 0602060111/207. ȝa, boſti du:ſmimæmi.
- 0602060111/208. oſaſ æzi iſtorig boſæ.
- 0602060111/209. a: ætiſ qoſſæm boſariſ tæ,
- 0602060111/210. "ciſȝizmiſmæn", duſæm, "vøjdo:t", duſ juſlaſæm, "boſ maſæqqa" duudi.
- 0602060111/211. eneſ men juſlaſæm, "miſæȝam uſ acanſæn", duſuſ eneſ ciſmædi.
- 0602060111/212. eneſ petſavettæ aſto:ſæſuſ idi, "oſdamlaſdi ſonakȝuſ ciſæmæn duſæm, vøjdo:t duſ juſlaſidi", duſ.
- 0602060111/213. meni ſundæqa oſaſ tærbijælaſan.
- 0602060111/214. duſextir tærbijælaſan dæ endi.
- 0602060111/215. ȝoſzir qantſæ oſqu:tſiſlarim...
- 0602060111/216. bittæſi ſenſæn, bittæſi paſquſ, ȝoſzir aſraportæ.
- 0602060111/217. bittæſi mæſip, qoſzakȝuſtøndæ.
- 0602060111/218. ȝoſzir æzim minæn caſiptæſ oſqu:tſiſlarim zavutſ.
- 0602060111/219. oſiſ tilidæn ſonak berædi.
- 0602060111/220. biſætoſȝijælaſdæn ſonak berædi.
- 0602060111/221. meni oſaſ jæȝſi tærbijælaſan uſ acan.

- 0602060111/222. enej þakjdi alttæn ætælmæs_ídic.
- 0602060111/223. þakjdi aldidæn cesip ætælmæs_ídic.
- 0602060111/224. bir kyni bir edžeccej, þakj efjydi aldidæ tursæ ajnejdæn tyfjpti.
- 0602060111/225. þakjdi alttæn ætælmæj, qotfjib_yjja....
- 0602060111/226. þakj otirsæ, otiror:rær_dic tñiqalmæj.
- 0602060111/227. þakj "cetmæ" duurit tæ.
- 0602060111/228. pñlanijni jþz dur_ídi.
- 0602060111/229. bilimdi_jæm tælap qur_lar_ídi, džyda.
- 0602060111/230. u maħaldæ kamissa_jæm džyda: kyflj_bolar_ídi.
- 0602060111/231. bir jil kamissa celdi, sajuž maħalijdi.
- 0602060111/232. oqu:ni ærkyndøty:dæn celdi.
- 0602060111/233. ytñintñi kułasimja cñip, texnik tñitenijæ vldi.
- 0602060111/234. u maħaldæ, ytñintñi kułasti oqu:tñisi vñtmif, sæxsæn sœž oqufñi ceræj_ídi, minutasija.
- 0602060111/235. mendæ yftæ oqu:tñi ecci vldi.
- 0602060111/236. jñirmæ jetitæ oqu:tñidæn yftæsi jetmædi, qvjan jetti.
- 0602060111/237.ertæsi kyni jetælap savet rajonqja vþordi
durextir, aftovizja sþvþup.
- 0602060111/238. savet rajonqja, mæxtæplardi durextirini nímæsija...
- 0602060111/239. bizdi mæxtæptæn meñja ferij þor lecin natfælnij kułastæn bittæ men.
- 0602060111/240. meni qatfæn turkuzærcin endi duub_otirippæn.
- 0602060111/241. jœq, meni turkuzmædi.
- 0602060111/242. o: tafñ:rip mæxtæplaridæ beftæ, vñtitæ ecci vñan þor_æcan.
- 0602060111/243. ulardi aldidæ menicilar xitñ nærsæmæs_æcan.
- 0602060111/244. endi tærtip fündæqa kyflj_bþan.
- 0602060111/245. misvñtñun sen meni oqu:tñimsæn dæ æ?

0602060111/246. egzamendæn, d̂ʒat d̂ʒazu:dæn ecci njan bösæp mæn b̂rær idim,
savet rajonæja.

0602060111/247. mæn n̂lij n̂lup seni oqutcommæn dæ.

0602060111/248. rajon b̂ĵit̂jæ fundæqajdi.

0602060111/249. sajuʒ maʒatudæ fundæqajdi.

0602060111/250. miŝit̂ĵan jettint̂ĵi kuʒlasti oqu:t̂ĵisi ecci n̂lup, t̂mka t̂animæjætcan
bösæ undæ mæn b̂ræmæn rajonæja.

0602060111/251. mæn oqutcommæmi seni, undæ meni n̂ b̂rædi

0602060111/252. sen oquʒsæp seni n̂ b̂rædi, aʒindaqa dæ.

0602060111/253. n̂zir undaqa tælap ĵoq.

0602060111/254. endi mandej dæ...

0602060111/255. ĵæp̂ji partæ celu:di.

0602060111/256. mæn oqu:t̂ĵilarimdi on jil, on æcci jil cilepca ŝmæj oquʒttim.

0602060111/257. bittæ ʒirupini ĵæm t̂ĵiqarmadi.

0602060111/258. aʒi b̂ĵit̂jæ æzimdi oqu:t̂ĵimja t̂op̂ʒirdim.

0602060111/259. æzim ʒ̂ozir ʒ̂ris kuʒlastaʒa qur̂qur̂z tilidæn ŝnva b̂beræmæn,
n̂elavoj n̂mædim.

0602060111/260. p̂iraverka celami...

0602060111/261. aʒindæ ĵæm bizdi b̂llar ĵæʒi t̂ĵiqat tæ, bilim ŝpæti.

0602060111/262. bur̂p̂ji jili celdi.

0602060111/263. meni kuʒasimdæn d̂ʒat d̂ʒazu: v̂ldi.

0602060111/264. n̂ltm̂ĵ b̂f p̂iratsent berdi.

0602060111/265. aʒindæ kamissa ajtti, "ed̂ʒecej b̂r b̂l̂ĵn, raʒmat sizja. sizdaqa
ed̂ʒecejlar bösæ qur̂qur̂stan æn̂i b̂æsædi", duudi.

0602060111/266. bizdæ p̂iraverka b̂p turæt tæ.

0602060111/267. bizdæ bilim ĵæʒi.

0602060111/268. endi misþóttun bóla mæxtæpca celdi.

0602060111/269. umstvenna atustatuj bóse:la u bóla bilmæjdi.

0602060111/270. uni biz birintfi kwlástæ teq_qojæmiz.

0602060111/271. eccintfi kwlástæ piraverkaja þboræmiz.

0602060111/272. kamissa bóladi.

0602060111/273. nerfpatołokka ap_ciræmiz, pisixołokca ap_ciræmiz, kœrædi.

0602060111/274. uqufîni, tillarini texfîrædi.

0602060111/275. enen cejin, beseda quładi.

0602060111/276. ækul celadi rajonadan i bólani pisixikasini texfîrædi.

0602060111/277. ðfænja qaræp mæxtæpca akit berædi, "mæjli bóla mæxtæptæ
 æquumæj qojor:rsin. sipes mæxtæplaja borsin, pensæja tîxsin", duup.

0602060111/278. biz uni dełoja tircajmiz.

0602060111/279. mæxtæptæn tîqaræmiz lecin u bizdi utfottæ turor:rædi, mæxtæpti
 utfotidæ.

0602060111/280. mæxtæpca þłunor:rædi lecin invalidnij bółarja qojładi dæ.

0602060111/281. men bittæni tîqardim.

0602060111/282. u mandej, otirmæs_idi sɔvækdæ.

0602060111/283. cetip qplar_idi "tuvaletca tîqamæn", duup.

0602060111/284. enen cejin sɔvax pytcandæn cejin_æm cetmæsti, xar jerdæ ojnæp...

0602060111/285. ptæ enæsidæn til xat þłup tîqardim, pensædæ xɔzir.

0602060111/286. mukalim pisixołok bółuf ceræc.

0602060111/287. sen enæsidæn_æm jæxfi bilifin ceræc afi jijirmæ beftæ bólani,
 enæsidæn...

0602060111/288. seni bółar fundæqa jæxfi kœrsin...

0602060111/289. burun urifær_idic, sæcar_idic lecin xɔzir bółardi xuququ bizdi
 xuququumiz minæn tep, dæze bizdiciðæn_æm balant turædi.

- 0602060111/290. biḡ ulardi ḡuquḡuni tepælamæjmiz darstæ.
- 0602060111/291. bilmæj qpsæ, "œl bilmædij, sen maḡades otir, jæḡfi dummæjmiz".
- 0602060111/292. nimæja diḡandæ bḡlani bilsæ bilmæsæ ajtiḡca ḡaqḡu bḡr, biḡ tepælamæjmiz.
- 0602060111/293. eccintfi bḡladæn sḡræp turip tyḡintirip qḡjæmiz.
- 0602060111/294. berij bḡḡaja, "e:j sen otir, seḡja ecci. sen jḡman oqi:sæn", dussæc undæ u bḡlani ḡuquḡuni berij bḡḡar tepælap, uni pasca urvḡrædi kuḡlastæ.
- 0602060111/295. biḡ ciḡandæ birintfi dḡaḡumdu: ma:naj berip, ḡḡl aḡvḡluni sḡræp, kakojta oḡin oḡnæp bḡḡlajmiz sḡvædi.
- 0602060111/296. mæn ajtæmæn, "ḡammæni jæḡfi kœræmæn, ecci ḡjanijni_ḡæm, beḡ ḡjanijni_ḡæm", duḡp...
- 0602060111/297. sabæbi beḡ qḡl baræværmæs.
- 0602060111/298. birini razvetkasi teḡ, birinici arḡadæ.
- 0602060111/299. "bḡlar_æm sellarja jetædi, aḡintḡyn bir birimizja jærdæm berifimiz ceræḡ", dijmæn.
- 0602060111/300. aḡintḡyn kuḡlasimja ciḡip birḡ:, "cim eccitfi?" dussæ, "bizdi kuḡlastæ eccitfi jḡk diḡdi" kuḡlasim, ḡundejja œḡjatcammæn.
- 0602060111/301. bḡḡardi ḡuquḡuni pasca urḡca ḡaqḡumiz jḡk_dæ.
- 0602060111/302. bælcim undæn pirzdent tḡiḡar, beḡca oḡḡyandæn bælcim xitḡ nærsæ tḡiḡmaj qḡlar tḡḡrimi?
- 0602060111/303. enej sḡvæ berjætcandæ tḡpca bœlasæn bḡḡardi.
- 0602060111/304. piragrammamizja jetcan bḡla, piragrammamizja jetmæjan bḡla, undæn_æm jetmæjan bḡla.
- 0602060111/305. ḡalij piragrammajja jetcan bḡla œzi iḡḡo:rædi.
- 0602060111/306. sæl qḡijnæḡjallar ular tœḡja oḡḡjallar.
- 0602060111/307. vapḡe jetmæjanja bḡḡqa nimæ beræsæn.

0602060111/308. ځاممæsija bir piragrammani ætsæþn bømæjdi, qpp cetaedi.

0602060111/309. en arqadæ qpjanidæ_jæm sɔvat bɔɫwɪf cɛræj_dæ.

0602060111/310. tfynci duxtirlar saglasijæ bermijt tæ.

0602060111/311. nīmæja?

0602060111/312. ptæsini tænijætsæ, enæsini tænijætsæ, sizikdi tænijætsæ, ɔɲatʃæ
sanæjætsæ sagʟasijæ bermæjt tæ.

0602060111/313. α̣ſint͡syn mindetty: tyrdæ ɔqʷtæmiz.

0602060111/314. ułardi řundæqa æqwtæmiz.

0602060111/315. tærntfi kwlascatfæ xatjæ familjæsini tæri jøzip, æz ælðitfæ citæp æqwp, doskadæn jøzuv jøzælitfi ceræc.

0602060111/316. d̥ʒat d̥ʒazu:dæn χatjæ yt̪sca jɔzsaɐ̯jæm...

0602060111/317. beş vmajdë ułar.

0602060111/318. aʃɫardi ʏstidæn iʃlap, aʃɫ dærædʒæja jetcizɪʃɪn ceræj_dæ.

0602060111/319. хамма пiredmettæn jetcizælmæsæ_jæm guramatnost
bøtuf ceræc.

0602060111/320. uni₁tsyn, casipijni jæχfi kœriʃiŋ ceræc.

0602060111/321. enej men vltmif vltiia tſixtim æ?

0602060111/322. bittæjæm pilansiz bormimæn mæxtæpca, vziŕ æm.

0602060111/323. edʒecejlar aɣtædi, "jɔzmæj qɑjɔ:ɾɪn" duwp.

0602060111/324. vizdønīm tšidæmæjdi meni.

0602060111/325. sabæbi barjokdi bilsær_æm sitructura minæn ætifiþ ceræþ_dæ

0602060111/326. men nīmæni aītsæm ūcin, manæ zoman æzīarjapti dūp oīlanæmæn.

0602060111/327. fu jp si mi ja tf is sa m a m ma ex ta p me n yt in bi ri nt i o ri nd ae.

0602060111/328. menja swajmaw_dæ, qarɤwzlar ajtmoxʃi.

0602060111/329. Iecin ņuqtīlārimdi aldiðæ jæxſi iſlaſca ȝaræcat quſamæn.

0602060111/330. bizğa petsavet bolar.

0602060111/331. tær t̃fejrejdæ tœrttæ petsavet bōladi, bōllardi piratsentini ajtædi.

0602060111/332. ȝar bir kuḷasti uspevajemosti ajtiladi.

0602060111/333. jōfjŋja qaræp yjælasæn.

0602060111/334. aġint̃ŋyn qandejdir ȝaræcat quḷasæn dæ jæx̃fī iŋlaŋŋa.

0602060111/335. ȝislar ajtmaȝt̃fī ular minæn cesipteŋ bōḷuŋ go:rdost tæ meŋja.

0602060111/336. fabrikadæ tavar iŋlanædijū, kat̃festvennij tavarlar dæ bular men ỹt̃ŋin.

0602060111/337. mæxtæp jetmiŋ birint̃fī jili quriljan, jetmiŋ tœrint̃fī jili iŋŋa tyŋŋan.

0602060111/338. ŋkaj sōkufŋa bōŋjan, veteran bōjan.

0602060111/339. æzi tæriȝt̃fījdi, bilim ỹt̃ŋin kyŋæŋŋan.

0602060111/340. ŋkajdæn sōvak ŋjammæn.

0602060111/341. ȝqu:t̃fīsi bōmæjammæn lecin qōḷudæ iŋladim.

0602060111/342. iŋtæ tu:kaŋt̃ŋilicca qaræmæs_idi, tu:kaŋt̃ŋilijdi tæŋqarija taŋæp qōjær_idi.

0602060111/343. ȝōzir, “jyȝ kœriŋæmiȝ, qōj” dijdiju, ŋkajdæ undaqa jōk_ūdi.

0602060111/344. ŋkaj tærbijælap qōjær_idi.

0602060111/345. lecin tæŋqaridæ kak tu:kan, kak d̃ȝerdeŋ, kak qōŋni.

0602060111/346. lecin xœcimætti iŋidæ, ŋlij_īfīdæ qattik bōjan.

0602060111/347. tu:kanim duŋp ardaq ĝuramatasidæ kœrsætcammaes.

0602060111/348. monō ŋvam, ono næbi ŋvam, rajkomdi sekretari bōḷuŋ_īŋlaŋjan ala buqada.

0602060111/349. burun tu:kaḷlardi iŋŋa ŋjallardi iŋtæn ŋlar_idi, cetær_idi.

0602060111/350. uni ycasī d̃ȝæpijip, qurkūȝ respublikasija emȝec siŋiŋŋen viræt̃fī.

0602060111/351. tyŋclar qujŋin bōjan, ŋzir_æm qujŋin.

0602060111/352. millat ad̃ȝiræt̃fīmæsu endi dæ.

0602060111/353. biȝ medasmotirdæn ætcanī bōrærdic.

0602060111/354. u maχaldæ qon tɔpʃɪræŋ idic.

0602060111/355. nimæ duwp, jærdæm duwp.

0602060111/356. ɔvam meni medasmotirdæn ætciz ælmæsti, tæniʃi bɔp turip, ɔvam...

0602060111/357. aliji ecciz tuqqanim ytʃin, "gepatit" duwp jɔzi beræŋ idi.

0602060111/359. endi u jerdæ utʃotim bɔr dæ, tuqqanim χaquda.

0602060111/360. aʃi minæn qon tɔpʃɪrmæstim, kœrdijmi?

0602060111/361. burun ɔdamlar qandej tʃesnij bɔjan.

0602060111/362. ɔkaj ʃundæqa ɔkaj bɔjan.

0602060111/363. ɔkaj tʃesnij bɔjan.

0602060111/364. sɔvaqqa ciɾip, sɔvakumizdi jɔqup jɔχmajanini texʃɪræŋ idi.

0602060111/365. sɔvakumizdi jɔqup jɔχmajanini kœzidæn bilar idic.

0602060111/366. ɔtenælar celjætcandæ, "bɔlamdi uripsæn?" duwp celjætcandæ, ʃundej kœxræjini tɔsæŋ idi.

0602060111/367. "cɛ, mæ:lim bœmi:sæmi? mæ:lim bɔjanindæ bilardip!" duwp idic.

0602060111/368. cetcandæn cejin urɪʃæŋ idi, "tejiʃ qupmæ bɔllaɾja" duwp.

0602060111/369. cetcandæn cejin mæ:limdi adævini beræŋ idi.

0602060111/370. cim ʃerqu:tuɾti tærbijæsini ɔjan bɔsæ, ba:ri jæχʃi iʃlajdi.

0602060111/371. gylmiræ ɔjan.

0602060111/372. ɔzir men qɔldum ɔkajdi tærbijæsini ɔjallardæn, ɔz qɔldic.

0602060111/373. ʃundej quɫup sɔvak beræmæn bɔllaɾja.

0602060111/374. ɔma quɾkuz tilini rassæ æɾjatæmæn.

0602060111/375. masælan citæptæ, "mantʃæ yndy:, mantʃæ ynsyz tibɪʃ bɔr", duwsæ men uni jætlatmejla jɔɫuni æɾjatip qɔjæmæn.

0602060111/376. "yndy: tibɪʃtardi ajtcanimizdæ tibɪʃ itʃ qandej tɔsqɔ:lduqqa ytʃræmæj tʃɪqadi, a ynsyzdi ajtcanimizdæ tilimizja tejædi", duwp.

0602060111/377. jætlaem:la tædʒribæ minæn ærgansin di:mæn dæ.

0602060111/378. jɔzuvdi ærgatjætcanimdæ, "tɔmkɑlar qandej qʊlʊp bir biri minæn qɔl qarmɑfædi?" dijan savnɔlja dʒɔnvap ʊzlap, aqʊlɔda jæχfɪ qɔlʊfɪ ytʃɪn qʊzʊɑqarli jɔl tɔpɪfca χaræcat qʊlɑmæn.

0602060111/379. masælan, "o" tɔmkasi "k" tɔmkasi minæn tytæfscandæ "o"dan tʃɪqqan sizɪχtʃæ "k" tɔmkasini qajsi tajæχtʃæsɪja bɔrɪfɪ ceræc?

0602060111/380. buɫardi χammæsi kalligrafɪjæ dæ.

0602060111/381. endi timmæj ʊzlanɪf ceræc muʒalim bɔjandæn cejin.

Kaynak Kişi No: 06 02 06 01 12

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 10.08.2012

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Abubakir Umaraliyev

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1961

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: Evli

Mesleği: Ağaç ustası

Öğrenim Düzeyi : 11. Sınıf

Dil bilgisi: Türk

Yaşadığı Başka Yerler: Kırgızistan

Anlatım Türü: Türk boyları ve Askerlik yılları hikayesi

0602060112/1. tyrc millatini itfidæ urıxları bır.

0602060112/2. quvaqolmak bır, bollastar bır, bænjılar bır, qalaxıjæsı bır...

0602060112/3. misvıtfun jıjırmætæ, ottıstæ tyrcıti tıplasæn ba:rı æzını urıxını ajtædi
læcin ajlanıp sırtıstırıp cesæn ba:rı andaqaqa, billa, bır jırja celamız, bır dıvıjdæ
tfæmbærtfæs tıplanaedi.

0602060112/4. læcin xızırjı jıvlærdı kœptfılıjı urıxını bilı:rmıdı, tolka tyrcmız
dıjıftı:la biladı.

0602060112/5. vtæsını enæsını bırıdæ sırtæp bılvıtuşfı ceræc.

0602060112/6. bızdı vıxtıftı bır ottız pıratsentıla biladı.

- 0602060112/7. α qurqurizlar minæn qozaklar æzini urıqunı jæxıı biladi.
- 0602060112/8. bizdi tæriximiz niııpjættæ byjyj dæ, bizdi tærixlar.
- 0602060112/9. kottæ tærixca ejamiz biz.
- 0602060112/10. o: qantıæntıı jillardæn, qurumlardæn ætip cejan bizdi tæriximiz.
- 0602060112/11. tyrc bõjanimiz ytıın, tyrcmiz biz.
- 0602060112/12. birægilær æzbextıæ japirjæpslar dijdı, birægilær qurqurııııæ arælastırıp japirjæpslar dijdı.
- 0602060112/13. qandaqa japirjætsæıam biz tyrcmiz dæ.
- 0602060112/14. dokumenttæıjem tyrc duıp jõziljan.
- 0602060112/15. jetti otæ masælasidæ... men jetti otæmdimæs, toqquz otæmdiıjem jõzvõjamman.
- 0602060112/16. enej burun æzbejistæn, qurqurıstan duıp bõlimmæsıdic, tıejaræ bõmæjan.
- 0602060112/17. xammæmiz billa jæsfærıdic.
- 0602060112/18. bijer burun tyrciston bõjan.
- 0602060112/19. enej sæxsæn eccintıı jili tıexaslavacijædæ xuzmat qurıdim.
- 0602060112/20. enece bizdi rotani toılap otirdic.
- 0602060112/21. ruslar qantıæ du:di ruslar qot koetærdi.
- 0602060112/22. ontæ bõlami, omıbestæ bõlami, jıjırmætæ bõlami qot koetærdi.
- 0602060112/23. ukrainlær du:di ukrainlær qot koetærojæpti.
- 0602060112/24. belarusi bõlami, bafcir dusæ bafcir, tataer dusæ tataer, qozak dusæ qozaq, æzbeı dusæ æzbeı bõljæpti endi.
- 0602060112/25. meni xajottæ ajtmasæ ceræ:c duıp afærdæ enej men æzimtıæ ojladim dæ...
- 0602060112/26. tyrcmællarıjem koepıdi dæ...

0602060112/27. endi biz kœp æm ularja qofhø:rmæjmiz læcin men tyrcmæn dijanð:la qoj endi men andaqa bœp qpmæj dip men æm tyrcmællarja qofip qot kœtærdim.

0602060112/28. endi men æm tyrcmæn duudim dæ endi.

0602060112/29. jænindæji œzbejlar æm, qurkuzlar æm xajro:n bœp qotufi.

0602060112/30. a tyrcmællar a: sen bizdi zemljæj æcansæn duup qoldi.

0602060112/31. enej dakument dakument duup...

0602060112/32. endi kamandirimiz æm meni tyrcmæn duup jœzvordi dæ.

0602060112/33. enej kamandir addelnij otirip, œzi sœræq qujan meni.

0602060112/34. qandej tyrcsæn duup sœræjan.

0602060112/35. turetskij tyrcmisæn duup sœræjan.

0602060112/36. men azijætskij, tŕistij tyrcmæn dijamæn.

Aravan ilçesi

Çek – Abad Köy Meclisi

Pahtaçı Köyü

Kaynak Kişi No: 06 04 06 06 01

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Pahtaçı

Kayıt Tarihi: 02.09.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Ergaş Mırzayev

İkamet Yeri: Pahtaçı

Doğum Yeri: Pahtaçı

Doğum Tarihi: 1944

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1967'den beri evli

Mesleği: Emekli Kimya Öğretmen

Öğrenim Düzeyi : Lisans mezunu

(Andican Devlet pedagoji enstitüsü, Andican pamuk yetiştirme enstitüsü)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Rusya

Anlatım Türü: Türkler ve Geçim Kaynağı

0604060601/1. arævæn xalquni masælan jetmiş føjizi æzbec duwp xusoplanædi.

0604060601/2. İecin fu jetmiş føjizdi jyž føjiz dijdijan bōsec fundæn pæfti sæxsæn føjizi tyrc xusoplanædi.

0604060601/3. uni ɛp kœpi bāllas urıwıya tejiŋlic.

- 0604060601/4. manæ leindæ ǰæm tyrclar bœr, bizdæ ǰæm tyrclar bœr.
- 0604060601/5. bizdi maǰallani nœmi ǰæm tyrc maǰalla.
- 0604060601/6. paspirtimizdæ ǰæm tyrc duw jœzip qœjjan biroq urikwudan bœlinæmiz.
- 0604060601/7. bizdi celip tǰiqwǰimiz œræ tepædæn cejan œtæ bœbalarimiz.
- 0604060601/8. masælan men jetti œtæmdi tænijmæn, jetti œtæm ǰæm ǰu jerdæ tukwǰjan.
- 0604060601/9. a nærjækw, œræ tepædæn celip dœwǰlaǰip qœjan ǰæcan.
- 0604060601/10. aræwændæ bœhastæn bœƿqa callar dijan urik bœr ǰæcan, leindæ meni uqqanim.
- 0604060601/11. eneǰ qwǰptǰæwlar bœr ǰæcan meni eǰitcanim læcin meni œzimdi urikwum bœhas.
- 0604060601/12. bœj tœpi bizdi qœưni maǰalla.
- 0604060601/13. tyrc maǰalladæ bir min yǰǰ jyz aǰœli bœr.
- 0604060601/14. aræwændæ tyrclar tǰœrwatǰilic, qwǰlaq ǰœdœæliǰi minæn ǰukwǰhanædi.
- 0604060601/15. tǰœrwadæ mœt bœqamiz, qœj bœqamiz.
- 0604060601/16. tœpaz jœci bœƿqa nærsælar jœq.
- 0604060601/17. tolka mœt bilan qœj bœqamiz i macca, paxtæ, cartǰca ecamiz.
- 0604060601/18. meni casipim mukalim.
- 0604060601/19. œttiz bir jil mæxtæptæ mukalimlic qwǰldim.
- 0604060601/20. xi mijædæn dars berdim.
- 0604060601/21. undæn cejin aǰwœ œkmætca tǰaqwǰrip, maǰalla kamiteti qwǰtup saǰlaǰti.
- 0604060601/22. sæcciz jil maǰalla kamiteti rajisi bœldim.
- 0604060601/23. tœxsæn yǰǰntǰi jili bœưladim urikwumdi surǰtǰirǰti.
- 0604060601/24. œtæ urikwumdi ǰæm, œnæ urikwumdi ǰæm surǰtirip, sadœææ qwǰldim.
- 0604060601/25. cejin mandej qaræsæm jœư bœllar bir birini urǰǰæpti, sæciǰæpti...

0604060601/26. "χammæmiz̃ uris̃ bɔjandæn cejin nimæ yʃin buʎar bir birini urædi, sœcadi", dup sadʒæræsini χar birini qɔʎuʒa yʃlattim, "bilvɔjin, bir birinʒa urixsæn". dup.

0604060601/27. ʃundej qʊʎup tɔxsæn yʃintʃi jildæn bɔʃlap tœr jil matirjæl tɔpʎasæm, cejin tɔxsæn sæccizintʃi jili maχalla kamitetidæ vχ_sɔqallar minæn celifʃip, "davaj maχalladæ jʒɔ ʃɔjiz̃ tyrclar_æcammiz̃, kœʃæmizdi nœmini qɔjæjliʒ dup turip, ajuʎ œkmæt minæn celifʃip, "tyrc maχalla" dup qɔjɔammiz̃.

0604060601/28. maχallaja "tyrc maχalla", kœʃæja "musa vʎæ" dup nœm beɟammiz̃.

0604060601/29. musa vʎæ meni acam bɔjan.

0604060601/30. bir qantʃæ kœttæ iʃlardæ iʃlar_idi.

0604060601/31. el celifʃip, ʃu jεja acajni nœmini qɔjæjli:ʒ dup, "musa vʎæ" dup qɔjdic.

0604060601/32. maχalladæ bittæmi, extæmi œzbec vʒla bœr, qɔjani, χammæsi tyrclar.

0604060601/33. maχallani esci vʎi, "sæccizintʃi biɟat" dup qɔjær_idi.

0604060601/34. arævændæ ɛɲ kœp bizdæ i lelindæ tyrclar bœr.

0604060601/35. nurœvat diʒan dʒvʒ bœr.

0604060601/36. u_jeɾdi œzini vʎi tyrkœvat_idi.

0604060601/37. antʃæ mintʃæ u_jeɾja tɔj tɔpiɾja bœrip qɔsæm_æm ajtæmæn, "nimæja vʎini nurœvat qɔjdijlar, davajte almæʃtirilar. esci vʎi tyrkœvat_idi, undæ tyrkœvat qɔjiʃ ceræj", dup.

0604060601/38. χɔzirʒi mamenttæ_ɟæm ajtip celamæn.

0604060601/39. tyrclardi ɛɲ kœpi_ɟæm aʃerdæ, uʎar_æm bizdi uriqqa mansup.

0604060601/40. tyrclar arævændæn tæʃqari dʒaʎavattæ bœr, vχtɔʃtæ bœr, œzɟandæ bœr tyrclar.

0604060601/41. sæccistæ bɔʎam bœr.

0604060601/42. œttizʒa jæquɲ neværæm bœr.

0604060601/43. extæ tʃeværæm bœr.

- 0604060601/44. neværælarim jijirmæ jettitæmi:, jijirmæ sæccistæmi aſindaqa.
- 0604060601/45. sanæsæm campirim “sanæmæ, sanæmæ”, dijd.
- 0604060601/46. æwɪɫardi ɣammæsini yjlap, qʊzlardi tʃɪqari_pytcommæn.
- 0604060601/47. neværælardæn extæni tʃɪqardim.
- 0604060601/48. ʊtæmdi jæɣʃi tænimi:mæn.
- 0604060601/49. ciʃɪnælijimizdæ ætip cetcan.
- 0604060601/50. jetimlijdæ æscammiz, acam tærbijælayan.
- 0604060601/51. tyrclar ʊtæ enæsini, "ʊtæ apæ", duɪp sen duɪp ɟapirædi.
- 0604060601/52. burun metirkamdi tyrc duɪb_berjanu paspirtimizdi æzbæc du_berjan.
- 0604060601/53. dʒydæ: qattik yʃlæjan.
- 0604060601/54. endi ɣɔzɪr manæ, meni metirkamdæ “tyrc” duɪp jɔzjan.
- 0604060601/55. ʃuni ʊ_bɔrsæm paspirtimdi “tyrc” duɪp æzɟartiri_berædi.
- 0604060601/56. bunɪn ytʃɪn sotlaɟatʃæ bɔrdic.
- 0604060601/57. neværælarimizdi extæsini tyrc qʊɫɪɪp jɔzdirvɔldim æzim.
- 0604060601/58. aɟɪɪɫ ækmætca bɔrip, "tyrc qʊɫɪɪp jɔzi_beri:n", dusæm, "jɔzi_bermijmæn mymkymmæs", duɪdi.
- 0604060601/59. "misɔɫʃun, meni ulitim azerbajdʒan bɔsæ, azerbajdʒan jɔzæsmi?" dɪdim, "jɔzæmæn", duɪdi.
- 0604060601/60. ʃært tʃæntæjimdæjɪ asnavanijæni tʃɪqarɪp, ʃandɛj stɔɫdi ystɪja qɔjɪp qɔjdim.
- 0604060601/61. qarædici tyrc.
- 0604060601/62. betimɟa_jæm qaræmæj "tyrc" duɪp jɔzi_berdi.
- 0604060601/63. tʃɪɟɪci bɔjɪɟa qɔjɟæppɪz dæ.
- 0604060601/64. aɟælimdi_jæm metirkasidæ "tyrc" lɛcin savet maɣaɫudæ paspirtti "æzbæc" du_berjan.

- 0604060601/65. tyrkøvatti ðti 9: burun_æm "tyrkøvatt" b9jan.
- 0604060601/66. cejin jetmifintfi jillari, sæxsænintfi jillari "lelin" ðup q9jildi.
- 0604060601/67. cejin uni "nurøvatt" ðup q9jifipti.
- 0604060601/68. cemał zejbæc dijan tyrcijælic bir 9xtu:tfi cejan.
- 0604060601/69. afindæ mæxtæplardi ajlantirip, ajuł ækmætla9ja 9_b9rjamman.
- 0604060601/70. mæxtæpla9ja partæ berdi, stol berdi.
- 0604060601/71. bittæ kabinet qułdic, tyrclardi jærdæmi minæn.
- 0604060601/72. aparatlardi q9jdirdi.
- 0604060601/73. alijindaqa, zam9nævij aparatlardi.
- 0604060601/74. u, cemał zejbeydi fu tyrcla9ja dzydæ_jæm k9ttæ 99jdæsi teccan.
- 0604060601/75. 9att9, k9ptfific 99flardi unvæstettæ 9qu9 q9lu9fi9a sabæp b9jan.
- 0604060601/76. bizdi arævæn9ja cejan.
- 0604060601/77. cemał zejbeydi tfek9vattæ, arævændi 99cimlari carnæj surnæj minæn kytv9lu9, tf9k9lu9f qu9jammiz.
- 0604060601/78. u 9fca cejandæ, arævæn9ja men b9flap cejammæn.
- 0604060601/79. cemał zejbæc cejandæ b9zæ9ja b9rip extæ q9tf9qar q9j 9łdim.
- 0604060601/80. 9lu9, uni sejip, cemał zejbeydi mexm99_qu9jammiz.
- 0604060601/81. 9ammæ tyrclardi tfaq9rdim, billa kytv9łdic.
- 0604060601/82. tf9k9lu9f qułdic.
- 0604060601/83. rajondi 99cimi_jæm qatnæfti.
- 0604060601/84. mæxtæpla9ja 9_b9rdim.
- 0604060601/85. 9qu:tfilar minæn syjlafti.
- 0604060601/86. bittæ kułasca 9fi9_berdi, r9mca berdi, 9n_æccitæ partæ, jijirmæ t9erttæ 9tir9lu9f berdi.
- 0604060601/87. mu9alim9ja stol, stuł, kampjutir, 9ammæj99u9ni berdi.
- 0604060601/88. men 9ftæn b9rip 9lu9 cejammæn.

- 0604060601/89. tyrk vtaē d̄zamoati d̄zæ: jæχfi iʃlar_idic, χvzir susæjip cetti.
- 0604060601/90. beʃ jil, vlti jil ari qurldic.
- 0604060601/91. qvrvanimdaē quvsæm_am bvlv:rærdi lvcin jvzdæ qurq, qurk_bēʃ
guradus vssurk bep cetaēdiju, aʃintʃyn jvzdæ yj ʃærvjitiðæ bemejdi.
- 0604060601/92. tvqqv, salqun d̄zvija v_bvriʃ ceræc.
- 0604060601/93. salqun d̄zvjdæ, ari kvæpæjædi.
- 0604060601/94. temperatura jivirmæ, jivirmæ beʃ dærvæd̄zæ bvlvʃ ceræj_dæ.
- 0604060601/95. vttiz beʃtæn cejin ari jæχfi iʃlame:di.
- 0604060601/96. vssurkdæ ari tukmæjdi, bvlvlame:di.
- 0604060601/97. ecci jyz ellic semjæ arimiz bvri_idi .
- 0604060601/98. bir vjandæ ecci tonna, yʃ tonna asæl vlar_idic.
- 0604060601/99. undæ asældi cilasi ys_svmu qurχ tijin_idi.
- 0604060601/100. ys_svm vñ tijin, ys_svm jivirmæ tijindæn tvpʃirær_idic.
- 0604060601/101. ʃæcar_æm jetmiv tijin_idi.
- 0604060601/102. ari nivrvættæ, vdamdæn_æm umnij d̄zvnuvrv bu.
- 0604060601/103. siz bilan biz, jæʃæjdiyan yjimizdi buntʃælic tvzæ tytælmæjimiz.
- 0604060601/104. ari jæʃæjdiyan yjæsini nivrvættæ tvzæ tytædi.
- 0604060601/105. arilardi vdvʃvsi, mælicasi tʃiχmajdi tæʃqarija.
- 0604060601/106. rabvtʃij arilar tʃiʃqadi.
- 0604060601/107. tʃiʃqurp, gyldæn nextærdi vlvup celip, abrabotka qurlvup qvjædi.
- 0604060601/108. v:qat qurlvup, tvvlajdi æzija.
- 0604060601/109. ercac arilar paqat mælicani urivltantirædi.
- 0604060601/110. mælicalar tvχum qvjædi.
- 0604060601/111. ʃu, bvʃqa iʃti bad̄zævmi:di.
- 0604060601/112. bir semjædæji ari, eccintʃi semjæja bvrip, jæʃiqqa cirip cetmæjdi.
- 0604060601/113. ciræmæn dijdæn_æm, u arilardi uni arilari cirjizmæjdi.

- 0604060601/114. jæfɪkdan jæfɪqqa ʃundɛj lɛcɪn jæfɪkdi itʃɪdæ bittæ ɒjla.
- 0604060601/115. rabotʃɪj arɪlar gyllardæn nextærdi ap_celɪp, abrabotka qʊɫʊp, “æzɪmɪzja ɔːqat” duɒp qɔjædi, asældi zagatɛpca qʊɫadi.
- 0604060601/116. manæ bɪz qʊɫɪca zagatɛpca qʊɫamɪzu, ular_æm qʊɫɪca ɔːqat duɒp zagatɛpca qʊɫadi.
- 0604060601/117. bɪz zagatɛpca qʊɫɪan ɔːqattɪ, asældi darɔv ʃɪlɪp ɒp qɔjæmɪz.
- 0604060601/118. bu jænæ bɒrɪp qɔjɔːrædi jænæ ɒp qɔjæmɪz asæl qʊɫʊp.
- 0604060601/119. bɪz arɪ yʃɪn dʊɫmæn bɒp qʊɫamɪz dæ, qaræp.
- 0604060601/120. æzɪnɪ ɒjlasɪja “ɔːqat” duɒp ʃɪqqan ɔːqatɪnɪ ɒɫʊp, “asæl” duɒp ɒ_bɒrɪp sɒtɪp, tɪrɪxtʃɪlɪc qʊɫamɪz.
- 0604060601/121. arɪlar umnɪj bɔɫadi.
- 0604060601/122. atɪr seffɒsæjz, jæqʊn bɒrsæjz jɒxtɪmæj tʃaɫadi.
- 0604060601/123. ɔʃæntʃɪn atɪr, æzɪzɪdɪ pɑɔbɔz andɒz qʊɫʊp, arɪ mɪnæn muɫɒqat qʊɫʊ_bɒmæjɪdɪ.
- 0604060601/124. masælan, arak itʃɪ_bɒrɪan ɒdamɪj_æm, sɪrazu xɪdɪdæn bɪladi.
- 0604060601/125. tʃaɫadi, "cemæ" dɪɪdɪ.
- 0604060601/126. tʃaɫqandæn cejɪn næjzæsi cɪrædi.
- 0604060601/127. cetædɪju næjzæsi majɛrdæ qʊɫadi, æzi ælɪp cetædi.
- 0604060601/128. næjzæni yʃɪ ejɪ dæ, mandɛj cɪɪandæn cejɪn tʃɪɪmajɪdɪ.
- 0604060601/129. qattɪɪ tɔɪtcandæ næjzæ qʊɫʊp, itʃɪci ɔrganlari_ɪæm suɪɪrɪlɪp cetædi, ælɪp qʊɫadi.
- 0604060601/130. arɪ tuɪɪum qɔjɪandæn cejɪn, ɔn, ɔn_æcci kyndæ yʃɪp cetɔːrædi.

Özgön ilçesi

Zarger Köy Meclisi

Ayuu-Say Köyü

Kaynak Kişi No: 06 01 02 03 01

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Artıkbay Kamçıbayev

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Ayu

Doğum Tarihi: 27.01.1963

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 29 Nisan 2017'den beri dul

Mesleği: Resim Öğretmeni

Öğrenim Düzeyi : Lisans mezunu

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Kazakistan (2 yıl askerlik), Özbekistan

Anlatım Türü: Aile Hayatı ve 29 Nisan 2017'de Köyünde Yaşanan Toprak Kayma Faciası

0601020301/1. mən xamfı:jip artuxpaj.

0601020301/2. ƒu ajutl qıflaxıda bir min tıqqıq jyz ıltmıf ytƒıntƒı jili tukıllıammæn.

0601020301/3. ƒu jerdæ jæfæp ænip, æsip turmuş qurıanımya ajælim minæn ettiz jil belu:di.

0601020301/4. ƒu ertæsi kyni ecci min ın jettintƒı jili ertæmæn sɔkat ıltidæ, ıltılardæ ertæmæn turıp, tɔrætɔpnæja bɔrıp, tɔræt pɔræt ıluıp celip, cejin ene cejin ajælimdi "tur" dusæm ajælim "dɔzindej dæm_ælvɔlæj" duıdı.

0601020301/5. fú bilan ertæmændæ turip, mól xóldi, ot potti op t̃f̃iqurp, arqallap jænæ qajtip cirip ajælimdi jænija cirip jøtcammaen dæ men.

0601020301/6. jøtip, bir minut jø belði jø bemæði "eſicca bir t̃f̃iqajt̃f̃i" duwp eſicca t̃f̃ix̃tim.

0601020301/7. eſicca t̃f̃ix̃sæm ſammól beljætcan_æcan.

0601020301/8. ſømał bir qarit̃f̃, ecci qarit̃f̃ teræjlardi ejjætcan_æcan dæ.

0601020301/9. meni yjim arqa tømændæjdi i men pasca qaræp turu:dim.

0601020301/10. ſundej eſicca t̃f̃iqurp "vij ſømał" duwdim boſqa xit̃f̃ nærsæ bilmi:mæn.

0601020301/11. fú ajælimdi, kottæ øklumdi, celinimdi, ecci neværæmdi, sæccizdæ equrpan øklumdi kœt̃f̃ci bøsip qóldi.

0601020301/12. cejin nimæ bejanini bilmi:mæn.

0601020301/13. abitcat̃f̃æ nimæ bejanini bilmi:mæn dæ, ſok bep qóldim.

0601020301/14. xpozir_æm kœzimdæ t̃ricca øx̃ſæjdi.

0601020301/15. fú jerdæ jæſæjan elja, el jytca, qurkuz elja raχmat ajtæmæn.

0601020301/16. af̃i:nt̃f̃æ jærdæm berði.

0601020301/17. jærdæm ber̃ft̃i lecin ular jøk_dæ.

0601020301/18. af̃i:nt̃f̃æ jærdæm bejam_minæn ular jøk_endi, qajtip cemæjdi endi.

0601020301/19. øłłoni iſi:can duwp qurvan χajitini øtcizdic.

0601020301/20. endi bijækurpa qandej jæſæ_beladi?

0601020301/21. ſundej belði.

0601020301/22. eſicca t̃f̃iqqanimdæ turpærði celjætcanini_jæm kœrmædim dæ...

0601020301/23. jøk_jøk_jeq kœrmædim dæ...

0601020301/24. men eſicca t̃f̃iqqanimdæ ſømał beljæpti duwp_øjladim.

0601020301/25. xit̃f̃ nærsæ bilmæj qóldim.

0601020301/26. menjja kœt̃f̃ci pæft̃i jærim metir_æla qop qoſjan_æcan.

0601020301/27. qeſnim jiklajætsæ, qeſnimja "nimæ beldi, bollariz qani" duſæm "kœtſci bœsip qœldi" duudi.

0601020301/28. eneſ cejin kœtſci bœscanini biljæppæn dæ.

0601020301/29. mæn xitſ nærsæ eſitmæ:jla ſok bœp qœppæn.

0601020301/30. œthœni iſi:can.

0601020301/31. itſcani ſuvij, jeſani tuzij qœmæjandæn cejin cetœ:ræſæn æcan.

0601020301/32. œthœ ceræj bejandæ œp cetœ:rærcan ſammæni, ſu.

0601020301/33. æzimja cejandæn cejin, "kœtſci bœsip qœpti" duv æla etirip qœldim, jænæ nimæ dur idim.

0601020301/34. anæſindæ jæm ſœkat œ: en em birlardæ bœllarimdi jœklijini bildim dæ.

0601020301/35. unja dœvir xitſ nærsæni tyſimmæj qœldim.

0601020301/36. kyndizi bilimmi:di paqat cetſci pœjit ſœkat beſtæn ceji:n, cetſci pœjit beſ œtilardæn ceji:n birmæ bir bœllarim kœzimdæn œtædi.

0601020301/37. ecci neværæm kœzimdæn œtædi.

0601020301/38. bittæsi œtœjlij idi, æzim bœxvœlu:dim.

0601020301/39. œti xilœlajdi.

0601020301/40. raſmatlic apæmdi œtini qœju:dim.

0601020301/41. neværæmdi œtenæsi œzi œ: tevædæ jæſær idi.

0601020301/42. bœlinip tſiqup cetcandi.

0601020301/43. ular jæqqa kœtſci tæ:ſir æm quſjan jœq.

0601020301/44. kœttæ œktum yjlanjanija œti jil belu:di.

0601020301/45. œti jil diſandæ bœlaliſ bœlip, quzi endi œtœjlic belu:di.

0601020301/46. celinim æm jæxſi:di.

0601020301/47. celinim ajuſ bejitſæ, maſalla bejitſæ tilla celin idi.

0601020301/48. undaqa celin endi qajtip cemæjdi.

0601020301/49. celinim kajrættæn beladi.

0601020301/50. þu nœrmæt dihandi quzi:di.

0601020301/51. u celinim yjdi þipirsæ þæm þu qandejdir bir pæriþtæli:þidi dæ.

0601020301/52. þundæqa yjja baræca cirip qþlar þidi, þajron qþlar þidim men.

0601020301/53. þipirip cetjætíp bittæ þþœp qþsæ þæm terip ap cetær þidi.

0601020301/54. þlti jil jæþæp, "e:j ntæ men yjja þœrip celaj?" duþ sœræmæjan, sœræmæjan.

0601020301/55. men œzim qjtær þidim.

0601020301/56. eccþj þœ bir þj þejandæ "þœr quzim, yjijja þœrip jœtip œ". duœ þidim.

0601020301/57. þuntþæ iþ tæjællasæm þæm bir mættæ "jœk" duþ dþævœþ þermæjan.

0601020301/58. þastajænnæ "þepti" dijan.

0601020301/59. þar dœjim "þepti" duœ þidi.

0601020301/60. xitþ "jœk" dijan sœzini eþitmæjammæn.

0601020301/61. þlti jil þþidæþ, þlti jildæ þœlaliþ þœlip, œzi minæn billa þammæsini œþ cetti.

0601020301/62. þœlam minæn þæm œzim tœþip tæniþtíru:dim.

0601020301/63. quzdi ntæsi minæn apæsi jæþþi þdamlar þidi.

0601020301/64. qþilarþa quziqœþ qœldim.

0601020301/65. tækdir þæcan þunædqa þœþ qœldi.

0601020301/66. þœlam sæxsæn sæccizintþi jilþi:di.

0601020301/67. qþindæ en ecci en jetti jijirmæ tœqqœzja þþiqu:di.

0601020301/68. celinim tœxsæn ytþ þidi.

0601020301/69. qjælim þœtmiþ jetti:di.

0601020301/70. pæþti þijil pensæja þþiqarit tæ.

0601020301/71. ettiz jil mæxtæþtæ iþladi.

0601020301/72. mæxtæþtæ natþælnij kuþlastæ iþladi.

0601020301/73. bi_ʒil ʃu ɒti bɒlalic pensæja dakument tɒpʃirip, bi_ʒil ɛxtæbirdæ qel qejip, pensæja tʃiɣup cetaɾ_idi.

0601020301/74. pensæja tʃiɣuʃca_ʒæm ʃɒʃildi dæ.

0601020301/75. "tezdæ tezdæ dakument tɛkɯrlɛjmæn, pensæja tʃiɣamæn" dup ʃɒʃildi dæ.

0601020301/76. aʒælim ɛttiz jil jæʃæjan bəsæ bir mættæ_ʒæm yjija cetmæjan.

0601020301/77. aræzlap, eldi nimæsija ɛʃæp, jycini yjija kɛtærip cetmæjan.

0601020301/78. mæn umu:man urmɛ:mæn, urmæsidim_æm.

0601020301/79. bɒlam_æm urmɛ:di.

0601020301/80. "aʒæl ciʃini urmæ", di:mæn.

0601020301/81. aʒipi bəsæ aʒtip, tyʃintirsæ bɛɔ:rædi ʃu.

0601020301/82. aʒælim æzi jetim quuz_idi.

0601020301/83. bir jilu ytʃɒjliɣidæ apæsi ælip qɒʒan_idi.

0601020301/84. jetim æsip, kɒttæ enæsi minæn kɒttæ ntæsi bɒqɯp, anæʃilar tærbijælapti.

0601020301/85. tœrt kœl aʒuʃ œkmæti æzʒariʃtæn bɛlar_idi.

0601020301/86. aʃɛrdæ kɒttæ enæsi minæn kɒttæ ntæsi ɛquʃtip, student bɛlip ɛquʒjan.

0601020301/87. mæn_æm student bɛlip ɛquʒjammæn.

0601020301/88. mæn_æm tœr jil ɛquʒjammæn sajuʒ maʒaʃudæ, andʒændæ.

0601020301/89. mæxtæptæ jijirmæ jil iʃlap, cejin ʃu ʃærtca baʒlaniʃtu:, den sɔ:ʃuqqa baʒlaniʃtu: tʃiɣup cetcammæn dæ iʃtæn.

0601020301/90. mæn risovanijæ tʃɛrtʃenijæja ɛquʒjammæn.

0601020301/91. syrœt minæn tʃiɣmæʃiɣilic...

0601020301/92. aʒælim bɒʃʌɣkɯʃ kuʃas.

0601020301/93. ʃu aʃi maʒaʃdæ jyrip mæn armijædæn cejandæn cejin enɛp cejin...

0601020301/94. æzi jetim æscan quuz_idi.

0601020301/95. ајæлиmdæн endи биттејла quz qoldи.

0601020301/96. u jām turmušca tīņiņp, yjiļ dʒvjiļ beldi.

0601020301/97. $\widehat{y_t}$ əhtıam bır qızım qvldı dæ.

0601020301/98. extæsi cetip qvldi.

0601020301/99. eccintſi bűlam bűelinip tſiqur cetcandi.

0601020301/100. semjæsi bröfqaði.

0601020301/101. $\widehat{y_tint_j}$ լուծում գրված $\widehat{y_tint_j}$ լուծում *rassijadajdi*.

0601020301/102. Եր $\widehat{\text{cend}}_{\mathbb{Z}^n} \ni \mathbf{u} \in \mathbb{Z}^n$ զրոյի վրայ:

0601020301/103. undæn kottæsi æzjandæ medkallezdæ equur_idi.

0601020301/104. rassijadæi ɔltum apæsini ecci jil belu:di kœrmæjanija.

0601020301/105. tæzijæsija celip cetti.

0601020301/106. tæzijæsija cejandæ kœrippæn.fu.

0601020301/107. мөн айтас-идимчи, сууныг ялсажэцэн муушман халгууя...

0601020301/108. Կառնաւոր իմա շէշիմա շաւաւաւ.

0601020301/109. imærja cemæsæc bëmæjdi.

0601020301/110. enecē bōſinja bundej iſlar tyſcandæ bilasæn dæ...

0601020301/111. xitſ_cimdi bɔſiſa tyſmæsinu...

0601020301/112. ajæl ciḥini qadriḥa jetiḥ ceræḥḥacan.

0601020301/113. ajæl ciſſini qadrija jetmæsæſn u miſn miliart puł tɔpsæſn æm uni
pɔjdaesi jæk æcan, ceræſi æm jæk æcan æzi.

0601020301/114. bráta tŕaqaŕ minæn tintŕ besæŕ, bir kyllic nŕnŕ besæ aŕŕ jetaedi.

0601020301/115. milion, miliart pułdi xitſ ceræſi jeq.

0601020301/116. koetæríp cetmæjanindæn cejin...

0601020301/117. semjæn tintŕ besæ, elip tintŕ besæ afi jæχŕi.

0601020301/118. mæxtæptæn tæsqari agarot quɫa:r_idic.

0601020301/119. mæcca ecamiz, bukdaj ecamiz, pistæ ecamiz, jæjlouja tʃiqar idic.

0601020301/120. jæjloʋjæ tʃiqqanimizdæ ʃæm men mæxtæptæ iʃlamæj qejjanimdæn
beri...

0601020301/121. ecci minintʃi jili tʃiqqan bes ʃæm, en jetti jil bep qoldi dæ iʃlamæj
qejjanimja...

0601020301/122. aʃælimdi mæxtæpi pytcitʃæ...

0601020301/123. endi biʒ aprelɔ en beʃidæ jijirmælaridæ koetʃip cetær ʃidi dæ
jæjloʋja...

0601020301/124. aʃælimdi mæxtæpi pytcitʃæ men aʃi ɔntæ sɔkʉn mɔldi ɔzim sɔkʉp,
ɔzim bɔʃqarvɔlɑrdim.

0601020301/125. u avgustæ mæxtæpca cetær ʃidi, jænæ men ɔzim qarɔ:rær ʃidim.

0601020301/126. ʒammæ bɔʃlarim aʃindaqa.

0601020301/127. ʒɔzir ʃæm mɔl sɔkadi, mɔldi bɔʃqarɔʃɔ:rædi, aʃiɲja ɔrʒanjan.

0601020301/128. ʃu maʒaʃatʃæ bɔʃlarimdi men ʃæm savamaʒammæn i meni ʃæm
ɔtæm savamaʒan.

0601020301/129. men urmɛ:mæn, ʒap pinæn tyʃintirip qejæmæn.

0601020301/130. bir aʃtcandæn cejin ɔzlari bilip qʉlɔ:rædi, bemænimaes ʃidi.

0601020301/131. qɔʒan bɔʃlarim ʃæm ba:ri jæʒʃi ɔʃɔjaʃkyr.

0601020301/132. nɔmaz ɔquʃædi beʃ maʒaʃ.

0601020301/133. itʃmæjdi tʃexmæjdi.

0601020301/134. elimizdæ men ejlemæn sæl imæn cetip qɔlu:di.

0601020301/135. bu jerdæ tɛʒsæn tɔerintʃi jili beʒan...

0601020301/136. ʒɔk, biʒerdæmæs.

0601020301/137. næriʒi pervij maʒ diʒan ɔjildæ beʒan.

0601020301/138. tɛʒsæn tɔerintʃi jili.

0601020301/139. enɛn cejin, aʃtjæppænu, bir quʃlaʒda besæ bɔʃqa quʃlaʒdaʒilaʒa
untʃæ tæsir quʃmæjdi.

0601020301/140. qatſæn kœzɪn minæn kœrip, œzɪŋja aſɪ nærsælar cejandæ enɛj bilasæn æcan.

0601020301/141. aſɪ maɣaſdæ æm ellix tœrttæ ɒdamdi bɒscan.

0601020301/142. ɒtæ bɒbalarimiz æm ſu jerdæ tukwɪtɒp, ſu jerdæ œsip, ſu jerdæ jæſæjan ɣammæsi.

0601020301/143. pæſti mæn ɣɒzir ellɪ æm ɒltɪja tſɪɣjæppæn.

0601020301/144. ellɪ æm ɒltɪ besæ en jæſærimdi tſɪqarɪp taſæ, pæſti quɪrɔ ɒltɪ jil...

0601020301/145. ɒtæm sæxsæn tœrja tſɪquɪb æm lɛcin kœtſci dijan sæzdi eſɪtmæjan.

0601020301/146. ɣɒzir biɛrdæ ecci jyz ellɪmi:, ecci jyz ɒltmɪſmi: ɣœdʒæli æm bɒr.

0601020301/147. aſɪndɛj belɪſ ceræc.

0601020301/148. belɪſ ceræ æm aſɪndɛj æla bɒr.

0601020301/149. aſɪndɛj duɒp eſɪtcammæn.

0601020301/150. ſundæn endi etɪzɪtæ, quɪrɪtæ ɣœdʒælic tſec berjætcan jɛrja bɒrɪſti.

0601020301/151. biroq mæn atkaɣ quɪjammæn.

0601020301/152. mæn œzɪm atkaɣ jɒzi æm berjammæn "cetmɪjmæn" duɒp.

0601020301/153. mamlacat bɒſqa jæɛdan tſec berɪp, ana quɪzuɪdæn tſec berɪp, jærdæm quɪljæptɪ lɛcin ana quɪzuɪdæ tœqqɪz jydæn sæccɪstæsɪni tɪrcɪjædæn celɪp, tɪka dijan fɪrmæ, aſɪlar sɒljæptɪ.

0601020301/154. mæn aſɪndæ æm ɣɒcimja, gubernatorja, vitse pɪrimɛr ministɪrja qajrɪljanɪmdæ, "mɛrja aſɪ baxmældæn"...

0601020301/155. aſɪ rassɪjædæn ɪſlap cejan ækɪum tſec ɒɪɪp cetu:di...

0601020301/156. mæn ajttɪm, "aſæqqa sɒ æm berɪlar", duɒp.

0601020301/157. bɒlamdi yjɪja...

0601020301/158. sabæbi ana quzuluja boriþ sossæm belaridi, tþec ossæm belaridi
lecin ujaeqqa borjandæn cejin men bir jildæmi, ecci jildæmi, netþþi jildæ yjlanæmæn
xudn biladi.

0601020301/159. þiþquþi æzi quþjin nærsæ, quþjin nærsæ dæ endi.

0601020301/160. men afindej duþejlemæn.

0601020301/161. borsqa quþlak da uþer, jærþi xajot...

0601020301/162. xammæjeq jærþi.

0601020301/163. endi ularjaþjem tyfintirdim.

0601020301/164. uþerja borjandæn cejin bir oxlum biþjækda besæ, bota þaqualic...

0601020301/165. bir botam student besæ, bir oxlum rassijædæ besæ...

0601020301/166. þokquþ yjdæ men nimæ quþlamæn?

0601020301/167. men ularja ajttim.

0601020301/168. men þokquþ yjdæ nimæ quþlamæn, tækrimi?

0601020301/169. dþoj pytcandæn cejin tæfæp celalmijsæn.

0601020301/170. a: u baχmaðdæþi yjdi pytirip qejsæm, bir botamdi afæqqa yjle:mæn.

0601020301/171. studentti yjle:mæn duþ jyrippæn æzimtþæ.

0601020301/172. æzi aferdæ þotip eqqudi.

0601020301/173. jænæ ecci jil eqi:di.

0601020301/174. ecci jildi itþidæ aferdæ jæfæp, kønirp qolat tæ.

0601020301/175. kønædi dæ uþe.

0601020301/176. kurvartirædæ jæfæjan ndam æzini yþjaþjem kønædi.

0601020301/177. bir jæχþi jerdæn tþiχsæ yjlap qejsæm, aferja boriþ celip kønæt tæ
lecin æzim cetmijmæn bu jerdæn.

0601020301/178. cetifþn quþjin dæ.

0601020301/179. nu ularþæm tyfindi, tæri tyfindi.

0601020301/180. takdirja tæm berif ceræc.

0601020301/181. æzi:ni tukwulwup æscan jeri:ni tafæp cetif ætæ: quwin.

0601020301/182. endi jwþ besæp cetsæp beladi.

0601020301/183. bir jwirmæ ettiz jwþti atræpidæ besæ kœnip cetw:rædi.

0601020301/184. afindæ jwæm æzi:ni semjæp bwa tfaqqw besæ kœnifæsæn dæ.

0601020301/185. meni awælím jwq, kœnif quwin dæ.

0601020301/186. awælím, undæn cewin kottæ wlum, undæn cewin celinim, ecci
newæræm i citfcina wlum, sæccizdæ eqwjan wlum...

0601020301/187. sæccizdæ eqwjan wlum am ælip qwði dæ.

0601020301/188. kœpi menici dæ...

Kaynak Kişi No: 06 01 02 03 02

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Cümagül Aliyeva

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Ayu

Doğum Tarihi: 1949

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1968'dan beri evli

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : 8. Sınıf (8 yıllık)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: 29 Nisan 2017 tarihinde Ayu köyünde yaşanan toprak kayması hakkında

0601020302/1. iljæri aju: jæχfi:di.

0601020302/2. kœtʃci pœtʃci, undej mundej bœmæsti.

0601020302/3. ti:nʃ jæfær_idic.

0601020302/4. burun kalχoz vaxtidæ epʃij tʃœp ɛrær_idi χammæ.

0601020302/5. bizja xœχlayan jerimizdi "ɛrvatœvir" duur_idi biçatlar, ɛrvœlar_idic.

0601020302/6. undaqa bœvir jerlarja tʃiçup, qujnælip ɛrmæstic.

0601020302/7. ɔzir endi anæʃi bœli_berjan jerdi eplap ɛrip, fœndæqa quljæppiz dæ.

0601020302/8. ʃu bułtir, bir ecci ytʃjildæn beri fœndæqa bœlip, kœtʃci pœjdæ bep qœldi.

0601020302/9. mæn œzim ʃu jettæ tukœlip, ʃu jettæ œscammæn.

- 0601020302/10. օ:նօ՞ւի յի տօւմլարժի յի, բիյէր տյֆան յերիմ.
- 0601020302/11. մեն խն տեղգուշիմժէ, եօքր սերիժի շելն եօր տյֆանիմժէ.
- 0601020302/12. աքրէմիւ:ն...
- 0601020302/13. խնժէգա վաղտլարժէ տէյիմիշ եօյան.
- 0601020302/14. շելն եօր շեյանիմժէ բիյերլարժէ, խն իրօշիլլարժի եա:րին տէլարի եօր շիժիժէ...
- 0601020302/15. յշ իշժէլիտիֆէ
- 0601020302/16. շեյն մանէ եօլա տիգա իամմէ կոտէյի, շէսի կօքէյիժի.
- 0601020302/17. օ:նօ՞ւի ժարթօժն եի յէկու եա:րի եիշժի աւլաժիմիշ.
- 0601020302/18. ենժի մանէյ աւիւ եօր շէտէժի.
- 0601020302/19. ենեւ շֆէրյա շեյանժէ մարշէ եօր շէանյ, մարշաժն երիյի, նէշիր աւան յիյա շեյանժն շեյն աւար եօր շա յիլալար, եօր շա աւիւլար.
- 0601020302/20. ժշինժիլար ժաք յեյէմիշ.
- 0601020302/21. եիշ զաւաթմաք աւիւլա ելամիշ, ալինժէգա.
- 0601020302/22. ժշինժիլար մինէն շէմ զաւիշ յաւք զաւիշ երէմիշ.
- 0601020302/23. աւար շէմ տյր շէ.
- 0601020302/24. "ժշինժիլար" ժաք յեյյան.
- 0601020302/25. ա եիշժի "զաւաթմաք" ժաք յեյյան ժէ տէլարիմիշ.
- 0601020302/26. իրօշիր մեն եււի շան յետմիւս իիիտիմ.
- 0601020302/27. խնյատիֆէ բիյերլարժէ իտի զատիֆէն կօտիւի եմէյան յա.
- 0601020302/28. եիշ մանյէլլարժէ յեյ եօր շա յյրէր շիժի.
- 0601020302/29. ալինժէ շֆերժն իտտի մոնօ իրօշիր յեււիշ տուրիտիյ, ալէր մանէյ սուլաժի ժիյէպտիյ իրօշիր, շֆէտտի տալժն եալաք իիլար շիժի.
- 0601020302/30. իրօշիր շէմ, եօքրժէ յէմ իիլաք տուժի ալի եալաք ենյր շեյն զուրիյանժն շեյն մանաքա մալաժէ զալիէր յէր եօր զոլաժի.
- 0601020302/31. եալաքա կօտիւինի եիլմէյամմիշ եիշ.

0601020302/32. jæjlvlaŋa cetær_idic.

0601020302/33. ntæmlar minæn bōrip celip pistæ, mæcca ecar_idic.

0601020302/34. pistæ, maccadæn bōfqa cartifca, pijæz jejanja, xammæjeq exsænjiz beladi, qoræ turpak_dæ.

0601020302/35. burun nōxat quŋlar_idic, xōzir beme:di.

0601020302/36. buŋaχ_suvi bōr bijettæ.

0601020302/37. buŋaχ_suviŋa piŋmæjt tæ, darjō suviŋa piŋædi.

0601020302/38. undæn tæfŋari mōt tŋōrvatŋilij minæn fuŋuŋŋanæmiz.

0601020302/39. uni quŋmæsæc bemejt tæ.

0601020302/40. xōzir_æm quŋzlarim jæjlvūdæ.

0601020302/41. mōt qejlarimiz bōr dæ bizdi.

0601020302/42. kœtŋci bejan kyni men ertæ minæn ennimizdæn turdic.

0601020302/43. men turip nōmaz eqūdim.

0601020302/44. nōmaz eqūp ŋundej erænip etirdim.

0601020302/45. tŋōt eqū_belip jænæ jōmbōŋla:p turip "xōzir turæmæn, turæmæn" duudi.

0601020302/46. "turip turæjlij_endi. men tō:ŋlaŋa dōn sōtŋej", duudim.

0601020302/47. dijanimtŋæ bir nærsæ ŋæqu:r belip gazel ætti.

0601020302/48. gazel ætip turu:væla enej cejin bir nærsæ ŋæqu:r ŋuqu:r, ŋæqu:r ŋuqu:r belō:rdi.

0601020302/49. "ε:j χedŋæjin, bir nærsæ tyŋip cetti. ibraχumdŋōŋja nimæ beldi_cin?" duudim.

0601020302/50. qudamiz belarit tæ...

0601020302/51. mō: celindi ejatŋisini kyjōvi beladi.

0601020302/52. "attæ:n" duudim...

0601020302/53. "samasvalja eχŋæjan bir nærsæ tyŋip cetti", duudim.

- 0601020302/54. "təlqalanip cetti", duudim.
- 0601020302/55. "qejsæntʃi", duudi.
- 0601020302/56. "e:j rəs xədzæjin", duudim.
- 0601020302/57. qulakw dʒitʃʃæ rɔwrrak də xədzæjinimdi.
- 0601020302/58. enece tʃiχtim.
- 0601020302/59. ʃu vtæpizdi ɔjvanidæ kottæ calatʃi bɔr_æcan də, ʃuni cijjan bejtʃæ men cettim.
- 0601020302/60. cetjætsæm abduulla minæn xədzæl turjan_æcan jeldæ.
- 0601020302/61. enep cejin abduulla minæn xədzæljə jetcitʃæ silarja zivanok quɫdim də.
- 0601020302/62. silarja zivanok quɫjanimdæ "zɔχutdʒɔn cetu:di də", duudi gylbɔχɔr.
- 0601020302/63. "vɔj attæn, zɔχut qɔtʃældimicin", duudim, neværæm.
- 0601020302/64. bu jil pytæ turjan neværæm də qaræp.
- 0601020302/65. anæ, ɔ:no neværæm. χu:....
- 0601020302/66. enej cetjæppæn...
- 0601020302/67. alijə kottæ calafti cijip cetjætsæm χatʃʃæχɔn...
- 0601020302/68. uni_ɟæm mafindaqa bɔlasi ælip qɔldi, qɔp cetti.
- 0601020302/69. æzlari qɔtʃip zɛ:rka qutuɫup qɔpti.
- 0601020302/70. eʃicca tʃiɟup qɔsæ celjæptijcan.
- 0601020302/71. "eccetaɟdi ystidæ ɬɔj celjæpti", dijd̥i.
- 0601020302/72. "y:j ibraxum bɔsɔp", duɔpti.
- 0601020302/73. bittæ mandej quɟ bɔr_æcan netʃʃi jæʃær bilmi:mæn.
- 0601020302/74. quɟdi jetælap bɔlani ɔpti.
- 0601020302/75. χalijə quɟ eʃɔjdi maccam yʃlærmɔʃ, "acam qɔldi" duɔp.
- 0601020302/76. bɔla kuxnjædæjdijcan.
- 0601020302/77. "uɟa dɔvɔr kuxnjæni qɔplap cetti", dijd̥i.

0601020302/78. men cetjæppæn...

0601020302/79. χατ(τ)ῆχον...

0601020302/80. εῖς αἰῖβ(ῖ)πταμιζα, εῖς αἰνὶ ὑστιδᾶν τῶνις ζεμπιρίνι ῖνδεῖ αἰῖα
ρεῖῖαν(ῖ) ᾶσαν ὑστῖα.

0601020302/81. "χατ(τ)ῆχον, χατ(τ)ῆχον νιμᾶ βελδι?" δυσαῖμ.

0601020302/82. "νῶῖ ἀτᾶν, βῶλαμ κῶπ ρετῖ", δυδι.

0601020302/83. ἰβραχὺμ ῖγριπῖ τῖᾶ:ν, ῖρτωκνῶῖ ῖγριπῖ "δῶ:τ μεν αῖλδιμ αῖᾶ, βῶλαριμ
κῶπ ρετῖ", δυπ.

0601020302/84. ῖα μινᾶν εῖᾶνδεῖ κῶλτωβ(ῖ)ετῖρῖ μεν μονῶ τεᾶῖδῖ τᾶῖῖα ρῖρῖ
ρετῖπᾶν βῶλαμδῖ τῖᾶκῶρῖρ.

0601020302/85. "ζῶχῶτ... ζῶχῶτ... ζῶχῶτ... κᾶῖᾶκδα κῶλδιῖ?" δυπ βακῶρδῖμ.

0601020302/86. διῖανῖμδαῖ δῶ:διᾶρ κῶπᾶν κῶεζλαριμ κῶρᾶνκῶλαῖῖ...

0601020302/87. ἐνεῖν ρεῖῖν μαχμυτδῖζῶν ῖετῖ βῶρῖ...

0601020302/88. μαῖ:λιμ βῶλαῖδῖ...

0601020302/89. ῖκαμ μαχμυτδῖζῶν κᾶῖνεδῖᾶμδῖ κῶτῖᾶ βῶλασι, μαῖ:λιμ(ῖ)δῖ, αῖῖῖλᾶρδῖ
εῖκῶτᾶρ(ῖ)δῖ.

0601020302/90. ἐνεῖν ρεῖῖν, "ῖγριῖν αῖᾶ, βῖ(ῖ)ᾶκδα νιμᾶ βῶρ τεμῖᾶλαπ, νιμᾶ κῶλῖσιζῖ?"
δυπ μενῖ κῶῖῖᾶῖα ῖρ τῖῖῖκῶῖῖῖ, ῖῖζῖᾶτ διῖαν βῶλα εῖαλασι.

0601020302/91. κῶῖῖᾶῖα ῖρ τῖῖῖκῶῖᾶν ρεῖῖν δῶ:διᾶρ τυῖρῖ κῶλδιμ.

0601020302/92. εῖῖετῖᾶ μαῖῖᾶκδῖ κᾶρᾶρ τυῖρῖπᾶν.

0601020302/93. "κᾶῖᾶκδᾶν ρεῖ(ῖ)κῶλαρ(ῖ)ῖῖν ζῶχῶτ", δυπ τᾶ...

0601020302/94. ζῶχῶτ ῖεῖ.

0601020302/95. ἐνεῖε αῖῖ μινᾶν βῖλλα τυῖῖαν βῶλα ρεῖ κῶλδῖ ῖᾶνῖμῖα.

0601020302/96. "ᾶῖᾶᾶᾶῖ βῶλα:μ, νιμᾶ βῶλδῖ? ζῶχῶτ κᾶῖετῖᾶ κῶλδῖ?" δυδῖμ.

0601020302/97. "ζῶχῶτ ῖεῖ. βῖῖᾶετῖᾶν βῖρῖ κᾶρᾶῖᾶπᾶν, κῶτῖᾶῖλδιμῖῖν δυπ. βῖρ αῖῖᾶνῖ
τῖῖῖῖῖμ ζῶχῶτ ῖεῖ", δυδι.

0601020302/98. ʃu minæn zoxut jeq, etiri:p qoldic dœnja celip.

0601020302/99. jomæn beldi.

0601020302/100. jeq zoxut, tʃiχmadi...

0601020302/101. cetti ʃu minæn...

0601020302/102. ælip qoldi...

0601020302/103. kɔ:ladi saldatlar toppædi.

0601020302/104. ʃu minæn teɲ ɛʃæ χatʃtʃæni bɔlasi.

Kaynak Kişi No: 06 01 02 03 03

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Maksuda Abdigapparova

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Dön-Bulak

Doğum Tarihi: 17.01.1969

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1989'dan beri evli

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : Lise mezunu (10 yıllık)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan

Anlatım Türü: 29 Nisan 2017 tarihinde Ayu köyünde yaşanan toprak kayması hakkında

0601020303/1. mæn æzim dumbulaklij belamæn, æzjandæn.

0601020303/2. ju jæqqa turmuſca tſiqqamman.

0601020303/3. vltmiſ teqquzintſi jiljımæn.

0601020303/4. ən tær jil beldi bizdi maſi kœtſcidæn, kœtſci tœkrælic bizdi tſiqarjan.

0601020303/5. "kœtſci beladi bijettæ, tſiqur cecila bijerdæ:n", dihandæ tſiqur cecammiz.

0601020303/6. tepæja borip yj sœldic.

0601020303/7. aſi kyni mæn bœzærja dſœnæjammæn.

0601020303/8. "mæjdæ tŷyjdæ qulup, toqqa cetæmiz̃ endi, ertæræq bōzærlaŷa bōrip celip, enen cejin kœtŷæjlij", duwp.

0601020303/9. nejizi ŷar jili apreldi en ecci en ytŷlaridæ kœtŷær_idic.

0601020303/10. bijil, "majja qōmœj kœtŷcila", dijanidæn qōp qōlu:diŷ_dæ.

0601020303/11. bōzærja dŷœnæp celjætsæm, "kœtŷci urip cetti", duudi ŷepirlarimiz̃.

0601020303/12. enecē, "qanaqasija kœtŷci urædi, maŷalla tintŷmi", duwsæm, "a: tintŷalejcan si:nim. tepæ minæn celō:r. tepæ minæn cesæp bōræmiz̃", duwp tŷaŷurdi, aŷdaŷti meni.

0601020303/13. jænæ zivanok qulup sēræsæm, "i:j dŷindej_ala kœtŷci jyrdi, sel bep cetipti. teræjlar jiquŷjæpti, celō:r", duudi.

0601020303/14. cesæm ŷammæjēq toŷ bep qōjan_æcan, œt_ælmædim.

0601020303/15. u jæqqa jyrdim, bijæqqa jyrdim...

0601020303/16. ŷtæm_æm jēq, enæm_æm jēq... qajnæ, qajnætæm, ba:ri...

0601020303/17. qajnisi:nimdi bōlasi minæn ŷ:sinimdi bōlasi en bīrdæ equridi u...

0601020303/18. ba:ri qōp cetipti.

0601020303/19. teqqustæsi jēŷ_beldi.

0601020303/20. ŷu bilan etirippiz̃.

0601020303/21. qajnæm, qajnætæm, qajnycam, qajnisi:nim, ŷ:sinim...

0601020303/22. beŷœ:sy tŷōn toertœ:sy baŷa qalup cetti.

0601020303/23. biri ŷ:sinimi bōlasi.

0601020303/24. biri berij̃i qajnycamdi ajæli menen ecci quzi.

0601020303/25. berij̃i melisæ dŷijænimiz̃ tŷimbajdæn celu:di, ŷ_jæm...

0601020303/26. "ŷtæm menen apæmdi qaræjmæn" duwp celu:di.

0601020303/27. ŷ_jæm qōp cetti.

0601020303/28. ettiz̃ sekuntti itŷidejla jēŷ_bep qōldi.

0601020303/29. u jæqqa tŷurqadic, bu jæqqa tŷurqadic...

- 0601020303/30. ættiz sekunt æmmæs, ytj... ytj sekunttæ.
- 0601020303/31. mæn cejandæn cejin æm bir tyfti, tʃæ:n bœp cetti.
- 0601020303/32. qulakum æm uqpaj, kœzim æm kœrmæj, tentiræp qœldim.
- 0601020303/33. mæn vapʃe œzimdi nimæ qulufimdi bilmej qœldim.
- 0601020303/34. jyræjim piristip belip, qarmædi.
- 0601020303/35. œzimdi bilme:la tentiræp qœldim
- 0601020303/36. qaræsæm itj cim jeq.
- 0601020303/37. tœp tecciz bœp qœjan æcan dæ.
- 0601020303/38. ba:rija telefon quldim, œmædi.
- 0601020303/39. byjin æm tyfti...
- 0601020303/40. tœqquz urikumdan ecci quz æla tʃixti.
- 0601020303/41. biri ytj dʒaf, biri œltidæ œquid.
- 0601020303/42. qœjanini dajini æm jeq.
- 0601020303/43. xatto yjdi beljisi æm jœk dæ.
- 0601020303/44. kœtʃci bœscallardi ba:ri aca yca beljæpti dæ.
- 0601020303/45. qajnæm, qajnætæm, qajnycam apsælam xœtini, ecci quzi minæn...
- 0601020303/46. tʃimbajdæji quz...
- 0601020303/47. "apæm minæn œtæmdi kœrip cetæmæn, bœqaman. ular tœqqa kœtʃjæptican", duœp cejan.
- 0601020303/48. enece bu monœ gylbœxœr, fernijæzdi, "tʃiqufme:sæmi? bœllarijn minæn nimæ teplanip œtiripsæn?" duœp œjil bœftjilar celip, xajdæp tʃiqqan bulardi.
- 0601020303/49. afindæ æm cetmæstæn ecci kyn, ytj kyn œrælaʃip jyrœ:rdi fu ættæn cetmæjtʃi.
- 0601020303/50. xammæjœkœ qœp cetti.
- 0601020303/51. qajnæm, qajnætæm...
- 0601020303/52. endi xaliyi œlimtic quladiju, ba:ri...

- 0601020303/53. afílarði qúp qejjan jeridejla ekki kyndæn cejin bösip qöldi dæ.
- 0601020303/54. qajnae, qajnaetæ t̃f̃ixmej qejtæ ulart̃f̃i.
- 0601020303/55. unja erælaſip qajnisinjil celdi bōlasi minæn.
- 0601020303/56. qelidæj̃i yt̃f̃ jæſær bōla minæn u_jæm cetō:rdi.
- 0601020303/57. kyjov bōla qöldi yſtæ bōlasi minæn...
- 0601020303/58. ſundej belip qōlō:rdic.
- 0601020303/59. jjiſirmæ teqquzint̃f̃i aprel kyni, sōkat entæcam jettidæ beldi koet̃ſci.
- 0601020303/60. yt̃f̃ sekunttæ bösip qōltæ.
- 0601020303/61. yjlardi fundamenti qujiliptijcan.
- 0601020303/64. "duvaltu ticca besæ, ſu najæbirdi em_beflarija pytirip, tæjjær qułamiz", dupti:canu.
- 0601020303/65. endi monō kantejnerlardi "ap_cetæmiz" dijanæcan "biḡ qajæqqa bōræmiz, ḡajitti ætcizvōlajlic. ḡajitti qajettæ ætcizæmiz?" dijanæcan tæſæp cetiptijcan.
- 0601020303/66. endi cim biladi, ḡajittæn cejin celifædimi jō t̃f̃ec berjan d̃zōjja bōrifædimi...
- 0601020303/67. ertæræq jærdæm bersæ jæḡf̃i belar_idi.
- 0601020303/68. endi bułardi_jæm bi_jecca qejmæjlic, biḡ yjimizja ap_cetæjlic, bizdi yjdæ etir̃ſsin dijin duſæp bułar vōtus tæ bizdæn.
- 0601020303/69. mōſinæ jeli_jæm jek_ııdi.
- 0601020303/70 meni maſi beſæla bōlam_am maſi yjdæ tukııldi.
- 0601020303/71. bi_jæqqa dumbułakdan sæxsæn sæccizint̃f̃i jili celin bep tyſcammæn.
- 0601020303/72. beſ bōlam bōr.
- 0601020303/73. yt̃f̃ u:ı̃t̃ ekki quzim bōr.
- 0601020303/74. bōldarimdi ba:ri ſu jerdæ tæræljān.

0601020303/75. qajnætæm, bōḥarim ciṯṣcinælijidæ, cartiṯca kō:ḥap jyrġan vaḫtimizdæ,
"ṇtæ, bijerdæ kœṯṣci beladi dijæptiju, bijettæ qandej qwḥup jæṯejmiz, cetmijmizmī?"
dusæm, "ε:j bōlam, biṯ mandej vaḫtimizdæ kœṯṣci dijan. bijettæ kœṯṣci beme:di", dijan
dæ qajnætæm.

0601020303/76. qajnætæm sæxsæn beṯca ṯṯiqu:di, qajnæm jetmiṯ tœrġa ṯṯiqwup qōlu:di
dæ...

0601020303/77. saldatlar celip, bizdi yjdi ṇṯṯip ṯṯōṯṯip taṯæmæjandæ biz_æm
jyrær_idij dæ...

Kaynak Kişi No: 06 01 02 03 04

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Şerniyaz Razabayev

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Ayu

Doğum Tarihi: 1973

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1989'dan beri evli

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi : Lise mezunu (10 yıllık)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: 29 Nisan 2017 tarihinde Ayu köyünde yaşanan toprak kayması hakkında

0601020304/1. tǝxsǝn tǝrintʃi jili _jǝm ǝzjandǝ kǝtʃci bǝldi.

0601020304/2. zarʃerdǝ.

0601020304/3. ǝʃǝndǝn cejin bijǝrʃa celip, "jǝnǝ kǝtʃci bǝp qǝlʉʃi mymkyn, silar kǝtʃiʃilar cerǝc", dijan sǝzlar ǝjtiljan.

0601020304/4. bir yʃ tǝr ʃǝdʒǝlicca ʃi:pǝr, ǝn listtǝn ǝjnǝc, yʃ minjdǝn i ecci minjdǝn ʉʉʃ, ecci nǝmǝdǝn pǝxtǝ berip cetcan, "kǝtʃip tʃiʃqqʉlǝ" duwp lǝcin tʃǝc bermǝjan.

0601020304/5. ʃu bǝjʃtʃǝ itʃ cim tʃiʃmadǝ.

0601020304/6. kǝtʃci ʃaqʉda birintʃi ǝʃʃcanimdǝ...

0601020304/7. kǝtʃcidǝn bir tǝr kyn, bǝʃ kyn ʉldin...

0601020304/8. mæn eldi qejini bœqaman.

0601020304/9. emtj̃nestan vjbej dijan natj̃ælniji celip, "tj̃iqquła" duwp meni œzimja
aſindej dijan.

0601020304/10. ſært mæn tj̃iqup cettim.

0601020304/11. ṽtæmlar, acamlar, qeſnilar itj̃ cimis̃i unæmæjan.

0601020304/12. eſæ minæn juqarija tj̃iqup cettim.

0601020304/13. eſæ kœtj̃ci bejan kyni œkhum ṽtæmja non, o:qat, ſundæqa ap celip...

0601020304/14. d̃zijællarim celu:di...

0601020304/15. "eſælar minæn banjæja tyſæmiz", duwp qajt̃ip tj̃iqup bœrmæpti.

0601020304/16. ſu sṽkat en beſtæcamdæ, tuſjanimdæn bœſlap zivanok qułdim.

0601020304/17. qandejdir ujquwm cemædi lecin telefonlarini xitj̃ ṽluſmædi.

0601020304/18. em beſtæcamdæ enej cejin d̃zijænim ṽp qṽldi.

0601020304/19. gudok cetjæpti eſæ maχaldæ, enej cejin qasir quſir bœp cetti.

0601020304/20. ſu bilan aſi telefon qułakum̃dæ bejt̃j̃e:la jyjir̃ip tj̃ix̃tim.

0601020304/21. gylbœxṽrja "nimæ beldi?" duwdim aſæl̃imja.

0601020304/22. "bir̃o:ja ſakal̃ tœcildi eχſæjdi", duwdi.

0601020304/23. dijañe:la ene cejin telefondi ṽp qṽldi.

0601020304/24. "tṽka, χammæni kœtj̃ci bœsip qṽldi", duwp.

0601020304/25. eſerdæ moño kṽttæ quw̃zim, jænæ bittæ cit̃j̃cinæ quw̃zim bœr...

0601020304/26. eſæ ekoṽini sydiræjan bejt̃j̃æ m̃ṽſinæja jyjir̃ip jeti bœrĩb æla cesæc,
en sæcciz̃ j̃ijirmæ metir̃ balantlijdæ tupræq.

0601020304/27. iſ nærsæ jeq...

0601020304/28. k̃o:lat̃tic...

0601020304/29. en æcci metir̃ja t̃jejin k̃o:laſandæn cejin emt̃j̃eslar æm k̃o:lamæj
qejd̃i.

0601020304/30. qṽldi enec̃e aſerdæ.

0601020304/31. "təsi_beræmiz", dijan.

0601020304/32. turiptijy...

0601020304/33. əfələrja qarəp turippiz də biz_æm.

0601020304/34. vzir, bir jyz vltitæja t̃fec berdi.

0601020304/35. undæn sæccistæ, entæt̃æja d̃zvj sn_berjæpti.

0601020304/36. meni əfæ kottæ ṽk̃lum ṽtenæmdi qelidejdi.

0601020304/37. yj d̃zvj, xammæ m̃ṽl qej̃i minæn qṽp cetti.

0601020304/38. u b̃ṽlaja pul_am tejmædi, d̃zvj_æm j̃ṽku.

0601020304/39. ṽtenæmja_jæm tejmæjæpti.

0601020304/40. æzimdi yjimja tejd̃i.

0601020304/41. ecci jyz mindæn ṽf̃ũxt̃æ, bir yt̃j jyzmijñi: əf̃indaqa tejd̃i ɐ̃x̃f̃æjdi.

0601020304/42. tejjanini tejjan, tazijələrja ĩflat̃:rdic.

0601020304/43. qant̃ædæn tejjanini_jæm bilmæj qṽldic.

0601020304/44. bir cejandæ bir jyz_sæxsæn mindæn pul berdi p̃irzdent.

0601020304/45. qṽjanini b̃ɛ̃f̃ min, ɐ̃n mindæn əf̃indaqadan berip turdi də.

0601020304/46. meni juqaridæ pastej̃i ṽtæmi yjidæn b̃ṽsqa æzimdi jænæ bittæ yjim
b̃ṽr_idi .

0601020304/47. undæn tæfqari juqaridæ j̃er s̃ṽtṽlup ecci komnat kuxnjæ s̃ṽp
qej̃u:dim.

0601020304/48. əf̃ænj̃a t̃j̃iq̃ṽp cet̃u:dim t̃ær kyn ṽldin.

0601020304/49. əf̃æ qej̃ b̃ṽqqan max̃aldæ, b̃ṽx̃ṽrda, kyzdæ ɐ̃tirær_idim.

0601020304/50. j̃ilq̃ṽ b̃ṽqamiz̃ b̃iz̃.

0601020304/51. q̃yar m̃ṽl b̃ṽx̃maqanimizdæ biz_æm əf̃i ɐ̃n sæcciz̃ metirdi tæjidæ qṽp
cetær_idic.

0601020304/52. æzi q̃erq̃ṽb_am q̃ṽlu:dim m̃en.

0601020304/53. j̃ṽtsæm_æla yj k̃asir k̃usir b̃el̃:̃rær_idi.

0601020304/54. yjdejlardi, apæmdi, vtæmdi ap_cetæj dwsæm ular unæmærc_idi.

0601020304/55. emtjfesti natjælniji vjbej_æm ajtcan, "tjqqwla, apasnij bep qvldi",
dup.

0601020304/56. biz tyrclardi quvaqvłmaq tepidæn belamiz.

0601020304/57. quvaqvłmaq æzjandæn tæfqari æzbejistændæ bwr.

0601020304/58. men armijæja bormæjammæn.

0601020304/59. cendzæ æwul bejanim ytjin.

0601020304/60. vlti bir tu:kan_idic.

0601020304/61. burun bittæsi ælip qvjan.

0601020304/62. jvzdæ extæ ældi, yftæ qvldic.

0601020304/63. vtæm, apæm, si:nim bvlasi minæn, acam, acamdi xptini ecala qvzi
minæn...

0601020304/64. si:nim apæmlardi kœrjani celu:di.

Kaynak Kişi No: 06 01 02 03 05

Boy Adı: Yapalakbaş

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Gavharbek Aliyev

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Ayu

Doğum Tarihi: 1973

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1997'dan beri evli

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi : Lise mezunu (10 yıllık)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: Köyün Etnik Yapısı ve Geçim Kaynağı

0601020305/1. aju:da ecci jyz ellix tytyn bwr.

0601020305/2. ndamdi sni, tefnæ bilmi:mæn ndamdi snini.

0601020305/3. endi njil bnfjflari bilat tæ ndamdi snini.

0601020305/4. xammæsi tyrc.

0601020305/5. tyrxti jw dijandæ jetmiş, sæxsæn pıratsenti quvaqolmaq urıwıdan.

0601020305/6. dżindi...

0601020305/7. dżindi maħalla dup qejæmiz.

0601020305/8. bular afi:...

0601020305/9. itqajnetær urıwı dup qejær_æcan afi urıwıardı.

- 0601020305/10. jæpaławbɔʃtæn bir tœr yjliɹ_ bɔr.
- 0601020305/11. tœr yjlic jæpaławbɔʃ bɔr.
- 0601020305/12. ɔtæ bɔbalari_ jæm ʃu jerdæ œsɪʃcan.
- 0601020305/13. qalaxʃælardæn bir tœr yjliɹ_ bɔr, qalaxʃælardæn.
- 0601020305/14. bɔkallardæn jænæ bilɪʃɪntʃæ bɔkallardæn bir ecci ytʃ yjliɹ_ bɔr.
- 0601020305/15. qɔʃallari ba:ri aʃi quvaqɔlmaq.
- 0601020305/16. quvaqɔlmaq ɤajræt quʃlaxɥda_ jæm bɔr.
- 0601020305/17. quvaqɔlmaq œzʃariʃtæ_ jæm bɔr.
- 0601020305/18. quvaqɔlmaq dumbulaxda_ jæm bɔr.
- 0601020305/19. ɔxtɔʃlardæ_ jæm bɔr.
- 0601020305/20. aʃɪndɛj, asosæn quvaqɔlmaq urɪɥɥi maʃerdæ guɔdætæ sæxsæn pɪratsɛnt.
- 0601020305/21. quɥɥ ɔlɥɥ quɥɥ berjætcanɔæ urɪɥɥɥa qaræmæjɔi, urɪq qu:mijɔi.
- 0601020305/22. endi qandɛj dɥsæm tyɹclardæ_ jæm quɥar dijan urɪɥ_ bɔr, ʃalardi ɔmajɔi.
- 0601020305/23. bizdæ_ jæm bɔr bir ecci yjlic, aʃɪlardi quɥɥ ɔlɥɥ quɥɥ berɪʃi œzlari itʃɪdæ.
- 0601020305/24. aʃɪndæn sæl extijæt belɪʃæɔi.
- 0601020305/25. bu ajuɥɔi ɥalɥɥ asosan ɥammæsi tʃɔrva bilan ʃuɥɥɥanɪʃæɔi i dɛɥqɔntʃɪlic quɥɥɥæɔi.
- 0601020305/26. mɔl tʃɔrvasi bilan ʃuɥɥɥanɪʃæt tæ.
- 0601020305/27. aʃi ilɥɥ, qɛj, mɔl, etʃci dijanɛj.
- 0601020305/28. dɛɥqɔntʃɪlic quɥɥɥæɔi lɛcin eccan ecɪllardi ɥammæsi qajɥaq, umuman u qajɥaqɥ, suɥatsɪɥ, su: jɛq.
- 0601020305/29. su: jɔɥ_ dæ, qajɥaqɥ dɥɥ qɛjæmɪɥ aʃɪni.
- 0601020305/30. suɥatɪlic jɛr biʃerdæ jɛq ɥuɥɔpɪdæ.

0601020305/31. sabæbi bizdæ darjɔ jɛq.

0601020305/32. faqat biz ɑʃi itʃjætcan...

0601020305/33. antʃæ mintʃæ manæ ap_celip, antʃæ mintʃæ jejani, eʃij_ɑldiʃa
bir bælalar ecamizu bu bułædi suvidæn celadi.

0601020305/34. anæʃi, manæʃi jerdæʃi vɣjætcan su:larimizdi ba:ri bułædi su:łari.

0601020305/35. lɛcin aju:di itʃi pɛnnij bułædan tʃiʃqqan su:lar bilan...

0601020305/36. itʃ qandɛj bir mœnjidæn cejan su: jɔci bœmæsæm uzɔ:ɔdan cejan
su:lar jɛq.

0601020305/37. uzɔ:ɔdan cejan su:lar zarjɛrɛdi suvi, nitʃcasɔjdi su:łari.

0601020305/38. aju:da bizdi monɔvi qɔʃni qʷɔʃlaq birintʃi majdæ u darjɔ su:łari jɛq.

0601020305/39. endi asosan biz semitʃca ecamiz.

0601020305/40. semitʃcani nimæja ecamiz?

0601020305/41. semitʃcani tʃɔj puł qʷɔʃjani, sɔtæmiz.

0601020305/42. biz buni bɔzærja v_bɔrip sɔtæmiz, puł qʷɔʃuɔp, pɪraduxta qʷɔp
celamiz.

0601020305/43. bu birintʃidæn.

0601020305/44. eccintʃidæn, biz nɔndi tændirja piʃiræmiz.

0601020305/45. tændirja piʃirifimizja ɛtin ceræc.

0601020305/46. ɛtin qɔtæri_jæm pɔjdælanæmiz.

0601020305/47. lɛcin xɔzirji ʃu mamenttæ bu semitʃcalarimizdi pułu œzini vɣłamej
qɔłdi.

0601020305/48. tændirja ɑʃi aɣlamiz jekʷidæn ecamiz, ɛtin ceræc.

0601020305/49. bɔʃqa bizdæ itʃ qandɛj ɛtin jɔɕ_dæ...

0601020305/50. tændirja tʃɛɕ belif ceræc misɔtʃun.

0601020305/51. xɑʃæc narmalnæ tʃɛɕ bœmɛ:di, nɔndi piʃiræłmi:di, anæʃin_tʃyn
ecamiz.

0601020305/52. macca ecamiz kæpintſæ.

0601020305/53. sabæbi ulardi ɣam pɔjæsi mɔlumizja ɣafæc qɔtari a æzini, dɔnini jem qɔtari beræmiz.

0601020305/54. asosan fular.

0601020305/55. a jejani bukdaj ecamiz.

0601020305/56. bukdajdi tejirmænja tɔrttirip jejmiz.

0601020305/57. endi aliji dujqantſilic qulip duv æla biz biznesmellic jɔci bir kottæ nærsæja...

0601020305/58. misɔltſun fɔ:lu ecalmejmis.

0601020305/59. asosan bir jæjloɔja mɔslafcan dæ bizdici, tſɔrva mɔllaɔja.

0601020305/60. paɣtæ saɣtæ jeq.

0601020305/61. burun tɔmaci ecifær idi, sajuz maɣaludæ.

0601020305/62. fɔ aju:di æzidæ jæm tɔmaci ecifær idi.

0601020305/63. uni jikɔſtirip pireslap davlatca tɔpſirip, putuni ɔlifær idi dæ.

0601020305/64. ɣɔzir endi untſællic mexnæt quɣan bilan uni putu ɔɣlamejdi ɣɔzir.

0601020305/65. dujqantſilidæ...

0601020305/66. masælan æzjariſtæ kæptſiliji fɔ:lu ecadi.

0601020305/67. endi ulardæ...

0601020305/68. sabæbi zarɣerdi suvi, jæssi darjɔsini su:ɫari...

0601020305/69. ularja fɔ:lu eccanja fært bɔr dæ...

0601020305/70. sabæbi ularja tinimsiz anæſi darjɔdæn su: cep turædi.

0601020305/71. ularja...

0601020305/72. mœnjidæn.

0601020305/73. aſintſyn bu zarɣer ajuɫ ækmætida ɔltɔj, kakanɔvitſ dijan ɔjuɫharimiz bɔr, ular fɔ:lu ecifædi.

0601020305/74. læcin ɔz bææ jæm æzlarija jejulic ecifædi.

- 0601020305/75. ularja fu zarjerdi suvi borip turædi.
- 0601020305/76. sabæbi ular asosan su: bilan pijædi dæ...
- 0601020305/77. pastajænnæ su: bep turif ceræc.
- 0601020305/78. a bizdæ undej færojitimiz jeq.
- 0601020305/79. quflædi aju: dup ataþup qþuþi...
- 0601020305/80. aju: dup ataþuþini, esci bþbalarimiz ajtær_idi, "bi_þæxða aju: jæfæja:n" dup.
- 0601020305/81. fu aju:saj dup qejæt tæ...
- 0601020305/82. ecci tømæni adirlic belip ertæ tþuqurlic.
- 0601020305/83. sþjja eþfæjan belip turip aju:saj dijan nþmdæjdi.
- 0601020305/84. aslidæ mæn buni surifirsæm...
- 0601020305/85. irisu:lic bir desimi ntæsi tærixþi ecan dæ, sandþirætþi.
- 0601020305/86. sandþirætþi belip bu jþzip jyrþjan_æcan dæ...
- 0601020305/87. manæþi bizdi tevæ tømþnimizdæ, monþ qefni qutirþandæn celip jþzip, aþi bir dþelanæni tqjðdæ dæm n_þjallarjja tþejin jþzip tærixþa tyfþjan_æcan dæ, fu jerdæ jyrþjallarini.
- 0601020305/88. anæþi desim ajtti.
- 0601020305/89. u desim þþzir rassijædæjdi, ceþan besæ uni citæþini nþaman.
- 0601020305/90. aju: dijiliþini sabæbi, fu tevæ tømþnimizdæ, bir buþaðdi bejidæ, "ajix pþþuþþn" dijan bir pþþuþþn jæfæjan_æcan.
- 0601020305/91. "anæþini nþmija qejilþan" di:diþu, nþdindæn.
- 0601020305 92. "ajix pþþuþþn" dup qejær_æcan.
- 0601020305/93. endi kuþitþkasi "ajix pþþuþþn" besæ ceræc.
- 0601020305/94. uþzdarovij, pþþuþþn cijþjan.
- 0601020305/95. þuni nþmija qejilþan_æcan lecin tærixþæ bor_æcan, sandþirædæ.

0601020305/96. aju:ja qeſni qurflaſlar miſnſtſun, ſu turſimizdæ tſæp tømønimizdæ niſſeſaj dijan qurflaſ bnr.

0601020305/97. en tømønimizdæ birintſi maj dijan qurflaſ bnr.

0601020305/98. a tevæ tømønimiz jæjlov.

0601020305/99. pas tømønimizdæ kajræt dijan qurflaſ bnr.

0601020305/100. mō: ecci tæræptæ tyrclar jeq.

0601020305/101. tſæp, en tæræptæ tyrclar jeq, qurkuzlar bnr.

0601020305/102. a bizdi pas tømønimizdæ anæſi kajræt tyrcl qurflaſu bnr.

Kaynak Kişi No: 06 01 02 03 06

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Ötkürbek Cahanbayev

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Ak-Korgan

Doğum Tarihi: 24.12.1988

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2012'dan beri evli

Mesleği: İnşaat İşçisi

Öğrenim Düzeyi : Lise mezunu (11 yıllık)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız ve Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Rusya

Anlatım Türü: Köy ve Kendi Hayat Hikayesi

0601020306/1. ају: әзі ајул, зарҗерҗа қарәјт тә.

0601020306/2. әһһј зарҗер округу.

0601020306/3. һқ қерҗан зарҗердән сөјін бөліһһан дә.

0601020306/4. һіҙ һқ қерҗаһһа қарәһһіҙ.

0601020306/5. һқ қерҗанда қуһрқ, елліхтә тһтһн һөр дә.

0601020306/6. һқ қерҗанда пәннһј тһрслар һәһәһді.

0601020306/7. уһһққа бөліһәһһіҙ дә.

0601020306/8. һіҙ қуһақһһһаққа сһрәһһіҙ.

0601020306/9. һндән тәһһқарһ бһһһһ һөр.

- 0601020306/10. mō: pastæ d̥zindilar bōr.
- 0601020306/11. enej mōt t̥fōrvat̥filiyi minæn ajlanisæmiz.
- 0601020306/12. biz yt̥f bir tu:κammiz.
- 0601020306/13. extæ si:nim bōr.
- 0601020306/14. mæn jōk̥wiz ek̥wilmæn.
- 0601020306/15. kœt̥fci bejandæ mafettæjdim.
- 0601020306/16. nōvzi biz jæqqa efitilmædi.
- 0601020306/17. biz jæq sæl pasiræ:κw̥t tæ.
- 0601020306/18. burun_æm bejan kœt̥fci.
- 0601020306/19. q̥w̥r̥k̥wiz maχalla bōr dæ, mō: pastæ.
- 0601020306/20. bir yt̥f kułametir nærækdæ.
- 0601020306/21. ōferdæ bir ellixtæmi: ndamdi bōscan dæ.
- 0601020306/22. ellixtæmi, q̥w̥rq qant̥fæ_ jæm.
- 0601020306/23. elas elas bilamæn dæ, cit̥fcinæjdij biz.
- 0601020306/24. mæxtæpti κajrættæ eq̥w̥dic.
- 0601020306/25. bōrip celib_ jyr̥ip...
- 0601020306/26. mæxtæp birint̥fi œzbext̥fæjdi, cejin q̥w̥r̥k̥w̥t̥f̥t̥fæ beldi.
- 0601020306/27. χp̥zir uze q̥w̥r̥k̥w̥t̥f̥t̥fæ bēp_ cetti χammæsi.
- 0601020306/28. mæn jijirmæ sæcciz jōstæmæn.
- 0601020306/29. nq qer̥k̥anda tuk̥w̥t̥w̥p, nq qer̥k̥anda œscammæn.
- 0601020306/30. ntæm, apæm χammæsi mafettæ tuk̥w̥t̥w̥b_ œscan.
- 0601020306/31. jijirmæ tœr jōstæ yjlandim.
- 0601020306/32. ajælim f̥u, yjdejla.
- 0601020306/33. ajællar it̥f jæqqa t̥fiχmajdi.
- 0601020306/34. ajælim κajrætlic.
- 0601020306/35. bœlip, tēj q̥w̥t̥w̥b_ n̥jammæn.

- 0601020306/36. bælip, tēj qurḥub ʾandæ ſu ecci jō yṯ kyn tēj qurḥadi bizdæ.
- 0601020306/37. elja tēj beræmiz, qalun beræmiz.
- 0601020306/38. qalun berif xʾzirjatſæ bor.
- 0601020306/39. æzbextſæ, qurḥutſſæ, eristſæ bemaḥl japirip, tyſino:ræmiz.
- 0601020306/40. pasci maḥalladæ pennij qurḥutſſæ.
- 0601020306/41. ſaxarja ſſixsæc pennij qurḥutſſæ.
- 0601020306/42. ecci min ʾlṯidæn beri rassijæja borip celip iſlab ʾjyræmæn.
- 0601020306/43. mæxtæpti bytcandæn cejin ʾæla cetvʾrjammæn.
- 0601020306/44. u jæḥda fabrikadæ iſlajammæn, patipca tica turjan fabrikada.
- 0601020306/45. strojkada ʾjæm iſladim.
- 0601020306/46. nejizi æzimizdi turḥan jer jæxſi.
- 0601020306/47. bijerja iṯ jerdi ande qumijmæn...
- 0601020306/48. bijer dʒænnæt jer lecin puḥ ʾz dæ.
- 0601020306/49. iſlasæp juquḥli:mæs tæ bijerdæ.
- 0601020306/50. aſintſyn xar jili maskvaja boræmæn, quſtæ celamæn lecin.
- 0601020306/51. bu jil bormædim, yjdæ iſ qurḥdim.
- 0601020306/52. mḥl, qej, daladæ macca, semitſca, buḥdaj ecif dijandej...
- 0601020306/53. bizdæ ſp:lu beme:di.
- 0601020306/54. bizdæn pastæjilar ſp:lu ecadi.
- 0601020306/55. apæmlar teqquḥ bir tu:ḥan.
- 0601020306/56. ʾtæmlar ʾæm aſindaqa.
- 0601020306/57. meni extæ bḥlam bor.
- 0601020306/58. birini ʾti timurḥan, birinici alfinur.
- 0601020306/59. bḥlamdi ʾtini timurḥan duḥp acam qejdi.

Özgön İlçesi

Zarger Köy Meclisi

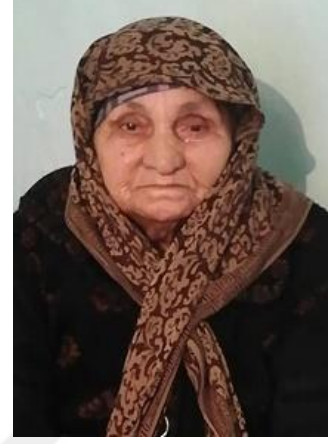
Kayrat Köyü

Kaynak Kişi No: 06 01 02 07 01

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Kayrat

Kayıt Tarihi: 21.08.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Bahrinsa Karayeva

İkamet Yeri: Kayrat

Doğum Yeri: Boston

Doğum Tarihi: 1937

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 2000'den beri dul

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi: Okula hiç gitmemiş

Dil bilgisi: Türk

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: Hayat Hikayesi, Halk Edebiyatı ve Halk Bilimi Ürünleri

0601020701/1. нх дуудим нврæ белди:м,

0601020701/2. senin нjdæj дзрмалыңа ε:j.

0601020701/3. адзæр ε:j, devn:næla:r белди:м.

0601020701/4. sanin kæríp хajr:nalar белди:м.

0601020701/5. qurzuł tyj tæjidæ bir dæstæ gy:l,

0601020701/6. bir dæstæ gylni: dæst kœtæriþ.

0601020701/7. tæjida bæ:rci qœlmæsi:n.

0601020701/8. jœfliþjnda ejnævn:l,

0601020701/9. jyræjda a:rmœn qœlmæsi:n.

0601020701/10. tœqatim tœ: nærtfi beldi,

0601020701/11. cœlmæsæniþ mæjliþiþ.

0601020701/12. χasrætīm χα:m nærtfi beldi ε:j,

0601020701/13. bilmæsæniþ mæjliþiþ.

0601020701/14. gylmidim kuntfœmidim,

0601020701/15. œtfljan ε:j.

0601020701/16. bevapœ jœrmidim,

0601020701/17. œlmæj turip ajriljan ε:j.

0601020701/18. jikþ jikþbæ qejæjin,

0601020701/19. jikþular jikdi jœ bœmæsin.

0601020701/20. ajti:þœ ajtiua qejæjin,

0601020701/21. ajtærim jikdi jœ bœmæsin.

0601020701/22. essiz a: œlim a: bedœvæ,

0601020701/23. dœvæsi jœk a: œlimdi.

0601020701/24. adiġa mœl bœqarœidim, tœmaci tfiæœœidim.

0601020701/25. ba:ri quzlardi teþlap œfula ajtiœberæœidim.

0601020701/26. bestændæ tukþuljammæn, bestœllymæn.

0601020701/27. bestændæ acalarim bœœœidim.

0601020701/28. acam jæqundæ ætti.

0601020701/29. biz en ectæ tukufscan idic.

0601020701/30. en ectæ tukufscandæn bittæ men qoldim, ba:ri ælip qoldi.

0601020701/31. jæqundæ acam ældi.

0601020701/32. men en cendzæsi:dim.

0601020701/33. tyrclardi bõllas tepidæmmæn.

0601020701/34. bijerja celin bep cejammæn dæ.

0601020701/35. men yftæ erja tejdin bõlam.

0601020701/36. birintjî dumbuqqa tejdin.

0601020701/37. extæ quz tukdim.

0601020701/38. jijirmæ eccimdæ erim ælip qoldi.

0601020701/39. enen cejin bittæ quzim ælip qõlup, bittæ quzim minæn celip, bestærja cejanimdæn cejin monovi æzjariftæ bittæ bõlasi jek õdam vldi.

0601020701/40. vudi u bõlasi jek õdamja jæm tukmæj ytf jil jyrdin.

0601020701/41. ytf jil jyrip enen cejin ytf jildæn cejin yftæ tukdim.

0601020701/42. bir ævul ecci quz tukdim.

0601020701/43. tuqqandæn cejin efæ ælimja, ytf jæfæridæ tej qulamæn duup urinjætíp...

0601020701/44. urinjæti:v æla raχ casæli belip ælip qoldi.

0601020701/45. ene cejin uni kœmdimmi...

0601020701/46. kœmip, ettizimdæ qoldim fu minæn...

0601020701/47. birintjî erimdi birõ: ældirip qeju:di.

0601020701/48. fu minæn enen cejin, u ælip qõjandæn cejin, tejdæji nærsælar æzija cetti dæ...

0601020701/49. ettizimdæ qõjammæn efændæ, qelimdæ bittæ quzim bõr idi.

0601020701/50. þu minæn tœrttæ bōlani þoqurp etirþ:ræmæn dip en jil etirdim.

0601020701/51. qurqqa t̃iχtimmi?

0601020701/52. en jil etirsæm, þ: meni acamdi χptini, acasiþa zōtluwlap...

0601020701/53. χptini cetip qurjan æcam:...

0601020701/54. þu qurqqa t̃iχqqan χptindi vberdi.

0601020701/55. mōlum, yjim, barjōkum manændeþit tæ...

0601020701/56. qaræþ bijeþja celib æm, qurqqa t̃iχqqan χptin yftæ tukdim.

0601020701/57. bir øwul, ecci qurþ tukdim.

0601020701/58. bu erim minæn kœp æla jæfædim.

0601020701/59. eneþ cejin bu æm ælip qōldi dæ...

0601020701/60. yt̃ erim æm ældi dæ qusqasi.

0601020701/61. yt̃int̃i erim mendæn bir jōf kōttæjt tæ.

0601020701/62. χpzir beþandæ sæxsæn biþja t̃iχqar idi.

0601020701/63. u ælþandæ marku:bani beþjanim jœk uði, minæðþætti beþjanim jœk uði.

0601020701/64. øfændæqa belat tæ.

0601020701/65. jettitæ bōlam þor.

0601020701/66. æzimdi tuqqanim, øjajlarim minæn entæ.

0601020701/67. men entæ bōlani yjlap, d̃vjlap, t̃iχqarip, cend̃þæ bōlani qelidæ etirippæn dæ vzir.

0601020701/68. birint̃i erja teþjanimdæ en sæccizdæjdim.

0601020701/69. jijirmæþja t̃iχqqanimdæ tukdim.

0601020701/70. øfæ quzimdi færxjuldizja, æzini urikwja erja beþjammæn, vtaesini urikwja.

0601020701/71. manæ sæxsæþja t̃iχqurp etirippæn, þu sœridæ: neværælarim minæn qvinip, dumælap.

- 0601020701/72. mofinæ bemaesæ bir jæqqa tſiqalmi:mæn.
- 0601020701/73. sæccistæ tukdim, biri ælip qoldi, jetitæm bœr.
- 0601020701/74. bir mættæ_ſjæm duxtirdi betini kœrjanim jeq.
- 0601020701/75. bundæn bi_ſjæqqa_ſjæm kœrmæjinu.
- 0601020701/76. bir mættæ_ſjæm duxtirja bœrip bœllarimdi ōlu_bœrjanim jeq.
- 0601020701/77. æzim_æm ycel ōjanim jœkmæn.
- 0601020701/78. ſu bir mættæ putim sinip qœlup, jyræjim bezillap zœ:rka ycel
ōjammæn, ſu_æla.
- 0601020701/79. æzim_æm, bœllarim_æm duxtirdæ bejan_æmæsmiz, ycel
ōjan_æmæsmiz, itſ_æla.
- 0601020701/80. bœllarimdi tilmætſlarja tildiræſ_idim.
- 0601020701/81. birintſi tuqqan quzimdi, ſu apæmicija ō_bœrsæm bir jikladi i:j
tſirquæræp.
- 0601020701/82. enæ cejin apæm ajtti, “meni bœllarim tilmæ belarit tæ, seni bœlqn_æm
tilmæ bep qoldi exſæjdi”, duudi.
- 0601020701/83. æſændæ bir acam œlu:di, pœtæja bir campir cep qoldi.
- 0601020701/84. œlu:di, “bœlam” duudi, “seni”, duudi, “quzizj tilmæ bœpti” duudi.
- 0601020701/85. “dumbulæda taqqur campir jœkacan tila turjan”, duudim.
- 0601020701/86. duusæm, “ap_œ men tili_beræmæn”, dup tozæ tili_berdi.
- 0601020701/87. tili_berjandæn cejin, “jænæ ytſ kyndæn cejin bep qoladi. ytſ mættæ
tildirsæn qœp cetædi”, duudi.
- 0601020701/88. “endi qandej quœlup tildiræmæn, itſ_cim jœk”, duusæm...
- 0601020701/89. endi jœfmæn dæ...
- 0601020701/90. “œp celasæn menja”, duudi.
- 0601020701/91. undæ mofinæ jeq, pijædæ dumbulædan
bœstænja kœtæri_bœriſ ceræj dæ.

0601020701/92. ene cejin ytj kyn ætcandæn cejin rōsæ jīwlap qōldi ɛsæ qwizim.

0601020701/93. jīwlo:rdi, æzim_æla cetjæsi, tjīræwdi jōriwya qejvōlip tildim arqasini.

0601020701/94. jōf_æla maɣatūmdæ.

0601020701/95. ɛsændæ jijirmæ eccija tjīqu:dim.

0601020701/96. arqasini bir sidiræ tilip qejdim.

0601020701/97. ɛsændæ bir tildim, ɛsæ bejtjæ tilmæ bemæj qejdi.

0601020701/98. ɣpzir, antjæ mintjæ wdamlar bōllarini kōtærīp cesæ tilip qejō:ræmæn.

0601020701/99. arqasidæn ecci qōtær, ytj qōtær, jōmbōfīdæn ecci qōtær tilip qejæmæn.

0601020701/100. undæn bōfqa dōvjija tejmiymæn.

0601020701/101. tilifti_jæm jeli bōr.

0601020701/102. tōvafłari, lavlarija tejf ceræj_mæs.

0601020701/103. wttæn balant, ittæn pas. (ɛjar)

0601020701/104. teptim teræcca tjīɣtim. (yzænjī)

0601020701/105. “eldæn eldæn eltjī bōr, pōlantjīdæn bēɣtjæ bōr” duwp bi_jæwdæ ɛntæ wdam, u_jæwdæ ɛntæ wdam turīp jyjīrip ejnærīdic, jēlja tjīɣvōlip.

0601020701/106. yzip cetsæ u_jæwdæn bijæqqa bittæ wdam ap celadi, yzælmæsæ wjæwdæ qōp cetædi.

0601020701/107. wjændæqa qwūwup ejnær_idic.

0601020701/108. burun symælac qwūyandæ tōp_jōtciŋjæ ejnær_idic.

0601020701/109. ɣpzir qwizlar ɛrja tejīb_æla darrōv tukvōladi.

0601020701/110. ŋa minæn bōla bōqadi, ejnæmejdi, kylmejdi.

0601020701/111. biŋ ɛrja tejīp ecci jil, yf jil, tōer jil tukmajammiz.

0601020701/112. yŧŧ vj, yŧŧ vj paŧta terip rŧsæ jyræŧ_idic, qŧræ su: eŧtæ.

0601020701/113. cetŧæsi rŧsæ ejin ejnæŧ_idic.

0601020701/114. eræŧ_am eræŧ_idic, mŧŧæŧ_am teræŧ_idic, ejin_æm ejnæŧ_idic.

0601020701/115. bej jetcan vaxtimizdæ jyræŧ_idic adirlardæ, qurzar bŧŧar belip.

0601020701/116. u vaxttæ bŧŧar_am jæŧŧi:di, jŧmallijdi bilmæŧ_idi.

0601020701/117. endila du lazærilar ŧŧiqur jŧmæn bep cetti.

0601020701/118. burun billa jyrir, saŧar jerŧa jŧriŧ tyŧcandejla buŧdaj eræŧ_idic.

0601020701/119. undæn cejin ŧŧœp ŧŧœmæla qurŧar_idic.

0601020701/120. adirdæ ŧundej qurŧur tezivæla jyræŧ_idic iljari.

0601020701/121. biŧ jŧŧlijimizdæ jæŧŧi ejnævŧjan_æcammiz.

0601020701/122. iljariŧar aŧtærit tæ “jŧŧlijdæ bersin mexnætti, qarijandæ bersin rŧŧatti” duup.

0601020701/123. “davir cesæ sur bejim, de:ræn cesæ ur bejim”, dijan_æcan.

Özgön ilçesi

Tört – Köl Köy Meclisi

Boston Köyü

Kaynak Kişi No: 06 01 06 02 01

Boy Adı: Kısa-Köz

Kayıt Yeri: Boston

Kayıt Tarihi: 18.08.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Aytacihon Sulaymanova

İkamet Yeri: Boston

Doğum Yeri: Dön-Bulak

Doğum Tarihi: 25.12.1946

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1972'ten beri dul

Mesleği: Ev Hanımı (Türk-Ata derneği üyesi)

Öğrenim Düzeyi : 8.Sınıf

Dil bilgisi: Türk

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü : Hayat Hikayesi ve Halk Bilimi Ürünleri

0601060201/1. mɛ:n æzi:m dumbulakdi quzi belamæn.

0601060201/2. monqvi æzjandi nærjæxudeji tyrclardæn.

0601060201/3. vtæ buvamiz ba:ri eferdæ bejan.

0601060201/4. vtæ buvæmizdi vtælari ju æzbejistændæn kœfip cejan dæ bi_jæqqa.

0601060201/5. ju jækdan celifip, æferdi pennij ejallap, bizdi kottæ buvalarimiz, æferdæ mesnij bep qojan_æcan dæ.

0601060201/6. enej ulardi tyjælari kæp_æca:n, ilqulari kæp_æca:n, bijælari kæp_æca:n.

0601060201/7. funderj qulurp enej æferdæ jyrir, ennæfir qurjan_æcan.

0601060201/8. enej, undæn cejin xammæjeq urif boflanir cetir, qummatfjilic belir, meni ntæm urifca cetær_æcan.

0601060201/9. uriftæn qon cejfir cejan, qejtjil:jir æzjambøj dijan.

0601060201/10. ntæmdi familjæsi qejtjil:jir tæ.

0601060201/11. qejtjil:jir, bular o: netjiljir bir tukufcan bejan dæ, kæpfjilij belifcan.

0601060201/12. æælardi itjidæn bittæ meni ntæm minæn jænæ bittæ ovamiz bojan.

0601060201/13. fu minæn qurk_befintjil jili cejan.

0601060201/14. men qurk_ntintjil jili tukuljamæn.

0601060201/15. qurk_ntintjil jili tukulip...

0601060201/16. apæm en tærdir tuqqan, apæm en tærtæ tuqqan.

0601060201/17. apæmdi_jæm tæji mafj æzbejistændi færxjuldizidæn, nimædæn beladi, tyjæfjidæn beladi.

0601060201/18. ntæm qusæ kœz, bojæ ajttimu, qusæ kœz beladi.

0601060201/19. funderj qulurp kœ:p urimiz dæ biz.

0601060201/20. funfæ boflardi itjidæn xozir endi bir acam bor, ecci ycam bor, bittæ men, jolkuriz quriz.

0601060201/21. en tær bir tukufcandæn fu tærtæ qoldic.

0601060201/22. acalarim ætip cetti, ycalarim ætip cetti.

0601060201/23. endi xudojim afilardi æmirini bersin duip tilab_ætirippæn endi.

0601060201/24. meni xozir jofim jetmif ecci.

0601060201/25. oho xudojim næsir qusæ jænæ qantfæja fjirarædi uni oho biladi,

0601060201/26. oho minæn beladijan if.

0601060201/27. meni æzi apæm elanfjil:di, iljartæn.

0601060201/28. aſiſſæ bɔlani vɔjæja jetcizdirip, endi kœrædijan vaxttæ
elliſ_jettisidæ ætip cetcan.

0601060201/29. meni xedzæjinim ettiz tœr jɔſidæ ætip cetti.

0601060201/30. jijirmæ jetti jɔſimdæ mæn œzim qɔjammaæn, ɔltitæ parzænt minæn
bɔlam.

0601060201/31. mæn ɛn tœqqwɔz jɔſidæ turmuſca ſſixtim.

0601060201/32. tœqqwɔz jil turmuſ qwɔldim.

0601060201/33. tœqqwɔz jildi iſſidæ bɔlam...

0601060201/34. bittæjinæ jɔkɔwɔz ɔkɔum...

0601060201/35. ɛn kottæm ecciz, pɔtmæ xusandzɔn.

0601060201/36. undæn cejijɔlari qwɔz.

0601060201/37. bittæ œkwɔl aſi xusandzɔnla.

0601060201/38. unim armijæja bɔrdi.

0601060201/39. ɔtæsi ætip cetti.

0601060201/40. birinſſi sinipca ciſjandæ ɔtæsi ætip cetcan buɔlardi.

0601060201/41. ɔlti bɔlamdi ɛn kottæsi birinſſi siniptæ œqur_idi.

0601060201/42. ſɔlar endi birinſſi sinipca xusambɔj minæn pɔtmæxɔn ciſjandæ ɔtæsi
ætip cetti.

0601060201/43. buni endi ɔstimaesi tſiqwɔp, iſſi ɔkɔridi.

0601060201/44. "iſſi ɔkɔridi" duɔp banisɔja ɔ_bɔriſcandæ ætip cetcan.

0601060201/45. meni xedzæjinim beɔdzalla œlip qɔjan, duxtirlardi qelidæ.

0601060201/46. ſundej qwɔɔwɔp ɛn ciſſcinæ qwɔzim...

0601060201/47. ſu xedzæjin œtcandæn cejin ſu bɔɔlardi ɔtælicca ɔttirmædim, enælicca
sœxtirmædim, ſſiæjlic qwɔɔwɔp bɔxtim.

0601060201/48. xudɔjaſkyr, vɔjæja jetcizdim.

0601060201/49. xammæsiſi yjladim, turmuſca ſſiqardim.

- 0601060201/50. manæ ɣammæsini tœrttædæn, beftædæn bœtti bœr.
- 0601060201/51. ular æm turmuſca ʃiſqari bœldi, biri yjladi.
- 0601060201/52. sæccistæ, teqquizstæ ʃeværæm bœr.
- 0601060201/53. neværædæn bejan ʃeværæ.
- 0601060201/54. neværælarim kœp, ɣudɔ:jaſkyr.
- 0601060201/55. sanækuja jetmemæn, ɔttɔjaſkyr.
- 0601060201/56. ɣammæsidæ beftædæn beftædæn, tœrttædæn beftædæn...
- 0601060201/57. bittæsidæ ɣɔzir extæ, neværælarimdi ʃiſqardi.
- 0601060201/58. neværælarim bœlaliy bœldi.
- 0601060201/59. ulardæn ajtjæppænu teqquizstæ ʃeværæm bœr, ɣudɔ:jaſkyr.
- 0601060201/60. bular eſæ ɔttumdi, ɣusambɔjdi bœtti.
- 0601060201/61. ɣɔzirɔi quiz minæn bœla.
- 0601060201/62. ɔ:nɔ bœla en ciſcinæsi, monɔ quiz undæn kœttæsi.
- 0601060201/63. extæ bœlasi minæn ɣɔzir rassijædæ œzi.
- 0601060201/64. ʃandɛj quɔtup iſlaſip jyripti bœlam endi, tiriſʃiliydi dærdidæ.
- 0601060201/65. ʃuni endi mæn... anæ, ciſɔ:riſtæ turɔpti aɔquundi sɔvin.
- 0601060201/66. ʃu qarisæm æm...
- 0601060201/67. “bœlam seni ulandijni mæn qup turæj, ertæræq celip meni æm tæſlavɔrmelar” duwp ajtjæppæn.
- 0601060201/68. “mæn æm qarip qœldim” duwp.
- 0601060201/69. ɣudɔjaſkyr endi ʃu bittæ jœttuiz bœlani, ɔtæsidæn qɔjan mylcini yſlap œtiriſpæn bœlam.
- 0601060201/70. ʃulardi bittæsi extæ bep qɔsi:n, endi nimæ bœsæ æm duwp.
- 0601060201/71. ɣudɔjaſkyr, bittæ quzim turmuſtæn adɣirædi.
- 0601060201/72. uni vɔjæja jetcizdirip ecci farzænti minæn u neværæmdi turmuſca ʃiſqardim.

0601060201/73. bōlasi en jettija fīχti bu jil, χudnjasfkyr.

0601060201/74. unja fēc vltup, dznj svltup fīqarip qejdim, belip jæquundæ.

0601060201/75. æzi minæn æzi bep qvldi.

0601060201/76. endi æzim fū ecci bōla minæn etirippæn.

0601060201/77. bōlamdi mylcini yflap.

0601060201/78. fūndej qultup jyrippæn bōlam.

0601060201/79. endi mæn nimæ_jæm duar_idim.

0601060201/80. fū vtæmdi sæzlari χammæsi qulaquumdæ.

0601060201/81. “bōlam kottæni siz dijin, ciſljdi yca dijin. jæχfi sæz minæn cetsejlar jæχfi belaslar. bizdi tyrxti nōmidæ birini biri u_duap bu_duap uſaſtqjandi jōmæn kœrædi. jæχfi bejin, jæχfi jyrqjin”...

0601060201/82. mæn qelidæ jε:κ jεrja cejammæn.

0601060201/83. "sen anæfīni jetælap, tirixfīlic quſæjn vltō seſja berædi bōlam.

0601060201/84. bittæ cartiſca tōpsæjn_æm o:qat qultōvir, bittæ pijæz tōpsæjn_æm o:qat qujgin” duap qfī vaχtidæ fūndej duar_idi.

0601060201/85. jōf_æcammiz, qſilardi tili bilan jεκ besæ_jæm bōrdεc qultup etirip qvppiz bōlam.

0601060201/86. meni vtæm ætæ: kœp nærsælardi bilar_idi.

0601060201/87. endi χudnjasfkyr manæ aca ycalilar jæχfi belip, murosæli:j belip, χaptæ sæjin bir en_kyndæ, em_bεf kyndæ bittædæn ilquini, kunænini sejiſip, eldi fīaqurip, jedirip, jεqqa berip, jεrki qannini tejkuuzip, ystini pytæb_jyrjan vdamdi farzæntimæn.

0601060201/88. qfī vaχttæ syjæjlic gœf, qej jōκv, fū dūmbælardi tεrkap tεrkap o:qat qultuſærcan dæ.

0601060201/89. enej xaliyi xamirdi mandej kyfætæjlaq qułup solum færvæja, mantfæ mantfæ xamirdi jøjip turip, gœfti piſirip, xamirdi bittæ tonaqqa, gœfti bittæ tonaqqa solvolum norin tortær_idi.

0601060201/90. norin dijan efæ iljaſi bojlardi o:qati bejan.

0601060201/91. monø quıkwızlardæ "bejbarmaq" dijdı uni.

0601060201/92. xamirdi fıvalantirip cesvolum turip, gœfti tækap tækap arælaſtirædiyy, xutti efæni bizdæ norin dijdı.

0601060201/93. norindi maſi xamirdi mandej qułup cesvolum, gœfti_jæm mæ:jdæ qułup cesvolum, pijæzdi_jæm tækap, færvæja qujip, ældirip, solum turip, arælaſtirip ene cejin xaliyini jer_idic, fundæqajdi.

0601060201/94. "kyfætæjlaq" duwp qejær_idi uni.

0601060201/95. u o:qatti nti kyfætæjlaq.

0601060201/96. antfæ mintfæ bołarja qu_berær_idic.

0601060201/97. endi xpozir kyf cetjæpti, unja_jæm kyf jetmæj qoljæpti.

0601060201/98. uni_jæm xamirini juwırf ceræc, piſirif ceræc, fundej qułardic bołam.

0601060201/99. undæn boſqa u:ræ cesip oſ qułardic.

0601060201/100. uni, "u:ræ" dijdı.

0601060201/101. xaliyi xamirdi cesip turip, sujuk_o:qat quwjandi.

0601060201/102. u:ræ cesædi, xamirini fıvalantirip solum, piſirip, finiya quji_berær_idi, efæni iſfær_idi.

0601060201/103. łakman qułardi efændæn cesip, tonaqqa solu_berær_idi, jer_idic.

0601060201/104. enej fıyfıvæxæ qułar_idi.

0601060201/105. ju tyrclardi topcan o:qati monti, fıyfıvæxæ, u:ræ cescan oſ...

0601060201/106. qenæx cesæ_jæm u:ræ cesip sujuk_oſ qułar_idi, jæxſi qułup.

0601060201/107. fū nōrin tōrtær ſidic.

0601060201/108. ilqūni gœſidæn belar ſidi anæſilar.

0601060201/109. roſſæ tſſræjlic belip, ſertæp belip.

0601060201/110. uni jeſæp jejp celarit tæ.

0601060201/111. ſundæqa ſſrin o:qatlar quſtunær ſidi iljari.

0601060201/112. meni apæmdi ōti pōtmæ.

0601060201/113. æzi ſjæm ecciz ſidi, apæm ſæm ecciz tuqqan.

0601060201/114. bōllari ſjæm bōr ſidi ſasambōj, zu:raſpōn dijan.

0601060201/115. æzi ſjæm pōtmæſpōn, zu:raſpōn ſæcan.

0601060201/116. ætip cetcan ſerij.

0601060201/117. bir acamdi ſjæm ecciz bōllari bējan.

0601060201/118. ycamdi quzi ſjæm ecciz tukdi, niſpōræ.

0601060201/119. bizdæ, urikdæ bōr dæ.

0601060201/120. meni ōtæm iljari eſæ, iſlajan vaſtſlardsæ permæ belip iſlajan, kaſozja.

0601060201/121. iſcalatſſſi belip iſlaja:n eldi yſtidæ:n, tæbiltſſi belip iſlaja:n.

0601060201/122. enej apæm tolka ōddij kaſotſſſi beliv ſæla paſtædæ iſlajan.

0601060201/123. ærtæ bilimi minæn...

0601060201/124. iljari alij alpæbit minæn, eſciſæ jōzuv minæn jōziſær ſidi.

0601060201/125. aſindaqa jōzilar ſidi iljari.

0601060201/126. kyjōvim maſſi beſtænlij bējan, ſuſerlij bējan.

0601060201/127. tyrclardi qōræ qenæs tēpidæn bējan.

0601060201/128. nimæ, bu ōddijla iſ minæn jyrjan.

0601060201/129. arævæcaſ belip, ōt minæn ſukūllarjan dæ ſapqozdi iſidæ iſlap.

0601060201/130. mēmīn ōdam bējan.

0601060201/131. endi cejin ætip cetti dæ.

0601060201/132. ættiz tōr jōſidæ ætip cetti.

0601060201/133. mæn jjiŕmæ jetti jþŕimdæ qvǰammæn.

0601060201/134. apæm elliŕ jettisidæ ætti.

0601060201/135. eſæ meni χædǰæjinim ætcandæn cejin, kyjiþ jyríp, qajkuriþ jyríp ætip cetti.

0601060201/136. vtæm tǰxsæn eccisidæ ætti, tǰxsæn ecci jþŕidæ ældi.

0601060201/137. ſundej qvǰtup endi yca jyríppiz qajkvi tǰrtip.

0601060201/138. χa bepti mæjli, ælan ajti beræj.

0601060201/139. æla:n qajdæn pytædi sæz belmæsæ,

0601060201/140. vdam qandej jyrædi: kœz belmæsæ.

0601060201/141. ælĵan vdam becapæn ælar emiſ,

0601060201/142. svlt eqv:ja: saræla bez belmæsæ ε:j.

0601060201/143. æla:n ajtsæm ælantŕi dijsæn mani,

0601060201/144. jeldæ jvtcan vŕſ bæri jejdí mani.

0601060201/145. jeldæ jvtcan vŕſ bæri jesæ mani,

0601060201/146. vŕſ bæriini: vkvzi: qvǰldæn arqa:n a:.

0601060201/147. juqv:r jæqqa qaræsæm qvr tæſlajdi,

0601060201/148. sæpvjillar vtini jvlpíſlajdi.

0601060201/149. sæpvjillar vtini tvĵa bajlar,

0601060201/150. qamŕi svpca jœlaníp χvŕĵa jikla:r ε:j.

0601060201/151. juqv:r jækvdan celamæn vt ejnætíp,

0601060201/152. tevχvŕŕĵa cīræmæ:n jvr jeqatíp.

0601060201/153. tevχvŕŕĵni eſĵi tvræſæmi,

0601060201/154. ælan ajtsæm tøjinja jærfæ:mi jæ.

0601060201/155. qųjæ: qųjæ jellardæn qųjildim senja,

0601060201/156. qųzuł gyldi nõvdaside:j ejildim senja.

0601060201/157. xõji bilin, xõji bilmæn ıfıuımaen sizja,

0601060201/158. ıfıuıluırdan ælip cetsæm uıv:lim sizja: jæ.

0601060201/159. apæmdi ajtcæn ælanlari maıfılar, tızæ: kœp_ıdi.

0601060201/160. æzim_æm rısæ kœp, ıar tejdæ ajtær_ıdim.

0601060201/161. jœr jœrdi ajti_beræjmi?

0601060201/162. ıı miltiq qœræ miltiq ıtcan ıtæjn jœr jœr,

0601060201/163. æz qųzini jœt qųluıp sœtcæn ıtæjn jœr jœr.

0601060201/164. æz qųzini enniıa bœdam exsin jœr jœr,

0601060201/165. bœdam fıııi qajıılsæ bœlam duusin jœr jœr.

0601060201/166. bœdam fıııi qajıılsæ bœlam duusin jœr jœr.

0601060201/167. fıııı fııııı qamıfca ıııııııam tyfti jœr jœr,

0601060201/168. sıııııııııı jııııı sı:ııııı tyfti jœr jœr.

0601060201/169. sı:ııııı yfııı qavıııııam qajıfædi jœr jœr,

0601060201/170. qelımdæııı qef yzic mæııfædi jœr jœr.

0601060201/171. sen ıtæjııııı yjııııı mexmœn edııı jœr jœr,

0601060201/172. fııııııı sanduıı ystııııı ejııııı edııı jœr jœr,

0601060201/173. fııııııı sanduıı ystııııııı tœjııııı tyftııııı jœr jœr.

0601060201/174. ɛn qelɪŋja qajʃi ɒlɪp baχmæl pɪʃtɪn jɔr jɔr.

0601060201/175. qat qatcɪnæ qaltamæ qatlanædi jɔr jɔr,

0601060201/176. quzdi ɒlɪp jæŋjasi ɒtlanædi jɔr jɔr.

0601060201/177. quzdi ɒlɪp jæŋjasi turæ tursɪn jɔr jɔr,

0601060201/178. ɒχ sællalɪc ɒtæsi qɔzi belsɪn jɔr jɔr.

0601060201/179. ɒχ syt berjan ɒnæsi ɒzi belsɪn jɔr jɔr,

0601060201/180. ɒχ syt berjan ɒnæsi ɒzi belsæ jɔr jɔr.

0601060201/181. yjdæn ʃuɒqqan quzlardi baχti belsɪn jɔr jɔr,

0601060201/182. tæχtæ tæχtæ kœpɪrɪ:c taχti belsɪn jɔr jɔr.

0601060201/183. paɟkambærdi quzɪdec baχti belsɪn jɔr jɔr.

0601060201/184. mæn tukʊljan vaχtɪdæ ɛʃæ mœmamɪzdi ʃaɒquɪɾjan_æcan.

0601060201/185. ɛʃæ ceɾandæ mæn tukʊlɾandɛjla ʃu kœzɪmdæn bɪr jɪltɪræq maʃɪndɛj
bɪr ɒχ nærsæ kœrɪnɪptɪ, kœzɪmdi ɪʃɪdæ.

0601060201/186. “ɒɔj ɒtmaχɔ:n, quzɪɔ xɪcɔjæʃʃɪlɪc tukʊlɪdɪ:, quzɪɔnɪ kœzɪdæ ɒjɪ
bɒr_æca:n, buni bɪr xɪcɔjæti bɒr, buni ɒtɪnɪ ɒjɪtɔdʒɪχɒn qeɟæjli:ʃ”, dɪjan_æcan.

0601060201/187. dɪɾandæ ɛʃændɛj quɔɔɔp “ɒjɪtɔdʒɪχɒn” qeɟjan_æcan.

0601060201/188. ʃɪlla ɪʃɪdæ enɛj χalɪɔ ɒj ɟeqɔɔɔp cɛtcan_æcan, ʃu ɒtɪndɪ sabæbɪdæn.

0601060201/189. bɔʃqa ɒt qeɟsæ ɟɔqalmas_æcan.

0601060201/190. ʃunɪɔ yʃɪn_æm apæm aɟtær_idɪ, “bɔɔa:m sɛn, sɛnɪ mæn zɛ:rka
kɔttæ quɟammæn, sɛn ʃændæqa tukʊlɾansæn quzɪm” duɔp aɟtær_idɪ.

0601060201/191. ɪlɾaɟɪ campɪrlar qɔtɪrmæ quɔɔɔr_idɪ.

0601060201/192. mæn kyʃætæjlaq χaɒɔɔda aɟtɪppænu ɛʃæ esɪɟja cemæj qɔptɪ.

0601060201/193. qɔtɪrmænɪ quɔɔɔp qɔzɔɟja ʃɪræjɪlɪc quɔɔɔp pɪʃɪrær_idɪ.

0601060201/194. æfæqqa kylja tijæp, quzærtip, tŕæjlic quŕup piŕip turip ŕalijini berær_idi.

0601060201/195. jesæn jejip celar_idi bŕam.

0601060201/196. qŕtirmæni ŕu qŕzanja tæŕlæp turip, iŕŕja jŕk besæ jŕŕ sŕtunær_idi, pijæz tækrælar_idi, tŕpcandi sŕtup turip tŕæjlic quŕup quŕarit tæ.

0601060201/197. ŕalijini enej qu:p quzuŕ belip piŕær_idi bŕjeji.

0601060201/198. endi u vaŕttae, antŕæ mintŕæ jeŕŕŕilij_am bejan.

0601060201/199. aŕar bir mexmŕn ciŕip cesæ “dærrŕv ŕamir juŕŕŕvŕilar quzlar” duar_idi.

0601060201/200. extæ nŕndi darŕŕv piŕip, qŕtirmæ quŕup, tŕæjlic quŕup betija sarjŕklardi qujip, ŕp ciŕip tŕvak minæn qejip qejær_idic.

0601060201/201. birini sindirsæ ŕalijini birini mandej quŕup tŕæmiŕip jer_idi, tŕæjlic belip.

0601060201/202. undæn cejin zŕkaræsi bŕr_idi .

0601060201/203. zŕkaræ jŕpæ:rdi, maccani unidæn.

0601060201/204. tumalaq quŕup tændirja jŕpær_idi.

0601060201/205. qup quzuŕ pijæz qejip, murŕlardæn qejip...

0601060201/206. æŕindæqa nŕŕar bŕr_idi iljari.

0601060201/207. atæla quŕup, jærmæ qup qejær_idi.

0601060201/208. atælani undæn quŕladi qekŕip, jærmæni bukdajdæn.

0601060201/209. ŕundej quŕup iŕ quŕlar_idic.

0601060201/210. nŕn jŕpær_idic.

0601060201/211. qejdi, rŕsæ: sytlic qejlardi sŕkŕp turip qatuŕ sŕlar_idi.

0601060201/212. qatuŕŕ qŕkæŕin_idi.

0601060201/213. uni qŕkæŕin duŕp qejær_idi.

0601060201/214. rŕssæ_jæm qejik belip, tŕæjlic belar_idi.

- 0601060201/215. iſſeſi iſſciſi celar idi bōlam, qatixūniſſi.
- 0601060201/216. eneſi ceſiſi mōlſi sytini syzmæ qūlūp, qurūt qūlar idi, ezær idi.
- 0601060201/217. mexmōllar ceſæ eziſi, ſarjōkſi ſer jōq qūp qeſær idi, qarinja tiqūp.
- 0601060201/218. ſer jōkſi qarinja tiqadi.
- 0601060201/219. qajmakſi tōrtip turip, mōſinæja jōmæſæ ky:ja piſær idi.
- 0601060201/220. ky:ja piſæ mantſæ mantſæ jōx tyſædi.
- 0601060201/221. uni tumalaq qūlūp turip ene ceſiſi qōzanja piſiſiſi, nimæ qarinja tuqūp, tuzlāp qeſær idi.
- 0601060201/222. uni mexmōllar cejandæ, qurutti eziſi turip, ſer jōkſi eritiſi turip qujær idi.
- 0601060201/223. qurūt minæn ſer jōk duſi eſæni ajtædi.
- 0601060201/224. ſundeſi qūlūp berær idic.
- 0601060201/225. endi xōzir ſalt antſæ mintſæ jeqatūp cetjæpti bōlam, bu ſaltlarſi.
- 0601060201/226. ſer jōkſi qujſæ qū:p qūzuſi bēp qōlar idi.
- 0601060201/227. qūmiz qūlūſær idi bijælardæn ſōkūp.
- 0601060201/228. o:z qūmizini ſōnaſca ſōſæ rōſæ ſiſræjlic belar idi.
- 0601060201/229. ſōnaſti etſcini ſeſiſi, teriſini pytiſi ſidivōlar idi mandeſi qūlūp.
- 0601060201/230. ſidiriſiſi, ulardi burſæjlarini, aliſi putlarini bajlap, ſōnaſt qūlūp, eneſi bir yſtæ jōkōſti mandeſi qūlvōlūp turip, ſōnaſti ciſidiſi, uni ſōmandi jōqūp turip iſlar idi tytynija.
- 0601060201/231. iſlap turip xaliſini rōſſæ ſiſræjlic qūlūp ilap, vſlap bōjeſini jæxſi qūp turip eneſi qūmiz qujær idi.
- 0601060201/232. uni ſōnaſti qūmizi rōſæ: jæxſi beladi.
- 0601060201/233. “ſōnaſti qūmizi cepti” duſi rōſæ iſſær idi iljari bōjlar.
- 0601060201/234. xammæſi, cejanſi mexmōllar...
- 0601060201/235. ſundæqajdi bōlam.

0601060201/236. qurut, syzmæ qurhunar idi.

0601060201/237. syzmæni jæm qarinja sɒp qejsæ, tuzlap turip sɒp qejsæ, qurftæ
eʃændæn pitʃæ minæn ejip ɒlvɒlip turip ɒqatca qeʃip itʃær idi.

0601060201/238. sujuk ɔ:qat quræ bɒjeʃini tʃæjip tʃæjip eʃæni itʃær idi qujip.

0601060201/239. qejdi sejsæ “qarinini pytin aberilar” dur idi.

0601060201/240. pytin ɒlup turip xaliʃi yʃini cesip turip, tæcip, tɒzælap, alijini ɒʃlap,
tɒzælap turip, eneʃ ilip qejær idi.

0601060201/241. pufec qurup pydæp turip, iʃirip, eʃænja ene cejin qajmaɁdi jɒq
qurup sɒlar idi.

0601060201/242. syzmæni xaltæja qujip turip, uni syzmæni suvini sirqutip turip, tuz
qeʃip tuzlap, qarinja tiqar idi iljari.

0601060201/243. eneʃ qajnætɪp turip qatɪɁdi, qurut qurɒlar idi.

0601060201/244. qɒzɒnja qajnætædi syzmæni.

0601060201/245. qajnætɪp turip enecə qurut qurɒdi bɒlam xaltæja qujvɒlup, uni
bɒstirip...

0601060201/246. mæjdæ qurut jæqurndæ tʃiɁti, jæqurndɛjla tʃiɁti.

0601060201/247. iljari qurut qurɒlar idi, kɒttæ qurut, ezæ turjan qurut qurɒlar idi.

0601060201/248. ʃu syzmæ qurɒlar idi, sarjɒq qurɒlar idi, qarɪn jɒq qurɒlar idi.

0601060201/249. qarɪndi jɒkɒ ræsæ jæxʃi belar idi.

0601060201/250. qurɒmizdi sezoni manæʃi vaxtɪjaʃæ beladi.

0601060201/251. endi mindæn bi jæqqa xylcar tʃiqur qɒɁdi.

0601060201/252. endi mindæn bi jækɒja sɒvɒk beladi, kyz celdi.

0601060201/253. xylcar juldiz, kɒttæ juldiz tʃiqur qɒɁdi.

0601060201/254. eʃændæ “xylcar tʃiɁti” diʃdi.

0601060201/255. qurɒmiz kæp ɒdamja jɒxmaʃ qɒɁdi.

0601060201/256. bundæn bijækɒja rɒsæ jæxʃi, ɛɪ dɒri vaxti belɁdi, etti.

0601060201/257. jærjri bijælar tuqqan vaχttæ, majdæ tukadimi, majdæ tuχsæ, apræl majlardæ tukadimi, manæfī vjja tfejīn, avgusca tfejīn itfīp pytæt tæ.

0601060201/258. sœkmał duwp qejædi.

0601060201/259. sœkmœłuni itfædi.

0601060201/260. eferdæn sœkuv_æla itfæ turjanini “sœkmœł” dijdī.

0601060201/261. endi antfæ mintfæ dœrilicca itfīfædi.

0601060201/262. uni_jæm, œzini vji bœr, jili bœr.

0601060201/263. bundæn bi_jækuvja kœp_æm, mæzæsi_jæm bœmœ:di.

0601060201/264. vta bœbalarimiz_æm mœł qej bœqar_idi.

0601060201/265. tyjælarimiz bœr_idi, ræsæ.

0601060201/266. tyjælar bœr_idi ...

0601060201/267. endi bœłam u vaχttæjilar ba:ri etti.

0601060201/268. bœjlardi ba:rini antfæ mintfæ bœsmætfīlar celip, tenæp, u_jæqqa, bi_jæqqa qułufīp, xi:la belīscan.

0601060201/269. endi bæribir qelidæ bejan dæ.

0601060201/270. tŷytŷyœ dijan ilquvni utfejri beladi, vtti.

0601060201/271. vœ sejiladiju, qfī vtti utfejini, mantfæ mantfæ qułup quœquœfvœłup, neftæ tŷiχsæ_jæm, ettiætæ tŷiqadumi, quœχtæ tŷiqadimi vtti gœfīni, jœkvni cesip turip, œrœlaftirip turip œfœni utfecca tiqadi.

0601060201/272. tiqup tŷytŷyq quładi bœfejini.

0601060201/273. tŷytŷyq qułup ecci bœfīdæn bajlap, qœzœvja sœłup neftæ bœsæ_jæm piŷīrædi.

0601060201/274. enej uni mandej qułup ecci byxlaŷip turip...

0601060201/275. iljari quœkvœz yj bejan, qœræ yj duwp qejær_idi bizdi ræsīmdæ...

0601060201/276. tyrclardæ qœræ yj duw_idi iljari, endi χœzir quœkvœz yj bœp qœłdi...

0601060201/277. qœræ yjdi bœrfæjlarīja alijindej qułup ilip qejær_idi.

0601060201/278. qatfæn bir jæxſi mexmøllar cejandæ fŷyŷyædi nlip turip, ertæja qejip cesip, tønvaqqa snp qejoræt tæ.

0601060201/279. tøj qusæ_jæm fŷyŷyq quŷlar_idi, bōŷqa quŷsæ_jæm fŷyŷyq quŷtuŷip ilip qejær_idi.

0601060201/280. ŷæni fŷyŷyæ dur_idi iljari, ilquŷni itŷejidæn belar_idi bu.

0601060201/281. iljari bir vtæsi ætsæ_jæm, enæsi ætsæ_jæm, bir ertæ jōŷ ætsæ_jæm bōŷhardi qōta:r quŷp qejip, mantŷæ mantŷæ kœx tæjæædi qelija berip kœxmæc rōmōŷfæni qelija yŷlatip, jivlatip qejær_idi.

0601060201/282. meni bir extæ...

0601060201/283. endi vtæm minæn tuxuŷŷcallar bōr_idi .

0601060201/284. en kōttæ vtæmiz ætcan.

0601060201/285. æŷændæ, quŷjæ bōr_idi dumbulæædi quŷjæsi.

0601060201/286. æŷi quŷjædæn repæræja fŷiqqanda sanæt ajtær_idi, jivlar_idi.

0601060201/287. uzu:n silan kœjnæc cijærdic, zænjōri.

0601060201/288. cijdirjan dæ endi...

0601060201/289. bōŷidæ qōræ rōmaŷ, mandej ŷōpæn jōpinip celar_idi.

0601060201/290. u vaŷttæ ŷōpæn jōpimmæsæ dzydæ: ajip quŷlar_idi bōlam.

0601060201/291. vtæsi ælsæ_jæm, acasi ælsæ_jæm, amæcisi ælsæ_jæm, bōŷqa quŷsæ_jæm æŷæ ŷōpæn jōpinær_idi.

0601060201/292. æŷæædæn jivlap tyŷip celjætcanæ, vœajnilardi, inilardi ŷōtillari ældini tæsi_bōrip, ecci qelidæn yŷlap celar_idi ŷalijini, jivlajætcanæ.

0601060201/293. ecci qelidæn yŷlap celip, enej yjja cizizær_idi.

0601060201/294. ŷændej quŷlar_idi.

0601060201/295. ŷpzir undaqa jœk bōlam.

0601060201/296. æŷjyæ ætirvōlip ræssæ sanætini ajtip, qōŷæxūni ajtip turip enej yjja cizip ætirip, yjyæ jivlar_idi.

0601060201/297. ɣammæsi qɔtaɣa turvɔlip jɪɪlafæɾ_idi.

0601060201/298. endi, monɔ qeqqustæn ɣedzæjini ætip cetcallar besæ..

0601060201/299. meni apæm afɪndaqa qɪɪɪdi...

0601060201/300. “bɔlam seni ɣedzæjiniɾ ætti, jɔf jɪjɪt ætti, qɔræjɪni kœrsætɪmæ efɪcca. besæɪada turɪp efɪcca su: ɥɔɥɥɪmæ, jɔmæn beladi”, dup uzu:n kœx kœjnæjɪdi ciɪɪɪɪɪp, bɔɥɥɪmɣa qɔræ rœmaldi sɔp qejjan.

0601060201/301. enɛɾ cejin, ilɣari salttæ ajæl ciɥini ɥɔɥɥɪni jɔzip qejæɾ_idi.

0601060201/302. qɪɪɪ bɔɪa minæn œɪɪɪl bɔlani yɣlammæstæn turɪp turɪɪɪɪ qurɣan besæ efæni ɥɔɥɥɪni jɔzip qejæɾ_æcan.

0601060201/303. efændæ kœz ɔɥɥmæstæn turɪɪɪ qurɣani rɔs belarcan, anɪk belarcan dæ, belɣisi efɛjcan, ɣundæqejcan.

0601060201/304. jœk eccɪɪɥɥisi belɪp teccan besæ ɥɔɥ jɔzɪɪmejdican.

0601060201/305. meni efændej qɪɪɪɪɪp apæm, qɪɪɪɪ_kyn œtirɣan.

0601060201/306. qɪɪɪqɪ beɣɪɥæ mɛɣɣa qɔzan ju:dɪɪmæjan, efɪcca su:ɣa, aɪɪqqa su:ɣa ɥɥqarmajan, efɪc ɣɪɪɪɪɪɪmæjan, tolka mæɣerdæjɪlar, œzɪmɪzɪɪɪɪɪlar qɪɪɪɪɪɪ_jɣɣan.

0601060201/307. apæm efæɣɣa kyjɪ:v_æla, apæm ɥɔɪɪmɣa kyjɪp, jɪɪi œtcandæn cejin_æla, ertæsi ɔkɪɪp qɔɪɪdi dæ.

0601060201/308. mɛɣɣa kyjɪ:v_æla ætip cetcan.

0601060201/309. “ɔɪɪi bɔɪa minæn qɔɪɪdi:ɾ, endi qandej belasæn, seni kynɪɾ qandej beladi” dup.

0601060201/310. endi œtcallardi jœɣlasæɾ ɣammæjœq celɔ:rædi bɔlam.

0601060201/311. œɪɪɪɪlar dɪɣan œ:j jɔmɪn,

0601060201/312. kyjɪɪɪæɾ belɪdi ɣar zɔmɪn.

0601060201/313. tɔ: aɪɪɪdæjɪ næjɥælar

0601060201/314. pæjɪɪɪballar celɪp syjænæɾ.

0601060201/315. pajkamballar ætcan sørn,

0601060201/316. xøllarja celip cim jiklar.

0601060201/317. jænæ bittæ nærsæ bōr, ajti beræmæn xōzir.

0601060201/318. meni bir bōlam armijæja cetmæj turip...

0601060201/319. maſini kōttæ acasi, ulukbej dijan bōlam...

0601060201/320. bōlamja mēn ajttim dæ...

0601060201/321. "ulukbe:c"...

0601060201/322. bir kōttæ ōtimiz bōr idi, minip ce:tti su:ja.

0601060201/323. "apæ sukarip celæj" duwp.

0601060201/324. "bōlam extijæt bejin æ, kōttæ ōt, xufjōr bejin æ" duwp...

0601060201/325. jōſit tæ...

0601060201/326. qaræsæm jeq.

0601060201/327. enej o: jelja ſiqup qaræ:p turdim.

0601060201/328. bir vaſttæ qaræsæm celjæpti.

0601060201/329. enej cejandæn cejin, "vōj ajlanæj bōlam celdimi jæ? jōmæn qōrqup cettim æ, bōlam a:, seni qatſæn celar icin duwp". duwdim.

0601060201/330. enej yjja celdic, etirdic.

0601060201/331. ſvōj iſi:b etirip mēn ajttim enej, "bōlam bittæ nærsæni ajti beræj, jyræjinja ōp qōjin" duwdim.

0601060201/332. "nimæ apæ", duwdi.

0601060201/333. "sen qula:x sōp turjin mēn ajti beræmæn", duwdim.

0601060201/334. "ōtindæn qamſi qelimdæ,

0601060201/335. ōt minip cettim uzaqqa.

0601060201/336. mēn cejiſæ qōnaſat qumæstæn.

0601060201/337. apæm turipti jelimdæ".

0601060201/338. durb_jiðlajin duðim.

0601060201/339. "funi ajtip qejsæn beladi bðlam", duðim.

0601060201/340. dursæm bðlam jiðlavðrsæ belami, "qajævdæjini ajtæs apæ" duðp.

0601060201/341. "funi ajtip jiðlajin bðlam, yjæt bðmæjin eldi iðfida. apæsini funtfælic
jæxji kærærcan" duðp ajtæt tæ dursæm kyladi.

Özgön ilçesi

Döñ-Bulak Köy Meclisi

Dön-Bulak Köyü

Kaynak Kişi No: 06 01 14 05 01

Boy Adı: Tüyaçı

Kayıt Yeri: Döñ-Bulak

Kayıt Tarihi: 20.08.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Galat Holboyev

İkamet Yeri: Döñ-Bulak

Doğum Yeri: Döñ-Bulak

Doğum Tarihi: 26.01.1934

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2005'ten beri dul

Mesleği: Emekli Soför (Biçerdöver)

Öğrenim Düzeyi : 5.Sınıf

Dil bilgisi: Kırğız, Özbek ve Rus

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü : Türk Boyları ve Halk Bilimi ürünleri

0601140501/1. тырч қыр_беҕ уру:җа бөлінәди.

0601140501/2. “бөһәс” диди, “құсә көз” диди, “тыҗәтҗи” диди, “қувақолмак” диди, “callar” диди, undәnce “gөf jemәs” диди, “gөrҗa bотmәs” диди, “сухан төпи” диди.

0601140501/3. ыҗтоҗтә “сухан төпи” көп.

0601140501/4. мiрзәлар сухан төpidән.

0601140501/5. тырclar қыр_беҕса бөлінәди, қыр_беҕ уру:җа.

0601140501/6. aslija qaræjandæ ntæsi bittæ.

0601140501/7. ba:rija nt qejjan dæ.

0601140501/8. nt qejifti biljam_mæs burun.

0601140501/9. bejija, monø misøltfün bejija qaræp turip, beji uzun besæ “sen tyjætji” dup qejjan.

0601140501/10. kœzi pisca besæ “sen qusæ kœz” dup qejjan.

0601140501/11. fündej quhtup æzija qaræp turu:væla tyrclar nt qejip qejjan burun tærixtæ.

0601140501/12. qfintfyn aptija qaræp turu:væla nt qejip qejj:jan.

0601140501/13. misøltfün "gœf jemæs", gœf jemæjan dæ.

0601140501/14. qfintfyn ulardi "gœf jemæs" dup qejjan.

0601140501/15. “gœrja bœtmæs” dijan, qanni kœttæ bejan.

0601140501/16. fu gœrja n_bœrjan vœxtæ siœmej qojan.

0601140501/17. “a:, bu gœrja bœtmej qœldi” dup enecœ textæp, gœrdi nœzini kœttææ:q qujan.

0601140501/18. xammæsi tærixtæ qojan, ntæ buvamizdæn.

0601140501/19. mæn tyrclardi "tyjætji" tepidæn belamæn.

0601140501/20. dumbulakda "bœhas" bœr, “callar” bœr, “qusæ kœz” bœr, “tyjætji” bœr, “quvæqœlmaœ”_bœr.

0601140501/21. bœf urix bœr.

0601140501/22. biœ mafærdæ tukœlib_œscammiz.

0601140501/23. xammæsi belip bir ytf jyzja jœquun yj bœr.

0601140501/24. tyrclardæn bœfqa quœrœuzlardæn œjællar bœr, œzbejlardæn_œm œjællar bœr.

0601140501/25. ular tyrclarja erja tejip, celin bœp œjallar.

0601140501/26. mæn nejizi mafættæ tukœlip œscammæn, sæxsæn tœrdæmæn.

- 0601140501/27. ʁtæm_æm apæm_æm bittæ urɪkdæn bejan.
- 0601140501/28. biɛrdæn kɔttæ su: tʃɪqadi, buɫaq.
- 0601140501/29. ʃu ʃæxarja berædi su:di.
- 0601140501/30. baɣmæl dijan mɔzærimiz bɔr.
- 0601140501/31. burun ɣutajlar cep turip maʃerdæ sɔ:da quɣjan, burɪnɟi vaɣttæ.
- 0601140501/32. ʃunɪn yʃɪn biɛrdi baɣmæl duɔp qejjan.
- 0601140501/33. bɔzardi biz mɔzæɹ quɔp qejjamɪz dæ.
- 0601140501/34. biɛɹja kœp ɔdam qejɪɫjan.
- 0601140501/35. tyrclar dumbuɫakdæn bɔʃqa œzjan rajondæ bɔr, aju:dæ bɔr, bestændæ bɔr, œzjaɹɪʃtæ bɔr.
- 0601140501/36. enecɛ monɔvi kurasnɪj maj dijan jɛrlar bɔr aʃɛrlardæ bɔr.
- 0601140501/37. u_ɛerdæjɪlar quɔaɔpɫmaɔ.
- 0601140501/38. ɛɪ kœp œzjaɹɪʃtæ bɔr.
- 0601140501/39. kœp tyrclar œzjaɹɪʃtæ.
- 0601140501/40. bir birimiz minæn bɔrdi celdi quɫamiz.
- 0601140501/41. misɔɫʃun tɛj quɔsæɟ_am, œlim jɛtim besæ_ɟæm bir birimizdi tʃaɔquɹæmiz.
- 0601140501/42. aju:ja bɔræmiz, bestæɲja bɔræmiz.
- 0601140501/43. monɔvi pasci œzjandæ tyrclar bɔr, unja bɔræmiz.
- 0601140501/44. pasci œzjandæɟi tyrclardi tyjælas duɔp qejædi...
- 0601140501/45. tyjælasca bɔræmiz.
- 0601140501/46. tyjælas, jɛrdi ɔti.
- 0601140501/47. jɛɫ ɛɟri bejan dæ, ɛʃæ jɛɫja qaræp ɔt qejjan.
- 0601140501/48. aju:dæ burun aɟɪɫlar kœp bejan.
- 0601140501/49. ɛʃæn_ʃɪn aɟɪɫdi nɔmɪja qejɪp qejjan dæ.
- 0601140501/50. qamɪʃ bɔsɪb_ɟɔtcan jɛɹ bejan.

0601140501/51. cejin el bōrip bōrip, enece ular jēqatup cetcandæn cejin aju: bēp qōjan dæ.

0601140501/52. bijerdæji ȝatqti deȝqōntfīlijī fō:lu ecadi, macca ecadi, bukdaj ecadi.

0601140501/53. t̃fōrvadæ mōt bōqadi, qēj bōqadi.

0601140501/54. kōpintfæ fūndæqa.

0601140501/55. kōpiræ:q mōt qēj bōqadi.

0601140501/56. qūz beriftæ...

0601140501/57. birintfī qūz minæn bōla ȝaplaſip maqul besæ ekul tōmandæn vȝsōqaſar jō:t̃fī belī bōrædi.

0601140501/58. bōrjandæn ce qatundi pitfædi.

0601140501/59. qūz bōla septi tæxlap bir mōſinæ quladi.

0601140501/60. bersæ entfī qulup qejdæn berædi, tyjædæn berædi, ottæn berædi.

0601140501/61. bōj besæ ȝammæ nærsædæn berædi.

0601140501/62. otæ buvamizdæn qōjan salt fūndej.

0601140501/63. bōla ȝæm tukuljandæ vōæn ajtip ot qejædi.

0601140501/64. ȝammæ nærsæ extæ.

0601140501/65. misōltfūn abduvōxit, alisulajmōn, imōmæli duv pajkambærīmizdi kyjōvini otini qejip, extædæn qulub ajtædi.

0601140501/66. vōdamdi otī bittæ beme:di tyrcſardæ, extæ.

0601140501/67. ejini vōma ulaq.

0601140501/68. ejinimiz otæ buvamizdæn berī ulaq.

0601140501/69. bizdæ ulag bēp cejan.

0601140501/70. salt sanæ:miz fūndej.

Kaynak Kişi No: 06 01 14 05 02

Boy Adı: Tüyaçı

Kayıt Yeri: Döñ-Bulak

Kayıt Tarihi: 20.08.2017

Kaynak Kişinin Adı ve Soyadı: Turgunoy Hasanova

İkamet Yeri: Döñ-Bulak

Doğum Yeri: Döñ-Bulak

Doğum Tarihi: 17.07.1940

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1956'dan beri evli

Mesleği: Sütçü (1967 Milletvekili)

Öğrenim Düzeyi : 7.Sınıf

Dil bilgisi: Özbek

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü : Baba Mesleği ve Köy Göçmenleri

0601140502/1. tödživnj ɣalpæ duwp qɔjær_æcan kottæ buvalarimizi.

0601140502/2. ɣalpæ dijanı kottæ dömillä dä, kottæ dömillä.

0601140502/3. tödživnj ɣalpæ duwp, citæpti köp eqııjani tækrælic kœzi textæmæj tuɣjan bœp qɔjan_æcan.

0601140502/4. kœzdi qpræsi textæmæjdijcan, bir džɔjdæ.

0601140502/5. qfındej teɣirmændi textæjanini_ɣæm bilar_æcan, ndživnɔzja jyc cejanini_ɣæm bilar_æcan.

0601140502/6. “etir mæjæɣa, teziræɣ tɣıq, ndživnɔzja jyc celdi, teɣirmæn ajlanjæpti, quruq, jœm jœq” duwr_æcan.

0601140502/7. “jem” dijanı bukdaj sölif ceræj_acan, macca sölif ceræj_acan.

0601140502/8. burun jærkatfæq dijan belar_idi.

0601140502/9. jærkatfæq duwp tɔf beladi extæ, ertæsidæ mandej nimæsi beladi...

0601140502/10. afindæ jænæ bittæni sɔladi.

0601140502/11. ystidæn mandej siqumla:p bukdajdi sɔp turædi, jærkatfækdı mandej
ajlantiræmiz.

0601140502/12. afindi ajlantirjandæ un qurɔup tɕiqarædi, jærmæ qurɔup.

0601140502/13. dycci tɔf_æm belar_idi.

0601140502/14. dycci tɔftæ fɔ:lɔ jæntɕir_idi, bukdaj jæntɕir_idi.

0601140502/15. ajlantirip qejvɔlip turip, tejeræ:c qurɔup qejvɔlip, jæntɕir_idi afindi.

0601140502/16. fɔ:lɔni_jæm afindej qurɔup jæntɕir_idic, ajlantirvɔlip.

0601140502/17. afindæ jærmæ tɕiqarædi.

0601140502/18. meni ɔtæmdi apæsinicidæ bɔr_idi .

0601140502/19. mæn qurqurɔntɕi jilmæn, tukɔlɔjan jilim.

0601140502/20. jɔɔkɔɔz qurɔzmæn.

0601140502/21. aca yca jeq, ejatɕi siɔɔil jeq.

0601140502/22. xudɔjaɕkyr æm_bittæ bɔlam bɔr.

0601140502/23. apæm ɔtæm ætip cetti.

0601140502/24. ɔtæm urif veterani bejan.

0601140502/25. kɔttæ buvalarimiz eɕændej qurɔup ætcan_æcan.

0601140502/26. bɔj bejan_æcan.

0601140502/27. mɔl qejlarini æzbɛjistændæn xajdæp cejandæ jetti kyn, sæcciz kyndæ
jetip celar_æcan.

0601140502/28. turpaxlar maɕintɕæ belip kætærilip cetær_æcan, xaliji mɔl qejdi
kœplijidæn.

- 0601140502/51. beriji ærijlar bōr eſijdi aldidæ, v̄lmalār bōr...
- 0601140502/52. apæm ceſiſr χptin_idi.
- 0601140502/53. “ce bōlam, v̄l jē” duop...
- 0601140502/54. mēn bittē:dim, cim cesæ celar_idi ſu jerja.
- 0601140502/55. “q̄w̄zim ſular minæn beſin” duop xit̄ſ n̄arsæni aĵæmæs_idi.
- 0601140502/56. asæl t̄ſele:larimiz bōr_idi , asæl turær_idi.
- 0601140502/57. v̄tæm rajis belib_ætcan.
- 0601140502/58. v̄tæmdi asæl t̄ſeleji bōr_idi .
- 0601140502/59. kuurapsop dijan eris qarær_idi.
- 0601140502/60. nadijæ dijan aĵæli bōr_idi .
- 0601140502/61. kottæ saræjimiz bōr_idi , manæ tōmdi ennidæ.
- 0601140502/62. eſæ saræjdæ bittæ v̄t, tōerttæ mōl, qej turær_idi.
- 0601140502/63. t̄ſet̄ſellar kœp jil jæſædi maſettæ,
- 0601140502/64. billa eq̄w̄dic.
- 0601140502/65. birint̄ſi kuſlaſtæn bōjlap billa eq̄w̄dic.
- 0601140502/66. jettint̄ſi kuſlaſti eq̄w̄p pytæmiz diĵandæ enej ulardi, t̄ſet̄ſellardi enniĵa qajtærĵan.
- 0601140502/67. monō adirdi yſtidæ m̄urzæsi bōr, t̄ſet̄ſellardi m̄urzæsi bōr.
- 0601140502/68. maſi bizdi repærædæ, tepædæ.
- 0601140502/69. χp̄zir jænija d̄z̄vj ſoliſti.
- 0601140502/70. t̄ſet̄ſellar celip, maſi ſamōvar tyſcan vaxtidæ, mæcarip eris duſextir bōrit tæ...
- 0601140502/71. t̄ſet̄ſellar celip œljallariĵa maræca, mæjlis q̄w̄luſip, etirip qurχon eq̄w̄ſip cætcan.
- 0601140502/72. tōerttæ t̄ſet̄ſen ceĵan.

0601140502/73. ʔɪræq sile:miz, paχtædæn ʔɪræq sile:miz.

0601140502/74. nvæla χudn:ni jeliʒa.

0601140502/75. ceʒin, “aziz avlijnlaʒa, kæzdi piri kœssaʔ ntæni χaqquʒa, bɔʃti piri pɔzɪl ntæni χaqquʒa”, duwp ʔɪræq sile:miz.

0601140502/76. endi mɔʃinæ pɔʃinælaʒa uʃuʀiq sɔla tuʒan besɛc, “dɔvut paʒkambærði χaqquʒa, jeldi piri jeldæʃ ntæni χaqquʒa”, diʒdi.

0601140502/77. su:lar ɔʃqun tɔʃqun besæ, “su:di piri sulajmɔn ntæni χaqquʒa” duwp qeʒæmiz.

0601140502/78. ɔtti piri ʃɔmaʔ ntæ, mɔldi piri zæɲʒi bɔba beladi.

0601140502/79. qeʒdi piri ʔɪpæn ntæ beladi.

0601140502/80. aʃilaʒa ʔɪræq qeʒæmiz, ʃulaʒa atæp.

0601140502/81. bɔχɔrdæ, quʃ ʔɪqɛ:j diʒan vaχtidæ, rɔssæ ʔɪllalardæ aʃilaʒa atæp ʔɪræq qeʒæmiz.

0601140502/82. ʔɪrækdɪ paχtæni nɔvɪp turip, aʒtip, paχtælardæn yzɪb_yzɪp, aʒtɪb_aʒtip turip jɔklap, ɛʔæqqa sɔluwp gyɣyt ʔaquwp, quɣɔn equp, duvɔ quwp qeʒæmiz.

0601140502/83. bismɪʔχuʀ raxmɔni raxi:m.

0601140502/84. meni qelimmæs tœræ buvamdi qeli.

0601140502/85. æzɪpdæn sœrejmaen ɔʔɔ, æzɪpdæn tilejmaen ɔʔɔ.

0601140502/86. ʃɪpɔ beʒin parvardɪɔr eʒam.

0601140502/87. meni apæm tœqquʒ jil tœræmæstæn jyɪp enecɛ meni tilap, sœræp, tœrælardi etæʒɪʒa sɔluwp_jyɪp ɔʒan_æcan.

0601140502/88. tœrælar kɔttæ dɔmillalar.

0601140502/89. ɛʃælaʒa bɔɪɪb_jyɪp enɛj mæn apæmdi beʒɪdæ beʒan_æcammæn.

0601140502/90. enɛj tuqqandæn ceʒin tœræzæʒa sɔluwp, bɪr jækɥʒa meni sɔluwp, bɪr jækɥʒa tezæʒlardi sɔp turip, tɔɪtip, sɔtɪvɔʒan_æcan.

0601140502/91. tœrælardi tœnini etæjja mandej qutur sop turip, enece tœræzæni bir jækurja tezæjdi solum, bir jækurja meni solum, tortip, sarpæ qutur enece meni vjan æcan.

0601140502/92. meni qelimmæs tœræ buvamdi qeli besin.

0601140502/93. vtf cinnæ besær tñiq, sux cinnæ besær tñiq.

0601140502/94. buræm buræm jellaŕja bœr.

0601140502/95. jeldæ vqqan su:larja bœr.

0601140502/96. tili jœmændi tilija bœr.

0601140502/97. duuli jœmændi duulija bœr.

0601140502/98. meni qelimmæs tœræ buvamdi qeli besin.

0601140502/99. ælic cinnæ tñiq.

0601140502/100. bu paquŕdæ nimæ quŕasæn, tñiq.

0601140502/101. ajækurðan cirsær bœfðæn tñiq, bœfðæn cirsær ajækurðan tñiq.

0601140502/102. sæzlaŕandi sæziŕja, kœzlaŕandi kœziŕja bœr.

0601140502/103. qanni kœttæ bœjlarja bœr.

Özgön İlçesi

Döñ-Bulak Köy Meclisi

Özgörüş Köyü

Kaynak Kişi No: 06 01 14 01 01

Boy Adı: Kara-Konos

Kayıt Yeri: Özgörüş

Kayıt Tarihi: 19.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Abdıcappar Calilov

İkamet Yeri: Özgörüş

Doğum Yeri: Özgörüş

Doğum Tarihi: 15.05.1937

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2013'ten beri dul

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi : 8.Sınıf

Dil bilgisi: Özbek

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü : Hayat Hikayesi

0601140101/1. mæn æzım bır mırn tæqqıwz jyz ەttız jettıńfı jılı tuwıwıammæn.

0601140101/2. bittæ vñæm bejan, yf jæfærımdæ vtæm ælıp qvjan.

0601140101/3. ەfæ vñæm kottæjt tæ meni.

0601140101/4. u vaxttæ qıjıńfılıj bejan, urıf bejan.

0601140101/5. qıwıw_bırıńfı, qıwıw_ەccı, qıwıw_yf, qıwıw_tær, qıwıw_befıńfı jıljaıfæ.

- 0601140101/6. ʒfændæ mæn ʋlti jæfær, jetti jæfær bōla bēsæm ceræj æzi.
- 0601140101/7. ʒfæ enæm, ʋtæm æljandæn cejin...
- 0601140101/8. yf jæfærimdæ ʋtædæn qʋjammæn.
- 0601140101/9. enæm æljandæn cejin...
- 0601140101/10. i enæm bʋxti meni:, kʋttæjtti, fʋ dʋvɪɾjafæ jetip celip...
- 0601140101/11. ʒfændæ qʋjɪntʃɪljɪlɐr dʒydæ: kœp bejan.
- 0601140101/12. qʋɪɾ_jetti, qʋɪɾ_sæccɪz, qʋɪɾ_ɬeqqʋzɪntʃɪ jɪllari ætæ: qʋjɪntʃɪljɪ, ʋɾʃæɾʃɪlɪc, u: nɪmælar bejan...
- 0601140101/13. ʋdamlar, ʋpæt...
- 0601140101/14. æljan ʒfæ ʋɪɾʃ vaxtlardæ.
- 0601140101/15. ʒfælardi biz kœɾjammiz.
- 0601140101/16. xattœci ʋdamlar nœn, nɪmæ tœppæstæn ʋʃca æljan_æm kœp bejan.
- 0601140101/17. bizdi enæmiz bʋqʋp ʒfæ kʋttæjtcan.
- 0601140101/18. ʒfæ mæn qʋɪɾ_jettɪntʃɪ jɪli eqʋɪdim.
- 0601140101/19. bɪɾɪntʃɪ kuɾlæstæn tœ: ellɪx tœɾɪntʃɪ jɪljafæ eqʋɪp, ellɪx tœɾɪntʃɪ jɪli enæ cejin biz en tœɾ, en beʃ jæfær belɪp qʋɪdim dæ mæn...
- 0601140101/20. enæ cejin en beʃ jæfærimdæ qʋjɪntʃɪljɪ belɪp jænæ bɪɾ nærsæ tɒpalmæstæn enæ cejin bɪɾœ:di qelɪja bœɾɪp qej bʋqqamman.
- 0601140101/21. beʃ jɪl qej bʋxtɪm ʒfettæ.
- 0601140101/22. beʃ jɪl qej bʋqʋp, ʒfettæn qej mœɾ ʋʃɪɾɪp celɪp enæ cejin mæʃɪ æjældi ʋjammæn, gylbœxœɾ dɪjan æjældi.
- 0601140101/23. ʋɬmɪʃ bɪɾɪntʃɪ jɪllari bœɾalɪj beldɪc.
- 0601140101/24. qʋjɪntʃɪljɪ mɪnæn...
- 0601140101/25. u vaxttæ kælχoz_ɪdi...
- 0601140101/26. bizja pʋɬ jœɾ_ɪdi.

0601140101/27. nimæ bermæsti, mexnæt kyni duþ qejær_idi, mexnæt kynija iſ_nærsæ
jæκ_υdi.

0601140101/28. puł tɔpiſti æzi qujin_idi u vaχttæ bizja.

0601140101/29. ɔłtmiſ ecci, ɔłtmiſ yſ, ɔłtmiſ yſſintſi jili enece sapqoz beldi.

0601140101/30. sapqozdæ tɔmaci ecip sæl qelimiſ puł qarmædiſ dæ enej.

0601140101/31. puł yſlap eſændæn χɔziſ eſæ dɔvirlardæ nimæ qułtup, anæſi_jettæ
bittæ tɔm sɔldim, ciſcinæjinae qułtup.

0601140101/32. eſændæ jæſæp tœſ bɔłaliſ beldim.

0601140101/33. tœrttæ æklim bɔſ, yſ quſ bɔſ, jetitæ.

0601140101/34. jettɔ:ni, tœrtœ:ni_jæm yſlap dɔvſlap qejdim.

0601140101/35. yſ quſdi ſi_qardim.

0601140101/36. ɔziſ eſælardi χammæsi manæ ɔziſ neværælarimdi χuſɔplasæm ettiz
beſtæ neværæm bɔſ, en bittæ ſſeværæm bɔſ.

0601140101/37. α: χudɔ:jaſkyr, ſulardi davoridæ...

0601140101/38. manæ tɔm sɔldi, nimæ qułdi...

0601140101/39. æzim ɔziſ sæxsænjæ ſi_χtim, sæxsæn jɔſtæmæn.

0601140101/40. ɔziſ_æm manæ sæxsæn jɔſtæ etirippiz endi.

0601140101/41. bɔłlar χammæsi yſliſ dɔvſlic.

0601140101/42. bɔłlarimdi en kɔttæsi neværæliſ_æm beldi.

0601140101/43. yſ quſ ecci ækli bɔſ.

0601140101/44. bittæ bɔłamdi em_bittæ bɔłasi bɔſ, sæccistæ ækyl yſ quſ.

0601140101/45. qɔjani yſ ækyl, biſ quſ bɔſ, tœrttæ.

0601140101/46. χammæsi nimæ yſlap dɔvſlap ba:riſi ſi_qariſ...

0601140101/47. ɔziſ men...

0601140101/48. eſælar χar kyni χavar ɔłup turædi mendæn.

- 0601140101/49. fundej qułup, manæ ɛn cendʒæ ɛlim meni.
- 0601140101/50. cendʒæ ɛlim xɔzɪr qej bɔqadi.
- 0601140101/51. ɛfæ jæcca mentʃic, nimæ mentʃic...
- 0601140101/52. qej bɔqat tæ, ɔdamlardicini, ɔzimizdicini jæjlovdæ.
- 0601140101/53. mæn ɔzim iɫlaʃim pytin tʃɔrvadæ ɔtcammæn.
- 0601140101/54. ɛm_bɛf jæfærimdæ qej bɔxsæm...
- 0601140101/55. ʃu kałxozdi qejini_jæm bɔxti:m, mɔłuni_jæm bɔxtim,
- 0601140101/56. nimæ iɫbersæ qułɔ:rdim.
- 0601140101/57. tɔmaci_jæm qułdim.
- 0601140101/58. ene cejin ʃu sæl qelimizja dærmæt tyʃip fundej qułup jyrippiz.
- 0601140101/59. xɔzɪr ɛn cendʒæ ɛlim tɔr jil bɛf jildæn bɛri ʃuɲja ɔtcizjammæn qejdi.
- 0601140101/60. “sen bɔq, meni casipimdi quł, qannɪn tejædi”. duwp.
- 0601140101/61. xɔzɪr bɔquɫʃæpti, ɔjæli ɛcɔvi tɔvja bɔrædi.
- 0601140101/62. mɔł sɔkɔp...
- 0601140101/63. ɛfæ bɛf ɔltitæ mɔłumiz bɔr, sɔkɔp mɔj, qurut qułup ɔzlarini bɔquɫʃæpti dæ endi.
- 0601140101/64. apæm kałxozdæ iɫlaʃan.
- 0601140101/65. ɔtæm jɔɫliɪdæ qej bɔqar_acan.
- 0601140101/66. ɔtæmdi kɔerjan jɛkmæn mæn.
- 0601140101/67. ɔtæm burun tʃɛpæn_acan ɛfæ.
- 0601140101/68. a mæn ɔtæmdi kɔerjanim jɛkmæn.
- 0601140101/69. bittæ ɛfæ apæm meni bɔquɫ, kɔttæjtip, quɫjɪntʃilɪlar minæn kɔttæjtcan dæ endi.
- 0601140101/70. qajnaem minæn qajnaetæm ɔ: ular bɔjɪræ:k_ɔdi.
- 0601140101/71. qajnaemdi xammæjɛkɔ bɔr_idi .
- 0601140101/72. qej bɔr, mɔł bɔr.

0601140101/73. ular iljariji zomanda jæχfi nimæ belip qɒjan_æcan.

0601140101/74. enej ular_æm ɒzjinæ ɛfæ kaχoz, sapqozdæ iɟlap ætip cetti.

0601140101/75. ular ertæræq ætip cetti endi.

0601140101/76. tyrclardi mæn...

0601140101/77. mæn kœp sərærdim dæ muni.

0601140101/78. “monɒvi, bizdi tyrclar qajerdæn ʃiɟqan?” duɒp sərærdim.

0601140101/79. diɟandæ “eræ tepæ zæminidæn ʃiɟqammiz” diɟiɟip qejær_idi ɒtæ enæmiz.

0601140101/80. ɒ: kɒttæ ɒtæ enælarim.

0601140101/81 eræ tepæ zæmini qajettæ?”

0601140101/82. monɒvi...

0601140101/83. ene cejin, jænæ nimæ duɒr_idi, ɛsmænij tyrxti...

0601140101/84. iljari ciɟcinælijimizdæ, u vaxttæ ɒtæ enæmiz aɟtær_idi “ɛsmænij tyrɔ” duɒp...

0601140101/85. bu ɛsmænij tyrɔ qandaqa bejan?

0601140101/86. cejin bizdæ, “eræ tepæ zæmin” duɒp monɒvi tɒdzijiston minæn æzbejistændi ertæsini aɟtædi.

0601140101/87. bizdi ɒtæmiz monɒvi buɟakɒɟi, χedzævɒt, andzændæ ɒtæ ɒnæmizdi nimæsi ɛfɛrlɔ χammæsi.

0601140101/88. apæm ɟuɟɛrlɔ beladi æzi.

0601140101/89. apæm, ɟu_ɟettæ tukɒlip, ɟu_ɟettæ æscan.

0601140101/90. a ɒtæm uɟækliɟ_beladi.

0601140101/91. monɒ buɟakɒɟi, χedzævɒttæn beladi.

0601140101/92. ɒtæmdi ɒtæsi ræjimberdi, ræjimberdini ɒtæsi nimæ, ɒtæsi, ɒɒjnæzær diɟdi.

0601140101/93. kǫjnæzærdæn tærqǫjan bœriqul, sǫmir, ræjimbærdi, qǫzakvǫj duþ
tœrttæ ækʉl bejan u_ǫækdæ.

0601140101/94. tœrttæ ækʉldæn endi, bittæ ækʉl bi_ǫæqqa cejan dæ.

0601140101/95. æfændæn bittæ mæn bi_ǫækdæ qǫldim.

0601140101/96. qǫþjan yftæ ækʉldi bǫþhari u_ǫækdæ.

0601140101/97. qʉzdi bǫþhari_ǫæm u_ǫækdæ.

0601140101/98. bittæ qʉz bejan.

0601140101/99. tær ækʉldi iǫidæ bittæ qʉzdæn tærqǫjan ono bestændi niǫæmbǫj,
qʉrækʉzvǫj, tǫðzivǫjlar bejan æfæ bestændæ.

0601140101/100. qʉzdæn tæræjan æfettæ qǫþup qǫldi.

0601140101/101. a ækʉldæn tæræjan bittæ mæn, bittæ, ræjimbærdidæn tæræjan.

0601140101/102. a qǫzakvǫj, bœriqul, sǫmirdæn tæræjan ba:ri æzbejistændæ.

0601140101/103. burun bǫrdi celdi qʉþup turær_idic.

0601140101/104. ʁpzir endi jæl jǫþilip qǫþup bǫrælmejmiz.

0601140101/105. u_ǫækdæn celin þjanimiz jeq.

0601140101/106. æzimizdi tu:kan urislardæn þjammiz, dʒijællaʁja.

0601140101/107. ular bǫrifædi, mæn bǫrælmejmæn.

0601140101/108. jijirmæ bir jǫþimdæ yjlanþjammæn.

0601140101/109. æzimiz tǫþip, æzimiz yjlanþjammiz.

0601140101/110. mæn em_bef jæfærimdæ...

0601140101/111. aʒtjæppænu, qej bǫqʉp, birǫ:ni qelidæ jyrir, ættiz ectæ qej, bir mǫl,
bittæ bijæ þfirip cejammæn ǫfækdæn.

0601140101/112. bir jilija bittædæn qezija iǫlaþjammæn, bittædæn qezija.

0601140101/113. æfændæn kœpæjtip bef jil jyrðim.

0601140101/114. eſæ beſ jildi iſſidæ ettiȝ ectæ qej, bittæ mōl bōlaſi minæn, bittæ bijæ qurūp celip ene cejin maſſi ælȝan campirimdi ȝammaen.

0601140101/115. campir ætip cetcan.

0601140101/116. u jæpaſaæbōſtæn beladi, meni campirim.

0601140101/117. men qoræ qenæs belamæn.

0601140101/118. qoræ qenæs beſtændæ bōr.

0601140101/119. eſæ ba:ri meni urikūm eſælar.

0601140101/120. qurzdæn tærqȝan ular.

0601140101/121. eſæ ȝojnæzærdi qurzi eſæ.

0601140101/122. a u qurzdæn nimæ, sōmi, bœriqul, ræjimbardi, qorazōȝ tœrōvi tukurſcan.

0601140101/123. tœr ækūl bir qurȝ beȝan dæ.

0601140101/124. bir qurȝ eſæ beſtændæȝi nimælar.

0601140101/125. o: eſæ, men eſæ bœȝa ſōl...

0601140101/126. bizdi...

0601140101/127. men aldidæ jȝȝammaen dæ, jōſlijimdæ qej bōqurp.

0601140101/128. eſæ ciſſi tærbijælap nimæ qurȝan.

0601140101/129. tyrclar qej mōldæn bōſqa ſu mæcca ecadi.

0601140101/130. ilȝari tōmaci bōr_idi.

0601140101/131. tōmaci ȝzir cetſæ jæqurndæ ſajuȝ buziȝandæn cejin, tœȝsæninſſi jildæn cejin jœk beldimi?

0601140101/132. tœȝsæn tœr, tœȝsæn beſtæn cejin tōmaci camiræ:ȝ bœp qōldi.

0601140101/133. bemæſæm biȝ, aſſi, æȝȝan ſōrvasi, pytin æȝȝan raȝon qurȝammiz dæ, rœȝȝor qurȝammiz.

0601140101/134. nimæ mandej, qurȝan purȝarimizȝa kœp aſſſot berær_idic u vaxttæ, ſajuȝ vaxttæ.

- 0601140101/135. puł kœp bejan dæ.
- 0601140101/136. vzir endi, vziŕfæ endi, ħar cim œzi iŕlap, œzi tœpiŕ ceræj vzir.
- 0601140101/137. iŕlamæsæn puł jeq, iŕlaŕ ceræc.
- 0601140101/138. endi bizdi maŕi mœł qejimiz bœr, ſu kœtæríp turædi bizdi.
- 0601140101/139. bœmæsæm píraduxta, mæcca ecamiz.
- 0601140101/140. mæcca mœldæn vŕmæjdi.
- 0601140101/141. jem qulamiz, pœjæsini beræmiz, eſændeſ qulup eplap
tirixŕilic quljæppiz dæ vzir.
- 0601140101/142. vtæm œzbejstændæ tukuljan.
- 0601140101/143. men bijettæ tukuljammæn œzim.
- 0601140101/144. bir min teqquz jyzinŕi jili cejan vtæm, bijetca.
- 0601140101/145. eſæ bir min teqquz jyzinŕi jili celip...
- 0601140101/146. apæm_æm eſæ bir min teqquz jyzinŕi jili tukuljanæcan.
- 0601140101/147. bir min teqquz jyz en vhtinŕi, en jettinŕi jillari eſæ vtæmja turmuſca
ŕiŕqan_æcan dæ.
- 0601140101/148. ular ajtærít tæ meŕja.
- 0601140101/149. tyrclar œzjariŕtæn tæſqari dŕaĥavattæ bœr, aju:da bœr, dumbulakda
bœr meni bilijimŕæ.
- 0601140101/150. jæqun ertædæ bestændæ bœr.
- 0601140101/151. u_jækdæ vziræku, eŕ kœpi dŕaĥavattæ.
- 0601140101/152. ene cejin o: qœræ su:dæ, qœræ su:di berjæku œzbejstændæ eſæ
ħedžævœt, næjmæn, ſirmænbulaq, eſæ quva pytin_æla tyrc aſæq.
- 0601140101/153. bizdi uriblar eſettæ ħammæsi.
- 0601140101/154. qœræ qœrkan duvp qejædi.
- 0601140101/155. marĥamættæ bœr urix_tu:kaĥar.
- 0601140101/156. bizdi nimæja qœræ qenæs tyrclari tœpi duvp qœjijini bilmi:mæn.

0601140101/157. men əfəni niməsini bilalmədim.

0601140101/158. endi meni bilifimfə bijettə, iljari, bir vtədən tərqqandi, əfə bir bələsini qorə qenəs duv qejjan.

0601140101/159. əfə urıku buzilməsin duv qejjan dijmən də.

0601140101/160. alijə vtə...

0601140101/161. men bir vtədən enədən tuxılsam əfə qorə qenəs, meni bəllərim belip cetə:riş cerəc, xamməsi.

0601140101/162. fənişyn “xa bu bizdi qorə qenəs, bizdi tepimizdən duv qejət tə”.

0601140101/163. jəpələkbəş, jəpələkbəş bittə...

0601140101/164. jəpələkbəştən, apəmlar ajtər_idi...

0601140101/165. bəş...

0601140101/166. bular_əm bəş əvəl bir quz_əcan.

0601140101/167. vtə enələri əfə burun ajti_berərit tə menja.

0601140101/168. əfə vzi jəpələkbəşlar...

0601140101/169. bəş əvəl bir quzdən...

0601140101/170. jyz ellic xədzəlijdən köp bijettə.

0601140101/171. ecci jyz xədzəlixşə bər, apəmdi urıku.

0601140101/172. a bizdi urıkdən dzydə: köp, əfə “bəj məxalla” duv qejədi.

0601140101/173. xədzəvətti əzidə turədi.

0601140101/174. bizdi məxalla, eşet.

0601140101/175. vtəmlərdi əscan dzojləri eşet.

0601140101/ 176. “bəj məxalla” duv qejədi.

0601140101/177. endi vzi manə xudbəşkyr, ajtip əttim, əttiz bəştə nəvərəm bər, em_bittə fəvərəm bər.

0601140101/178. xamməsi...

0601140101/179. əvəllərimdi biri mukəlim, yftəsi məşfi, qejfi, fəndəqa belip iflədi.

0601140101/180. qızlar bəşə xamməsi əziyə əzi jətərlir ular_əm.

0601140101/181. bəllərim_əm əziyə əzi jətərlir.

0601140101/182. vızır jəxfi, əzi iqlap əzi tərpi nımə qutıfjəpti

Kaynak Kişi No: 06 01 14 01 02

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Özgörüş

Kayıt Tarihi: 19.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Karamat Abdumomunova

İkamet Yeri: Özgörüş

Doğum Yeri: Ayu

Doğum Tarihi: 13.06.1953

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 2010'dan beri dul

Mesleği: Terzi

Öğrenim Düzeyi : 10.Sınıftan sonra 6 aylık dikiş kursu

Dil bilgisi: Türk, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü : Hayat Hikayesi

0601140102/1.bir min teqquz jyz jıjırmæ sæccizintŋi jili

apæm tukulŋan, babajeva gylsæræ belip.

0601140102/2. bizdi ntæ buvalarımız, ntæ buva, bəbalarımız ıstambuldan qej mət
bilan ŋukulŋan kœtŋmæntŋi el belifcan

0601140102/3. æfændej qulıup, mət qej bəqulb_jyrip, kœtŋmæntŋi el belip aŋi aju:saj
diŋan jer bəc, æferdæ ærnæŋip qəluŋfærcan.

0601140102/4. ærnæŋip qəjandæn cejin apæm turmuŋca tŋıqqan, babajif abduuməmin
duup...

0601140102/5. acam aktivnij, ntæm aktivnij cijf bejan.

0601140102/6. apæm en ytſ jɔſidæ turmuſca tſiqqan, apæm.

0601140102/7. undæ aſindej æcan.

0601140102/8. en ytſ jɔſidæ turmuſca tſiqwup, ntæm eſændæ en beſ jɔſtæ bejan æcan,
en ɔlti, en jetti jɔſtæ.

0601140102/9. en sæcciz jɔſidæ urifca ap cetærcan.

0601140102/10. qurq eccintſi jili urifca cetip eſæ bejittſæ qurq ɔltintſi
jili cejan æcan.

0601140102/11. acam aſintſæ jɔqaljan lecin apæm turmuſca jæm tſixmajan.

0601140102/12. acam cejittſæ eſæ qajnælari minæn etirjan eſæ aju:da.

0601140102/13. aktivnij ajæl bejan.

0601140102/14. bukdaj ecifcan, kaſxoſ tyziſcan, sadik qurifcan...

0601140102/15. eſændæ jæm ɔdamlardi ɔɔttarini teplap ɔɔquſip, cetſæsi ɔjdi
jɔrikuɔdæ jæm bukdaj erifcan.

0601140102/16. apæmlar ajti berærit tæ.

0601140102/17. bukdaj erip, aſindej quɔwɔ jyrɔp, ſu savetlar sajuzi tyziljan æcan.

0601140102/18. quɔɔɔ bejan æcan dæ, ɔɔsmætſilar bejan maɔalɔdæn cejin.

0601140102/19. savetlar sajuzi tyziljandæn cejin apæm aſerdæ aktivnij ajæl
belip iſlab jyrjan.

0601140102/20. undæn cejin ntæm uriftæn cejandæn cejin cassir, selsavet, akimjæt
belip iſlab jyrjan, eſæ aju:sajda.

0601140102/21. cejin ntæm ɔltmiſ beſintſi jili æljan.

0601140102/22. birintſi ſajlo: cetſæsidæ æljan.

0601140102/23. ntæm raɔmatlic æljandæ biz citſcinæjdic aſindæ.

0601140102/24. men aſindæ en tær jæſær quɔz æcammæn dæ.

0601140102/25. beſtæ ɔɔɔ bejammiſ.

- 0601140102/26. bittæ apæmdi gymæni qvjan efæ bilan vltitæmiz.
- 0601140102/27. extæ qvz, yftæ ekvul bejan.
- 0601140102/28. qannidæ bir jærim vj, ecci vj gymæn qvjan æcan.
- 0601140102/29. cejin vtæm æljan.
- 0601140102/30. æljandæn cejin apæm afærdæ, efæ aju:sajda bizdi kvttæ qvltup...
- 0601140102/31. jijirmæ sæcciz jvfidæjla erdæn qvjan dæ...
- 0601140102/32. ju bejifæ turmufca tîxmaqan.
- 0601140102/33. acalarimdi eqvutcan, æzbejistændæ eqvujan.
- 0601140102/34. afinde qvltup, ene cejin bir kvttæ acam æzbejistænja dævjlaſcan.
- 0601140102/35. mō: xvnovat, mō: xvnovat ſaxri, campirævæt...
- 0601140102/36. acam bir min tæqqvz jyz jetmif eccintî jili eqvufi pytirip, efæ campirævætti quriliſidæ iſljan.
- 0601140102/37. afinde qvltup acam eqvufi pytirip efækdæ qv cetcan, xvnovatca dævjlaſcan, yljan.
- 0601140102/38. undæn citî acam kurasnij majdæ qvjan.
- 0601140102/39. biz aju:sajda men sæccizintî kvltæ eqvudim.
- 0601140102/40. undæn cejin mirzæce ajuvtuſa celip turip, tæqqvz...
- 0601140102/41. endi, en birdi efættæ pyttim.
- 0601140102/42. mirzæce qvrvz mæxtæpit tæ...
- 0601140102/43. pytip eqvufca tæpfælmædim.
- 0601140102/44. enælardi tiliſa ciræridi dæ, “qvz bōla eqvup itî jæqqa bōrme:di” duv turip meni tæværtîlicca, vti vja eqvutip qejjan efca.
- 0601140102/45. vti vj tæværtîliſidi eqvup, jetmif birintî jildæn bōlap ticu:tî belib iſladim.
- 0601140102/46. tyrclardi vtæm bōltas tæpi, enæm quvavpōmaq tæpi beladi.
- 0601140102/47. apæm dæiræntî dijan jerdæ tuxvljan.

- 0601140102/48. u_gerdæ quvaqrlmak bnr, jæpaławbns bnr...
- 0601140102/49. enen cejin calaxtjæ, bøjxrlvøj...
- 0601140102/50. řandæqa bælim bælim urırlar kær tæ, řunæqa urırlar bnr.
- 0601140102/51. bız læcin rtaem bollar, aræm quvaqrlmakdæn bejan.
- 0601140102/52. şandej qurur şu bejtjæ ticu:tşilic...
- 0601140102/53. bir min tæqqur jyz jetmış tærintřı jili turmuşca tşıxtim.
- 0601140102/54. şu æzjarıřca turmuşca tşıxtim.
- 0601140102/55. kyjovim feldışer_idi.
- 0601140102/56. jıjırmæ sæccız jil siko:ridæ işladi.
- 0601140102/57. şandej qurur turmuş qurdic.
- 0601140102/58. rltitæ bollarıj beldic.
- 0601140102/59. yřtæ qur, yřtæ ærlim bnr.
- 0601140102/60. řædřæjinim æcci min enintşı jili etip cetti.
- 0601140102/61. nrır bollarımi ba:rı iřtæ, qurrlarım turmuşca tşıxtı.
- 0601140102/62. bir qurım tyrcıjæja turmuşca tşıqur cetti, æřækdæ equr_jyrı.
- 0601140102/63. bir ærlım mařækdæ equrşını pytirı şpır rassıjædæ iřlajæptı.
- 0601140102/64. æzım jænejla ticu:třımæn, dzece iřcermæn.
- 0601140102/65. bıřeydæ ajællar ujumıdæ iřlemæn.
- 0601140102/66. sadvaqasova řæjırby minæn işle:mız.
- 0601140102/67. şpır dela æřæ ticu:tşımız.
- 0601140102/68. beř yj třıqaræmız, dřasaławar dşasajmız, natsıanalnıj byjimlardi jæsæjmız. qururrlardi yr adæt, qa:da saşlarını te:lıq bilamız.
- 0601140102/69. æzımızdı tyrlardi qa:da saçları, yr adæřlarını telıur minæn ceræjlıj mařařardæ rur tşıqamız, elja tænitæmız.
- 0601140102/70. bızdæ şırın r:qatlarımız jupqa, enece qajmakdan třevæti, şırja æřæjan æřæ r:qatlar...

- 0601140102/71. sajmæ sæjæmiz, caftæ ticamiz köpiræ:q, t̃orsĩ ticamiz.
- 0601140102/72. t̃orsini emi...
- 0601140102/73. burun apæmlar t̃orsĩ ticiƿær æcan.
- 0601140102/74. t̃orsĩ ɛkʷul bōllarimizdi belini mæccam qʷlʷɪf yʷt̃ĩn ticilar æcan.
- 0601140102/75. jijitlarimizi beli bycilmæsin dijdican ɔmæ deppi æm ticcammæn dæ...
- 0601140102/76. deppi ticip kœzlarim köpiræ:q aʃĩndæn jɔf ɔqadi, jæxʃĩ kœrærdim.
- 0601140102/77. “bōllarimizdi bɔʃĩ ɔman bœsin” duwp deppi ticip deppi cijdirær idic.
- 0601140102/78. “bellari maccam bœsin” duwp belija maccam qʷlʷɪp atlas t̃orsilardi baɟlap ɛʃæ ɪrɔp adætlarimizdi telikʷi minæn qellap quwatlap celamiz.
- 0601140102/79. endi ulardi xɔziɟa t̃ejin yʃlap celjæppiz.
- 0601140102/80. jetti ɔtæmdi bilamæn.
- 0601140102/81. jetti ɔtæm birint̃ĩ ɔtæm ʃerbætæ, eccint̃ĩ ɔtæm beɔttæ.
- 0601140102/82. undæn cejin qɔræwɔj, undæn cejin buwa, undæn cejin bōban.
- 0601140102/83. abdumœmin, enɛ cejin ræsil.
- 0601140102/84. jetitæ ɔtæmi bilamæn t̃jɪnci ɔtælarimiz bizdi aʃĩ cit̃jcinæmizdela, “ɔdam jetti ɔtæsini tæniʃ ceræc. jetti ɔtæsini tænimæjan ɔdam ɔdam mæs” duwp idic.
- 0601140102/85. jetti ɔtæ, enɛj cejin neværæ, t̃jɛværæ, bejanæ duwp idic.
- 0601140102/86. “nimæ yʷt̃ĩn bejanæ” duwp savɔt berærdic dastirxɔndæ ɟaplaʃɪp ɛtiɟandæ.
- 0601140102/87. ʃu nærsælardi köpiræ æɟtærdi bōbalarimiz.
- 0601140102/88. sœræsæc, “jetti ɔtæ ɔtcandæn cejin, bejanæ bœlamiz. ɛʃælar minæn qudæ andæ bœsæ bœlat” duwp idic dæ.
- 0601140102/89. “sabæbit̃ĩ:?” duwsæc, “sabæbi ɛʃændæ qɔnijlar almæʃærcan. ɛʃændæ jetti ɔtædæn næri bejanæ bilan qudæ andæ bœsæ bōllari eslic, aqʷullij, pɔtʷwɔn, kyʃlij, tɔzæ t̃ĩqadi” duwp idic.

0601140102/90. unja tfejin quz vltup, quz berip bir birja afinde qu bemaeydi...

0601140102/91. "afintfyn jetti vtajni bil, jetti vtaden cejin bejanasæn", dijani afindæn celip tfigadi.

0601140102/92. "jetti vtaden cejin nimæja bejanæ" dwsæc afini ajtip tyfintirifær idi.

0601140102/93. enen cejin "bvfqa ulittæn quz vltup quz berip momila quwsæ beloræt" duur idi.

0601140102/94. sabæbini seræjandæ "bvtari aqullij, eslic tfigadi. qvni almafip, efælardæn zidarovij vdamlar binvja celadi" dup ajtifær idi.

0601140102/95. endi tfevæti.

0601140102/96. tfevæti dup undi elap... jvjæsiz.

0601140102/97. xamirdi jvjip turip enecæ qajmærdi rwsæ: sipæp turip enecæ mandej quvtup eræp tændirja jvpsez æm beladi, etfæqqa pifirsez æm beladi.

0601140102/98. jupqadan bvfaqatfæræ:q.

0601140102/99. jupqaja xætup jvjip turip uni eræjsiz.

0601140102/100. enecæ mandej quvtup jæsæjsiz, qadimcidej quvtup.

0601140102/101. enecæ tfecestæ tfecasiz, afini tfevæti dijd.

0601140102/102. qattik beladi lecin rwsæ tvvjja svjanizdæ nvxtæcam kyflij, ni xvætæ

vdamdi svklij æm fvjdæ.

0601140102/103. tiflar ytfîn ajnixsæ.

0601140102/104. tiflariz ytfîn mustaxcam beladi.

0601140102/105. ene cejin jvf celillar...

0601140102/106. xvzir men bir min teqqvz jyz ellij ytfintfî jili tukvltammæn, iyun vjidæ.

0601140102/107. vltmif befsa tfigvup qvltamæmi afindæ.

0601140102/108. enecē bizdicilar farzæntlari tukuljandæ, quzlar turmuſca tſequrp birintſi farzænt bejandæ, meni eſæ enæm ſundej qaræjan...

0601140102/109. quŕχ_kyn tſalqa jøtquzjan, ecala ajæwumdi kætærip.

0601140102/110. tſyŕci bōla tukuljætcandæ bizdi χammæ mytſælīmiz beſe:dican dæ.

0601140102/111. eſæ χar biri dſɔj dſɔjija tyſiſ ceræj_acan dæ.

0601140102/112. ſuni dɔjim ajtær_idi, “den sɔ:lukɔŕja jæχſi qaræ, aſindej jøt, qɔzan kætærmæ, sujur_ɔ:qatti kœpɔræq itſ, enej tiſlarɔj piſſik beſin” duwp.

0601140102/113. monɔ tiſlar meni œzimi tiſim dæ, χammæ tiſlarim.

0601140102/114. "tiſlarɔj piſſik belat" duwp maccani qɔwɔrip turɔp, meni qɔlumja siqumlatip, cejin tiſimja tſæjnætær_idi.

0601140102/115. "nimæ ytſin ſundej quſas" dwsæm, “tiſlarɔj piſſik_belat” duwr_idi ...

0601140102/116. endi bizdi enælarimiz aſinde quſurp qaræjan dæ.

0601140102/117. χɔzir quzlarimiz uŕja kœmmidi, œræmidi.

Kaynak Kişi No: 06 01 14 01 03

Boy Adı: Kara-Konos

Kayıt Yeri: Özgörüş

Kayıt Tarihi: 19.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Mübarak Yusuphunova

İkamet Yeri: Özgörüş

Doğum Yeri: Özgörüş

Doğum Tarihi: 12.06.1961

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1978'den beri evli

Mesleği: Terzi

Öğrenim Düzeyi: 10.Sınıftan sonra 1 yıllık dikiş kursu

Dil bilgisi: Özbek

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan (1 yıl)

Anlatım Türü: Hayat Hikayesi, Halk Bilimi Ürünü

0601140103/1. jusupxonova mybæræc.

0601140103/2. bir min teqquz jyz oltmif birintfi jili tukuljammæn, en æccintfi ijundæ.

0601140103/3. bir min teqquz jyz jetmif sæccizintfi jili dekabirdæ turmusca tñiqqamman.

0601140103/4. bir min teqquz jyz jetmif teqquzintfi jili extæbirdæ kœz jorjammæn, afi jili eklim bor.

0601140103/5. yftæ ekul yftæ quzim bor meni xozir.

- 0601140103/6. ʁpʒir ɛʁʁɪllarimdi ba:riɪni yjlap dʒɔjla__bɛldim.
- 0601140103/7. qʁʊzlarimdi turmuʃca tʃiɪqari__bɛldim ʁpʒir.
- 0601140103/8. ba:ri rassijædæ ʁpʒir bɔʁlarim ʁammæsi.
- 0601140103/9. bittæ qʁʊzi:m duʁtirlicca ɛqʁʁʁan.
- 0601140103/10. undæn ciɪɪɪɪɪni duʁtirlicca ɛqʁʁtiɪp qɛjdim, cendʒæɔjɪmɪdi__jæm.
- 0601140103/11. bittæ ɛʁlimdi elɛxtiricca ɛqʁʁtiɪp qɛjjammæn, bɛʃ jillic nɪmæja, ɛqʁʁʃca.
- 0601140103/12. maskuɪvadæ iʃlemæn duɪp ʁɔs cetvɔɾʁan, bɔʁlarimi ba:ri.
- 0601140103/13. extæ qʁʊzim bɔɪ, nɪmæ, ɛʁʁɪllarimdi ba:ri ɛʃækdæ.
- 0601140103/14. æzɪmɪdi ʁɛdʒæjɪnim bɔɪ, yjdæ.
- 0601140103/15. u__jæm biɪ miɪn tɛqqʁʊz jyz elliɪ__eccintʃi jilɪ, mendæn ɛn jɔʃ kɔttæ.
- 0601140103/16. turmuʃimɪz jæʁɪɪ.
- 0601140103/17. æzɪm cambakalja tyʃcammæn.
- 0601140103/18. ʁpʒir rɔsæ jæʁɪɪmɪz, ɔʁɔjaʃkyɪ.
- 0601140103/19. manæ yjlap dʒɔjla__bɛldic qʁʊzlardi__jæm, bɔʁlardi__jæm ʁpʒir.
- 0601140103/20. kɔttæni yjlap tʃiɪqariɪ qɛjjammɪz.
- 0601140103/21. bittæ apæm dæ aʃi.
- 0601140103/22. bɔjɛɪɪ campɪrdi eccintʃi ɛʁli.
- 0601140103/23. bɔjɛɪɪ meni apæm beladi.
- 0601140103/24. ʁpʒir mæjɛrdæ jyɾʁan meni apæmɪz beladi ɛʃæ, ʁpʒirɪɪ campɪrtʃi.
- 0601140103/25. acamdi yjlamæstæn ecci jil burun turmuʃca tʃiɪqqamman.
- 0601140103/26. acamdi cejin yjlamammɪz dæ.
- 0601140103/27. acam ɛttiz ecci jɔʃidæ, yʃtæ bɔʁalic bɛjandæn cejin ene cejin apendis belip ɔkɪɪp...
- 0601140103/28. iɪɪɪɪɪɪ ɪɪɪɪp cetɔ:ɾʁan dæ...
- 0601140103/29. aʃindæn cejin acamtʃi...
- 0601140103/30. sæxsæn sæccizɪntʃi jilimi, sæxsæn tɛqqʁʊzɪntʃi jilmi ɔɛcanit tæ acam.

- 0601140103/31. aſindæ enece men ælimdi, eccintſi ælimdi apæmja beſammæn.
- 0601140103/32. ƿ_parsæm jiklō:rdi, jiklō:rdi, halijī bōlasija syjænip qōlip, enej eccintſi ælimdi ila:džim jeq apæmja beſammiz.
- 0601140103/33. citſijini bersæm citſijim qotſip celardi, en cendžætōjim.
- 0601140103/34. enej cejin ælimdi aħuri beſammiz apæmjaſi.
- 0601140103/35. “tſol campirja ermæj belip jyrin duw, aſæqqa beſammiz. ƿkƿirini jernil quladi”. duw.
- 0601140103/36. apæmdi teqquſtæ qƿzi bōr dæ, apæmdi ajlantirip ƿluḅ_jyro:ræmiz aſindej qulamiz biz.
- 0601140103/37. en kottæsi bōr.
- 0601140103/38. bittæ arævænja tyſcan, bittæ aju:ja, ƿħtōmja tyſcan.
- 0601140103/39. qōjan ħammæmiz maſerja tyſcammiz.
- 0601140103/40. tyrclardi bōjħotvāj tepidæn belamiz.
- 0601140103/41. apæm ƿtæm dijqantſilic qulardi.
- 0601140103/42. ſb:lu ecamiz, ſaviz pijæz ecamiz, mæcca ecamiz, bedæ ecamiz.
- 0601140103/43. ħozir_æm deħqontſilic quljæppiz, mōl_ħol bōqamiz.
- 0601140103/44. aprel ƿjidæ cetædi.
- 0601140103/45. enece ſu bejitſæ ſentæbirdi ƿħuurlarija celadi.
- 0601140103/46. ſu minæn qƿſi minæn æzimiz sōkƿp itſip qaræjmiz.
- 0601140103/47. sytini tōrtip turip qajmaħƿni kyjdirip ſacjōq qulamiz.
- 0601140103/48. qatuħ_yjitip syzmæ qulamiz.
- 0601140103/49. ſu minæn tirixtſilic qulamiz.
- 0601140103/50. mōldæn a:ntſæ ƿōjdælanjæppiz.
- 0601140103/51. æzjariſti burun bōſtevæ duw qōjærit tæ.
- 0601140103/52. maſettæmiz biz.
- 0601140103/53. ƿtæmdi apæsi kurasnij majdæn beladi.

- 0601140103/54. ʒfæ ba:ri kurasnij majdæjilar minæn qeʃilip tu:kan bɐp cetaemiz.
- 0601140103/55. jɔtca beɾjammæn quzlarimdi.
- 0601140103/56. celinim ecciz tuɾdi dæ, ɒbɒrdim.
- 0601140103/57. tuqqutʃæ biljanimiz jɛq biz ɣalijiniʃi.
- 0601140103/58. eccintʃi bɔlasi ajæku minæn tuɾɯldi.
- 0601140103/59. ʃiɾqqandan cejin biz ʃœmiltiræmiz bɔlani, jɛɾjɛlɛ:miz. birær ɣaptæ œzimiz qaræjmiz dæ,
- 0601140103/60. dɒmillani ʃaɾquɾtirip quɫakɯja ɒzan ajttiræmiz ɒtini ajttirip, ticca tuɾkɯzvɔɫup.
- 0601140103/61. eneɟ apæsini yjidæ "dæm ɒlip cesin" duɾp quɫaja dʒœnætɒræmiz.
- 0601140103/62. ene cejin beʃicca belajmiz, ɣaliji bɔlani.
- 0601140103/63. ju:ntirjætcandæ dʒindeɟ tuɾ sɔlamiz su:ja, eti qattik _besin duɾp.
- 0601140103/64. enece qajnæm raxmatlic bizja burun turpaɾdi ezdirip turip, tændirdi turpaɾɯni septirip turip, jɔɫɯkɫʃ quɫup ystija bɔlani jɔtquzɪp bizja turpaɾdi uʃqatærɫi badæniniʃi.
- 0601140103/65. eneɟ badænija jyn ʃiɾɣmɛ:dican tɛ:bæ quɫdim.
- 0601140103/66. meni bɔlamɫi aʃindeɟ quɫup bɒqqan qajnæm raxmatlixtʃi.
- 0601140103/67. jyni cam belarcan dæ bɔladætʃi.
- 0601140103/68. badænɪdæ, ajæklaridæ jyni cam ʃiɾqarcan dæ turpaɾ sepsætʃi.
- 0601140103/69. cessæɟdi tændirja sɔɫup piʃirip turip, ezip turip eneɟ sepædi.
- 0601140103/70. eneɟ bɔlani arqasini tildirædi, pisca minæn.
- 0601140103/71. jelcasidæn, pas tɒmandæn quɫup.
- 0601140103/72. meni ytʃintʃi œlim tɛqquɾ mættæ tilijjan, qɒræ qɒn ʃiɾqat tæ.
- 0601140103/73. bijɛrdæ bɒr, campirlar tiladi.
- 0601140103/74. ɯrimija, ɒz ɒzdæn tilip qɛjæt tæ.
- 0601140103/75. ɒtæsi tilijjan bɛsæ, bɔɫari _jæm tilinæt tæ.

0601140103/76. tilimmæjan besæ adikalon minæn rassæ si:pæp tæfæsez beloræt tæ.

0601140103/77. bōla tukwyljandæn en_kyn, em_bef kyndæn cejin æzi jiklafi bōflajdi.

0601140103/78. lavlari kœcarifti bōflajdi.

0601140103/79. enecē tildirifca madzbur belas tæ.

0601140103/80. wrimija wzjinæ wzjinæ tili_berædi.

0601140103/81. ytf mættæn, bemæsæ bef mættæn qutwup.

0601140103/82. qomæsæ jetti mættæ, teqquz mættæ tilinædi.

0601140103/83. quz bōla_jæm, ekul bōla_jæm tilinær_idi.

0601140103/84. bōla enej et plæt tæ.

0601140103/85. bir ytf njja dōvir qfinde qutunædi, enecē qrp qōladi.

0601140103/86. uni jofī ætip qōjan, qarījan, qeli qajtīp qōjan, cinnætjilic quwan, bejniya njan campirlar tilat tæ, xar cim_æm tilor:mæjt tæ.

0601140103/87. kœp tilip qejsæ_jæm qontælap qōlufī mymkyn, wrip qōladi.

0601140103/88. bef pti njlic bejandæ bōlani bōjini arqasija wqarip jel tyfip qōsæ, kœzi qutwuj bep qomæsin duwp cemæja tjiqqan birō:ja qurxtirip qejædi.

0601140103/89. bōla tukwyljandæ tifi minæn tukwulsæ "bœrivj" duwp, "bœri" duwp w qejædi.

0601140103/90. birxutjilardi tifi tjiqwp qōladi, birxutjilardi tifi enni wqarip qōladi.

0601140103/91. "œz wti æzi minæn tukwuldi" duwp "bœri" qejær_can dæ.

0601140103/92. birxutjilardæ qutawudæ wswarka bep qōladi, tumalak belip yzintjw belip.

0601140103/93. enej wti " wswarka" jemæsæ "wrtuw" duwp qejiladi.

0601140103/94. qelidæ, bir dzwjidæ wrtuw besæ_jæm færtijcan dæ...

0601140103/95. rezædæ tukwulsæ "rezivj", "reziwn"; xajittæ tukwulsæ "xajitwv" dijdiju.

0601140103/96. bōlasi etirmæjan besæ birō:ja berip wrimini qusæ bōlasini wtini "sotqunōj", "sotvōldi" qejædi.

0601140103/97. celin cejandæ et jōquladi.

0601140103/98. ajæwūja qej sejladi.

0601140103/99. jyz wfti kyni qeliya qajnatæsi, qajnæsi, ækulwtæsi un sōlip tæxtirædi.

0601140103/100. ækulwtæsi kyjōw tōmōndæn jærdæmtfi wtæja ewfæp qōlarcæn dæ.

0601140103/101. xaliyi ertædæ urif dżændżæl besæjæm afilar bōsærcæn dæ, afilar jærdæm berærcæn, jel kōersætærcæn.

0601140103/102. tyfimmæjandi tyfintirærcæn celin minæn kyjōwja.

0601140103/103. endi birō:ni bōlasini bōla quwufjæm quwjin dæ.

0601140103/104. antfæ mexnæti belat tæ ulardi jæm.

0601140103/105. bittæ qejdi pişiræmiz.

0601140103/106. itfex tfōvaxūni, xammæjæwūni juwip, tfæjqap, itfini tæjællap buwđi quwlamiz.

0601140103/107. æpcaya syt qujæmiz.

0601140103/108. qejdi æpcasi bōru, afiŋja syt qujæmiz.

0601140103/109. birintfi æpcani pydæwōlip turip, cejin itfiŋja su: qujip, tfæjqap, tōzælap tæfæp ene cejin syt minæn arqasidæn sacjōwđi arælafitirip qujip turip, enej wæziya gœf tiqūp bajlap qejæmiz.

0601140103/110. qejdi pytin pişiræmiz.

0601140103/111. itfejlarini ba:rini wlip, tōzælap enej kōttæ qōzayja sōlip pişiræmiz.

Celal-Abad Bölgesi Metinler

Suzak ilçesi

Suzak Köy Meclisi

Blagoveşenka Köyü

Kaynak Kişi No: 05 08 08 01 01

Boy Adı: Kallar

Kayıt Yeri: Blagoveşenka

Kayıt Tarihi: 21.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Tölönbay Baypolatov

İkamet Yeri: Blagoveşenka

Doğum Yeri: Hocabat/ Özbekistan

Doğum Tarihi: 1922

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2007'den beri dul (1941 senesinde evlendi)

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi:

Dil bilgisi: Kırgız, Özbek

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan (10-11 sene)

Anlatım Türü: Türkler ve kendi hakkında

0508080101/1. tyrclar om_bir xut on ecci xut tyrc bor.

0508080101/2. yftæ tærttæsini bælimini bilamæn kæpini bilalmejæn.

0508080101/3. tyrclardi endi tili bir xutu nti, nemi xar xut bolar_acan.

0508080101/4. "callar" diydi, "qoræ qonæs" diydi, "elamæn" diydi, "jæpaɫaɫboɟ", diydi, "qusæ kæz" diydi...

0508080101/5. biz callardi urıwıdammiş.

- 0508080101/6. callardi urikundan fu jærni dujqanda, buḷakboḷfida bōr.
- 0508080101/7. biḷagaveḷenkada fu extæmici:n, yḷtelamiz.
- 0508080101/8. qōræ qōnæslar fu bir beḷtæmi: ōntela.
- 0508080101/9. qōræ qōnæslar ōziræq.
- 0508080101/10. jæpaḷakboḷḷar monōvi beḷḷovattæ bōr.
- 0508080101/11. quḷsæ kœz jæpaḷakboḷḷ ōḷælār bōr.
- 0508080101/12. campirim æm tyrlardæn callardæn idi.
- 0508080101/13. maḷi ærlīc buḷakboḷḷilij idi.
- 0508080101/14. quḷrḡ birintḷi jili yḷlanjammæn, bōḡḡrdæ.
- 0508080101/15. mæn jijirmæ beḷtæjdim, campirim ōn ōltidæ bōjan.
- 0508080101/16. tōjimdæ celindi tu:ḷaḷarim tyḷirip cejan.
- 0508080101/17. u vaḡttæ mōḷinæ jōk udi, ōt arævædæ jōr jōrdi ajtip tyḷirip cejan.
- 0508080101/18. mæn æzim bir cam jyzja cirdim.
- 0508080101/19. sæcciz myḷḷældæn ættim.
- 0508080101/20. ōn tœrttæ bir tukḡḷscan bōjammæn.
- 0508080101/21. beḷ quḷz, qōjani ōḷḡḷ.
- 0508080101/22. apæm ḷḷevær idi, ōtæm ḷḷōrva minæn ætti.
- 0508080101/23. qōj ḷḷōrvasidæ jyrær idi.
- 0508080101/24. ilqu pilqu bōḡmajan, naq qōj minæn ættic.
- 0508080101/25. sōḷḡḡja beḷtæ ōntæ mōḷ bōḷar idi, minisca ōt bōḷar idi lēcin ilqu bōḡmajan.
- 0508080101/26. æzimiz sōḷḡḡp itḷisca bir extæ bijæ quḷar idic, minib jyrisca yḷtæ tœrttæ ōt quḷar idic lēcin kœp, bir xyjir ecci xyjir quḡmæs idic.
- 0508080101/27. pōḷæcamlar minæn billa jyrīp billa turær idic.
- 0508080101/28. pōḷæcamlar qōræ yjdæ, quḷrḡḡz yjdæ ōtirær idi, biz ḷḷōdirdæ ōtirær idic.

- 0508080101/29. ȝar kyni qȝdi arqasidæn yftæ, extæ, tærtæ cecilij ȝti bȝrær_idim.
- 0508080101/30. qȝzanȝa sȝlip, qajnætȝp billa jer_idic.
- 0508080101/31. æric gyllajandæ qȝdi ȝajdæp tȝqqa tȝiqȝp kyzdæ qajtip celar_idic.
- 0508080101/32. bȝla tȝaqa minæn tȝiqar_idic.
- 0508080101/33. celillar yjdæ turær_idi.
- 0508080101/34. kaȝozȝ bȝridæ, kaȝozdi qȝjini bȝqar_idic æzimizdicini qȝfip.
- 0508080101/35. naq tȝȝrva minæn jyrdim.
- 0508080101/36. cetmæn tȝȝppædim, kaȝozdæ iȝlamædim.
- 0508080101/37. tȝzæ su: itȝip, tȝzæ ſȝmaȝda ȝajvȝndi arqasidæ jyrdim.
- 0508080101/38. apæmiz tȝkdæ qȝzanȝa nȝn jȝpær_idi.
- 0508080101/39. ſȝjirdi sȝȝȝp sytti betini qajmaq qȝȝȝp ȝȝu berær_idi.
- 0508080101/40. sytini qatȝq qȝȝȝp yȝitær_idi.
- 0508080101/41. qȝpca qujær_idic, syzmæ qȝȝar_idic.
- 0508080101/42. jȝmælaq qȝȝȝp qurȝt qȝȝȝp qȝpca sȝlar_idic.
- 0508080101/43. bir qȝp bir qȝp qȝȝȝp ȝp celip, qȝfȝ minæn ſeci:n eȝip itȝær_idic, jer_idic.
- 0508080101/44. bȝzær bȝjandæ qȝjdæn ap_celip sȝtip, bȝzar yȝȝærdi qȝȝȝp, ȝtca jȝci eȝfæcca jyȝlap, un pun qȝȝȝp jænæ tȝqqa tȝiqȝp cetær_idic.
- 0508080101/45. pȝront vaȝtidæ bir birimizdi tænimæj qȝȝdic.
- 0508080101/46. ba:ri tu:kaȝar aȝcarȝa cetti.
- 0508080101/47. aȝȝæli jetmæjan celdi, aȝȝæli jetcan ælip cetti, kȝermæj qȝȝdic.
- 0508080101/48. mæn aȝcardæn qȝp qȝȝammæn.
- 0508080101/49. aȝcarȝa bȝȝanim jȝq.
- 0508080101/50. æzi aȝcarȝa meni tȝaȝȝȝru:di.
- 0508080101/51. qȝȝi jilȝcin...
- 0508080101/52. ȝfændæ tȝetȝellar celu:di.

- 0508080101/53. jili esimdæn tʃiqurp qoldi.
- 0508080101/54. bir æmær dijan tʃetʃen celip qoraz berdi.
- 0508080101/55. "mofinæ tæjjær, tezdæ boræsæn. ascarja op cetæt". duudi.
- 0508080101/56. qajdi tæflap qajip...
- 0508080101/57. qolumdæ tæjær boridi ...
- 0508080101/58. cetjætsæm rajis badælip yjidæn tʃiqurp celjætcanæcan.
- 0508080101/59. qolumdæji qorazdi oqur: b oqurp jirtip, su:ja oqqurzvordi.
- 0508080101/60. "saldatti borjæpsæn, birjatti borjæpsæn, ifini quror", duup...
- 0508080101/61. ofæ vaxtidæ rajislar æm kyflijan, meni op qoldi.
- 0508080101/62. bulærbofidæ toqqurjæfærjatʃæmi, on jæfærjatʃæmi jæfædim.
- 0508080101/63. cejin qururustændæ jæfædim.
- 0508080101/64. bojlardi ba:rini orislar xajdæp cetcan.
- 0508080101/65. moʃ qojlarimizdi olup, otæmdi turmæja xajdæp cetcan.
- 0508080101/66. otæm on ecci jil diwandæ celdi mirxoptæn.
- 0508080101/67. on ecci jiljatʃæ apæm borxi meni.
- 0508080101/68. on ecci jil diwandæ otæm celdi.
- 0508080101/69. enej meni otæm qollap qoldi.
- 0508080101/70. joʃ vaxtimdæ op cetip qojan qojlarimizdi, moʃlarimizdi, tyælarimizdi surip xajdæp.
- 0508080101/71. otæmdi æm xajdæp op cetip qojan.
- 0508080101/72. bojlardi xajdæp qojan dæ.
- 0508080101/73. iljari tyrclardi ba:ri ela bojidi dæ.
- 0508080101/74. xozir æm boji bor tyrclardi.
- 0508080101/75. otim toelamboj.
- 0508080101/76. xolmirzæ dijan acam ælip qojanæcan.
- 0508080101/77. ofændæn cejin men tukuljan æcammæn.

0508080101/78. enece, "xolmirzæni ennini xudo berdi, tælap qoldi", duup "tælamboj",
duup qejip qejjan æcan vtimdi.

0508080101/79. jæxʃi mexmon vʃ ystija jomæn mexmon ʃap ystija.

0508080101/80. boʃipiz toʃtæn bosin boʻlam, raʃmat.

Suzak İlçesi

Suzak Köy Meclisi

Canı-Dıykan Köyü

Kaynak Kişi No: 05 08 08 03 01

Boy Adı: Kallar

Kayıt Yeri: Cañı-Dıykan

Kayıt Tarihi: 21.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Anar Osuyeva

İkamet Yeri: Canı-Dıykan (Töş)

Doğum Yeri: Bulakbaşı/ Özbekistan

Doğum Tarihi: 1915

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali:

Mesleği: Ev hanımı

Öğrenim Düzeyi: 2. Sınıf

Dil bilgisi: Kırgız, Özbek

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan (3 yıl)

Anlatım Türü: Kendisi ve köyü hakkında, Halk edebiyatı ürünü

0508080301/1. æzim bulakbaşıdæ tukuljammæn.

0508080301/2. ilim batıuq.

0508080301/3. tyrlardı callar tepidæn belamæn.

0508080301/4. birintŷı callardæn belamıŷ bıŷ.

0508080301/5. mæjdæ callar, tızæ callar duwp qejædi bizdi, aŷı bulakbaşıdæ.

- 0508080301/6. mæjdæ cal bɔsqɑ tɔzæ cal bɔsqɑ bɛladi.
- 0508080301/7. callar æzbeyistændæ buɫakbɔsɪdæn tæsqɑri ɔjimqɯɟɫakda bɔr.
- 0508080301/8. qurɫustandæ kœp.
- 0508080301/9. biɛrdi "tœɟ" duwp qejædi.
- 0508080301/10. adirdi tæɟi beɟani ʈɟyn tœɟ duwp qejædi.
- 0508080301/11. bi ʈæɫumizɔ adir dæ.
- 0508080301/12. bizdi vaxtimizɔ jɔmæn vaxti:ɟcan.
- 0508080301/13. qummatɟɪliɟ ʈbeldi, ɔtɟærtɟɪliɟ beldi.
- 0508080301/14. beɟ jetcan qɯɟ vaxtimizdæ zɔkaræ nɔn jedic, atæla ɪftic, qej bɔxtic, tɔvdæ tɔftæ jyrdic, mɔt bɔxtic, qej bɔxtic, alajɟa bɔrdic, jæɟlɔulaɟa bɔrdic, mexnæt minæn jyrdic.
- 0508080301/15. u vaxttæ kaɫɔzdi qejini bɔqar ʈidic.
- 0508080301/16. æzimizdi qejlar endila beljæpti.
- 0508080301/17. u vaxttæ qejin sæl kœpæɟip qɔsæ ʈjæm xœcimæt tɛxɟirær ʈidi, tælɑp ɔvɔɫar ʈidi.
- 0508080301/18. meni ɔ ʈbɔrip qamaɫ ʈam qejɟan, etɟci qejim minæn qɛɟip.
- 0508080301/19. "sen nimæ qɯɫɟin?" du:di, "mæn æɫɯɟɫic qɯmædim", duudim.
- 0508080301/20. "kaɫɔzdi qejini bɔqu:dim, meɟɟa bir jɟɟirmætæ qej teɟdi", duudim.
- 0508080301/21. erim ælip qɔɫu:di qɑɟnæɫam ciɾi ʈbɔrdi.
- 0508080301/22. "nimæ qɯɫasæn buntɟæ etɟcini, buntɟæ qejdi?" du:di, "jeɟmæn", duudim.
- 0508080301/23. "æɫɯɟɫap cɛɟanim jœɫ", duudim lɛcin jæɫɟɪliɟ ʈam kœrdic.
- 0508080301/24. ɟuntɟæɟa ɟɟiqɯp ɔkɾimædic.
- 0508080301/25. endi monɔ qurqɑ ɟɟiɟmɛɟ, ellicca ɟɟiɟmɛɟ zɔrmandæ qɯɟɟæpti.

qøtar qøtar tøllar

qøtarlafædi callar.

jænida fīrvæni jeq

quturajdi bu callar.

qøræ tøvdi ajlanip kœtſ celadi

qøræ jøræ selcillap beſ celadi.

qarindøſtæn ajriljan jømæn ecan

qøræ kœzdæn mœltiræp jøſ celadi.

Suzak İlçesi

Suzak Köy Meclisi

Sadda Köyü

Kaynak Kişi No: 05 08 08 05 01

Boy Adı: Kara-Konos

Kayıt Yeri: Sadda

Kayıt Tarihi: 22.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Abdırzak Hacı Mamataliyev

İkamet Yeri: Sadda

Doğum Yeri: Hocabat/ Özbekistan

Doğum Tarihi: 1928

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2007'den beri dul (1956 senesinde evlendi)

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi: Okula hiç gitmemiş

Dil bilgisi: Türk

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Kırgızistan

Anlatım Türü: Sohbet (Bölge, bölge halkı ve geçim kaynağı içerikli)

Kaynak Kişi No: 05 08 08 05 02

Boy Adı: Kallar

Kayıt Yeri: Sadda

Kayıt Tarihi: 22.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Bekcan Taşpolotov

İkamet Yeri: Caşasın/ Suzak

Doğum Yeri: Caşasın/ Suzak

Doğum Tarihi: 1982

Cinsiyeti: Erkek/ 35

Medeni Hali: 2004'den beri evli

Mesleği: Türk - Ata Derneğinin Celal - Abad Temsilcisi

Öğrenim Düzeyi: Celal - Abad Teknik Enstitüsü

Dil bilgisi: Kırgız, Özbek ve Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Kırgızistan

Anlatım Türü: Sohbet (Bölge, bölge halkı ve geçim kaynağı içerikli)

0508080501/1. mо: tоulaгja bоrsæpiz jerdi nti bоr.

0508080501/2. nх sоqallardan sоræsæc aјtærit tæ.

0508080501/3. bijerdæn kottæ bојlar ætcan.

0508080501/4. æsælar jæјlоv quılvојan.

0508080501/5. æsæni nomidæ qојan.

0508080501/6. mо: nq eјsæјdæ bir bој jæsær æcan.

0508080501/7. u bојdi...

0508080501/8. u vaxtidæ endi u јerja tyjæ tşiqalmeјt tæ.

- 0508080501/9. eſſæj minæn ʋt minæn ʋp tſiqadi.
- 0508080501/10. minæn ʋq eſſæj bʋr_æcan, jumælap cetcan_æcan.
- 0508080501/11. ʋſændæn ʋq eſſæc bʋp qʋjan_æcan.
- 0508080501/12. mʋ: sʋzdæ bir esænæli dijan jær bʋr.
- 0508080501/13. "bu, nimæja esænæli?" dijan dʋsæ ajtcan_æcan dæ.
- 0508080501/14. "bir iljari ʋʋtſi ætcan_æcan, kottæ ʋʋtſi. bir maɣallani u cijij ʋti_berip bʋqar_æcan, ciſſinæ maɣallani. u ʋʋtſi aliji bir cijijdi ʋtsæ, cijic tſælaræ:q ʋɣ teccan_æcan. uni arqasidæn qu:p cetjætɪp, ʋɣ tejip sʋjja jumælap cetcan_æcan. ʋſæn_tſſyn esænæli duwp qʋjjan_æcan".
- 0508080501/15. ɣaliji ʋɣlavʋjan_æcan dæ.
- 0508080501/16. u vaxtidæ miltiq bʋmæs_idi.
- 0508080501/17. ſi:rækdan miltik bʋlar_idi.
- 0508080501/18. xœcimætti sinæjperi bʋru, ſʋɣja ʋɣſætɪp sæjɪp qʋjɪp tevæsidæn dʋri qujær_idi.
- 0508080501/19. ʋſæ miltikdæji ʋqu ʋtilip cetɪp æziɣa ʋɣ tejip sʋjja jumælap cetcan_æcan.
- 0508080501/20. ʋſæn_tſſyn esænæli duwp qʋjjan_æcan.
- 0508080502/1. davʋɣja tſiqʋp celdim cetſæ, bʋlɛɣɪzdi kœrdim.
- 0508080502/2. tſɪdirdi berɪ pasca tyſɪɣjan_æcan.
- 0508080501/21. urimbʋſca bʋrdimi?
- 0508080502/3. urimbʋſca bʋrɪp ajdær acani bʋlasidæ qʋjlarɪm bʋr_idi .
- 0508080501/22. et qandɛj, et?
- 0508080502/4. jæɣſɪjcan.
- 0508080501/23. qʋɪrdi arqasidæ et jæɣſi.
- 0508080501/24. kɣɣajtſi?
- 0508080502/5. kɣɣaj quridi.

0508080501/25. ɣajdærdæmi qəjɪn?

0508080502/6. jə:q. æzɪmdi qəjɪm kœgərttæ biɟil.

0508080501/26. kœgərttæ cimɟa qəʃcansæn?

0508080502/7. kœgərttæ monɔvi qʊzʊt bajrædæɟi ɣajitqʊt diɟan tʃɔldi...

0508080502/8. ɣabibilla aca bɔr_idi, əʃæɟɟa qəʃu:dim.

0508080502/9. ætip cetti u ciʃi_ɟæm, endi bɔllari bɔr.

0508080501/27. ʊlardi jæɟlɔvi jæɣʃi də.

0508080502/10. ɣu: jæɣʃiɟan.

0508080502/11. kœgərt jæɣʃiɟan ʊrimbɔʃca qaræɟandæ.

0508080502/12. qʊzʊt su: kœgərt jæɣʃi ecan.

0508080501/28. kœgərttæ, kœgərtti ɛ:ɟ tevæsidæ, bir saɟmalu: tɔʃ diɟan bir aziz jɛr bɔr.

0508080501/29. xitʃ kœɟallarɪɟ jɔvmi, myjɟzlardi suræti_ɟæm bɔr.

0508080502/13. jɔɾ_ɟəq mæn əʃæ ɔlʊstæn kœrdim.

0508080502/14. qɔldamæ diɟan jɛɟa bɔrdim.

0508080501/30. dʊɟædæ nimæ jæɟɟilic tʃiɟqan bɔsæ, əʃæ tɔʃca tʃecilip qɔlar_æcan.

0508080501/31. tɔʃ_æm æzi manæ ʃundæqa qɔpɔræ tɔʃ tæ, jæpalaq.

0508080501/32. qɔldæ jæsæɟandæqa jæpalaq.

0508080501/33. əɟdarɣɔni suræti bɔr, samalɟɔtti suræti bɔr, rakætæni suræti bɔr.

0508080501/34. dʊɟædæ qandɛj qʊrɔt tʃiɟqan bɔsæ əʃæni rasimi bɔr də.

0508080501/35. endi bi:ɟ u vaxtidæ zɔman qɔtiræɟ zɔman_idi, əqʊɟælmæɟammiz katɣozdi qəjɪni bɔqʊp.

0508080501/36. qəjtʃilar endi bɔllar əqʊɟælmæɟan də, ilimsiz bɔp qɔɟammiz də.

0508080501/37. endi kœɟallarimiz ɛʃitcallarimiz qʊlæɟumizdə qɔɟan də.

0508080502/15. ceɟin aræptʃæ əqʊɟansmi?

0508080502/16. ilɪmdi qəjækdæn æɟanvɔɟansiz, jɔ ʊqʊp turip jætlavɔɟansmi?

0508080501/52. χου:... anæfi.

0508080501/53. ndam ntæmizdæn to: αχουγι pajkambærimiz muxammæt mustafa pajkambærimizjatfæ ætcan pajkambærlardi nimælari bnr_æcan ulardæ, χadisi bnr_æcan.

0508080501/54. qajsi pajkambærlarja qandaqa mōdizizæ beriljan, qajsi ifti qayjan pajkambærlar, ofæni χammæsi afi tyrcij tildæji citæpidæ bnr_æcan.

0508080501/55. ular aræptfæ dæ jōzilmej qōjan_æcan.

0508080501/56. iljarj vaxtidæ aræptfædæn tyrcij tili kyflij bōjan dæ.

0508080502/27. kyflij bōjan_æcan tōkri.

0508080501/57. ofæn_tfyn jēr jyzija mafī tyrcij tilidæ cetcan dæ jōzuv.

0508080501/58. iljari tyrclar kyflij bōjan.

0508080502/28. ætcandæ vχ sōqallardi tfaqurip bittæ qōj sōjip tfōj berudic.

0508080502/29. tōvim ajnijæpti duip bōrmæpsiz.

0508080502/30. "dōpmał acani ap_cejila" dūsæm u_jæm jōk_acami:

0508080502/31. ono χōlmif acani v_bnrjan_æcan dōzydæ: nastrenjæmizdi tyfirdi u.

0508080501/59. mēn bōrałmadim.

0508080502/32. enē cejin bir jænjilic.

0508080502/33. ætcandæ biſcecca bōrip celdim.

0508080501/60. piſcecca?

0508080502/34. biſcecca.

0508080502/35. tæriχtfilar minæn otiri:p japlaſip celdim.

0508080502/36. amir temirdi vaxtidæ tyrcij tildæ jōziljan citæp bnr_æcan.

0508080502/37. amir temir dastani dijan citæp bnr_æcan.

0508080502/38. gērōklu dastani, alpōmif dastani, manas eposi dijan bnr_u...

0508080502/39. manæ qurmanbec eposi dijan...

0508080502/40. ofænja ofæjan amir temir dastani dijan bnr_æcan.

0508080502/41. biroq ʃu vaʃtca tʃejin etʃ bir tilja qotærilip tʃiʃmæpti.

0508080501/61. jusip aʃmæt dijani_ jæm bœr.

0508080502/42. amir temirdi citæpini etʃ tʃiʃqarmæjan_ æcan.

0508080501/62. amir temirdi citæpini tʃiʃqarmæjandi sabæbi, tyrcij nimælardæn tʃiʃqqan dæ, tyrc avladidæn tʃiʃqqan.

0508080501/63. tyrcij til bœsæ jœqatʃʃca ʃaræcat quʃjan.

0508080501/64. manæ ʃaliʃi aʃʃlitʃællar nimæni bœsivœjandæ, indijæni bœsivœjandæ...

0508080501/65. ʃaliʃi tyrcij til dæ bœbiri:lar, œʃæni avladi bœsæ ʃammæsiini œldiœ:ʃjan_ æcan.

0508080501/66. bœbirdi avladi bœsæ œldirip jœq quʃlvœʃjan_ æcan dæ.

0508080501/67. ʃuni siʃʃari saʃuz vaʃtidæ_ jæm tyrc millati...

0508080501/68. men birintʃi paspiʃt œjanimdæ, "kak familjæ?" duudi.

0508080501/69. "a: pœlantʃi, mammadali:jip". duudi.

0508080501/70. "kakoʃ pa natsijænalnost?" duudi.

0508080501/71. "tyrc", duudi.

0508080501/72. atʃtʃiʃkœ tʃiʃquʃ cetti.

0508080501/73. bir major bœr_ idi , kyli:p qœjdi.

0508080501/74. undæn sœræmejdican.

0508080501/75. "ʃa buʃlar tyrc, u tyrcijæja qœʃiʃmæjdi, eʃmæt tœʃmæt" duʃp tyʃiʃntirdi.

0508080501/76. œʃæ minæn enej indæmæj qœldi.

0508080501/77. bizdi jœman kœrær_ idi.

0508080501/78. œzdi jœmaʃʃasæp, jœtti mexri kœtæriladi.

Suzak İlçesi

Barpı Köy Meclisi

Türk-Maala Köyü

Kaynak Kişi No: 05 08 09 16 01

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Türk-Maala

Kayıt Tarihi: 22.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Adaham Hacimatov

İkamet Yeri: Türk-Maala

Doğum Yeri: Türk-Maala

Doğum Tarihi: 1939

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1966 yılından beri evli

Mesleği: Şoför

Öğrenim Düzeyi: Sürücü eğitimi

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Kırgızistan

Anlatım Türü : Aile hikayesi

0508091601/1. mən fəpirlic quldim.

0508091601/2. ekuskvatir xajdədim, tıxəxtir xajdədim, cejin dujqantjilic quldim.

0508091601/3. tən ovam pəqat ilqı bilan_əla otcən, tıbrvadə.

0508091601/4. xyjir xyjir ilqı bəxti.

0508091601/5. lelin kəlxozı duq qəjər_idi, əmirini axurıjatşə əfərdə iqladi.

0508091601/6. lelin ordenimi:, əfindaqa orden vldi dijan jap_əm bəjan.

0508091601/7. tænnvæmndi bólasti jöjirmæ ekki jil qöj fermæsi bötuböfladi.

0508091601/8. þu jildi itíðæ öttiz bej qoröjja jetti qöjlari.

0508091601/9. fermæni bösætjætcandæ bittæ qöjæm rastirat bömædi.

0508091601/10. dzydæ: jæxji ißladi.

Kaynak Kişi No: 05 08 09 16 02

Boy Adı: Kallar

Kayıt Yeri: Türk-Maala

Kayıt Tarihi: 22.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Bek Kambarov

Ikamet Yeri: Türk-Maala

Doğum Yeri: Türk-Maala

Doğum Tarihi: 1937

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1965 yılından beri evli

Mesleği: Şoför

Öğrenim Düzeyi: Sürücü eğitimi

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Kırgızistan

Anlatım Türü: Kendi hakkında

0508091602/1. fəpirljdi pyttim.

0508091602/2. fəpirljdi pytvəlip fə minæn tixitfəlic qvəldim.

0508091602/3. armijædæ tær jiltfæ jyrdim.

0508091602/4. u mæxatdæ ytʃ jildæn vʃuq xuzmat qvəlardic.

0508091602/5. cətʃ yjlandim.

0508091602/6. paspirttæ tyrcmæn.

0508091602/7. ən bəla, qvərq neværæ bər.

Suzak İlçesi

Saypidin Atabekov Köy Meclisi

Türk-Abad Köyü

Kaynak Kişi No: 05 08 13 01 01

Boy Adı: Kallar

Kayıt Yeri: Türk-Abad

Kayıt Tarihi: 22.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Öktam Hocahtatova

İkamet Yeri: Türk-Abad

Doğum Yeri: Özbekistan

Doğum Tarihi: 1928

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1998 yılından beri dul

Mesleği: Çocuk bakıcısı (Kalhoz Gündüz Bakım Evi Çalışanı)

Öğrenim Düzeyi: 3. Sınıf

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Kırgızistan

Anlatım Türü: Kendi Hakkında

0508130101/1. it̨̨car̨̨ c̨̨r, t̨̨b̨̨jd̨̨æn q̨̨aj̨̨t̨̨ær̨̨ip quj.

0508130101/2. n̨̨r̨̨n̨̨ja q̨̨ar̨̨æ q̨̨ų̨z̨̨im.

0508130101/3. burun q̨̨ų̨z̨̨ ̨̨t̨̨up q̨̨ų̨z̨̨ ber̨̨j̨̨and̨̨æ r̨̨s̨̨æ j̨̨etti ̨̨t̨̨æs̨̨ini, t̨̨æx t̨̨y̨̨j̨̨ini, ur̨̨ik̨̨ų̨ni s̨̨ur̨̨ift̨̨ir̨̨ærd̨̨i, x̨̨p̨̨z̨̨ir unde:m̨̨æs.

0508130101/4. bį̨z j̨̨etti q̨̨ų̨z̨̨ id̨̨ic.

0508130101/5. t̃p̃l̃um f̃u jerdejl̃a ĩfl̃ardi.

0508130101/6. kał̃ozd̃a su:t̃f̃i b̃oldi, q̃aj̃t̃f̃i b̃oldi.

0508130101/7. æzim cetm̃æn t̃p̃ptim, b̃ox̃t̃f̃æ b̃oldim.

0508130101/8. ɔn sæccizim̃d̃a turmũf̃ca t̃f̃iχ̃tim.

0508130101/9. q̃r̃kan teṽæd̃æn f̃u j̃æq̃qa ẽr̃ja ber̃ĩſ̃can.

Suzak İlçesi

İris Köy Meclisi

Ladan-Kara Köyü

Kaynak Kişi No: 05 08 11 01 01

Boy Adı: Kara-Konos

Kayıt Yeri: Ladan-Kara

Kayıt Tarihi: 21.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Akramacı İskanaciyev

İkamet Yeri: Ladan-Kara

Doğum Yeri: Hocabat/ Özbekistan

Doğum Tarihi: 1963

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2000 yılından beri evli

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi : 4. Sınıf

Dil bilgisi: Türk, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan (3 yıl), Kırgızistan

Anlatım Türü: Aile hikayesi

0508110101/1. qoræ qonæs urıwıwnı itıfıdæ qorazıwıw dıjan tıpi bır.

0508110101/2. xızırı davırdæ ytı respublikada jæfæjæptı.

0508110101/3. mı: qırıwıstandæ...

0508110101/4. qırıwıstandæ bıjettæ monıvı dıaııavattæ, dıaııavattı
qoræ vıımasıdæ, ıftı ettız ædırıdæ, qırıvırı qoræsidæ, qırıfæpidæ bır.

0508110101/5. ujam bizdæn.

0508110101/6. æzbejistændæ bor, xadʒævnottæ.

0508110101/7. enej qozakʊstondæ bor, ceŋes dijan jeridæ.

0508110101/8. qozakʊstondæjilar bijerdæn cetifcan, vltmifintʃi jili tukʊlʃan boʃlar.

0508110101/9. endi bizdi uriklar mandej qoludæ bor bolur jæfæjan dæ.

0508110101/10. revaljutsijæ celip qulaqqa tortcan xammæsini.

0508110101/11. "poltantʃi" dʊsæ poltantʃini vborip qamajan.

0508110101/12. "pustontʃi" dʊsæ pustontʃini vborip qamajan.

0508110101/13. fundæn enece bizdicilar jijirmæ toqquzintʃi jildæn boʃlap qotʃæ boʃlafcan.

0508110101/14. axuri enej ettiʒ jettintʃi jili ætcan xutajja.

0508110101/15. ujaeqqa borifip, ujaekdæ jæfæfip, ujerja, "tʃiqʊf tyrciston" dup nom berjan.

0508110101/16. enej qandejdir bir tepælan minæn buni jovip tæʃlajan.

0508110101/17. endi xutajdæ "tʃiqʊf tyrciston" dup sitatus beriljan dæ.

0508110101/18. enej ujerdæn ellij beʃintʃi jildæn bijæqqa qajtæ boʃlajan.

0508110101/19. axuri ellix sæccizintʃi jili esser minæn xutajdi tʃejaæsi jopiljandæ bizdicilar ætip cejan.

0508110101/20. bittæ kottæ acam minæn bittæ ajæm afækdæ tukʊlur cejan.

0508110101/21. men ʃu jerdæ tukʊlʃammæn.

0508110101/22. vtæm æm bijækda tukʊlʃan.

0508110101/23. vtæm bijækda tukʊlur ujaeqqa borjan.

0508110101/24. cejin enej bijerdæ æzbejistændæ jæfæp vltmif vltintʃi jili qurkʊstajja ætcammiz tirixtʃilic qʊjani.

0508110101/25. æzbejistændæ xadʒævnot dijan jerdæ, xadʒævnotti mælaj dijan jeridæ jæfæp turip, enej tirixtʃilic qʊjani qurkʊstajja ætip enej ʃu jerdæ qop qozammiz.

- 0508110101/26. ecala acam afækdæ æqur afækdæiflap qor qofuſti.
- 0508110101/27. xþzir ular toſcendæ.
- 0508110101/28. vtaemlar bizdi tu:kaſkar kæptſilij bœluþ qotſip cetjætsæ...
- 0508110101/29. vtæm raſmatlic ajti berær idi.
- 0508110101/30. erjaſtomja jæquu jetip qorjandæ bir vdam celip...
- 0508110101/31. cejin bilsæc u dʒænivæc qozijcan.
- 0508110101/32. vt poti minæn aſcar paſcari minæn cetjætcan æcan.
- 0508110101/33. jænida bir ajæli bor æcan dæ...
- 0508110101/34. eccintſi ajæli, jofſiræ:q...
- 0508110101/35. apæmdi apæſini, enæmdi tſaqurip, "nimæja cetjæpslar?" dupti.
- 0508110101/36. bizdicilar, "bœla tſaqani boqqani cetjæppiz", duſæ "bizja ertſimæjila, biz vxti vdamimiz. bizdi celip vtip cetædi, arqamizdæ atirjæt qu:b jyripti. bœla tſaqani bœlip qvjila", duþ tæfæp cetipti.
- 0508110101/37. tæfæp cetcandæn vz ala vaxt ætcandæn cejin arqasidæn atirjæt celip, bizdicilardi tælap cetipti.
- 0508110101/38. læcin u jerdæ paterijæ bœmæjan.
- 0508110101/39. bittæ vtamlardæn vldin bir ſarcar dijan vnamiz atirjætca vt bermæj qojjanida, atirjæt vtip qojjan æcan, "vt bermædi" duþ.
- 0508110101/40. ſundej quluþ vtamlar u jækdæ ettiz jil jæfæſip celdi.
- 0508110101/41. ettiz jil jijirmæ beſ jil jæfædic dijan.
- 0508110101/42. endi ujækda jæm bir vtæ qor cetcan.
- 0508110101/43. vzir bir ellic vltmiſca bœrip qorjandir.
- 0508110101/44. bir carimvxuun dijan vnamiz bœla tſaqasi minæn qor cetcan.
- 0508110101/45. u jerdæji tyrclar minæn bi jerdæji tyrclardi aræsidæ vzir siviæz bor.

0508110101/46. bi_jeɾdæ, ɒziɾ tyɾc mɑxallɑjɑ bɒɾip cejan ciʃilɑrdæn qɒtʃqun aca dijan ciʃi bɒɾ.

0508110101/47. ɔʃæ tyɾc mɑxalladæ tukɯɯɯup qutɑjdæn cejan ciʃi.

0508110101/48. jɔɫ ɒtʃiljandæ, ejemendy:lyc bɔɫup jɔɫ ɒtʃiljandæ siɾazu bɒɾjan ciʃi dæ.

0508110101/49. bijeɾdæn bɒɾip, ɑʃeɾdæʒi tyɾclɑɾdi kœɾip qɑjtcan.

0508110101/50. ɑʃindæ madæʃ acani biɾ si:nisini kœɾjan_æcan...

0508110101/51. qɒp cetcan_æcanu biɾ quvɑqɒlmaqɑ teʒip.

0508110101/52. carimɒxɯɾjɑ tejjammi ɑdʒæɾjɑ tejjammi qɒp cetcan_æcan dæ.

0508110101/53. tyɾkɒvattæ tu:kɑɫɫɑɾi bɒɾ.

0508110101/54. qɒtʃqun aca_jeɾm ɑʃæɾdæ tukɯɯɯup cejan.

0508110101/55. duɟqɑn qɒɾi aca_jeɾm ɔʃæɾdæn œtip cejan dæ.

0508110101/56. duɟqɑn qɒɾi quvɑqɒlmaq, guɾamatnij ciʃi bɔɾjan.

0508110101/57. mɑʃeɾdæʒi tyɾclɑɾdi ɒtini jɔɟip fɑmiljæsini jɔɟip dæcimentœlnij xɯtɑj minæn mandej ɑtnɑʃenijæ qɯp tuɾjan dæ endi.

0508110101/58. endi bizdicilɑr_æm mɒɫ dœnjæsini tœɫɫɑp cejan u_jeɾqɑ.

0508110101/59. xiɫʃ nœɾsæ ɑp cemæjan.

0508110101/60. uni ene cejin œkmætca œtcizi_berjan.

0508110101/61. œtcizi_berjandæ xœcimæt buɫɑɾjɑ jɔɟi_berjan qɒɫɯjɑ, xɯtɑjdi xœcimæti.

0508110101/62. qɒkɑzdi buɫɑɾ vɑxti celip jɔqɑtcan.

0508110101/63. jɔqɑtip cejin ene cejin bɒʃqɑttin tiɾixtʃilic qɯɫɯʃip, tɔxsæn eccintʃi jili ejemendy:lyc bɔjandæn cejin ɒtæm bɒɾdi xɯtɑjja.

0508110101/64. bɒɾip qɒkɑssiz_œlɑ bɒɾip ɔʃeɾdæ uɾiχ_tu:kɑɫɫɑɾjɑ jeliqɯp, qɑjeɾ qɑjeɾdæ jæʃæjɑllɑɾdi kœɾip eneʒ, "xɑqɯmɾdi biɾ sœɾiʃtiɾej" duɾp bɒɾædi.

0508110101/65. ɒtæm iʃlɑjandæ biɾ qɒzɑk bɔɾjan_æcan, sersɛnbɑj dijan.

0508110101/66. ʃuni tɒvipti.

0508110101/67. qarip qorjan æcan.

0508110101/68. topi borip æzini tænitip ytræfip ajtsæ, "madæf" dupti, "seni dæcimentip pōlantfi o:danja ætip cetca:n", dupti.

0508110101/69. rajondi o:dan dijdican.

0508110101/70. "ofæ rajonda, o:danda seni dæcimentip", dupti.

0508110101/71. u jerdæji tu:kaħardi ertfi borip, qaræp toptiripti.

0508110101/72. bittæ familjæ "erja:fip" bōlup jōziljan nærsæ "s" bōp qorpti, "serja:fip" bōlup jōzilip qorpti.

0508110101/73. serja:fip xajdær duwp jōziljan æcan.

0508110101/74. enej uni tovip cejin xammæjōkdi sēræpti.

0508110101/75. "qantfæ nimæn bōr idi ?" duwp...

0508110101/76. xammæ topficjallari o:tæmdi esidæ bōridican.

0508110101/77. o:tæm birmæ bir ajti beripti.

0508110101/78. "mantfæ qoj, mantfæ ilqu" o:tcan duwp.

0508110101/79. qaræsæ tōkrijcan.

0508110101/80. xammæ topficjan nærsælari o:tæmdi esidæ bōr idi:can.

0508110101/81. ellix sæccizintfi jili o:tcan bōsæ toxsæn eccintfi jili bōrcjan qajtip.

0508110101/82. qaræsæ tōkri.

0508110101/83. funi puluni berjandæ o:dandi æzini pulu jetmæj qorjan æcan dæ.

0508110101/84. ofæ bizdi tu:kaħardi birini bærci bōr æcan dæ.

0508110101/85. "menja otciz beri:n, mæn bi jækdan beræmæn" duwp enej bizdi puldi berip o:tæmdi dōænætvōrcjan æcan.

0508110101/86. puldi ap cejan.

0508110101/87. tōkri tfiqqan ytfīn berjan, bez qoraz æla berjan.

0508110101/88. bi jæqqa cejandæn cejin...

0508110101/89. tofcendæ bittæ bōlasi bōr xōdōæcbær duwp, xōzir æm bōr.

0508110101/90. u cejandæn cejin etirippiz mandej japlasip.

0508110101/91. unja dejin ajtcan jockudi.

0508110101/92. "xodzæcbær", duudi, "ottæn, bittæ tŕiχmej qoldi", duudi.

0508110101/93. "χusæp citæptæ bittæ ot tŕiχmej qoldi", du:di.

0508110101/94. "χodzi aca, χaliji kunændi moŕinæja tŕiqqanimizdæn cejin jodzirmæj qejvordipizu", duudi.

0508110101/95. ofæni eslapti oferdæ.

0508110101/96. ettiz beŕjildæn cejin ofæ bittæ kunændi χæm "tŕiχmadi", dijæpti.

0508110101/97. unisi, "minip cejanizdi qejvorttipizu", diydi.

4.2. Latin Alfabeli Metinler

Oş ili Metinleri

Kara-Suv ilçesi

Ak - Taş Köy Meclisi

Ak - Taş Köyü

Kaynak Kişi No: 0602060101

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 02.09.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Halimahon Burkhanidinova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Özbekistan

Doğum Tarihi: 06.09.1953

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1994'ten beri dul

Mesleği: Eğitimci

Öğrenim Düzeyi: Andican Pedagoji enstitüsü mezunu (2 yıllık)

Dil bilgisi: Türk, Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan (17 sene), Türkiye (2 sene)

Anlatım Türü: Anne Hikayesi

0602060101/1. ânär ène:ní, apämdí átäsíní átí sídíğ buwa bogán. kıun piçäğ yäsäp sätärdiykán.

0602060101/2. apäsí yâş ötíp kètkán_äkán.

0602060101/3. akásini xohdä kattä bohp, akási çıkargán.

0602060101/4. akásini üyi ibätt apämlárdi üyini etàğidä bogán.

0602060101/5. sattär buwanı hâtini ötip kêtıkándä, birinçi hâtini monox suláymán tákka koyılğán akán.

0602060101/6. yäylöwdä, tağlardä köp yürärit tä.

0602060101/7. aşılardı aytı beryätkándä aytu:dı, “mëni birinçi hâtinim, tohtälardı apəsi aşergä, tákka koyılğán, suláymán tákka. köp bärıp ziyarät xup turämän”, dır idi.

0602060101/8. apämdı apəsi apämdı bälaligidä ötkán akán, kiçkineykán.

0602060101/9. koy bakkanı ketyätsä apəsi ağırip töşägdä yatkán akán.

0602060101/10. yänidä birö: bär idi:kán.

0602060101/11. yatkán cayıdän apämdı çağırıptı.

0602060101/12. “änär, pälänçi sandıgdä tügün bär, ap çıkıxun”, dıptı.

0602060101/13. ap çıkıkkandan kégın, “içidägi köynägdı kiyp, romaıdı oräp körçi”, dıptı.

0602060101/14. apäm romaıdı oräp, köynägdı kiygándän kégın, “mandey yürçi” dıp, uyäkka biyäkka yürğizip, keyın yänä tügıp aldırtıp koyğán akán.

0602060101/15. apäm koy baxup kësä apəsi ölip kağán akán.

0602060101/16. apəsi ölişini sezıp, “balam kandey kelin bolarkı:n”, digándır diymän dä.

0602060101/17. dädayni men birinçi mattä körgánimdä santälát hâlamdıkiğä kégán.

0602060101/18. santälát hâlam unı hâlası bolarkán.

0602060101/19. a santälát hâla apämğä ƣ:sın boladı.

0602060101/20. hısäptä âtam minän hâsıl âvam aká üká. hâsıl âvam minän xaynätäm bəcə.

0602060101/21. âtä bir ênä böläg bogán lekın ular räsä ınağ bolışkán.

0602060101/22. undağa öğaylığı bilimäs idi.

0602060101/23. santälát hâlam_ am apäm êkôwí ɔ:sín bohp bîr urışıp aytışkânîni bîz bilmädig_ am, körmädig_ am.

0602060101/24. êxtä üy bittä eşigdä yäşägämmiz.

0602060101/25. apämdän tokkuz bâla kâldı, santälát hâlamdän tokkuz bâla kâldı.

0602060101/26. bîr urışkânımızdi_ yäm bilmi:män, tâlaşkânımızdi_ yäm bilmi:män.

0602060101/27. men onıncı kılâstı pütirdim.

0602060101/28. râziyâ ênäm mînän kaynäm rahmatlik bîr aylânıp bârıptı dâ özbeyistânğa.

0602060101/29. aşı kuzinikığa, aşı si:nisinikığa.

0602060101/30. ular bârgändä men okuşka ketu:dım, asäkägä, uçilişägä.

0602060101/31. aşındä râz_ enäm mînän kaynäm, “halimä digän kuzı bâr_ idı. bîz körämiz dıp kêlu:dık”, dıptı santälát hâlamğa.

0602060101/32. şu mînän ular mênî körmädı men ulardı körmädım, räsä mêmân bohp kaytışıptı.

0602060101/33. âtämlär_ am çaķurıp mêmân_ kuptı.

0602060101/34. eney sentäbirlardı âhırdä üygä kêsäm bittäsi çaķurıp kâldı.

0602060101/35. “hâsıl akânı üyi şumı?” dıp bittäsi çaķurdı.

0602060101/36. mandey çihşäm bîz_ yägliğlârgä oşşämädı.

0602060101/37. sapsarık, âppâh iyinvâptı.

0602060101/38. “âtä bittäsi çaķuryäptı”, dısäm, “kim?” dıdı.

0602060101/39. “biyerlikkä oşşämädı, tänimädım”, dıdım.

0602060101/40. êneke yänğämı çaķurdı, santälát hâlamdı çaķurdı.

0602060101/41. “santälát çık, çık. ârtuğuştı bâlharığä oşşâyäptı”, dıp.

0602060101/42. eney santälát hâlam kélip räsä koyıg_ üçrâştı.

0602060101/43. âtämlär mînän_ am sorâştı.

0602060101/44. eney santälát hâlam üyigä ap_ kîrip kettä.

0602060101/67. "bu bala qayettan keldi, qandey quhip keldi, qandey tapti?" diymän özümçä.

0602060101/68. eney quzlär kelişö:rdi, kelişö:rdi "halimähän" dıp.

0602060101/69. eney "bır çiçe:çi" dıp...

0602060101/70. yürägim pök pök dıp uradı yänigä ketyätkänimdä.

0602060101/71. mēni körıp u_yām kelyäpti mēñgä qarap.

0602060101/72. kēgāndān kēyīn "sız qandey kēp qaldız bi_yäqqa?" dısām, "sızdı şāmali:z üçirdi dä", dıdı.

0602060101/73. şu mīnān ēkō:mız sorāştık.

0602060101/74. qolımdı makkām sıhvāldı.

0602060101/75. "viy, sız nīmā kēldiz?" di:män.

0602060101/76. düdülānıp qaldım men.

0602060101/77. oşāndā yetmişinçi yıl on_yetti yāşteykāmmän.

0602060101/78. oşerdä bır sītōl bār_idi , otırıp gāplāştık.

0602060101/79. dādāñ özi firunzēdā oqırdı:kān.

0602060101/80. ançä gāplāşıp otırdık.

0602060101/81. "billā bır nārsālār yep, bır cāydā otırāylik", du:dı men unamadım.

0602060101/82. kēyīn eney, "kēp tursām māylımı, hat ārkali gāplāşıp tursāk māylımı?" dıdı.

0602060101/83. du:dı, "kēmāñ_u lekīn māylı hatlārizgā qarındāş qātāri cāvāp yāzıp turāmān". dıdım.

0602060101/84. dısām, hat qāla qoyıp har payşāmbä künı kēlā turgān boıdı.

0602060101/85. darsı āz boğan künı kēlip, kēyīn qaytıp kētär_idi.

0602060101/86. ha:_dıp kēlō:rgānını lekīn men yāhtırmādım.

0602060101/87. oşānçün ēkkı mattā bārgānıdā çıhtım gāplāşkānı, üçinçısıdā çıhmay qoydım.

0602060101/88. üçüncü etajdan derazadan karä:p tursäm räsä küti:b_ötirip eney kaytip ketti.

0602060101/89. aşı boyıça biz pahta terim vahtida pahtaga çıkup kettik.

0602060101/90. pahtaga çıkup ketskandan keyin ançagaça hati_yäm uzilip kaldı.

0602060101/91. keyin, "kutıldım, kemay kaldı kurğustallig bala", disäm bir küni pahta terip, yärdämçi boh_b_yürgändägi yatahanämizdä yüripti.

0602060101/92. biz terimdän kélip girantti boyıga idiş yu:ğanı çıkar_idik.

0602060101/93. kızlar bilän çihşäm, eşigdi açışimdı bilämän extası turiptı togrımdä.

0602060101/94. adil akä eköwikän.

0602060101/95. pahta terim vahtiydi.

0602060101/96. "siz nima küh_b_yüripsiz biyettä?" disäm, "sizdi uzlap keldim dä, uçilişaga bärıp tapmadım", didi.

0602060101/97. adresimizdi uçilişadägi qarövuldan aptı.

0602060101/98. üç kün uzlap üçüncü küni tapı bargan_äkän.

0602060101/99. oşandä gáplášıp tursäk, çöntägimğa bir narsä sap koygandı.

0602060101/100. keyin karäsäm u hati:kän.

0602060101/101. birinci hati:di.

0602060101/102. oşa hati_hali_yäm bar.

0602060101/103. kaytip ketyätkändä räsä kuyınalışkän_äkän.

0602060101/104. keçkurun bir yetti säkkiz bop kalu:di dä.

0602060101/105. kayäqqa barışını bilmästan taladä bir kapaga tuş kēp_kalıp, karäsä köwın pişıp turğan_äkän.

0602060101/106. oşandän yēp, oşa kapadä tünäp, eney ertası küni kētkän_äkän.

0602060101/107. şunday kühhp yürdik.

0602060101/108. özi kēmäsa hati, hati kēmäsa özi kēli_b_yürip eney habibä apämlardı toyı küni kirisip keldi ular.

0602060101/109. turğumbay aká, ormán aká, cç:sär aká, qaynäm, räziyä enäm, däđän raḥmatlik kırışıp keliřkán.

0602060101/110. hutıı oşa künü qayrağaştan_äm yänä bir sç:çı keldi menğa.

0602060101/111. atäm minän apäm hayra:n bop qaldı.

0602060101/112. eney, "toydı ötkizválylik. bir otırıp masláhat qılaylik. bir ağuz özıdän_äm soräylik", dıp ulardı küzätti.

0602060101/113. kėgin, toydän kėyin qayrağaştağılardı sevätini bevärıp, meni däđänğa uzatıřkán.

0602060101/114. bir kün oquşstan kesäm ibättäyäm aytkán, "sızdı qurğustañğa, ğulamcañğa bölıp qoydı", dıgán.

0602060101/115. atäm minän apäm, "santälätti apçasi:kán, özimizdikı", dıp bevärğán.

0602060101/116. şu minän men oquştı pytırdım, yigirmä_beşinçi avgus künü toyımız bop kėtkán.

0602060101/117. yetmiş birinçi yilı.

Kaynak Kişi No: 0602060102

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2012

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Hosiyat Abdullacanova

Ikamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1938

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1966'dan beri evli

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi: 10. Sınıf

Dil Bilgisi: Türk, Özbek

Yaşadığı Başka Yerler: Yok

Anlatım Türü: Kendi Hakkında

0602060102/1. tuęuılgán yérım manäşı ağtıaş.

0602060102/2. ata enämäm manäşı yerlik, manäşı ağtıaşta tuęuılgán.

0602060102/3. qayna qaynatämäm türk.

0602060102/4. toqqıstā bālam bār.

0602060102/5. ata enäm otıp kėtkán.

0602060102/6. bittā atām urışta olıp kėtkán.

0602060102/7. ekálā enām manäşı yerdā otıp kėtkán.

0602060102/8. atım qasıyāthān, familyām abdılıacanova.

0602060102/9. átämdí átí cänívek boǵán.

0602060102/10. cänívek átämdí átäsini átí avaz, avazdı átäsi momín.

0602060102/11. özím yètmış yáštämän.

0602060102/12. "ķuwaķaķmak türkklärídämmiz", diydiyu yänä bilmi:män.

0602060102/13. türkklär, māl çarva mínän şuǵuǵlanämiz, öziñ biläsänu.

0602060102/14. átämüm māl çarvaçılıǵı mínän şuǵuǵlañǵán.

0602060102/15. átäsini, "māl köp, koyı köp" dıp kamavargán dä monò callavattı köǵartıǵa.

0602060102/16. arıķıçal, nímälär boǵıp, māl koylarıni ortagá aǵıp, ap kéǵánakán.

0602060102/17. kéyin urış başlanıp kètip, átämdí urıřká ap kètkánakán.

0602060102/18. átämdí urıřká ap kètkändä men üç yášarmı, tör yášarmı bale:kámmän.

0602060102/19. ottız säkkizinci yilı tuǵuǵámmän.

0602060102/20. yètmışká kirdim hâzir.

0602060102/21. átäm urıřtän kaytmagán.

0602060102/22. átämdí bilmi:män men.

0602060102/23. apäm, sarıķıhalañ säxsän säkkizidä öldi, apäsi aķķus hala yüz altıǵa çıķıǵı öldi.

0602060102/24. aǵtâştä birç: çüşkürgändä, "saǵ bolıñ, aķķus halanı yaşıǵa kırıñ", dıp koyädiyu, aşı aķķus hala meni enäm, apämdí apäsi bolat tä.

0602060102/25. apämdí átäsi tursın çal säxsän altısida öldi.

0602060102/26. halıldı átäsi mínän meni átäm bir tuǵuǵkán amäki bolıřkán, bir toptän bolıřkán.

0602060102/27. halıldı átäsi mínän abdılakımdí átäsi başķa başķa.

0602060102/28. abdılakımdí átäsi hıtayǵa kètkán.

- 0602060103/8. buldazer haydäb_yürüp, qorğaşın tēvānī taptım.
- 0602060103/9. qorğaşın tēvādā ēkkī ādam unçuḡmay kíríp kētā turgán ġār taptım.
- 0602060103/10. aççān ādam çápíp kíríp kētādí.
- 0602060103/11. şuní āġzíní yaptım.
- 0602060103/12. şuní aqayıfká qayrıldım, başqaġa qayrıldım.
- 0602060103/13. xiç rēzultāt bomādí.
- 0602060103/14. endí bakiyefká qorğaşın tēvā toġrālik ḡat yazāmān.
- 0602060103/15. bu qorğaşın tēvādā, ādamlárdí aytışı boyıçā, ḡıtaydān kēġān ādamlárdí aytışı boyıçā, ḡıtaydı bāyliġi oşerdāymış.
- 0602060103/16. men banisādā yátíp qāsām, oşā ādam oşāndey diġān.
- 0602060103/17. "bu qorğaşın tēvā bārmí?" dıp sorādí.
- 0602060103/18. men, "bār" dıdım.
- 0602060103/19. yētmış ēkkínçí yilí tapkāmman men qorğaşın tēvānī.
- 0602060103/20. mō:, lēlindāġı qorğaşın tēvānī, ġardı.
- 0602060103/21. özím ilġártān, ēllix sākkízínçí yildān toḡsān bīrínçí yilġāçā partiya yokaḡıçā kamunizm partiyaşıdā yūrgāmmān, çilen boḡb_yūrgāmmān.
- 0602060103/22. qorğaşın tēvānī üstí māzār boġān.
- 0602060103/23. şú yērdí tēkkízıláp, kaḡhōzdí paḡtāsıġa yer qut_bērāy diġānımdā, özımdí ałdımdān rasxōt qutıp, ulaḡ_soyıp, uş çıkarıp, ēney işti başlaġāmmān.
- 0602060103/24. tēvāsı ġorístān boġān.
- 0602060103/25. ġorístāndān qorqıp, ādamlárdí cāyíní buzmayın dıp qorqıp, özımdí ałdımdān puł rasxōt qutıp, ḡuday qutāmmān bīrínçí, ēney işti başlaġāmmān.
- 0602060103/26. bīr ġiyālōk kēsā, aşerġā ā_bārıp kōrsātāmān.
- 0602060103/27. ēney özlári aparatı mínān nīmā qusā özi bilādí.
- 0602060103/28. ḡıtaylār bız yāḡḡa ötkāndā bittā ḡıtay mínān banisādā billā yátıp qaldım.

0602060103/29. kítäpini âp kélip meňgá körsätti.

0602060103/30. köx darvâzäsí bär äkân oşä tüneldi.

0602060103/31. yüzelliğ mètir ilándi kállásini çoçkanı kállásidek darvâzäni tägígä yätqızıp qoyıptı.

Kaynak Kişi No: 0602060104

Boy Adı: Bangılar

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2002

Kaynak kişinin adı ve soyadı: Halil Tairov

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 01.03.1940

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1967'den beri evli

Mesleği: Brigadir (*Köydeki toprakların işlenmesinden sorumlu kişi*)

Öğrenim Düzeyi : 10.sınıf

Dil Bilgisi: Türk, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Yok

Anlatım Türü: Aile ve Köyü Hakkında

0602060104/1. bızdı ahtıştağı türklár kandey diylik, şu üç átädän tarķaǵán türklár bår şu yerdä.

0602060104/2. bular rozıvay sarkár, ıstam sarkár, nur sarkár.

0602060104/3. şu üçöwıdän tarāǵán türklár şu yerdä.

0602060104/4. endı aytı bėrsām, türklár köp uru:ǵa bölınadı.

0602060104/5. bır ottıstāǵa yāķun uru:ǵa bölınadı.

0602060104/6. unı ħammāsını bilō:rmimān.

0602060104/7. bilsām, bır yetti sakkıstāsını atını aytışım mǔmkyn.

0602060104/8. baħlas urıǵu, kuwaķaħmak urıǵu, ğarāǵurı, bāñǵılár, suħaħlar, cındılár,

káalaxçälär.

0602060104/9. maşınğa oħşáǵán urıǵlar cüdä köp.

0602060104/10. bİR miñ tokkuz yüz kır bİRinçİ yilİ átamız urışká kėtkán.

0602060104/11. urışká kėtkándä bİz yáş ǵap kėtkámmız.

0602060104/12. men on áylik bala ǵáǵámmán.

0602060104/13. akám bosä, bİR beş yášär bala ǵáǵán.

0602060104/14. bėrİǵı akám bİR on yášär ǵáǵán.

0602060104/15. apámız şu ottız tır yášıdä ėrdan ǵap kėtkán.

0602060104/16. oşä boyıçä tėkkán_ámäs.

0602060104/17. bİzdä kır boǵán_ámäs.

0602060104/18. bİz oqıǵı yürİp, akám oşä pėd institutta matimatka fakultetİnİ ėkkİnçİ kurstän pütİp, üçİnçİ kurstä taşláp, muǵalim bolıǵı_İşlädİ.

0602060104/19. ėney ancändä instituttı zavuşnıy pütİrǵán.

0602060104/20. ėndİ, ǵapİR akám özİ bİR miñ tokkuz yüz ottız yėttİnçİ yilİ tuǵılǵán.

0602060104/21. yėttİnçİ kılástİ pütKándän kėyİN, oşká bİRİp, sėlxóz tėxnikumǵa oqışká kİRǵán.

0602060104/22. cindey oqıǵándän kėyİN...

0602060104/23. bİzdä işláy turǵán ádam yok...

0602060104/24. akám oqu:nİ taşláp kėlİp, kalthızdä işláy başlǵán.

0602060104/25. u_yág bi_yáǵı bİR áyçä kėtmán çapKán.

0602060104/26. kėtmán çapKándän kėǵİN, yáhşİ işláyaptı dıp, bunİ ėneñ kėǵİN tabılçİ kırıp koyǵán.

0602060104/27. biyerdä_yám tır yil işláydı.

0602060104/28. tır yil işlǵándän kėyİN, bİR miñ tokkuz yüz ėllİx tokkuzİnçİ yilİ fırunzedáǵı vışşiy partiynıy şıkóǵa oqu:ǵa bǵǵán.

0602060104/29. u_yerdä üç yildä oqu:dİ pütİp, áltmİş tırİnçİ yilİ ǵaytädİ.

0602060104/30. u_yerdän qaytıp kégándän kèyin kalhözda gıavniy agranom bohp işlay başladı.

0602060104/31. oşändän beş yıl gıavniy agranom bohp işlagándän kèyin, áltmış toqqızınçı yılı kamunizm kalhözığa rayıs bohp tayınladı.

0602060104/32. oşä, áltmış toqqızınçı yıldän säxsän üçinçi yilga çeyin kalhözda rayıs bohb işladı.

0602060104/33. undän boşagándän kèyin, kalhözdi rayisligidän boşagándän kèyin alay rayonini, rayponi birinçi zami bohb işladı.

0602060104/34. u_yerdä tör yılça yürdi.

0602060104/35. kégın, ene kèyin sipetsxozini dirextiri bohb işladı.

0602060104/36. undän qaytıp, bizdi kalhözdi ekanomikası paslap, adamlar qayta talap qulup, säxsän toqqızınçı yılı kalhözga qayta rayıs bohp keladı.

0602060104/37. aşındän tä: ékkı miñ ékkınçı yilgaça, olganğaça kalhözda rayıs bohb işladı.

0602060104/38. ékkı miñ ékkınçı yılı, yigirma birinçi mart kuni rak o:rusu minän otıp ketti.

0602060104/39. yalğan aytmäsäm şu ellik üçinçi yillarmiki:n...

0602060104/40. cögörku oqu: cayıga oqu:ga bargan bosä, türklär için "tolka puł tolap oqi:sän" digan yeri bogan.

0602060104/41. oşändä köp türklär özbek, qurğuz bohp yazılıp ketkan.

0602060104/42. oşändey bogándän kèyin säxsän beşinçi yillarimiki:n, şu vapros kotarılıp, mō: türk ata qō:mu tüzilgándän kèyin köpçilik "men türkmän" dıp paspirt ala başladı.

0602060104/43. akam_äm aşındä savet ökmäti cöyulup, erkıllik berilgándän kèyin, "davay, biz öz millatımızdı qorğaylık", dıp, inisiyativä kotarıp, paspirtımızda türk boıdik.

0602060104/44. men özüm_äm türk_män.

0602060104/45. hammämiz bohip yazıl_gammiz.

0602060104/46. kızlaskerdägi mazar cüda: kattä mazar.

0602060104/47. u_yergä türk_äm koyıl_gan, balgarlar koyıl_gan, azerbaycallardan koyıl_gan, kurguzlar koyıldı, özbeglar koyıldı.

0602060104/48. kegin, bir miñ tokkuz yüz ellig_üçinçi yilı pıallıglar köcip kegan ahtashka.

0602060104/49. ular kemastan aldin, ellig_üçinçi yilgaca biyerdı saxsan tohsan payızı turklar bogan.

0602060104/50. pıallıglar kocırma bohip kegandan keyin, ular kızlaskergä tüşip kagan.

0602060104/51. aşinçün hammäsi kızlaskerdägi mazar_ga koyıla turgan bop kagan.

0602060104/52. çünkü kızlasker addelnıy kalhoz bogan.

0602060104/53. ahtash addelnıy, firunze addelnıy, şivernik addelnıy, lelın addelnıy kalhoz_idi.

0602060104/54. bešta kalhoz bar_idi dä...

0602060104/55. oşançün sarkar mazar_ga tolka turklar koyılıp kagan.

0602060104/56. ahtasta asnavnıy turklar yaşaganı üçin bi_yakka bolag millat koyıl_gan_ämas.

0602060104/57. tohsan tokkuz payız turklar koyıl_gan.

0602060104/58. kurguzlar minän özbeglar ança minça bar.

0602060104/59. kurguzlardan baraglär bar.

0602060104/60. coräbeg_akä rahmatlıglar şu yergä koyıl_gan.

0602060104/61. sarkar buwa haqıda xiç närsä bilmi:män.

0602060104/62. mandey, ulug adam bogan dıp eşitkammän.

0602060104/63. endi kaysı turklardämmiz, kandey turklarmız unı bilmi:män.

- 0602060104/64. burun bu yèrlár turkistan vayenniy ókrugı boǵán.
- 0602060104/65. qurǵuzlár mínán, ózbeklár mínán hammamız billá yášar ídik.
- 0602060104/66. savet maǵahıdâ yer bölıstırılǵandâ bızdı sancıramız bomáǵán.
- 0602060104/67. éney, "turkistanskiy ókrug, hamması türklardı yürti", dıp, "hamması bızdı, hammamızdı birdey mamlakátımız", dıp şundán şu yèrlárdâ ǵáǵammız.
- 0602060104/68. ortâ aziyâ turkistanskiy vayenniy ókrug boǵán dá burun.
- 0602060104/69. men tayiròv ǵalıl.
- 0602060104/70. ékálâ akám ékkí miñ ékkínçi yilí ótip kètkán.
- 0602060104/71. men akámdı yóhnı yóllap sèthòzdâ dirextir boııb işle:män.
- 0602060104/72. bir miñ tokquz yüz qırqınçı yilí birinçi mart künı tuǵulǵammän.
- 0602060104/73. áltmış ékkíǵa çıhtım.
- 0602060104/74. om bittâ bálanı átásimän.
- 0602060104/75. áltı qızdı çıkardı, ékkí oǵuldı üyládım.
- 0602060104/76. üştâ oǵım bär yänâ üyláy turǵán.
- 0602060104/77. qohımdán kélisicâ elǵa yárdäm bérıp turämän.
- 0602060104/78. ǵudâǵaşkür bızdı áhtástı elidâ untımaq yähşi.
- 0602060104/79. elimızdı yášaşı yäm yámammäs.
- 0602060104/80. köpäm yähşi bop kètkán yoǵu lekín bölág yèrlárgá saǵıstırǵandâ ǵudâǵaşkür bızdâ yähşi.
- 0602060104/81. áhtaş ayı ókmätı boyıçâ menı elim yähşi körädı, men elimdı yähşi körämän.
- 0602060104/82. elimızdâ tınşlık, dèn sò:luq bosın.
- 0602060104/83. qurǵuıstan önıb össin.

Kaynak Kişi No: 0602060105

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 15.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: İbadat Mirzahanova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Kayragoç, Asaka, Andijan, Özbekistan

Doğum Tarihi: 1947

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1966'dan beri evli

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : 10. Sınıf

Dil bilgisi: Özbek

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan

Anlatım Türü: Köyü Hakkında

0602060105/1. âtım ibädät.

0602060105/2. âdambâyıp âtäştı kıwızı bolamän.

0602060105/3. kıırkı_yettinçi yılı tuğulğammän.

0602060105/4. âltmış âltınçı yılı kélın bohıp kégammän.

0602060105/5. biyerlär yähşi:dı, şarâyıtı yähşi:dı.

0602060105/6. men kégändä üylär kám_idı.

0602060105/7. pahtä köp êkılär_idı.

0602060105/8. yäylöwlarğa çıkar_idık, alâylarğa bärär_idık.

0602060105/9. âltî bålâm bår.

0602060105/10. bízdí maḡaḡmízdä undaḡa kárnäy súrnäy kám bołar_ídí.

0602060105/11. kélíndí arävädä âp kélár_ídí.

0602060105/12. paräncíní yâpíp, yâr yârdí aytíp, kélíndí âp kèp ɣoyâr_ídí.

Kaynak Kişi No: 0602060106

Boy Adı:

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2002

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Kudra Süyünova

Ikamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1955

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: Bekar

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : Doğuştan Görme Engelli

Dil bilgisi: Türk, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler: Yok

Anlatım Türü: Halk Türküsü

0602060106/1. ây yänidä bır yulduz

0602060106/2. ây bālası yār yār.

0602060106/3. mēnı sı:nım sorāsāñ

0602060106/4. bāy bālası yār yār.

Kaynak Kişi No: 0602060107

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2018

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Nuhsara Şerkulova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri:

Doğum Tarihi: 1939

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali:

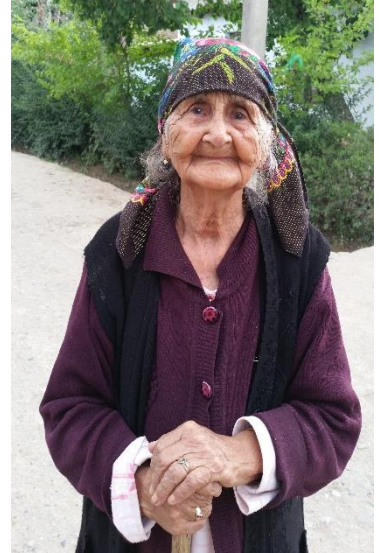
Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi :

Dil bilgisi: Türk, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: Aile Hikayesi

0602060107/1. men türkmän.

0602060107/2. özím tağdä tuğulğammän.

0602060107/3. säxsän üç yaşká kıldım.

0602060107/4. átım nuhsärä.

0602060107/5. ätämdí ätí ädambây.

0602060107/6. қайнатämdí ätí şerkul.

0602060107/7. çähm urışká bäríp, invalid bohp, ayäğü késilíp, ältmíš üçidä ölgän.

0602060107/8. tokqustä bälam bär.

0602060107/9. çahm on säkkiz yäsidä urışká kètkán.

0602060107/10. tör yil digándä kèldi.

0602060107/11. kègándän kèyin, kuzlasker mäxtäpidä kuzk yil directir bohı işladı.

0602060107/12. baħarğa yähşi tärbiyä bèrdi.

0602060107/13. saħarnıy kásaldän ötip kètti.

0602060107/14. kèyin mäxtäpká átı koyıldı.

0602060107/15. oşä mäxtäpti talaşıp tartışıp, yamän körinib yürip sıldı.

0602060107/16. pütkändän kègin kásäl bohıp, ötip kètti.

0602060107/17. mäxtäpti ustäsini men baħkamman.

0602060107/18. katırmä kuy bërär idim.

0602060107/19. süyüg aş kuy bërär idim.

0602060107/20. naħardı başımdä kötarib yürip baħkamman.

0602060107/21. urış vahtidä turmuşká çıkkamman.

0602060107/22. kuyınçılık, kummatçılıg bop kètkán.

0602060107/23. nän tapılmagán, kiyim tapılmagán, eplap tırıxçılık kıldik.

0602060107/24. buğday ordık, maşah terdik, talhan tüyardık, yarmä kuzlardık, akamlar yaylowlardä koy baħar idı.

0602060107/25. kèlin ağandä kèlindi atka mindirip arkasıgá balanı miñgastırar idı.

0602060107/26. yäñgaları ap kèlar idı.

0602060107/27. tüşirip kègándä ayagıgá koy soyıp, ot yakar idı.

0602060107/28. küyow tarap kaħn bërär idı, koy bërär idı.

0602060107/29. kara üyimiz bar idı, aşında yäşär idik.

0602060107/30. türklardı miñtä miñtä koyı bohar idı, bay bohar idı.

0602060107/31. orıslar aldı, ustalindi nımäsida...

0602060107/32. üy cayıni talap kètti türklardı.

0602060107/33. atıp, avalarımızdı öldirdi.

0602060107/34. türxtí yátí yok.

0602060107/35. şu koy bāḳwup yüríb_älá çäçiräp kètkán dä.

0602060107/36. ätäm aytär_ídí, "türkmän dıp ätäyní ätíní aytsäñ_älá, hı:, pālançíní ḳuḳziyḳánsän", dıp täniydí dır_ídí.

0602060107/37. ḳurğuzdı, özbegdí ätäsí türk, ḥammämíz birmíz.

Kaynak Kişi No: 0602060108

Boy Adı:

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 2002

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: İbadat Süyünova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1958

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1987'den beri evli

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi :10. Sınıf

Dil bilgisi: Türk, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: Ailesi ve Doğum Adetleri

0602060108/1. mënı átım ibädät.

0602060108/2. familyäm süyünova.

0602060108/3. manäşı ahtařtä tuğulğammän.

0602060108/4. ätämdı ätı täkır.

0602060108/5. ätäsinı ätı süyün çal.

0602060108/6. süyün buwanı ätsı ğayıp çal.

0602060108/7. ğayıp çaldı ätäsi özgán çal.

0602060108/8. özgán buwanı ätäsi sarkár buwa.

- 0602060108/9. manäşi bızdı mazarımız, türk mazar, sarkar buwanı atığa koyılğan.
- 0602060108/10. takır atam kırkıncı yıl, süyün buwam tohsan altığa çıqıb ötti.
- 0602060108/11. beş altı yıl bop qaldı da, çillada ölgan.
- 0602060108/12. altıncı yilmiki:n tuğılgan da.
- 0602060108/13. bızda, yaş baħar tuğılgandan keyin kırkı içida cicilardı kıyadı.
- 0602060108/14. üç mätta kıyadı.
- 0602060108/15. bunı sababi et aħşı, etkä yähşı kırışı üçin, qarä qanlar çıqıb ketişi üçin kıyıladi.
- 0602060108/16. aħtašta burun razıya kámpir kıyğan ákán.
- 0602060108/17. zılayha enám am kıyğan.
- 0602060108/18. ħazır gülsäräpä kıyadı.
- 0602060108/19. ata babalarımızdan qağan salt lekín duħtırlar mümkümmäs diydi.
- 0602060108/20. ruħsat bérmi:di.
- 0602060108/21. baħardı tağı quruğ yatışı üçin beşikká belaydı.
- 0602060108/22. at qoyğanda köpinča kitáplardan qoyıladi.
- 0602060108/23. azan aytmağičä, uñgača aytilgan atlar bekár ákán, ħisäpká aħımmaydi:kán.
- 0602060108/24. eney, ölgállarğa çiräk qoyamız.
- 0602060108/25. şu arvaqları yarıqlıgdá bosın dıp qoyışsa këräg da burıñgılar
- 0602060108/26. qurħan am oki:mız.

Kaynak Kişi No: 0602060109

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 18.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Saodat Umaraliyeva

Ikamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1936

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali:

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : 7. Sınıf

Dil bilgisi: Türk

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan

Anlatım Türü: Okul Çağları ve Aile Hikayesi

0602060109/1. özi ahtâstâ tuğılğammız.

0602060109/2. kiçinâligimizdâ halıgınçäk üçip oynär_idik, top oynär_idik, toptâş oynär_idik çöntäğimizdî toldırıp.

0602060109/3. oşändä kırlıb_yürüp kättä bohp okıdık mäxtäptä.

0602060109/4. u: tēpādä, qızlaskerdä okığammız.

0602060109/5. men yettinçi kılâskâ dövır okığammän.

0602060109/6. eney men mäxtäpkä kâ:ttä bogánımdä kırığammän.

0602060109/7. şu onnüç, on tör yaşımdä kırığammän men mäxtäpkä.

- 0602060109/8. օ: ammälárdikídä yürıp okımağammän dä, özbeyiständä yürıp.
- 0602060109/9. èneñ kèyín bi_yäkkä kègánımdä hālam mēni mayergā bērgān.
- 0602060109/10. mayerdä mäxtäp bār_ıdı , mōnōwı hāzırđı mächittı onnıdä, aşerdä okıgammız.
- 0602060109/11. men mäxtäpkā keldım dä...
- 0602060109/12. endı bırdı yāzadı...
- 0602060109/13. kandey kıhp yazarkımmän diymän dä...
- 0602060109/14. ènéke èkkını yāzadı dōskağā.
- 0602060109/15. halıgını endı men kaçān bilarkımmän di:män dä.
- 0602060109/16. halıgını üygā bārip, mandey kıhp çizip çizip bırdı örgándım, èkkını örgándım, üştı örgándım.
- 0602060109/17. oşändä_kıhp okıgammän men.
- 0602060109/18. hammädān kättā bop turārdım.
- 0602060109/19. men ōnōwı nizām қоққар, օ: ormän, sılardı pāççälärin bolat tā a, anāşılār...
- 0602060109/20. èney baħrām, hammāsı mēni kılastāşım_ıdı.
- 0602060109/21. tāzahğ_bohp yürärdım men.
- 0602060109/22. mēni tāzalıkkā koyıp koyār_ıdı.
- 0602060109/23. hammāsını қоһarını tēxşırār_ıdım.
- 0602060109/24. kèyín biyerdän anyäkkā köçkammız, mäxtäpkā.
- 0602060109/25. aşerdän yēttinçi kılastı pütıp pütmästän küyōwgā bērgān mēni çalımğā.
- 0602060109/26. on säkkız yaşımdä kègammän şú yērgā kēlin bohp.
- 0602060109/27. manā hāzır āhāğāşkür, säxsändān āşıppān.
- 0602060109/28. säxsän èkkıgā kırıp qaldım.
- 0602060109/29. bız undaqa gāplāşmāgammız.
- 0602060109/30. kaçıb_yürār_ıdik romałdı orāp.

- 0602060109/31. çalım tu:ğanımız boıar ıdı.
- 0602060109/32. mēnı ōzları yāhşı kōrışıp, kēlın kılıb alışkán.
- 0602060109/33. ēnēke kinōlar kēlar ıdı.
- 0602060109/34. duwaııarǵa kıoyśā, bēkını:p, arıamızdān bārıp pāylar ıdı.
- 0602060109/35. bız kıaçar ıdık.
- 0602060109/36. u maııaldā kıaynātālārdān, tu:ǵaııardān kıaçar ıdıǵ bız.
- 0602060109/37. lēlillik pakānāǵınā bır āǵay bār ıdı, ośā oııtkan.
- 0602060109/38. yānā uzun boylik dırextır bār ıdı, u yām oııtkan, u yām lēlillik ıdı.
- 0602060109/39. kıırǵıççā oııǵāmmız.
- 0602060109/40. ērtāmān bārıp, abıttā kēlar ıdık.
- 0602060109/41. bız cōn ālā romaııardı ōrāp, lāttā papkālārdı tūtvalıp kētō:rār ıdık.
- 0602060109/42. pōrma yoǵ ıdı u maııaldā, sumkā yoǵ ıdı.
- 0602060109/43. lāttādān sumkā tiki bērar ıdı, kıtapımızdı saııp kētō:rār ıdık.
- 0602060109/44. ormān paççālārıñ kııaskōm ıdı, men tāzahıǵ ıdım.
- 0602060109/45. ular mēndān kııınāydı lekın men kıap kētıp, billā oııp kıāǵāmmız.
- 0602060109/46. āııtāştān nāb āǵay, nārvay āǵay oııtkan.
- 0602060109/47. men ģalıǵı, tārııtı oııp yāhşı aytı bērar ıdım.
- 0602060109/48. āııtāştā burun baıǵarlar bār ıdı .
- 0602060109/49. papatlıǵlar kēǵān kıırǵızlar, nō:katlıǵlar kēǵān.
- 0602060109/50. ośālār mınān ōrtāǵ yār boııp yūrār ıdık.
- 0602060109/51. undānkē kıazaǵlar am kēǵān.
- 0602060109/52. u kıazaǵlar kēǵāndā bız kēlın ıdık.
- 0602060109/53. dālādā tayı taşıır ıdık, zāmbārdā, pakırdā.
- 0602060109/54. u mınān kıırman kıılıśār ıdı paııtāǵā.
- 0602060109/55. kıyınçılıǵ ıdı u maııaldā.

0602060109/56. pahtä maḥahdä dälägä saḥar bärıp kēčkí päyít kēlārdík, gozānı içıdān
çihmasıdı.

0602060109/57. nōrmamızdı toldırışımız kērāğıdı dā...

0602060109/58. yāgānāsı, çikāñkāsı bārıdı .

0602060109/59. kambayındı arkasıdān pahtä tērgānımızdı aytmi:sāmı...

0602060109/60. naḥ türkımız, bız.

0602060109/61. ḳārā ḳonās türklārıdān bolamız.

0602060109/62. mōnō ḥacāl ḥālamızdı çalı boḥış tāgalār ḥocāvattı kālāxçāsıdān.

0602060109/63. mēnı ḳaynātām sāxsān sākkız yāşıdā öldı.

0602060109/64. sālākām toḥsāñğā dö:rā ḳıldı.

0602060109/65. ēney kēyın mēnı çālım davlēniyāsı kōtārılıp, ölip ḳaldı.

0602060109/66. ārtuğuş apām raḥmatlik ayttı, "aynānāy ūkām ā, kimbāl akā ölip ḳaptı
dıp ādamlār bır yūğırıp kētyāptı, bır yūğırıp kētyāptı māxtāptı alıdā", diydı.

0602060109/67. ēne kēyın, "çāl çāl", dıptı.

0602060109/68. "ōnōwı umarālı akānı oğḥ kimbāl bāru, aşı ölip ḳaptı. ādamlār bır
kētyāptı yūğırıp, bır kētyāptı yūğırıp", dıptı.

0602060109/69. dırsā, "e:y kāmpır" dıptı. "ādamlār ḳulağı āwdā turādı. kōpı tāmaşā
ḳıgānı bārādı. a: yūğırmāy bārsā bolō:rāt tā", dıgānıākān.

0602060109/70. kēsā ātām tayāḥ süyānı:p, tōñkiyı:p, ö:yettā turgānımış.

0602060109/71. ēllig_yetti kündān kēyın ēney ātāsı ölip ḳaldı, küyittān ölip ḳaldı.

0602060109/72. bittā oğıldı küyitığā çıdāmādı.

0602060109/73. ēney, "bālam" dımādı.

0602060109/74. manāşı, "ātām, ātām, ātām" dı:v_ālā yıglō:rdı.

0602060109/75. oşā yālgız oğıldan beştā oğıl kördım, ḥudāğāşkür.

0602060109/76. lekın, tuğmāy tuğmāy yūrip tuḳḳamman.

0602060109/77. on sākkız yāşımdā ērgā tēgıp, yıgırmā beş yāşımdā tuḳḳamman.

0602060109/78. bîrîncî boyîmdä boġandä, it tälâp qoyîp, boyîmdän tüşîp qaġân.

0602060109/79. undän këyîn tuġmäy yürdîm.

0602060109/80. undän armiyäġa kêtîp qaġdî.

0602060109/81. qaynäm menî köp oġıtkân.

0602060109/82. maġsîn buwa oġıp, tumar kıbêrġân.

0602060109/83. su:ġa däm sajbêrġân, "aşî mînan yuwîn", dîp.

0602060109/84. êney bîrîncî âbâbäkîr boġân boyîmdä.

0602060109/85. undän këyîn oġıtmadîm, qatar qatar boġırdî.

Kaynak Kişi No: 0602060110

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 18:08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Samarhan Börüyeva

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1951

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1 Şubat 1970'ten beri evli

Mesleği: Mağaza Satış Sorumlusu

Öğrenim Düzeyi : 10. Sınıf

Dil bilgisi: Türk, Kırgız ve Rus

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: İsim ve Aile Hikayesi

0602060110/1. mənı ätäm...

0602060110/2. nımä üçin mənı ätimdi samarhın qoydı: digändä...

0602060110/3. mənı ätämdi, hantörä ätämdi, kättä matqurvın buwamızdı kättä ätäläri bogán_äkän.

0602060110/4. mıl qoyları kö:p, xökkızlardı baqar_akän dä.

0602060110/5. baqqandä, manäşi bır tağdän xökkız qoylardı haydöp kelyätsä, bır ka:ttä qorö:dä bır tütün çilhyätkän_äkän.

0602060110/6. haligi tütündi içigä kırsä, rassä çiräylik bittä kelin nın yapıtkän boladı.

0602060110/7. nân yapıatkândä, Һalıgını Һıraylıgılıgını körıp Һalıgı kèlñgä aşıg_bop
kágán boıar_äkán.

0602060110/8. aşıg_bop kágándä, "kandey kısam boıar_ıkın endi:, bu kèlindi kandey
ap_kètärikımmän, ərı yog_aká:n", digándä, átäsı mínän apälärı boğan_äkán dä...

0602060110/9. "be:r" dısä bèrmäptı.

0602060110/10. "yähşı körıp káldi:m, ávalayın me:n, şunı mènğä bəri:n?" dısä xökkızı
mínän qoyları aşı qorğandı içigä kırıp kètıptı.

0602060110/11. éneñ kègín Һalıgı, "kaçä xökkız áıasan, kaçä qoy áıasan, şú kıziynı
mènğä be:r?" dıp buwalárimız koını sorägan_äkán.

0602060110/12. u kızdı "átıñ nımä:?" dısä, "átım samar buwı" digán_äkán.

0602060110/13. "samar buwı átı:m" digándä, éney éxtä xökkız, kaçä_yäm qoy bérıp
oşä kèlindi ágán_äkán.

0602060110/14. oşändä buwamız oşä kèlindi eligä, yürtigä aş bérıp, átká mindirvâıp
áp kègán_äkán.

0602060110/15. âıp kègándä niğayättä Һıraylık boğan_äkán.

0602060110/16. u kèlín kırgız boğan_äkán.

0602060110/17. buwamız üştä Һátın ágán_äkán.

0602060110/18. kırgız, özbek, türk Һátın ágán_äkán.

0602060110/19. oşändä kırgız Һátındän anäşı bır baıa tarğagán_äkán.

0602060110/20. özbek Һátındän bittä, türk Һátındän bittä boğan_äkán.

0602060110/21. oşändä menı átäm, "samar buwı énämdı átını qoyämän" dıp samarҺan
qoygán_äkán dä.

0602060110/22. "samar énämdı átını qoydı:m" dırıt tä.

0602060110/23. men maşerdä tuğılğammän.

0602060110/24. Һántörä akáni kızımän.

0602060110/25. Һántörä digán kışını kızımän.

- 0602060110/26. hantöra, matkurvân, osmân.
- 0602060110/27. oşä osmändi ätäsi âp kégân_äkân.
- 0602060110/28. üç ätädän burîñgi ätämiz dä.
- 0602060110/29. mēni hammäsi, "samarķandä tuğılıp kégä:n, samarķan şahrını ätini koyğan" diyışarkân dä.
- 0602060110/30. u samar buwı enämizdi ätini koyğan_äkân ätäm, "samar enäm" dıp.
- 0602060110/31. çäçi uzu:n, çiräylik hâtın bogân_äkân.
- 0602060110/32. tärsillágân hâtın bogân_äkân.
- 0602060110/33. mēni ätimdi oşañgä koyğan_äkân.
- 0602060110/34. hantöra, matkurvân, osmân ätälärım.
- 0602060110/35. tuğışkällärım koçkar akám bär, artıgvây akám bär.
- 0602060110/36. eñ kēncäsi mēmmän.
- 0602060110/37. bız üç kız, üç oğılmız.
- 0602060110/38. mastu:ra digân özbeyiständä bär.
- 0602060110/39. nărăyım digân u: zaprafkadä bär.
- 0602060110/40. koçkar akám öldi, rahımbek akám öldi, ötip kētkân.
- 0602060110/41. endi özbeyiständägi mastu:rä äpäm_äm ötip kētkân.
- 0602060110/42. azır bız bir oğıl, ekkı kız_älä qaldı.
- 0602060110/43. nărăyım ecäm kágân, artıgvây akám qaldı, fērmä.
- 0602060110/44. başkası ötip kētti, oşälär qaldı.
- 0602060110/45. bız kuwaqalmak bolamız.
- 0602060110/46. bazarvây_äm kuwaqalmak.
- 0602060110/47. ätäm türk, ötip kētkân.
- 0602060110/48. äpäm_äm türk.
- 0602060110/49. özbek hâtından haççä ammälär bär.
- 0602060110/50. nişändi kaynäsı.

- 0602060110/51. nişän bazarvaydı si:nisi.
- 0602060110/52. kırgız hatından gülsärä yäñgani ataları tarqagan.
- 0602060110/53. türk hatından biz tarqagammiz.
- 0602060110/54. üctä hatın ağan_äkän.
- 0602060110/55. oşä bittä buwamiz üctä hatın ağanäkän.
- 0602060110/56. ayıp kımāgān_äkän burun.
- 0602060110/57. bāy bogān_äkän.
- 0602060110/58. qatnıgā koy, māl bērip ālō:rärkän.
- 0602060110/59. qaynätām xıç_ām kıız hatın āmāgān_äkän, bōri buwañ.
- 0602060110/60. birinçi āgāndä cuwan hatın ağan_äkän, kēgin_ām.
- 0602060110/61. qaynām külādān kēp qāgān_äkän, mēni qaynām.
- 0602060110/62. ō: hāsıyāt ēnāni bilāsāmı?
- 0602060110/63. hāsıyāt ēnā ēcāsı bogān.
- 0602060110/64. oşä maşākqa kēgāndä, qaynätāmğā ālı bērgān_äkän.
- 0602060110/65. u maḥaldä kımmatçılıg_äkän.
- 0602060110/66. tuḥsä_yām baqalmı:dıkän dä.
- 0602060110/67. oşändä bir kızını akasıgā taşlāp kēgāndä, "apām taşlāp kētti:" dıp, ḥalıgı kıız ölip qāgān_äkän, küyittän.
- 0602060110/68. aşındä qaynām kēlip qaynätāmğā tēkkän_äkän.
- 0602060110/69. qaynām ēney bazar künı, şaylō: künı bazarvaydı tuqqan.
- 0602060110/70. atını aşınçün bazarvay koygān_äkän.
- 0602060110/71. ḥazır tēmır bazarvaygā oḥşaydı.
- 0602060110/72. biz samarkañgā oynāgāni bargammiz, sēni atalarıñ mınän.
- 0602060110/73. bargānımızdä mēni üç aylık qannımdäydı tēmır.
- 0602060110/74. oşä samarkandä yürgāndä bazarvay, men, ātāñ boḥp, "oğıl bosä tēmır koyäyın", dıp, amır tēmırdı atını koygān.

- 0602060110/75. rëgistân mäydânığa bärğämmiz.
- 0602060110/76. ğulam aká...
- 0602060110/77. mande:y tëshik tëshik üç burçäk cäy bär_idi
- 0602060110/78. aşerdän şermağammätti maşindey kıhp sürätkä ağán, şerdí.
- 0602060110/79. táciğıstándägi arbap digán cäydä dämälgämmiz.
- 0602060110/80. oşerdä yatkämmiz, arbaptä.
- 0602060110/81. dädäñ räsä açığ_idi, yähşiydi.
- 0602060110/82. u mandey içidä hıyänäççiliği yok, açığ_idi.
- 0602060110/83. adamğarçiliği yähşi:dí.
- 0602060110/84. körgán yeridä ğaplaşıp, soräşär_idi.
- 0602060110/85. dädəyni räsä dosları kélär_idi.
- 0602060110/86. kıyın, kıyın dosları kélär_idi.
- 0602060110/87. ular yähşi yürişär_idi.
- 0602060110/88. men birinçi bazarvay minän üçräşkanımdä, sívidäniyägä çıqqanımdä men buzäynäp pınän çıqqamman.
- 0602060110/89. bazarvay dädäñ minän billä çıqqan.
- 0602060110/90. eneñ kėyın dädäñ buzäynäpti yätäläp kėtkán, men bazarvay minän kėtkämmän.
- 0602060110/91. oşandey kıhp üçräşkämmän.
- 0602060110/92. on säkkizdän on tokkızğa ötäyın digán päytim_idi.
- 0602060110/93. bızdı qaynatäm minän ätam tıpıştırgán.
- 0602060110/94. qaynatäm "äbërämän" digán, ätam "bërämän" digán.
- 0602060110/95. bazarvay oqıbp_yürıp, bir kızdı äp kaçıp kėgán_äkán.
- 0602060110/96. äp kaçıp kėgändä qaynatäm, "sen bızdı uddämizdän çıq_almi:sän, sen bızğa toğrı kėmiysän" dıp kėtkızvargán_äkán.
- 0602060110/97. "bazarvay äbärıp qoyıp ke", digändä, äbärıp qoyıp kėgán_äkán.

0602060110/98. bazarvay mëndän soradı.

0602060110/99. "ätäm şundey diyäpti. seni yähşi körgäniñ barmı?" dıdı.

0602060110/100. men ayttım, "sızıdı yäm yähşi körgäniñ bär äkän, yähşi körgänizdi äläri:ñ", dıdım.

0602060110/101. "meni yäm özimgä yäräşä yähşi körgänim bär dä", dıdım.

0602060110/102. dısäm, "ätäm aberämän diyäpti", dıdı.

0602060110/103. men ayttım, "meni yäm ätäm aberämän dıp qoymayäpti dä", dıdım.

0602060110/104. çüñki men oşändä zulumbay mınän yürär idim.

0602060110/105. zulumbaydı yähşi körär idim.

0602060110/106. rässä yürär idik ekö:miz.

0602060110/107. men bazarvaygä, "yähşi körgän kıziñ bosä älö:riñ, men ruhsat bërämän", dısäm, "yoq, men ämi:män. u bızdı turmuşká togrı këmäydı. men ätänämdı räziliğisiz turmuş kurmiymän", dıdı.

0602060110/108. dıp eney ekö:miz tanışıp, turmuşká çıqqamman.

0602060110/109. on tokkızgä ötkänimä turmuşká çıqqamman.

0602060110/110. yetmişinçi yilı, birinçi fevralda turmuşká çıqqamman.

0602060110/111. bazarvaydän tör yaş kiçigmän.

0602060110/112. däädändän üç yaş kiçkinäydım.

0602060110/113. avazbey äkä üylängän.

0602060110/114. bız toygä bargämmiz.

0602060110/115. däädän rubapını kötärvälp avazbey äkani toyığa bargän.

0602060110/116. bargändä küyavnäkär bolp ular kégän.

0602060110/117. kégin rubapını kötärip kélip, "a:, kandeyslar" dıp kélip bız mınän üçräşkän.

0602060110/118. aşındä rubaplardı çalıp, qoşığ aytıp, özlari artis bolışkän.

0602060110/119. toydän qaytyätip dädañ rubäpini ähip kêtқан, bazarvay meni üygä taşläp qoygän.

0602060110/120. këyin ëney, kinölärğä bärär_idik.

0602060110/121. yetmişinçi yili yigirmä tokkızınçı dekabirdä şermağammätti tuqqamman, oşä yiliylä.

0602060110/122. qaynätäm qattih kişi bogänu birøk açığ_idi.

0602060110/123. kex saqlamas_idi, yähşi:di.

0602060110/124. "meni yaşım a:ñçäğä bärıp qaldı bālam. men ölgändä oynäp küli_bärıp, kömip këgilä", dır_idi.

0602060110/125. ölgändä gulsärä ekö:miz, başmağdığını baylaymız dısäk, ip si:ğanıp çıqip kêtö:rip çärçätti dä.

0602060110/126. ekö:miz ha:dip külip, këgi:n oşä gäpläri eşimğä tüştı.

0602060110/127. qaynätäm yähşi:di.

0602060110/128. tohsän yettiğä çıqip_öldi.

0602060110/129. oşändä_yäm tikka yürıp ötti.

0602060110/130. eşşägdı minip, qoydı bāqip kėlär_idi qaynätäm.

0602060110/131. "bāharım, men ölgändä bazarvaydı aldidä turä turğan boğıçä ölmäy turäy e:y huda:", dip duwā kıtar_idi.

0602060110/132. manä, niyätigä yetti.

0602060110/133. qaynätäm ölgändä bāharım bazarvaydı aldidä turdı qata:r bohip.

0602060110/134. oşä päyttä ätämdän öttiztä qoy qağan.

0602060110/135. "kim qoydı bāhsä oşäniki", dır_idi.

0602060110/136. temir oqımästän oşä qoydı bāqip, köpäytirdi dä.

0602060110/137. qaynätäm tuğılgändä, mayeridä extä tişi minän tuğılgán_ākán dä.

0602060110/138. öz äti özi minän tuğılgán_ākán.

0602060110/139. ägzidä tişi minän tuğılsa, unı ätinı "böri" dip qoyär_ākán.

- 0602060110/140. bümäyrämdí bālası_ yām tişí mínän tuğılgán.
- 0602060110/141. oşän_ çün átı, bōrí.
- 0602060110/142. ɛnäsíní qannídä turıp, tişí çıqqallárgá aşindey dıp át qoyār_ ákán dā.
- 0602060110/143. qaynām yümşäq, yähşí hātín boǵán.
- 0602060110/144. átı, oǵıl_ ıdı, oǵıl kámpír.
- 0602060110/145. men üştä oǵıl bāla tuǵıp, üçälä bālanı ɛmızıştı:lā bilǵámmän.
- 0602060110/146. qāǵánını qaynām, qaynātām baqqan.
- 0602060110/147. qaynātām qāpká ottı sáhp, yèlkasıǵa kōtārār_ ıdı.
- 0602060110/148. unı tèväsıǵa şer minār_ ıdı.
- 0602060110/149. unı arqasıǵa tēmír minār_ ıdı.
- 0602060110/150. unı tèväsıǵa ruslan minār_ ıdı.
- 0602060110/151. bittä qāptı kōtārgándä üştä bāla minıp kōtārılār_ ıdı.
- 0602060110/152. üçöwını_ yām qoşıp kōtārār_ ıdı.
- 0602060110/153. qārgá yıqılǵándä, "ontārıldı" dıp rassä külişār_ ıdı.
- 0602060110/154. "átä, átām yıqıttı bızdı" dıp rassä külíp oynäşār_ ıdı.
- 0602060110/155. men tölka nilufardı bahtım.
- 0602060110/156. oşäni_ yām zo:rǵa bahtım.
- 0602060110/157. qaynātām nilufar üç yāşār boǵándä ölgán.
- 0602060110/158. qaynāmdı közi körmäsít tä.
- 0602060110/159. men ɛrká: kélín boǵámmän.
- 0602060110/160. kélín bop kélíb_ äm vèlasped minä:rdım.
- 0602060110/161. bāzarvāy yālgız oǵıl boǵán.
- 0602060110/162. undän täşkarı üştä si:nısı boǵán.
- 0602060110/163. üçälásını_ yām men çıqargámmän.
- 0602060110/164. qaynām āǵrıhçän boǵán.
- 0602060110/165. ba:rını özím sēp qıhp, özím çıqargámmän.

0602060110/166. ɣaynätämdí burĩŋǵı ħâtínídän tülkí, mällá digán oǵı boǵán.

0602060110/167. tülkí bırıncı ħâtínídän boǵán.

0602060110/168. u tülkí, maşrâp aká rayıslıǵıdâ, "bêdâni yêdirıp qoydi:ñ" dıp qulaǵıdân tãrtkândâ, ɣoǵqıstân bır tãmiri üzilıp kêtıp ölip ɣaǵán_äkán.

0602060110/169. mällá digâni, mônö yâqıp bãru:, oşâ yâqıptı âtäsi boǵán.

0602060110/170. u, öpká kásâl boǵán.

0602060110/171. kásâl dıp ħâtını kêtıp ɣaǵán_äkán.

0602060110/172. êney oşâ yâqıp menı ɣaynätämdí nêvãrâsi boladı.

0602060110/173. kâyın bır künü yâqıptı bır bãlası su:ǵâ tüşıp, âqıp ketyãtsâ maşrâp aká ɣutqarıp ɣaǵán_äkán.

0602060110/174. alıǵını manãndey ɣıhp, âǵzıdân suwını tüşirıp êney yâqıpká aytkán_äkán: "manâ bãlañ. su:dâ âqıp ketyãtkán cãyídân ɣutqarıp ɣaldım. men seni âvaynı ɣunıdân ɣutıldım". digán_äkán maşrâp aká.

0602060110/175. apãmdı bosâ, tursın digán âtäsi boǵán_äkán.

0602060110/176. u_yãm maşı yüzǵâ yâqıllasıb_ölgán.

0602060110/177. apãmlár bêştâ ɣız boǵán_äkán.

0602060110/178. apãm, eñ kãttãsi boǵán, külâlig_idi.

0602060110/179. oǵıl tuǵar_äkán lekín oǵı turmãydiykan.

0602060110/180. oǵılharı turmãy_älâ, ölip ɣatõ:rãrkán.

0602060110/181. bır künü nãn yãpı:b_otırsâ arıǵdı çekkásıdâ kãttâ ilân ketyãtkãmmış.

0602060110/182. ħalıǵı ilândı şãp üşlãptı ênãm.

0602060110/183. üşlãp turıp bãs yãǵıdân bır ɣarış, ɣuyruħ tãmanıdân bır ɣarış çãpıp turıp, tandirdãǵı ɣıp ɣızıl ɣoǵqã kömip turıp ɣasırãtıp yêvãrgán_äkán.

0602060110/184. oşãndâ bãşı ɣarãñǵıykan.

0602060110/185. ilândı yêvãrgán_äkán.

0602060110/186. êneñ kâyın oǵıl tuǵkan_äkán.

0602060110/187. oğl tuğkandä oğldı mö: köxräğidä yalı bär_äkän.

0602060110/188. manäşi kiçinäside:lá maşındağa qıhp sóymäláp, ilañğa oğşäp örmäläydi:kän.

0602060110/189. säkkíz yäşär boğandä eney ölip qagán_äkän.

0602060110/190. oşandä enäm küyıp kètkän_äkän.

0602060110/191. oğlharı bittä_yäm turmägán_äkän dä.

0602060110/192. turğandä apämdı ükási bołar_ıdı.

0602060110/193. menı ħapsä apämdı ükási bołar_ıdı.

Kaynak Kişi No: 0602060111

Boy Adı: Kara-Konos

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 02.08.2018

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Büzaynap Kamalova

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 22.12.1952

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: Dul

Mesleği: İlkokul Öğretmeni

Öğrenim Düzeyi : 4 yıllık Öğretmenlik Okulu Mezunu

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Kırgızistan

Anlatım Türü: Kariyer hayatı, köy okulu geçmişi ve köy okulunun ilk müdürü hakkında

0602060111/1. masälän bız başlañğıç kılástä köp millätli bǵhardı oqıtyátkánımızdä türkılár, kırgızılár, özbegılár kırgız tılıdä oqışadı.

0602060111/2. bırıncı dæssättän başlanadı yomásam nölávöydän.

0602060111/3. bırıncı kılástän başlap şúndey oqıtılğan dä.

0602060111/4. bızdı türk bǵlar, özbeg bǵlar yǵşı gápırışı mümkün kırgız tılını kırgız bǵlarğa oñşap tolka mindä “ö”, “ü”, “ñ” tıbışlarını bǵlar cindey yǵşı özláştırıp, parkını bilsä hımması özláştıradı dıp oyle:män.

0602060111/5. lekín om_birínçi kılastı pütkıçä hammäsı naķ kırğız tılıdä gápırıştı örgánıp qatadı.

0602060111/6. gápır_älmägán oķu:çı bomäydı.

0602060111/7. kėgín, éneñ kėgín, "kırğız tılını bızdı qaysı oķu:çılár yähşı özläştirädi?" diğán savatıǵa kėlá turǵán bosäk;

0602060111/8. kiçinäsıdän dèssatka bārgallār, atrāpıdā köp millātli ādamlār mınān arālāş yāşāǵallardı baħarı tez örgānādı.

0602060111/9. ħalıǵı bır maħallādā ħammäsı türk boħp yāşāǵallardı baħarı kıynālādı kırğıçčā gápırıştān.

0602060111/10. aǵār bır maħallādā özbegı_yām, kırğızi_yām, türki_yām bır yāşāsā undā kıynālmi:dı.

0602060111/11. mısālçún dıktantta "uķ" dısāñ "ük" dıp yāzıp qoyādı.

0602060111/12. "ıylap catat" diğāndı "cıylap catat" dıp yāzışı mümķün.

0602060111/13. masālān kırğız tılı ékkı diyālektka bölınādı.

0602060111/14. tündük diyālektı, tüştük diyālektı boħp.

0602060111/15. tündügdāgilār kırğız tılını naķ gápırādı.

0602060111/16. tüştügdāgilār kırğız tıldı arālāştırıp gápırādı.

0602060111/17. masālān, baħarǵa örgātış kērāk.

0602060111/18. "baı muzdaķ" naķ kırğız tılıdā "marojna" a?

0602060111/19. buıardı bırınçı kılaskā kėgāndā, kırğız tılını oķıtyātkāndā örgātāmız.

0602060111/20. masālān, "baǵalek".

0602060111/21. bu monō šımdı kayırǵān cāyı "baǵalek" boıadı.

0602060111/22. "astānā" dımaymız, "kėregė" di:mız.

0602060111/23. paķırdı "çelek" diyişādı, yok bu "çaķa", kördiymı?

0602060111/24. "döltā" di:mız ā, qaymaǵdan çıķķandı.

0602060111/25. biyettāgilār "çövāǵā" diydı, a tündügdāgilār "tıbıt" diydı.

0602060111/26. cuwaǵıǵı tündüǵdǵılár tèmeǵe dıydı.

0602060111/27. aşıñçün qırǵız tılıǵan bérǵan oǵtu:çı naq qırǵız tilini oqıtıǵı kèræk,
pèrevodı minän.

0602060111/28. men máxtáptä qırǵ beş yildän bérı işle:män.

0602060111/29. oqu:çılardı sanı sákkız yüzdän áştı.

0602060111/30. hâzır endı menı kılásımdä yigirmä beş bälä boǵan bosä aşını on
törttäsimi:, on beştäsimi: türk, qǵanı qırǵız.

0602060111/31. bız üçin parkı yok neǵızı lekın apşeniya bosın dıp aräláştirip áhşká
harakát kılamız.

0602060111/32. búǵıñǵı kündä qǵaz işlári qırǵız tilidä yürädı.

0602060111/33. aşıñçün qırǵız tilini yähşi täláp kılamız.

0602060111/34. sabäbi özimiz türk bosǵam qırǵıstandı ǵırajdänimiz.

0602060111/35. aşıñçün qırǵız tilini bállardı yähşi özláştirıǵıǵa harakát kılamız.

0602060111/36. muǵalim bosän qırǵız tilidä savaǵ béräsän.

0602060111/37. jurnalist bosän qırǵız tilidä ǵapıräsän.

0602060111/38. melisä bosän akıtları:nı qırǵız tilidä toldıräsän.

0602060111/39. arızlar, ömir bayänlär hammäsi...

0602060111/40. aşıñçün bállarǵa qırǵız tilini yähşi örgátıǵká harakát kılamän.

0602060111/41. özım türk boǵam minän qırǵız tilidän savaǵ bérämän.

0602060111/42. bittä bálam, üştä neväräm bär lekın nevärälárimdı orıs máxtäpkä
bérǵammän.

0602060111/43. orıs máxtäpkä børsänam qırǵız tilı bır haptäsiǵa üç saǵat kírädı, naq
oqıtädı.

0602060111/44. ékkı tıldı billá ap kètädı.

0602060111/45. orıs máxtäpkä bérǵanımdı sabäbi, çet mamlákátkä bärıp oqıǵı mümkün.

0602060111/46. aşıñçün men ékkı tıldı bilsın dıdım dä.

0602060111/47. èney tildí bilgán báy boladı.

0602060111/48. mísâlçún puı köp_ päs, köp tildí bilgán báy boladı.

0602060111/49. köp millát mínän apşätsä etiştı bilsın dıdım dä...

0602060111/50. âma kırgız tildi_ yäm yähşi oqışadı.

0602060111/51. çeyreglári tör beş çıkadı.

0602060111/52. me:n özım oqtu:çılıgdı yähşi körär_ idim.

0602060111/53. säkkızınçı kılastı mayerdä pütirip savet maħahdä, pëduçilişägä bārgāmmān, caħavatkā.

0602060111/54. aşındä tör yıl pëduçilişānı pütirip këlöp, aşındān bēri şu_ yettä işle:mān dä, māxtāptā.

0602060111/55. āzır pēnsādāmān.

0602060111/56. āltmış bēşkā çiltım.

0602060111/57. pēnsägä ēkkı mīñ säkkızınçı yılı çıkkamman birōk barībır işlāş yāqat tā.

0602060111/58. biyil kılasım törinçi kılas.

0602060111/59. endı dirextirımız ēskı mä:lımlardı nımä kıladı, yāñgılārgā...

0602060111/60. işlāgāllardı işlātādılā.

0602060111/61. xāħtasān işle:sān.

0602060111/62. endı bāħar bızdı yürāgımız bop kāgān dä.

0602060111/63. me:n kırgız mamlākātını oş öbhısıgā qarāşlı qarā su: rayōnıdāgı āħtaş ayıl ökmätidä yāşeymān.

0602060111/64. millātım türk.

0602060111/65. bır mīñ tōkkız yüç ēllig_ ēkkınçı yılı, yigirmā ēkkınçı dēkabırdä tuğılğāmmān.

0602060111/66. āltmış āltıgā çiltım.

- 0602060111/89. һар һул фикirláriní aytıştı.
- 0602060111/90. éneñ kèyín üyálmástán sèkí:n zavuçká båríp sorädím.
- 0602060111/91. "bu nímä?" dıp soräsäm, zavuç_äm külvárdí.
- 0602060111/92. külíp éne kèyín u aytkıçä men özím táffaldím.
- 0602060111/93. "a: kırgıççä qarağaydı toburçağı", dıp masälá tüzgámmän.
- 0602060111/94. şu nársä iç_äm ésímdän çíhmaydı.
- 0602060111/95. tártímmäy båríp, dars bèryätkändä zavuştan sorägámmän.
- 0602060111/96. endí házirgí bilim áğan ohtu:çılár mínän burıñgí ésser maħalıdägí ohtu:çılardı saħşıtırsák burun tártıp cüdä: küşlig_boğan.
- 0602060111/97. xiç qandey tanış biliş bohp kırmáğan.
- 0602060111/98. aşındä ésser maħalıdä masälán, aşí maħalıdä pütқан oqu:çılardı bilim yähşiydı.
- 0602060111/99. sabäbı qandeydır tártıp, adäp, mande étika cüdä küşlig_boğan.
- 0602060111/100. ohtu:çılardı parkı cindey tüştí dısäm_äm bolat tä.
- 0602060111/101. dars küşlig_bérilgán dä burun.
- 0602060111/102. endí házir yäñgí téxnalógiyælardı pâydalánıp ötyäptí.
- 0602060111/103. oqu:çılárimız internettän áladı, üygá bérilgán tápşirmälardı, táyyär nársälardı.
- 0602060111/104. endí házir om_bırınçı kılastı pütқándän kèyín unverstétlárğa tápşırış üçín öertí tápşırışadı.
- 0602060111/105. mēñgá şunısı yaқadı.
- 0602060111/106. sabäbı baħar öz küçí mínän ötyäptí, institutká.
- 0602060111/107. maşí öertí kırgándän bérí men süyünämän.
- 0602060111/108. sabäbı baħar harákát kılyäptí, қоşımçä dars ályäptí.
- 0602060111/109. üç aylık, áktí aylık kurslarğa baryäptí.
- 0602060111/110. özíní bilimíní örkínlatış üçín öz üstidä işläyäptí.

0602060111/111. a burun, bız oqıǵan maǵaǵardä undaqa qoşımça dars, internétlär bomäǵán.

0602060111/112. bız bırı: mınän gápırışış üçin peregavörnıy punkítká bärär idik, mısılçún esserdä.

0602060111/113. bızǵa telegramma kélär idi.

0602060111/114. saǵat mançädä...

0602060111/115. masälän men ıssılı köllik bır kız mınän işlágámmän.

0602060111/116. men mınän gáplášış üçin mēñǵa peregavör kélär idi.

0602060111/117. men atäyláp kārä su:ǵa, peregavörnıy punkítká bärär idim.

0602060111/118. endi hāzır téxnika ösip, mandey kıhp zaman özǵarıp, bızdı yaştāgilär başqa kō:m bop kaldik.

0602060111/119. endi, şu tarih masälasıǵa kēsäk.

0602060111/120. özım başlañǵıç sinipti ohtu:çısı bosām am tarihka cindey ande kılamän dä...

0602060111/121. tarihka yahşı nımälardı kırıǵızış kēräk.

0602060111/122. mısılçún kırǵ bırıncı yilı bızdı germaniyä basıvāǵandä, kırǵ bırıncı yilı, yigirmä ekkinci iyuldä, tañǵa maǵaı bızdı...

0602060111/123. om beş respublika birikip aşılardı yeñǵan.

0602060111/124. aşılardı kitäplärgä kırıǵızış kēräǵdä.

0602060111/125. cindey ala, "tokkızinci may cenış künı", dıp kısk elä otıp kētmäslık kēräk, kēñirä:k berış kēräk.

0602060111/126. mäyli esser maǵaldä yām yāman hayāt bomäǵán endi.

0602060111/127. bır mısıl, tärtip bogán.

0602060111/128. hāzır demakratiyā, erkillik yahşı narsä lekın bunı bilǵan bilyaptı, bilmāǵan, “ha, demakratiyā” dıp, öz bilǵanını kılyaptı.

0602060111/129. ürp adätimiz kırǵız elıǵa säl yaqın.

- 0602060111/130. ilik tãrtãmız, koy soyãmız.
- 0602060111/131. kız çıkargãndã kañn ałamız.
- 0602060111/132. õzbeqlãrgã qarãgãndã saltımız kırgızlãrgã yãqın.
- 0602060111/133. masãlãn men, bãzãrgã bãrıp kãsãm õzbeqlar menı, "ecã" diydi.
- 0602060111/134. toy berışãmız, koy soyıp ilik tãrtışãmız, kañn berışãmız.
- 0602060111/135. ene kėyın bızdı türk elı kandeydir mēxnãtkãş.
- 0602060111/136. bız koygã, mãłlãrgã yãqımmız, mãł çarvaçılıgıgã...
- 0602060111/137. õertı beş yıldãn berı bãr.
- 0602060111/138. aktivnıy boıyãptı.
- 0602060111/139. õertı bittã sentırdã tãpşırılãdı.
- 0602060111/140. mısãlçún rayonanıkı qarã su:dı bır mãxtãpıdã tãpşırılãdı.
- 0602060111/141. õertıdã iç_kim iç_kimgã yãrdãm berãlmãydı.
- 0602060111/142. õertıdã manãşı kãmpyutır dã, kãmpyutır mınãn tãpşırãdı.
- 0602060111/143. mēñgã yãkkanı manãşı dã.
- 0602060111/144. kıslãgdı mãxtãplãrıgã qarãgãndã bır yigirmã bał park berãdı.
- 0602060111/145. şahardıkı yigirmã bał yukarı, kıslãgdãgılãrdıkı pas turãrkãn.
- 0602060111/146. õertı çesniy õtãdı dã.
- 0602060111/147. bızdı mãxtãptãn_ãm kōp õtyãptı.
- 0602060111/148. me:n õzı miñ tokkız yüz yetmiş birinci yilı sentãbırdã manãşı şerku:hp mãxtãpıgã kėgãmmãn.
- 0602060111/149. u maħaldã mãxtãptı atı kızlasker_idı, kızıl asker ortã mãxtãpi:dı.
- 0602060111/150. a dirextırı şerku:hp_idı.
- 0602060111/151. artıhpay şerku:hp_idı.
- 0602060111/152. artıhpay şerku:hp aġay õzı ulu: ata mēkendik sõġuštı katısu:çısı boġãn.
- 0602060111/153. aġay vėteran boġãn.

- 0602060111/154. ağay şundäka kattık koľıdı.
- 0602060111/155. tärтіptі cüdä: kattıg üşlärıdı.
- 0602060111/156. burun bız nımädä oqırıdık...
- 0602060111/157. ö: мәçit қurılған әзір...
- 0602060111/158. pòstanı alttä oqıgámmän üçinçi kılaskäcä, kızlaskerdägi pòstanı alttäydı.
- 0602060111/159. üçinçi kılastä èney maşergä kègámmän.
- 0602060111/160. mònö bızdı naçälniy kılastı nımäsi, onnı âthânä boğan, kañhòzdı ätläri baqlığan.
- 0602060111/161. âthânädän kègin âmbär boğan.
- 0602060111/162. näryägi, päri tãman âthânä bohp, bèryägi âmbär bop kègan.
- 0602060111/163. aligı âmbär bop qağan, aligı qampa boğan.
- 0602060111/164. buğday, nımälär turğan qampa boğan, men bilämän dä.
- 0602060111/165. şú yerdı, qampäni buzıp, èneñ kèyin mäxtäp boğan.
- 0602060111/166. säkkızınçı kılastı pütirip èney säkkızdı bazasıdä cañlavattı oqıdım, aşerdän pütirdim.
- 0602060111/167. men kiçkinäligimdä şundäka havas kılarıdım, “bãñarğa savağ børsä:m” dıp...
- 0602060111/168. menı oqıtkán ècèkeylärğa havas kılarıdım.
- 0602060111/169. menı oräz ècèkey digän oqıtkán, şıverniğdän kèlärıdı.
- 0602060111/170. mamaççän ağaydı ayalı oqıtkán.
- 0602060111/171. adäbiy savağdän, u mañaldä ène tılı dırıdı.
- 0602060111/172. aşını oqıtıştı rasä yähşi körärıdım.
- 0602060111/173. yetmiş birinçi yilı sentäbırdä keldim èney.
- 0602060111/174. şerku:hp directırıkán.
- 0602060111/175. u mañaldä törşöm, yetşöm ayliğ alarıdık.

- 0602060111/176. kırç sòm, âltmîş sòm diǵánım adâşıp kêtíppân.
- 0602060111/177. bîr kâp un yêt sòm, şâkâr yêtmiş tiyin, sòwín on tokkız tiyin, âh yâk yêtmiş tiyin, gügüt bîr tiyin.
- 0602060111/178. mònò samarhândí maǵázíní...
- 0602060111/179. köçädä un äm turò:rär idí.
- 0602060111/180. âh yâk bòčkada turär idí.
- 0602060111/181. tuz äm yâtär idí.
- 0602060111/182. tuz tokkız tiyinmî:, aşındaqaydı.
- 0602060111/183. a âltmîş sòm âylig âlar idík.
- 0602060111/184. èneñ kèyín men bîrínçî mäxtäpkâ kèǵánımdä, âltmîş bîrínçî yilǵılárgá sâvaǵ bèrgämmän.
- 0602060111/185. bèxtäş, bèxtäştí oqıtkämmän.
- 0602060111/186. bîrínçî oqu:çılárım, bèxtäş mínän billá oqıǵállár.
- 0602060111/187. bèxtäş u maǵaldä törínçî kılástä oqır idí.
- 0602060111/188. men kèǵánımdä bîrínçî kılástí bèrmäǵán, törínçî kılástí bèrgán.
- 0602060111/189. mení nèvärälárimǵá, "bèxtäş oqu:çım" dısäm, "i:y sız mínän teñu?" du:rädí.
- 0602060111/190. "ènä, âhtäştí ba:rí sızdı täniydí, ä?" diydí.
- 0602060111/191. ohtu:çilik kásıp, bu kıyın kásıp.
- 0602060111/192. tüyşüǵü köp kásıp.
- 0602060111/193. ádam tárbiyäle:sän.
- 0602060111/194. xirurg aperätsiyä kıssä, ohtu:çı ádamdı içkı dúnyäsini tázäláydí.
- 0602060111/195. ádamǵá adâp bèrásän dä.
- 0602060111/196. şerqu:hıp sávaqqa kírär idí, kamissa bohıp.
- 0602060111/197. men yäñǵí pütíp kèǵämmän.
- 0602060111/198. suzaǵdan bittä burul diǵán ècèkey kèǵán.

- 0602060111/199. undä ħaliğı napravleniyä bërärít tä bızgá, işká.
- 0602060111/200. ěney mònò cẽnem bår_ıdı , raĥmatlik.
- 0602060111/201. cümä_kanı ħâtını sèkrètar boĥı işlår_ıdı.
- 0602060111/202. meñgá muzıka sávağı, ħaliğı ěcèkeygá fiskulturä sávağıykán.
- 0602060111/203. aliğı ěcèkeygá kírämän du:dı, buruĭ ěcèkey kírğizmäy koydı.
- 0602060111/204. kèyin meñgá qaräp, "sèngá kírämän ħázır", dıdı.
- 0602060111/205. men muzıkadan nòtalardı ötişim kèräg_akan.
- 0602060111/206. nòtalar, ěney aşı nòtalardı cāylāştırış.
- 0602060111/207. ħa, boptı du:rmimämı.
- 0602060111/208. āgay özi istorig bosä.
- 0602060111/209. a: ötip koyşam bolarıt tä,
- 0602060111/210. "kírğizmiymän", dısäm, "vaydā:t", dıp yıglāsäm, "bās mayākķa" dıdı.
- 0602060111/211. ěney men yıglāsäm, "mitāĥam_akānsän", dıĥ_ěney kirmädi.
- 0602060111/212. ěney pètsavettä aytò:rär_ıdı, "ādamlardı sávağıgá kírämän dısäm, vaydā:t dıp yıglāydı", dıp.
- 0602060111/213. mēni şundäķa āgay tärbiyälāgān.
- 0602060111/214. dırextır tärbiyälāgān dā endı.
- 0602060111/215. ħázır ķanķa oķu:ķılárım...
- 0602060111/216. bittäsı sēnsän, bittäsı paķış, ħázır ayrapòrttä.
- 0602060111/217. bittäsı mārıp, ķazağıstandä.
- 0602060111/218. ħázır özım mínän kāsıptāş oķu:ķılárım zavuç.
- 0602060111/219. orıs tılıdān sávağ bërädi.
- 0602060111/220. biyälògiyälärdān sávağ bërädi.
- 0602060111/221. mēni āgay yāĥşı tärbiyälāgān_akan.
- 0602060111/222. ěney āgaydı alttān ötālmās_ıdik.
- 0602060111/223. āgaydı aldidān kēsıp ötālmās_ıdik.

- 0602060111/224. bîr kûnî bîr êcêkey, âgay eşîgdî aldidâ tursâ aynegdân tüşiptî.
- 0602060111/225. âgaydî alttân ötölmây, kaçîb_üygâ....
- 0602060111/226. âgay otîrsâ, otîrî:râr_dîk_çîkalmây.
- 0602060111/227. âgay "kêtmâ" dîrît tâ.
- 0602060111/228. pîlaniynî yâz dîr_idî.
- 0602060111/229. bilimdi_yâm_tâlap_kîlar_idî, cüdâ.
- 0602060111/230. u maḥaldâ kamissa_yâm_cüdâ: küşlig_boḥar_idî.
- 0602060111/231. bîr yîl kamissa kêldî, sayuḡ maḥaliydî.
- 0602060111/232. oḡu:nî örkündötü:dân kêldî.
- 0602060111/233. üçîncî kılasîmgâ kîrîp, têxnîk çîteniyâ âldî.
- 0602060111/234. u maḥaldâ, üçîncî kılastî oḡu:çîsî âltmîş, sâxsân söz oḡışî kêrâg_idî, minutasiğâ.
- 0602060111/235. mëndâ üştâ oḡu:çî êkkî âldî.
- 0602060111/236. yîgîrmâ yêtîtâ oḡu:çîdân üştâsî yêtmâdî, kaçânî yêttî.
- 0602060111/237. êrtâsî kûnî yêtâlap savet rayonağâ âbârdî dîrectîr, aftîvîzgâ sâvâlp.
- 0602060111/238. savet rayonağâ, mâxtâplârdî dîrectîrîni nîmâsiğâ...
- 0602060111/239. bîzdî mâxtâptân mênğâ şerîg bâr lekîn naçâlnîy kılastân bittâ men.
- 0602060111/240. mênî kaçân turğîzârkîn êndî dîb_otîrîppân.
- 0602060111/241. yok, mênî turğîzmâdî.
- 0602060111/242. ô: taşî:rîp mâxtâplâridâ beştâ, âltîtâ êkkî âğân bâr_âkân.
- 0602060111/243. ulardî aldidâ mênîkîlâr xîç nârsâmâs_âkân.
- 0602060111/244. êndî târtîp şûndäka küşlig_boğân.
- 0602060111/245. mîsâlçûn sen mênî oḡu:çîmsân dâ ä?
- 0602060111/246. êgzamendân, cat cazû:dân êkkî âğân bosân men bârâr_idîm, savet rayonâğâ.
- 0602060111/247. men âyliğ_âlp sênî oḡîtkâmmân dâ.

0602060111/248. rayon boyıça şundakaydı.

0602060111/249. sayuz mahahıdä şundakaydı.

0602060111/250. misalçun yettinçi kılastı oqu:çısı êkkı ahp, tamğa tanımayatkán bosä undä men bärämän rayonägä.

0602060111/251. men oqıtkámmämí sení, undä mení â__bärädí

0602060111/252. sen oqıtsañ sení â__bärädí, aşındağa dä.

0602060111/253. azır undağa täláp yok.

0602060111/254. endí mandey dä...

0602060111/255. yāñgı partä kėlu:dı.

0602060111/256. men oqu:çıláımdı on yıl, on__äkkı yıl kılėñká sāmāy oqıttım.

0602060111/257. bittä şırúpını__yām çıkarmadı.

0602060111/258. aşı boyıça özımdı oqu:çımğá tıpşırdım.

0602060111/259. özım hāzır orıs kılasıarğá kırgız tılıdān sāvağ__bērāmān, nölāvöy āmadım.

0602060111/260. pıraverka kėlámı...

0602060111/261. aşındä__yām bızdı bāħar yāħşı çıkat tā, bilim sāpätı.

0602060111/262. burıñgı yılı keldı.

0602060111/263. mení kılasımdān cat cazu: āldı.

0602060111/264. āltmış beş pıratsent bėrdı.

0602060111/265. aşındä kamıssa ayttı, "ėcėkey bār bolıñ, raħmat sızgá. sızdağa ėcėkeylār bosä kırgızstan önıb__ösädı", dıdı.

0602060111/266. bızdä pıraverka bop turāt tā.

0602060111/267. bızdä bilim yāħşı.

0602060111/268. endí misalçun bāla māxtāpká keldı.

0602060111/269. umstvenna atıstaħy bose:lá u bāla bılmāydı.

0602060111/270. unı bız bırıncı kılastä tēk__koyāmız.

0602060111/271. êkkínçí kılástä píraverkaǵá ábărämíz.

0602060111/272. kamissa boladı.

0602060111/273. nêrfpatólókka ap_ kírämíz, písixólókká ap_ kírämíz, körädi.

0602060111/274. uqışını, tıllarını têxşirädi.

0602060111/275. éneñ kégín, béseda qıladı.

0602060111/276. ökıl kélädi rayonadan i baları písixikasını têxşirädi.

0602060111/277. oşañǵa qarap máxtäpká akıt bérädi, "mäyli bala máxtäptä oqımay koyó:rsın. sipes máxtäplárgá barsın, pënsäǵa çıhsın", dıp.

0602060111/278. bız unı delögá tırkáymız.

0602060111/279. máxtäptän çıkarämiz lekín u bızdı uçóttä turó:rädi, máxtäpti uçótida.

0602060111/280. máxtäpká áhnó:rädi lekín invalidniy baǵlarǵa qoşıladı dá.

0602060111/281. men bittäni çıkardım.

0602060111/282. u mandey, otirmäs_ idi savaǵda.

0602060111/283. kêtıp qalar_ idi "tuvaletká çıkamän", dıp.

0602060111/284. éneñ kèyín savaǵ pütkándan kèyín_äm kètmästí, har yerdä oynap...

0602060111/285. ätä énasıdan tıl hat alıp çıkardım, pënsäda házır.

0602060111/286. muǵalim písixólók boıış këräk.

0602060111/287. sen énasıdan_äm yähşı bilişñ këräk aşı yigirmä bęstä baları, énasıdan...

0602060111/288. senı baǵlar şundäka yähşı körsin...

0602060111/289. burun urışar_ idik, sökar_ idik lekín házır baǵlardı huqukı bızdı huquqımız minän teñ, daje bızdıkidän_äm balant turädi.

0602060111/290. bız ulardı huquqını tępälämäymiz darstä.

0602060111/291. bilmay qasä, "öl bilmädiñ, sen maıades otır, yähşı dımäymiz".

0602060111/292. nımäǵa diǵandä baları bilsä bilmäsä aytışká haqqı bar, bız tępälämäymiz.

0602060111/293. êkkínçi bāladān sorāp turíp tūşintiríp qoyāmız.

0602060111/294. bérígí bālağá, "e:y sen otır, sēñğá êkkí. sen yāman oқи:sān", dısāk undā u bālanı hūquqını bérígí bāñlar tēpāláp, unı paská urvārādı kılāstā.

0602060111/295. bız kırgándā bırıncı cağımdı: ma:nay béríp, hāñ aqvāñnı sorāp, kakoyta oyın oynāp bāşlāymız sāvāğdı.

0602060111/296. men aytāmān, "hammānı yāñşı kōrāmān, êkkí āğāniynı yām, beş āğāniynı yām", dıp...

0602060111/297. sabābı beş qoñ barāvārmās.

0602060111/298. bırıñı razvetkası tez, bırıñıkı arqadā.

0602060111/299. "buñlar ām sellārgā yētādı, aşınçün bır bırıñızgā yārdām bérışımız kērāğ", diymān.

0602060111/300. aşınçün kılāsımğā kırıp bırõ; "kim êkkıcı?" dısā, "bızdı kılāstā êkkıcı yoğ diydı" kılāsım, şūndeygā örgátkāmmān.

0602060111/301. bāñlardı hūquqını paská urışká hāqqımız yoğ dā.

0602060111/302. bālkım undān pırzdent çıkar, bēşká oqıgāndān bālkım xıç nārsā çıñmay qāñlar toğrıñı?

0602060111/303. ēney sāvāğ bēryātkāndā topká bōlāsān bāñlardı.

0602060111/304. pırogrammamızgā yētkān bāñ, pırogrammamızgā yētmāğān bāñ, undān ām yētmāğān bāñ.

0602060111/305. hālıgı pırogrammañgā yētkān bāñ özi işlõ:rādı.

0602060111/306. sāl qıynālgāllār ular tōrgā oqıgāllār.

0602060111/307. vapşe yētmāğāñgā bāşqa nımā bērāsān.

0602060111/308. hammāsıgā bır pırogrammanı ötsāñ bomāyđı, qāp kētādı.

0602060111/309. eñ arqadā qāğāñıdā yām sāvāt boñş kērāğ dā.

0602060111/310. çüñki duñtırlār saglasiyā bērmıyt tā.

0602060111/311. nımāğā?

0602060111/312. áťásíní táníyáťsă, ênăsíní táníyáťsă, sízígdí táníyáťsă, ońgăĉă sanăyáťsă sagłasiyă bėrmăyt tă.

0602060111/313. aşıńĉün mindėttü: türďă oĉıtămíz.

0602060111/314. ulardı şúndăĉa oĉıtămíz.

0602060111/315. törínĉi kılaskăĉă ģatyă familyăsíní toĉrı yăzıp, öz aldíĉă kítăp oĉıp, dòskadăn yăzuv yăzălíşí kėrák.

0602060111/316. cat cazu:dăn ģatyă üçká yăzsă__yăm...

0602060111/317. beş âmaydí ular.

0602060111/318. aşılardı üstídăn işláp, aşí dărăcăĝă yetkízíşíň kėrăĝ__ďă.

0602060111/319. ģammă píredmettăn yetkízălmăsă__yăm ĝıramatnòst bołış kėrák.

0602060111/320. uní__ĉün, kásípiyní yăģşí kėríşíň kėrák.

0602060111/321. êney men âltmíş âltíĝă ĉíĥtím ä?

0602060111/322. bittăyăm píłansız barmimăn măxtăpkă, âzír__ăm.

0602060111/323. êcėkeylăr aytădí, "yăzmăy ģoyô:riň" dıp.

0602060111/324. vıjdăním ĉídămăydí mení.

0602060111/325. sabăbí baryoĝdí bilsăň__ăm sítıruktura mínăn ôtişíň kėrăĝ__ďă

0602060111/326. men nímăní aytsăm__íkín, mană zăman özĝăryăptí dıp oylănămăn.

0602060111/327. şú yăşímĝă ĉíĥsăm__ăm măxtăp men üçín birínĉi orındă.

0602060111/328. mėňĝă sıymıĝ__ďă, ģırĝızlăr aytmaĥĉí.

0602060111/329. lekín oĉu:ĉílărímdí aldídă yăģşí işlášká ģarăkát ģıłamăn.

0602060111/330. bízĝă pėtsavet boładı.

0602060111/331. tör ĉėyreĝďă törttä pėtsavet boładı, băłlardí píratsentíní aytădí.

0602060111/332. ģar bír kılástí uspėvayėmòstí aytílădí.

0602060111/333. yăşíňĝă ģarăp üyălăsăn.

0602060111/334. aşıńĉün ģandeydí ģarăkát ģıłasăn ďă yăģşí işlášká.

0602060111/335. oríslăr aytmaĥĉí ular mínăn kėsípteş bołış ĝò:rdòst tă mėňĝă.

0602060111/336. fabrikadä tavar işlänädiyü, kaçestvänniy tavarlar dä bular men üçin.

0602060111/337. mäxtäp yëtmış bîrîncî yilî qurılğan, yëtmış törîncî yilî işká tüşkân.

0602060111/338. âgay sôğuşká bârgân, vëteran boğan.

0602060111/339. özi târîhçiydî, bilim üçin küräşkân.

0602060111/340. âgaydän savağ âğammän.

0602060111/341. oqu:çısı bomäğammän lekîn qohdä işládım.

0602060111/342. iştä tu:ğançilikká qarämäs_ıdı, tu:ğançiligdî taşkarıgá taşap koyär_ıdı.

0602060111/343. hâzır, “yüz körışämiz, koy” diydiyu, âgaydä undaqa yog_ıdı.

0602060111/344. âgay târbiyaláp koyär_ıdı.

0602060111/345. lekîn taşkarıdä kak tu:ğan, kak cërdeş, kak qoşnı.

0602060111/346. lekîn xökimätti işidä, aylıg_ışidä kattıg boğan.

0602060111/347. tu:ğanım dıp ardağ gıramatasıdä körsätkämmäs.

0602060111/348. monö âvam, önö näbî âvam, raykõmdî sèkrëtarı boııp_ışlágân ala buqada.

0602060111/349. burun tu:ğallardı işká âğallardı iştän âlar_ıdı, këtär_ıdı.

0602060111/350. unı ükásı cäpiyıp, qırğız rëspublikasıgá emğek siñirgen viräç.

0602060111/351. türklär qıyın boğan, âzır_äm qıyın.

0602060111/352. millät acırätışmäsu endi dä.

0602060111/353. bız mēdasmōtirdän ötkānı bārārdik.

0602060111/354. u maḡaldä qān tāpşırār_ıdik.

0602060111/355. nīmā dıp, yārdām dıp.

0602060111/356. āvam mēnı mēdasmōtirdän ötkız_ālmāstı, tānişı bop turıp, āvam...

0602060111/357. aligı ēkkız tuḡḡanım üçin, “gēpatit” dıp yāzı bērār_ıdı.

0602060111/359. endi u_yerdä uçōtim bār dā, tuḡḡanım ḡaḡıda.

0602060111/360. aşı mınān qān tāpşırmāstım, kördiymi?

- 0602060111/361. burun adamlar kandey çesniy bogan.
- 0602060111/362. agay şundäka agay bogan.
- 0602060111/363. agay çesniy bogan.
- 0602060111/364. savakka kirip, savagımızdı yaqip yahmaganini teshirar idı.
- 0602060111/365. savagımızdı yaqip yahmaganini kozıdan bilar idik.
- 0602060111/366. atenalar kelyatkanda, "balamdı urıpsan?" dıp kelyatkanda, şunday köxrägini tosar idı.
- 0602060111/367. "ke, ma:lim bomi:sami? Ma:lim boganıñda bilardıñ!" dır idı.
- 0602060111/368. ketkandan keyin urısar idı, "teyış kıma balargá" dıp.
- 0602060111/369. ketkandan keyin ma:limdı adavini berar idı.
- 0602060111/370. kim şerku:ıptı tarbiyasını agan bosä, ba:ri yahşı ıslaydı.
- 0602060111/371. gılmıra agan.
- 0602060111/372. azır men kaldım agaydı tarbiyasını agallardan, az kaldık.
- 0602060111/373. şunday kıhp savag beraman balargá.
- 0602060111/374. ama kırgız tilini rassä örgataman.
- 0602060111/375. masalan kitapta, "mança ündü:, mança ünsüz tibış bar", disä men unı yatlátmeyle yolını örgatıp koyaman.
- 0602060111/376. "ündü: tibışardı aytkanımızda tibış iç kandey toşqo:ıduqqa uçramay çıkadı, a ünsüzdi aytkanımızda tilimizgá teyadi", dıp.
- 0602060111/377. yatláme:lá täcribä minän örgansın di:män dä.
- 0602060111/378. yazuvdı örgatyatkanımda, "tamgalar kandey kıhp bir biri minän kot karmaşadı?" digän savatgá cavap ızlap, aklıda yahşı kähşi üçin kıızıkarlı yol tapışká harakat kılamän.
- 0602060111/379. masalan, "ö" tamgası "k" tamgası minän tütäşkanda "ö"dan çıqkan sızişçä "k" tamgasını qaysı tayahçasıgá barışı keräk?
- 0602060111/380. bulardı hamması kalligrafiya dä.

0602060111/381. èndí tímmäy ızláníş kèrák muǵalim boǵándän kèyín.

Kaynak Kişi No: 0602060112

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ak-Taş

Kayıt Tarihi: 10.08.2012

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Abubakir Umaraliyev

İkamet Yeri: Ak-Taş

Doğum Yeri: Ak-Taş

Doğum Tarihi: 1961

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: Evli

Mesleği: Ağaç ustası

Öğrenim Düzeyi : 11. Sınıf

Dil bilgisi: Türk

Yaşadığı Başka Yerler: Kırgızistan

Anlatım Türü: Türk boyları ve Askerlik yılları hikayesi

0602060112/1. türk millátını içidä urıǵları bär.

0602060112/2. kuwaqalmaǵ bär, baǵlaslar bär, bāñǵılár bär, qalaǵçası bär...

0602060112/3. misâlçün yigirmätä, ottistä türxtı toplaşañ ba:rı özinı urıǵını aytadı lekín aylanıp sürıstırıp kėsañ ba:rı andaqaǵá, billá, bır yergá kélámız, bır cāydä çambärçäs toplanadı.

0602060112/4. lekín hāzırǵı yaşlardı köpçiliǵı urıǵını bilõ:rmidı, tölka türkmız diyıstı:lá biladı.

0602060112/5. átäsini enäsini bäridä soräp bilvâhşı këräk.

- 0602060112/6. bızdı âhtâştı bır ottız pıratsentilâ bilâdı.
- 0602060112/7. a kırgızlâr mınän qazaqlar özini urıgını yâhşı bilâdı.
- 0602060112/8. bızdı tärîhımız nıhâyättä büyüg dä, bızdı tarihlar.
- 0602060112/9. kättä tärîhkâ êgâımız bız.
- 0602060112/10. օ: qanqançı yillârdän, kıhımlârdän ötip kégân bızdı tärîhımız.
- 0602060112/11. türk boğânimız üçin, türkmız bız.
- 0602060112/12. bîrârgılâr özbexçâ gâpıryâpslâr diydi, bîrârgılâr kırgıççâ arälâştırıp gâpıryâpslâr diydi.
- 0602060112/13. qandaqa gâpıryâtsägüm bız türkmız dä.
- 0602060112/14. dakumenttäüm türk dıp yazılğan.
- 0602060112/15. yetti âtä masälâsıdâ... men yetti âtämdımäs, tokkız âtämdiüm yazvâgâmmän.
- 0602060112/16. eney burun özbeyıstän, kırgıstan dıp bölimmäsıdık, çegârâ bomâğan.
- 0602060112/17. hammâımız billâ yaşârıdık.
- 0602060112/18. biyer burun türkistân boğan.
- 0602060112/19. eney säxsän êkkıncı yilı çexaslavakiyädä hızmat kıldım.
- 0602060112/20. enêke bızdı rötanı topla otırdık.
- 0602060112/21. ruslar qanqa du:dı ruslar qol kötardı.
- 0602060112/22. ontâ bołamı, ombeştâ bołamı, yigirmätâ bołamı qol kötardı.
- 0602060112/23. ukrayinlâr du:dı ukrayinlâr qol kötäryaptı.
- 0602060112/24. belarusı bołamı, başkir dısâ başkir, tatâr dısâ tatâr, qazağ dısâ qazağ, özbeğ dısâ özbeğ bołyaptı endi.
- 0602060112/25. menı hayättä aytmasâ kera:k dıp aşerdä eney men özımçâ oyládım dä...
- 0602060112/26. türkmällärüm köpıdı dä...

- 0602060112/27. endi biz köpäm ułarğa qoşılǵarmaymız lekín men türkmän digände:la
koy endi men andaqa bop qamay dıp menäm türkmällarğa qoşıp qol kǵtardım.
- 0602060112/28. endi menäm türkmän dıdım da endi.
- 0602060112/29. yänimdägi özbeqlaräm, kırgıqlaräm hayra:n bop qoşıtı.
- 0602060112/30. a türkmällar a: sen bızdı zemlyägäkansän dıp qoldı.
- 0602060112/31. eney dakument dakument dıp...
- 0602060112/32. endi kamandirimızäm menı türkmän dıp yazvardı da.
- 0602060112/33. eney kamandir addelnıy otırıp, özi soräq kıgan menı.
- 0602060112/34. kandey türksän dıp sorägan.
- 0602060112/35. turetskiy türkmısän dıp sorägan.
- 0602060112/36. men aziyatskiy, çistiy türkmän digämmän.

Aravan ilçesi

Çek – Abad Köy Meclisi

Pahtaçı Köyü

Kaynak Kişi No: 0604060601

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Pahtaçı

Kayıt Tarihi: 02.09.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Ergaş Mırzayev

İkamet Yeri: Pahtaçı

Doğum Yeri: Pahtaçı

Doğum Tarihi: 1944

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1967'den beri evli

Mesleği: Emekli Kimya Öğretmen

Öğrenim Düzeyi : Lisans mezunu

(Andican Devlet pedagoji enstitüsü, Andican pamuk yetiştirme enstitüsü)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Rusya

Anlatım Türü: Türkler ve Geçim Kaynağı

0604060601/1. arävän halkını masälän yetmiş fâyızı özbek dıp hısâplânâdı.

0604060601/2. lekin şu yetmiş fâyızdı yüz fâyız diydigán bosek şundän pásti säxsän fâyızı türk hısâplânâdı.

0604060601/3. unı eñ köpi bõllas urıgıgá tégışlik.

- 0604060601/4. manä lëlindä _yäm türklär bär, bızdä _yäm türklär bär.
- 0604060601/5. bızdı maħallanı nāmı _yäm türk maħallá.
- 0604060601/6. paspirtımızdä _yäm türk dıp yazıp qoyğan birøk urıǵıdan bölınamız.
- 0604060601/7. bızdı kélip çıķışımız orä tēpadän kēgán ätä bābalarımız.
- 0604060601/8. masälän men yetti ätämdı täniymän, yetti ätä _äm şú yerdä tuǵılǵan.
- 0604060601/9. a näryäǵı, orä tēpadän kélip cāylasıp qaǵan _ākán.
- 0604060601/10. arävändä bāħstän başqa kállar dıǵan urıǵ bär _ākán, lëlindä menı uķķanı.
- 0604060601/11. ēney kıpçāǵlar bär _ākán menı ēşıtkánım lekın menı özımdı urıǵım bāħas.
- 0604060601/12. bāy tıpı bızdı koşnı maħallá.
- 0604060601/13. türk maħallädä bır miñ üç yüz aħālı bär.
- 0604060601/14. arävändä türklär çarvaçılık, kışlak hócäligi minän şuǵıħanadı.
- 0604060601/15. çarvadä māl bāķamız, koy bāķamız.
- 0604060601/16. topaz yāki başqa nārsälär yok.
- 0604060601/17. tölka māl bılın koy bāķamız i makká, paħtä, kártıřká ēkámız.
- 0604060601/18. menı kásıpım muǵalim.
- 0604060601/19. ottız bır yıl māxtäptä muǵalimlik kıldım.
- 0604060601/20. xi miyädän dars bērdım.
- 0604060601/21. undän kēyin ayıl ökmätká çaķırıp, maħallá kamiteti kılıp saylaştı.
- 0604060601/22. säkkiz yıl maħallá kamiteti rayisi boıdım.
- 0604060601/23. toħsän üçinçi yılı başladım urıǵımdı sūrıřtırıřtı.
- 0604060601/24. ätä urıǵımdı _yäm, änä urıǵımdı _yäm sūrıřtırıp, sacärä kıldım.
- 0604060601/25. kēyin mandey qaräsäm yaş bāħar bır bırını urıřyāptı, sökışyāptı...

0604060601/26. "hammämiz urig bogândan keyin nima için bular bir birini uradı, sökadı", dıp sacärsini har birini qohğa üslättim, "bilvâgîn, bir birinğa urıhsän". dıp.

0604060601/27. şunday kıhp tohsän üçinçi yildän başlap tör yil matıryäl toptasäm, keyin tohsän säkkizinci yili mahallä kamitetidä aḥ_sakaḥar minän kelişip, "davay mahallädä yüz fayız türklär_äkämmiz, köçämizdi namini qoyaylıg dıp turıp, ayıl ökmät minän kelişip, "türk mahallä" dıp qoygämmiz.

0604060601/28. mahallägä "türk mahallä", köçägä "musa ätä" dıp nam bergeämmiz.

0604060601/29. musa ätä meni akam bogân.

0604060601/30. bir qaṇṇä kättä işlardä işlar_idi.

0604060601/31. el kelişip, şu yergä akayni namini qoyaylıg dıp, "musa ätä" dıp qoydik.

0604060601/32. mahallädä bittämi, extämi özbek aylä bär, qağanı, hammäsı türklär.

0604060601/33. mahalläni eski äti, "säkkizinci birgät" dıp qoyar_idi.

0604060601/34. arävändä eñ köp bizdä i lelindä türklär bär.

0604060601/35. nuravat digän cay bär.

0604060601/36. u_yerdı özinı äti türkavat_idi.

0604060601/37. aṇṇä minṇä u_yergä toy topirgä barıp qasäm_äm aytämän, "nimägä ätinı nuravat qoydiylär, davayte almaştırılär. eski äti türkavat_idi, undä türkavat qoyış këräg", dıp.

0604060601/38. ḥazirgi mamenttä_yäm aytıp kelämän.

0604060601/39. türklärdi eñ köpi_yäm aşerdä, ular_äm bizdi urıqqa mansup.

0604060601/40. türklär arävändän taşkarı caḥavattä bär, aḥtaştä bär, özgändä bär türklär.

0604060601/41. säkkistä bałam bär.

0604060601/42. ottizgä yaḥṇ nëväräm bär.

0604060601/43. extä çeväräm bär.

0604060601/44. nëvärälärim yigirmä yettitämi:, yigirmä säkkistämi aşındaqa.

- 0604060601/45. sanäsäm kámpírím “sanämä, sanämä”, diydí.
- 0604060601/46. oğlhardí hammäsini üyláp, kızlardı çıkarı_püt_kámmän.
- 0604060601/47. nêvârlârdän êxtâni çıkardím.
- 0604060601/48. âtämdí yâhşı tănimi:män.
- 0604060601/49. kicinâligimizdä ötip kêt_kán.
- 0604060601/50. yetimligdä öskämmiz, akám târbiyälâgán.
- 0604060601/51. türklâr âtä ênäsini, "âtä apä", dıp sen dıp gápíradí.
- 0604060601/52. burun metirkamdí türk dı_bêrgánu paspirtimizdî özbek dı_bêrgán.
- 0604060601/53. cüdä: kattıg üşlâgán.
- 0604060601/54. êndí hâzır manä, mênî metirkamdä “türk” dıp yâzgán.
- 0604060601/55. şunî â_bârsäm paspirtimdî “türk” dıp özgártiri_bêradí.
- 0604060601/56. buniñ üçin sötârgâçä bârdik.
- 0604060601/57. nêvârlârimizdî êxtâsini türk kıhp yâzdırvâldím özím.
- 0604060601/58. ayıl ökmât_kâ bârıp, "türk kıhp yâzı_bêri:ñ", dısäm, "yâzı_bêrmiymän mümkümmäs", dıdî.
- 0604060601/59. "mısâlçün, mênî ulítım azêrbaycan bosä, azerbaycan yâzâsmı?" dıdım, "yâzämän", dıdî.
- 0604060601/60. şart çöntâgımdâgı asnavaniyâni çıkarıp, şundey stöldi üstigâ koyıp koydım.
- 0604060601/61. karädiki türk.
- 0604060601/62. betimgâ_yäm karämây "türk" dıp yâzı_bêrdí.
- 0604060601/63. çüñki boynıgâ koyyâppız dä.
- 0604060601/64. ayälimdi_yäm metirkasidä "türk" lekín savet maḥahidä paspirtti "özbek" dı_bêrgán.
- 0604060601/65. türkâvattı âtı ö: burun_äm "türkâvat" bogán.
- 0604060601/66. kâyın yetmişinçi yılları, säxsäninçi yılları "lêlín" dıp koyıldı.

- 0604060601/67. kégín uní “nurâvat” dıp koyışiptí.
- 0604060601/68. kemał zèybek digán türkiyâlik bír ohtu:çı kégán.
- 0604060601/69. aşındä mäxtäplárgá aylántırıp, ayıl ökmätlárgá â bārgāmmān.
- 0604060601/70. mäxtäplárgá partä bērdí, stōl bērdí.
- 0604060601/71. bittä kábinet kıldık, türklárdí yārdāmi mínān.
- 0604060601/72. aparatlárdí koydırdí.
- 0604060601/73. aliğindaқа, zamānāviy aparatlárdí.
- 0604060601/74. u, kemał zèybeğdí şu türklárgá cüdä yām kättä pāydāsí tēkkán.
- 0604060601/75. hattā, köpçilik yaşlárdí unverstettä oqıp qāhşıgá sabāp boğán.
- 0604060601/76. bızdı arāvāñgá kégán.
- 0604060601/77. kemał zèybeğdí çekāvattā, arāvāndí hākímlári kárnāy surnāy mínān kütvāhp, çoğış kığāmmız.
- 0604060601/78. u óşká kégándä, arāvāñgá men başlap kégāmmān.
- 0604060601/79. kemał zèybek kégándä bāzārgá bārip èxtä қоңқар қой алдım.
- 0604060601/80. āhp, uní sóyıp, kemał zèybeğdí mēxmāñ kığāmmız.
- 0604060601/81. hāmmā türklárdí қақırdım, billā kütvāldık.
- 0604060601/82. çoğış kıldık.
- 0604060601/83. rayōndí hākími yām қатnāştı.
- 0604060601/84. mäxtäplárgá â bārdım.
- 0604060601/85. oqu:çılár mínān süylāştı.
- 0604060601/86. bittä kılaská eşig bērdí, rāmka bērdí, on äkkítā partā, yigirmā törttä otırğıç bērdí.
- 0604060601/87. muğalimgá stōl, stuł, kamyutır, hāmmāyoğını bērdí.
- 0604060601/88. men oştān bārip āhp kégāmmān.
- 0604060601/89. türk ātā camoatı cā: yāhşı işlár idık, hāzır sūsāyıp kēttı.
- 0604060601/90. beş yıl, āltı yıl arı kıldık.

- 0604060601/91. korganımda kısam am bolò:rardı lekín yâzdâ kırk, kırğ beş giradus ıssıg bop ketädiyu, aşınçün yâzdâ üy şarayıtıdâ bomeydı.
- 0604060601/92. tãkka, salqın cãygá a bariş këräk.
- 0604060601/93. salqın cãyda, arı köpâyadı.
- 0604060601/94. tèmperatura yigirmä, yigirmä beş dāräcä bolıš këräg da.
- 0604060601/95. ottız beštän kèyin arı yähşı işlame:dı.
- 0604060601/96. ıssıgdâ arı tuğmäydı, balałame:dı.
- 0604060601/97. êkkı yüz elli semyä arımız bar ıdı .
- 0604060601/98. bir ağandâ êkkı tønna, üş tønna asäl alar ıdık.
- 0604060601/99. undâ asaldı kilası üs somu kırh tiyin ıdı.
- 0604060601/100. üs sòm on tiyin, üs sòm yigirmä tiyindän tapşırar ıdık.
- 0604060601/101. şakar am yetmiş tiyin ıdı.
- 0604060601/102. arı nihâyättä, adamdän am umniy canuwâr bu.
- 0604060601/103. siz bilân biz, yaşaydıgân üyimizdi bunçalik tazä tütälmäymiz.
- 0604060601/104. arı yaşeydıgân üyasını nihâyättä tazä tütädi.
- 0604060601/105. arılardı padşası, malikası çihmaydı taşkarıgä.
- 0604060601/106. raboçiy arılar çikadi.
- 0604060601/107. çıkıp, güldän nextardı ahp kélip, abrabotka kırp koyadı.
- 0604060601/108. o:kat kırp, toplaydı özıgä.
- 0604060601/109. êrkäk arılar pakat malikanı urıgłantıradi.
- 0604060601/110. malikalár tuhum koyadı.
- 0604060601/111. şú, başka işti bacarmi:dı.
- 0604060601/112. bir semyädägi arı, êkkinci semyägä barıp, yaşıkkä kırıp ketmäydı.
- 0604060601/113. kiramän digandâ yäm, u arılardı unı arıları kırıgızmäydı.
- 0604060601/114. yaşıgdan yaşıkkä şunday lekín yaşıgdı içidä bittä aylä.

0604060601/115. raboçiy arılár güllärdän nêxtärdi ap_kêlip, abrabôtka kîhp, “özimizgä ö:kät” dıp koyädî, asäldi zagatópka kîladî.

0604060601/116. manä bîz kışká zagatópka kîlamizu, ular_äm kışká ö:kät dıp zagatópka kîladî.

0604060601/117. bîz zagatópka kîgân ö:kattî, asäldi darrow şilip âp koyämiz.

0604060601/118. bu yänä bârıp koyö:râdi yänä âp koyämiz asäl kîhp.

0604060601/119. bîz arî üçin dushman bop kalamiz dä, qarâñ.

0604060601/120. özinî âylâsığa “ö:kät” dıp yıkkan ö:kätinî âhp, “asäl” dıp â_bârıp sâtip, tîrxçilik kîlamiz.

0604060601/121. arılár umniy boladı.

0604060601/122. atır seffäsäyz, yâkın barsäyz yâhtirmäy çaqadı.

0604060601/123. oşänçün atır, özizdi pardaz andaz kîhp, arî minän mułakat kîh_bomäydî.

0604060601/124. masälân, arağ içi_bârgân adamdiy_äm, sırazu xididän biladı.

0604060601/125. çaqadı, "këmä" diydî.

0604060601/126. çaqqandän këyin näyzäsi kîradî.

0604060601/127. kêtädiyu näyzäsi mayerdä kîladî, özi ölip kêtädi.

0604060601/128. näyzäni üçi ègrî dä, mandey kîrgândän këyin çîhmaydî.

0604060601/129. kattih tartkändä näyzä kâhp, içki organları_yäm sugırılıp kêtädi, ölip kîladî.

0604060601/130. arî tuhum koygândän këyin, on, on_äkkî kündä üçip kêtö:râdi.

Özgön ilçesi

Zarger Köy Meclisi

Ayuu-Say Köyü

Kaynak Kişi No: 0601020301

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Artıkbay Kamçıbayev

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Ayu

Doğum Tarihi: 27.01.1963

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 29 Nisan 2017'den beri dul

Mesleği: Resim Öğretmeni

Öğrenim Düzeyi : Lisans mezunu

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Kazakistan (2 yıl askerlik), Özbekistan

Anlatım Türü: Aile Hayatı ve 29 Nisan 2017'de Köyünde Yaşanan Toprak Kayma Faciası

0601020301/1. men hamşi:yıp artıhpay.

0601020301/2. şú ayıl kışlágıda bır miñ tókkız yüz áltmış üçinçı yilı tuğılgammän.

0601020301/3. şú yerdä yaşäp önıp, ösıp turmuş qurğánımğa ayälím mínän óttız yıl bólu:dı.

0601020301/4. şú ertäsi künü êkkí miñ ón yettinçi yilí ertämän sâgat âltidä, âltılardä ertämän turíp, târâthânägä bâríp, târät pârät âlíp kélíp, kèyín ène kèyín ayälímdí "tur" dısäm ayälím "cindey däm_älváläy" dídí.

0601020301/5. şú bılán ertämändä turíp, mâl hâldí, ât pättí ap_çıķıp, arķalláp yänä ķaytíp kíríp ayälímdí yänígä kíríp yâtkämmän dä men.

0601020301/6. yâtíp, bır minut yâ böldí yâ bómädí "êşikkä bır çıķayçı" dıp êşikkä çıhtím.

0601020301/7. êşikkä çıhsäm şamał bólyätkán_äkán.

0601020301/8. şamał bır ķarıç, êkkí ķarıç tēräğládí ègyätkán_äkán dä.

0601020301/9. mēni üyim arķa tāmändäydí i men paskä ķaräp turu:dím.

0601020301/10. şundey êşikkä çıķıp "viy şamał" dıdím başķa xiç nârsä bilmi:män.

0601020301/11. şú ayälímdí, kättä oğlımdí, kèlinímdí, êkkí nēvārāmdí, sâkkízdä óķıgán oğlımdí köçķí bāsíp ķâldí.

0601020301/12. kēgin nīmā bógānini bilmi:män.

0601020301/13. abítķaçä nīmā bógānini bilmi:män dä, şók bóp ķâldím.

0601020301/14. hâzır_äm kōzımdä tırıkkä óhşäydí.

0601020301/15. şú yerdä yāşāgān ēlgā, ēl yūrtķā, ķırğız ēlīgā rahmat aytāmän.

0601020301/16. aşı:nçä yārdām bērdí.

0601020301/17. yārdām bēristí lekín ular yōğ_dä.

0601020301/18. aşı:nçä yārdām bōgām_minän ular yōğ_ēndí, ķaytíp ķēmāydí ēndí.

0601020301/19. âłłanı işi:ķān dıp ķurvan hayıtını ötkízdík.

0601020301/20. ēndí biyāğıgā ķandey yāşā_bóládí?

0601020301/21. şundey böldí.

0601020301/22. êşikkä çıķķanımdä turpāgdí kēlyätkānini_yām kōrmādím dä...

0601020301/23. yōğ_yōğ_yōķ kōrmādím dä...

0601020301/24. men êşikkä çıķķanımdä şamał bólyäptí dıķ_óyládím.

0601020301/25. xiç nârsä bilmäy qaldım.

0601020301/26. mēñgä köçkí pāští yārım mētír_älä qāp qāğán_ākán.

0601020301/27. qoşnım yígláyatsä, qoşnımğä "nīmä bóldı, baħariyz qanı" dısām "köçkí bāsıp qaldı" dıdı.

0601020301/28. ēneñ kēyín köçkí bāskánını bilyäppän dä.

0601020301/29. men xiç nârsä eşitme:ylā şok bop qāppän.

0601020301/30. āħanı işi:kán.

0601020301/31. içkání suwiñ, yēğanı tuziñ qāmāğándän kēyín kētō:rāsān_ākán.

0601020301/32. āħā kērāğ_bógándä āp kētō:rārkán ħammānı, şú.

0601020301/33. özımğä kēğándän kēyín, "köçkí bāsıp qaptı" div_älä otırıp qaldım, yänä nīmä dır_ıdım.

0601020301/34. anāşındä_yām sāğat ǝ: ǝn ǝm_bırlārdä baħarımdı yóğlıgını bildım dä.

0601020301/35. uñgä dövr xiç nârsanı tüşımmäy qaldım.

0601020301/36. kündızı bilimmi:dı paqat kēçkí pāyıt sāğat bēştān kēğı:n, kēçkí pāyıt beş ātıılārdän kēğı:n bırmā bır baħarım közımdän ötädı.

0601020301/37. ēkkı nēvārām közımdän ötädı.

0601020301/38. bittäsı āıtāyliğ_ıdı, özım baħvālu:dım.

0601020301/39. ātı xilālaydı.

0601020301/40. raħmatlık apāmdı ātını qoyu:dım.

0601020301/41. nēvārāmdı ātēnäsı ǝzi ǝ: tēvādä yāşār_ıdı.

0601020301/42. bölınıp çıkıp kētkándı.

0601020301/43. ular yākka köçkí tā:sır_ām kığán yók.

0601020301/44. kättä oğım üylāñğanıgä ātı yil bólu:dı.

0601020301/45. ātı yil dığándä bālılığ_bólıp, kızi ēndı āıtāylik bólu:dı.

0601020301/46. kēlınım_ām yāħşı:dı.

0601020301/47. kelinim ayıl boyıça, mahallá boyıça tıllá kelin_ıdı.

0601020301/48. undağa kélín endí qayıp këmäydí.

0601020301/49. kèlíním gayráttän bóládí.

0601020301/50. şú narmät digändi kızi:dı.

0601020301/51. u kəlíním üydí şípírsä_yäm şú kəndeydir bîr pəriştäli:ğídî dâ.

0601020301/52. şundäķa üygä baräkä kırıp kalar_ıdı, hayran kalar_ıdım men.

0601020301/53. şípíríp kètyätíp bittä çöp kāsä yäm tēríp ap kètär idî.

0601020301/54. áltí yil yäşäp, "e:y ätä men üygá bäríp kéláy?" dıp sórämägán, sórämägán.

0601020301/55. men özüm aytär idim.

0601020301/56. ékkay ya bîr ay bógandâ "bâr kızım, üyiñgâ bârıp yâtıp ke". dır_ídím.

0601020301/57. şunça iş täyälläsäm_äm bîr mättä "yóg" dıp cävâp bERMÄGÂN.

0601020301/58. pastayännä "bóptí" digán.

0601020301/59. ҳар даъим "бóptí" дír_ídí.

0601020301/60. xiç "yóg" digán sözíní eşitmägämmän.

0601020301/61. áltí yıl çídäp, áltí yıldä bälalig_bólíp, özi mínän billá hámmasıńı áp ketti.

0601020301/62. bālam mīnān_ām ōzīm tāpīp tānīštīru:dīm.

0601020301/63. kızıdı atası minan apası yahşı adamlar idi.

0601020301/64. aşılarǵa kızıǵıp qaldım.

0601020301/65. tagdır_äkän şundäķa böp kaldı.

0601020301/66. bālam sāxsān sākkízīnčí yilgi:dí.

0601020301/67. aşındä ön êkkî ön yettî yigirmä tókkızgá çıku:dí.

0601020301/68. kèlíním tóhsän üç_ídí.

0601020301/69. ayälím âltmîş yetti:dî.

0601020301/70. päsťi biyil pënsägä çıkarıt tä.

- 0601020301/71. óttíz yil máxtäptä işládí.
- 0601020301/72. máxtäptä naçälníy kılästä işládí.
- 0601020301/73. bi_yil şú áltı bálalıq pènsäğä dakument tãpşırıp, bi_yil óxtábırdä qól kóyıp, pènsäğä çıqıp kètär_idí.
- 0601020301/74. pènsäğä çıqışká_yäm şaşıldı dä.
- 0601020301/75. "tèzdä tèzdä dakument tóğırleymän, pènsäğä çıkamän" dıp şaşıldı dä.
- 0601020301/76. ayälím óttíz yil yäşäğän bósä bır mättä_yäm üyiğä kètmäğän.
- 0601020301/77. aräzláp, èldi nímäsíğä oñşap, yúkını üyiğä kõtärıp kètmäğän.
- 0601020301/78. men umu:man urme:män, urmäsídím_äm.
- 0601020301/79. bálam_am urme:dí.
- 0601020301/80. "ayäl kışını urmä", di:män.
- 0601020301/81. ayıpı bósä aytıp, tüşintırsä bólö:rädí şú.
- 0601020301/82. ayälím özi yétim kız_idí.
- 0601020301/83. bır yilu üç äyliyídä apäsí ölip qağán_idí.
- 0601020301/84. yétim ösıp, kättä ènäsí mínän kättä átäsí bākıp, anāşılār tärbiyälāptı.
- 0601020301/85. tört köl ayıl ökmätı özgārıştān bólār_idí.
- 0601020301/86. aşerdä kättä ènäsí mínän kättä átäsí óqıtıp, student bólíp óqığān.
- 0601020301/87. mēn_ām student bólíp óqığāmmān.
- 0601020301/88. mēn_ām tör yil óqığāmmān sayuz maħaldā, ancāndā.
- 0601020301/89. máxtäptä yigirmä yil işlap, kēyın şú şartká baylanıštu:, dēn sō:lukqa baylanıštu: çıqıp kètkāmmān dā iştān.
- 0601020301/90. men risòvaniyā çèrçeniyağā óqığāmmān.
- 0601020301/91. süröt mínän çizmäçilik...
- 0601020301/92. ayälím başlañğıç kılas.
- 0601020301/93. şú aşı maħaldā yürıp men armiyādān kēğāndān kēyın èneñ kēyın...
- 0601020301/94. özi yétim öskān kız_idí.

- 0601020301/95. ayälimdän endi bitteylä kız kâldi.
- 0601020301/96. u_yäm turmuşká çıkıp, üyliğ cäyliğ böldi.
- 0601020301/97. üç oğım bir kızım kâldi dä.
- 0601020301/98. extäsi kêtip kâldi.
- 0601020301/99. êkkinci bâlam bölünip çıkıp kêtkândi.
- 0601020301/100. semyäsi başkaydı.
- 0601020301/101. üçinçi oğım kâğandı üçinçi oğım rassiyädäydı.
- 0601020301/102. eñ kencä oğım ölip kâldi.
- 0601020301/103. undän kattäsi özgändä medkallëjdä okır_idi.
- 0601020301/104. rassiyädägi oğım apäsini êkki yıl bôlu:di körmäğanigä.
- 0601020301/105. täziyasigä kélip ketti.
- 0601020301/106. täziyasigä kégändä körippän şü.
- 0601020301/107. men aytar_idimki, şü pütün yaşayatkân musulman halkıgä...
- 0601020301/108. hammamız imāñgä kelişimiz këräğ_dä.
- 0601020301/109. imāñgä kemasäk bómäydı.
- 0601020301/110. enëke başıñgä bundey işlar tüşkändä biläsän dä...
- 0601020301/111. xiç_kimdi başıgä tüşmäsinu...
- 0601020301/112. ayäl kişini kadrigä yetiş këräğ_akân.
- 0601020301/113. ayäl kişini kadrigä yetmäsän u miñ miliart pul tapsän_äm unı pâydası yög_akân, kërägi_yäm yög_akân özi.
- 0601020301/114. bala çaķañ minän tinç bösän, bir küllik naniñ bösä aşı yetädi.
- 0601020301/115. miliön, miliart puldı xiç kërägi yók.
- 0601020301/116. kötärıp kêtmäğanindän keyin...
- 0601020301/117. semyän tinç bösä, eliñ tinç bösä aşı yahşı.
- 0601020301/118. mäxtäptän taşkarı agaröt kıta:r_idik.
- 0601020301/119. mäkka ekamız, buğday ekamız, pistä ekamız, yäylöwga çıkar_idik.

0601020301/120. yäylöwge çikkanımızda _yäm men mäxtäptä işlämäy kóygánımdan bérí...

0601020301/121. ékkí miñinçí yilí çikkan bós _äm, ón yetti yil bóp qaldı da işlämäy kóygánımğa...

0601020301/122. ayälımdı mäxtäpı pytkıçä...

0601020301/123. endı bız apreldı ón beşidä yigirmäláridä köçip kėtär _ıdıg da yäylöwğa...

0601020301/124. ayälımdı mäxtäpı pütkiçä men aşı óntä sağıın maldı özım sağıp, özım başqarvıldım.

0601020301/125. u avgustä mäxtäpkä kėtär _ıdı, yänä men özım qarö:rär _ıdım.

0601020301/126. hamma bállarım aşındaqa.

0601020301/127. hászır _äm mál sağadı, maldı başqarışö:rädı, aşıñgá örgañğan.

0601020301/128. şú mağalğaçä bállarımdı mèn _äm savamağammän i mēni _yäm atām savamağan.

0601020301/129. men urme:män, gáp pınän tüşintirip kóyämän.

0601020301/130. bır aytkándän keyın özlári bilip kılö:rädı, bēmānımas _ıdı.

0601020301/131. qağan bállarım _äm ba:rı yähşı ałlağaşkür.

0601020301/132. nāmaṡ óqışadı beş mağal.

0601020301/133. içmäydı çexmäydı.

0601020301/134. elimızda men öylemān sāl imān kėtıp qalu:dı.

0601020301/135. bu yerdä tohsān törinçı yilı bógān...

0601020301/136. yoğ, biyerdāmās.

0601020301/137. nārıgı pėrvıy may dıgān āyıldä bógān.

0601020301/138. tohsān törinçı yilı.

0601020301/139. ēneñ keyın, aytyäppānu, bır qışlāgdä bósä başqa qışlāgdägilārgā unça tāsır qımäydı.

0601020301/140. kaçan köziñ minän körıp, öziñgä aşı narsälär kégändä eney biläsän_äkän.

0601020301/141. aşı mañaldä_yäm elliñ törttä adamdı başkän.

0601020301/142. ätä bābalárimız_äm şú yerdä tuğııp, şú yerdä ösıp, şú yerdä yäşägän ħammási.

0601020301/143. päştí men ħázır elliğ_ältiğä çíhyäppän.

0601020301/144. elliğ_älti bósä ón yäşárimdı çíkarıp taşä, päştí kırk_älti yıl...

0601020301/145. ätäm säxsän törgä çíqııp_ölğán lekín köçkí diğán sözdí eşitmägän.

0601020301/146. ħázır biyerdä ekkí yüz elliğmí:, ekkí yüz_ältmíšmí: ħócäliğ_bär.

0601020301/147. aşindey bóliş këräk.

0601020301/148. bóliş këräg_mäs aşindey_älä bär.

0601020301/149. aşindey dıp eşitkämmän.

şundän endí öttiztä, kırhtä ħócälik çek beryätkän yergä bariştí.

0601020301/151. bírök men atkaç kığämmän.

0601020301/152. men özim atkaç yázı_bergämmän "kétmiymän" dıp.

0601020301/153. mamlákát başka yäğdan çek bérıp, ana kıızıldän çek bérıp, yärdäm kılyäptí lekín ana kıızıldä tókķız üydän säkkístäsini türkiyädän kélip, tika diğán firmä, aşılár sályäptí.

0601020301/154. men aşındä_yäm ħákímgä, gubernatörgä, vitsè pírimér ministírgä kayrílgánímdä, "mėñgä aşı baħmāldän"...

0601020301/155. aşı rassiyädän işlap kégán oğım çek aħp kėtu:dí...

0601020301/156. men ayttím, "aşākķa sā_bėriylār", dıp.

0601020301/157. bālamdı üyigä...

0601020301/158. sabābí ana kıızılgä bärıp sāsām bólár_ídí, çek āsām bólár_ídí lekín uyākķa bārgāndān kėyin men bír yildāmí, ekkí yildāmí, nėççi yildä üylānāmān ħudā bilādí.

- 0601020301/159. çıķışđı özi kıyın nărsă, kıyın nărsă dă endi.
- 0601020301/160. men aşindey dıķ_öylemăn.
- 0601020301/161. băsķa kışlăĝ da u_yer, yăñĝđ hayăt...
- 0601020301/162. ħammăyók yăñĝđ.
- 0601020301/163. endi ularĝă_yăm tüşintirdim.
- 0601020301/164. u_yerĝă bărgăndă kėyın bđr oĝım bi_yăĝda bósă, băla çaķalík...
- 0601020301/165. bđr bălam student bósă, bđr oĝım rassiyădă bósă...
- 0601020301/166. yăĝĝız üydă men nımă kılamăn?
- 0601020301/167. men ularĝă aytım.
- 0601020301/168. men yăĝĝız üydă nımă kılamăn, tóĝrímđ?
- 0601020301/169. căy pütķăndă kėyın tăsăp kėlălmiysăn.
- 0601020301/170. a: u băĥmăldăĝđ üydđ pytđrđp kóysăm, bđr bălamđđ aşăķķa üyle:măn.
- 0601020301/171. studentđđ üyle:măn dđp yürđppăn özımķă.
- 0601020301/172. özi aşerdă yătđp óķđđ.
- 0601020301/173. yănă êķķđ yil óķđ:đđ.
- 0601020301/174. êķķđ yildđ içđdă aşerdă yăsăp, kőnđp ķălat tă.
- 0601020301/175. kőnăđđ dă uķe.
- 0601020301/176. kıvartirădă yăsăĝăn âdam özđnđ üyđĝă_yăm kőnăđđ.
- 0601020301/177. bđr yăĥşđ yerdăn ķđhsă üylăp kóysăm, aşerĝă bărđp kėlđp kőnăt tă lekđn
özım ķetmiymăn bu yerdăn.
- 0601020301/178. ķetđşđn kıyın dă.
- 0601020301/179. nu ular_ăm tüşındđ, tóĝrđ tüşındđ.
- 0601020301/180. taĝđrĝă tăm bėrđş ķėrăķ.
- 0601020301/181. özi:nđ tuĝĥp öskăn yerđ:nđ tăsăp ķetđş ötă: kıyın.
- 0601020301/182. endi yăs bósăñ ķetsăñ bőlăđđ.
- 0601020301/183. bđr yđĝđrmă óttđz yăştđ atrăpđdă bósă kőnđp ķetđ:răđđ.

0601020301/184. aşında yäm özi:ní semyañ bala çaķañ bósä könışäsän dä.

0601020301/185. mēní ayälím yók, könış kıyın dä.

0601020301/186. ayälím, undän kēgín kättä oĝım, undän kēgín kēlíním, ékkí nēvārām
i kīķkinä oĝım, säkkízdä óķıgán oĝım...

0601020301/187. säkkízdä óķıgán oĝım am ölip ķaldı dä.

0601020301/188. köpí mēníkí dä...

Kaynak Kişi No: 0601020302

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Cümagül Aliyeva

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Ayu

Doğum Tarihi: 1949

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1968'dan beri evli

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : 8. Sınıf (8 yıllık)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: 29 Nisan 2017 tarihinde Ayu köyünde yaşanan toprak kayması hakkında

0601020302/1. ilgäri ayu: yähşi:dí.

0601020302/2. köçki pöçki, undey munday bómästä.

0601020302/3. tí:nç yäsär_ídik.

0601020302/4. burun kalhöz vahtidä ópşiy çöp órär_ídí hammä.

0601020302/5. bızgá xählagán yerimizdi "órvalöwír" dır_ídí birgátlár, órválar_ídik.

0601020302/6. undaqa böwír yerlárğa çıkıp, kıynalıp órmästik.

0601020302/7. ázir endí anäşi bölí_bergán yerdí epláp órıp, şundäka kılyäppiz dä.

0601020302/8. şú bıtır, bír ékkí üç yildän berí şundäka bólíp, köçki pâyda bóp káldí.

- 0601020302/9. men özím şu yettä tuğlíp, şu yettä öskämmän.
- 0601020302/10. 0:n0wí üy átämlárdí üyí, biyer tüşkán yèrim.
- 0601020302/11. men şu ón tókqızımdä, bähâr säriydí kélín bóp tüşkánımdä.
- 0601020302/12. aprelmíkí:n...
- 0601020302/13. şundäka vahtlárdä tóyımız bógán.
- 0601020302/14. kélín bóp kégánımdä biyerlárdä, şu hâzırğılardı ba:rını atälári bär_idi
dä...
- 0601020302/15. yüz hócälixçä
- 0601020302/16. kégín manä bala çaqa hamma kattäyıp, ösıp köpäydi.
- 0601020302/17. 0:n0wí daryädän bi_yäğl ba:rı bızdı avládımız.
- 0601020302/18. endí mandey urıg bóp këtädi.
- 0601020302/19. enëke óşergä kégándä mürzä bär_äkänü, mürzädän bérıgı, nâzır akanı
üyigä kégándän kèyín ular başqa ailälär, başqa urıqlar.
- 0601020302/20. cindílär dıp kóyämız.
- 0601020302/21. bız kuwaqalmak urıgı bólámız, aşındäka.
- 0601020302/22. cindílär mínän_äm kız âlıp kız bërämız.
- 0601020302/23. ular_äm türk tä.
- 0601020302/24. "cindílär" dıp kóyğán.
- 0601020302/25. a bızdı "kuwaqalmak" dıp kóyğán dä atälárimız.
- 0601020302/26. hâzır men êkkí kám yetmişká çıhtım.
- 0601020302/27. şuñgäçä biyerlárdä xiç kaçän köçki bómäğán üká.
- 0601020302/28. bız manyellárdä kóy bākıp yürär_idik.
- 0601020302/29. aşındä óşerdän huttı mon0 hâzırğı tékkız turıptıyü, aşer mandey
súriladı diyäptıyü hâzır, ósettı tağıdän bulak çıkar_idi.
- 0601020302/30. hâzır_äm, bähârdä_yäm çıķıp turdı aşı bulak eneñ kèyín
kurıgándän kèyín mandäka maħaldä qahşäp y0g bóp qaladı.

0601020302/31. bundağa köçkini bilmäğammız biz.

0601020302/32. yäylöwlargá kêtär idik.

0601020302/33. ätämlär minän bärp kélip pistä, mäkkä ékär idik.

0601020302/34. pistä, makkadän başqa kártışká, piyaz yegänğä, hammayók eksäniz bóladi, qarä turpagä.

0601020302/35. burun nohat kıtar idik, hazir bome:di.

0601020302/36. bulah suwi bar biyettä.

0601020302/37. bulah suwiga pişmät tä, daryä suwiga pişadi.

0601020302/38. undän taşkarı mäl çarvaçılığı minän şughlanämiz.

0601020302/39. unı kımsäk bomeyt tä.

0601020302/40. hazir am kızlärım yäylöwdä.

0601020302/41. mäl köylärımız bar dä bizdi.

0601020302/42. köçki bögän küni men ertä minän önnimizdän turdik.

0601020302/43. men turip namaz okıdım.

0601020302/44. namaz okıp şunday öranıp otırdım.

0601020302/45. çat okı bolıp yänä yambaşla:p turip "hazir turämän, turämän" dıdı.

0601020302/46. "turiñ turäylig endi. men to:ğlargá dan saçey", dıdım.

0601020302/47. digänimçä bir narsä şaqır bolıp gazel ötti.

0601020302/48. gazel ötip turu:valä eneñ keyin bir narsä şaqır şuqır, şaqır şuqır bolö:rdi.

0601020302/49. "e:y hocäyin, bir narsä tüşip ketti. ibrahımcänğä nimä boldi kin?" dıdım.

0601020302/50. kudamız bolarit tä...

0601020302/51. mö: kelindi egäçisini küyöwi bóladi.

0601020302/52. "attä:n" dıdım...

0601020302/53. "samasvalğä ohşagän bir narsä tüşip ketti", dıdım.

- 0601020302/54. "tālqaṭaníp kèttí", dídím.
- 0601020302/55. "kóysäñçi", dídí.
- 0601020302/56. "e:y rās hócäyín", dídím.
- 0601020302/57. kulağı ciçça ağırrağ dä hócäyínımdı.
- 0601020302/58. enéke çilhtım.
- 0601020302/59. şu atäñizdi ayvanıdä kättä kálacı bär_äkán dä, şunı kiygán bóyıcı men kèttım.
- 0601020302/60. kètyätsäm abdıllá mınan hacäl turgán_äkán yöldä.
- 0601020302/61. enen kèyın abdıllá mınan hacälgä yetkiçä sılárgä zıvanók kıldım dä.
- 0601020302/62. sılárgä zıvanók kıgánımdä "zähıtcän kètu:dı dä", dídí gülbahar.
- 0601020302/63. "vay attän, zähıt kaçaldımıkın", dídím, nèväräm.
- 0601020302/64. bu yıl pütä turgán nèväräm dä qarāñ.
- 0601020302/65. anä, ö:nò nèväräm. hı:...
- 0601020302/66. eney kètyäppän...
- 0601020302/67. alıgı kättä kálástı kiyıp kètyätsäm haççañan...
- 0601020302/68. uni_yäm maşındağa bālası ölip kaldı, káp kèttı.
- 0601020302/69. özlári kaçıp zó:rğa kütılıp kaptı.
- 0601020302/70. eşikkä çıkıp kāsä kèlyäptiykán.
- 0601020302/71. "èkkètajdı üstidä lāy kèlyäptı", diydı.
- 0601020302/72. "ü:y ibrahım bāsiñ", dıptı.
- 0601020302/73. bittä mandey kız bär_äkán nēcçi yaşar bilmi:män.
- 0601020302/74. kızdı yetäláp bālanı aptı.
- 0601020302/75. halıgı kız eşıgdı makkám üşlärmiş, "akám kaldı" dıp.
- 0601020302/76. bāla kuxnyädäydiykán.
- 0601020302/77. "uñgä dövir kuxnyanı kápláp kèttı", diydı.
- 0601020302/78. men kètyäppän...

0601020302/79. haççaḥān...

0601020302/80. óṣā kíyib_yātāmízú, óṣāní üstídān távís jèmpíríní şúndey kíyā kóyǵán_ākán üstígá.

0601020302/81. "haççaḥān, haççaḥān nímā bóldí?" dısām.

0601020302/82. "váy attān, bālam káp kèttí", dídí.

0601020302/83. ibrahım yüríptí çä:ñ, ártıǵváy yüríptí "dā:t men öldím ayä, bāḥarım káp kèttí", dıp.

0601020302/84. şú mínān óṣāndey kılhb_ótırıp men mōnō tērāǵdı tǵıǵá kırıp kètippān bālamdı çaķırıp.

0601020302/85. "zāḥıt... zāḥıt... zāḥıt... kayāǵda kǵldıñ?" dıp baķırdım.

0601020302/86. dıǵánımdā dó:dırāp kappān közlárim kārāñǵıláşıp...

0601020302/87. èneñ kèyín maḥmutcān yetí bārıp...

0601020302/88. mā:lím bālaydı...

0601020302/89. ükām maḥmutcān kaynecāmdı kǵttā bālası, mā:lím_ıdı, aşılárdı óķıtār_ıdı.

0601020302/90. èneñ kèyín, "yürıñ ayä, bi_yäǵda nímā bār tēmsäláp, nímā kılásız?" dıp menı kıyāǵá āp_çıķıştı, ızzāt dıǵān bāla ēkálası.

0601020302/91. kıyāǵá āp_çıķķandān kèyín dó:dırāp turıp kǵldım.

0601020302/92. ósettā maşāǵdı karāp turıppān.

0601020302/93. "kayāǵdan kēp_kǵlar_ıkın zāḥıt", dıp tā...

0601020302/94. zāḥıt yók.

0601020302/95. ènéke aşı mínān billá turǵān bāla kēp kǵldı yānımgá.

0601020302/96. "aynānāy bāla:m, nímā bāldı? zāḥıt kayettā kǵldı?" dıdım.

0601020302/97. "zāḥıt yók. bāyāttān berı karāyāppān, kǵçaldımıkın dıp. bır aylanıp çılhtım zāḥıt yóǵ", dídí.

0601020302/98. şú mínān zāḥıt yók, ótırı:p kǵldık döñǵá kélıp.

0601020302/99. yāmān bóldí.

0601020302/100. yók zāhıt, çihmadı...

0601020302/101. kəttı şú mínān...

0601020302/102. ölöp kâldı...

0601020302/103. kə:la dí saıdatlár tıppadı.

0601020302/104. şú mínān teñ óşä haççanı bālası.

Kaynak Kişi No: 0601020303

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Maksuda Abdugapparova

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Dön-Bulak

Doğum Tarihi: 17.01.1969

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1989'dan beri evli

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi : Lise mezunu (10 yıllık)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan

Anlatım Türü: 29 Nisan 2017 tarihinde Ayu köyünde yaşanan toprak kayması hakkında

0601020303/1. men özım dumbułağlıg_bólámän, özgándän.

0601020303/2. şú yäqqa turmuşká çıkqamman.

0601020303/3. ältmiş tóqqızınçı yilgímän.

0601020303/4. ön tör yıl bóldı bızdı maşı köçkídän, köçkı tógrälik bızdı çıkargán.

0601020303/5. "köçkı bóládı biyettä, çıkıp kètkílá biyerdä:n", diğändä çıkıp kètkámmız.

0601020303/6. tēpāgá bārıp üy sıldıq.

0601020303/7. aşı küni men bázärğä cönägámmän.

0601020303/8. "mäydä çüydä kıhp, tākka kêtāmız ėndi, ėrtäräk bāzārlārgā bārip kēlip, ėneñ kēyin köçäylik", dıp.

0601020303/9. nēgizi ħar yili apreldi ėn ėkkı ėn üçlāridā köçär_idik.

0601020303/10. biyil, "maygā kāmāy köçkılā", digānıdān kıp kılū:diğ_dā.

0601020303/11. bāzārgā cōnāp kēlyātsām, "köçki urıp kētti", dıdı şópirlārimız.

0601020303/12. ėneke, "kanakasıgā köçki urādi, maĥallā tınçmı", dısām, "a: tınçaleykān si:nım. tēpā mınān kēlō:r. tēpā mınān kēsāñ bārāmız", dıp çakırdı, aldaştı menı.

0601020303/13. yānā zıvanōk kıhp sōrāsām, "i:y cindey_ālā köçki yürdi, sēl bōp kētipti. tērāglār yıkılyāpti, kēlō:r", dıdı.

0601020303/14. kēsām ħammāyōk tāğ bōp kāğān_ākān, öt_ālmādım.

0601020303/15. u yākka yürdim, biyākka yürdim...

0601020303/16. ātām_ām yōk, ėnām_ām yōk... kāynā, kāynātām, ba:rı...

0601020303/17. kāynisi:nımdı bālası mınān ò:sinımdı bālası ėn bırdā ókırıdı u...

0601020303/18. ba:rı kıp kētipti.

0601020303/19. tōkkıstāsı yōğ_bōldı.

0601020303/20. şū bılān ótırıppız.

0601020303/21. kāynām, kāynātām, kāynūkām, kāynisi:nım, ò:sinım...

0601020303/22. bēşō:sü çoñ tōrtō:sü bała kālıp kētti.

0601020303/23. bırı ò:sinımı bālası.

0601020303/24. bırı bēriği kāynūkāmdı ayālı mēnen ėkkı kızi.

0601020303/25. bēriği mēlisā ciyānımız çımbaydān kēlu:di, ò_yām...

0601020303/26. "ātām mēnen apāmdı kareymān" dıp kēlu:di.

0601020303/27. ò_yām kıp kētti.

0601020303/28. óttız sēkunttı içideylā yōğ_bōp kāldı.

0601020303/29. u yākka çurkadık, bu yākka çurkadık...

- 0601020303/30. óttíz sèkunt_ammäs, üç... üç sèkunttä.
- 0601020303/31. men kégándän kèyín_äm bîr tüşti, çä:ñ bóp kètti.
- 0601020303/32. kulağım_am uqpay, közım_äm körmäy, tètîröp qaldım.
- 0601020303/33. men vapşe öзіmdı nımä qıñşımdı bilmej qaldım.
- 0601020303/34. yüräğım pırıtıp bólıp, qarmadı.
- 0601020303/35. öзіmdı bilme:lá tètîröp qaldım
- 0601020303/36. qaräsäm iç kim yók.
- 0601020303/37. tep tèkkız bóp qağán_äkán dä.
- 0601020303/38. ba:rıgá telefön qıldım, ämädi.
- 0601020303/39. büğın_äm tüşti...
- 0601020303/40. tókkız urıgımdan èkkı kız_älä çıhtı.
- 0601020303/41. bîri üç caş, bîri ältidä óqır_ıdı.
- 0601020303/42. qağánını dayını_yäm yók.
- 0601020303/43. hattá üydı belğisi_yäm yög_dä.
- 0601020303/44. köçkı baskállardı ba:rı aká üká bólyäptı dä.
- 0601020303/45. qaynäm, qaynätäm, qaynükám apsälám hatını, èkkı kızı mınän...
- 0601020303/46. çimbaydäğı kız...
- 0601020303/47. "apäm mınän ätämdı körıp këtämän, baqaman. uıar taqqa köçyäptıkán", dıp kégán.
- 0601020303/48. enéke bu monö gülbağar, şerniyäzdı, "çıkışme:sämı? bağariñ mınän nımä toplanıp otırıpsän?" dıp ayıl başçılár kélıp, haydäp çıqqan bulardı.
- 0601020303/49. aşındä_yäm këtämästän èkkı kün, üç kün óralaşıp yürö:rdı şú_yettän këtämäyçi.
- 0601020303/50. hammäyöğı qap kètti.
- 0601020303/51. qaynäm, qaynätäm...
- 0601020303/52. endı halıgı olımtık qıladiyu, ba:rı...

- 0601020303/53. aşılardı kıp kıyğın yerideylá ékkí kúndan kéyin básıp káldı dá.
- 0601020303/54. káyná, káynätä çılmey kıoyt tá ularcı.
- 0601020303/55. uñgá órálášıp káynısıñgıl kældi bálası mínán.
- 0601020303/56. kólidágı üç yášar bala mínán u yám këtö:rdi.
- 0601020303/57. küyöw bala káldı üstá bálası mínán...
- 0601020303/58. şúndey bólíp káñö:rdik.
- 0601020303/59. yigirmá tókqızınçı aprel künü, sağat óntákám yettidá bóldi köçki.
- 0601020303/60. üç sékunttä básıp káñt tá.
- 0601020303/61. üylardı fundamenti kuyılıptiykán.
- 0601020303/64. "duwahı tikká bósá, şú nayábırdı óm beshlárigá pütirip, táyyar kılamız", dıpti:kánú.
- 0601020303/65. endi monö kanteynerlardı "ap këtämiz" digán äkán "biz kayäqqa baramız, hayıttı ötkizválylik. hayıttı kayettä ötkizämiz?" digán äkán täşap këtíptiykán.
- 0601020303/66. endi kim biládi, hayıttán kéyin kelişädimi yá çek bergán caygá barışädimi...
- 0601020303/67. ertäräk yárdäm bersä yähşi bólár idi.
- 0601020303/68. endi bulardi yám bi yekká kıoymäylik, biz üyimizgá ap këtäylik, bizdi üydä otırıssın diyin dısañ bular ahs tá bizdän.
- 0601020303/69. ماشینä yóli yám yóg idi.
- 0601020303/70. meni maşı beshlá balam am maşı üydä tuğıldı.
- 0601020303/71. bi yäqqa dumbułağdan säxsän säkkizinci yilí kélín bóp tüşkammän.
- 0601020303/72. beş balam bar.
- 0601020303/73. üç u: ékkí kızım bar.
- 0601020303/74. baldarımdı ba:rı şú yerdä törälğan.

0601020303/75. qaynatam, balarim kichkinaligida, kartishka ko:lap yurgan vahtimizda, "ata, biyerdä köçki boladı diyaptıyu, biyettä qandey qıhp yaşeymız, këtmiymız mı?" dısam, "e:y balam, bız mandey vahtimizda köçki digan. biyettä köçki bome:di", digan da qaynatam.

0601020303/76. qaynatam saxsan beska cıku:di, qaynam yetmiş törgä çıqıp qalu:di da...

0601020303/77. saldatlar kelip, bizdi üydi açıp çaçıp taşamaganda biz am yurar idig da...

Kaynak Kişi No: 0601020304

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Şerniyaz Razabayev

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Ayu

Doğum Tarihi: 1973

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1989'dan beri evli

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi : Lise mezunu (10 yıllık)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: 29 Nisan 2017 tarihinde Ayu köyünde yaşanan toprak kayması hakkında

0601020304/1. tohsän törinçi yili yäm özgändä köçki boıldı.

0601020304/2. zarğerdä.

0601020304/3. oşändän keyin biyergä kélip, "yänä köçki bop qahşı mümkün, silär köçişilär kèräk", digän sözlär aytilgän.

0601020304/4. bir üş tör hócälikká şipir, ön listtän aynek, üç miñdän i ékkí miñdän gış, ékkí nímädän pahta bérıp kètkán, "köçip çıqqıta" dıp lekín çek bèrmägän.

0601020304/5. şú bóyicä iç kim çıñmadı.

0601020304/6. köçki haqıda birinçi eşitkánimdä...

0601020304/7. köçkídän bîr tör kün, beş kün âldîn...

0601020304/8. men êldî kôyîni bâkaman.

0601020304/9. êmçiêstan âybeğ diğân naçâlniğî kêlîp, "çîkķıııa" dîp mênî ôzimğâ aşindey diğân.

0601020304/10. şart men çîkîp kettîm.

0601020304/11. âtämlâr, akâmlâr, kôşnîlâr iç kimîsî unâmâğân.

0601020304/12. ôşâ minân yuķarığâ çîkîp kettîm.

0601020304/13. ôşâ köçkî bôğân künî oğlîm âtâmğâ nân, ô:ķat, şundâķa ap_kêlîp...

0601020304/14. ciyâllârîm kêlu:dî...

0601020304/15. "ôşâlâr minân banyäğâ tüşâmîz", dîp ķaytîp çîkî_bârmäptî.

0601020304/16. şû sağat ön beştäkâmdâ, turgânîmdân başlap zîvanök ķıldîm.

0601020304/17. ķandeydîr uyķîm kêmâdî lekîn têlefônlarînî xîç âhşmädî.

0601020304/18. ôm beştäkâmdâ êneñ kâyîn ciyânîm âp ķâldî.

0601020304/19. gudök ketyäptî ôşâ maħaldâ, êneñ kâyîn ķasîr_ķusîr bôp kettî.

0601020304/20. şû bîlân aşî têlefôn ķulağîmdâ bôyîçe:lâ yügîrip çîhtîm.

0601020304/21. gülbâħrâğâ "nîmä bôldî?" dîdîm ayâlîmğâ.

0601020304/22. "bîrô:ğâ şağat tøkîldî ôhşâydî", dîdî.

0601020304/23. diğânde:lâ êne kâyîn têlefondî âp ķâldî.

0601020304/24. "tâğâ, ħammânî köçkî bäsîp ķâldî", dîp.

0601020304/25. ôşerdâ mônô kâttâ ķîzîm, yänâ bittâ ķiçķînä ķîzîm bâr...

0601020304/26. ôşâ êkôwîni südirâğân bôyîçâ maşînâğâ yügîrip yetî bârîb_älâ kêsäk, ön sâkkîz yîğîrmâ mêtîr balântliğdâ tuprâķ.

0601020304/27. iş_nârsâ yôķ...

0601020304/28. kô:lattîķ...

0601020304/29. ön_âkkî mêtîrgâ çeyîn kô:lağândân kâyîn êmçiêslâr_âm kô:lamây kôydî.

0601020304/54. üydeğilardı, apämdí, átämdí ap_kétäy dısäm ular unämär_idí.

0601020304/55. emçiëstí naçälnigí äybeğ_äm aytkán, "çikkıla, apasníy böp kıldí", dıp.

0601020304/56. bız türklardı kuwaqılmaq tópídän bólámız.

0601020304/57. kuwaqılmaq özgándän täşkarí özbeyiständä bär.

0601020304/58. men armiyäğä barmägämmän.

0601020304/59. kencä oğıl bógánım üçín.

0601020304/60. ältí bır tu:ğan_idík.

0601020304/61. burun bittäsí ölip qágán.

0601020304/62. yäzdä extä öldí, üştä kıldík.

0601020304/63. átäm, apäm, si:ním bäläsí mínän, akám, akámdí hâtíní èkálá kızı
mínän...

0601020304/64. si:ním apämlardı körganı kèlu:dí.

Kaynak Kişi No: 0601020305

Boy Adı: Yapalakbaş

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Gavharbek Aliyev

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Ayu

Doğum Tarihi: 1973

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1997'dan beri evli

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi : Lise mezunu (10 yıllık)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: Köyün Etnik Yapısı ve Geçim Kaynağı

0601020305/1. ayu:dá ékkí yüz èllix tütün bår.

0601020305/2. ádamdí sání, tóşná bilmi:mán ádamdí sáníní.

0601020305/3. endí áyıl başçılári bilát tá ádamdí sáníní.

0601020305/4. ħammási türk.

0601020305/5. türxtí yoğ digándá yétmiş, sáxsán píratsentí kuwaķálmak urıǵıdan.

0601020305/6. cindí...

0601020305/7. cindí maĥallá dıp kıyámız.

0601020305/8. bułar aşı:...

- 0601020305/9. itkaynätär urıǵı dıp kóyär _äkán aşı urıǵtırdı.
- 0601020305/10. yäpalaǵbaştan bır tör üylik _bır.
- 0601020305/11. tör üylik yäpalaǵbaş bır.
- 0601020305/12. ätä bābaları _yām şú yerdä ösışkán.
- 0601020305/13. ƙalaƣçälärdän bır tör üylik _bır, ƙalaƣçälärdän.
- 0601020305/14. bokaƣlardän yänä bilışımça bokaƣlardän bır ékkı üç üylik _bır.
- 0601020305/15. ƙaǵalları ba:rı aşı ƙuwaƣılmak.
- 0601020305/16. ƙuwaƣılmak ğayrät ƙışlaǵıda _yām bır.
- 0601020305/17. ƙuwaƣılmak özǵarıştä _yām bır.
- 0601020305/18. ƙuwaƣılmak dumbulaǵda _yām bır.
- 0601020305/19. aƣtāşlardä _yām bır.
- 0601020305/20. aşındey, asösän ƙuwaƣılmak urıǵı maşerdä ǵıdetä säxsän pıratsent.
- 0601020305/21. ƙız aƣp ƙız beryätkändä urıǵıǵa ƙarämäydı, urık ƙu:miydı.
- 0601020305/22. endı ƙandey dısām türklärdä _yām ƙuƣar digán urıǵ _bır, şulardı āmaydı.
- 0601020305/23. bızdä _yām bır bır ékkı üylik, aşılardı ƙız aƣp ƙız bėrişı özlări içidä.
- 0601020305/24. aşındän sāl ėxtiyät bılışadı.
- 0601020305/25. bu ayıdı ƣaƣƣı asösän ƣammäsi ƣarva bılán şuǵıƣanışadı i dēƣƣañılık ƣıƣşadı.
- 0601020305/26. māl ƣarvası bılán şuǵıƣanışät tä.
- 0601020305/27. aşı ilƣı, kóy, māl, ėćki digāndey.
- 0601020305/28. dēƣƣañılık ƣıƣşadı lekín ékkán ékíllardı ƣammäsi ƣayǵaƣ, umuman u ƣayǵaƣı, suǵatsız, su: yók.
- 0601020305/29. su: yog _dä, ƣayǵaƣı dıp kóyämiz aşını.
- 0601020305/30. suǵatlık yer biyerdä yók ƣısápıdä.
- 0601020305/31. sabäbi bızdä daryā yók.

0601020305/32. fakat bız aşı içyatkán...

0601020305/33. ança mínça manä ap_kélíp, ança mínça yègání, èşig_aldığá
bír bälälär èkámizu bu bułagdı suwıdän kèladı.

0601020305/34. anäşí, manäşí yèrdägi åhyatkán su:larımızdı ba:rı bułagdı su:ları.

0601020305/35. lekín ayu:dı içi pónniy bułagdan çıqqan su:lar bılán...

0601020305/36. iç kandey bír möñgıdän kègán su: yâki bómäsäm uzâ:ğdan kègán
su:lar yók.

0601020305/37. uzâğdan kègán su:lar zarğerdı suwı, niçkäsâydı su:ları.

0601020305/38. ayu:da bızdı mönöwı koşnı kışlak bırıncı mayda u daryâ su:ları yók.

0601020305/39. endı asosan bız sèmiçká èkámız.

0601020305/40. sèmiçkání nımäğá èkámız?

0601020305/41. sèmiçkání çây puł kıgání, sâtämız.

0601020305/42. bız bunı bázargá â_barıp sâtämız, puł kıhp, píraduhta kıp kèlámız.

0601020305/43. bu bırıncıdän.

0601020305/44. èkkíncıdän, bız nándı tändirgá pişirämız.

0601020305/45. tändirgá pişirışımızgá ótın kèräk.

0601020305/46. ótın katarı_yäm pâydalánämız.

0601020305/47. lekín hâzırđı şú mamenttä bu sèmiçkálarımızdı pułı özinı åhlamey
kaldı.

0601020305/48. tändirgá aşı aylámız yóğıdän èkámız, ótın kèräk.

0601020305/49. başka bızda iç kandey ótın yog_dä...

0601020305/50. tändirgá çóg bólış kèräk mısâlçün.

0601020305/51. haşák narmalnä çóg bóme:dı, nándı pişirälmi:dı, anäşın_çün èkámız.

0601020305/52. makká èkámız köpínçä.

0601020305/53. sabäbi ulardı ham pâyäsi małımızgá haşák katarı a özinı, dänini yem
katarı bërämız.

0601020305/54. asòsan şúlár.

0601020305/55. a yègání buğday èkámız.

0601020305/56. buğdaydı tégirmäñgá tårttırıp yèymız.

0601020305/57. èndí alıgı dıyqañlık kılıp dıv_älá bız biznèsmellik yáki bır káttä närsägá...

0601020305/58. mısılçún şâ:h èkálmeymız.

0601020305/59. asòsan bır yäylöwgá mäsläşkän dä bızdıkí, çârva mǎhtarǵa.

0601020305/60. pahtä sahtä yók.

0601020305/61. burun tǎmakí èkíşär_ıdı, sayuz maħatıdä.

0601020305/62. şú ayu:dı özıdä_yäm tǎmakí èkíşär_ıdı.

0601020305/63. unı yıgıştırıp píresláp davlátká tǎpşırıp, puħnı álışär_ıdı dä.

0601020305/64. ħázır èndí unçalıq mēxnāt kıgán bılán unı puħ aħlameydı ħázır.

0601020305/65. dıyqañılıgdä...

0601020305/66. masälän özgáriştä köpçılıǵı şâ:h èkádı.

0601020305/67. èndí ulardä...

0601020305/68. sabäbı zarǵerdı suwı, yässi daryäsini su:ları...

0601020305/69. ularǵa şâ:h èkkäñgá şart bar dä...

0601020305/70. sabäbı ularǵa tinımsız anası daryädän su: kēp turadı.

0601020305/71. ularǵa...

0601020305/72. möñgidän.

0601020305/73. aşınçün bu zarǵer ayıl ökmätidä áltay, kakanâviç digán ayıħlarımız bar, ular şâ:h èkíşädı.

0601020305/74. lekín âz bösä_yäm özlárigá yègulik èkíşädı.

0601020305/75. ularǵa şú zarǵerdı suwı barıp turadı.

0601020305/76. sabäbı ular asòsan su: bılán pişädı dä...

0601020305/77. pastayännä su: bóp turış kēräk.

0601020305/99. pas tãmanímízdä ğayrät diĝán qıřlág bår.

0601020305/100. mō: êkkí tãräptä türklár yók.

0601020305/101. çäp, óñ tãräptä türklár yók, qırgızlár bår.

0601020305/102. a bízdi pas tãmanímízdä anäşı ğayrät türk qıřlágı bår.

Kaynak Kişi No: 0601020306

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Ayu

Kayıt Tarihi: 01.09.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Ötkürbek Cahanbayev

İkamet Yeri: Ayu

Doğum Yeri: Ak-Korgan

Doğum Tarihi: 24.12.1988

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2012'dan beri evli

Mesleği: İnşaat İşçisi

Öğrenim Düzeyi : Lise mezunu (11 yıllık)

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız ve Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Rusya

Anlatım Türü: Köy ve Kendi Hayat Hikayesi

0601020306/1. ayu: özi ayıl, zarğergá qaräyt tä.

0601020306/2. óbşiy zarğer ökrugı.

0601020306/3. âk kórgan zarğerdän kèyín bölîngán dä.

0601020306/4. bíz âk kórğaňgá qaräymíz.

0601020306/5. âk kórganda kırk, èllixtä tütün bår dä.

0601020306/6. âk kórganda pónnıy türklár yäşäydı.

0601020306/7. urıqqa bölînamız dä.

0601020306/8. bíz kuvakalmakka kírämíz.

- 0601020306/9. undän täşkarı bāḥas bār.
- 0601020306/10. mō: pastā cindılār bār.
- 0601020306/11. ēney māl çarvaçılıgı minān aylanıŝāmız.
- 0601020306/12. bız üç bır tu:ğammız.
- 0601020306/13. ēxtā si:nım bār.
- 0601020306/14. men yāḡız óğılmān.
- 0601020306/15. köçkı bógāndā maşettāydım.
- 0601020306/16. āvāzi bız yākka eşitilmādi.
- 0601020306/17. bız yāk sāl pasırā:ğıt tā.
- 0601020306/18. burun_ām bógān köçkı.
- 0601020306/19. kırgız maḡallā bār dā, mō: pastā.
- 0601020306/20. bır üç kılametır nārāgdā.
- 0601020306/21. oşerdā bır ēllixtāmı: ādamdı bāskān dā.
- 0601020306/22. ēllixtāmı, kırk kañçā_yām.
- 0601020306/23. élās élās bilāmān dā, kiçkināydiğ bız.
- 0601020306/24. māxtāptı ġayrättā ókıdık.
- 0601020306/25. bārıp kélıb_yürıp...
- 0601020306/26. māxtāp bırıncı özbexçäydı, kēyın kırgıççā bóldı.
- 0601020306/27. ḡazır uje kırgıççā bıp_ķéttı ḡammāsı.
- 0601020306/28. men yigirmā sākkız yāştāmān.
- 0601020306/29. āķ kórgānda tuğıhp, āķ kórgānda öskāmmān.
- 0601020306/30. ātām, apām ḡammāsı maşettā tuğıhp_öskān.
- 0601020306/31. yigirmā tör yāştā üylándım.
- 0601020306/32. ayälím şú, üydeylā.
- 0601020306/33. ayällār iç yākka çıḡmajdı.
- 0601020306/34. ayälím ġayrätlik.

- 0601020306/35. bölip, tóy kııııı_ágámmän.
- 0601020306/36. bölip, tóy kııııı_ágándä şú ékkí yä üç kün tóy kııııı bızdä.
- 0601020306/37. èlgä tóy bërämiz, kahn bërämiz.
- 0601020306/38. kahn bërış hâzırğaçä bär.
- 0601020306/39. özbexçä, kırgıççä, órisçä bemaıııı gápırıp, tüşinö:rämiz.
- 0601020306/40. paskı maııııııı pónnıy kırgıççä.
- 0601020306/41. şahargä çııııı pónnıy kırgıççä.
- 0601020306/42. ékkí miñ áıııııı bérı rassıyägä bärıp kélip işláb_yürämän.
- 0601020306/43. mäxtäptı bütkıándän kèyın_älä kètvarğámmän.
- 0601020306/44. u yägda fabrikadä işlágámmän, patıııııá tiká turğán fabrikada.
- 0601020306/45. ströykada_yäm işlädım.
- 0601020306/46. nègızı özımızdı tuğıııııı yer yähşı.
- 0601020306/47. biyerğä iç yerdı ande kııııııııı...
- 0601020306/48. biyer cännät yer lekın puı az dä.
- 0601020306/49. işlásaıı yukııııı:mäs tä biyerdä.
- 0601020306/50. aşınçün har yılı maskvağä bärämän, kıştä kélámän lekın.
- 0601020306/51. bu yıl bärııııııı, üydä iş kıııııııı.
- 0601020306/52. maı, kóy, daladä makká, sèıııııá, buğday ekış digándey...
- 0601020306/53. bızdä şâ:h bóme:dı.
- 0601020306/54. bızdän pastägılár şâ:h ekádı.
- 0601020306/55. apäııııı tókııııı bır tu:gan.
- 0601020306/56. atäııııı_äm aşındaııı.
- 0601020306/57. mènı extä baııııı bär.
- 0601020306/58. bırını atı timurhan, bırınıkı alfinur.
- 0601020306/59. baııııııı atını timurhan dıp akám kóydı.

Özgön İlçesi

Zarger Köy Meclisi

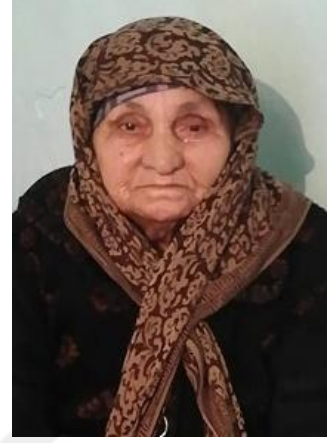
Kayrat Köyü

Kaynak Kişi No: 0601020701

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Kayrat

Kayıt Tarihi: 21.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Bahrinsa Karayeva

İkamet Yeri: Kayrat

Doğum Yeri: Boston

Doğum Tarihi: 1937

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 2000'den beri dul

Mesleği: Ev Hanımı

Öğrenim Düzeyi: Okula hiç gitmemiş

Dil bilgisi: Türk

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü: Hayat Hikayesi, Halk Edebiyatı ve Halk Bilimi Ürünleri

0601020701/1. âh dıdım âvârä bóldi:m,

0601020701/2. sèniñ âydäy câmañığa e:y.

0601020701/3. acäp e:y, devâ:nälâ:r bóldi:m.

0601020701/4. saniñ körip hayrâ:nalár bóldi:m.

0601020701/5. kızıl tñy tãgídã bñr dãstã gñ:l,

0601020701/6. bñr dãstã gñlni: dãst kñtãrññ.

0601020701/7. tãgídã bã:rkí qãlmãsi:n.

0601020701/8. yãşlğıñdã óynãvã:l,

0601020701/9. yñrãgdã a:rman qãlmãsi:n.

0601020701/10. tãkatım tã: nãrçı bñldi,

0601020701/11. kñlmãsãñız mãyılñız.

0601020701/12. qãsrãtım qã:m nãrçı bñldi e:y,

0601020701/13. bilmãsãñız mãyılñız.

0601020701/14. gñlmídım gñnçãmídım,

0601020701/15. açılğán e:y.

0601020701/16. bñvapã yãrmídım,

0601020701/17. ölmãy turıp ayrılğán e:y.

0601020701/18. yíqlã yíqlãbã kóyãyın,

0601020701/19. yíqlár yígdí yã bómãsın.

0601020701/20. aytí:b aytívã kóyãyın,

0601020701/21. aytãrım yígdí yã bómãsın.

0601020701/22. ãssız a: ölím a: bñdãvã,

0601020701/23. dãvãsí yóg a: ölímdi (*Áğıt*)

0601020701/24. adırğã mãl bãqar_ídım, tãmakí qızãr_ídí:m.

0601020701/25. ba:rí kızlãrdí tóplãp aşulã aytí_bërãr_ídım.

0601020701/26. bóstãndã tuğılğãmmãn, bóstãllıgmãn.

0601020701/27. bóstãndã akálãrım bãr_ídí.

- 0601020701/28. akám yäqındä ötti.
- 0601020701/29. bız ón éktä tuğışkán idik.
- 0601020701/30. ón éktä tuğışkándän bittä men qaldım, ba:rı ölíp qaldı.
- 0601020701/31. yäqındä akám öldi.
- 0601020701/32. men eñ kencası:dım.
- 0601020701/33. türklardı baılas topıdamman.
- 0601020701/34. biyergä kelin bop kegammän dä.
- 0601020701/35. men üstä ergä teydım baıam.
- 0601020701/36. birinçı dumbulakka teydım.
- 0601020701/37. extä kız tuğdım.
- 0601020701/38. yigirma ekkımdä erım ölíp qaldı.
- 0601020701/39. eneñ kegın bittä kızım ölíp qalıp, bittä kızım minän kelip, bostañga keganimdän keyin monowı ozgarıstā bittä baıası yög adam aldı.
- 0601020701/40. aludı u baıası yög adamga yām tuğmāy üç yıl yürdım.
- 0601020701/41. üç yıl yürıp eneñ kegın üç yıldan kegın üstä tuğdım.
- 0601020701/42. bir oğıl ekkı kız tuğdım.
- 0601020701/43. tuqqandän keyin oşā oğlımga, üç yaşaridā tōy qılamān dıp urınyatıp...
- 0601020701/44. urınyatı:v ala raı kāsālı bōlıp ölíp qaldı.
- 0601020701/45. ene keyin unı kömdımmı...
- 0601020701/46. kōmıp, ottızımdā qaldım şū minän...
- 0601020701/47. birinçı erımdı birō: öldirıp kōyu:dı.
- 0601020701/48. şū minän eneñ keyin, u ölíp qağandän keyin, tōydāğı narsalar ozıga kettı dä...
- 0601020701/49. ottızımdā qağammän oşandā, qolımdā bittä kızım bar idı.
- 0601020701/50. şū minän törttä baıanı baııp otırō:rāmān dıp ón yıl otırdım.
- 0601020701/51. kırkka çıhtımmı?

- 0601020701/52. ón yil ótírsäm, ǝ: mēni akámdí hātíní, akásíǵa zǎhıǵlap...
- 0601020701/53. hātíní kētíp ǵǵán_ākámı:...
- 0601020701/54. şú ǵırǵǵa ǵıǵǵan hātındı ǵ_berdı.
- 0601020701/55. mǎlım, üyım, baryoǵım manāndeyıt tä...
- 0601020701/56. ǵarāñ biyerǵa kēlib_ām, ǵırǵǵa ǵıǵǵan hātín üştä tuǵdım.
- 0601020701/57. bır óǵıl, ēkkı ǵız tuǵdım.
- 0601020701/58. bu ērım mınān köp_älä yāşādım.
- 0601020701/59. ēneñ kēyın bu_yām ölíp ǵaldı dā...
- 0601020701/60. üç ērım_ām öldı dā ǵışǵası.
- 0601020701/61. üçınçı ērım mēndān bır yāş ǵattāyt tä.
- 0601020701/62. hǵzır bǵǵāndä säxsān bırǵa ǵıǵar_ıdı.
- 0601020701/63. u ölgāndä margu:banı bēǵānım yǵǵ_ıdı, minācättı bēǵānım yǵǵ_ıdı.
- 0601020701/64. óşāndäǵa bǵlāt tä.
- 0601020701/65. yētıtä bǵlam bǵr.
- 0601020701/66. özımdı tuǵǵanım, öǵaylārım mınān óntä.
- 0601020701/67. men óntä bǵlanı üylāp, cǵylāp, ǵıǵarıp, kēncä bǵlanı ǵólıdä ótırıppān dā āzır.
- 0601020701/68. bırınçı ēǵǵa tēyǵānımdä ón säkkızdäydım.
- 0601020701/69. yıǵırmāǵa ǵıǵǵanımdä tuǵdım.
- 0601020701/70. óşä ǵızımdı şārhyıldızǵa, ózını urıǵıǵa ēǵǵa bēǵāmmān, ātāsını urıǵıǵa.
- 0601020701/71. manä säxsāñǵa ǵıǵıp ótırıppān, şú sǵrıdä: nēvārālārım mınān ǵwınıp, dumālāp.
- 0601020701/72. mǵşınä bǵmāsä bır yǵǵǵa ǵıǵalmı:mān.
- 0601020701/73. säkkızstä tuǵdım, bırı ölíp ǵaldı, yētıtām bǵr.

- 0601020701/74. bîr mättä_yäm duhtîrdî bêtîni kôrgânîm yók.
- 0601020701/75. bundän bi_yäqqa_yäm körmäyînu.
- 0601020701/76. bîr mättä_yäm duhtîrgâ bârîp bâlharîmdî âh_bârgânîm yók.
- 0601020701/77. özîm_äm ükól âgânîm yôgmän.
- 0601020701/78. şû bîr mättä putîm sînîp kâlp, yürägîm bézîllâp zô:rgâ ükól âgâmmän, şû_älâ.
- 0601020701/79. özîm_äm, bâlharîm_äm duhtîrdä bôgân_ämäsmîz, ükól âgân_ämäsmîz, iç_älâ.
- 0601020701/80. bâlharîmdî tîlmäçlârgâ tîldîrär_idîm.
- 0601020701/81. bîrînçi tuqkan kızîmdî, şû apämîkîgâ â_bârsäm bîr yîglâdî i:y çîrkîrâp.
- 0601020701/82. êne kâyîn apäm aytî, “mênî bâlharîm tîlmä bôlarît tâ, sênî bâlañ_äm tîlmä bôp kâldî ôşâyî”, dîdî.
- 0601020701/83. ôşändä bîr akâm ölu:dî, pâtägâ bîr kâmpîr kêp kâldî.
- 0601020701/84. kêlu:dî, “bâlam” dîdî, “sênî”, dîdî, “kızıñ tîlmä bôptî” dîdî.
- 0601020701/85. “dumbuğağda taqkır kâmpîr yôgakân tîlâ turgân”, dîdîm.
- 0601020701/86. dîsäm, “ap_kê men tîlî_bêrämän”, dîp tâzâ tîlî_bêrdî.
- 0601020701/87. tîlî_bêrgândän kâyîn, “yänâ üç kündän kâyîn bôp kâladî. üç mättä tîldîrsän kâp kêtädî”, dîdî.
- 0601020701/88. “ëndî kândey kîlp tîldîrämän, iç_kîm yôg”, dîsäm...
- 0601020701/89. êndî yâşmän dâ...
- 0601020701/90. “âp kêlâsän mênğâ”, dîdî.
- 0601020701/91. undä mâşînä yók, piyädä dumbuğağdan bôstânğâ kôtârî_bârîş kêrâg dâ.
- 0601020701/92. êne kâyîn üç kün ötkândän kâyîn râsâ yîglâp kâldî ôşâ kızîm.
- 0601020701/93. yîglô:rdî, özîm_älâ kêçäsî, çîrâgdî yârîğıgâ kôyvâlîp tîldîm arkasînî.
- 0601020701/94. yâş_älâ maḥahîmdä.

0601020701/95. óşändä yigirmä ékkíğá çıku:dım.

0601020701/96. arçasını bır sídírä tılíp kıoydım.

0601020701/97. óşändä bır tıldım, óşä bóyíčä tılmä bómäy kıoydı.

0601020701/98. hâzır, ançä mínçä âamlâr baĥarını kôtärıp kësä tılíp kıoyö:rämän.

0601020701/99. arçasıdän ékkí kâtär, üç kâtär, yämbaşıdän ékkí kâtär tılíp kıoyämän.

0601020701/100. undän başqa cäyígä tèymiymän.

0601020701/101. tılıştı_yäm yólí bär.

0601020701/102. tâvaĥarí, lávlarígä tèyiş këräg_mäs.

0601020701/103. ättän balánt, ittän pas. (égär)

0601020701/104. tèptím täräkkä çıhtım. (üzäñgi)

0601020701/105. “èldän èldän èlçi bär, pâlançıdän bóĥça bär” dıp bi_yägdä óntä âdam, u_yägdä óntä âdam turıp yügırıp óynärídik, yólğä çıhválıp.

0601020701/106. üzıp kêtsä u_yägdän biyäkka bittä âdam ap kéládı, üzälmäsä oşägdä kâp kètädı.

0601020701/107. oşändäka kıĥıp óynär_idik.

0601020701/108. burun sümalák kığándä tâñ_ñatkiçä óynär_idik.

0601020701/109. hâzır kızlâr èrgä tégıp_älä darrow tuğvâladı.

0601020701/110. şú mínän bâla bākadı, óynämeydı, külmeydı.

0601020701/111. bız èrgä tégıp ékkí yıl, üş yıl, tör yıl tuğmağammız.

0601020701/112. üç ây, üç ây paĥta tèrip räsä yürär_idik, kārä su: óştä.

0601020701/113. kēcäsi räsä óyın óynär_idik.

0601020701/114. óräg_am órär_idik, maşäg_am tärär_idik, óyın_äm óynär_idik.

0601020701/115. bóy yètkán vaĥtımızdä yürär_idik adırlardä, kızlâr baĥar bólíp.

0601020701/116. u vahttä baŋlar am yähşi:dí, yámallıgdı bilmäs idi.

0601020701/117. endilá dılázärilár çıķıp yämän bóp ketti.

0601020701/118. burun billá yüríp, sahar yergá yarıŋ tüşkándeylá buğday órär idik.

0601020701/119. undän keyín çöp çömälá kılar idik.

0601020701/120. adırdä şunday kıŋıp tózivälá yürär idik ilğarı.

0601020701/121. bız yaşlıgımızdä yähşi oynävâğan äkammız.

0601020701/122. ilğargılár aytärít tä: “yaşlıgdä børsín mēxnätti, qarıgándä børsín rāhattı” dıp.

0601020701/123. “davır kēsä sūr begım, dó:rän kēsä ur begım”, digán äkán.

Özgön ilçesi

Tört – Köl Köy Meclisi

Boston Köyü

Kaynak Kişi No: 0601060201

Boy Adı: Kısa-Köz

Kayıt Yeri: Boston

Kayıt Tarihi: 18.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Aytacihon Sulaymanova

İkamet Yeri: Boston

Doğum Yeri: Dön-Bulak

Doğum Tarihi: 25.12.1946

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1972'ten beri dul

Mesleği: Ev Hanımı (Türk-Ata derneği üyesi)

Öğrenim Düzeyi : 8.Sınıf

Dil bilgisi: Türk

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü : Hayat Hikayesi ve Halk Bilimi Ürünleri

0601060201/1. me:n özi:m dumbulağdı kızı bólámän.

0601060201/2. mònöwí özgándí näryäğideğı türklárdän.

0601060201/3. âtä buwamíz ba:rí óşerdä bógán.

0601060201/4. âtä buwämízdí âtalárí şú özbeyíständän köŕŕip kégán dä bi_yäqqa.

0601060201/5. şú yäğdan kelişip, aşerdı pónniy egállap, bızdı kättä buwalárimız, aşerdä mèsniy bop kágán_äkán dä.

0601060201/6. eney ulardı tüyalári köp_äká:n, ilqıları köp_äká:n, biyalári köp_äká:n.

0601060201/7. şunday kılıp eney oşerdä yürüp, onnəşip kágán_äkán.

0601060201/8. eney, undän kėgin hammaýok urış başlanıp kėtip, kımmatçılık bılıp, menı atam urışká kėtär_äkán.

0601060201/9. urıştan kan kėtřip kėgan, kóyťi:yıp özgambay digán.

0601060201/10. atamdı familyası kóyťi:yıp tá.

0601060201/11. kóyťi:yıp, bular o: nėťťi bir tuğışkan bógan dä, kóptřilig bolışkan.

0601060201/12. oşılardı itřidän bittä menı atam minän yanä bittä avamız bargán.

0601060201/13. şú minän kırğ_ bėşintři yilı kėgan.

0601060201/14. men kırğ_ altınçı yilı tuğılgammän.

0601060201/15. kırğ_ altınçı yilı tuğılıp...

0601060201/16. apam on tordı tuqqan, apam on torttä tuqqan.

0601060201/17. apamdi_ yam tagı maşı özbeyiständi şarhyuldızidan, nimädän boladı, tüyätřidän boladı.

0601060201/18. atam kısa köz, bayä aytımu, kısa köz boladı.

0601060201/19. şunday kılıp kö:p urıgmız dä bız.

0601060201/20. şunťä bařlardı itřidän hāzır endı bir akām bār, ekkı űkām bār, bittä men, yalgız kız.

0601060201/21. on tör bir tuğışkandän şú torttä qaldık.

0601060201/22. akalarım otıp kėtti, űkalarım otıp kėtti.

0601060201/23. endı hudayım aşılardı omırını bėrsın dıp tilab_ otırıppän endı.

0601060201/24. menı hāzır yaşıım yetmiş ekkı.

- 0601060201/25. aħa ħudäyım näsıp kısa yänä qanfağa fıkaradı unı aħa biladı,
- 0601060201/26. aħa mınän bıladığan iş.
- 0601060201/27. mēni özi apām olanfı:dı, ilgärtän.
- 0601060201/28. aşınfa bılanı vıyäğa yetkızdırıp, endı körädığan vaħtta elliğ_yettısıdä ötip kėtkán.
- 0601060201/29. mēni ħodžäyınım ottız tör yaşıdä ötip kėtti.
- 0601060201/30. yigirmä yetti yaşımdä men özım qağammän, altıtä parzant mınän bılam.
- 0601060201/31. men on tokkız yaşıdä turmuşka fıhtım.
- 0601060201/32. tokkız yıl turmuş kıldım.
- 0601060201/33. tokkız yıldı ıfıdä bılam...
- 0601060201/34. bittäğınä yalğız oğım...
- 0601060201/35. eñ kättäm ekkız, pıtmä ħusandžan.
- 0601060201/36. undän keyıñılardı kız.
- 0601060201/37. bittä oğıl aşı ħusandžanlı.
- 0601060201/38. unım armıyäğa bardı.
- 0601060201/39. atası ötip kėtti.
- 0601060201/40. bırıñfı sınıpka kırgándä atası ötip kėtkán bulardı.
- 0601060201/41. altı bılamdı eñ kättäsi bırıñfı sınıptä okır_ıdı.
- 0601060201/42. şulär endı bırıñfı sınıpka ħusambay mınän pıtmähän kırgándä atası ötip kėtti.
- 0601060201/43. bunı endı ıstımäsi çıkıp, ıfı ağrıdı.
- 0601060201/44. "ıfı ağrıdı" dıp banısaga a_barışkándä ötip kėtkán.
- 0601060201/45. mēni ħodžäyınım beqđallá olıp qağan, duħtırlardı qolıdä.
- 0601060201/46. şunday kılıp eñ kişkinä kızım...

0601060201/47. şú hıdžäyın ötkändän keyın şú baǵardı ätalıkká ättirmädım, enälikká söxtirmädım, ƣıräylik kıhp bahtım.

0601060201/48. hudâğaşkür, vâyâğâ yetkızdım.

0601060201/49. ħammäsini üylädım, turmuşká ƣıƣardım.

0601060201/50. manä ħammäsini törttädən, beştädən baǵarı bär.

0601060201/51. ular ħäm turmuşká ƣıƣarı ħöldi, biri üylädi.

0601060201/52. säkkistä, tókķızstä ƣeväräm bär.

0601060201/53. nevärädän bógán ƣevärä.

0601060201/54. nevärälärım köp, hudâğaşkür.

0601060201/55. sanâğığâ yetmemän, aǵğaşkür.

0601060201/56. ħammäsida beştädən beştädən, törttädən beştädən...

0601060201/57. bittäsida ħazır extä, nevärälärımdı ƣıƣardı.

0601060201/58. nevärälärım baǵalıg böldi.

0601060201/59. ulardan aytyäppänu tókķistä ƣeväräm bär, hudâğaşkür.

0601060201/60. bular oşâ oğlımdı, ħusambâydı baǵarı.

0601060201/61. ħazırgı kız minän baǵa.

0601060201/62. ö:nö baǵa eñ kiƣķinäsı, monö kız undän kattäsı.

0601060201/63. extä baǵası minän ħazır rassiyädä özi.

0601060201/64. şunday kıhp işläşip yüripti baǵam endi, tırxƣılıgıdı dardıda.

0601060201/65. şuni endi men... anä, kırö:riştä turipti atķındı söwin.

0601060201/66. şú qarısäm ħäm...

0601060201/67. “baǵam senı ulandıynı men kıp turäy, ertäräk kelip meni ħäm täşlävärmelär” dıp aytyäppän.

0601060201/68. “mën ħäm qarıp qaldım” dıp.

0601060201/69. hudâğaşkür endi şú bittä yalğız baǵanı, ätäsidän qağán mülķini üşläp otırıppän baǵam.

- 0601060201/70. şulardı bittäsi éxtä böp kási:n, endi nímä bösä_yäm dıp.
- 0601060201/71. hudâğâşkür, bittä kızım turmuştan adzıradı.
- 0601060201/72. unı vâyâğâ yetkizdirip ékkí farzántı mínän u nêvârämdí turmuşká tñkardım.
- 0601060201/73. bäläsi ön yettígâ tñhtı bu yıl, hudâğâşkür.
- 0601060201/74. uñgâ tñék âhıp, dğay sâhıp tñkarıp kóydım, bólíp yâkındâ.
- 0601060201/75. özi mínän özi böp kâldı.
- 0601060201/76. endi özım şú ékkí bälä mínän ótırıppän.
- 0601060201/77. bälämdí mülkını üşláp.
- 0601060201/78. şundey kılıp yürıppän bäläm.
- 0601060201/79. endi men nímä_yäm dır_ıdım.
- 0601060201/80. şú ätämdí sözlärı hammäsi kulağımdâ.
- 0601060201/81. “bäläm kättäni siz digın, kıtıgıdı üká digın. yâhşı söz mínän kêtseylär yâhşı bólâslär. bızdı türxtı nâmıdâ bırıni bırı u_dıp bu_dıp uşağlağandı yämän körädi. yâhşı bógın, yâhşı yürgın”...
- 0601060201/82. men kólıdâ yó:g yèrgâ kèğämmän.
- 0601060201/83. "sen anäşını yetäláp, tırıxtñilik kısañ âhâ señgâ bërädi bäläm.
- 0601060201/84. bittä kártışkâ tãpsaň_äm ö:kat kılövır, bittä piyaz tãpsaň_äm ö:kat kıgın” dıp aşı vahtıdâ şundey dır_ıdı.
- 0601060201/85. yaş_äkämmız, aşılardı tilı bılán yóg bösä_yäm bärdek kılıp ótırıp kãppız bäläm.
- 0601060201/86. mênı ätä ötä: köp nãrsälardı bılár_ıdı.
- 0601060201/87. endi hudâğâşkür manä akâ ükälilär yâhşı bólíp, muräsäli:g bólíp, haptä säyın bır öñ_kündä, om_beş kündä bittädän ilkıni, gunänini sóyışıp, eldi çaķırıp, yedirip, yókķa bérıp, yógdı kãnnini tóygızıp, üstini pütäb_yürgán adamdı farzántımän.

0601060201/88. aşı vahtta süyäglük göş, kóy yağı, şú dúmbälardı tórğap tórğap օ:kat kışsarkán dá.

0601060201/89. eney haligi hamırdı mandey küftäyläk kışp sâhp şórväğä, manfä manfä hamırdı yâyp turıp, göştı pişırıp, hamırdı bittä távákka, göştı bittä távákka sâlvâhp nârin tártär_ıdı.

0601060201/90. nârin digán óşä ilğárgı bâylardı օ:katı bógán.

0601060201/91. mônö kırgızlardä "bêşbarmak" diydı unı.

0601060201/92. hamırdı fuwalántırıp kâsvâhp turıp, göştı tórğap tórğap arälâştırädiyü, hıttı óşanı bızdä nârin diydı.

0601060201/93. nârındı maşı hamırdı mandey kışp kâsvâhp, göştı_yâm mä:ydä kışp kâsvâhp, piyâzdi_yâm tórğap, şórväğä kuyıp, öldırıp, sâhp turıp, arälâştırıp ene kâyın haligını yêr_ıdık, şundâkaydı.

0601060201/94. "küftäyläk" dıp kóyar_ıdı unı.

0601060201/95. u օ:kattı âtı küftäyläk.

0601060201/96. ançä minçä bâğarğä kı_bêrär_ıdık.

0601060201/97. endı hâzır küft ketyäptı, uñğä_yâm küft yetmäy kalyäptı.

0601060201/98. unı_yâm hamırını yugırış kêrâk, pişırış kêrâk, şunday kılardık bâlam.

0601060201/99. undän başka u:rä kêsıp âş kılardık.

0601060201/100. unı, "u:rä" diydı.

0601060201/101. haligi hamırdı kêsıp turıp, süyuğ_օ:kat kıgandı.

0601060201/102. u:rä kêsädi, hamırını çuwalántırıp sâhp, pişırıp, çinığa kuyı_bêrär_ıdı, óşanı içär_ıdı.

0601060201/103. lağman kılardı óşândän kêsıp, távákka sâh_bêrär_ıdı, yêr_ıdık.

0601060201/104. eney çüçvärä kılar_ıdı.

0601060201/105. şú türklardı tâpkán օ:katı mantı, çüçvärä, u:rä kêskán âş...

0601060201/106. kónäh kêsä_yâm u:rä kêsıp süyuğ_âş kılar_ıdı, yâhşı kışp.

- 0601060201/107. şú nârin târtâr_îdîk.
- 0601060201/108. ilqını göşîdân bôlâr_îdî anâşîlâr.
- 0601060201/109. râssâ çîrâyîlik bôlîp, şórtâñ bôlîp.
- 0601060201/110. unî yêsâñ yègîñ kêlârît tâ.
- 0601060201/111. şúndâqa şîrîn ô:qatlâr qîhnâr_îdî ilgâri.
- 0601060201/112. mênî apâmdî âtî pâtmâ.
- 0601060201/113. özi_yâm êkkîz_îdî, apâm_âm êkkîz tuqқан.
- 0601060201/114. bâġari_yâm bâr_îdî ġasambây, zu:raġân diġân.
- 0601060201/115. özi_yâm pâtmâġân, zu:râġân_âkân.
- 0601060201/116. ötip kêtқан şeriġi.
- 0601060201/117. bîr akâmdî_yâm êkkîz bâġarî bôġân.
- 0601060201/118. ükâmdî kızi_yâm êkkîz tuġdî, niġârâ.
- 0601060201/119. bîzdâ, urîgdâ bâr dâ.
- 0601060201/120. mênî âtâm ilgâri ôşâ, işlâġân vaġtlârdâ pèrmâ bôlîp işlâġân, kaġhözġâ.
- 0601060201/121. iskâlâççi bôlîb_îşlâġâ:n êldî üstîdâ:n, tâbîlġî bôlîb_îşlâġâ:n.
- 0601060201/122. êney apâm tölka âddiy kaġhözçi bôlîv_âlâ paġtâdâ işlâġân.
- 0601060201/123. örtâ bilimî mînân...
- 0601060201/124. ilgâri aliġi alpâbît mînân, êskiġâ yâzuv mînân yâzîşâr_îdî.
- 0601060201/125. aşîndaqa yâzîlâr_îdî ilgâri.
- 0601060201/126. küyöwîm maşî bóstânliġ_bôġân, şüyerliġ_bôġân.
- 0601060201/127. türklârdî qârâ kônâs tópidân bôġân.
- 0601060201/128. nîmâ, bu âddiylâ iş mînân yürgân.
- 0601060201/129. arâvâkâş bôlîp, ât mînân şúġġġaġġân dâ sapġôzdî işîdâ işlâp.
- 0601060201/130. mómîñ âdam bôġân.
- 0601060201/131. êndî kèyîñ ötip kêtî dâ.
- 0601060201/132. óttîz tór yâşîdâ ötip kêtî.

0601060201/133. men yigirmä yëtti yaşımdä qagammän.

0601060201/134. apäm ellig yëttisidä ötti.

0601060201/135. oşa menı hódžayınım ötkándän keyın, küyib yürip, qayğırib yürip
ötıp ketti.

0601060201/136. atäm tohsän ékkisidä ötti, tohsän ékkí yaşidä öldi.

0601060201/137. şunday kıhp endi üká yürüppiz qayğı tártıp.

0601060201/138. ha bópti mäyli, olán aytı beraý.

0601060201/139. olá:n qaydän pütädi söz bólmäsä,

0601060201/140. adam qandey yurađi: köž bólmäsä.

0601060201/141. olgán adam bekápän olar emiş,

0601060201/142. salt oqı:ğa: sarälá böz bólmäsä e:y.

0601060201/143. olá:n aytsäm olantşı diysän manı,

0601060201/144. yoldä yatkán aşı bori yeydi manı.

0601060201/145. yoldä yatkán aşı bori yesä manı,

0601060201/146. aşı börini: ağızı:ğa: kıldän arqa:n a:.

0601060201/147. yuqa:r yäqqa qaräsäm qar taşlaydı,

0601060201/148. sapayıllar atını yalıplıladı.

0601060201/149. sapayıllar atını talğa baylar,

0601060201/150. kamşı sapka yolanıp hañğa yıglá:r e:y.

0601060201/151. yuqa:r yäğdan kélámän at oynatıp,

0601060201/152. toyhánäñğa kiramä:n yar yokatıp.

0601060201/153. toyhänäyni eşigi tarasämı,

0601060201/154. ölän aytsäm tóyiňgá yäräşä:mi yä.

0601060201/155. kıyä: kıyä yóllárdän kıyıldım sēňgá,

0601060201/156. kızıı güldı nāvdasıde:ğ egıldım sēňgá.

0601060201/157. xáyı biliñ, xáyı bilmāñ aşıgmān sızgá,

0601060201/158. aşıghıdan ölip kētsām uwā:lím sızgá: yä.

0601060201/159. apāmdı aytkán ölānları maşılár, tázä: köp_ıdı.

0601060201/160. özım_ām rāsä köp, ħar tóydä aytär_ıdım.

0601060201/161. yār yārdı aytı_bērāymı?

0601060201/162. āĥ miltık kārä miltık atkán atāñ yār yār,

0601060201/163. öz kızını yāt kıĥp sātıkán atāñ yār yār.

0601060201/164. öz kızını onnıgá bādam ėxsın yār yār,

0601060201/165. bādam şāĥı kayırılsä bālam dısın yār yār.

0601060201/166. bādam şāĥı kayırılsä bālam dısın yār yār.

0601060201/167. şıldır şıldır kāmışká ısırgam tüştı yār yār,

0601060201/168. sınılmāgán yigitká si:nım tüştı yār yār.

0601060201/169. si:nım üŋĭn kavırgam kayışadı yār yār,

0601060201/170. kólımdāğı kóş üzık mäyışadı yār yār.

0601060201/171. sen atāynı üyidä mēxmān ėdiñ yār yār,

0601060201/172. ħınār sandık üstidä oynār ėdiñ yār yār,

0601060201/173. ħınār sandık üstidän tayıdıñ tüştiñ yār yār.

0601060201/174. óñ kólińǵa qayǵıǵıń alıp baǵmál piştiń yár yár.

0601060201/175. qat qatqıná qaltamá qatlánadı yár yár,

0601060201/176. qızdı alıp yāñǵası atlánadı yár yár.

0601060201/177. qızdı alıp yāñǵası turá tursın yár yár,

0601060201/178. aǵ sállalıq atası qazı bólsın yár yár.

0601060201/179. aǵ sūt bérǵan anası rızı bólsın yár yár,

0601060201/180. aǵ sūt bérǵan anası rızı bólsä yár yár.

0601060201/181. üydän qıqqan qızlardı bahtı bólsın yár yár,

0601060201/182. táhtä táhtä köpiri:k tahtı bólsın yár yár.

0601060201/183. payǵambardı qızıdek bahtı bólsın yár yár.

0601060201/184. men tuǵılǵan vahtıdä óşä mámamızdı qaqqırǵan_ákán.

0601060201/185. óşä kégändä men tuǵılǵandeylä şu közimdän bir yiltırak maşindey bir aǵ narsä körinipti, közimdi iŵidä.

0601060201/186. “vay pátmaǵa:n, qızıñ xikâyäŵŵilik tuǵıldı:, qızıynı közidä ayı bär_áká:n, bunı bir xikâyäti bär, bunı atını aytacıǵan qoyaylı:g”, digän_ákán.

0601060201/187. digändä óşandey qıhp “aytacıǵan” qoyǵan_ákán.

0601060201/188. ŵıllá iŵidä eney ǵalıǵı ay yóqalıp kékán_ákán, şu atımdı sabäbідän.

0601060201/189. başqa at qóysä yaqalmas_ákán.

0601060201/190. şunıñ üŵin_äm apäm aytar_ıdı, “bala:m sen, senı men zó:rǵa kättä qıǵammän, sen şundäqa tuǵılǵansän qızım” dıp aytar_ıdı.

0601060201/191. ilǵarǵı kámpirlär qatırmä qılar_ıdı.

0601060201/192. men küŵätäyläk ǵaqıda aytıppanu óşä esimǵa këmäy qaptı.

0601060201/193. qatırmäni qıhp qazañǵa qıraylık qıhp pişirär_ıdı.

0601060201/194. oçäkka külgä tiyöp, kızärtip, çiräylik qıhp pişirip turıp Һalıgını bërär_ıdı.

0601060201/195. yësän yëgin këlär_ıdı balam.

0601060201/196. qatırmäni şú qazañgä taştap turıp, içigä yağ bösä yağ sálnär_ıdı, piyaz toğrälär_ıdı, tıpkandı salıp turıp çiräylik qıhp qıtarıt tä.

0601060201/197. Һalıgını eney kı:p kızıl bölip pişär_ıdı bayegı.

0601060201/198. endı u vahttä, ança minça yohçılıg_am bögän.

0601060201/199. ağar bir mexmän kirip kësä “darrov Һamır yuğırvarılär kızılär” dır_ıdı.

0601060201/200. extä nandı darrov pişirip, qatırmä qıhp, çiräylik qıhp betigä saryäglärdı kuyıp, ap kirip tavağ minän kóyıp kóyär_ıdık.

0601060201/201. birini sindırsä Һalıgını birini mandey qıhp çömışıp yer_ıdı, çiräylik bölip.

0601060201/202. undän keyin zağaräsı bär_ıdı .

0601060201/203. zağarä yapä:rdı, makkanı unıdän.

0601060201/204. tumalak qıhp tändirgä yapär_ıdı.

0601060201/205. kıp kızıl piyaz kóşıp, murıflärdän kóşıp...

0601060201/206. aşındäka nallär bär_ıdı ilğarı.

0601060201/207. atälä qıhp, yärmä kıp kóyär_ıdı.

0601060201/208. atäläni undän qıladı kóğırıp, yärmäni buğdaydän.

0601060201/209. şunday qıhp iş qıtar_ıdık.

0601060201/210. nan yapär_ıdık.

0601060201/211. kóydı, räsä: sütlük kóylärdı sağıp turıp qatıh salar_ıdı.

0601060201/212. qatıgı qorğaşın_ıdı.

0601060201/213. unı qorğaşın dıp kóyär_ıdı.

0601060201/214. rässä_yäm kóyig bölip, çiräylik bölär_ıdı.

0601060201/215. iŷseñ iŷkiñ kélár—ídí bålám, ҡatıgınıŷŷı.

0601060201/216. eneñ kégín maldí sütüní süzmä kıhp, qurut kılarıdı, ezärıdı.

0601060201/217. mǝxmǝllǝr kǝsǝ ǝzǝp, saryǝgdǝ şor yǝk kǝp kǝyǝr ǝdǝ, karǝnġǝ tǝkǝp.

0601060201/218. şór yǵdı ƙarıńǵa tıƙadı.

0601060201/219. ҡaymaǵdı tǵtıp turıp, maşınaǵa yomasa kü:ǵa pişar_ıdı.

0601060201/220. kü:ğá pişsâ mantfâ mantfâ yâh tüşädî.

0601060201/221. uní tumalak kıhp turıp  ne k g n k za n  a pi ir p, n m  kar n  a t k p, tuzlap k y r    .

0601060201/222. uní mæxmállár kégándä, kuruttí èzíp turíp, şór yâgdî èritíp turíp
kuyâr_îdî.

0601060201/223. qurut m n n  or yağ d p    n  ayt d .

0601060201/224. Şúndey kılıp bérär_ídik.

0601060201/225. endi xazir salt anča minča yókalıp ketyaptı balam, bu saıtlarñı.

0601060201/226. şór yǵdı kuysä kıp kızıl böp kalar idı.

0601060201/227. kımız kışar idi biyalardan sağıp.

0601060201/228. օ:z քիմիզինի չափակա սասա րասա շիրայլիկ բոլար իدی.

0601060201/229. çanaştı eçkını sóyıp, tərísını pütün sídírvaılar_ídí mandey kıhp.

0601060201/230. sídiríşíp, ulardı burçáglárını, alıgı putlárını bayláp, çânäç kılıp, èney
bır üştä yağaştı mandey kılvahıp turıp, çánaştı kıydırıp, unı sâmandı yâkıp turıp islâc idı
tütünügâ.

0601060201/231. isláp turíp ħalıgını ræssä çiräylik kıhp iláp, aşlap bāyeğini yāħşı kıp turíp ēney kımız kuyār ħıdı.

0601060201/232. uní çânäştí kımızı räsä: yähşí bóládí.

0601060201/233. “çanästí kımızı képti” dıp räsä içär üdi ilgári báylar.

0601060201/234. hammäsi, kégáñki mēxmállár...

0601060201/235. şúndäqaydı bałam.

0601060201/236. ҡurut, süzmä ҡılnär ıdı.

0601060201/237. süzmäni yäm ҡarıñǵa sıp ҡóysä, tuzlap turıp sıp ҡóysä, ҡıstā óşändän piçäǵ mınän óyıp álválıp turıp oqatká ҡóşıp içär ıdı.

0601060201/238. súyuǵ ǵ:kat ҡısä báyegını çäyıp çäyıp óşanı içär ıdı ҡuyıp.

0601060201/239. ҡóydı sóysä “ҡarınıni pütün aberilár” dır ıdı.

0601060201/240. pütün áhp turıp Һalıǵı üçini késip turıp, tókıp, tázáláp, alıǵını ásláp, tázáláp turıp, éney ilıp ҡóyär ıdı.

0601060201/241. pufek ҡıhp püdäp turıp, isırıp, óşañǵa éne kèyin ҡaymaǵdı yáq ҡıhp sálar ıdı.

0601060201/242. süzmäni Һaltäǵa ҡuyıp turıp, unı süzmäni suwını sırkıtıp turıp, tuz ҡóşıp tuzlap, ҡarıñǵa tıkar ıdı ilǵarı.

0601060201/243. éney ҡaynätıp turıp ҡatıǵdı, ҡurut ҡılar ıdı.

0601060201/244. ҡazañǵa ҡaynätädi süzmäni.

0601060201/245. ҡaynätıp turıp éneke ҡurut ҡıladı bálam Һaltäǵa ҡuyváhp, unı bástırıp...

0601060201/246. mäydä ҡurut yáqındä çıhtı, yáqındeylá çıhtı.

0601060201/247. ilǵarı ҡurut ҡılar ıdı, kättä ҡurut, ezä turǵan ҡurut ҡılar ıdı.

0601060201/248. şú süzmä ҡılar ıdı, saryáq ҡılar ıdı, ҡarın yáq ҡılar ıdı.

0601060201/249. ҡarındı yáǵı räsä yähşı bólár ıdı.

0601060201/250. ҡımızdı sèzonı manası vahtıǵaçä bóladı.

0601060201/251. endı mindän bi yáqqa Һülkár çıķıp ҡaldı.

0601060201/252. endı mindän bi yäǵıǵa sówuǵ bóladı, küz keldı.

0601060201/253. Һülkár yúldız, kättä yúldız çıķıp ҡaldı.

0601060201/254. óşändä “Һülkár çıhtı” diydı.

0601060201/255. ҡımız köp ádamǵa yáhpıy ҡaladı.

0601060201/256. bundän biyäǵıǵa räsä yähşı, eñ darı vahtı böldı, óttı.

0601060201/257. yǎñgı biyǎlǎr tuǵqan vaǵttǎ, maydǎ tuǵadımı, maydǎ tuǵsǎ, aprel maylardǎ tuǵadımı, manǎşı ǵyǵǎ çeyın, avguskǎ çeyın içip pütät tä.

0601060201/258. saǵmaǵ dıp qóyadı.

0601060201/259. saǵmaǵını içadı.

0601060201/260. óşerdän saǵıv_ǵlǎ içǵı turǵanını “saǵmaǵ” diydi.

0601060201/261. endi ançǎ mınçǎ dǎrılıkkǎ içişadı.

0601060201/262. uni_yǎm, ózini ǵyı bǎr, yilı bǎr.

0601060201/263. bundän bi_yǵıǵǎ köp_ǵm, mǎzasi_yǎm bóme:di.

0601060201/264. ǵtǎ bǎbalarıımız_ǵm maǵ qóy bǎqar_ıdı.

0601060201/265. tüyǎlarıımız bǎr_ıdı, rǎsǎ.

0601060201/266. tüyǎlǎr bǎr_ıdı ...

0601060201/267. endi bǎlam u vaǵttǵılǎr ba:rı ótti.

0601060201/268. bǎylardı ba:rini ançǎ mınçǎ bǎsmǵılǎr kélip, tónǎp, u_yǎkqa, bi_yǎkqa qışıp, xi:lǎ bólıřkǎn.

0601060201/269. endi bǎribır qólıdǎ bóǵán dǎ.

0601060201/270. ǵüǵüǵ digán ilkını uǵegı bóladı, ǵttı.

0601060201/271. ǵt sóyıladiyu, aşı ǵttı uǵegini, manǵǎ manǵǎ qışıp qırqıřvǵıp, neřtǎ ǵıřsǎ_yǎm, óttistǎ ǵıřadımı, qırçtǎ ǵıřadımı ǵttı ǵořını, yǵını kėsip turıp, arǎlařtırıp turıp óřanı uǵekkǎ tıkadı.

0601060201/272. tıqıp ǵüǵüǵ qıladı bǎyegini.

0601060201/273. ǵüǵüǵ qışıp ékkı bǎřıdän bayláp, qǎzañǵǎ saǵıp neřtǎ bósǎ_yǎm pişiradı.

0601060201/274. eney unı mandey qışıp ékkı bǔxlǎřıp turıp...

0601060201/275. ilǵarı qırǵız üy bóǵán, qǎrǎ üy dıp qóyǎr_ıdı bızdı rǎsımdǎ...

0601060201/276. türklǎrdǎ qǎrǎ üy dır_ıdı ilǵarı, endi ǵǎzır qırǵız üy bóp qǎldı...

0601060201/277. qǎrǎ üydi burǵǵlǎrıǵǎ aligindey qışıp ilip qóyǎr_ıdı.

0601060201/278. ƙaƙƙān bīr yāhşı mēxmāllār kēgāndā ƙūƙūgđī ālīp turīp, órtāgā ƙóyīp kēsīp, tāvāƙƙa sāp ƙóyō:rāt tā.

0601060201/279. tóy ƙīsā_yām ƙūƙūƙ ƙīlar_ídī, bāşƙa ƙīsā_yām ƙūƙūƙ ƙīhşıp ilīp ƙóyār_ídī.

0601060201/280. şúnī ƙūƙūg dır_ídī ilgārí, ilkīnī iſegīdān bólār_ídī bu.

0601060201/281. ilgārí bīr ātāsī ötsā_yām, ēnāsī ötsā_yām, bīr órtā yāş ötsā_yām bāħardī ƙāta:r ƙīp ƙóyīp, mantſā mantſā ƙōx tāyāgđī ƙólīgā bēríp ƙōxmāk rāmāſſānī ƙólīgā üşlātīp, yīglātīp ƙóyār_ídī.

0601060201/282. mēnī bīr ēxtā...

0601060201/283. ēndī ātām mínān tuğışƙāllār bār_ídī .

0601060201/284. eñ ƙāttā ātāmız ötkān.

0601060201/285. óşāndā, ƙīyā bār_ídī dumbuġđī ƙīyāsī.

0601060201/286. aşı ƙīyādān rópārāgā ƙīƙƙanda sanāt aytār_ídī, yīglār_ídī.

0601060201/287. uzu:n sīlān ƙōynāk ƙīyārdīk, zāñgārí.

0601060201/288. ƙīydīrgān dā ēndī...

0601060201/289. bāşīdā ƙārā rōmaſ, mandey ƙāpān yāpīnīp ƙēlār_ídī.

0601060201/290. u vaħttā ƙāpān yāpīmmāsā cüdā: ayīp ƙīlar_ídī bāġam.

0601060201/291. ātāsī ölsā_yām, akāsī ölsā_yām, amākīsī ölsā_yām, bāşƙa ƙīsā_yām óşā ƙāpān yāpīnār_ídī.

0601060201/292. óşāgdān yīglāp tūşīp ƙēlyātkāndā, āgāynīlārdī, inīlārdī ħātīllārī aldīnī tósī_bārīp, ēkkī ƙólīdān üşlāp ƙēlār_ídī ħalīgīnī, yīglāyātkāndī.

0601060201/293. ēkkī ƙólīdān üşlāp ƙēlīp, ēney üygā ƙīrgīzār_ídī.

0601060201/294. şūndey ƙīlar_ídī.

0601060201/295. ħāzīr undāƙa yōg bāġam.

0601060201/296. ēşīgdā ótīrvālīp rāssā sanātīnī aytīp, ƙōşāgīnī aytīp turīp ēney üygā ƙīrīp ótīrīp, üydā yīglār_ídī.

0601060201/297. Һаммаси қатарға турвалıp ығлаһар یدی.

0601060201/298. Һәнді, мәнә қоққистән һоджәһині өтп кәтқаллар бәсә..

0601060201/299. мәнә апәм аһиндақа қиді...

0601060201/300. “баһам сәні һоджәһинің өтті, ыһ ығит өтті, қарәһні көрсәтмә еһикқә. бәсәғәдә турп еһикқә су: ғәғмә, ыәмән бәләді”, дп узун көх көһнәғді кидирп, бәһимғә қарә рәмәлді сәп қойған.

0601060201/301. Һәһә кәһин, илғарі салтә әһәл қиһині ғәғһині ыһзп қойар یدی.

0601060201/302. қыз баһа мәнән оғл баләні үйләммәстән турп турмуһ қурған бәсә оһәһә ғәғһині ыһзп қойар әкән.

0601060201/303. оһәндә көз әғһмәстән турмуһ қурғані рәс бәләркән, әһәг бәләркән дә, бәлғисі оһейкән, һундәкеһкән.

0601060201/304. ыоғ әккһнғһсә бәлп тәккән бәсә ғәғһ ыһзпмәһдкән.

0601060201/305. мәнә оһәһәһей қһһп апәм, қһһ күн отирған.

0601060201/306. қһқһ бәгһғә мәнғә қәһән ыу:дирмәған, еһикқә су:ғә, әһққә су:ғә ғһқармәған, еһик һпиртирмәған, тәлкә мәһәрдәғһләр, өзимиздикһләр қһһб ыүргән.

0601060201/307. апәм оһәһғә күһ:в әлә, апәм ғәһлмғә күһп, ыһл өтқәндән кәһн әлә, әртәсі әғрп қәлдә дә.

0601060201/308. мәнғә күһ:в әлә өтп кәтқән.

0601060201/309. “әһтә баһа мәнән қәлдә:һ, Һәнді қәһәһ бәләһән, сәһ күһһ қәһәһ бәләді” дп.

0601060201/310. Һәнді өтқәһләрдә ыоһләһәһ һәммәһоқ кәлә:рәдә баһам.

0601060201/311. өһлмләр дигән е:һ ыәмһн,

0601060201/312. күһдирәр бәлдә һәр зәмһн.

0601060201/313. тә: әһгдәғә нәһғәләр

0601060201/314. пәһғәмбәһләр кәлп сүһәнәр.

- 0601060201/315. payğamballár ötkán söñ,
- 0601060201/316. xallárgá kélip kim yíglár.
- 0601060201/317. yänä bittä närsä bär, aytı_bërämän hüzir.
- 0601060201/318. mēnı bır bālam armiyāgā kētmāy turıp...
- 0601060201/319. maşını kättä akası, ulugbeğ digän bālam...
- 0601060201/320. bālamgā men aytım dä...
- 0601060201/321. "ulugbe:k"...
- 0601060201/322. bır kättä atımız bär_idi, minıp kē:ttı su:gā.
- 0601060201/323. "apā sugarıp kēläy" dıp.
- 0601060201/324. "bālam ęxtiyät bōgın_ä, kättä at, hūşyār bōgın_ä" dıp...
- 0601060201/325. yāşıt tä...
- 0601060201/326. qaräsäm yōk.
- 0601060201/327. ęney ę: yōlgā ŗıķıp qarā:p turdım.
- 0601060201/328. bır vahtta qaräsäm kēlyäptı.
- 0601060201/329. ęney kēgāndān kēgın, "vay aylānāy bālam kēldımı yä? yāmān kōrkıp kēttım ä, bālam a:, sēnı kaţfān kēlār_ıkın dıp". dıdım.
- 0601060201/330. ęney üygā kēldik, otırdık.
- 0601060201/331. ŗāy iŗi:b_ótırıp men aytım ęney, "bālam bittä närsanı aytı_bērāy, yürägiñgā ap kağın" dıdım.
- 0601060201/332. "nımā apā", dıdı.
- 0601060201/333. "sen kuła:h sāp turgın men aytı_bērämän", dıdım.
- 0601060201/334. "ältındān kamŗı kōlımdä,
- 0601060201/335. at minıp kēttım uzakqa.
- 0601060201/336. men kēgıŗfā kānaḡat kımāstān.
- 0601060201/337. apām turıptı yōlımdä".

0601060201/338. dıḅ_yıǵlágın dıdım.

0601060201/339. "şúní aytıp ǵóysañ bóládı bǵam", dıdım.

0601060201/340. dısām bǵam yıǵlávársä bólámı, “ǵayǵdǵını aytäs apä” dıp.

0601060201/341. "şúní aytıp yıǵlágın bǵam, üyät bómäǵın eldı itǵıdä. apäsini şuntǵalik yǵşı kórärká:n” dıp aytät tä dısām küládı.

Özgön ilçesi

Döñ-Bulak Köy Meclisi

Dön-Bulak Köyü

Kaynak Kişi No: 0601140501

Boy Adı: Tüyaçı

Kayıt Yeri: Döñ-Bulak

Kayıt Tarihi: 20.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Galat Holboyev

İkamet Yeri: Döñ-Bulak

Doğum Yeri: Döñ-Bulak

Doğum Tarihi: 26.01.1934

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2005'ten beri dul

Mesleği: Emekli Soför (Biçerdöver)

Öğrenim Düzeyi : 5.Sınıf

Dil bilgisi: Kırgız, Özbek ve Rus

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü : Türk Boyları ve Halk Bilimi ürünleri

0601140501/1. türk kıır_beş uru:ğa bölínädí.

0601140501/2. “bâllas” diydí, “kırsä köz” diydí, “tüyäçi” diydí, “kuwaqâлмаğ” diydí, “kállár” diydí, undanké “göş yemäs” diydí, “görgä bätmäş” diydí, “suhan tópi” diydí.

0601140501/3. âhtâştä “suhan tópi” köp.

0601140501/4. mîrzälär suhan tópidän.

- 0601140501/5. türklár kır_beská bölínadí, kır_bes uru:ǵá.
- 0601140501/6. aslıǵa qarǵándä átäsi bittä.
- 0601140501/7. ba:rıǵa áť kóyǵán dä.
- 0601140501/8. áť kóyıştı bilǵam_mäs burun.
- 0601140501/9. bóyıǵa, monó misálçún bóyıǵa qarap turıp, bóyi uzun bósä “sen tüyäçi” dıp kóyǵán.
- 0601140501/10. közi píská bósä “sen kısa köz” dıp kóyǵán.
- 0601140501/11. şunday kıhp öziǵa qarap turu:wälá türklár áť kóyıp kóyǵán burun tärıhtä.
- 0601140501/12. aşınçün aptıǵa qarap turu:wälá áť kóyıp kóyö:rgán.
- 0601140501/13. misálçún "göş yemäs", göş yemäǵán dä.
- 0601140501/14. aşınçün ulardı "göş yemäs" dıp kóyǵán.
- 0601140501/15. “görgá batmäs" dıǵán, kannı káttä bóǵán.
- 0601140501/16. şú görgá á_bargán vahttä sıgmey kǵán.
- 0601140501/17. “a:, bu görgá batmey káldı” dıp enéke toxtap, gördi áǵzını káttärä:k kıǵán.
- 0601140501/18. hammäsi tärıhtä kǵán, átä buwamızdän.
- 0601140501/19. men türklárdı "tüyäçi" topıdän bólámän.
- 0601140501/20. dumbulaǵda "baǵas" bar, “kállár” bar, “kısa köz” bar, “tüyäçi” bar, “kuwaǵalmaǵ”_bar.
- 0601140501/21. bes urıǵ bar.
- 0601140501/22. bız maşerdä tuǵılıp_öskämmız.
- 0601140501/23. hammäsi bólıp bır üç yüzǵa yáqın üy bar.
- 0601140501/24. türklárdän başqa kırgızlardän ayállar bar, özbeglárdän_äm ayállar bar.
- 0601140501/25. ular türklárgá ergá teyıp, kélín bóp kégállar.
- 0601140501/26. men negızı maşettä tuǵılıp öskämmän, säxsän tördämän.

- 0601140501/27. átäm_äm apäm_äm bittä urıǵdän bógán.
- 0601140501/28. biyerdän káttä su: çıqadı, bulaq.
- 0601140501/29. şú şaharǵa bérädi su:dı.
- 0601140501/30. baǵmäl digán mazarımız bär.
- 0601140501/31. burun ıtaylar kęp turıp maşerdä sò:da kıǵán, burıńǵı vahttä.
- 0601140501/32. şuniñ üçin biyerdı baǵmäl dıp kóyǵán.
- 0601140501/33. bazardı bız mazar kıp kóyǵammız dä.
- 0601140501/34. biyergä köp adam kóyılǵán.
- 0601140501/35. türklär dumbulaǵdän başqa özǵán rayondä bär, ayu:dä bär, bóständä bär, özǵarıştä bär.
- 0601140501/36. enéke monowı kırasnıy may digán yerlar bär aşerlardä bär.
- 0601140501/37. u_yerdägilär kuwaǵalmaq.
- 0601140501/38. eñ köp özǵarıştä bär.
- 0601140501/39. köp türklär özǵarıştä.
- 0601140501/40. bır birimiz minän bardı keldi kılamız.
- 0601140501/41. misalçun tóy kısaǵ_äm, ölüm yetim bösä_yäm bır birimizdi çakırämiz.
- 0601140501/42. ayu:ǵa bärämiz, böstäñǵa bärämiz.
- 0601140501/43. monowı paskı özǵändä türklär bär, uñǵa bärämiz.
- 0601140501/44. paskı özǵandäǵı türklardı tüyalas dıp kóyadı...
- 0601140501/45. tüyalaská bärämiz.
- 0601140501/46. tüyalas, yerdı atı.
- 0601140501/47. yol eǵrı bógán dä, óşä yolǵa qarap at kóyǵán.
- 0601140501/48. ayu:dä burun ayıǵlar köp bógán.
- 0601140501/49. óşän_çün ayıǵdı namıǵa kóyıp kóyǵán dä.
- 0601140501/50. kamış basıp_yatkán yer bógán.

0601140501/51. kèyín èl bāríp bāríp, ènéke ular yókahp kètkándän kèyín ayu: bóp kágán dä.

0601140501/52. biyerdägi halktı dèhkançılığı şa:h ékádí, makká ékádí, buğday ékádí.

0601140501/53. çarvadä māl bākadí, kóy bākadí.

0601140501/54. köpínçä şundäka.

0601140501/55. köpirä:k māl kóy bākadí.

0601140501/56. kız bəriştä...

0601140501/57. birinçi kız mīnān bāla gāplāşıp maḡul bōsā oḡıl tāmāndān āḡ_sāḡaḡlar yō:çí bōlí_bārädí.

0601140501/58. bārgāndān_kē ḡahındí piçädí.

0601140501/59. kız bāla seṭtí tāxlāp bīr māşinā kılädí.

0601140501/60. bērsā ènçi kılıp kóydān bērädí, tüyādān bērädí, āttān bērädí.

0601140501/61. bāy bōsā ḡammā nārsādān bērädí.

0601140501/62. ātā buwamīzdān kágān saḡt şūndey.

0601140501/63. bāla_yām tuḡılgāndā āzān aytıp āt kóyädí.

0601140501/64. ḡammā nārsā èxtä.

0601140501/65. mīsālçún abdıvāxit, alısúlāymān, imāmālí dıp payḡambärīmīzdí küyōwíní ātíní ḡōşıp, èxtādān kılıḡb_aytädí.

0601140501/66. ādamdí ātí bittä bōme:dí türklārdä, èxtä.

0601140501/67. óyíní āma ulāḡ.

0601140501/68. óyínīmíz ātā buwamīzdān bērí ulāḡ.

0601140501/69. bīzdä ulāḡ_bóp kēḡān.

0601140501/70. saḡt sanä:míz şūndey.

Kaynak Kişi No: 0601140502

Boy Adı: Tüyaçı

Kayıt Yeri: Döñ-Bulak

Kayıt Tarihi: 20.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Turgunoy Hasanova

Ikamet Yeri: Döñ-Bulak

Doğum Yeri: Döñ-Bulak

Doğum Tarihi: 17.07.1940

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1956'dan beri evli

Mesleği: Sütçü (1967 Milletvekili)

Öğrenim Düzeyi : 7.Sınıf

Dil bilgisi: Özbek

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü : Baba Mesleği ve Köy Göçmenleri

0601140502/1. təcívây Һalpä dıp қoyär_äkän kättä buwalárimízi.

0601140502/2. Һalpä diğání kättä dāmíllá dä, kättä dāmíllá.

0601140502/3. təcívây Һalpä dıp, kitäptí köp óqıgání toğrälík közi toxtämäy turgán bóp qágán_äkän.

0601140502/4. közdí qaräsí toxtämäydiykän, bır cäydä.

0601140502/5. aşindey tégírmändí toxtágánini_yäm bilär_äkän, ácivázgá yük kégánini_yäm bilär_äkän.

0601140502/6. “ötir mayergá, tésziräh çık, ácivázgá yük keldi, tégirmän aylanyapti, kuruk, yem yok" dır_ákán.

0601140502/7. “yem” digáni buğday sâlış këräg_ákán, makká sâlış këräg_ákán.

0601140502/8. burun yärgaçäk digän bolar_idi.

0601140502/9. yärgaçäk dıp taş bolarıdı extä, örtäsıdä mandey nımäsı bolarıdı...

0601140502/10. aşında yänä bittäni sâladı.

0601140502/11. üstidän mandey sıqımlá:p buğdaydı sâp turadı, yärgaçägdı mandey aylántirämiz.

0601140502/12. aşını aylántirgándä un kıhp çıkaradı, yärmä kıhp.

0601140502/13. dükkı taş_äm bolar_idi.

0601140502/14. dükkı taştä şa:hı yänçir_idi, buğday yänçir_idi.

0601140502/15. aylántırıp kıyvâlıp turıp, tégere:k kıhp kıyvâlıp, yänçir_idi aşını.

0601140502/16. şa:hını_yäm aşındey kıhp yänçir_idik, aylántırvâlıp.

0601140502/17. aşında yärmä çıkaradı.

0601140502/18. mēni ātāmdı apāsınıkıdä bār_idi .

0601140502/19. men kırkıncı yilmän, tuğılgán yilim.

0601140502/20. yāñğız kızmän.

0601140502/21. aká üká yok, egáci siñgil yok.

0601140502/22. hudâğâşkür óm_bittä bālam bār.

0601140502/23. apām ātām ötıp kettı.

0601140502/24. ātām urış vėteranı bógán.

0601140502/25. kättä buwalármız óşāndey kıhp ötkán_ákán.

0601140502/26. bāy bógán_ákán.

0601140502/27. māl kıylárını özbeyistāndā haydāp kėgāndä yettı kün, sākķız kündä yetıp kėlár_ákán.

0601140502/28. turpağlar maşınça bólíp kôtärílíp kêtär_äkán, ħalıgı mál kıoydı köpliğidän.

0601140502/29. piyädä ħaydäp kélär_äkán.

0601140502/30. ât mínän piyädä ħaydäp kélär_äkán.

0601140502/31. ħaynätäm_äm káttä âdam_ıdı.

0601140502/32. ħaynätäm bır yüz üçká çıqıq_öttı.

0601140502/33. ħaynäm kırgız bóladı.

0601140502/34. buwalárimız aşındağa bólíp ötkán_áká:n.

0601140502/35. endı bız kırkınçı yildän bi_yäğını bilámız, u_yäğını bilmi:mız.

0601140502/36. kağöz bóldı, sapköz bóldı, işládık.

0601140502/37. tãmakı bóldı, buğday órdık, maşah tẽrdık.

0601140502/38. buğdaydı órıp kêtıkándän kèyin maşah tẽrgızär_ıdı.

0601140502/39. kıyım tañkııs bógán, õ:kat tañkııs bógán.

0601140502/40. bóz atlas dıgán bógán, âbravân dıgán bógán, aşılardı kıyär_ıdık.

0601140502/41. özımı tuğılıp öskán yerım şú yer.

0601140502/42. menı yaş bałalıgımdä dumbuğda âltıtámı, säkkıstámı üy bår_ıdı dä.

0601140502/43. órtädä tıkká kêtıkán arığ bår_ıdı, órtädä.

0601140502/44. u arığdı êkkı bêtını bır yäğı ciydä, bır yäğı tał_ıdı.

0601140502/45. kèğın enèke çeçellardı vısılká kıgán, kápkázdän.

0601140502/46. çeçellardı vısılká kıgándä kimdä èxtädän üy bósä bittädanıgá çeçendı kırgızıp kıygan.

0601140502/47. ħócäyını mínän, ayalı mínän, èxtä bałası bósä bałası mínän kırgızgan üyimizgá.

0601140502/48. èxtä üyimiz bår_ıdı, ałdı âyvan_ıdı.

0601140502/49. aşı êkkı üydı bırını bósäti_bèrgámmız.

- 0601140502/50. nân bërär_ídík ulargá.
- 0601140502/51. bérígí öriqlár bär eşigdi aldidä, ałmałar bär...
- 0601140502/52. apäm kênir hâtin_ídí.
- 0601140502/53. “ke bālam, āl ye” dıp...
- 0601140502/54. men bitte:dím, kím kēsä kélär_ídí şú yèrgá.
- 0601140502/55. “kızım şulár mínän bósın” dıp xiç nārsānı ayāmās_ídí.
- 0601140502/56. asāl çele:lárimíz bär_ídí , asāl turär_ídí.
- 0601140502/57. ātām rayıs bólīb_ötkán.
- 0601140502/58. ātāmdí asāl çelegí bär_ídí .
- 0601140502/59. kırapsöp diğán órıs qarär_ídí.
- 0601140502/60. nadiyä diğán ayālí bär_ídí .
- 0601140502/61. kättä saräyimiz bär_ídí , manä tāmdí ónnidä.
- 0601140502/62. óşā saräydä bittä āt, törttä māl, kóy turär_ídí.
- 0601140502/63. çèçellár köp yil yāşādí maşettä,
- 0601140502/64. billá óqıdıķ.
- 0601140502/65. b́ıŕınḉı ḱılastān bāşlāp billá óqıdıķ.
- 0601140502/66. yètt́ınḉı ḱılast́ı óqıp pytāmız diğāndä ēney ulardı, çèçellardı ónnígá kaytārgán.
- 0601140502/67. mōnō ad́ırd́ı ūstidä mŭrzāśı bār, çèçellardı mŭrzāśı bār.
- 0601140502/68. maş́ı b́ızd́ı rōpārādä, tēpādä.
- 0601140502/69. hāzır yānীগá cāy sālıştı.
- 0601140502/70. çèçellár kélíp, maş́ı samāvar tŭşkán vahtidä, mākárıp órıs d́ırectır bārıt tā...
- 0601140502/71. çèçellár kélíp ōlgállarীগá marāká, māylıs ḱıışıp, ótırıp kŭrħān óqışıp ḱetkán.

0601140502/72. törttä çêçen kégán.

0601140502/73. çiräk síle: mız, pahtädän çiräk síle:mız.

0601140502/74. ávälá hudâ:ní yólígá.

0601140502/75. kégín, “azíz avliyálarǵá, közdí píri kössał átâní haqqıǵá, baştı píri pázıl átâní haqqıǵá”, dıp çiräk síle:mız.

0601140502/76. endí mâşınâ pâşınálarǵá ısırík sála turǵán bósek, “dávut payǵambardı haqqıǵá, yóldí píri yóldâş átâní haqqıǵá”, diydí.

0601140502/77. su:lar âşqın tâşqın bósâ, “su:dí píri suláymân átâní haqqıǵá” dıp kóyämız.

0601140502/78. áttí píri şamał átâ, maldí píri zâñǵı bába bóládí.

0601140502/79. kóydí píri çópân átâ bóládí.

0601140502/80. aşılárǵá çiräk kóyämız, şulárǵá atâp.

0601140502/81. bâhârdâ, kış çıke:y digán vahtídâ, rássâ çillálârdâ aşılárǵá atâp çiräk kóyämız.

0601140502/82. çiräǵdí pahtâní ávâlıp turıp, aytıp, pahtälârdän üzıǵ_üzıp, aytıǵ_aytıp turıp yaǵlâp, óçäkka sâlıp gügüt çakıp, kurhân ókıp, duwâ kıp kóyämız.

0601140502/83. bismillâhır raḥmânı raḥi:m.

0601140502/84. mení kólímmâs törâ buwamdí kólí.

0601140502/85. öziñdän sóreymân âḥâ, öziñdän tıleymân âḥâ.

0601140502/86. şıpâ berǵın parvardıǵâr égám.

0601140502/87. mení apâm tókķız yıl törämästän yürıp enêke mení tilâp, sóráp, törälârdí etâǵıǵá sâlıǵ_yürıp âǵân_âkân.

0601140502/88. törälár kâttâ dâmillâlar.

0601140502/89. óşálárǵá bârıǵ_yürıp eney men apâmdí bóyidâ bógân_âkâmmân.

0601140502/90. eney tuķķandän kâyın târazâǵá sâlıp, bír yâǵıǵá mení sâlıp, bír yâǵıǵá tezâǵlârdí sâp turıp, tartıp, sâtívâǵân_âkân.

- 0601140502/91. törälärdi tónini etäğigä mandey qıhp sâp turıp, enêke târazâni bîr yâğigä tezäğdi sâhp, bîr yâğigä menî sâhp, tartıp, sarpâ qıhp enêke menî âğân_âkân.
- 0601140502/92. menî qolımmäs törä buwamdı qolı bósın.
- 0601140502/93. aç kinnä bösän çıq, suh kinnä bösän çıq.
- 0601140502/94. buräm buräm yollargä bär.
- 0601140502/95. yöldä âkkan su:largä bär.
- 0601140502/96. tili yämändi tiligä bär.
- 0601140502/97. dılı yämändi diligä bär.
- 0601140502/98. menî qolımmäs törä buwamdı qolı bósın.
- 0601140502/99. ölik kinnä çıq.
- 0601140502/100. bu paqırdä nımä qılasän, çıq.
- 0601140502/101. ayäğıdan kırsän başıdän çıq, başıdän kırsän ayäğıdan çıq.
- 0601140502/102. sözlägändi sözigä, közlägändi közigä bär.
- 0601140502/103. kânı kättä bâylargä bär.

Özgön İlçesi

Döñ-Bulak Köy Meclisi

Özgörüş Köyü

Kaynak Kişi No: 0601140101

Boy Adı: Kara-Konos

Kayıt Yeri: Özgörüş

Kayıt Tarihi: 19.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Abdıcappar Calilov

Ikamet Yeri: Özgörüş

Doğum Yeri: Özgörüş

Doğum Tarihi: 15.05.1937

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2013'ten beri dul

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi : 8.Sınıf

Dil bilgisi: Özbek

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü : Hayat Hikayesi

0601140101/1. men özím bíc miñ tókqız yüz óttız yettinçı yilı tuğılğammän.

0601140101/2. bittä ânäm bóğán, üç yaşarımdä ätäm ölíp qağán.

0601140101/3. óşä ânäm kättäyt tä mení.

0601140101/4. u vahttä kıyınçılığ bóğán, urış bóğán.

0601140101/5. kırg_bırınçı, kırg_ékkı, kırg_üç, kırg_tör, kırg_beşinçı yilgáğä.

- 0601140101/6. óşändä men âltı yâşâr, yettä yâşâr bâla bósâm këräg özi.
- 0601140101/7. óşä enäm, âtäm ölgändän kèyín...
- 0601140101/8. üf yâşârimdä âtädän qâğammän.
- 0601140101/9. enäm ölgändän kèyín...
- 0601140101/10. i enäm bâhtı menı:, kättäytti, şú dövirgâfä yetip kélip...
- 0601140101/11. óşändä kıyınfıllıglar dşüda: köp bógán.
- 0601140101/12. kır_yetti, kır_säkkız, kırh_tóqqızınfı yılları ötä: kıyınfıllıg, ârfârfıllık, ı: nımälär bógán...
- 0601140101/13. âdamlar, âpat...
- 0601140101/14. ölgán óşä urış vahtlardä.
- 0601140101/15. óşälardı bız körgämmız.
- 0601140101/16. hattaki âdamlar nân, nımä tappästän âfka ölgán_äm köp bógán.
- 0601140101/17. bızdı enämız bākıp óşä kättäytkān.
- 0601140101/18. óşä men kır_yettinfı yilı okıdım.
- 0601140101/19. birinfı kılastän tâ: ellix törinfı yilgâfä okıp, ellix törinfı yilı ene kèyín bız ón tör, ón beş yâşâr bólip kâldım dâ men...
- 0601140101/20. ene kèyín ón beş yâşârimdä kıyınfıllıg bólip yänä bir nârsä tãpalmastän ene kèyín birö:di kólıgâ bārıp kóy bākķamman.
- 0601140101/21. beş yil kóy bâhtım óşettä.
- 0601140101/22. beş yil kóy bākıp, ósettän kóy mâl aşırıp kélip ene kèyín maşı ayaldı ağammän, gülbâhâr digän ayaldı.
- 0601140101/23. âltmış birinfı yılları bâtalıg böldik.
- 0601140101/24. kıyınfıllıg minän...
- 0601140101/25. u vahttä kañhöz_idı...
- 0601140101/26. bızgâ puł yâğ_idı.

0601140101/27. nímä bərməstí, mēxnāt küní dıp kóyār_ıdı, mēxnāt künígá iş_ınársä yóğ_ıdı.

0601140101/28. puł tıpıştı özi kıyın_ıdı u vahtta bızgá.

0601140101/29. áłtmış ekkí, áłtmış ütf, áłtmış ütfıntfı yilí enēke sapkóz bóldí.

0601140101/30. sapkózda támaraı ekíp sál kólímız puł karmadıg dá eney.

0601140101/31. puł üşláp óşändän hâzır óşä dövirılarda nímä kıhp, anası_yettä bittä tām sáldım, kıtfkinäğınä kıhp.

0601140101/32. óşändä yášap tör bálalıg bóldım.

0601140101/33. törttä óglım bār, ütf kıız bār, yetítä.

0601140101/34. yettö:ní, törtö:_yam üyláp dżayláp kóydım.

0601140101/35. ütf kızdı fıkardım.

0601140101/36. ázır óşälardı hamması manä ázır nēvärälárimdı hısáplásam óttız beştä nēväräm bār, ón bittä fēväräm bār.

0601140101/37. a: hudâ:gáškur, şulardı davrıdä...

0601140101/38. manä tām sáldı, nímä kıldı...

0601140101/39. özım ázır säxsänğá fılhtım, säxsän yáštamän.

0601140101/40. ázır_äm manä säxsän yášta ótırıppız endí.

0601140101/41. bállar hamması üyліg dżaylık.

0601140101/42. bállarımđı eñ káttası nēväräліg_äm bóldı.

0601140101/43. üç kıız ekkí óglı bār.

0601140101/44. bittä bálamdı óm_bittä bálası bār, säkkístä óglı üç kıız.

0601140101/45. káganı üç óglı, bır kıız bār, törttä.

0601140101/46. hamması nímä üyláp dżayláp ba:rını çıkarp...

0601140101/47. ázır men...

0601140101/48. óşälär har künı havar áhp turadı mēndän.

0601140101/49. Şúney kıhp, manä eñ kēncä óglım mēnı.

- 0601140101/50. kência óglım hâzır kóy bākadı.
- 0601140101/51. óşä yäkká mënçik, nímä mënçik...
- 0601140101/52. kóy bākat tā, ādamlárdíkini, özímizdíkini yäylöwdä.
- 0601140101/53. men özím işlāşım pütin çārvada ötkāmmän.
- 0601140101/54. om—beş yäşärimdä kóy bāhsām...
- 0601140101/55. şú kalhözdi kóyini—yām bāhtı:m, mālını—yām bāhtım,
- 0601140101/56. nímä iş bērsä kılō:rdım.
- 0601140101/57. tāmaki—yām kıldım.
- 0601140101/58. ēne kēyın şú sāl kólímizgā dārāmāt tüşip şūndey kıhp yürıppız.
- 0601140101/59. hâzır eñ kência óglım tör yıl beş yildän bēri şūñgā ötkizgāmmän kóydı.
- 0601140101/60. “sen bāk, mēni kāsıpmıdı kıt, kanniñ tóyadı”. dıp.
- 0601140101/61. hâzır bākışyaptı, ayālī ēkōwı tawgā bārädı.
- 0601140101/62. māl sāğıp...
- 0601140101/63. óşä beş āltıtā mālımız bār, sāğıp mây, kurut kıhp özlárini bākışyaptı dā ēndı.
- 0601140101/64. apām kalhözde işlāgān.
- 0601140101/65. ātām yāşlıgıdā kóy bākar—akān.
- 0601140101/66. ātāmdı kōrgān yōgmän men.
- 0601140101/67. ātām burun fıópān—ākān óşä.
- 0601140101/68. a men ātāmdı kōrgānım yōgmän.
- 0601140101/69. bittä óşä apām mēni bākıp, kättäytıp, kıyınfıılıglār mınān kättäytkān dā ēndı.
- 0601140101/70. kaynām mınān kaynātām ô: ular bāyırä:g—ıdı.
- 0601140101/71. kaynāmdı hammäyōğı bār—ıdı .
- 0601140101/72. kóy bār, māl bār.
- 0601140101/73. ular ilgárigi zāmanda yāhsı nímä bólíp kágān—ākān.

- 0601140101/74. éney ular_äm äzginä oşa kañhöz, sapközä işlap ötip ketti.
- 0601140101/75. ular ertäräk ötip ketti endi.
- 0601140101/76. türklardı men...
- 0601140101/77. men köp sörärdim dä munı.
- 0601140101/78. “mönöwı, bızdı türklär qayerdän jıñqan?” dıp sörärdim.
- 0601140101/79. digändä “örä tępä zäminıdän jıñqammız” diyışıp qoyar_idi ätä enämiz.
- 0601140101/80. ö: kättä ätä enälárim.
- 0601140101/81 örä tępä zäminı qayettä?”
- 0601140101/82. mönöwı...
- 0601140101/83. ene keyın, yänä nımä dır_idi, ósmäniy türxtı...
- 0601140101/84. ilgári kiñkinäligimizdä, u vañttä ätä enämiz aytar_idi “ósmäniy türk” dıp...
- 0601140101/85. bu ósmäniy türk qandaqa bógán?
- 0601140101/86. keyın bızdä, “örä tępä zämin” dıp mönöwı tädzigistän minän özbeyiständi örtäsini aytadı.
- 0601140101/87. bızdı ätäimiz mönöwı buğabası, hódjavát, andžandä ätä anämizdi nımäsi oşerlik ħammäsi.
- 0601140101/88. apäm şúyerlik bóládi özi.
- 0601140101/89. apäm, şú_yettä tuğılıp, şú_yettä öskán.
- 0601140101/90. a ätä uyägliğ_bóládi.
- 0601140101/91. mönö buğabası, hódjavattän bóládi.
- 0601140101/92. ätämdi ätäsi räyimberdi, räyimberdini ätäsi nımä, ätäsi, ħaynazar diydi.
- 0601140101/93. ħaynazardän tarqagán borıkuł, sámır, räyimberdi, qazağvay dıp törttä oğıl bógán u_yägdä.
- 0601140101/94. törttä oğıldän endi, bittä oğıl bi_yäqqa kégán dä.

- 0601140101/95. óşändän bittä men bi_yägdä qaldım.
- 0601140101/96. qagán üştä óğıldı baħarı u_yägdä.
- 0601140101/97. kızdı baħarı_yäm u_yägdä.
- 0601140101/98. bittä kız bóğán.
- 0601140101/99. tör óğıldı iğıdä bittä kızdän tärqagán önö böständi nişämbäy, kırgızvay, tädživaylar bóğán óşä böständä.
- 0601140101/100. kızdän täräğán oşettä qalıp qaldı.
- 0601140101/101. a óğıldän täräğán bittä men, bittä, räyımberdidän täräğán.
- 0601140101/102. a qazağvay, boriqul, samırdän täräğán ba:rı özbeyiständä.
- 0601140101/103. burun bardı keldı kıhp turär_idik.
- 0601140101/104. hüzir endı yol yapılıp qalıp bärälmeymız.
- 0601140101/105. u_yägdän kelin ağanıımız yok.
- 0601140101/106. özımızdı tu:ğan urıqlardän ağammız, dziyällargä.
- 0601140101/107. ular barişadı, men bärälmeymän.
- 0601140101/108. yigirmä bir yaşımdä üyläñgämmän.
- 0601140101/109. özımız tıpıp, özımız üyläñgämmız.
- 0601140101/110. men om_beş yaşarımdä...
- 0601140101/111. aytyäppänu, kóy bakiıp, birö:nı kólidä yürıp, ottız éktä kóy, bir mál, bittä biyä aşırıp kégämmän oşägdän.
- 0601140101/112. bir yiliğä bittädän kóziğä işlägämmän, bittädän kóziğä.
- 0601140101/113. óşändän köpäytıp beş yıl yürdim.
- 0601140101/114. óşä beş yildı iğıdä ottız éktä kóy, bittä mál bälasi minän, bittä biyä kıhp kélip ene keyin maşı olğan kámpirimdi ağämmän.
- 0601140101/115. kámpir otıp ketskán.
- 0601140101/116. u yäpalağbaştän bóladi, meni kámpirim.
- 0601140101/117. men qarä kónäs bólámän.

0601140101/118. kārä kónäs bóständä bār.

0601140101/119. óšä ba:rí mēní urígım óšälär.

0601140101/120. kızdän tärkağán ułar.

0601140101/121. óšä ğāynāzardı kızı óšä.

0601140101/122. a u kızdän nímä, sāmı, bōrıkul, räyımberdı, kazağvay töröwı tuğıskán.

0601140101/123. tör óğıl bır kız bóğán dä.

0601140101/124. bır kız óšä bóständäğı nímälär.

0601140101/125. օ: óšä, men óšä bōrgá tšāl...

0601140101/126. bızdı...

0601140101/127. men aldıdä yürgämmän dä, yāşlıgımdä kóy bākıp.

0601140101/128. óšä kışı tärbiyaláp nímä kığán.

0601140101/129. türklär kóy maldän başka şú mäkka ekadı.

0601140101/130. ilğarı tāmaki bār idı.

0601140101/131. tāmaki āzır kētfā yākındä sayuz buzılğándän kēyın, tōhsānıntşı yildän kēyın yóğ bōldımı?

0601140101/132. tōhsān tör, tōhsān beştān kēyın tāmaki kāmırā:ğ bóp kaldı.

0601140101/133. bómāsām bız, aşı, özğán tšarvası, pütün özğán rayon kığammız dä, rózğar kığammız.

0601140101/134. nímä mandey, kığán pułarımızga köp aıtföt bēär idık u vahttä, sayuz vahttä.

0601140101/135. puł köp bóğán dä.

0601140101/136. āzır endı, āzır tšā endı, har kım özi işláp, özi tıpış kērag āzır.

0601140101/137. işlāmāsān puł yók, işlāş kērak.

0601140101/138. endı bızdı maşı mal kóyımız bār, şú kōtarıp turadı bızdı.

0601140101/139. bómāsām píraduhta, mäkka ekámız.

0601140101/140. mäkka maldän āşmäydı.

0601140101/141. yem kılamız, pâyasını bërämiz, óşandey kılıp epláp tırıxıfılık kılıyappız dá ázır.

0601140101/142. átam özbeyständä tuğılgán.

0601140101/143. men biyettä tuğılgámmän özím.

0601140101/144. бір миñ тóqqız yüzintı yilı kégán átam, biyetká.

0601140101/145. óşá бір миñ тóqqız yüzintı yilı kélip...

0601140101/146. apám_ám óşá бір миñ тóqqız yüzintı yilı tuğılgánákán.

0601140101/147. бір миñ тóqqız yüz ón áltınçı, ón yettintı yilları óşá átamgá turmuşká fıkkán_ákán dá.

0601140101/148. ular aytarit tá meñgá.

0601140101/149. türklár özgáristán táşkarı cañlavattá bär, ayu:da bär, dumbulağda bär menı bilışimtıä.

0601140101/150. yáqın órtädä bóständä bär.

0601140101/151. u_yägdä ázirägu, eñ köpı cañlavattá.

0601140101/152. éne kéyín ö: kãrã su:dã, kãrã su:dı beryäğı özbeyständä óşá hódžavát, näymän, şirmänbulak, óşá kuwa pütün_älá türk aşak.

0601140101/153. bızdı urıqlar ósettä hãmmäsı.

0601140101/154. kãrã kórgan dıp kóyädı.

0601140101/155. marhamättä bär urıh_tu:ğallar.

0601140101/156. bızdı nımägá kãrã kónäs türkları tópı dıp qoyışını bilmi:män.

0601140101/157. men óşanı nımäsini bilálmädım.

0601140101/158. endı menı bilışimtıä biyettä, ilgári, бір átädän tárkağándı, óşá бір bãlasını kãrã kónäs dıp kóygán.

0601140101/159. óşá urığı buzılmásın dıp kóygán diymän dá.

0601140101/160. alıgı átä...

- 0601140101/161. men bîr âtädän ênädän tuğılsam óşä qara qonäs, menî baħarım bôlîp
kêto:rîş këräk, ħammäsî.
- 0601140101/162. şunıññün “ħa bu bızdı qara qonäs, bızdı tıpımızdän dıp qoyät tä”.
- 0601140101/163. yäpalağbaş, yäpalağbaş bittä...
- 0601140101/164. yäpalağbaştan, apämlär aytär ħıdı...
- 0601140101/165. beş...
- 0601140101/166. bular ħäm beş eñul bîr qız ħäkän.
- 0601140101/167. âtä ênälärî óşä burun aytı bërärît tä mênğa.
- 0601140101/168. óşä âzır yäpalağbaşlar...
- 0601140101/169. beş óğıl bîr qızdän...
- 0601140101/170. yüz êllık ħódžalıgdän köp biyettä.
- 0601140101/171. êkkî yüz ħódžälixñä bär, apämdî urıǵı.
- 0601140101/172. a bızdı urıgdän džüdä: köp, óşä “bây maħallá” dıp qoyädî.
- 0601140101/173. ħódžävättî özidä turädî.
- 0601140101/174. bızdı maħallá, óšet.
- 0601140101/175. âtämlärdî öskän džäylärî óšet.
- 0601140101/ 176. “bây maħallá” dıp qoyädî.
- 0601140101/177. êndî âzır manä ħudäğaşkür, aytıp öttím, öttiz beştä nêvăräm bär,
óm ħittä ħêvăräm bär.
- 0601140101/178. ħammäsî...
- 0601140101/179. óğıllarımdî bîrî muğalim, üştäsî mältñî, qoyññî, şundäqa bôlîp işledî.
- 0601140101/180. qızlar bósä ħammäsî öziǵa özi yetärlík ular ħäm.
- 0601140101/181. baħarım ħäm öziǵa özi yetärlík.
- 0601140101/182. âzır yähşî, özi işlap özi tıpıp nímä qıñşyaptı

Kaynak Kişi No: 0601140102

Boy Adı: Barlas

Kayıt Yeri: Özgörüş

Kayıt Tarihi: 19.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Karamat Abdumomunova

İkamet Yeri: Özgörüş

Doğum Yeri: Ayu

Doğum Tarihi: 13.06.1953

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 2010'dan beri dul

Mesleği: Terzi

Öğrenim Düzeyi : 10.Sınıftan sonra 6 aylık dikiş kursu

Dil bilgisi: Türk, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler:

Anlatım Türü : Hayat Hikayesi

0601140102/1. бір миң тоққыз жүз йигирмә сәккізінчі йилі

апәм туғылған, babayeva gülsärä bólíp.

0601140102/2. биздi ата буваларимиз, ата бува, бабаларимиз İstanbulдан қой мал билан
шұғылған көчмәнчі ел бولیскан

0601140102/3. ошәндеу қып, мал қой бақып жүріп, көчмәнчі ел бولیп аşı алу: say
дигән yer бар, ашәрдә орнаşıп қайсарқан.

0601140102/4. орнаşıп қағандан кейін апәм турмушқа чыққан, babayıf abdimómın
dıp...

- 0601140102/5. akám aktivníy, átäm aktivníy kışı bógán.
- 0601140102/6. apäm ön üç yâşidä turmuşká çıkkán, apäm.
- 0601140102/7. undä aşindeğ_äkán.
- 0601140102/8. ön üç yâşidä turmuşká çıkıp, átäm óşändä ön beş yâştä bógán_äkán, ön áltı, ön yetti yâştä.
- 0601140102/9. ön säkkíz yâşidä uruşká ap_kètärkán.
- 0601140102/10. kırk êkkínçi yilı urışká kêtıp óşä bóyıcı kırk áltınçı yilı kégán_äkán.
- 0601140102/11. akám aşınça yoķatǵán lekín apäm turmuşká_yäm çihmaǵán.
- 0601140102/12. akám kégíçä óşä qaynäláрі mínän ótırǵán óşä ayu:da.
- 0601140102/13. aktivníy ayäl bógán.
- 0601140102/14. buǵday êkışkán, kañhöz tüzışkán, sadik qurışkán...
- 0601140102/15. óşändä_yäm ádamlardı bañharını toplap baķışıp, kēcäsi áydı yarıǵıdä_yäm buǵday órışkán.
- 0601140102/16. apämlär aytı_berärít tä.
- 0601140102/17. buǵday órıp, aşindey kılıb_yürıp, şú savetlär sayuzı tüzılǵán_äkán.
- 0601140102/18. kulağ bógán_äkán dä, bāsmäçilär bógán mañaldän kégín.
- 0601140102/19. savetlär sayuzı tüzılǵándän kégín apäm aşerdä aktivníy ayäl bólıp işláb_yürgán.
- 0601140102/20. undän kégín átäm urıştän kégándän kégín kássır, sēlsavet, akımyät bólıp işláb_yürgán, óşä ayu:sayda.
- 0601140102/21. kégín átäm áltmış beşinçi yilı ölgán.
- 0601140102/22. birinçi şaylō: kēcäsidä ölgán.
- 0601140102/23. átäm rañmatlık ölgändä bız kiçkinäydik aşındä.
- 0601140102/24. men aşındä ön tör yāşār kız_ākāmmān dä.
- 0601140102/25. beştä bāla bógāmmız.
- 0601140102/26. bittä apāmdı gümāni qaǵán óşä bılān áltitāmız.

- 0601140102/27. èxtä kız, üştä ógıl bóǵán.
- 0601140102/28. ǵannıdä bır yärım ay, èkkı ay gümän ǵagán_äkán.
- 0601140102/29. kèǵın átäm ölgán.
- 0601140102/30. ölgándän kèǵın apäm aşerdä, óşä ayu:sayda bızdı kättä ǵıhp...
- 0601140102/31. yigirmä säkkız yaşıdeylä èrdän ǵagán dä...
- 0601140102/32. şú bóyıcı turmuşká ǵıhmaǵán.
- 0601140102/33. akálárimdı óqıtkán, özbeyiständä óqıǵán.
- 0601140102/34. aşındë ǵıhp, ène kèǵın bır kättä akám özbeyistãǵá cäyläşkán.
- 0601140102/35. mö: ħanâvat, mö: ħanâvat şahrı, kámpirävat...
- 0601140102/36. akám bır miñ tókķız yüz yètmış èkkinci yilı óqıştı pytırıp, óşä kámpirävättı ǵurılışidä işlagán.
- 0601140102/37. aşındë ǵıhp akám óqıştı pytırıp óşäǵdä ǵap kètkán, ħanâvatká cäyläşkán, üyläñǵán.
- 0601140102/38. undän kiçiǵ akám kirasnıy maydä ǵagán.
- 0601140102/39. bız ayu:sayda men säkkızinçi kılástä óqıdım.
- 0601140102/40. undän kèǵın mırzäkë ayıǵá kélip turıp, tókķız...
- 0601140102/41. óndı, ón bırdı óşettä püttım.
- 0601140102/42. mırzäkë ǵırǵız mäxtäpıt tä...
- 0601140102/43. pütıp óqışká tapşırılmädım.
- 0601140102/44. ènälardı tilıǵá kírär_ıdıǵ dä, “ǵız bala óqıp iç_yäķķa barme:dı” dıp turıp menı çevärçilikká, altı ayǵá óqıtıp ǵoyǵán óşká.
- 0601140102/45. altı ay çevärçiligdi óqıp, yètmış birinci yildän başlap tikü:çı bólib_ışladım.
- 0601140102/46. türklardı átäm baħas topı, ènäm ǵuwaķaħmak topı bóladi.
- 0601140102/47. apäm ciränçi digán yerdä tuǵılǵán.
- 0601140102/48. u_yerdä ǵuwaķaħmaǵ bār, yäpaġbāş bār...

- 0601140102/49. èneñ kègín kálaxçä, báyhãlvây...
- 0601140102/50. şundäka bölím bölím urıǵlar köp tä, şunäka urıǵlar bär.
- 0601140102/51. bız lekín ätäm baǵas, apäm quwáǵalmaǵdän bóǵan.
- 0601140102/52. şundey kışp şú bóyıçä tikü:çilik...
- 0601140102/53. bır miñ tókkiız yüz yetmiş törinçi yilı turmuşká çıhtım.
- 0601140102/54. şú özgärişká turmuşká çıhtım.
- 0601140102/55. küyöwım feldişer idi.
- 0601140102/56. yigirmä säkkiz yıl siko:ridä işladı.
- 0601140102/57. şundey kışp turmuş kurdik.
- 0601140102/58. ältitä baǵalıǵ böldik.
- 0601140102/59. üştä kız, üştä óǵlım bär.
- 0601140102/60. hócäyınım èkkı miñ onınçı yilı otıp ketti.
- 0601140102/61. azır baǵarımı ba:rı iştä, kızlarım turmuşká çıhtı.
- 0601140102/62. bır kızım türkiyägä turmuşká çıķıp ketti, aşägdä okıb yürip.
- 0601140102/63. bır óǵlım maşägdä okışını pytırıp házır rassiyädä işläyaptı.
- 0601140102/64. özım yäneylä tikü:çımän, cèke işkermän.
- 0601140102/65. bişkegdä ayallár uyumıdä işlemän.
- 0601140102/66. sadvaķasova şayırbü minän işle:mız
- 0601140102/67. házır delä oşä tikü:çımız.
- 0601140102/68. bózo üy çıkarämız, casaǵaǵar casaymız, natsianalній büyümlardı yasäymız. kırğızlardı ürp adät, ka:da saǵtlarını to:lık bilämız.
- 0601140102/69. özımızdı türklardı ka:da saǵtları, ürp adätlarını tolıǵı minän këräǵliǵ maǵaǵardä aǵıp çıkamız, elǵä tänitämız.
- 0601140102/70. bızdä şırın o:katlarımız yupķa, èneke qaymaǵdan çeväti, şunǵa oǵşāǵan oşä o:katlar...
- 0601140102/71. saymä säyamız, káştä tikámız köpirä:ķ, çarsı tikámız.

0601140102/72. çarsını emi...

0601140102/73. burun apamlar çarsı tikışar _akın.

0601140102/74. çarsı oğıl baħarımızdı belini makkam kış üçin tikılār _akın.

0601140102/75. yigitlārimizi belı bükilmāsın diydikān āma dōppi _yām
tikkāmmān dā...

0601140102/76. dōppi tikip közlārim köpirā:k aşındān yāş ākadı, yāħşı körārdim.

0601140102/77. “baħarımızdı başı āman bōsın” dıp dōppi tikip dōppi kiydirār _idik.

0601140102/78. “bellāri makkam bōsın” dıp belīgā makkam kīhp atlas çarsılārdı baylap
ōşā ürp adātlārimızdı tōlīgı minān kōllāp kuwatlap kēlāmız.

0601140102/79. endi ulārdı ħāzırğā çeyin üşlap kēlyāppız.

0601140102/80. yetti ātāmdı bilāmān.

0601140102/81. yetti ātām birinçi ātām şerbōtā, ēkkinçi ātām begāttā.

0601140102/82. undān kēyin kārāvay, undān kēyin buwa, undān kēyin bāban.

0601140102/83. abdimōmın, ēne kēyin rāsıl.

0601140102/84. yetitā ātāmı bilāmān çünki ātālārimız bizdı aşı kiçkināmızdēlā, “ādam
yetti ātāsini tāniş kērāk. yetti ātāsini tānīmāgān ādam ādammās” dır _idı.

0601140102/85. yetti ātā, ēneñ kēgin nēvārā, çevārā, begānā dır _idı.

0601140102/86. “nīmā üçin begānā” dıp savāl bēārdik dastırħandā gāplāşıp otırğandā.

0601140102/87. şū nārsālārdı köpirāg _aytārdı bābalārimız.

0601140102/88. sōrāsāk, “yetti ātā ötkāndān kēyin, begānā bōlāmız. ōşālār minān kudā
andā bōsā bōlāt” dır _idı dā.

0601140102/89. “sabābici:?” dısāk, “sabābi ōşāndā kaniylār almāşārkan. ōşāndā yetti
ātādān nāri begānā bilān kudā andā bōsā baħarı eşlik, aqıllıg, pāluwān, küşlig, tāzā
çıkadı” dır _idı.

0601140102/90. uñğā çeyin kız āhp, kız bērip bir birīgā aşındē kı _bōmāydı...

0601140102/91. “aşınçün yèttí âtäyní bil, yèttí âtädän kègín bègânäsän”, diğanı aşındän kélíp çıkadı.

0601140102/92. “yèttí âtädän kègín nímäğä bègânä” dısäk aşını aytıp tüşintirışär idí.

0601140102/93. èneñ kègín "başqa ulıttän kız ahp kız berıp māmılá kısâ bólö:rät" dır idí.

0601140102/94. sabäbini söräğändä "bâhârı aqıllıg, eşlik çıkadı. kânı almaşıp, óşälärdän zıdarövıy ädamlár binäğä kéládı" dıp aytışär idí.

0601140102/95. endí çeväti.

0601140102/96. çeväti dıp undí eláp... yâyäsiz.

0601140102/97. hamırdı yâyıp turıp enêke kaymağdı räsä: sipäp turıp enêke mandey kıhp óräp tändirğä yäpsezäm bóládı, óçäkka pişirsezäm bóládı.

0601140102/98. yupkadan başqaçärä:k.

0601140102/99. yupkağä ohşätıp yâyıp turıp unı öräysiz.

0601140102/100. enêke mandey kıhp yäsäysiz, kadimkıdey kıhp.

0601140102/101. enêke çekıştä çekäsiz, aşını çeväti diydí.

0601140102/102. kattıg bóládı lekín räsä çayğä sâgânizdä nâhatäkäm küşlig, niñayättä adamdı sâgliğı yäm faydä.

0601140102/103. tişlär üçin aynıhsä.

0601140102/104. tişläriz üçin mustahkäm bóládı.

0601140102/105. ène kègín yaş kélillär...

0601140102/106. hâzır men bır miñ tókkiyz yüz elligüçinçi yilı tuğılgammän, iyun ayıdä.

0601140102/107. altmış beşkä çıkıp kalamamı aşındä.

0601140102/108. enêke bızdıkilär farzäntlári tuğılgändä, kızlár turmuşkä çekıp birinçi farzänt bógändä, mení oşä enäm şundey qaräğän...

0601140102/109. kırhkün çatka yatkızğan, ekälä ayägımdı kötärıp.

0601140102/110. çüñki bala tuğılyätkändä bızdı Һammä müçälimiz böse:dikän dä.

0601140102/111. óşä Һar biri çay çayıǵa tüşiş këräg_ákän dä.

0601140102/112. şunı dáyım aytar_ídı, “dèn sò:tuǵıñǵa yähşi qarä, aşindey yät, Һazan kötärmä, súyug_ö:kattı köpiräk iç, eney tişläriñ pişşig bósın” dıp.

0601140102/113. mönö tişlar menı özımı tişım dä, Һammä tişlärim.

0601140102/114. "tişläriñ pişşig bólát" dıp makkanı Һoǵırıp turıp, menı Һoımgá sıqımlátıp, kègin tişımǵa çäynätär_ídı.

0601140102/115. "nimä üçin şundey kılas" dısäm, “tişläriñ pişşig_bólát” dır_ídı...

0601140102/116. endı bızdı enälárimiz aşinde kıhp qaräǵán dä.

0601140102/117. Һázır kızlárimiz uñǵa kömmidı, órämidı.

Kaynak Kişi No: 0601140103

Boy Adı: Kara-Konos

Kayıt Yeri: Özgörüş

Kayıt Tarihi: 19.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Mübarak Yusuphunova

İkamet Yeri: Özgörüş

Doğum Yeri: Özgörüş

Doğum Tarihi: 12.06.1961

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1978'den beri evli

Mesleği: Terzi

Öğrenim Düzeyi: 10.Sınıftan sonra 1 yıllık dikiş kursu

Dil bilgisi: Özbek

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan (1 yıl)

Anlatım Türü: Hayat Hikayesi, Halk Bilimi Ürünü

0601140103/1. yusupahunova mübäräk.

0601140103/2. bir miñ tóqqız yüz áltmıñ birinçi yilı tuğılgammän, ön äkkínçi iyundä.

0601140103/3. bir miñ tóqqız yüz yétmıñ säkkizinçi yilı dekabirdä turmuşká çıqqamman.

0601140103/4. bir miñ tóqqız yüz yétmıñ tóqqızınçı yilı óxtäbirdä köz yargammän, aşı yilı óglım bär.

0601140103/5. üştä óğıl üştä kızım bär menı házır.

0601140103/6. házır óğllarımđı ba:rını üyláp cäylä böldim.

- 0601140103/7. qızlarımı turmuşka çıkarı böldim hazır.
- 0601140103/8. ba:rı rasiyada hazır baħarım hammaşı.
- 0601140103/9. bittä qızı:m duhtirlikka oqıgán.
- 0601140103/10. undän kiçigini duhtirlikka oqıtıp qoydım, këncätäyimdi yäm.
- 0601140103/11. bittä öglimdi ãextirlikka oqıtıp qoygammän, beş yillik nımäga, oqıška.
- 0601140103/12. maskıvada işlemän dıp ħas këtvargán, baħarımı ba:rı.
- 0601140103/13. ãttä qızım ba:ı, nımä, oğıllarımı ba:rı oşagdä.
- 0601140103/14. özimdi ħocäyınım ba:ı, üydä.
- 0601140103/15. u yäm bır miñ toqkız yüz ellig ëkkinci yılgi, mëndän ön yaş kattä.
- 0601140103/16. turmuşımız yähşı.
- 0601140103/17. özım kambağalgä tüşkammän.
- 0601140103/18. hazır räsä yähşimiz, aħğaşkür.
- 0601140103/19. manä üylap cäylä böldik qızlardı yäm, baħardı yäm hazır.
- 0601140103/20. kattäni üylap çıkarıp qoygammız.
- 0601140103/21. bittä apäm dä aşı.
- 0601140103/22. bäreği kámpirdi ëkkinci ögli.
- 0601140103/23. bäreği meni apäm bóladi.
- 0601140103/24. hazır mayerdä yürğan meni apämiz bóladi oşa, ħazırğı kámpirçi.
- 0601140103/25. akámdı üylámästäñ ëkkı yıl burun turmuşka çıkķamman.
- 0601140103/26. akámdı këyin üylágammız dä.
- 0601140103/27. akám ottız ëkkı yaşıdä, üştä bałalıķ bógándän këyin ene këyin apendis bólıp ağrıp...
- 0601140103/28. içeği ırıp këtö:rgán dä...
- 0601140103/29. aşındän këyin akámçı...
- 0601140103/30. säxsän säkkizinci yılımı, säxsän toqkızinci yılmı ötkánıt tä akám.
- 0601140103/31. aşındä enëke men öglimdi, ëkkinci öglimdi apámga bėrgammän.

0601140103/32. â_parsäm yíglò:rdí, yíglò:rdí, haliği bālasıǵa süyānıp qālíp, èney èkkínçi óǵlımdı ilá:cím yók apāmǵa bèrgāmmız.

0601140103/33. kiçigini bèrsām kiçigim qaçıp kélardı, eñ kēncātāyım.

0601140103/34. èney kēyin óǵlımdı aħırı bèrgāmmız apāmǵacı.

0601140103/35. “çał kámpirǵa èrmāǵ bólíp yürsin dıp, aşıqqa bèrgāmmız. āǵırını yēñgil qıladı”. dıp.

0601140103/36. apāmdı tóqqıstā qızı bār dā, apāmdı aylántırıp aħı_yürö:rāmız aşindey qılamız bız.

0601140103/37. eñ káttası bār.

0601140103/38. bittā arāvāñǵa tüşkán, bittā ayu:ǵa, aħtāmǵa tüşkán.

0601140103/39. qaǵán hammāmız maşerǵa tüşkāmmız.

0601140103/40. türklardı bayhālvay tópıdān bólāmız.

0601140103/41. apām ātām díyqançılık qıladı.

0601140103/42. şa:h ékámız, savız piyāz ékámız, mākka ékámız, bedā ékámız.

0601140103/43. hāzır_ām dēhqançılık qılyāppız, māl_hāl bāqāmız.

0601140103/44. aprel āyıda kētadı.

0601140103/45. èneke şú bóyıça sentābirdi aħırlarıǵa kéladı.

0601140103/46. şú mínān qışı mínān özímız saǵıp içip qarāymız.

0601140103/47. sütini tártıp turıp qaymaǵını küydırıp saryāq qılamız.

0601140103/48. qatıǵ_üyitıp süzmā qılamız.

0601140103/49. şú mínān tırıxçılık qılamız.

0601140103/50. māldān a:nça pāydālanyāppız.

0601140103/51. özǵarıştı burun baştevā dıp qoyārit tā.

0601140103/52. maşettāmız bız.

0601140103/53. ātāmdı apası kırasnıy maydān bóladı.

0601140103/54. óşa ba:rı kırasnıy maydāgilār mínān qóşılıp tu:ǵan bóp kētāmız.

0601140103/55. yatká bèrgámmän kızlárímdí.

0601140103/56. kélíním ékkíz tuǵdí дә, âbardím.

0601140103/57. tuqkıçä bilǵánímız yók bız ħalıǵınıcı.

0601140103/58. ékkínçı bǵası ayǵı mínän tuǵıldı.

0601140103/59. çıqkandan kégín bız çomıltırämız bǵanı, yórgägle:mız. bîrär ħaptä özímız karäymız дә,

0601140103/60. dāmıllanı çakırtırıp kuǵıǵá âzan ayttırämız atını ayttırıp, tikká turǵızvǵıp.

0601140103/61. eney apasını üyidä "dām alıp késin" dıp kudaǵá cönätvărämız.

0601140103/62. ene kégín beşikká beláymız, ħalıǵı bǵanı.

0601140103/63. yu:ntıryátkándä cindey tuǵ saǵamız su:ǵá, eti kattıǵ bósın dıp.

0601140103/64. enêke kaynäm raĥmatlik bızǵá burun turpaǵdı ezdirıp turıp, tändirdi turpaǵını septirıp turıp, yǵlañǵaç kııp üstıǵá bǵanı yatkızıp bızǵá turpaǵdı ışkatardı badäninıcı.

0601140103/65. eney badäniǵá yün çıĥme:dikán tó:bä kıldım.

0601140103/66. menı bǵamdı aşindey kııp baqqan kaynäm raĥmatlixçı.

0601140103/67. yünı kám bolarқан дә bǵadäcı.

0601140103/68. badänidä, ayǵlaridä yünı kám çıqarkán дә turpak sepsäcı.

0601140103/69. kessäǵdı tändirǵá saǵıp pişirıp turıp, ezıp turıp eney sepadı.

0601140103/70. eney bǵanı arǵasını tıldirädi, pıská mínän.

0601140103/71. yelkásidän, pas tǵmandän kııp.

0601140103/72. menı üçinçı óǵlım tókkız mättä tilinǵán, qarä kan çıkat tä.

0601140103/73. biyerdä bǵr, kǵmpırlar tiladı.

0601140103/74. ırımıǵá, âz âzdän tilıp kóyät tä.

0601140103/75. atası tilinǵán bósä, bǵĥari yām tilinät tä.

0601140103/76. tilımmäǵán bósä adikałon mínän rassä si:pǵp täşäsöz bóło:rät tä.

- 0601140103/77. bala tuğılgándan óñ_kün, óm_beş kündän kèyín özi yíglaştı başladı.
- 0601140103/78. lávları köcáristı başladı.
- 0601140103/79. ènéke tildirışká macbur bólás tä.
- 0601140103/80. ırımıǵa ázǵınä ázǵınä tilí_beràdı.
- 0601140103/81. üç mättän, bómäsä beş mättän kıhp.
- 0601140103/82. kámäsä yèttí mättä, tókqız mättä tilínadı.
- 0601140103/83. kız bala_yäm, óǵıl bala_yäm tilínär_idi.
- 0601140103/84. bala èney èt alat tä.
- 0601140103/85. бір üç ayǵa dövir aşındè kıhnadı, ènéke káp kladı.
- 0601140103/86. unı yaşı ötíp kágán, karıǵán, kólí kaytıp kágán, kinnäçilik kıǵán, bóynıǵa áǵán kámpirlár tilát tä, har kim_äm tilö:rmäyt tä.
- 0601140103/87. köp tilip kóysä_yäm kántäláp káhşı mümkün, áǵrıp kladı.
- 0601140103/88. beş altı aylık bóǵandä balanı başını arkasıǵa ákarıp yol tüşıp kásä, közi kıhy bóp kámäsın dıp këmäǵa çıkkán birö:ǵa kırtırıp kóyadı.
- 0601140103/89. bala tuğılgándä tişı mínän tuǵılsä "börivây" dıp, "böri" dıp at kóyadı.
- 0601140103/90. birhılǵılardı tişı çıkıp kladı, birhılǵılardı tişini ónni ákarıp kladı.
- 0601140103/91. "öz atı özi mínän tuǵıldı" dıp "böri" kóyär_kán dä.
- 0601140103/92. birhılǵılardı kulaǵıdä ısıǵa bóp kladı, tumaǵa bólíp üzınçāǵa bólíp.
- 0601140103/93. èney atı " ısıǵa" yómäsä "artıǵ" dıp kóyıladı.
- 0601140103/94. kólidä, бір cayıdä artıǵı bósä_yäm şartıykan dä...
- 0601140103/95. rózädä tuǵılsä "rózivây", "róziĥan"; ĥayıttä tuǵılsä "ĥayıtvây" diydiyu.
- 0601140103/96. balası ótırmāǵán bósä birö:ǵa bérıp ırımını kısa balasını atını "sátkınây", "sátvıldı" kóyadı.
- 0601140103/97. kélín kégándä ot yaqıladı.
- 0601140103/98. ayāǵıǵa kóy sóyıladı.
- 0601140103/99. yüz aştı künü kóliǵa kaynätäsi, kaynäsı, ökıl_ätäsi un sálip töxtirädi.

0601140103/100. ökl átási küyow tãmândan yãrdãmçí átãgã õhşãp kãlarkãn dã.

0601140103/101. hãligí ortalã urış cãncãl bõsã yãm aşılãr bãsãrkãn dã, aşılãr yãrdãm bẽãrkãn, yõl kõrsãtãrkãn.

0601140103/102. tüşimmãgãndí tüşintirãrkãn kèlín mínãn küyowgã.

0601140103/103. endí birõ:ní bãlasíní bãla kış yãm kıyín dã.

0601140103/104. ançã mẽnãtí bõlát tã ulãrdi yãm.

0601140103/105. bittã kõydí pişirãmız.

0601140103/106. içex çãvağıní, hammãyógıní yuwíp, çãykap, içíní tãyállãp bıcı kılãmız.

0601140103/107. õpkãgã sût kuyãmız.

0601140103/108. kõydí õpkási bãru, aşınğã sût kuyãmız.

0601140103/109. birinçi õpkãní pũdãvãlíp turíp, kèyín içigã su: kuyíp, çãykap, tãzãlãp tãşãp ène kègín sût mínãn arkasídãn saryãgdí arãlãştıríp kuyíp turíp, èney ågzigã gõş tıķıp baylãp kõyãmız.

0601140103/110. kõydí pũtín pişirãmız.

0601140103/111. içeğlãríní ba:ríní ãlíp, tãzãlãp èney kãttã kãzañgã sãlíp pişirãmız.

Celal-Abad Bölgesi Metinler

Suzak ilçesi

Suzak Köy Meclisi

Blagoveşenka Köyü

Kaynak Kişi No: 0508080101

Boy Adı: Kallar

Kayıt Yeri: Blagoveşenka

Kayıt Tarihi: 21.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Tölönbay Baypolatov

Ikamet Yeri: Blagoveşenka

Doğum Yeri: Hocabat/ Özbekistan

Doğum Tarihi: 1922

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2007'den beri dul (1941 senesinde evlendi)

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi:

Dil bilgisi: Kırgız, Özbek

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan (10-11 sene)

Anlatım Türü: Türkler ve kendi hakkında

0508080101/1. türklár om_bır hıt on ékkí hıt türk bår.

0508080101/2. üştä törttäsíní bölímíní bilámän köpíní bilálmeymän.

0508080101/3. türklárdí endí tilí bır hıtu átí, nāmí har hıt bolar_akán.

0508080101/4. "kállár" diydi, "kärä konäs" diydi, "elämän" diydi, "yäpalağbaş", diydi, "qısä köz" diydi...

0508080101/5. bız kállardı urıǵıdamız.

0508080101/6. kállardı urıǵıdan şú yäñǵı dıyqanda, bułağbaşıda bär.

0508080101/7. bılagavəşenkada şú ɛxtämikı:n, üştelamız.

0508080101/8. kärä konäslär şú bır bəştämı: ontelä.

0508080101/9. kärä konäslär äziräk.

0508080101/10. yäpalağbaşlar mönöwı bəğävattä bär.

0508080101/11. kısä köz yäpalağbaş oşälär bär.

0508080101/12. kámpirim_äm türklärdän kállärdän_idi.

0508080101/13. maşı_yerlik bułağbaşılıǵ_idi.

0508080101/14. kır_бірinci yilı üyläñgámmän, bähärdä.

0508080101/15. men yigirmä bəştäydım, kámpirim on_ältidä boǵán.

0508080101/16. toyımdä kélindı tu:ǵaǵarım tüşirip kégán.

0508080101/17. u vahttä maşınä yoǵ_idı, at arävädä yär yardı aytıp tüşirip kégán.

0508080101/18. men özım bır kám yüzǵá kirdım.

0508080101/19. säkkız müçäldän öttım.

0508080101/20. on törttä bır tuǵışkán boǵámmän.

0508080101/21. beş kız, káganı oǵıl.

0508080101/22. apäm çevär_idi, atäm çarva mínän ötti.

0508080101/23. koy çarvasıda yürär_idi.

0508080101/24. ilkı pılkı bähmagán, naq koy mínän öttik.

0508080101/25. sağınǵa bəştä ontä mäl bolar_idi, minişká at bolar_idi lekín ilkı bähmagán.

0508080101/26. özımız sağıp içişká bır ɛxtä biyä kılar_idik, miniñ_yürişká üstä törttä at kılar_idik lekín köp, bır xüyır ékkı xüyır kımas_idik.

- 0508080101/27. paşakamlar minän billä yürüp billä turär idik.
- 0508080101/28. paşakamlar kārä üydä, kırğız üydä otirär idi, bız çadırdä otirär idik.
- 0508080101/29. har küni qoydı arqasıdän üştä, èxtä, törttä kékilig äti bārär idim.
- 0508080101/30. qazañgä sālıp, qaynätip billä yēr idik.
- 0508080101/31. örik güllägändä qoydı haydāp tākqa çıkıp küzdä qaytip kēlār idik.
- 0508080101/32. bāla çaka minän çıkar idik.
- 0508080101/33. kēlillār üydä turär idi.
- 0508080101/34. kaḥöz bāridä, kaḥözdä qoyını bāqar idik özimizdikini qoşıp.
- 0508080101/35. naq çarva minän yürdim.
- 0508080101/36. kētmän çappädim, kaḥözdä işlāmädim.
- 0508080101/37. tāzä su: içip, tāzä şamaḥda hayvāndı arqasıdä yürdim.
- 0508080101/38. apāmız tağdä qazañgä nān yāpār idi.
- 0508080101/39. sigirdi sāğıp sütti bētini qaymak kıhp āhı bēār idi.
- 0508080101/40. sütinı katık kıhp üyitār idi.
- 0508080101/41. kāpkā kuyār idik, süzmä kıḥar idik.
- 0508080101/42. yümälāk kıhp kurut kıhp kāpkā sāḥar idik.
- 0508080101/43. bīr kāp bīr kāp kıhp āp kēlip, kışı minän sēki:n ēzip içār idik, yēr idik.
- 0508080101/44. bāzār boğändä qoydän ap kēlip sātıp, bāzar üçärdi kıhp, ātkā yāki eşşākka yüxlāp, un pun kıhp yānā taqqa çıkıp kētār idik.
- 0508080101/45. pırönt vaḥtıda bīr bīrimizdi tānımāy qāldik.
- 0508080101/46. ba:ri tu:gaḥar askārgā kētti.
- 0508080101/47. acālī yētmāgān kēldi, acālī yētkān ölip kētti, körmāy qāldik.
- 0508080101/48. men askārdän kāp qāgāmmān.
- 0508080101/49. askārgā bārgānım yok.
- 0508080101/50. özi askārgā mēni çakıru:di.

- 0508080101/51. kaysi yiliykin...
- 0508080101/52. oşandä çeçellär kèlu:dí.
- 0508080101/53. yilí ésímdän çıķıp káldí.
- 0508080101/54. bír ömâr digán çeçen kèlíp kâgaz bèrdí.
- 0508080101/55. "maşinâ täyyâr, tēzdä bāräsän. askárgá âp kētāt". dídí.
- 0508080101/56. koydí täşláp koyíp...
- 0508080101/57. koľımdä täyäg bārıdı ...
- 0508080101/58. ketyätsäm rayıs badälíp üyidän çıķıp kelyätkänäkän.
- 0508080101/59. koľımdägi kâgazdı okı:bı okıp yırtıp, su:ga âkķızvardı.
- 0508080101/60. "saľdattı bāhyäpsän, birgättı bāhyäpsän, işini kılõ:r", dıp...
- 0508080101/61. oşä vahtıdä rayıslarım küşligäkän, menı âp káldı.
- 0508080101/62. buľağbaşıda tokķız yäşärgäçämı, on yäşärgäçämı yäşädım.
- 0508080101/63. kēyin kırğıstāndä yäşädım.
- 0508080101/64. bāylardı ba:rını orıslar haydāp kētkän.
- 0508080101/65. māl koylarımızdı âhp, âtämdı turmāga haydāp kētkän.
- 0508080101/66. âtām on êkkı yil digāndä kēldı mırhāptān.
- 0508080101/67. on êkkı yilgäçä apām bāhtı menı.
- 0508080101/68. on êkkı yil digāndä âtām kēldı.
- 0508080101/69. eney menı âtām koľlap káldı.
- 0508080101/70. yāş vahtımdä âp kētip kâgān koylarımızdı, mālharımızdı, tüyälarımızdı sūrıp haydāp.
- 0508080101/71. âtämdıyam haydāp âp kētip kâgān.
- 0508080101/72. bāylardı haydāp kâgān dā.
- 0508080101/73. ilgāri türklardı ba:rı elā bāyıdā dā.
- 0508080101/74. hāzırām bāyı bār türklardı.
- 0508080101/75. âtım tölāmbāy.

0508080101/76. Һәлмәрзә диған акәм өлп қаған әкән.

0508080101/77. ошәндән кәйн мен туғылған әкәммән.

0508080101/78. әнәкә, "Һәлмәрзәни оннини Һудә бәрдә, тәләп қалдә", дп "тәләмбә", дп қойп қойған әкән әтәмдә.

0508080101/79. йәһшә мәхмән аш әстәгә йәмән мәхмән гәп әстәгә.

0508080101/80. бәшәңиз тәштән босин бәләм, раһмәт.

Suzak İlçesi

Suzak Köy Meclisi

Canı-Dıykan Köyü

Kaynak Kişi No: 0508080301

Boy Adı: Kallar

Kayıt Yeri: Canı-Dıykan

Kayıt Tarihi: 21.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Anar Osuyeva

İkamet Yeri: Canı-Dıykan (Töş)

Doğum Yeri: Bulakbaşı/ Özbekistan

Doğum Tarihi: 1915

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali:

Mesleği: Ev hanımı

Öğrenim Düzeyi: 2. Sınıf

Dil bilgisi: Kırgız, Özbek

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan (3 yıl)

Anlatım Türü: Kendisi ve köyü hakkında, Halk edebiyatı ürünü

0508080301/1. özím bułağbaşídä tuğılğammän.

0508080301/2. ilím bahıķ.

0508080301/3. türklárdı kállar tópıdän bólámän.

0508080301/4. bırıncı kállardän bólámız bız.

0508080301/5. mäydä kállar, tázä kállar dıp kóyädı bızdı, aşı bułağbaşídä.

0508080301/6. mäydä kál başka tâzä kál başka bôládí.

0508080301/7. kállár özbeyiständä bułağbaşídän täşkarí âyımķışlágdä bär.

0508080301/8. ķırğiständä köp.

0508080301/9. biyerdí "töş" dıp ķóyädí.

0508080301/10. adírdí täğí bóğání_çün töş dıp ķóyädí.

0508080301/11. bi_yäğímiz adır dä.

0508080301/12. bízdi vahtímiz yämän vahti:ykán.

0508080301/13. ķımmatçılığ_bóldí, açarçılığ bóldí.

0508080301/14. bóy yetkán kız vahtímizdä zăğarä nân yedik, atälä iştik, ķóy bāhtik, tawdä taştä yürdik, māl bāhtik, ķóy bāhtik, aláygá bārdik, yäylöwlarǵa bārdik, mēxnāt mīnān yürdik.

0508080301/15. u vahttä kaḥözdi ķóyini baķar_idik.

0508080301/16. özímizdi ķóylar endilä bólyaptí.

0508080301/17. u vahttä ķóyiñ sāl köpāyıp ķasā_yām xōķimāt tēxşirār_idi, tälāp āvālar_idi.

0508080301/18. mēni ā_bārip ķamaḥ_am ķóygán, eķki ķóyim mīnān ķošıp.

0508080301/19. "sen nímä ķıldiñ?" du:dí, "men óğillik ķımadım", dıdım.

0508080301/20. "kaḥözdi ķóyini baķu:dım, mēñgá bīr yiğirmätä ķóy tēgdí", dıdım.

0508080301/21. erim ölip ķālu:dí ķaynāgam ķirí_bardı.

0508080301/22. "nímä ķılasān bunça eķkíni, bunça ķóydí?" du:dí, "yēymān", dıdım.

0508080301/23. "óğillāp ķēgánım yóğ", dıdım lekín yāḥşılığ_ām kördik.

0508080301/24. şunçāğā çıķıp āğrımādik.

0508080301/25. endi mōnō kırkķa ķıḥmey, ēllikkā ķıḥmey zārmandä ķılyaptí.

ķatar ķatar tāḥlar

ķatarlāşadi kállár.

yänidä şırvanı yók

kıtıgláydı bu kállar.

ķarä tawdı aylanıp köç kéladı

ķarä yórğa sèlkílláp bós kéladı.

ķarındaştän ayrılğan yämän èkán

ķarä közdän möltiräp yaş kéladı.

Suzak İlçesi

Suzak Köy Meclisi

Sadda Köyü

Kaynak Kişi No: 0508080501

Boy Adı: Kara-Konos

Kayıt Yeri: Sadda

Kayıt Tarihi: 22.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Abdırzak Hacı Mamataliyev

İkamet Yeri: Sadda

Doğum Yeri: Hocabat/ Özbekistan

Doğum Tarihi: 1928

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2007'den beri dul (1956 senesinde evlendi)

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi: Okula hiç gitmemiş

Dil bilgisi: Türk

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Kırgızistan

Anlatım Türü: Sohbet (Bölge, bölge halkı ve geçim kaynağı içerikli)

Kaynak Kişi No: 0508080502

Boy Adı: Kallar

Kayıt Yeri: Sadda

Kayıt Tarihi: 22.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Bekcan Taşpolotov

İkamet Yeri: Caşasın/ Suzak

Doğum Yeri: Caşasın/ Suzak

Doğum Tarihi: 1982

Cinsiyeti: Erkek/ 35

Medeni Hali: 2004'den beri evli

Mesleği: Türk - Ata Derneğinin Celal - Abad Temsilcisi

Öğrenim Düzeyi: Celal - Abad Teknik Enstitüsü

Dil bilgisi: Kırgız, Özbek ve Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Kırgızistan

Anlatım Türü: Sohbet (Bölge, bölge halkı ve geçim kaynağı içerikli)

0508080501/1. mō: tawlarǵa barsañız yerdı atı bār.

0508080501/2. aḥ saḳaḥardan soräsäk aytarıt tä.

0508080501/3. biyerdän kättä baylár ötkán.

0508080501/4. oşalár yäylöw qılvágán.

0508080501/5. oşanı nâmídä qágán.

0508080501/6. mō: aḳ eşşägdä bır bay yäşär_äkán.

0508080501/7. u baydı...

0508080501/8. u vaḥtídä endı u_yerǵa tüyä çıqalmeyt tä.

- 0508080501/9. eşşäg mínän át mínän ap_çıkadı.
- 0508080501/10. yük pükí mínän âk eşşäg bär_äkán, yúmäláp kètkán_äkán.
- 0508080501/11. oşändän âk eşşák bop kágán_äkán.
- 0508080501/12. mō: sâzdä bîr eşänälî digán yer bär.
- 0508080501/13. "bu, nímägä eşänälî?" digán dısä aytkán_äkán dä.
- 0508080501/14. "bîr ilgárí oşçı ötkán_äkán, kättä oşçı. bîr mağallánî u kiyig áti_bèrip bākar_äkán, kiçinā mağallánî. u oşçı aligí bîr kiyigdí átsä, kiyik çälärä:k oş tékkán_äkán. uní arķasídän ku:p kètyätip, oş tàyip sâygá yúmäláp kètkán_äkán. oşän_çün eşänälî dıp koygán_äkán".
- 0508080501/15. ħaligí oĥlavāgán_äkán dä.
- 0508080501/16. u vaĥtídä miltík bomäs_ídî.
- 0508080501/17. şî:rāgdan miltíg bolár_ídî.
- 0508080501/18. xökímättî sínäyperî bāru, şūñgā oĥşätip sâyip koyıp tēvāsídän dārí kuyār_ídî.
- 0508080501/19. oşā miltígdāgí okı átilip kètip özigā oş tàyip sâygá yúmäláp kètkán_äkán.
- 0508080501/20. oşän_çün eşänälî dıp koygán_äkán.
- 0508080502/1. davāñgā çıkıp kèldím kēçä, bāleñizdí kördím.
- 0508080502/2. çadırdí bērí paskā tüşirgán_äkán.
- 0508080501/21. urimbāşká bārdimî?
- 0508080502/3. urimbāşká bāríp aydār akánî bālasídä koylárím bār_ídî .
- 0508080501/22. ót kandeý, ót?
- 0508080502/4. yāĥşiykán.
- 0508080501/23. kırdí arķasídä ót yāĥşî.
- 0508080501/24. küñgáyçı?
- 0508080502/5. küñgáy kúridí.

0508080501/25. həydərdəmi qoyın?

0508080502/6. yo:k. özimdə qoyım kögərttə biyil.

0508080501/26. kögərttə kimə qoşkənsən?

0508080502/7. kögərttə mənəwə kızıl bayraqdəgi həyitkuş digən çaldı...

0508080502/8. həbibillə akə bər idə, oşəngə qoşu:dım.

0508080502/9. ötip kətti u kişə yəm, endə bəharə bər.

0508080501/27. ulardə yəyləwə yəhşə də.

0508080502/10. hı: yəhşiykən.

0508080502/11. kögərt yəhşiykən urimbəşkə qarəgəndə.

0508080502/12. kızıl su: kögərt yəhşə ekən.

0508080501/28. kögərttə, kögərtti e:n təvəsədə, bər saymalu: təş digən bər aziz yer bər.

0508080501/29. xış körgəllərinə yoğmı, müyüzlərdə sürəti yəm bər.

0508080502/13. yoğ yok mən oşə ahstən kördim.

0508080502/14. qatdamə digən yerigə bərdim.

0508080501/30. dünyədə nımə yəngilik çıqqan bosə, oşə təşkə çekilip qalar ekən.

0508080501/31. təş əm özi manə şundəqə qəpkərə təş tə, yəpaləq.

0508080501/32. qəldə yəsəlgəndəqə yəpaləq.

0508080501/33. ajdərhanə sürəti bər, samalyottı sürəti bər, raketəni sürəti bər.

0508080501/34. dünyədə qandey quraş çıqqan bosə oşəni rəsimi bər də.

0508080501/35. endə bə:z u vaxtidə zaman qatırən zaman idə,
oqıyalməgəmmiz kəhəzde qoyini bəkip.

0508080501/36. qoyçilər endə bəhar oqıyalməgən də, ilimsiz bop qəgəmmiz də.

0508080501/37. endə körgəllərimiz eşitkəllərimiz qulağıımızdə qəgən də.

0508080502/15. kəyin arəpçə oqıgənsmi?

0508080502/16. ilimdə qayəgdən örgənvəgənsiz, yə uqıp turip yətləvəgənsmi?

0508080501/38. mən özim ələ yət qılvəgəmmən bunı bə:rinə.

- 0508080502/17. türxti pamyäti âlmazday bołat tä, kördiymi?
- 0508080501/39. ilgári ancändä bîr töräm digân âdam bâr_îdî, töräm_îdî.
- 0508080501/40. oşâ âdam manaşındağa masälâni câ: köp aytâr_îdî.
- 0508080501/41. u masälâ türkiy tîlidägi kitâplârdâ yazılğan_âkân.
- 0508080501/42. bu arâplârdâ arâpçädâ bundağa masälâ yok.
- 0508080501/43. arâpçâni oqıgallâr yahşı masälâni bilmäydî.
- 0508080501/44. mō: hâzirgi oqıgallâr yahşı masälâni bilmäydî arâpçâni oqıp
koyō:rgâm_minân.
- 0508080501/45. u masälâ kitâp türkiy tildâ yazılğan_âkân.
- 0508080502/18. mō: kuman akâdâ bâr_âkân.
- 0508080501/46. kuman akâdâ bâr_îdî, kumandâ bâr_îdî.
- 0508080502/19. cümâ küni cümädän kèyin nurmamat akâ âlıp kitâpîni oqıydıkân.
- 0508080502/20. mō: kuman akâdâ bâr_âkân masälâ kitâp.
- 0508080501/47. kuman akâdâ bâr_îdî , kumanda bâr_îdî .
- 0508080502/21. kèçâ cümâ küni cümädän kèyin âlıp kitâpîni, nurmamat akâ oqi:dıkân.
- 0508080501/48. nurmamat êndî çälärä:g_dâ u.
- 0508080502/22. çälärä:g_dâ êndî.
- 0508080502/23. êndî nîmâ kitâpliğîni bilmädîm dâ men.
- 0508080501/49. düdülânî:b_oqi:dî.
- 0508080502/24. düdülânî:b_oqi:dî birøk tüşîn_âldîk.
- 0508080502/25. masälâ kitâp_âkân u, târih dıppân men.
- 0508080501/50. om_bîrîncîdägi ötîp kèttiýu dıyқан қарі, mēnî aşnām_îdî.
- 0508080501/51. oşâ türkiy kitâptî oşâ oqır_îdî.
- 0508080502/26. töştägi dıyқан akâmi?
- 0508080501/52. hı:... anâşî.

- 0508080501/53. adam atämizdän tä: ahırǵı payǵambärimiz muḥammät mustafa payǵambärimizǵaça ötkän payǵambärlardı nımälari bar_äkän ulardä, ḥadisi bar_äkän.
- 0508080501/54. qaysı payǵambärlarǵa qandaqa mocizä berilǵan, qaysı işti qılǵan payǵambärlar, oşanı ḥammäsi aşı türkiy tıldäǵı kitäpidä bar_äkän.
- 0508080501/55. ular aräpçä dä yāzilmey qāǵan_äkän.
- 0508080501/56. ilǵarǵı vaḥtıdä aräpçädän türkiy tilı küşlig boǵan dä.
- 0508080502/27. küşlig boǵan_äkän toǵrı.
- 0508080501/57. oşan_çün yer yüziǵa maşı türkiy tilidä kētkän dä yāzuv.
- 0508080501/58. ilǵarı türklär küşlig boǵan.
- 0508080502/28. ötkändä aḥ saḳaḥardı çaqrıp bittä qoy soyıp çay berudik.
- 0508080502/29. täwim ayniyäpti dıp barmäpsiz.
- 0508080502/30. "camaḥ akani ap_kēgilä" dısäm u_yäm yog_akami:
- 0508080502/31. önö ḥaḥmıš akani ā_barǵan_äkän cüdä: nastrēnyämizdi tüşirdi u.
- 0508080501/59. men baraḥmadım.
- 0508080502/32. ene keyin bir yāñgilik.
- 0508080502/33. ötkändä bişkekka barıp keldim.
- 0508080501/60. pişkekka?
- 0508080502/34. bişkekka.
- 0508080502/35. täriḥçilär minän otiri:p ğaplaşıp keldim.
- 0508080502/36. amir temirdi vaḥtıdä türkiy tildä yāzilǵan kitäp bar_äkän.
- 0508080502/37. amir temir dastanı digän kitäp bar_äkän.
- 0508080502/38. ğoroǵlı dastanı, alpamış dastanı, manas epösi digän bar_u...
- 0508080502/39. manä qurmanbek epösi digän...
- 0508080502/40. oşañǵa oḥşǵan amir temir dastanı digän bar_äkän.
- 0508080502/41. birøk şu vaḥtkä çeyin eç bir tilǵa qotärilip çilhmapti.
- 0508080501/61. yusip aḥmät digäni_yäm bar.

- 0508080502/42. amír tèmírdí kítäpíni eç çıķarmäġán_äkán.
- 0508080501/62. amír tèmírdí kítäpíni çıķarmäġándí sabäbí, türkiy nímälárdän çıķķan dä, türk avládídan çıķķan.
- 0508080501/63. türkiy tıl bosä yoķatışķá ħaräkát kıġán.
- 0508080501/64. manä ħalıġí añġliçällár nímäni bäsíväġándä, indiyäni bäsíväġándä...
- 0508080501/65. ħalıġí türkiy tıl dä bábiri:lár, oşanı avládí bosä ħammäsini öldirö:rġán_äkán.
- 0508080501/66. bábírdí avládí bosä öldiríp yoķ kıtvárgán_äkán dä.
- 0508080501/67. şúni siňġarı sayuz vaġtídä_yäm türk millátí...
- 0508080501/68. men bırıncı paspírt äġánímdä, "kak familyä?" dídí.
- 0508080501/69. "a: pılançı, mammadali:yıp". dıdım.
- 0508080501/70. "kaköy pa natsiyäalnöst?" dídí.
- 0508080501/71. "türk", dıdım.
- 0508080501/72. aççıġı çıķıp kèttí.
- 0508080501/73. bír mayör bär_ídí, küli:p koydı.
- 0508080501/74. undän sorämeydikán.
- 0508080501/75. "ħa bułar türk, u türkiyägá қоşılmäydí, eşmät taşmät" dıp tüşintírdí.
- 0508080501/76. oşä mínän eney indämäy kıldí.
- 0508080501/77. bızdı yáman körär_ídí.
- 0508080501/78. özdí yámaġasāñ, yattí mēxri kötäriládí.

Suzak İlçesi

Barpı Köy Meclisi

Türk-Maala Köyü

Kaynak Kişi No: 0508091601

Boy Adı: Kuvakalmak

Kayıt Yeri: Türk-Maala

Kayıt Tarihi: 22.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Adaham Hacimatov

İkamet Yeri: Türk-Maala

Doğum Yeri: Türk-Maala

Doğum Tarihi: 1939

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1966 yılından beri evli

Mesleği: Şoför

Öğrenim Düzeyi: Sürücü eğitimi

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Kırgızistan

Anlatım Türü : Aile hikayesi

0508091601/1. men şopirlik kıldım.

0508091601/2. ekıskvatır haydädım, tıräxtır haydädım, kėyin dıykançilik kıldım.

0508091601/3. tən ävam pākāt ilkı bılán_älä ötkán, çarvadä.

0508091601/4. üyır üyır ilkı bāhtı.

0508091601/5. ləlín kalxözı dıp qoyär_ıdı, ömırını aħırığaçä aşerdä işládı.

0508091601/6. ləlín ördənimi:, aşındağa ördən âldı digán gáp_äm boğan.

0508091601/7. tən âvamdı bālası yigirmä êkkı yıl qoy fèrması boh_ışládı.

0508091601/8. şú yıldı içidä ottız beş qorö:ğa yetti qoyları.

0508091601/9. fèrmanı boşätyätkändä bittä qoy_äm rastırat bomädı.

0508091601/10. cüdä: yähşı işládı.

Kaynak Kişi No: 0508091602

Boy Adı: Kallar

Kayıt Yeri: Türk-Maala

Kayıt Tarihi: 22.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Bek Kambarov

Ikamet Yeri: Türk-Maala

Doğum Yeri: Türk-Maala

Doğum Tarihi: 1937

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 1965 yılından beri evli

Mesleği: Şoför

Öğrenim Düzeyi: Sürücü eğitimi

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Kırgızistan

Anlatım Türü: Kendi hakkında

0508091602/1. şopırlıgdı püttım.

0508091602/2. şopırlıgdı pütvålíp şú mínän tırıxçılık kıldım.

0508091602/3. armiyädä tör yılça yürdım.

0508091602/4. u maħatdä üç yildän âşık hızmat kılardık.

0508091602/5. kéc üylándım.

0508091602/6. paspırttä türkmän.

0508091602/7. on bāla, kırk nēvärä bār.

Suzak İlçesi

Saypidin Atabekov Köy Meclisi

Türk-Abad Köyü

Kaynak Kişi No: 0508130101

Boy Adı: Kallar

Kayıt Yeri: Türk-Abad

Kayıt Tarihi: 22.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Öktam Hocahmatova

İkamet Yeri: Türk-Abad

Doğum Yeri: Özbekistan

Doğum Tarihi: 1928

Cinsiyeti: Kadın

Medeni Hali: 1998 yılından beri dul

Mesleği: Çocuk bakıcısı (Kalhoz Gündüz Bakım Evi Çalışanı)

Öğrenim Düzeyi: 3. Sınıf

Dil bilgisi: Özbek, Kırgız, Rus

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan, Kırgızistan

Anlatım Türü: Kendi Hakkında

0508130101/1. içkâri kîr, çaydân kaytârip kuy.

0508130101/2. nâñgâ qarâ kızım.

0508130101/3. burun kız âhp kız bergeándä räsä yetti âtâsını, tãx tüğini, urıgını
súristirärdi, hãzır unde:mäs.

0508130101/4. bíz yetti kız _idik.

0508130101/5. çâlm şú yêrdeylâ işlârdî.

0508130101/6. kaḥòzdâ su:çî boḭdî, koyçî boḭdî.

0508130101/7. özîm kêtman çâptîm, bâḥçâ boḭdîm.

0508130101/8. on sâkkízîmdâ turmuşkâ çîḥtîm.

0508130101/9. korgan tèvädân şú_yäḳḳa êrgâ bérîşkân.

Suzak İlçesi

İris Köy Meclisi

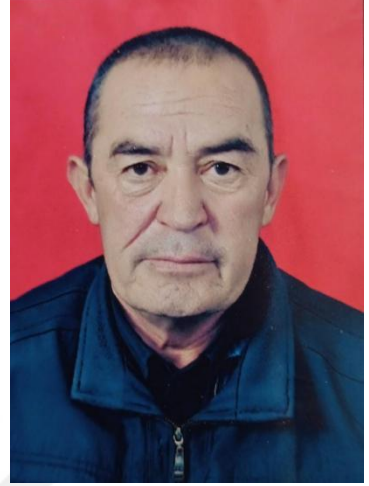
Ladan-Kara Köyü

Kaynak Kişi No: 0508110101

Boy Adı: Kara-Konos

Kayıt Yeri: Ladan-Kara

Kayıt Tarihi: 21.08.2017

Kaynak Kişinin

Adı ve Soyadı: Akramacı İskanaciye

İkamet Yeri: Ladan-Kara

Doğum Yeri: Hocabat/ Özbekistan

Doğum Tarihi: 1963

Cinsiyeti: Erkek

Medeni Hali: 2000 yılından beri evli

Mesleği: Çoban

Öğrenim Düzeyi: 4. Sınıf

Dil bilgisi: Türk, Kırgız

Yaşadığı Başka Yerler: Özbekistan (3 yıl), Kırgızistan

Anlatım Türü: Aile hikayesi

0508110101/1. ƙără ƙonäs urıǵını içidä ƙazaǵoǵı dıǵan topı bar.

0508110101/2. hâzırǵı davırdä üç rësrepublikada yâşâyaptı.

0508110101/3. mō: ƙırǵıstandä...

0508110101/4. ƙırǵıstandä biyettä mōnōwı caǵavattä, caǵavattı ƙără_âlmasıdä, oştı
óttız_ädırıdä, ƙurvañ_ƙărăsıdä, ƙurşápıdä bar.

0508110101/5. uyām bızdān.

0508110101/6. özbeyistāndā bār, hocāvattā.

0508110101/7. ēney k̄azağıstāndā bār, kēnes digān yēridā.

0508110101/8. k̄azağıstāndāgilār biyerdān kētişkān, āltmıŋıncı yilı tuğılgān bāħar.

0508110101/9. ēndı bızdı urıǵlar mandey kōhdā bār boħp yāŋāgān dā.

0508110101/10. rēvalyutsiyā kēlıp kulaķķa tārtnān ħammāsını.

0508110101/11. "pālançı" dısā pālančını ā bārıp kamaǵān.

0508110101/12. "pustānçı" dısā pustānčını ā bārıp kamaǵān.

0508110101/13. ŗındān ēnēke bızdıkilār yigirmā tokkızıncı yildān başlap k̄açā başlaŋkān.

0508110101/14. aħırı ēney öttiz yēttinçı yilı ötkān ħıtayǵā.

0508110101/15. u yāķķa bārıŋıp, u yāǵdā yāŋāŋıp, u yerǵā, "çıķıŋ türkistān" dıp nām bērgān.

0508110101/16. ēney kandeıdır bır tōpālān mınān bunı yāvıp tāŋlaǵān.

0508110101/17. ēndı ħıtaydā "çıķıŋ türkistān" dıp sıtatus bērilgān dā.

0508110101/18. ēney u yerdān ēllig bēŋinçı yildān biyāķķa k̄aytā başlaǵān.

0508110101/19. aħırı ēllix säkkızıncı yilı ēsser mınān ħıtaydı çēǵārāsı yāpılǵāndā bızdıkilār ötiپ kēgān.

0508110101/20. bittā kāttā akām mınān bittā ayām aŋāgdā tuǵıħp kēgān.

0508110101/21. men ŗú yērdā tuğılgāmmān.

0508110101/22. ātām ām biyāgdā tuğılgān.

0508110101/23. ātām biyāgdā tuǵıħp uyāķķa bārgān.

0508110101/24. kēgin ēney biyerdā özbeyistāndā yāŋāp āltmıŋ āltınçı yilı kırǵıstañǵā ötkāmmız tırıxçılık kıǵanı.

0508110101/25. özbeyistāndā hocāvāt digān yērdā, hocāvattı mälāy digān yēridā yāŋāp turıp, ēney tırıxçılık kıǵanı kırǵıstañǵā ötiپ ēney ŗú yērdā k̄ap k̄aǵāmmız.

- 0508110101/26. êkálá akám aşğdä okıp aşğdäışláp kâp kâhıştı.
- 0508110101/27. hâzır ular taşkëndä.
- 0508110101/28. âtämlär bızdı tu:ğallar köpçılığ bohp kaçıp ketyätsä...
- 0508110101/29. âtämlär rahmatlik aytı bërär idı.
- 0508110101/30. êrgäştämğä yâkın yetip kagändä bır adam kélip...
- 0508110101/31. kèyin bilsäk u cânıvek kâziykân.
- 0508110101/32. ât pätı mınän askâr paskârı mınän ketyätkân äkân.
- 0508110101/33. yänidä bır ayälı bâr äkân dä...
- 0508110101/34. êkkınçı ayälı, yaşırä:k...
- 0508110101/35. apämdı apäsini, enämdı çağırıp, "nımäğä ketyäpslär?" dıptı.
- 0508110101/36. bızdıkilär, "bâla çaқанı bakkanı ketyäppiz", dısä "bızğä êrçimägilä, bız âhtı adamımız. bızdı kélip âtip këtädı, arqamızdä atıryät ku:b yüriptı. bâla çaқанı bölip kagtıla", dıp taşap këtıptı.
- 0508110101/37. taşap këtândän äz alä vaht ötkândän kèyin arqasıdän atıryät kélip, bızdıkilärdı tälöp këtıptı.
- 0508110101/38. lekın u yerdä pateriyä bomäğän.
- 0508110101/39. bittä âtamlärdän âldın bır sarkâr digän âvamız atıryätkä ât bërmäy koyğanıdä, atıryät âtip koyğän äkân, "ât bërmädi" dıp.
- 0508110101/40. şunday kılıp âtamlär u yäğdä öttiz yıl yaşşıp keldı.
- 0508110101/41. öttiz yıl yigirmä beş yıl yaşädik digän.
- 0508110101/42. endı uyäğdä yäm bır âtä kâp këtân.
- 0508110101/43. âzir bır ellik âltmışkâ bırıp kagändır.
- 0508110101/44. bır kârimâhın digän âvamız bâla çaқası mınän kâp këtân.
- 0508110101/45. u yerdäğı türklär mınän bi yerdäğı türklärdı aräsıdä âzir sıviyäz bâr.
- 0508110101/46. bi yerdä, âzir türk mahalläğä bırıp kégän kişilärdän kaçkın akä digän kişı bâr.

- 0508110101/47. oşä türk maḥallädä tuǵıhp kıtaydän kégán kışi.
- 0508110101/48. yoł açılǵandä, egemendü:lük bohp yoł açılǵandä sırazu bārgán kışi dä.
- 0508110101/49. biyerdän bārip, aşerdäǵi türklardı körıp qaytkán.
- 0508110101/50. aşındä madāş akánı bır si:nisini körgán_ākán...
- 0508110101/51. qap kėtkán_ākánu bır quwaqálmakqa tēyip.
- 0508110101/52. kárimâñıǵa tēygámmi acārgá tēygámmi qap kėtkán_ākán dä.
- 0508110101/53. türkávattä tu:ǵaḥarí bār.
- 0508110101/54. qaçqın aká_yām aşāgdä tuǵıhp kégán.
- 0508110101/55. dıyqan qarí aká_yām oşāgdän ótíp kégán dä.
- 0508110101/56. dıyqan qarí quwaqálmak, gıramatnıy kışi bogán.
- 0508110101/57. maşerdäǵi türklardı átını yazıp familyasını yazıp dākímentálnıy ıtay mınān mandey atnaşeniyä kıp turǵán dä endi.
- 0508110101/58. endi bızdıkilár_ām māl dúnyasını taşlap kégán u yāqqa.
- 0508110101/59. xiç nársä ap kēmāǵán.
- 0508110101/60. unı ene kēyin ökmätká ötkizi_bėrgán.
- 0508110101/61. ötkizi_bėrgandä xökímät bularǵa yazı_bėrgán qohǵa, ıtaydı xökímäti.
- 0508110101/62. qaǵazdı bular vaḥtı kėlíp yoqatqán.
- 0508110101/63. yoqatıp kėǵın ene kēyin başqattın tırıxçılık kıhşıp, tohsān ekkinci yilí egemendü:lük bogándän kēyin ātām bārdi ıtayǵa.
- 0508110101/64. bārip qaǵassız_älā bārip oşerdä urıh_tu:ǵaḥarǵa yólıkıp, qayer qayerdä yāşāǵallardı körıp eney, "ḥaqımdı bır súriştirey" dıp bārädí.
- 0508110101/65. ātām işlāǵandä bır qazaǵ bogán_ākán, sėrsenbay dıǵán.
- 0508110101/66. şunı tawıptı.
- 0508110101/67. qarı:p qaǵán_ākán.

0508110101/68. tǎpǐ bǎrǐp ǒzǐnǐ tǎnǐtǐp ǔçrǎşıp aysǎ, "madǎş" dǐptǐ, "sǎnǐ dǎkǐmentǐñ pǎlançı ǒ:dañǵǎ ǒtǐp kǐtkǎ:n", dǐptǐ.

0508110101/69. rayǒndǐ ǒ:dan diydǐkǎn.

0508110101/70. "oşǎ rayǒnda, ǒ:danda sǎnǐ dǎkǐmentǐñ", dǐptǐ.

0508110101/71. u yerdǎǵǐ tu:ǵaǵǎrdǐ ǎrçǐtǐ bǎrǐp, qarǎp tǎptǐrǐptǐ.

0508110101/72. bittǎ familyǎ "ǎrgǎ:şıp" boǵp yǎzǐlgǎn nǎrsǎ "s" bop qǎptǐ, "sǎrgǎşıp" boǵp yǎzǐlǐp qǎptǐ.

0508110101/73. sǎrgǎşıp ǵaydǎr dǐp yǎzǐlgǎn ǎkǎn.

0508110101/74. ǎney unǐ tǎwǐp kǎyǐn ǵammǎyǒǵdǐ sǒrǎptǐ.

0508110101/75. "qançǎ nǐmǎñ bǎr ǐdǐ?" dǐp...

0508110101/76. ǵammǎ tǎpşǐrgǎllǎrǐ ǎtǎmdǐ ǎsǐdǎ bǎrǐdǐkǎn.

0508110101/77. ǎtǎm bǐrmǎ bǐr aytǐ bǎrǐptǐ.

0508110101/78. "mançǎ koy, mançǎ ilkǐ" ǒtkǎn dǐp.

0508110101/79. qarǎsǎ toǵrǐyǐkǎn.

0508110101/80. ǵammǎ tǎpşǐrgǎn nǎrsǎlǎrǐ ǎtǎmdǐ ǎsǐdǎ bǎr ǐdǐ:kǎn.

0508110101/81. ǎllǐx sǎkkǐzǐnçı yǐlǐ ǒtkǎn bosǎ toǵsǎn ǎkkǐnçı yǐlǐ bǎrgǎn qaytǐp.

0508110101/82. qarǎsǎ toǵrǐ.

0508110101/83. şunǐ puǵnǐ bǎrgǎndǎ ǒ:dandǐ ǒzǐnǐ puǵ yetmǎy qǎǵǎn ǎkǎn dǎ.

0508110101/84. oşǎ bǐzdǐ tu:ǵaǵǎrdǐ bǐrǐnǐ bǎñkǐ bǎr ǎkǎn dǎ.

0508110101/85. "mǎñǵǎ ǒtkǐz bǎrǐ:ñ, men bǐ yǎǵdan bǎrǎmǎn" dǐp ǎney bǐzdǐ puǵdǐ bǎrǐp ǎtǎmdǐ cǒnǎtvǎrgǎn ǎkǎn.

0508110101/86. puǵdǐ ap kǎǵǎn.

0508110101/87. toǵrǐ çıqqǎn ǔçǐn bǎrgǎn, bǎz qǎǵaz ǎlǎ bǎrgǎn.

0508110101/88. bǐ yǎqqǎ kǎǵǎndǎn kǎǵǐn...

0508110101/89. tǎşkendǎ bittǎ bǎlasǐ bǎr ǵǎcǎkbǎr dǐp, ǵǎzǐr ǎm bǎr.

0508110101/90. u kǎǵǎndǎn kǎyǐn ǒtǐrǐppǐz mandey ǵǎplǎşı:p.

0508110101/91. uŋǵa dèyín aytkán yoǵıdı.

0508110101/92. "xâcâkbâr", dıdı, "âttân, bittä çihmey ǵaldı", dıdı.

0508110101/93. "hısâp kিতăptä bittä ât çihmey ǵaldı", du:dı.

0508110101/94. "hâcî akâ, ħalıǵı ħunändi mâşinâǵa çıǵқанımızdän kèyín yâzdırmây ǵoyvârdiñizu", dıdı.

0508110101/95. oşanı èslâptı aşerdä.

0508110101/96. óttız beş yildän kèyín oşä bittä ħunändi yäm "çihmadı", diyäptı.

0508110101/97. unısı, "minıp kégânizdı ǵoyvârttiñizu", dijdı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

DİZİN - SÖZLÜK

a: “ünlem; sevinme, onaylama, hatırlama, acıma, üzülmeye, kızma bildiren ünlem”

a. 0508080501/69, 0601060201/146, 0601060201/329, 0601140101/37,
0602060109/69, 0602060111/209, 0602060111/93, 0601020301/170, 0601020303/12,
0601020701/22, 0601020701/23, 0601140501/17, 0602060112/30

a “da, ise”

a. 0602060101/19, 0601140101/172, 0601140101/68, 0601140101/90,
0602060111/111, 0602060111/150, 0602060111/183, 0601020305/102,
0601020305/53, 0601020305/55, 0601020305/78, 0601020305/98, 0601140101/101,
0601140101/102, 0601140101/122, 0602060111/376, 0602060111/80,
0602060112/30, 0602060112/7, 0604060601/9, 0601020302/25, 0602060111/25

a “ünlem; şaşırtıcı ve itiraz anlamı içerir”

a. 0602060109/19, 0602060111/18, 0602060111/190

a “almak”

a.+ pftʃiqwɔp 0601020301/5

a.+ pftʃiqqandan 0602060101/13

a.+ pftʃiqqun 0602060101/12

a.+ pfce 0601020701/86

a.+ pfcejan 0508110101/86

a.+ pfcejila 0508080502/30

a.+ pfceladi 0601020701/106

a.+ pfcelip 0604060601/115, 0601020304/13, 0601020305/33, 0508080101/44

a.+ pfcemæjan 0508110101/59

α.+ pfcetæmiz 0601020303/65

α.+ pfcetæricimmæn 0602060110/8

α.+ pfcetærcan 0601140102/9

α.+ pfcetærfidi 0601020301/53

α.+ pfcetæj 0601020304/54

α.+ pfcetæjlic 0601020303/68

α.+ pfciræmiz 0602060111/273

α.+ pfcirip 0602060101/44

α:nt̃fæ “epey, bayağı”

α. 0601140103/50

α.+ ja 0602060110/124

α:rmøn “ukde, gerçekleşmeyen arzu”

α. 0601020701/9

abær - “birisinden bir şeyi alıvermesini istemek”

α.- aman 0602060110/102, 0602060110/103

α.- ılar 0601060201/239

abduḥad̃zanova “Abdillacanova, kadın soy ismi”

α. 0602060102/8

abit “öğle”

α. 0602060101/62

α.+ cat̃fæ 0601020301/13

α.+ tæ 0602060109/40

abdulacim “Abdul Hekim, erkek ismi”

α.+ di 0602060102/27, 0602060102/28

abduḥlla “Abdullah, erkek ismi”

α. 0601020302/60, 0601020302/61

abduuməmin “Abdul Mumin, erkek ismi”

α. 0601140102/4, 0601140102/83

abduvəxit “Abdul Vahit, erkek ismi”

α. 0601140501/65

abrəbotkə “işleme, işlem”

α. 0604060601/107, 0604060601/115

aďzəl “ecel”

α.+ i 0508080101/47

aďzəp “acep”

α. 0601020701/3

aďzær “Hâcer, kadın ismi”

α.+ ja 0508110101/52

aďzirə – “ayrılmak, ayrı düşmek”

α.- di 0601060201/71

α.- tiʃmæsu 0602060111/352

α.- tiʃ 0602060111/74

aťťʃiʃ “acı”

α.+ uı 0508080501/72

aťťʃot “rapor”

α. 0601140101/134

aďəbij “edebî”

α. 0602060111/171

aďæt “âdet, görenek, töre”

α. 0601140102/68

α.+ imiž 0602060111/129

α.+ larimizdi 0601140102/78

α.+ larini 0601140102/69

αdæv “edep”

α.+ ini 0602060111/369

αdæp “edep”

α. 0602060111/195, 0602060111/99

αdæf - “yanılmak”

α.- ip 0602060111/176

αdir “tepemsi yer, küçük tepeler”

α. 0508080301/11

α.+ idæ 0508130101/4

α.+ dæ 0601020701/120

α.+ di 0508080301/10, 0601140502/67

α.+ ja 0601020701/24

α.+ lardæ 0601020701/115

α.+ lic 0601020305/82

αdikałon “kolonya”

α. 0601140103/76

αddælnij “ayrı, tek”

α. 0602060112/33, 0602060104/52, 0602060104/53

αdres “adres”

α.+ imizdi 0602060101/97

αftoviz “otobüs”

α.+ ja 0602060111/237

αgarot “bostan, sebze bahçesi”

α. 0601020301/118

αgranom “tarım uzmanı, tarım mühendisi”

а. 0602060104/30, 0602060104/31

аҗар “eğər”

а. 0601020304/51, 0601060201/199, 0602060111/10

аҳли “ahali”

а. 0604060601/13

аҳир “son, ahir”

а.+ и 0508110101/14, 0508110101/19, 0601140103/34

а.+ ји 0508080501/53

а.+ җатҗæ 0508091601/5

аҳмат “Ahmet, erkek ismi”

а. 0508080501/61

аҳвал “ahval, vaziyet, şartlar”

а.+ уни 0602060111/295

аждарҳ “ejderha”

а.+ ни 0508080501/33

akit “tutanak”

а. 0602060111/277

а.+ ларјни 0602060111/38

akimjæt “vâlilik”

а. 0601140102/20

aktivnij “faal, aktif”

а. 0602060111/138, 0601140102/13, 0601140102/19, 0601140102/5

aca “abi”

а. 0508080502/19, 0508080502/21, 0508080502/8, 0508110101/46, 0508110101/94,
0601020303/44, 0601060201/87, 0601140502/21, 0602060101/109, 0602060101/20,
0602060104/60, 0602060110/114, 0602060110/174, 0602060110/175, 602060110/76,

0602060109/66, 0602060110/168

α.+ dæ 0508080501/46, 0508080501/47, 0508080502/18, 0508080502/20

α.+ larim 0601020701/27, 0601060201/22

α.+ larimdi 0601140102/33

α.+ m 0508080101/76, 0508110101/20, 0508110101/26, 0601020302/75,

0601020304/63, 0601020306/59, 0601020701/28, 0601020701/31, 0601020701/83,

0601060201/20, 0601140102/11, 0601140102/12, 0601140102/34, 0601140102/36,

0601140102/37, 0601140102/38, 0601140102/5, 0601140103/27, 0601140103/30,

0602060104/13, 0602060104/14, 0602060104/18, 0602060104/20, 0602060104/24,

0602060104/70, 0602060110/35, 0602060110/40, 0602060110/43, 0604060601/29,

0604060601/50

α.+ mi 0508080502/26

α.+ mtj̃i 0601140103/29

α.+ mdi 0601020304/63, 0601020701/52, 0601140103/25, 0601140103/26,

0602060104/71

α.+ mdifjæm 0601060201/117

α.+ mlar 0601020304/11, 0602060107/24

α.+ mfæm 0602060104/43

α.+ ni 0508080502/3, 0508080502/30, 0508080502/31, 0508110101/50,

0601020302/19, 0602060101/35, 0602060110/116, 0602060110/24, 0602060109/68

α.+ si 0601060201/291, 0601060201/319, 0602060101/3

α.+ sija 0601020701/52, 0602060110/67

α.+ sini 0602060101/3, 0602060101/4

α.+ jni 0604060601/31

α.+ fjæm 0508110101/54, 0508110101/55

aca “imiş”

α.+ mi: 0508080502/30

αca:n “imiş; Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

α. 0602060110/8

αcam “imiş”

α.+ mæn 0601140102/24

αcan “imiş”

α. 0508080101/3, 0508080501/10, 0508080501/14, 0508080501/30, 0508080501/53,
0508080501/54, 0508080502/18, 0508080502/20, 0508080502/36, 0508080502/37,
0508080502/40, 0508110101/33, 0601020305/95, 0601060201/115, 0601060201/189,
0601140101/166, 0602060103/30, 0602060110/180, 0602060111/242,
0602060111/243, 0604060601/10, 0604060601/11, 0601020301/113, 0601020301/65,
0601020302/59, 0601020302/73, 0601020701/85, 0602060110/101, 0602060110/140,
0602060110/143, 0602060110/187, 0602060110/188, 0602060110/27, 0602060110/4,
0602060110/7

α.+ y 0601020302/19

α.+ sæn 0602060111/211

αqajif “Akayev, erkek soy ismi”

α.+ ca 0602060103/12

αqullij “akıllı”

α. 0601140102/89, 0601140102/94

αqut “akıl”

α.+ da 0602060111/378

αlaj “Alay, yer adı”

α.+ ja 0508080301/14

α.+ larja 0602060105/8

αlij “deminki”

α. 0508080501/14, 0601020305/57, 0601060201/124, 0601060201/230,
0602060111/163, 0602060111/203, 0601020302/67, 0601140101/160,
0602060111/357

α.+ ni 0601060201/240, 0602060110/175

αlijindaqa “deminki gibi”

α. 0604060601/73

αlijindej “deminki gibi”

α. 0601060201/277

αlisulajmon “Ali Süleyman, erkek ismi”

α. 0601140501/65

αlfinur “Alfinur, kadın ismi”

α. 0601020306/58

αlmæj - “değişmek”

α.- ærcan 0601140102/89

α.- ip 0601140102/94

α.- tırilar 0604060601/37

αlpæbit “alfabe”

α. 0601060201/124

αla “alaca”

α. 0602060111/348

αlaaj “Alay, yer adı”

α. 0602060104/33

αlaşbuqa “Ala – Buka, yer adı”

α.+ da 0602060111/348

αlda - “kandırmak, aldatmak”

α.- jti 0601020303/12

aldı “ön, ön kısım”

α.+ 0601140502/48

α.+ də 0601140502/51, 0601140101/127, 0602060111/224, 0602060111/243,

0602060111/329, 0602060109/66

α.+ dæn 0602060111/223

α.+ ja 0601020305/33

α.+ mdæn 0602060103/25, 0602060103/23

α.+ ni 0601060201/292

atqundi - “bitmek üzere olan”

ν. 0601060201/65

atqundişsovin “bitmek üzere olan katı sabun”

ν. 0601060201/65

alpamişdastan “Alpamış Destanı, eser adı”

α.+ i 0508080502/38

alt “ön, ön kısım”

α.+ tæ 0602060111/158

α.+ tæn 0602060111/222, 0602060111/225

α.+ tæjdi 0602060111/158

am “hem”

α. 0508080301/18, 0508080501/31, 0601020303/32, 0601020303/70,

0601020701/114, 0601060201/51, 0601140101/166, 0601140101/180,

0601140101/74, 0602060101/23, 0602060108/26, 0602060111/120, 0602060111/299,

0602060111/304, 0604060601/37, 0604060601/39, 0601020301/179,

0601020301/187, 0601020301/62, 0601020301/79, 0601020302/23, 0601020304/38,

0601140502/13, 0602060110/59, 0602060111/100, 0602060111/179,

0602060111/181, 0602060111/91, 0604060601/116, 0604060601/91, 0602060111/76,

0601020304/52

α.+ mæs 0601020303/30

amæci “amca”

α. 0602060102/26

α.+ si 0601060201/291

amir “emîr”

α. 0508080501/62, 0508080502/36, 0508080502/37, 0508080502/40,

0508080502/42, 0602060110/74

ammæ “teyze”

α.+ lar 0602060110/49

α.+ lardicidæ 0602060109/8

anæ “işte”

α. 0601020302/65, 0601060201/65

anæfi “işte o”

α. 0508080501/52, 0601020302/7, 0601020305/102, 0601020305/34,

0601020305/70, 0601020305/88, 0602060110/19

α.+ lar 0601020301/84, 0601060201/108, 0602060109/19

α.+ ni 0601060201/83, 0601020305/91

α.+ ndæfjæm 0601020301/34

α.+ nftjyn 0601020305/51

α.+ fjettæ 0601140101/31

anaşqızıwı “Ana Kızıl, yer adı”

α.+ dæ 0601020301/153

α.+ dæn 0601020301/153

α.+ ja 0601020301/158

anik “kesin”

a. 0601060201/303

andʒæn “Andican, yer adı”

a.+ də 0508080501/39, 0601020301/88, 0602060104/19, 0601140101/87

antʃæ “epey, bayağı”

a. 0601020305/33, 0601020701/98, 0601060201/198, 0601060201/225,
0601060201/261, 0601060201/268, 0601060201/96, 0601140103/104,
0602060101/80, 0602060103/7, 0602060104/58, 0604060601/37

a.+ ʃatʃæ 0602060101/90

antʃæʂmintʃæ “zaman zaman, bazen”

a. 0601060201/96, 0604060601/37, 0601020305/33, 0601020701/98,
0601060201/198, 0602060104/58, 0601060201/225, 0601060201/261,
0601060201/268

andæ “dünürün yakın akraba ve ahbabları”

a. 0601140102/88, 0601140102/89

andaqa “böyle, bu gibi”

a. 0602060112/27

a.+ ʃæ 0602060112/3

ande “belirsiz anlamda bir söz, şey gibi”

a. 0601020306/47, 0602060111/120

anjæq “kendisinden ötedeki bir yeri veya yaşanmış olay yerini işaret eden söz, şura gibi]

a.+ qa 0602060109/24

aɲlitʃæl “İngiliz, İngiltereli”

a.+ lar 0508080501/64

apæ “anne”

a. 0601060201/323, 0601060201/332, 0601060201/340, 0604060601/51

a.+ lari 0602060110/8

a.+ m 0601060201/190, 0508080101/22, 0508080101/67, 0601020303/47,
 0601020304/63, 0601020306/30, 0601020701/82, 0601060201/122, 0601060201/134,
 0601060201/16, 0601060201/27, 0601060201/299, 0601060201/305,
 0601060201/307, 0601060201/337, 0601140101/64, 0601140101/69, 0601140101/88,
 0601140101/89, 0601140102/1, 0601140102/11, 0601140102/19, 0601140102/30,
 0601140102/4, 0601140102/47, 0601140102/51, 0601140102/6, 0601140103/21,
 0601140103/23, 0601140103/41, 0601140502/23, 0601140502/52, 0601140502/87,
 0602060101/111, 0602060101/115, 0602060101/14, 0602060101/15, 0602060101/23,
 0602060102/23, 0602060109/66, 0602060110/179, 0602060110/67
 a.+ micija 0601020701/81
 a.+ miz 0508080101/38, 0601140103/24, 0602060104/15
 a.+ mdæn 0602060101/25
 a.+ mdi 0508110101/35, 0601020301/40, 0601020303/26, 0601020304/54,
 0601060201/112, 0601060201/159, 0601140101/171, 0601140102/26,
 0601140103/36, 0601140502/89, 0602060101/1, 0602060101/11, 0602060101/8,
 0602060102/24, 0602060102/25, 0602060110/176, 0602060110/193,
 0602060110/194
 a.+ mdi f jæm 0601060201/17
 a.+ mja 0601140103/31, 0601140103/32, 0602060101/19
 a.+ mja t f i 0601140103/34
 a.+ mlar 0601140101/164, 0601140102/16, 0601140102/73, 0601020306/55,
 0602060110/178
 a.+ mlardi 0601020304/64
 a.+ m f jæm 0601060201/113, 0601140101/146, 0601140501/27, 0602060110/48
 a.+ si 0601020301/63, 0601020301/83, 0601140103/53, 0602060101/15,
 0602060101/16, 0602060101/2, 0602060101/7, 0602060101/8, 0602060101/9,

0602060102/23, 0602060102/24

α.+ sini 0508110101/35, 0601020301/104, 0601060201/341, 0601140103/61

α.+ sinicidæ 0601140502/18

aparāt “cihaz, aygıt, makine”

α.+ i 0602060103/27

α.+ lardi 0604060601/72, 0604060601/73

apasnij “tehlikeli”

α. 0601020304/55

apændis “apandisit”

α. 0601140103/27

apærætsijæ “amelyat, operasyon”

α. 0602060111/194

aptjæ “abla”

α.+ si:can 0602060101/115

apræl “Nisan, Nisan ayı”

α. 0601020303/59, 0601060201/257, 0601140103/44

α.+ di 0601020301/123, 0601020303/9

α.+ mici:n 0601020302/12

apsalam “Abdul Selam, erkek ismi”

α. 0601020303/45

apfatsa “biriyle görüşmek, teması olmak”

α. 0602060111/49

apfenijæ “temaslar, görüşmeler”

α. 0602060111/31

apt “yüz, çehre”

α.+ ija 0601140501/12

armijæ “ordu”

α.+ dæ 0508091602/3

α.+ dæn 0601020301/93

α.+ ja 0601020304/58, 0601060201/318, 0601060201/38, 0602060103/3,

0602060109/80

arax “votka”

α. 0604060601/124

arælaʃ “karışık”

α. 0602060111/8

arælaʃtir - “karıştırmak”

α.- ædiʃy 0601060201/92

α.- ip 0602060111/31, 0601060201/271, 0601060201/93, 0601140103/109,

0602060112/12, 0602060111/16

aræp “Arap”

α.+ lardæ 0508080501/42

aræptʃæ “Arapça”

α. 0508080502/15

α.+ dæ 0508080501/42, 0508080501/55

α.+ dæn 0508080501/56

α.+ ni 0508080501/43, 0508080501/44

arævæ “el arabası”

α.+ dæ 0508080101/17, 0602060105/11

arævæcaʃ “el arabasıyla taşıma yapan kişi”

α. 0601060201/129

arævæn “Aravan, yer adı”

α. 0604060601/1

α.+ δæ 0604060601/10, 0604060601/14, 0604060601/34

α.+ δæn 0604060601/40

α.+ di 0604060601/77

αrævæn “Aravan, yer adı”

α.+ ja 0601140103/38, 0604060601/76, 0604060601/78

αræzla – “küsmek”

α.- p 0601020301/77

αræ “ara”

α.+ sidæ 0508110101/45

αri “arı”

α. 0604060601/102, 0604060601/104, 0604060601/112, 0604060601/119,
0604060601/123, 0604060601/130, 0604060601/90, 0604060601/93, 0604060601/95,
0604060601/96

α.+ lar 0604060601/106, 0604060601/109, 0604060601/115, 0604060601/121

α.+ lari 0604060601/113

α.+ lardi 0604060601/105, 0604060601/113

α.+ miḡ 0604060601/97

αriḡ “ark”

α. 0601140502/43

α.+ dæji 0601060201/313

α.+ di 0601140502/44, 0602060110/181

αriḡ “zayıf”

α. fṭṭ 0602060102/16

αriḡṣṭṭṭ “Arık Çal, erkek ismi”

α. 0602060102/16

αriq “ark”

α.+ qa 0601060201/306

ariz “dilekçe”

α.+ lar 0602060111/39

arbp “Arbap, yer adı”

α. 0602060110/79

α.+ tæ 0602060110/80

ardaq “şeref, saygı”

α. 0602060111/347

ardaqşguramata “şeref diploması”

α.+ sidæ 0602060111/347

arqa “arka”

α. 0601020301/9

α.+ dæ 0602060111/298, 0602060111/309

α.+ mizdæ 0508110101/36

α.+ mizdæn 0602060109/34

α.+ mdæ 0602060111/83

α.+ sidæ 0508080101/37, 0508080501/23

α.+ sidæn 0508080101/29, 0508080501/14, 0508110101/37, 0601020701/99,

0601140103/109, 0602060109/59

α.+ sija 0602060107/25, 0602060110/150

α.+ sini 0601020701/93, 0601020701/96, 0601140103/70

α.+ sija 0601140103/88

arqa:n “kalın ip”

α. 0601060201/146

arqalla- “atı ya da sığırı bir yere bağlamak”

α.- p 0601020301/5

artuɣpaj “Artıkbay, erkek ismi”

a. 0601020301/1, 0602060111/151, 0602060111/152

artis “artist, sanatçı, sanatkâr”

a. 0602060110/118

arvax “ruh, ölünün ruhu”

a.+ ları 0602060108/25

asæca “Asaka, yer adı”

a.+ ja 0602060101/30

asæl “bal”

a. 0601140502/56, 0604060601/118, 0604060601/120, 0604060601/98

a.+ di 0604060601/115, 0604060601/117, 0604060601/99, 0601140502/58

asosan “esasen”

a. 0601020305/20, 0601020305/25, 0601020305/39, 0601020305/54,

0601020305/59, 0601020305/76

ascar “asker”

a. 0508110101/32

a.+ dæn 0508080101/48

a.+ ja 0508080101/46, 0508080101/49, 0508080101/55

ascarşpascar “asker masker”

a.+ i 0508110101/32

ascær “asker”

a. 0602060104/52

a.+ fidi 0602060111/149, 0602060107/11

a.+ dæ 0602060109/4

a.+ dæji 0602060104/46, 0602060104/51, 0602060111/158

a.+ ja 0602060104/50

asli “aslı”

α.+ dæ 0601020305/84

α.+ ja 0601140501/6

asnavanijæ “gerekçe”

α.+ ni 0604060601/60

asnavnoj “esasen”

α. 0602060104/56

astænæ “eşik”

α. 0602060111/22

afæv “o taraf”

α.+ dæ 0508110101/20, 0508110101/26, 0508110101/54, 0601140102/62

afæq “o taraf”

α. 0601140101/152

α.+ qa 0601020301/156, 0601020301/170, 0601140103/35

afær “ora, orası”

α. 0601020302/29

α.+ dæ 0508091601/5, 0508110101/95, 0601020301/172, 0601020301/174,
0601020301/86, 0601020304/30, 0601060201/5, 0601140102/19, 0601140102/3,
0601140102/30, 0602060109/10, 0602060112/25, 0604060601/39

α.+ dæji 0508110101/49

α.+ dæn 0602060109/25, 0602060110/78, 0602060111/166

α.+ di 0601060201/5

α.+ ja 0601020301/177, 0602060101/7, 0602060103/26

α.+ lardæ 0601140501/36

afi “işte o”

α. 0508080301/5, 0508080501/54, 0601020301/114, 0601020301/117,

601030301/124, 0601020301/140, 0601020301/141, 0601020301/154,
 0601020301/155, 0601020301/93, 0601020302/30, 0601020302/95, 0601020303/7,
 0601020304/20, 0601020304/51, 0601020305/15, 0601020305/27, 0601020305/32,
 0601020305/87, 0601020305/9, 0601060201/271, 0601060201/286, 0601060201/37,
 0601060201/84, 0601060201/88, 0601140101/133, 0601140102/3, 0601140102/84,
 0601140103/21, 0601140103/4, 0601140502/49, 0602060101/29, 0602060101/63,
 0602060101/89, 0602060102/24, 0602060109/68, 0602060109/83, 0602060110/10,
 0602060111/206, 0602060111/258, 0602060111/287, 0602060111/318,
 0602060111/360, 0602060111/98, 0601020305/48, 0601020305/8
 α.+ lar 0601020301/153, 0601140103/101
 α.+ lardi 0601020302/89, 0601020303/53, 0601020305/23, 0601060201/23,
 0601060201/85, 0601140502/40, 0602060101/7, 0602060111/123, 0602060111/124,
 0602060111/318
 α.+ larja 0601020301/64, 0601140502/80, 0601140502/81
 α.+ ni 0601020305/29, 0601140102/92, 0601140102/101, 0601140502/12,
 0601140502/15, 0602060101/53, 0602060111/172, 0602060111/30
 α. + ndæ 0508110101/50, 0601020302/29, 0601140102/107, 0601140102/23,
 0601140102/24, 0601140103/31, 0601140502/10, 0601140502/17, 0602060101/31,
 0602060104/43, 0602060107/29, 0602060110/118, 0602060110/68, 0602060111/265,
 0602060111/54, 0602060111/98, 0601020301/67, 0604060601/69
 α.+ fjæm 0601020301/154, 0601020301/184, 0602060111/261
 α.+ ndæn 0601020305/24, 0601140102/76, 0601140102/91, 0601140103/29,
 0602060104/37, 0602060111/54
 α.+ nde 0601140102/34, 0601140102/37, 0601140102/90, 0601140102/116,
 0601140103/85
 α.+ ndej 0601140102/112, 0601140502/5, 0601020301/147, 0601020301/149,

0601020301/160, 0601020304/9, 0601020305/20, 0601140102/17, 0601140103/36,

0601140103/66, 0601140502/16, 0602060110/143, 0602060111/69

α.+ ndεj fæcan 0601140102/7

α.+ ntjæ 0601060201/28, 0601140102/11

α.+ :ntjæ 0601020301/16, 0601020301/18

α.+ nftjyn 0601020305/73, 0601140501/12, 0601140501/14, 0602060111/27,

0602060111/334 0602060104/51, 0602060110/70, 0602060111/299,

0602060111/313, 0602060111/33, 0602060111/35, 0602060111/40, 0602060111/46,

0601020306/50, 0601140102/91, 0602060111/300, 0604060601/91

α.+ njā 0601140103/108, 0601020301/127

afındaqa “işte öyle”

α. 0601060201/206, 0508091601/6, 0601020302/21, 0601020304/41,

0601020306/56, 0601060201/125, 0601140502/34, 0602060111/252, 0604060601/44,

0601060201/299, 0601020301/126

α.+ dæn 0601020304/45

α.+ jdi 0602060111/182

afula “şarkı”

α. 0601020701/25

ata - “adıyla söylemek”

α.- łarfidi 0602060111/87

α.- łwup 0601020305/79

α.- łwjiñi 0601020305/80

α.- p 0601140502/80, 0601140502/81

ataşmecen “vatan”

α. + dic 0602060111/152

atala “su, un ve yoğurt halitası. bir nevi tirit”

a. 0508080301/14, 0601060201/207

a.+ ni 0601060201/208

atajla – “hassaten”

a.- p 0602060111/117

atir “iyi koku”

a. 0604060601/122, 0604060601/123

atirjæt “müfreze, kol”

a. 0508110101/36, 0508110101/37, 0508110101/39

a.+ ca 0508110101/39

atuustatuuj “geri, geri kalmış”

a. 0602060111/269

atkaz “ret, reddetme”

a. 0601020301/151, 0601020301/152

atlas “atlas, bir ipek kumaş adı”

a. 0601140102/78, 0601140502/40

atnaşenijæ “davranış, muamele, tavır ve hareketler”

a. 0508110101/57

atræp “etraf”

a.+ idæ 0601020301/183, 0602060111/8

attæn “ne yazık”

a. 0601020302/63, 0601020302/82, 0601020302/52

attæ:n “yazık. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade eder”

a. 0601020302/52

avaz “ses”

a.+ di 0602060102/10

avaz “ses”

a. 0602060102/10

avazbej “Avazbey, erkek ismi”

a.+ *faca* 0602060110/114

a.+ *facanı* 0602060110/116

avgus “Ağustos, Ağustos ayı”

a. 0602060101/116

a.+ *ca* 0601060201/257

a.+ *tæ* 0601020301/125

avlad “evlat”

a.+ *i* 0508080501/65, 0508080501/66

a.+ *idæn* 0508080501/62

a.+ *imiz* 0601020302/17

avlijn “evliya”

a.+ *larça* 0601140502/75

ajæ “anne, bazen büyük yengeler için de kullanılır”

a. 0601020302/83, 0601020302/90

a.+ *m* 0508110101/20, 0602060101/114

ajæ – “acımak”

a.- *mæs/idi* 0601140502/55

ajæv “ayak”

a.+ *ıı* 0601140103/58, 0602060107/7

a.+ *ııdan* 0601140502/101

a.+ *ıııa* 0601140103/98, 0602060107/27

a.+ *ıımdi* 0601140102/109

a.+ *laridæ* 0601140103/68

ajæl “kadın”

α. 0601060201/301, 0601140102/13, 0601020301/112, 0601020301/113,
0601020301/80, 0601140102/19

α.+ i 0601140101/61, 0601140502/47, 0601140502/60, 0508110101/33,
0508110101/34, 0601020303/24, 0602060111/170

α.+ im 0601020301/186, 0601020301/3, 0601020301/4, 0601020301/92,
0601020301/185, 0601020301/69, 0601020301/76, 0601020301/82, 0601020306/32,
0601020306/34

α.+ imdæn 0601020301/95

α.+ imdi 0601020301/11, 0601020301/4, 0601020301/5, 0601020301/124,
0601020301/122

α.+ imdi/fjæm 0604060601/64

α.+ imja 0601020304/21

α.+ di 0601140101/22

α.+ lar 0601140102/65, 0601140501/24, 0601020306/33

αjułt “köy”

α. 0601020301/2, 0601020301/47, 0601020301/85, 0601020305/73, 0601020306/1,
0602060104/81, 0602060111/63, 0604060601/21, 0604060601/27,
0604060601/58, 0604060601/69

α.+ uja 0601140102/40

α.+ di 0601020305/25

αjułtšækmæt “köy meclisi”

α. 0604060601/27

α.+ i 0601020301/85, 0602060104/81

α.+ ca 0604060601/21, 0604060601/58

αjiw “ayı”

α.+ di 0601140501/49

α.+ łar 0601140501/48

αjix “ayı”

α. 0601020305/90, 0601020305/91, 0601020305/93

αjip “ayıp”

α. 0601060201/290, 0602060110/56

α.+ i 0601020301/81

αju: “Ayuu – Say, yer adı”

α. 0601020302/1, 0601020305/79, 0601020305/80, 0601020305/90, 0601020306/1,
0601140501/51

α.+ da 0601020305/38, 0601140101/149, 0601140102/12, 0601140501/35,
0601140501/48, 0601020305/1

α.+ di 0601020305/35, 0601020305/62

α.+ ja 0601020305/96, 0601140103/38, 0601140501/42

α.+ saj 0601020305/81, 0601020305/83, 0601140102/3

α.+ sajda 0601140102/20, 0601140102/30, 0601140102/39

αjdær “Aydar, erkek adı”

α. 0508080502/3

αjla “çare”

α.+ miğ 0601020305/48

αjlan - “dönmek, dolaşmak”

α.- ip 0508080301/25, 0601020302/97, 0602060101/28, 0602060112/3

α.- iğæmiğ 0601020306/11

α.- tığæmiğ 0601140502/11

α.- tirip 0601140103/36, 0601140502/15, 0604060601/69

α.- tiğandæ 0601140502/12

αjlantir - “döndürmek, dolaştırmak”

α.- vølip 0601140502/16

αjnænæj “kurban olduğum”

α. 0602060109/66, 0601060201/329, 0601020302/96

αjnec “ayna, cam”

α. 0601020304/4

αjnεj “ayna, cam”

α.+ dæn 0602060111/224

αjniχsæ “özellikle”

α. 0601140102/103

αjni - “bozulmak”

α.- jæpti 0508080502/29

αjraport “hava limanı”

α.+ tæ 0602060111/216

αjril – “ayrılmak”

α.- jan 0508080301/25, 0601020701/17

αjt – “söylemek”

α.- æmæn 0601020301/15, 0604060601/37, 0602060111/296

α.- ædi 0601060201/223, 0601140101/86, 0601140501/65, 0602060111/323,

0602060111/331, 0602060112/3

α.- ærim 0601020701/21

α.- ærit 0508080501/2, 0601020701/122, 0601140101/148

α.- ærdi 0601140102/87

α.- ærfidi 0508080501/40, 0601020305/80, 0601060201/190, 0601060201/286,

0601140101/164, 0601140101/84, 0601140102/112, 0602060107/36, 0601020301/55,

0601060201/160,

α.- ærfidifmci 0601020301/107

α.- æs 0601060201/340

α.- æt 0601060201/341

α.- i:þfajtivæ 0601020701/20

α.- iþfajtip 0601140502/82

α.- ip 0601020301/81, 0601060201/296, 0601060201/339, 0601060201/341,
0601140101/177, 0601140102/92, 0601140501/63, 0601140502/82, 0602060110/119,
0604060601/38, 0508080101/17, 0602060105/12

α.- ippænu 0601060201/192

α.- iþærfidi 0601140102/94

α.- iþi 0602060103/15, 0602060104/7

α.- iþti 0602060111/89

α.- iþberærfidi 0508110101/29, 0601140102/16

α.- iþberærfidim 0601020701/25, 0602060109/47

α.- iþberæjmi 0601060201/161

α.- iþberæmæn 0601060201/317, 0601060201/333

α.- iþberærit 0601140101/167

α.- iþberæj 0601060201/138, 0601060201/331

α.- iþberipti 0508110101/77

α.- iþbersæm 0602060104/4

α.- iþberjætcaðæ 0602060101/7

α.- iþca 0602060111/292

α.- þ:rærfidi 0602060111/212

α.- u:ði 0602060101/7

α.- can 0508110101/91, 0601020304/55, 0601060201/159, 0602060101/114

α.- canimizdæ 0602060111/376

α.- caðæn 0601020301/130

α.- canfæcan 0508080501/13, 0602060110/175

α.- citfæ 0602060111/92

α.- maitfæ 0602060108/23

α.- masæ 0602060112/25

α.- masæm 0602060104/39

α.- mæxtfi 0602060111/328

α.- majsæmi 0602060109/59

α.- sæmfici:n 0602060111/326

α.- sæ 0508110101/68

α.- sæm 0601060201/143, 0601060201/154

α.- sæpfæla 0602060107/36

α.- ti 0601020305/88, 0601020701/82, 0602060109/66, 0602060111/265

α.- tim 0601020301/156, 0601020301/167, 0601060201/320, 0601060201/331,
0602060110/101, 0602060110/104

α.- timu 0601060201/18

α.- tiræmiz 0601140103/60

α.- tirip 0601140103/60

α.- jæppæn 0601060201/67

α.- jæppænu 0601020301/139, 0601060201/59, 0601140101/111

ajtil – “söylenmek”

α.- adi 0602060111/332

α.- jan 0601020304/3, 0602060108/23

ajtif - “tartışmak”

α.- canini 0602060101/23

ajtmæxtfi “bu arada”

α. 0602060111/335

ajvnn “eyvan”

a.+ imiz 0602060101/48

azerbajdʒan “Azerbaycan, ùlke adı”

a. 0604060601/59

a.+ lardan 0602060104/47

azijaetskij “Asyalı”

a. 0602060112/36

azijæ “Asya, kıta adı”

a. 0602060104/68

aziz “aziz, kıymetli”

a. 0508080501/28, 0601140502/75

n - “almak”

n.- fbaradi 0602060111/251, 0602060111/252

n.- fbøræmiz 0602060111/271

n.- fbørıp 0508080301/18, 0508130101/11, 0508110101/12, 0601020305/42,

0602060103/26, 0602060110/97, 0604060601/120

n.- fbørifcandæ 0601060201/44

n.- fbørif 0604060601/92

n.- fbørđi 0602060111/237

n.- fbørđim 0601140103/56, 0604060601/84

n.- fbørjammæn 0604060601/69

n.- fbørjan 0601140501/16

n.- fbørsam 0601020701/81, 0604060601/55

n.- fberaman 0602060110/94

n.- fberđi 0601020701/54

n. - fbørjanfæcan 0508080502/31

ν. - *f*parsam 0601140103/32

ν.- jallarija 0601020305/87

ν.- jallardæn 0602060111/372

ν.- jallardi 0602060111/349

ν.- jammæn 0508080501/38, 0602060111/340, 0601140101/114, 0601140101/22,
0601020306/35, 0601020701/78, 0602060112/15

ν.- jammiz 0601140101/106

ν.- jan 0601020701/121, 0601140103/86, 0602060111/242, 0602060111/246,
0602060111/370, 0602060111/371, 0508080501/4, 0601140502/90, 0602060111/96,
0602060110/78

ν.- janim 0601020701/77

ν.- janimiz 0601140101/105

ν.- janimdæ 0508080501/68

ν.- janijni/fjæm 0602060111/296

ν.- jandæ 0508080501/64, 0602060107/25, 0602060111/122, 0604060601/98,
0602060110/60, 0601020306/36

ν.- jansiz 0508080502/16

ν.- jansmi 0508080502/16

ν.- jin 0604060601/26

ν.- madi 0601020303/38

ν.- majdi 0602060111/317, 0601020305/22

ν.- madim 0602060111/259

ν.- mimæn 0602060110/108

ν.- sæm 0601020301/158

ν.- janfæcan 0601140502/87, 0601140502/91, 0602060110/13, 0508080501/15,
0602060110/17, 0602060110/18, 0602060110/54, 0602060110/55, 0602060110/60

н.- јанфæмæсмиз 0601020701/79

н.- мајанфæcan 0602060110/59

н.- вѳlip 0601140502/82

н.- вѳларфиди 0508080301/17

н.- вѳлqјin 0602060110/10

н.- пftи 0602060101/97 0601020302/74

нила “aile”

н.+ lar 0601020302/19

нbabacir “Abu Bakir, erkek ismi”

н. 0602060109/84

нbravон “kumaş adı”

н. 0601140502/40

ндзivнз “değirmene gelen yükün indirinildiği yer”

н.+ ја 0601140502/5, 0601140502/6

нѳ- “açmak”

н.- иp 0601020303/77

н.- иѳimdi 0602060101/93

н.- илјan 0601020701/15

н.- илјandæ 0508110101/48

н.- мастæn 0601060201/303

нѳ “aç”

н. 0601060201/144, 0601060201/145, 0601060201/146, 0601140502/93

нѳartѳiliј “açlık, kıtlık”

н. 0508080301/13

нѳiк “açık”

н.+ fұdi 0602060110/81, 0602060110/82, 0602060110/122

ntʃipʂtʃntʃ - “açıp dağıtmak”

n.- ip 0601020303/77

ntʃca “aç”

n. 0601140101/16

ntʃʂcinnæ “aç kinne, nazar”

n. 0601140502/93

ndam “insan”

n. 0508080501/39, 0508080501/40, 0508080501/53, 0508110101/30,
0601020301/176, 0601020701/105, 0601020701/106, 0601020701/39,
0601060201/130, 0601060201/140, 0601060201/141, 0601140102/84,
0601140501/34, 0602060103/10, 0602060103/16, 0602060103/9, 0602060104/23,
0602060104/62, 0602060111/193

n.+ imiz 0508110101/36

n.+ dænʃæm 0604060601/102

n.+ di 0601020301/141, 0601020305/2, 0601020305/3, 0601020306/21,

0601060201/87, 0601140102/102, 0601140501/66, 0602060111/194

n.+ diʃjæm 0604060601/124

n.+ ja 0601060201/255, 0602060111/195

n.+ jaʃjæm 0601020701/40

n.+ lar 0601020701/98, 0601140101/13, 0601140101/16, 0601140102/94,

0602060104/36, 0602060109/66, 0602060109/68, 0602060109/69, 0602060111/361,

0602060111/8

n.+ lardi 0601140102/15, 0602060103/15, 0602060103/25, 0602060111/212

n.+ lardicini 0601140101/52

n.+ larʃidi 0601020301/63

n.+ mæs 0601140102/84

Ե.Պ. ԲԻԴԻ 0601140502/31

ԵԴԱՄԵՅ “Adembey, erkek adı”

Ե. 0602060107/5

ԵԴԱՄԵՅԻՍ “Abambayev, erkek soy ismi”

Ե. 0602060105/2

ԵԴԱՄԵՅԻՍԻՅԻ “insanilik”

Ե.Պ. Ի 0602060110/83

ԵԴԱՄՏՈՒՅԵ “Adem Ata”

Ե.Պ. մԻԶԴԵՆ 0508080501/53

ԵԴԻԼ “adil”

Ե.Պ. 0602060101/94

ԵԴԴԻՅ “sıradan, bayağı, adi”

Ե. 0601060201/122

Ե.Պ. ԼԱ 0601060201/128

ԵՅԱՅ “erkek öğretmen ya da hoca”

Ե. 0602060109/37, 0602060109/46, 0602060111/152, 0602060111/153,

0602060111/154, 0602060111/208, 0602060111/213, 0602060111/221,

0602060111/224, 0602060111/226, 0602060111/227, 0602060111/338,

0602060111/344, 0602060111/362, 0602060111/363

Ե.Պ. ԴԵ 0602060111/343

Ե.Պ. ԴԵՆ 0602060111/340

Ե.Պ. ԴԻ 0602060111/170, 0602060111/222, 0602060111/223, 0602060111/225,

0602060111/372

ԵՅԱՅԻ “arkadaş, dost”

Ե.Պ. ԼԱԴԻ 0601060201/292

ԵՅԱՅԻ “ağır”

н. + ini 0601140103/35

н. + rak 0601020302/57

нбүз “ağız”

н. 0602060101/112

нбгі - “ağrımak”

н.- di 0601060201/43, 0601060201/44

н.- mædic 0508080301/24

н.- p 0601060201/307, 0601140103/27, 0601140103/87, 0602060101/9

нбгіѣѣæn “hastalıklı”

н. 0602060110/164

нбз “ağız”

н. + ini 0602060103/11

н. + idæ 0602060110/139

н. + idæn 0602060110/174

н. + ini 0601140501/17

н. + ija 0601140103/109, 0601060201/146

нх “ak, beyaz”

н. 0508080501/2, 0508080502/28, 0601060201/178, 0601060201/179,

0601060201/180, 0601060201/185, 0601060201/162, 0602060101/63,

0604060601/27, 0601140501/57, 0602060111/177, 0602060111/180

н. + ti 0508110101/36

нх - “akmak”

н.- jætcan 0601020305/34

нх “ah”

н. 0601020701/1

нхуаг “son, sonuç”

н. + идæ 0602060101/34

н. + ларија 0601140103/45

нхѣа - “aklamak, haklı göstermek”

н. - мѣј 0601020305/47

н. - мѣјди 0601020305/64

нхѣом “Aktam, bölge adı”

н. + ја 0601140103/38

нхѣоѣ “Ak – Taş, yer adı”

н. 0602060102/1, 0602060104/53, 0602060104/81, 0602060111/63

н. + са 0602060104/48

н. + лардæѣјæм 0601020305/19

н. + тæ 0601140501/3, 0602060102/2, 0602060102/24, 0602060103/1,

0602060104/56, 0602060108/16, 0602060108/3, 0602060109/1, 0602060109/48,

0604060601/40

н. + тæји 0602060104/1

н. + тæн 0602060109/46

н. + ти 0602060104/78, 0602060111/190, 0602060112/6

нхѣсоқат “ak sakal”

н. + лар 0604060601/27

н. + ларди 0508080502/28

нхѣјоқ “ak yağ, pamuk yağı”

н. 0602060111/177, 0602060111/180

нқ - “akmak”

н. - ади 0601140102/76

н. - ұп 0602060110/174, 0602060110/175

н. - қан 0601140502/95

н.- qızvərdi 0508080101/59

нq “ak, beyaz”

н. 0508080501/10, 0508080501/11, 0508080501/6, 0601020306/29, 0601020306/3,
0601020306/4, 0601020306/5, 0601020306/6

нqar - “ağarmak”

н.- ip 0601140103/88, 0601140103/90

нqqız “Akkız, kadın ismi”

н. 0602060102/23, 0602060102/24

нqşqərkan “Ak – Korgon, bölge adı”

н. 0601020306/3

н.+ da 0601020306/29

нl - “almak”

н.- ip 0601060201/174, 0601060201/176, 0601060201/177, 0601060201/278,
0601140103/111, 0601140103/61

н.- işərfidi 0601020305/63

н.- işcan 0602060109/32

н.- işmædi 0601020304/17

н.- vølip 0601060201/237

н.- japti 0602060111/108

нł - “almak”

н.- 0601140502/53

н.- a 0602060104/42

н.- adi 0601020701/109, 0602060111/103

н.- aman 0601020305/89

н.- amiş 0602060111/131

н.- ar 0508080301/17

n.- ardim 0601020301/124

n.- ardic 0602060101/50

n.- arfidî 0602060111/349

n.- arfidic 0602060111/175, 0604060601/98

n.- asan 0602060110/11

n.- at 0601140103/84

n.- ajlic 0602060101/112

n.- bri:n 0602060110/101

n.- u 0508080101/39, 0602060110/64

n.- ubfjyrœæmiz 0601140103/36

n.- ummajdican 0602060108/23

n.- uno:rædi 0602060111/280

n.- up 0508080101/65, 0508080502/19, 0508080502/21, 0508130101/3,
0601020301/155, 0601020301/4, 0601020302/22, 0601020304/47, 0601020305/21,
0601020305/23, 0601060201/230, 0601060201/237, 0601060201/240,
0601060201/245, 0601060201/271, 0601060201/74, 0601060201/89, 0601060201/92,
0601060201/93, 0601140101/48, 0601140102/69, 0601140102/90, 0601140102/93,
0601140103/60, 0601140502/15, 0602060102/16, 0602060110/116, 0602060110/120,
0602060110/14, 0602060110/15, 0602060111/237, 0602060111/247,
0602060111/250, 0602060111/285, 0604060601/107, 0604060601/120,
0604060601/80, 0604060601/88

n.- ufi 0602060108/15, 0602060112/5

n.- uſca 0602060111/31

n.- ufbœrganim 0601020701/76

n.- ƣ:rarcan 0602060110/58

n.- ƣ:ri:n 0602060110/108

н.- udi 0601020701/40

н.- u dim 0601020301/38

н.- di 0508091601/6, 0601020701/39, 0602060101/74, 0602060107/31,
0602060111/233, 0602060111/235, 0602060111/263, 0602060111/92

н.- dim 0604060601/79

н.- dimu 0602060101/54

нлус “uzak”

н. 0601020303/68

н.+ tan 0508080502/13

нлдин “önce, evvel”

н. 0508110101/39, 0601020304/48, 0601020304/7, 0602060104/49

н.+ dan 0601020305/91

нлдир - “aldırmak”

н.- tip 0602060101/14

нлһ “Allah”

н. 0601020301/32, 0601060201/25, 0601060201/26, 0601060201/83, 0601140502/85

н.+ ni 0601020301/19, 0601020301/30

нлма “elma”

н.+ лар 0601140502/51

н.+ sidæ 0508130101/4

нлmaz “elmaz”

н.+ daj 0508080502/17

нлтнј “bölge adı”

н. 0601020305/73

нлтнј “altı ay”

н.+ lic 0601020301/45

ν.+ lij̄fidi 0601020301/38

νtlan – “hazırlanmak”

ν.- ædi 0601060201/176

νlti “altı”

ν. 0601020301/144, 0601020301/44, 0601020301/45, 0601020301/54,
0601020301/61, 0601020301/73, 0601020304/60, 0601060201/309, 0601060201/41,
0601140101/6, 0601140102/44, 0601140102/45, 0601140102/8, 0601140103/88,
0602060104/75, 0602060105/9, 0602060108/11, 0602060111/109, 0604060601/90
ν.+ dæ 0508080101/15, 0601020301/4, 0601020303/41

ν.+ dæn 0601020306/42

ν.+ ja 0601020301/143, 0602060108/10, 0602060111/321, 0602060111/66,
0602060102/23

ν.+ lardæ 0601020301/4

ν.+ lardæn 0601020301/36

ν.+ tæ 0601060201/30, 0601140101/63, 0601140102/58, 0602060111/242

ν.+ tæja 0601020304/34

ν.+ tæmi 0601140502/42

ν.+ tæmiz̄ 0601140102/26

ν.+ sidæ 0602060102/25

νltin “altın”

ν.+ dæn 0601060201/334

νltint̄ji “altıncı”

ν. 0602060105/4, 0508110101/24, 0601060201/14, 0601060201/15,
0601140101/147, 0601140102/10, 0602060108/12

νltmij̄ “altmış”

ν. 0508110101/24, 0601020301/2, 0601020301/69, 0601020303/3, 0601140101/23,

0601140101/29, 0601140102/107, 0601140102/21, 0601140103/2, 0602060104/29,
0602060104/31, 0602060104/32, 0602060104/73, 0602060105/4, 0602060107/7,
0602060111/176, 0602060111/183, 0602060111/184, 0602060111/234,
0602060111/264, 0602060111/321, 0602060111/56, 0602060111/66

н. + ca 0508110101/43

н. + mi: 0601020301/146

нлтмиѣнтѣ “altmışıncı”

н. 0508130101/8

нма “ama”

н. 0601140102/75, 0601140501/67, 0602060111/374, 0602060111/50

нман “esenlik”

н. 0601140102/77

нмбар “ambar, kiler, depo”

н. 0602060111/161, 0602060111/162, 0602060111/163

ннæ “ana”

н. 0604060601/24

н. + larimizfæm 0602060111/69

н. + m 0601140101/2, 0601140101/3

н. + mizdi 0601140101/87

н. + si 0601060201/179, 0601060201/180

ннær “Anar, kadın ismi”

н. 0602060101/1, 0602060101/12

нпæ “anne”

н. + mlardi 0602060101/4, 0602060101/18

н. + mfæm 0602060110/41

нпæt “afet”

v. 0601140101/13

np̥p̥nɣ “bembeyaz”

v. 0602060101/37

np̥ʂtʃiɣ - “alıp çıkmak”

v. - aɗi 0508080501/9

v. - ɯp 0601020301/5

v. - ɯfti 0601020302/90

v. - qandan 0601020302/91

np̥ʂce - “alıp gelmek”

v.- jan 0602060102/16, 0602060110/14, 0602060110/27

v.- (i) p 0602060105/12

np̥ʂcel - “alıp gelmek”

v.- ar 0602060105/11

v.- ip 0602060103/29, 0508080101/43, 0508080101/44, 0601020304/13

v.- asæn 0601020701/90

v.- arfiɗi 0602060107/26

np̥ʂcet - “alıp gitmek”

v.- æɗi 0602060111/44

v.- æt 0508080101/55

v.- ip 0508080101/70, 0508080101/71

v.- ɔ:rærcan 0601020301/32

v.- candæ 0602060102/18

v.- canfæcan 0602060102/17

v.- ti 0601020301/61

np̥ʂcir - “alıp girmek”

v.- ip 0601060201/200

npşqp- “alıp kalmak”

n.- jin 0601060201/331

npşqptj - “alıp kaçmak”

n.- ip 0602060110/95, 0602060110/96

npşqpt - “alıp kalmak”

n.- di 0601020304/18, 0601020304/23, 0508080101/61

npşqaj - “alıp koymak, alıp bir yere ayırmak”

n.- æmiz 0604060601/117, 0604060601/118

nr - “yardımcı fiil; göndermek, yollamak”

n.- ædi 0602060111/294

n.- æmiz 0601140103/61

n.- ip 0602060101/113

n.- ilar 0601060201/199

n.- di 0602060112/32, 0508080101/59, 0602060111/91

n.- dijnizu 0508110101/94

n.- jan 0602060101/115, 0602060102/15, 0602060110/96

n.- janfæcan 0508110101/85, 0602060110/185

n.- melar 0601060201/67

n.- sæ 0601060201/340

n.- ttijnizu 0508110101/97

nr̥t̥jart̥jilic “açlık, kıtlık”

n. 0601140101/12

nrqali “yardımıyla, vasıtasıyla”

n. 0602060101/82

nr̥tuw “artık”

n. 0601140103/93

н. + ұ 0601140103/94

нртуквнј “Artıkbey, erkek ismi”

н. 0601020302/83, 0602060110/35, 0602060110/43

нртукуј “Artıguş, kadın ismi”

н. 0602060109/66

н. + ті 0602060101/41

нј “Özbek pilavı”

н. 0508080101/79, 0601060201/105, 0601060201/106, 0601060201/99,

0602060107/19, 0602060110/14

нј - “aşmak, geçmek”

н.- ippæn 0602060109/27

н.- quın 0601140502/77

н.- mæjdi 0601140101/140

н.- ті 0602060111/29, 0601140103/99

нјак “aşık”

н. + fбәр 0602060110/7, 0602060110/8

н. + man 0601060201/157

н. + һакдан 0601060201/158

нјақ “aşık”

н. 0508091602/4

нјахтјæ “fazlaca”

н. 0601020304/41

нјир - “yükseltmek, arttırmak”

н.- ір 0601140101/111, 0601140101/22

нјқұнştојқұн “şiddetli su baskını”

н. 0601140502/77

ɲɭa – “tabaklamak, deri tabaklamak”

ɲ.- p 0601060201/231, 0601060201/240

ɲɭnæ “ahbap, arkadaş”

ɲ.+ mɤidi 0508080501/50

ɲt “at”

ɲ. 0508080101/17, 0508080101/25, 0508080101/26, 0508080501/9, 0508110101/32,
0508110101/39, 0508110101/93, 0601020301/5, 0601060201/129, 0601060201/151,
0601060201/189, 0601060201/271, 0601060201/324, 0601060201/335,
0601140103/89, 0601140501/11, 0601140501/12, 0601140501/47, 0601140501/63,
0601140501/7, 0601140501/8, 0601140502/30, 0601140502/62, 0602060108/22,
0602060110/143

ɲ.+ i 0508080101/3, 0508080501/1, 0601020301/39, 0601020306/58,
0601060201/112, 0601060201/95, 0601140103/91, 0601140103/93, 0601140501/46,
0601140501/66, 0602060102/10, 0602060102/9, 0602060107/14, 0602060107/5,
0602060107/6, 0602060108/4, 0602060108/5, 0602060110/139, 0602060110/142,
0602060110/145, 0602060111/149, 0604060601/33, 0604060601/36, 0604060601/37,
0604060601/65, 0602060101/1

ɲ.+ ini 0508110101/57, 0601020301/40, 0601020306/59, 0601060201/186,
0601140103/60, 0601140103/96, 0601140501/65, 0602060104/7, 0602060107/36,
0602060110/140, 0602060110/21, 0602060110/22, 0602060110/29, 0602060110/70,
0602060110/74, 0604060601/37

ɲ.+ i:m 0602060110/13

ɲ.+ idæji 0602060111/67

ɲ.+ ija 0602060108/9

ɲ.+ im 0508080101/75, 0602060102/8, 0602060105/1, 0602060107/4, 0602060108/1,
0602060110/12

ν.+ imiz 0601060201/322

ν.+ imdi 0508080101/78, 0601060201/188, 0602060110/2, 0602060110/33

ν.+ ini 0602060110/30, 0601060201/148, 0601060201/149

ν.+ ip 0602060110/12

ν.+ ca 0508080101/44, 0602060107/25, 0602060110/14

ν.+ lar 0602060108/23

ν.+ lari 0602060111/160

ν.+ tæñ 0508110101/92, 0601020701/103, 0601140501/60

ν.+ ti 0601060201/270, 0601060201/271, 0601140502/78

nt - “atmak”

ν.- ilip 0508080501/19

ν.- i 0508080101/29

ν.- ip 0508110101/36, 0508110101/39, 0602060107/33

ν.- i/berip 0508080501/14

ν.- tirmædim 0601060201/47

ν.- can 0601060201/162

ν.- citſæ 0601020701/108

ν.- sæ 0508080501/14

ntæ “ata”

ν. 0508110101/42, 0601020301/142, 0601020301/54, 0601020305/12,

0601060201/264, 0601060201/3, 0601060201/4, 0601140101/160, 0601140101/167,

0601140101/79, 0601140101/80, 0601140101/84, 0601140101/87, 0601140102/2,

0601140102/85, 0601140102/88, 0601140501/18, 0601140501/62, 0601140501/68,

0601140502/78, 0601140502/79, 0602060101/21, 0602060101/38, 0602060102/2,

0602060102/5, 0602060104/42, 0602060108/19, 0602060110/155, 0602060111/285,

0602060111/69, 0602060112/15, 0604060601/24, 0604060601/28, 0604060601/29,

0604060601/31, 0604060601/51, 0604060601/7, 0604060601/89, 0601020303/75
n.+ dæn 0601140101/158, 0601140101/161, 0601140101/8, 0601140102/89,
0601140102/91, 0601140102/92, 0602060104/1, 0602060110/28
n.+ ja 0601140103/100
n.+ lari 0601020302/14, 0601060201/4, 0602060110/3, 0602060110/52
n.+ larim 0602060110/34
n.+ larimiz 0601020302/25, 0601140102/84
n.+ larip 0602060110/72
n.+ m 0508080101/22, 0508080101/66, 0508080101/68, 0508080101/69,
0508110101/23, 0508110101/29, 0508110101/63, 0508110101/65, 0508110101/77,
0601020301/128, 0601020301/145, 0601020303/26, 0601020304/63, 0601020306/30,
0601060201/12, 0601060201/120, 0601060201/136, 0601060201/18,
0601060201/283, 0601060201/8, 0601060201/86, 0601140101/142, 0601140101/144,
0601140101/2, 0601140101/65, 0601140101/67, 0601140101/7, 0601140101/90,
0601140102/20, 0601140102/21, 0601140102/23, 0601140102/29, 0601140102/46,
0601140102/5, 0601140102/51, 0601140102/8, 0601140102/81, 0601140103/41,
0601140502/23, 0601140502/24, 0601140502/57, 0602060101/111, 0602060101/115,
0602060101/20, 0602060102/21, 0602060102/26, 0602060102/6, 0602060107/36,
0602060108/10, 0602060109/70, 0602060110/1, 0602060110/103, 0602060110/104,
0602060110/155, 0602060110/21, 0602060110/30, 0602060110/47, 0602060110/93,
0602060110/94, 0602060110/99, 0602060109/74
n.+ mi 0601020304/46, 0601140102/84
n.+ miç 0601060201/284, 0601140101/87, 0602060104/10, 0602060110/28
n.+ mizdæn 0508080501/53
n.+ mdæn 0602060110/134
n.+ mdi 0508080101/65, 0508110101/76, 0508110101/80, 0508110101/85,

0601020303/47, 0601020304/54, 0601060201/10, 0601060201/80, 0601140101/66,
0601140101/92, 0601140102/80, 0601140103/53, 0601140502/18, 0601140502/58,
0602060102/17, 0602060102/18, 0602060102/22, 0602060102/9, 0602060107/5,
0602060108/4, 0602060110/3, 0604060601/48, 0604060601/8, 0602060102/10
n.+ mðimæs 0602060112/15
n.+ mði 0601140101/68
n.+ mðifjæm 0508080101/71, 0602060112/15
n.+ mja 0601020304/13, 0601140101/147
n.+ mlar 0508110101/28, 0601020304/11, 0508110101/40, 0601020302/33,
0602060101/43
n.+ mlardæn 0508110101/39
n.+ mlardi 0601140101/175, 0601020302/10
n.+ mlarfæm 0601020306/56, 0602060101/33
n.+ mfæm 0508110101/22, 0601020303/16, 0601140501/27, 0602060102/14,
0604060601/8
n.+ ni 0601140502/75, 0601140502/76, 0601140502/77
n.+ n 0601060201/162, 0601060201/163, 0602060110/74
n.+ nizzi 0601020302/59
n.+ si 0601020301/63, 0601020301/84, 0601020301/86, 0601020305/85,
0601060201/178, 0601060201/281, 0601060201/291, 0601060201/39,
0601060201/40, 0601060201/42, 0601140101/92, 0601140103/100, 0601140103/75,
0601140103/99, 0601140501/6, 0602060102/10, 0602060102/25, 0602060102/26,
0602060102/27, 0602060102/28, 0602060107/37, 0602060108/6, 0602060108/7,
0602060108/8, 0602060109/71, 0602060110/170, 0602060110/176, 0602060110/27,
0602060110/8
n.+ sidæn 0601060201/69

ν.+ simæn 0602060104/74

ν.+ sini 0601140102/84, 0602060101/1, 0602060102/10, 0602060102/15,
0602060108/5, 0602060111/312, 0508130101/3, 0601020701/70, 0602060112/5

ν.+ jni 0601060201/171, 0602060107/36, 0601140102/91

νtædænşqν - “babasız kalmak”

ν.- jammæn 0601140101/8

νtælic “babası olan”

ν.+ ca 0601060201/47

νtæliccaşottir - “babası olan birinin kalbini kırmasına izin vermek”

ν.- mædim 0601060201/47

νtæf “Ataş, erkek ismi”

ν.+ ti 0602060105/2

νtæşapæ “baba anne, anne baba, veli”

ν. 0604060601/51

νtæşonæ “baba ana, anne baba, veli”

ν.+ larimizfæm 0602060111/69

νtæşenæ “baba ana, anne abab, veli”

ν.+ lari 0601140101/167

ν.+ larim 0601140101/80

ν.+ m 0602060102/5

ν.+ miş 0601140101/79, 0601140101/84

ν.+ mfæm 0602060102/2

ν.+ sidæn 0602060111/285

ν.+ sini 0604060601/51

νtæşnoba “ata baba, ecdat”

ν.+ lari 0601020305/12

н. + larimizdæn 0602060108/19

н. + larimizfæm 0601020301/142, 0601060201/264

н. + larimiz 0604060601/7

нтæšbuв “ata baba, ecdat”

н. 0601140102/2

н. + larimiz 0601140102/2

н. + miz 0601060201/3

н. + mizdæn 0601140501/18

н. + mizdi 0601060201/4

н. + mizdin 0601140501/68

ntenæ “ata ana, anne baba, veli”

н. + lar 0602060111/366

н. + mdi 0602060110/107, 0601020304/36

н. + mja/fjæm 0601020304/39

н. + si 0601020301/41

нттŕæn “atlı”

н. 0602060103/10

нтχонæ “at ahırı”

н. 0602060111/160, 0602060111/162

н. + dæn 0602060111/161

нттиšpiri “atın piri”

н. + 0601140502/78

нтšarava “at arabası”

н. + dæ 0508080101/17

нтšejnæt – “at oynatmak”

н. - ip 0601060201/151

ntʃpnt “at mat”

n.+ i 0508110101/32

n.+ ti 0601020301/5

nva “amca”

n.+ larimizdi 0602060107/33

n.+ m 0508091601/3, 0602060101/20, 0602060111/348, 0602060111/356

n.+ miʒ 0508110101/39, 0508110101/44, 0601060201/12

n.+ mdi 0508091601/7

n.+ jni 0602060110/175

nvula “öncelikle”

n. 0601140502/74

nvdræ “avare”

n. 0601020701/1

nvdz “avaz, ses”

n.+ i 0601020306/16

nv “av”

n.+ dæ 0602060109/69

nj “ay”

n. 0601020301/56, 0601020305/73, 0601020701/112, 0601060201/188,

0601140102/28, 0601140102/45, 0602060106/1, 0602060106/2

n.+ i 0601060201/186, 0601060201/262

n.+ idæ 0601140102/106, 0601140103/44

n.+ tʃæ 0602060104/25

n.+ di 0601140102/15

n.+ ja 0601060201/257, 0601140102/44

n.+ jado:r 0601140103/85

нјил “köy”

н. 0601020303/48, 0601020305/3

н.+ дә 0601020301/137

нјилѣбнѣѣ “köy yöneticisi”

н.+ лар 0601020303/48

н.+ лари 0601020305/3

нјимқуѣлар “Ayımkışlak, yer adı”

н.+ дә 0508080301/7

нјбѣј “Aybek, erkek ismi”

н. 0601020304/9

н.+ фәм 0601020304/55

нјдәј “ay gibi”

н.+ 0601020701/2

нјла “aile”

н. 0604060601/32, 0604060601/114

н.+ сіја 0604060601/120

нјлиј “aylık maaş, maaş”

н.+ 0602060111/175, 0602060111/183, 0602060111/247, 0602060111/346

н.+ идә 0601020301/83

нјлиц “aylık maaş, maaş”

н. 0601140103/88, 0602060104/12, 0602060110/73, 0602060111/109

нјтәдзіхән “Aytacıhan, kadın ismi”

н. 0601060201/186, 0601060201/187

нјван “eyvan”

н.+ идә 0601020302/59

н.+ фиди 0601140502/48

njşbɒla “ay bala”

n.+ si 0602060106/2

nz “az”

n. 0601020305/74, 0601020306/48, 0601140103/74, 0602060101/85,

0602060111/372

n.+ dæn 0601140103/74

n.+fela 0508110101/37

nzan “ezan”

n. 0601140103/60, 0601140501/63, 0602060108/23

nzanşajt – “ezan okumak”

n.- ip 0601140501/63

n.- mæjitʃæ 0602060108/23

n.- tɪræmiz 0601140103/60

nzir “şimdi, hazır”

n. 0508110101/43, 0508110101/45, 0508110101/46, 0601020302/7, 0601020304/34,

0601020701/67, 0601140101/131, 0601140101/136, 0601140101/141,

0601140101/168, 0601140101/177, 0601140101/182, 0601140101/36,

0601140101/39, 0601140101/47, 0601140102/61, 0602060110/42, 0602060111/157,

0602060111/253, 0602060111/372, 0602060111/55

n. + fæm 0601140101/40, 0602060111/322, 0602060111/351

nziræɐ “az”

n.+ ɯ 0601140101/151

nziræq “az”

n. 0508080101/9

nzirʃæ “şimdilik”

n. 0601140101/136

ɒzɟinæ “çok az, azıcık”

ɒ.+ 0601140101/74, 0601140103/80

acan “imiş”

a. 0601020301/112, 0602060110/65, 0602060111/205, 0508080101/61

al - “almak”

a.- mɛ:sæn 0601020301/169

ala “sadece, tek, yalnız”

a. 0601020303/13, 0602060111/125

am “hem”

a. 0508080301/23, 0601060201/198, 0601140101/42, 0602060104/47,
0602060111/34, 0601140501/41

æ “ünlem; sevinme, onaylama, hatırlama, acıma, üzülme, kızma bildiren ünlem”

æ. 0601060201/329, 0602060109/66, 0602060111/24, 0602060111/245,
0602060111/321

æca “imiş”

æ.+ mɪ: 0601020701/53

æ.+ mmæn 0508080101/77, 0601140502/89

æ.+ mmiz 0601020701/121, 0601060201/85, 0604060601/27

æcan “imiş”

æ. 0508080101/58, 0508080101/76, 0508080101/78, 0508080501/10,
0508080501/11, 0508080501/13, 0508080501/14, 0508080501/15, 0508080501/19,
0508080501/20, 0508080501/41, 0508080501/45, 0508080501/55, 0508080501/6,
0508080501/65, 0508080501/66, 0508080502/2, 0508080502/25, 0508080502/27,
0508080502/31, 0508080502/42, 0508110101/32, 0508110101/39, 0508110101/50,
0508110101/52, 0508110101/67, 0508110101/73, 0508110101/83, 0508110101/84,
0508110101/85, 0601020303/37, 0601020303/65, 0601020305/86, 0601020305/87,

0601020305/9, 0601020305/90, 0601020305/91, 0601020305/95, 0601020701/123,
0601060201/184, 0601060201/186, 0601060201/187, 0601060201/188,
0601060201/302, 0601060201/8, 0601140101/146, 0601140101/65, 0601140101/73,
0601140102/10, 0601140102/17, 0601140102/28, 0601140102/7, 0601140102/73,
0601140102/74, 0601140102/8, 0601140502/26, 0602060101/103, 0602060101/105,
0602060101/106, 0602060101/14, 0602060101/15, 0602060101/2, 0602060101/5,
0602060101/53, 0602060101/8, 0602060101/9, 0602060101/98, 0602060102/16,
0602060102/17, 0602060108/16, 0602060108/23, 0602060110/56, 0602060110/8,
0602060111/221, 0604060601/9, 0601020301/140, 0601020301/26, 0601020301/31,
0601020301/7, 0601020301/8, 0601020302/60, 0601020302/80, 0601020303/14,
0601060201/5, 0601060201/7, 0601140502/1, 0601140502/25, 0601140502/27,
0601140502/28, 0601140502/29, 0601140502/3, 0601140502/30, 0601140502/5,
0601140502/6, 0601140502/87, 0601140502/90, 0601140502/91, 0602060109/69,
0602060110/11, 0602060110/12, 0602060110/13, 0602060110/138, 0602060110/139,
0602060110/14, 0602060110/15, 0602060110/16, 0602060110/169, 0602060110/17,
0602060110/172, 0602060110/174, 0602060110/175, 0602060110/176,
0602060110/178, 0602060110/18, 0602060110/184, 0602060110/186,
0602060110/19, 0602060110/190, 0602060110/191, 0602060110/192,
0602060110/20, 0602060110/21, 0602060110/30, 0602060110/31, 0602060110/32,
0602060110/33, 0602060110/5, 0602060110/54, 0602060110/55, 0602060110/57,
0602060110/59, 0602060110/60, 0602060110/61, 0602060110/64, 0602060110/67,
0602060110/68, 0602060110/70, 0602060110/95, 0602060110/96, 0602060110/97,
0602060111/174, 0602060112/30, 0601140101/67, 0601140101/147, 0508110101/65
æ.+ u 0508110101/51

æca:n “imiş. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade eder”

æ. 0601060201/6, 0601140502/34, 0601060201/186

æcci “iki”

æ.+ ntſi 0601140103/2

α.+ tæ 0604060601/86

æɫ - “almak”

æ.- dic 0508080502/24

æ.- jammiz 0602060110/79

æ.- mædim 0601020303/14

æ.- mæjan 0602060111/6

æ.- mæsti 0602060111/356

æla “sadece, tek, yalnız”

æ. 0508080501/38, 0601020305/57, 0508091601/3, 0601020701/120, 601020701/93,
0601020701/94, 0601060201/307, 0601060201/308, 0601140101/152, 602060107/35,
0602060107/36, 0601020301/148, 0601020304/26, 0601020701/109, 0601020701/58,
0601020701/78, 0601020701/79, 0602060109/41, 0602060110/180, 0601020306/43,
0601020302/48, 0601020303/40, 0601060201/122, 0601020301/26, 0601020304/53,
0601020701/44, 0601060201/260, 0602060110/42, 0601140501/11, 0601140501/12

æm “hem”

æ. 0508080101/12, 0508080101/61, 0508080101/74, 0508091601/6, 0508091601/9,
0508110101/58, 0508110101/89, 0601020303/31, 0601020303/32, 0601020303/39,
0601020303/77, 0601020304/1, 0601020306/18, 0601020701/114, 0601020701/116,
0601060201/160, 0601060201/190, 0601060201/68, 0601060201/84,
0601140101/181, 0601140101/40, 0601140102/97, 0601140103/103, 0601140103/43,
0601140103/86, 0602060101/112, 0602060101/33, 0602060101/49, 0602060101/61,
0602060102/2, 0602060104/43, 0602060104/44, 0602060104/80, 0602060108/17,
0602060111/284, 0602060111/287, 0602060111/289, 0602060111/296,
0602060111/351, 0602060112/13, 0602060112/26, 0602060112/27, 0602060112/28,

0602060112/29, 0602060112/32, 0604060601/65, 0601020301/113, 0601020301/127,
0601020301/128, 0601020301/131, 0601020301/14, 0601020301/142,
0601020301/46, 0601020301/57, 0601020301/78, 0601020301/87, 0601020301/88,
0601020302/30, 0601020302/40, 0601020303/16, 0601020304/29, 0601020304/33,
0601020304/38, 0601020306/56, 0601020701/56, 0601020701/60, 0601020701/77,
0601020701/79, 0601020701/82, 0601060201/263, 0601060201/264, 0601140101/16,
0601140501/24, 0602060109/51, 0602060110/161, 0602060110/46, 0602060110/60,
0602060111/147, 0602060111/43, 0602060111/69, 0602060111/77, 0602060111/94,
0604060601/101, 0602060111/322, 0602060111/325, 0601020301/43,
0601020304/51, 0601020304/55, 0601060201/66, 0602060111/299, 0602060111/327,
0602060101/43, 0601140502/31, 0602060102/3, 0602060101/110, 0601020302/22,
0601060201/113, 0601140101/146, 0601140501/27, 0602060110/48,
0604060601/102, 0602060110/41, 0508110101/22, 0601020303/16, 0601140501/27,
0602060102/14, 0604060601/8, 0602060112/27

æmæs “değil”

æ. 0602060104/16, 0602060104/17, 0602060104/56

æ.+ miz 0601020701/79

eďæ “abla”

e. 0602060111/133

e.+ m 0602060110/43

e.+ si 0602060110/63

eďečej “kadın öğretmen ya da hoca”

e. 0602060111/169, 0602060111/198, 0602060111/203, 0602060111/224,

0602060111/265

e.+ ja 0602060111/202, 0602060111/203

e.+ lar 0602060111/265, 0602060111/323

e.+ laṣja 0602060111/168

etf “hiç”

e. 0508080502/41, 0508080502/42

etfci “keçi”

e. 0508080301/18, 0601020305/27

e.+ ni 0508080301/22, 0601060201/229

edi “idi”

e.+ n 0601060201/171, 0601060201/172

egzamən “imtihan”

e.+ dæn 0602060111/246

ej - “eğmek”

e.- jætcanfæcan 0601020301/8

eja “sahip, Tanrı”

e.+ m 0601140502/86

e.+ miṣ 0602060112/9

ejatfī “abla”

e. 0601140502/21

e.+ sini 0601020302/51

ejalla - “ele geçirmek, sahip olmak”

e.- p 0601060201/5

ejeməndy: “egemen, hâkim, hükümrân”

e.+ lyc 0508110101/48, 0508110101/63

ejil - “eğilmek”

e.- dīm 0601060201/156

ejri “eğri”

e. 0601140501/47, 0604060601/128

ex - “ekmek, tohum atmak”

e.- sæpiz 0601020302/34

e.- sin 0601060201/164

extæ “iki adet”

e. 0508080101/26, 0508080101/29, 0508080101/7, 0601020306/13, 0601020306/57,

0601060201/200, 0601060201/282, 0601060201/57, 0601060201/63,

0601060201/70, 0601140102/27, 0601140501/64, 0601140501/66, 0601140502/47,

0601140502/48, 0601140502/9, 0602060101/24, 0604060601/43, 0604060601/79,

0601020304/62, 0601020701/37, 0601140103/13, 0602060110/13, 0602060110/138

e.+ dæn 0601140501/6, 0601140502/46

e.+ mi 0604060601/32

e.+ ni 0604060601/47

e.+ si 0601020301/98, 0602060101/60, 0602060101/93

e.+ sini 0604060601/57

extijæt “ihtiyat”

e. 0601020305/24, 0601060201/324

ekø: “iki tane, ikisi birlikte”

e.+ mi 0602060101/73, 0602060110/108, 0602060110/126

ekøv “iki tane, ikisi birlikte”

e.+ i 0602060101/23, 0601140101/61

e.+ ican 0602060101/94

e.+ ini 0601020304/26

ekuuskvatir “ekskavatör”

e. 0508091601/2

ec - “ekmek, tohum atmak”

e.- a 0602060103/7

e.- adi 0601020305/66, 0601020306/54, 0601140101/129, 0601140501/52

e.- almejmiŷ 0601020305/58

e.- amiŷ 0601020301/119, 0601020305/39, 0601020305/40, 0601020305/48,
0601020305/51, 0601020305/52, 0601020305/55, 0601140101/139, 0601140103/42,
0604060601/17

e.- amizu 0601020305/33

e.- arfiğic 0601020302/33

e.- ilarfiği 0602060105/7

e.- ip 0601140101/30

e.- iŷ 0601020306/52

e.- iŷæđi 0601020305/73, 0601020305/74

e.- iŷærfiđi 0601020305/61, 0601020305/62

e.- iŷcan 0601140102/14

e.- can 0601020305/28

e.- caŋja 0601020305/69

ecala “her iki”

e. 0508110101/26, 0601020304/63, 0601140102/109, 0602060102/7, 0602060104/70

e.+ si 0601020302/90

ecan “imiŷ”

e. 0508080301/25, 0508080502/12

ecil “ekin”

e.+ lardi 0601020305/28

ecci “iki”

e. 0508080101/1, 0508080101/26, 0508080101/66, 0508080101/67, 0508080101/68,
0508091601/7, 0601020301/104, 0601020301/11, 0601020301/37, 0601020301/4,
0601020301/8, 0601020301/121, 0601020301/146, 0601020301/158,

0601020301/173, 0601020301/174, 0601020301/186, 0601020302/26, 0601020302/8,
0601020303/9, 0601020303/24, 0601020303/40, 0601020303/45, 0601020303/49,
0601020303/53, 0601020303/73, 0601020304/4, 0601020304/41, 0601020304/47,
0601020305/1, 0601020305/14, 0601020305/23, 0601020305/82, 0601020305/100,
0601020306/36, 0601020306/42, 0601020701/42, 0601020701/57, 0601020701/99,
0601020701/111, 0601060201/20, 0601060201/24, 0601060201/72, 0601060201/76,
0601060201/136, 0601060201/273, 0601060201/274, 0601060201/292,
0601060201/293, 0601140101/5, 0601140101/29, 0601140101/43, 0601140101/171,
0601140102/28, 0601140102/60, 0601140103/25, 0601140103/27, 0601140502/44,
0601140502/49, 0602060101/87, 0602060103/9, 0602060104/37, 0602060104/38,
0602060104/70, 0602060104/75, 0602060110/42, 0602060111/13, 0602060111/235,
0602060111/242, 0602060111/246, 0602060111/250, 0602060111/294,
0602060111/296, 0602060111/44, 0602060111/46, 0602060111/57, 0604060601/97,
0604060601/98, 0601020301/67

e.+ ja 0601020701/95, 0602060104/73, 0602060109/28

e.+ mdæ 0601020701/38

e.+ ni 0602060109/14, 0602060109/16

e.+ ntſi 0602060111/122

e.+ sidæ 0601060201/136

eccitſi “ders notu zayıf öğrenci”

e. 0602060111/300

eccintſi “ikinci”

e. 0508110101/34, 0508110101/63, 0508110101/81, 0601020301/99, 0601140102/10,
0601140102/36, 0601140102/81, 0601140103/15, 0601140103/22,
0601140103/31, 0601140103/32, 0601140103/58, 0602060101/63, 0602060103/19,
0602060104/18, 0602060104/37, 0602060104/38, 0602060104/70, 0602060111/271,

0602060111/293, 0602060111/65, 0602060112/19, 0604060601/112

e.+ si 0601060201/304

eccintfidæn “ikinci olarak”

e. 0601020305/44

ecciz “ikiz”

e.+ fidi 0601060201/113

ecciz “ikiz”

e. 0601060201/113, 0601060201/117, 0601060201/118, 0601060201/35,
0601140103/56, 0602060111/357

eccnj “iki ay”

e. 0601020301/56

eccetağ “iki kat”

e. + di 0601020302/71

ectæ “iki adet”

e. 0601020701/29, 0601020701/30, 0601140101/111, 0601140101/114

ela “sadece, tek, yalnız”

e. 0508080101/73, 0602060111/125

ela- “elemek”

e. - p 0601140102/96

elamæn “Eleman, boy adı”

e. 0508080101/4

elas “silüet, vasıh olmayan çizgiler”

e. 0601020306/23

elextir “elektrik”

e.+ icca 0601140103/11

eltfi “elçi”

e. 0601020701/105

elli “elli”

e.+ *fplti* 0601020301/144

e.+ *fplti,ja* 0601020301/143

e.+ *fecintji* 0601140103/15, 0602060111/65

e.+ *fytiintji* 0601140102/106, 0602060104/48, 0602060104/49

e.+ *fbejintji* 0508110101/18, 0602060103/6

e.+ *fbirintji* 0602060103/3

e.+ *mi*: 0601020301/146

e.+ *fmetir* 0602060103/31

e.+ *fjetti* 0602060109/71

e.+ *fjettisidæ* 0601060201/28, 0601060201/134

ellijintji “elli ikinci”

e. 0602060103/2

ellix “elli”

e. 0508110101/19, 0508110101/81, 0601020301/141, 0601020305/1, 0601140101/19,
0602060103/21, 0602060104/28

e.+ *tæ* 0601020306/5

e.+ *tæmi* 0601020306/22

e.+ *tæmi*: 0601020306/21

e.+ *ftærintji* 0602060103/4

ellic “elli”

e. 0508110101/43, 0601140101/170, 0602060104/39, 0604060601/97

e.+ *ca* 0508080301/25

emi “şimdi, şu zamanda”

e. 0601140102/72

emiſ “iſiſ”

e. 0601060201/141

emiz – “emzirmek”

e.- iſti:la 0602060110/146

emjæc “emek”

e. 0602060111/350

emtiſies “M.Ç.S. (Rusya Federasyonu Acil Durumlar Bakanlığı)”

e.+ tan 0601020304/9

e.+ ti 0601020304/55

e.+ larfæm 0601020304/29

enæ “ana, nine”

e. 0602060101/21, 0602060110/63, 0602060111/190

e.+ dæn 0601140101/161

e.+ larî 0601140101/167

e.+ larim 0601140101/80

e.+ larimiz 0601140102/116

e.+ lardi 0601140102/44

e.+ m 0601140101/10, 0601140101/7, 0601140101/9, 0601140102/108,

0601140102/46, 0602060101/109, 0602060101/28, 0602060101/31, 0602060102/24,

0602060102/5, 0602060102/7, 0602060110/183, 0602060110/191, 0602060110/30

e.+ miſ 0601140101/17, 0601140101/79, 0601140101/84

e.+ mizdi 0602060110/30

e.+ mdi 0508110101/35, 0601020304/36, 0602060110/108, 0602060110/21,

0602060110/22

e.+ mfæm 0601020303/16, 0602060102/2, 0602060108/17

e.+ mjaſjæm 0601020304/39

e.+ ni 0602060110/62

e.+ si 0601020301/41, 0601020301/84, 0601020301/86, 0601060201/281

e.+ sidæn 0602060111/285, 0602060111/287

e.+ sidænfæm 0602060111/287

e.+ sini 0602060110/143, 0602060111/312, 0602060112/5, 0604060601/51

enælic “analık, anası olan”

e.+ ca 0601060201/47

enæliccaſsœxtir - “anası olan birinin üzmesine izin vermek”

e.- mædim 0601060201/47

enε “sonra”

e. 0508080502/32, 0508110101/60, 0508110101/63, 0601020301/4, 0601020304/23,
0601020701/45, 0601020701/82, 0601020701/92, 0601060201/93, 0601060201/221,
0601060201/241, 0601140101/19, 0601140101/20, 0601140101/22, 0601140101/58,
0601140101/83, 0601140101/114, 0601140101/152, 0601140102/34, 0601140102/83,
0601140102/105, 0601140103/27, 0601140103/62, 0601140103/109, 0602060104/35,
0602060109/67, 0602060111/86, 0602060111/92, 0602060111/135

enecε “ondan sonra”

e. 0508110101/13, 0508080101/78, 0601020301/110, 0601020302/19,
0601020302/95, 0601020303/12, 0601020303/48, 0601020304/30, 0601060201/245,
0601140101/29, 0601140102/70, 0601140102/97, 0601140102/100, 0601140102/101,
0601140102/108, 0601140103/31, 0601140103/45, 0601140103/64, 0601140103/79,
0601140103/85, 0601020302/58, 0601140501/36, 0601140501/51, 0601140502/45,
0601140502/87, 0601140502/91, 0602060101/40, 0602060109/14, 0602060109/33,
0602060112/20, 0601140501/17

enεp “sonra”

e. 0601020301/28, 0601020301/93, 0601020301/139, 0601020302/30,

0601020302/48, 0601020302/61, 0601020302/87, 0601020302/90, 0601020303/8,
0601020304/18, 0601020304/19, 0601020701/39, 0601020701/41, 0601020701/48,
0601020701/59, 0601060201/216, 0601060201/301, 0601140102/49, 0601140102/85,
0601140102/93, 0602060104/26, 0602060109/9, 0602060110/11, 0602060110/187,
0602060110/90, 0602060111/165, 0602060111/184, 0602060111/275,
0602060111/284, 0602060111/7, 0602060111/90

enəj “sonra”

e. 0508080101/69, 0508080501/76, 0508110101/14, 0508110101/16, 0508110101/18,
0508110101/24, 0508110101/25, 0508110101/64, 0508130101/7, 0508110101/74,
0508110101/85, 0601020301/140, 0601020302/66, 0601020306/11, 0601060201/104,
0601060201/122, 0601060201/188, 0601060201/230, 0601060201/231,
0601060201/240, 0601060201/243, 0601060201/274, 0601060201/293,
0601060201/296, 0601060201/327, 0601060201/329, 0601060201/330,
0601060201/331, 0601060201/6, 0601060201/7, 0601060201/8, 0601140101/30,
0601140101/74, 0601140102/112, 0601140103/109, 0601140103/111, 0601140103/32,
0601140103/34, 0601140103/61, 0601140103/65, 0601140103/69, 0601140103/70,
0601140103/84, 0601140103/93, 0601140502/66, 0601140502/89, 0601140502/90,
0602060101/106, 0602060101/108, 0602060101/112, 0602060101/34,
0602060101/42, 0602060101/44, 0602060101/50, 0602060101/58, 0602060101/61,
0602060101/68, 0602060101/69, 0602060101/82, 0602060101/88, 0602060103/23,
0602060103/25, 0602060103/27, 0602060104/19, 0602060104/67, 0602060108/24,
0602060109/20, 0602060109/6, 0602060109/65, 0602060109/71, 0602060109/73,
0602060109/84, 0602060110/109, 0602060110/121, 0602060110/13,
0602060110/173, 0602060110/175, 0602060110/190, 0602060110/69,
0602060111/159, 0602060111/166, 0602060111/173, 0602060111/200,
0602060111/206, 0602060111/211, 0602060111/212, 0602060111/222,

0602060111/303, 0602060111/321, 0602060111/47, 0602060111/71, 0602060112/16,
0602060112/19, 0602060112/25, 0602060112/31, 0602060112/33, 0601060201/197,
0601060201/89, 0604060601/11

eneştil “ana dil”

e.+ i 0602060111/171

entfi “mirastan hisse”

e. 0601140501/60

endi “şimdi”

e. 0508080101/3, 0508080301/25, 0508080501/35, 0508080501/36, 0508080501/37,
0508080501/48, 0508080501/8, 0508080502/22, 0508080502/23, 0508080502/9,
0508110101/17, 0508110101/42, 0508110101/57, 0508110101/58, 0508130101/9,
0601020301/123, 0601020301/150, 0601020301/159, 0601020301/163,
0601020301/18, 0601020301/182, 0601020301/20, 0601020301/48, 0601020301/95,
0601020302/18, 0601020302/46, 0601020302/7, 0601020303/52, 0601020303/65,
0601020303/66, 0601020303/68, 0601020303/8, 0601020305/22, 0601020305/3,
0601020305/39, 0601020305/57, 0601020305/64, 0601020305/67, 0601020305/93,
0601020701/88, 0601020701/89, 0601060201/131, 0601060201/137,
0601060201/198, 0601060201/20, 0601060201/225, 0601060201/23,
0601060201/251, 0601060201/252, 0601060201/261, 0601060201/267,
0601060201/269, 0601060201/276, 0601060201/283, 0601060201/288,
0601060201/298, 0601060201/309, 0601060201/310, 0601060201/42,
0601060201/43, 0601060201/64, 0601060201/65, 0601060201/69, 0601060201/70,
0601060201/76, 0601060201/79, 0601060201/87, 0601060201/97, 0601140101/104,
0601140101/136, 0601140101/138, 0601140101/158, 0601140101/177,
0601140101/40, 0601140101/63, 0601140101/69, 0601140101/75, 0601140101/94,
0601140102/116, 0601140102/79, 0601140102/95, 0601140103/103, 0601140502/35,

0601140502/76, 0602060101/48, 0602060103/14, 0602060104/20, 0602060104/4,
0602060104/63, 0602060109/12, 0602060109/15, 0602060110/41, 0602060111/102,
0602060111/104, 0602060111/118, 0602060111/119, 0602060111/126,
0602060111/214, 0602060111/240, 0602060111/244, 0602060111/254,
0602060111/268, 0602060111/30, 0602060111/352, 0602060111/359,
0602060111/381, 0602060111/59, 0602060111/62, 0602060111/75, 0602060111/77,
0602060111/96, 0602060112/24, 0602060112/27, 0602060112/28, 0602060112/32,
0604060601/54, 0602060110/8, 0602060111/81

endila “daha yeni”

e. 0508080301/16, 0601020701/117

epos “destan”

e.+ i 0508080502/39

epla - “başarmak, becermek, üstesinden gelmek”

e.- p 0601020302/7, 0601140101/141, 0602060107/23

er “koca”

e.+ i 0602060110/8

e.+ im 0508080301/21, 0601020701/38, 0601020701/58, 0601020701/61

e.+ imdi 0601020701/47

e.+ imfæm 0601020701/60

e.+ dan 0601140102/31, 0602060104/15

e.+ ja 0508130101/9, 0601020701/109, 0601020701/111, 0601020701/35,

0601020701/68, 0601020701/70, 0601140501/25, 0602060109/77

erit - “eritmek”

e.- ip 0601060201/222

ertji - “birinin peşinden gitmek”

e.- mæjila 0508110101/36

e.- tiʃbərɪp 0508110101/71

erdanşqə - “dul kalmak”

e.- jan 0601140102/31

e.- p 0602060104/15

erjə:ʃɪp “Ergaşov, erkek soy ismi”

e. 0508110101/72

erjəftəm “Ergeş Tam, yer adı”

e.+ ja 0508110101/30

erca “şımarık”

e. 0602060110/160

ercac “erkek”

e. 0604060601/109

ercillic “özgürlük”

e. 0602060104/43, 0602060111/128

ermæj “eğlence, maskara”

e. 0601140103/35

ertæ “erken”

e. 0601020302/42

ertæsi “ertesi”

e. 0601060201/307, 0601020301/4, 0602060101/106, 0602060111/237

ertæmæn “sabahleyin”

e. 0601020301/4, 0602060109/40

e.+ dæ 0601020301/5

ertæræq “biraz erken”

e. 0601060201/67, 0601020303/8, 0601020303/67, 0601140101/75

es “akıl, hatır”

e.+ idæ 0508110101/76, 0508110101/80

e.+ imdæn 0508080101/53, 0602060111/94

e.+ imdæfjæm 0602060101/58

e.+ imja 0601060201/192, 0602060110/127

esænæli “Esen Ali, yer adı”

e. 0508080501/12, 0508080501/13, 0508080501/14, 0508080501/20

esci “eski”

e. 0601020305/80, 0602060111/59, 0604060601/33, 0604060601/37

escitfæ “eskisi gibi, eski örf âdetlere göre”

e. 0601060201/124

esla - “hatırlamak”

e.- ptî 0508110101/95

eslic “akıllı”

e. 0601140102/89, 0601140102/94

essær “SSCB (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği)”

e. 0508110101/19, 0602060111/126, 0602060111/96, 0602060111/98

e.+ dæ 0602060111/112

essiz “cahil, yazık, maalesef”

e. 0601020701/22

efit - “işitmek, duymak”

e.- ilmædi 0601020306/16

e.- callarımız 0508080501/37

e.- cammæn 0601020301/149, 0602060104/62

e.- canim 0604060601/11

e.- canimdæ 0601020304/6

e.- mæjammæn 0601020301/60

e.- mæjan 0601020301/145

e.- mæjla 0601020301/29

efj “kapı”

e.+ i 0601060201/153

e.+ dæ 0601060201/296, 0602060101/24

e.+ di 0601020302/75, 0601140502/51, 0602060101/93, 0602060111/224

e.+ faldurja 0601020305/33

e.+ fberdi 0604060601/86

efic “kapı”

e. 0601060201/306

e.+ ca 0601020301/10, 0601020301/22, 0601020301/24, 0601020301/6,

0601020301/7, 0601020302/70, 0601060201/300, 0601060201/306

efmæt “Eşmet, erkek ismi”

e. 0508080501/75

effæj “eşek”

e. 0508080501/9, 0508080501/10

e.+ dæ 0508080501/6

e.+ di 0602060110/130

effæc “eşek”

e. 0508080501/11

e.+ ca 0508080101/44

et “et”

e. 0601140103/84, 0602060108/15

e.+ i 0601140103/63

e.+ ca 0602060108/15

et - “etmek”

e.- iŧi 0602060111/49

etæj “bir ŧeyin sonu, elbisenin eteği”

e.+ idæ 0602060101/4

e.+ ija 0601140502/87, 0601140502/91

eta3 “kat”

e.+ da: 0602060101/63 (kontrol edildi)

e.+ dan 0602060101/88

etika “etik”

e. 0602060111/99

ez - “ezmek”

e.- a 0601060201/247

e.- ærfidi 0601060201/216

e.- ip 0508080101/43, 0601060201/217, 0601060201/222, 0601140103/69

e.- dirip 0601140103/64

ekanomika “ekonomi”

e.+ si 0602060104/36

ε:p “en. Buradaki uzunluk iŧaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade eder”

ε. 0508080501/28

ε:j “ünlem; sevinme, onaylama, hatırlama, acıma, üzölme, kızma bildiren ünlem.

Buradaki uzunluk iŧaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade eder”

ε. 0601020701/15, 0601020701/2, 0601020701/3, 0601060201/142, 0601060201/150,

0601020302/56, 0601020303/75, 0602060110/131, 0601020301/54, 0601020302/49,

0601020701/12, 0601020701/17, 0601060201/311, 0602060109/69, 0602060111/294

el “el, halk”

ε. 0601020301/15, 0601140102/2, 0601140102/3, 0601140501/51, 0604060601/31

ε.+ i 0602060111/135

ε.+ idæ 0602060104/78

ε.+ ija 0602060110/14, 0602060111/129

ε.+ im 0602060104/81

ε.+ imizdæ 0601020301/134, 0602060104/82

ε.+ imizdi 0602060104/79

ε.+ imdi 0602060104/81

ε.+ ija 0601020301/15

ε.+ iɲ 0601020301/117

ε.+ dæn 0601020701/105

ε.+ di 0601020301/77, 0601020304/8, 0601060201/121, 0601060201/341,

0601060201/87

ε.+ ja 0601020301/15, 0601020306/37, 0601140102/69, 0602060104/77,

0601020306/37

εɲ “en”

ε. 0601020301/102, 0601020701/32, 0601060201/256, 0601060201/284,

0601060201/35, 0601060201/41, 0601060201/46, 0601060201/62, 0601140101/151,

0601140101/42, 0601140101/49, 0601140101/59, 0601140103/33, 0601140103/37,

0601140501/38, 0602060110/178, 0602060110/36, 0602060111/309, 0604060601/3

0604060601/34, 0604060601/39

ɯntumaq “ittifak, birlik”

ɯ. 0602060104/78, 0602060111/70, 0602060111/72

ɯɾi - “ekşimek, kesilmek, çürümek”

ɯ.- p 0601140103/28

ɯɾim “inanış”

ɯ.+ ija 0601140103/74, 0601140103/80

ɯ.+ ini 0601140103/96

уs “koku, kurban kesmek”

у. 0602060103/23

уsуrиq “üzerlik otu”

у. 0601140502/76

уsуrиqşut - “üzerlik otu yakmak”

у.- а 0601140502/76

уsуrкa “küpe”

у. 0601140103/92, 0601140103/93

и.+ m 0601060201/167

устом “İslam, erkek ismi”

у. 0602060104/2

уssуk “sıcak”

у. 0604060601/91

у.+ dæ 0604060601/96

уssуx “sıcak”

у. 0602060111/115

уssуxşkæl “Issık Göl, göl adı”

у.+ lic 0602060111/115

усталин “Stalin, erkek ismi”

у.+ di 0602060107/31

устимæ “ateş”

у. + si 0601060201/43

уsştıfıqar - “kurban kesmek”

у.- ip 0602060103/23

уfqa - “ovmak”

у.- tardı 0601140103/64

ۇچۇر - “aǵlamak”

u.- p 0602060111/12

ۇزدarovij “saǵlıklı, yapılı”

u. 0601020305/94

ۇزلا - “aramak”

u.- p 0602060101/96, 0602060101/98, 0602060111/378

ۇزlan – “araştırmak”

i.- if 0602060111/381

ۇzzat “izzet”

u. 0601020302/90

idi “idi”

i. 0508080101/12, 0508080101/13, 0508080101/22, 0508080101/23, 0508080101/25,
0508080101/28, 0508080101/29, 0508080101/33, 0508080101/38, 0508080101/39,
0508080101/40, 0508080101/57, 0508080101/73, 0508080501/16, 0508080501/17,
0508080501/18, 0508080501/35, 0508080501/39, 0508080501/40, 0508080501/46,
0508080501/47, 0508080501/50, 0508080501/51, 0508080501/73, 0508080501/77,
0508080502/3, 0508080502/8, 0508091601/5, 0508110101/29, 0508110101/75,
0601020301/130, 0601020301/47, 0601020302/4, 0601020302/5, 0601020303/17,
0601020303/41, 0601020303/67, 0601020305/61, 0601020305/62, 0601020305/63,
0601020305/80, 0601020701/116, 0601060201/102, 0601060201/103,
0601060201/108, 0601060201/124, 0601060201/125, 0601060201/159,
0601060201/190, 0601060201/193, 0601060201/194, 0601060201/195,
0601060201/196, 0601060201/197, 0601060201/199, 0601060201/201,
0601060201/202, 0601060201/204, 0601060201/206, 0601060201/207,
0601060201/212, 0601060201/213, 0601060201/214, 0601060201/215,
0601060201/216, 0601060201/217, 0601060201/219, 0601060201/221,

0601060201/296, 0601060201/297, 0601060201/301, 0601060201/322,
0601060201/41, 0601060201/84, 0601060201/86, 0601060201/89, 0601060201/94,
0601140101/130, 0601140101/164, 0601140101/25, 0601140101/27, 0601140101/28,
0601140101/71, 0601140101/79, 0601140101/83, 0601140101/84, 0601140102/112,
0601140102/114, 0601140102/115, 0601140102/55, 0601140102/84, 0601140102/85,
0601140102/88, 0601140102/92, 0601140102/93, 0601140102/94, 0601140103/83,
0601140502/13, 0601140502/55, 0601140502/61, 0602060101/22, 0602060101/31,
0602060101/51, 0602060101/53, 0602060101/59, 0602060101/7, 0602060101/78,
0602060104/53, 0602060104/54, 0602060105/10, 0602060105/11, 0602060105/12,
0602060105/6, 0602060105/7, 0602060107/24, 0602060107/25, 0602060107/26,
0602060107/27, 0602060107/28, 0602060107/29, 0602060107/30, 0602060107/36,
0602060109/22, 0602060109/57, 0602060111/113, 0602060111/116,
0602060111/155, 0602060111/212, 0602060111/228, 0602060111/229,
0602060111/234, 0602060111/282, 0602060111/342, 0602060111/344,
0602060111/349, 0602060111/357, 0602060111/364, 0602060111/366,
0602060111/367, 0602060111/368, 0602060111/369, 0602060111/87,
0602060112/26, 0604060601/30, 0604060601/33, 0604060601/36, 0604060601/37,
0601020301/103, 0601020301/125, 0601020301/158, 0601020301/38,
0601020301/41, 0601020301/51, 0601020301/53, 0601020301/59, 0601020301/63,
0601020301/68, 0601020301/73, 0601020301/82, 0601020301/83, 0601020301/94,
0601020302/14, 0601020302/89, 0601020304/46, 0601020304/53, 0601020304/54,
0601020701/27, 0601020701/49, 0601060201/222, 0601060201/227,
0601060201/228, 0601060201/230, 0601060201/231, 0601060201/233,
0601060201/236, 0601060201/237, 0601060201/238, 0601060201/239,
0601060201/240, 0601060201/249, 0601060201/265, 0601060201/266,
0601060201/276, 0601060201/277, 0601060201/279, 0601060201/280,

0601060201/281, 0601060201/283, 0601060201/285, 0601060201/286,
0601060201/289, 0601060201/292, 0601060201/293, 0601140502/14,
0601140502/15, 0601140502/18, 0601140502/38, 0601140502/42, 0601140502/43,
0601140502/48, 0601140502/8, 0602060109/10, 0602060109/20, 0602060109/31,
0602060109/33, 0602060109/34, 0602060109/37, 0602060109/38, 0602060109/43,
0602060109/44, 0602060109/48, 0602060109/54, 0602060109/55, 0602060109/58,
0602060110/124, 0602060110/125, 0602060110/131, 0602060110/136,
0602060110/148, 0602060110/149, 0602060110/150, 0602060110/151,
0602060110/152, 0602060110/153, 0602060110/154, 0602060110/155,
0602060110/179, 0602060110/77, 0602060110/84, 0602060110/85, 0602060110/86,
0602060110/87, 0602060110/92, 0602060111/149, 0602060111/169,
0602060111/171, 0602060111/196, 0602060111/200, 0602060111/201,
0604060601/101, 0604060601/97, 0604060601/99, 0601060201/113,
0601060201/114, 0601140502/48, 0601140502/52, 0601140502/54, 0601140502/56,
0601140502/58, 0601140502/60, 0601140502/62, 0601140102/89, 0508080301/17,
0601060201/264, 0602060111/180, 0602060110/123, 0508080301/17,
0602060110/192, 0602060110/193, 0602060111/179, 0602060111/150,
0602060111/151, 0602060111/283, 0601020301/52, 0601020302/29,
0601060201/104, 0601060201/111, 0601060201/191, 0601060201/216,
0601060201/226, 0601060201/227, 0601060201/229, 0601060201/236,
0601060201/243, 0601060201/247, 0601060201/248, 0601060201/279,
0601060201/290, 0601060201/294, 0601140502/31, 0601060201/106,
0601020301/85, 0601060201/241, 0601060201/242, 0601060201/275,
0601140502/59, 0602060111/181, 0602060111/187, 0601060201/211,
0601020701/62, 0601060201/104, 0601140502/31

i.+ m 0601060201/160, 0601060201/79, 0602060109/23, 0601020301/33,

0601020301/55, 0601020301/56, 0601020304/49, 0601020701/24, 0601020701/80,
0602060109/47, 0602060110/105, 0602060110/106, 0602060111/172,
0601020701/25, 0602060107/19, 0602060111/117, 0602060111/167,
0602060111/168, 0602060111/52, 0601020301/125, 0602060111/246,
0601020301/52, 0508080101/29, 0601020301/52, 0601020701/24, 0602060111/168
i.+ mci 0601020301/107

idi “idi”

i.+ j 0602060109/36, 0601020301/123, 0601020303/77, 0601140102/44
i.+ c 0508080101/26, 0508080101/27, 0508080101/28, 0508080101/30,
0508080101/31, 0508080101/32, 0508080101/34, 0508080101/41, 0508080101/42,
0508080101/43, 0508080101/44, 0508080301/15, 0508130101/4, 0601020303/9,
0601020701/105, 0601020701/107, 0601020701/108, 0601020701/112,
0601020701/113, 0601020701/114, 0601020701/115, 0601020701/118,
0601020701/119, 0601020701/120, 0601060201/103, 0601060201/107,
0601060201/200, 0601060201/209, 0601060201/210, 0601060201/93,
0601140101/103, 0602060107/29, 0602060109/2, 0602060110/107, 0602060111/112,
0602060111/175, 0602060111/222, 0602060111/289, 0602060111/354,
0602060111/365, 0602060112/16, 0602060112/17, 0601140101/134,
0601020301/118, 0601020301/119, 0601020302/28, 0601020302/3, 0601020302/32,
0601020302/33, 0601020302/35, 0601020302/5, 0601020304/51, 0601020304/60,
0601020701/29, 0601060201/224, 0601140101/134, 0601140502/16, 0601140502/40,
0601140502/50, 0602060109/35, 0602060109/36, 0602060109/40, 0602060109/43,
0602060109/50, 0602060109/52, 0602060109/53, 0602060109/56, 0602060111/156,
0602060111/183, 0604060601/100, 0604060601/89, 0604060601/98, 0601060201/96,
0601140102/77, 0602060104/65, 0602060105/8, 0602060109/41, 0602060110/120,
0602060101/92

i.+ can 0508110101/760508110101/80, 0602060101/10

icin “imiş”

i. 0601060201/329, 0602060110/8, 0601020302/93, 0602060111/326

i “hem, ve”

i. 0601020301/128, 0601020301/186, 0601020301/9, 0601020304/4, 0601020305/25,
0601140101/10, 0602060111/276, 0604060601/17, 0604060601/34

i:j “ünlem; sevinme, onaylama, hatırlama, acıma, üzülme, kızma bildiren ünlem.

Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade eder”

i. 0601020303/13, 0601020701/81, 0602060111/189

iyun “Haziran”

i. 0601140102/106

ibætt “İbâdet, kadın ismi”

i.+ fəjæm 0602060101/114

i.+ fəpæmlardî 0602060101/4

ibædæt “İbâdet, kadın ismi”

i. 0602060105/1, 0602060108/1

ibraχum “İbrahim, erkek ismi”

i. 0601020302/72, 0601020302/83

ibraχumdʒɔŋ “İbrahimcan, erkek ismi”

i.+ ja 0601020302/49

itʃ “iç”

i.+ i 0601020305/35, 0601060201/43, 0601060201/44 (1- iç; 2-karın anlamında)

i.+ idæ 0601060201/341, 0601140101/99, 0602060108/13, 0604060601/114,
0508091601/8, 0508130101/1, 0601020301/174, 0601020305/23, 0601060201/185,
0601060201/188, 0601060201/33, 0601140101/114, 0602060110/82, 0602060112/1

i.+ idæjî 0602060101/13

i.+ idæn 0601060201/12, 0601060201/20, 0602060109/56

i.+ ini 0601140103/106

i.+ idejla 0601020303/28

i.+ ija 0601140103/109, 0601060201/196, 0602060110/10, 0602060110/6

i.+ ci 0604060601/129, 0602060111/194

itf - “içmek”

i. 0601140102/112

i.- æ 0601060201/260

i.- ædi 0601060201/259

i.- ærfidi 0601060201/102, 0601060201/233, 0601060201/237, 0601060201/238

i.- ærfidic 0508080101/43

i.- ip 0508080101/37, 0601060201/257, 0601140103/46

i.- ifbrcjan 0604060601/124

i.- i:bftirip 0601060201/331

i.- ifædi 0601060201/261

i.- ifca 0508080101/26

i.- cani 0601020301/31

i.- cijn 0601060201/215

i.- mædi 0601020301/133

i.- sæp 0601060201/215

i.- jætcan 0601020305/32

i.- jætsæc 0602060101/63

itf - “hiç”

i. 0601020304/5, 0601020304/11, 0601020305/36, 0601020306/33, 0601020306/47,

0602060111/376, 0601020305/49, 0602060111/73

i.+fæla 0601020701/79

i.+fæm 0602060111/94

i.+ fcim 0601020701/88, 0602060111/141, 0601020303/36, 0601020304/5

i.+ fcimisi 0601020304/11

i.+ fcimja 0602060111/141

i.+ fjæqqa 0601140102/44, 0601020306/33

i.+ fjærdi 0601020306/47

itfex “bağırsak”

i. 0601140103/106

itfexštfnvax “insan, hayvan ve kuşların karın bölgesinde bulunan organların toplam adı”

i.+ uını 0601140103/28

itfex “bağırsak”

i.+ i 0601140103/28

i.+ idæn 0601060201/280

i.+ larini 0601140103/111

itfcari “içeri”

i. 0508130101/1

nitfcasnj “Niçke - Say, yer adı”

i.+ di 0601020305/37

idif “kap”

i. 0602060101/92

il - “ilmek”

i.- ip 0601060201/240, 0601060201/277, 0601060201/279

il “yıl, on iki hayvanlı takvim hesabına göre on iki takvimin her biri”

i.+ im 0508080301/2

ila - “sert olanı yumuşak, yumuşak olanı sert; sıvı olanı koyu, koyu olanı yumuşak olması için kıvama getirme işlemi”

i.- p 0601060201/231

ila:d̂zi “çare, tedbir”

i.+ m 0601140103/32

ilan “yılan”

i. 0602060110/182

i.+ di 0602060103/31, 0602060110/183, 0602060110/186

ilap “yılan”

i.+ ja 0602060110/189

ilim “ilim”

i.+ di 0508080502/16

i.+ siz̃ 0508080501/36

ilic “ilik”

i. 0602060111/130, 0602060111/134

ilic̣stort – “bir hayvan etinin parçalanması ve onun sosyolojik hiyerarşie göre sunulması geleneği”

i.- amiz̃ 0602060111/130

i.- ifamiz̃ 0602060111/134

iljari “önceleri, eskiden”

i. 0508080101/73, 0508080501/14, 0508080501/39, 0508080501/58,
0601020701/120, 0601060201/111, 0601060201/120, 0601060201/124,
0601060201/125, 0601060201/206, 0601060201/233, 0601060201/242,
0601060201/247, 0601060201/275, 0601060201/276, 0601060201/280,
0601060201/281, 0601060201/301, 0601140101/130, 0601140101/158,
0601140101/84, 0601020302/1

i.+ ji 0601140101/73

iljarji “önceki, evvelki”

i. 0508080501/56, 0601060201/191, 0601060201/90

i.+ lar 0601020701/122

iljartæn “önceden beri, eskiden beri”

i. 0601060201/27, 0602060103/21

ilqur “yılıkı, at sürüsü”

i. 0508080101/24, 0508080101/25, 0508091601/3, 0508091601/4, 0508110101/78,
0601020305/27

i.- lari 0601060201/6

i.+ ni 0601060201/108, 0601060201/270, 0601060201/280, 0601060201/87

ilqurşpılqur “yılıkı mılıkı”

i. 0508080101/24

imæn “imân”

i. 0601020301/134

imær “imân”

i.+ ja 0601020301/108, 0601020301/109

imomæli “İmâm Ali, erkek ismi”

i. 0601140501/65

ini “erkek kardeş”

i.+ lardi 0601060201/292

inisijativa “inisiyatif”

i. 0602060104/43

indæmæj “sessiz”

i.- 0508080501/76

indijæ “Hindistan, ülke adı”

i.+ ni 0508080501/64

institut “enstitü”

i.+ ca 0602060111/106

i.+ ta 0602060104/18

i.+ ti 0602060104/19

internet “internet”

i.+ lar 0602060111/111

i.+ tan 0602060111/103

invalid “engelli kişi”

i.+ nij 0602060111/280

invalidit “engelli kişi”

i. 0602060107/7

ip “ip”

i. 0602060110/126

irisu “İri – Suu, yer adı”

i.+ lic 0601020305/85

iscalat “depocu”

i. 0601060201/121

isla - “islemek”

i.- p 0601060201/231

i.- rfid 0601060201/230

istorig “tarihçi”

i. 0602060111/208

if “iş”

i. 0601020306/51, 0601060201/128, 0601060201/209, 0601060201/26,

0601140101/56, 0601020301/57

i.+ idæ 0601060201/129, 0602060111/346

i.+ ini 0508080101/60

i.+ ijcan 0601020301/19, 0601020301/30

i.+ ca 0602060111/199, 0602060111/349, 0602060111/337

i.+ lar 0601020301/110

i.+ ları 0602060111/32

i.+ lardæ 0604060601/30

i.+ tæ 0601140102/61, 0602060111/342

i.+ tæñ 0601020301/89, 0602060111/349

i.+ ti 0508080501/54, 0602060103/23, 0602060103/25, 0604060601/111

if “hiç”

i.+ fnærsæ 0601020304/27, 0601140101/27

if - “içmek”

i.- tic 0508080301/14

ifir - “ışışirmek”

i.- ip 0601060201/241

ifcaştyf - “faaliyete geçmek”

i.- can 0602060111/337

ifcær aktif, faal, gayretli

i.+ mæn 0601140102/64

iflat - “harcamak”

i.- ɔ:rdic 0601020304/42

ifla - “çalışmak”

i.- ɓfjyræmæn 0601020306/42

i.- ɓfjyrɔan 0601140102/19, 0601140102/20

i.- di 0508091601/10, 0508091601/5, 0508091601/7, 0601020301/71, 0601020301/72,

0601140102/56, 0602060104/18, 0602060104/32, 0602060104/33,

0602060104/35, 0602060104/37, 0602060107/11

i.- ðim 0601020306/45, 0601140102/45, 0602060111/341

i.- ðic 0601140502/36

i.- ja:n 0601060201/121

i.- jallardi 0602060111/60

i.- jammæn 0601020306/44, 0601140101/112, 0602060111/115

i.- jan 0601060201/120, 0601060201/122, 0601140101/64, 0601140102/36,
0602060111/348

i.- janimdæ 0602060111/85

i.- janimja 0602060111/75

i.- jandæ 0508110101/65

i.- jandæn 0602060104/28, 0602060104/31

i.- mæðim 0508080101/36

i.- mæsæjn 0601140101/137

i.- mæj 0601020301/120, 0601020301/121

i.- mæði 0604060601/95

i.- p 0508110101/26, 0601020301/155, 0601020301/89, 0601060201/129,
0601140101/136, 0601140101/182, 0601140101/74, 0602060111/318

i.- rði 0508130101/5

i.- rfiði 0602060111/201, 0604060601/30

i.- rfidic 0604060601/89

i.- sæjn 0601020306/49

i.- f 0601140101/137, 0602060111/57

i.- fim 0601140101/53

i.- fip 0601060201/64

i.- fca 0602060111/329, 0602060111/334

i.- tædila 0602060111/60

i.- j 0602060104/23, 0602060104/24, 0602060104/30

i.- jæpti 0601140102/63, 0602060104/26, 0602060111/110

i.- jdi 0602060104/27, 0602060111/370

ijlan - “üretmek”

i.- ædijæ 0602060111/336

ijle - “çalışmak”

i.- di 0601140101/179

i.- mæn 0602060111/67, 0602060111/76, 0601140102/65, 0601140103/12

i.- miz 0601140102/66

i.- sæn 0602060111/61

i.- jmæn 0602060104/71, 0602060111/28, 0602060111/54

ijlo: - “çalışmak”

i.- rædi 0602060111/305

it “köpek”

i. 0602060109/78

i.+ tæn 0601020701/103

itqajnætær “İtkaynatar, boy adı”

i. 0601020305/9

ijul “Temmuz, Temmuz ayı”

i.+ dæ 0602060111/122

ijun “Haziran, Haziran ayı”

i.+ dæ 0601140103/2

o “o ünlüsü”

o. 0602060111/379

o. + fjæm 0601020303/25, 0601020303/27

o: “ünlem; sevinme, onaylama, hatırlama, acıma, üzülme, kızma bildiren ünlem”

o. 0601020301/34, 0601020301/41, 0601020701/52, 0601060201/11,
0601060201/327, 0601140101/125, 0601140101/152, 0601140101/70,
0601140101/80, 0602060109/19, 0602060109/8, 0602060111/157, 0602060111/242,
0602060112/10, 0604060601/65, 0602060110/62

o:dan “köy”

o. 0508110101/69
o.+ da 0508110101/70
o.+ di 0508110101/83

o:dan “köy”

o.+ ja 0508110101/68

o:qat “yemek”

o. 0601060201/101, 0601060201/238, 0601060201/84, 0601060201/88,
0601140502/39, 0604060601/108, 0604060601/115, 0604060601/116,
0604060601/120, 0601060201/84, 0601020304/13
o.+ ini 0604060601/120
o.+ i 0601060201/105, 0601060201/90
o.+ ca 0601060201/237
o.+ lar 0601060201/111, 0601140102/70
o.+ larımız 0601140102/70
o.+ ti 0601060201/95, 0601140102/112, 0604060601/117

o:no “o, öteki. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

o. 0601060201/62, 0601020302/65
o.+ vî 0601020302/10, 0601020302/17

o:ru “hastalanmak”

o.+ su 0602060104/38

o:sin “elti”

o. 0602060101/19, 0602060101/23

o.+ im 0601020303/21

o.+ imi 0601020303/23

o.+ imdi 0601020303/17

o:jet “ora, orası. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

o.+ tæ 0602060109/70

o:z “ağız”

o. 0601060201/228

o:erti “ülke çapında yapılan üniversiteye giriş sınavı”

o. 0602060111/104, 0602060111/107, 0602060111/137, 0602060111/139,
0602060111/146

o.+ da 0602060111/141, 0602060111/142

oblus “il”

o.+ ija 0602060111/63

okrug “bölge”

o. 0602060104/67, 0602060104/68

o.+ i 0601020306/2, 0602060104/64

ono “o, öteki”

o. 0508080502/31, 0601140101/99, 0602060111/348

o.+ vi 0602060109/19, 0602060109/68

orden “nişan”

o. 0508091601/6

o.+ imi: 0508091601/6

organ “kuruluş, teşkilat”

o.+ l̥arɪfjæm 0604060601/129

oɣul “oğul”

o. 0508080101/21, 0602060109/75, 0602060110/145, 0602060110/146,
0602060110/162, 0602060110/180, 0602060110/187, 0602060110/188,
0602060110/42, 0602060110/74

o.+ dan 0602060109/75

o.+ di 0602060104/75, 0602060109/72, 0602060110/188

o.+ l̥arɪ 0602060110/181, 0602060110/192

o.+ l̥ardɪ 0604060601/46

o.+ fudɪ 0602060110/145

o.+ miz̥ 0602060110/37

oɣulʃkær - “erkek çocuk sahibi olmak”

o.- dim 0602060109/75

oɣ “oğul”

o.+ u 0602060109/68, 0508130101/1, 0602060110/167, 0602060110/180

o.+ um 0601020301/155, 0601020301/164, 0601020301/165, 0601020301/186,

0601020301/101, 0601020301/102, 0601020301/104, 0601020304/13,

0601020304/36, 0601060201/34, 0602060104/76, 0601020301/44, 0601020301/97,

0601020301/44, 0601020301/97, 0602060104/76

o.+ umfam 0601020301/187

o.+ umdi 0601020301/11, 601060201/60

oɣ “kurşun”

o. 0508080501/14, 0508080501/19

oɣla - “kurşunlamak”

o.- vɔɣanfæcan 0508080501/15

oɣfæ “benzemek”

ռ. + յան 0602060104/9, 0508080502/40

ռ. + մածի 0602060101/36, 0602060101/39

ռ. + յաքթի 0602060101/41

ռ. + յժի 0602060110/71

ռ. + ք 0602060110/189, 0602060111/4

ռ. + տիք 0508080501/18

օղտու:տի “օղրետմեն”

ռ. 0602060111/27, 0604060601/68

ռ. + լար 0602060111/96

ռ. + լարժի 0602060111/100

ռ. + սի 0602060111/120

ռ. + լիւ 0602060111/191

օղ “կւրսւն”

ռ. + ւ 0508080501/19

օղւ - “օկւմակ”

ռ. - :օղօղւ 0508080101/59

ռ. - օ 0602060104/18

ռ. - օղյը 0602060110/95

ռ. - ժիւ 0602060111/166

ռ. - ժիւ 0602060109/3

ռ. - յալար 0508080501/43, 0508080501/44, 0602060111/186, 0602060111/306

ռ. - յամաւն 0602060109/17, 0602060109/5, 0602060111/158

ռ. - յամիւ 0602060109/10, 0602060109/39, 0602060109/4

ռ. - յան 0602060111/111

ռ. - յանաւն 0602060104/22, 0602060111/302

ռ. - յանսմի 0508080502/15

ᠠ.- mæjammæn 0602060109/8

ᠠ.- mæstæn 0602060110/136

ᠠ.- mæj 0602060111/277

ᠠ.- p 0508080101/59, 0508080501/44, 0508110101/26, 0602060109/45,
0602060109/47, 0602060109/82, 0602060111/315, 0604060601/75

ᠠ.- rdican 0602060101/79

ᠠ.- rfidī 0602060111/187, 0508080501/51

ᠠ.- rfidic 0602060111/156

ᠠ.- jādi 0602060111/1, 0602060111/50, 0602060111/71

ᠠ.- jī 0602060111/234, 0602060111/45

ᠠ.- jca 0602060101/30, 0602060104/21

ᠠ.- tædi 0602060111/43

ᠠ.- tæmiz 0602060111/313, 0602060111/314

ᠠ.- tiljan 0602060111/3

ᠠ.- tifi 0602060111/27

ᠠ.- tifti 0602060111/172

ᠠ.- tcammæmi 0602060111/251

ᠠ.- tcammæn 0602060111/185, 0602060111/247

ᠠ.- tcan 0602060109/37, 0602060109/38, 0602060109/46, 0602060109/81,
0602060111/168, 0602060111/169, 0602060111/170

ᠠ.- tmædim 0602060109/85

ᠠ.- tsæp 0602060111/252

ᠠ.- ttim 0602060111/256

ᠠ.- tjætcaṇdæ 0602060111/19

ᠠ.- tjætcaṇimizdæ 0602060111/1

ᠠ.- jælmæjan 0508080501/36

ᠠ.- jælmaɣammiz 0508080501/35

ᠠᠠᠠᠠᠠ “eɣitim”

ᠠ.+ imdi 0602060101/57

ᠠ.+ ca 0602060101/55

ᠠ.+ tæɳ 0602060101/114

ᠠ.+ ti 0602060101/116

ᠠᠠᠠᠠᠠ - “okumak”

ᠠ.- dican 0508080502/19, 0508080502/21

ᠠ.- miz 0602060108/26

ᠠ.- sæɳ 0602060111/294, 0602060104/40

ᠠ.+ di 0508080502/24, 0508080501/49

ᠠᠠᠠᠠᠠ “okumak”

ᠠ. 0602060104/40

ᠠ.+ di 0602060104/29

ᠠ.+ ja 0602060104/28, 0602060104/40, 0602060103/5

ᠠ.+ ni 0602060111/232, 0602060104/24

ᠠᠠᠠᠠᠠᠠᠠ “öğrenci”

ᠠ. 0602060111/235, 0602060111/6, 0602060111/194, 0602060111/67

ᠠ.+ dæɳ 0602060111/236

ᠠ.+ lar 0602060111/7, 0604060601/85, 0602060111/80

ᠠ.+ larim 0602060111/186, 0602060111/215, 0602060111/218

ᠠ.+ larimiz 0602060111/103

ᠠ.+ larimdi 0602060111/256, 0602060111/329

ᠠ.+ lardæ 0602060111/98

ᠠ.+ lardi 0602060111/96, 0602060111/29

ᠠ.+ liydi 0602060111/52

၁.+ m 0602060111/189

၁.+ mæn 0602060111/84

၁.+ mja 0602060111/258

၁.+ msæn 0602060111/245

၁.+ si 0602060111/234, 0602060111/341, 0602060111/250

၁m “on”

၁.+ fbir 0508080101/1, 0602060103/2

၁.+ fbirint̃i 0602060111/104, 0602060111/5

၁.+ fbirint̃idæji 0508080501/50

၁.+ fbittæ 0602060104/74

၁.+ fbæf 0602060111/123, 0602060112/22

၁n “on”

၁. 0508080101/1, 0508080101/15, 0508080101/20, 0508080101/62, 0508080101/66,

0508080101/67, 0508080101/68, 0508091602/7, 0508130101/8, 0602060101/77,

0602060104/12, 0602060104/14, 0602060107/9, 0602060109/26, 0602060109/7,

0602060109/77, 0602060110/110, 0602060110/92, 0602060111/177,

0602060111/256, 0602060111/30, 0604060601/100, 0604060601/130

၁.+ int̃i 0602060101/27

၁.+ nfyt̃ 0602060109/7

၁.+ tæ 0602060112/22, 0508080101/25

၁.+ tæla 0508080101/8

၁.+ fæcc̃i 0602060111/256

၁.+ fæcc̃itæ 0604060601/86

၁. + fæcc̃i 0604060601/130

၁n “yer, mahal”

၁.+ ni 0602060111/160

ɔ.+ nidæ 0602060109/10

ɔntær “çevirmek”

ɔ.- ildi 0602060110/154

ɔn “on”

ɔ.+ jatʃæ 0602060111/312

ɔr - “biçmek; ekini, otu vb.yı biçmek ya da kesmek”

ɔ.- dim 0602060103/2

ɔræ - “sarmak”

ɔ.- p 0602060109/4, 0602060101/13, 0602060101/14, 0602060109/30

ɔ.- dic 0602060107/24

ɔræʃtepæ “Ora – Tepe, yer adı”

ɔ.+ dæn 0604060601/7, 0604060601/9

ɔræz “Oraz, kadın ismi”

ɔ. 0602060111/169

ɔrin “yer, mahal”

ɔ.+ dæ 0602060111/327

ɔris “rus”

ɔ. 0602060111/219, 0602060111/259, 0602060111/42, 0602060111/43,
0602060111/45

ɔ.+ lar 0508080101/64, 0602060107/31, 0602060111/335

ɔrmæn “orman”

ɔ. 0602060101/109, 0602060109/19, 0602060109/44

ɔrtæ “orta”

ɔ. 0602060104/68, 0602060111/149

ɔ.+ ja 0602060102/16

ɔ.+ laridæ 0602060111/73

ortæk “ortak”

o. 0602060109/50

ortæşazijæ “Orta Asya, kıta adı”

o. 0602060104/68

osmæn “Osman, erkek ismi”

o. 0602060110/26, 0602060110/34

o.+ di 0602060110/27

oş “Oş, yer adı”

o. 0602060111/63

o.+ ca 0602060104/21

o.+ tæñ 0604060601/88

o.+ tæ 0602060104/18

o.+ ti 0508130101/4

oşæ “işte o”

o. 0602060101/102, 0602060101/106, 0602060101/110, 0602060103/16,

0602060103/30, 0602060107/15, 0602060109/75, 0602060110/126, 0602060110/13,

0602060110/136, 0602060110/14, 0602060110/169, 0602060110/172,

0602060110/55, 0602060110/74, 0508080101/61, 0508080501/19, 0508080501/30,

0508080501/40, 0508080501/51, 0508080502/13, 0508110101/47, 0602060104/16,

0602060104/32, 0602060109/37, 0602060110/121, 0602060110/27, 0602060110/64,

0508080501/76, 0508110101/70, 0508110101/84, 0508110101/96

o.+ lar 0602060110/44, 0508080101/11, 0508080501/4, 0602060109/50

o.+ nıci 0602060110/135

o.+ ni 0508080501/34, 0508080501/5, 0508080501/54, 0508080501/65,

0508110101/95

o.+ ni/fjæm 0602060110/156

၁.+ နၢ်တၢ်ပၢ် 0602060101/87, 0508080501/14, 0508080501/20, 0602060104/55,

0602060110/141, 0604060601/123, 0508080501/57

၁.+ နၢ်တၢ်ပၢ် 0602060109/3, 0602060101/77, 0602060104/41, 0602060110/14,

0602060110/184, 0602060110/190, 0602060110/21, 0508080101/52, 0602060101/99,

0602060110/104, 0602060110/67

၁.+ နၢ်တၢ်ပၢ် 0508080101/77, 0508080501/11, 0601020304/3, 0602060101/106,

0602060104/31

၁.+ နၢ်တၢ်ပၢ် 0601020701/107

၁.+ နၢ်တၢ်ပၢ် 0602060109/17

၁.+ နၢ်တၢ်ပၢ် 0602060110/129

၁.+ နၢ်တၢ်ပၢ် 0508080502/8, 0602060110/33, 0602060111/277, 0508080502/40

၁ၣ်ဆၢၣ်တၢ်ပၢ် “öyle”

၁.+ 0602060103/16, 0602060104/42, 0602060110/91

၁ၣ်ဆၢၣ် “o taraf”

၁.+ သၢ် 0601020701/106

၁.+ သၢ် 0601140101/111, 0508110101/55

၁ၣ်ဆၢၣ် “ora, orası”

၁.+ သၢ် 0602060101/78, 0508110101/64, 0602060110/80, 0601020306/21

၁.+ သၢ်တၢ်ပၢ် 0602060103/15

၁ၣ်တၢ် “ot”

၁.+ တၢ် 0602060110/147

၁ၣ်တၢ်ပၢ် “sandalye”

၁. 0604060601/86

၁ၣ်တၢ် - “oturmak”

၁.- 0602060111/291, 0602060111/294

၁.- သၢ်တၢ်ပၢ် 0602060101/48

ǵ.- ærfidi 0508080101/28

ǵ.- ærfidic 0508080101/28

ǵ.- æjlic 0602060101/81

ǵ.- i:p 0508080502/35

ǵ.- ip 0602060101/112, 0602060101/78, 0602060101/88, 0602060112/33

ǵ.- ippæn 0602060111/240

ǵ.- ipti 0602060111/83

ǵ.- o:rærfdic 0602060111/226

ǵ.- dic 0602060101/80, 0602060112/20

ǵ.- janfæcan 0602060101/53

ǵ.- mæsfiði 0602060111/282

ǵ.- sæ 0602060110/182, 0602060111/226

ǵttiz “otuz”

ǵ. 0508091601/8, 0602060102/19, 0602060103/1, 0602060104/15, 0602060104/20,
0602060112/6, 0604060601/19, 0604060601/95

ǵ.+ tæ 0602060112/3

ǵ.+ tæja 0602060104/5

ǵ.+ ja 0604060601/42

ǵjin “oyun”

ǵ. 0602060111/295

ǵjla - “düşünmek”

ǵ.- dim 0602060112/25

ǵ.- næmæn 0602060111/326

ǵjlæ - “düşünmek”

ǵ.- man 0602060111/4

ǵjnæ - “oynamak”

ɔ.- p 0602060110/124, 0602060111/284, 0602060111/295

ɔ.- ʃærʃidi 0602060110/154

ɔ.- janɪ 0602060110/72

ɔ.- rʃidic 0602060109/2

æ “ö ünlüsü”

æ. 0602060111/4

æjaɪ “üvey”

æ.+ larɪm 0601020701/66

æ.+ liɟi 0602060101/22

ækil “vekil”

æ. 0601140103/100, 0601140103/99, 0602060111/276

ækmæt “hükümet”

æ. 0604060601/27

æ.+ i 0601020301/85, 0602060104/43, 0602060104/81

æ.+ idæ 0602060111/63, 0601020305/73

æ.+ ca 0604060601/21, 0604060601/58, 0508110101/60

æ.+ larɟa 0604060601/69

æɪ - “ölmek”

æ. 0602060111/291

æ.- arʃemɪʃ 0601060201/141

æ.- ip 0508080101/47, 0508080101/76, 0508080301/21, 0601020301/102,

0601020301/187, 0601020301/83, 0601020302/102, 0601020302/68, 0601020304/61,

0601020701/30, 0601020701/38, 0601020701/39, 0601020701/44, 0601020701/48,

0601020701/59, 0601020701/73, 0601060201/158, 0601060201/45, 0601140101/2,

0602060101/15, 0602060102/6, 0602060109/65, 0602060109/66, 0602060109/68,

0602060109/71, 0602060110/169, 0602060110/181, 0602060110/190,

0602060110/67,

0604060601/127, 0604060601/129

œ.- iʃini 0602060101/16

œ.- u:di 0601020701/83

œ.- di 0601020304/62, 0601020701/31, 0601020701/60, 0601060201/136,

0602060102/23, 0602060102/25, 0602060109/63, 0602060110/129, 0602060110/40

œ.- dim 0601020302/83

œ.- dirip 0508080501/66, 0601020701/47, 0601060201/93

œ.- dirdi 0602060107/33

œ.- diro:ɾjanfæcan 0508080501/65

œ.+ jallarija 0601140502/71

œ.+ jallarja 0602060108/24

œ.- jan 0601020301/145, 0601060201/141, 0601140101/114, 0601140101/14,

0601140102/21, 0601140102/22, 0601140102/29, 0602060107/7, 0602060108/11,

0602060110/158, 0602060110/177

œ.- jandæ 0601020701/63, 0601140102/23, 0602060110/125, 0602060110/126,

0602060110/132, 0602060110/134

œ.- jandæn 0601140101/7, 0601140101/9, 0601140102/30

œ.- janfæm 0601140101/16

œ.- janjatʃæ 0602060104/37

œ.- mæj 0601020701/17, 0602060110/132

œ.- sæfjæm 0601060201/291

œla:n “koşuk. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

œ. 0601060201/139, 0601060201/143

œlan “koşuk”

œ. 0601060201/154, 0601060201/138

æ. + ʃi 0601060201/143

æ.+ lari 0601060201/159

ælim “ölüm”

æ. 0601020701/22, 0601140501/41

æ.+ di 0601020701/23

æ.+ lar 0601060201/311

æ.+ tic 0601020303/52

ælic “ölü, ceset”

æ. 0601140502/99

ælicşinnæ “ölü kinne, nazar”

æ. 0601140502/99

æmær “Ömer, erkek ismi”

æ. 0508080101/54

æmir “ömür”

æ. 0602060111/39

æ.+ ini 0508091601/5, 0601060201/23

æmirşbajan “biyografi”

æ.+ lar 0602060111/39

æn - “büyümek, filizlenmek”

æ.- iḅfæsädi 0602060111/265

æ.- iḅfæssin 0602060104/83

æ.- ip 0601020301/3

æpca “akciğer”

æ. 0602060110/171

æ.+ ja 0601140103/107

æ.+ ni 0601140103/109

æ.+ si 0601140103/108

æpcaſcasæl “akciğer hastalığı, *mec.* sinirli”

æ. 0602060110/171

æriȝ “kayısı”

æ.+ lar 0601140502/51

æric “kayısı”

æ. 0508080101/31

ærgan - “öğrenmek”

æ.- ædi 0602060111/8

æ.- ip 0602060111/5

æ.- ðim 0602060109/16

æ.- sin 0602060111/377

æ.- vopjansiz 0508080502/16

ærgan - “öğrenmek”

æ.- jan 0601020301/127

ærgat - “öğretmek”

æ.- æmæn 0602060111/374

æ.- æmiz 0602060111/19

æ.- ip 0602060111/375

æ.- iſ 0602060111/17

æ.- iſca 0602060111/40

æ.- cammæn 0602060111/300

æ.- jætcanimdæ 0602060111/378

ærcinla – “gelişmek”

æ.- tiſ 0602060111/110

ærkyndæty: “geliştirmek”

æ.+ dæn 0602060111/232

ærmæla – “emeklemek, sürünmek”

æ.- jdican 0602060110/188

æs - “büyümek”

æ.- ædi 0602060111/265

æ.- ip 0601020301/142, 0601020301/3, 0601020301/84, 0601020302/16,

0602060111/118

æ.- iſcan 0601020305/12

æ.- cammæn 0601020302/9, 0601020306/29, 0601140501/26

æ.- cammiſ 0601140501/22, 0604060601/50

æ.- can 0601020301/181, 0601020301/94, 0601020306/30, 0601140101/175,

0601140101/89, 0601140502/41

æ.- sin 0602060104/83

æt - “geçmek”

æ.- ælmæsfidic 0602060111/222, 0602060111/223

æ.- ælmæj 0602060111/225

æ.- ædi 0601020301/36, 0601020301/37, 0602060111/146

æ.- fælmædim 0601020303/14

æ.- æjin 0602060110/92

æ.- ip 0508080501/50, 0508080502/9, 0508110101/19, 0508110101/25,

0508110101/55, 0508110101/68, 0601020302/48, 0601060201/116, 0601060201/131,

0601060201/132, 0601060201/135, 0601060201/22, 0601060201/28, 0601060201/29,

0601060201/298, 0601060201/308, 0601060201/39, 0601060201/40, 0601060201/42,

0601060201/44, 0601140101/115, 0601140101/74, 0601140101/75, 0601140103/86,

0601140502/23, 0602060101/2, 0602060101/5, 0602060102/5, 0602060102/7,

0602060104/70, 0602060107/13, 0602060107/16, 0602060110/40, 0602060110/41,

0602060110/44, 0602060110/47, 0602060111/125, 0602060111/209, 0602060112/10,
0604060601/49

æ.- ipfgetti 0602060104/38

æ.- iſim 0602060111/205

æ.- iſip 0602060111/325

æ.- callardi 0601060201/310

æ.- cammæn 0601140101/53

æ.- cammiz 0508110101/24

æ.- can 0508080501/3, 0508080501/53, 0508091601/3, 0508110101/14,
0508110101/78, 0508110101/81, 0601060201/284, 0601060201/315, 0601140502/57

æ.- cani 0602060111/353

æ.- canimdæ 0602060110/110

æ.- canit 0601140103/30

æ.- candæ 0508080502/28, 0602060103/28

æ.- candæn 0508110101/37, 0601020701/92, 0601060201/135, 0601060201/47,
0601140102/88, 0601060201/307

æ.- canfæca:n 0601140502/34

æ.- canfæcan 0508080501/14, 0601140502/25, 0602060101/8

æ.- sæm 0602060101/52

æ.- sæmfæm 0602060101/49

æ.- sæp 0602060111/308

æ.- sæfjæm 0601060201/281

æ.- ti 0508080101/22, 0601020302/47, 0601020701/28, 0601060201/134,
0601060201/136, 0601060201/300, 0601140502/32, 0602060108/10,
0602060110/130

æ.- tim 0508080101/19, 0601140101/177

æ.- tic 0508080101/24

æ.- japti 0602060111/147

æ.- jæpti 0602060111/102, 0602060111/106

ætæ: “çok. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

æ. 0601020301/181, 0601060201/86, 0601140101/12

ætípşcet – “vefat etmek”

æ.- can 0601060201/116, 0601060201/28, 0601060201/40, 0601060201/44,
0601140101/115, 0602060102/5, 0602060102/7, 0602060104/70, 0602060110/40,
0602060110/41, 0602060110/47

æ.- candæ 0602060101/5

æ.- canfæcan 0602060101/2

æ.- ti 0601060201/131, 0601060201/132, 0601060201/135, 0601060201/22,
0601060201/29, 0601060201/39, 0601060201/42, 0601140101/74, 0601140101/75,
0601140502/23, 0602060104/38, 0602060107/13, 0602060107/16

æ.- tijy 0508080501/50

ætcan “geçen”

æ.+ dæ 0508080502/33

æ.+ dɛji 0602060101/64

ætciiz – “geçirmek”

æ.- æmiz 0601020303/65

æ.- ifberjan 0508110101/60

æ.- ifberjandæ 0508110101/61

æ.- dic 0601020301/19

æ.- jammæn 0601140101/59

æ.- vɔlajlic 0601020303/65, 0602060101/112

æ.- fælmæsti 0602060111/356

æ.- fberi:p 0508110101/85

æz “öz”

æ.+ i 0508080101/50, 0508080501/31, 0601020301/172, 0601020301/41,
0601020301/61, 0601020301/82, 0601020304/52, 0601020306/1, 0601060201/27,
0601060201/63, 0601060201/75, 0601140101/136, 0601140101/180,
0601140101/181, 0601140101/182, 0601140101/28, 0601140101/6, 0601140101/88,
0601140103/77, 0601140103/91, 0602060101/108, 0602060101/79, 0602060103/27,
0602060104/20, 0602060109/1, 0602060110/139, 0602060111/305, 0602060111/339,
0602060111/87, 0602060112/33, 0604060601/127, 0601020301/113,
0601020301/159, 0601020301/94, 0601140101/182, 0602060111/148,
0602060111/152, 0602060111/208, 0601140101/88

æ.+ i:m 0601060201/1

æ.+ idæ 0601140101/173

æ.+ idænfæm 0602060101/112

æ.+ idæfjæm 0601020305/62

æ.+ ija 0508080501/19, 0601020701/48, 0601140101/180, 0601140101/181,
0601140501/11, 0604060601/108

æ.+ im 0508080101/18, 0508080301/1, 0508130101/7, 0601020301/124,
0601020301/125, 0601020301/152, 0601020301/177, 0601020301/38,
0601020301/55, 0601020301/62, 0601020302/9, 0601020303/1, 0601060201/30,
0601060201/76, 0601140101/1, 0601140101/143, 0601140101/39, 0601140101/53,
0601140102/64, 0601140103/17, 0602060102/11, 0602060103/21, 0602060107/2,
0602060110/166, 0602060111/120, 0602060111/218, 0602060111/259,
0602060111/41, 0602060111/52, 0602060111/82, 0604060601/57, 0602060111/92

æ.+ imi 0601140102/113, 0601140502/41

æ.+ imiz 0508080101/26, 0601140101/109, 0601140103/46, 0601140103/59,

0602060111/34

æ.+ imizdi 0508080301/16, 0601020306/46, 0601140102/69, 0602060111/67,

0601140101/106

æ.+ imizdici 0602060101/115

æ.+ imizdicini 0508080101/34, 0601140101/52

æ.+ imizdicilar 0601060201/306

æ.+ imizja 0604060601/115

æ.+ imdi 0508080502/6, 0601020303/33, 0601020303/35, 0601020304/40,

0601020304/46, 0601020701/66, 0601140103/14, 0602060103/25, 0602060111/258,

0604060601/11, 0602060103/23

æ.+ imja 0601020301/33, 0601020304/9, 0602060110/102

æ.+ imfæla 0508080501/38, 0601020701/93

æ.+ imfæm 0601020701/77, 0601020701/79, 0601060201/160, 0602060104/44

æ.+ ini 0508110101/68, 0508110101/83, 0601020301/176, 0601020305/47,

0601020305/53, 0601020701/70, 0601060201/262, 0602060111/110, 0602060112/3,

0602060112/7, 0604060601/120, 0604060601/36

æ.+ i:ni 0601020301/181, 0601020301/184

æ.+ iŋ 0602060102/13

æ.+ iŋdæn 0601140502/85

æ.+ iŋja 0601020301/140

æ.+ izdi 0604060601/123

æ.+ ifjæm 0601060201/113, 0601060201/115

æ.+ di 0508080501/78

æ.+ lari 0601020301/130, 0601020302/69, 0601020305/23, 0602060103/27,

0602060109/32, 0602060110/119

æ.+ larija 0601020305/74

æ.+ larini 0601140101/63

æz “öz”

æ. 0601060201/163, 0601060201/164, 0602060104/43, 0602060110/139,
0602060111/106, 0602060111/110, 0602060111/128, 0602060111/315,
0601140103/91

æzʂaditʃæ “kendi başına”

æzimtʃæ “kendimce, kendime göre”

æ. 0602060112/25, 0601020301/171, 0602060101/67

æzbæj “Özbek”

æ.+ iʃjæm 0602060111/10

æ.+ di 0602060107/37

æ.+ lar 0602060104/47, 0602060104/58, 0602060104/65, 0602060111/1,
0602060111/70, 0602060111/133

æ.+ larʃæm 0602060112/29

æ.+ lardænfæm 0601140501/24

æ.+ larʒa 0602060111/132

æ. + ʃbøʂar 0602060111/4

æzbæx “Özbek”

æ.+ tʃæ 0601020306/39, 0602060112/12

æ.+ tʃæjdi 0601020306/26

æzbæc “Özbek”

æ. 0602060104/41, 0602060110/18, 0602060110/20, 0602060111/71,
0602060111/79, 0602060112/24, 0604060601/1, 0604060601/32, 0604060601/52,
0604060601/64, 0602060110/49

æzbæjistæn “Özbekistan, ülke adı”

æ. 0602060112/16

æ.+ dæ 0508110101/24, 0508110101/25, 0508130101/6, 0601020304/57,
0602060110/38, 0601140102/33, 0601140101/142, 0601140101/152, 0508080301/7,
0601140101/102, 0602060109/8
æ.+ dæn 0601060201/4, 0601140502/27
æ.+ dæjɪ 0602060110/41
æ.+ di 0601060201/17, 0601140101/86

æzbɛjɪstæp “Özbekistan, ülke adı”

æ.+ ja 0601140102/34, 0602060101/28

æzjambɔj “Özgönbey, erkek ismi”

æ. 0601060201/9

æzjan “Özgön, yer adı, erkek ismi”

æ. 0601140101/133, 0601140501/35, 0602060108/7, 0602060108/8
æ.+ dæ 0601020301/103, 0601020304/1, 0604060601/40, 0601140501/43
æ.+ dæjɪ 0601140501/44
æ.+ dæn 0601020303/1, 0601020304/57
æ.+ di 0601060201/2

æzjanʂbuva “Özgön dede”

æ.+ ni 0602060108/8

æzjanʂtʃɔt “Özgön (*mec.*) dede”

æ. 0602060108/7

æzjar - “değişmek”

æ.- ip 0602060111/118
æ.- japtɪ 0602060111/326

æzjarɪʃ “Özgörüş, yer adı”

æ.+ ca 0601140102/54
æ.+ tæ 0601020305/66, 0601020701/39, 0601140501/35, 0601140501/38,

0601140501/39

œ.+ tæŋ 0601020301/85, 0601140101/149

œ.+ tæfjæm 0601020305/17

œ.+ ti 0601140103/51

œzjartir - “değiştirmek”

œ.- iʃberædi 0604060601/55

œzlaftir - “benimsemek, özümsemek”

œ.- ædi 0602060111/4, 0602060111/7, 0602060111/80

œ.- ip 0602060111/4

œ.- iʃja 0602060111/35

œɸij “genel”

œ. 0601020306/2

œtʃæq “ocak”

œ.+ qa 0601060201/194, 0601140102/97, 0601140502/82

œɸullic “hırsızlık”

œ. 0508080301/19

œɸulla - “çalmak”

œ.- p 0508080301/23

œɸul “oğul”

œ. 0601020701/42, 0601020701/57, 0601140101/123, 0601140101/166,
0601140101/169, 0601140101/44, 0601140101/45, 0601140101/93, 0601140101/94,
0601140102/74, 0601140103/5, 0601140103/83, 0601020304/59, 0601060201/302,
0601060201/37, 0601140102/27, 0601140501/57

œ.+ dæŋ 0601140101/101, 0601140101/94

œ.+ di 0601140101/96, 0601140101/99

œ.+ łarimdi 0601140103/13, 0601140101/179, 0601140103/6

е. + mæn 0601020306/14

ерулшбула “erkek çocuk”

е. + ni 0601060201/302

еул “oğul”

е. + i 0601140101/43, 0601140103/22

е. + im 0601020301/44, 0601140101/33, 0601140101/49, 0601140101/50,

0601140101/59, 0601140102/59, 0601140102/63, 0601140103/4, 0601140103/72,

е. + imdi 0601020301/11, 0601140103/11, 0601140103/31, 0601140103/32,

0601140103/34

е. + imja 0601020701/43

extæbir “Ekim, Ekim ayı”

е. + dæ 0601020301/73, 0601140103/4

еѣѣæ “benzemek”

е. + jan 0601020302/53, 0601020305/83, 0601140102/70

е. + p 0601020301/77, 0601140103/100

е. + tip 0601140102/99

е. + jdi 0601020701/82, 0601020304/41, 0601020301/14, 0601020304/22

еqu - “okumak”

е. - ъfjyrıp 0601140102/62

е. - di 0601020301/172

е. - dim 0601020302/43, 0601140101/18, 0601140102/39

е. - dic 0601020306/24, 0601140502/64, 0601140502/65

е. - jammæn 0601020301/87, 0601020301/88, 0601020301/90

е. - jan 0601020301/11, 0601020301/186, 0601020301/187, 0601020301/86,

0601140102/33, 0601140103/9

е. - jani 0601140502/3

ə.- p 0601020302/44, 0601140101/19, 0601140102/44, 0601140102/45,

0601140502/66, 0601140502/82

ə.- rfid̪i 0601020301/103, 0601020303/17, 0601020303/41, 0601060201/41

ə.- ʃædi 0601020301/132

ə.- ʃip 0601140502/71

ə.- ʃca 0601140102/43

ə.- ʃti 0601140102/36, 0601140102/37

ə.- tærfidi 0601020302/89

ə.- tip 0601140103/10, 0601140103/11, 0601020301/86, 0601140102/44

ə.- tcan, 0601140102/33

ə.- fbəlip 0601020302/45

əqɯ: “ok. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

ə.+ ja: 0601060201/142

əqɯʃ “eğitim”

ə.+ ini 0601140102/63

ə.+ ca 0601140103/11

əqi: - “okumak”

ə.- di 0601020301/173

əlantʃi: “koşukçu”

ə.+ di 0601060201/27

əm “on”

ə.+ fbəʃ 0601060201/87, 0601140101/110, 0601140101/54, 0601140103/77

ə.+ fbəʃlarɨja 0601020303/64

ə.+ fbəʃtæcamdæ 0601020304/18

ə.+ fbirlardæ 0601020301/34

ə.+ fbittæ 0601140502/22, 0601140101/177, 0601140101/44

en “on”

en. 0601020301/121, 0601020301/123, 0601020301/144, 0601020301/34,
0601020301/4, 0601020301/67, 0601020302/11, 0601020303/17, 0601020303/4,
0601020303/9, 0601020304/16, 0601020304/26, 0601020304/4, 0601020304/45,
0601020304/51, 0601020701/29, 0601020701/30, 0601020701/50, 0601020701/52,
0601020701/68, 0601060201/16, 0601060201/21, 0601060201/31, 0601060201/73,
0601140101/147, 0601140101/19, 0601140101/20, 0601140101/36, 0601140102/24,
0601140102/41, 0601140102/6, 0601140102/8, 0601140102/9, 0601140103/15

en.+ *fæccintʃi* 0601140103/2

en.+ *fæcci* 0601020304/29

en.+ *di* 0601140102/41

en.+ *tæ* 0601020301/124

en “yer, mahal”

en.+ *ni* 0601140103/90

en.+ *nidæ* 0601140502/61

en.+ *niʃa* 0601060201/164, 0601140502/66

en.+ *nimizdæn* 0601020302/42

en.+ *nini* 0508080101/78

en.+ *tæ* 0601020701/105, 0601020701/66, 0601020701/67

en.+ *tʃæʃa* 0601020304/35

en.+ *tæcam* 0601020303/59

enintʃi “onuncu”

en. 0601140102/60

ennæʃ - “yerleşmek”

en.- *ip* 0601060201/7

en “sağ, sol karşıtı”

᠑. 0601020305/101, 0601020305/97, 0601060201/174

᠑.+ *f*kyn 0601140103/77

᠑.+ *f*kyndæ 0601060201/87

᠑ᠫᠢᠵ “genel”

᠑. 0601020302/4

᠑ᠷ - “biçmek; ekini, otu v.b.yı biçmek ya da kesmek”

᠑.- *ær*fīdic 0601020701/114, 0601020701/118

᠑.- *īp* 0601020302/7, 0601140102/17, 0601140502/38

᠑.- *ī*ᠰcan 0601140102/15

᠑.- *dic* 0601140502/37

᠑.- *mæ*stic 0601020302/6

᠑.- *v*fālqvīr 0601020302/5

᠑.- *v*fᠫlarfīdic 0601020302/5

᠑ᠷæ - “sarmak, dolamak”

᠑. 0601140101/79, 0601140101/81, 0601140101/86

᠑.- *mid*ī 0601140102/117

᠑.- *nīp* 0601020302/44

᠑.- *p* 0601140102/97

᠑.- *r*fīdī 0601020302/4

᠑.- *js*īz 0601140102/99

᠑ᠷæᠮ “orak”

᠑.+ *f*am 0601020701/114

᠑ᠷælaᠰ - “ayak altında dolaşmak”

᠑.- *īp* 0601020303/49, 0601020303/55

᠑ᠷæᠰᠲ᠑ᠫæ “Ora – Tepe, yer adı”

᠑. 0601140101/79, 0601140101/81, 0601140101/86

eris “Rus”

е. 0601140502/59, 0601140502/70

е.+ ѿæ 0601020306/39

ernæf - “yerleşmek”

е.- ир 0601140102/3, 0601140102/4

ertæ “orta”

е. 0601020305/82, 0601060201/123, 0601060201/281

е.+ dæ 0601140101/150, 0601140502/43, 0601140103/101

е.+ ја 0601060201/278

е.+ sidæ 0601140502/9

е.+ sini 0601140101/86

esmäniј “Osmanlı, devlet adı”

е. 0601140101/83, 0601140101/84, 0601140101/85

еј “Oş, yer adı”

е.+ ca 0601140102/44, 0604060601/78

е.+ tæ 0601020701/112

ејæ “işte o”

е. 0601020302/104, 0601020302/80, 0601020304/12, 0601020304/26,

0601020701/43, 0601020701/70, 0601060201/120, 0601060201/135,

0601060201/184, 0601060201/185, 0601060201/192, 0601060201/291,

0601060201/90, 0601140101/114, 0601140101/119, 0601140101/121,

0601140101/124, 0601140101/125, 0601140101/128, 0601140101/14,

0601140101/145, 0601140101/146, 0601140101/147, 0601140101/152,

0601140101/158, 0601140101/159, 0601140101/161, 0601140101/167,

0601140101/168, 0601140101/17, 0601140101/172, 0601140101/18, 0601140101/3,

0601140101/31, 0601140101/51, 0601140101/63, 0601140101/67, 0601140101/69,

0601140101/7, 0601140101/74, 0601140101/99, 0601140102/10, 0601140102/108,
0601140102/111, 0601140102/12, 0601140102/20, 0601140102/26, 0601140102/30,
0601140102/67, 0601140102/70, 0601140102/78, 0601140103/24, 0601140103/54,
0601140501/47, 0601140502/62, 0601020701/92, 0601060201/60, 0601020701/97,
0601020304/13, 0601020304/19, 0601020304/36, 0601020304/49, 0601140102/36

ε.+ lar 0601140101/119, 0601140101/48, 0601140102/88, 0601020304/15

ε.+ lardæn 0601140102/94

ε.+ lardi 0601140101/15, 0601140101/36, 0601060201/12

ε.+ larȝa 0601140502/89, 0601020304/33

ε.+ ni 0601020302/80, 0601060201/102, 0601060201/223, 0601060201/238,
0601060201/271, 0601060201/302, 0601060201/92, 0601140101/157

ε.+ ndæ 0601020701/49, 0601020701/83, 0601020701/95, 0601020701/97,
0601060201/254, 0601060201/285, 0601060201/303, 0601140101/11,
0601140101/32, 0601140101/6, 0601140102/8, 0601140102/89

ε.+ ndæqa 0601020701/64

ε.+ ndæn 0601060201/103, 0601060201/237, 0601140101/113, 0601140101/31,
0601140101/95

ε.+ nftȝyn 0601140501/49

ε.+ nȝa 0601020304/48, 0601060201/241, 0601060201/307

ε.+ ndæfjæm 0601140102/15

εfær “o taraf”

ε.+ dæ 0601140102/37, 0601140103/13

ε.+ dæn 0601060201/292

εfændej “öyle”

ε. 0601020302/84, 0601140102/3, 0601140101/141, 0601060201/305,
0601140502/25, 0601060201/187

eʃe: “işte o”

e.+ can 0601060201/303

eʃer “ora, orası”

e.+ dæ 0601020304/25, 0601060201/3, 0601060201/7

e.+ dæn 0601020302/29, 0601060201/260

e.+ ja 0601020302/19

e. + lic 0601140101/87

eʃet “ora, orası”

e. 0601140101/174, 0601140101/175

e.+ tæ 0601140101/21, 0601140101/100, 0601140101/153, 0601140102/41,
0601020302/92

e.+ tæn 0601140101/22

e.+ ti 0601020302/29

et “ot, bitki”

e. 0508080501/22, 0508080501/23, 0601140103/97, 0602060107/27

et - “geçmek”

e.- ip 0601140102/60

e.- ti 0601060201/256, 0601060201/267

etin “odun”

e. 0601020305/45, 0601020305/46, 0601020305/48, 0601020305/49

etir - “oturmak”

e.- 0601140502/6

e.- ærfidim 0601020304/49

e.- i:p 0601020302/98

e.- ip 0601020301/33, 0601020302/84, 0601060201/296, 0601060201/331,

0601060201/85, 0601140502/71

ع.- ippæn 0601020701/67, 0601020701/71, 0601060201/23, 0601060201/69,
0601060201/76

ع.- ippiz 0508110101/90, 0601020303/20, 0601140101/40

ع.- ipsæn 0601020303/48

ع.- ifsin 0601020303/68

ع.- o:ræmæn 0601020701/50

ع.- dic 0601060201/330

ع.- dim 0601020302/44, 0601020701/50

ع.- jan 0601060201/305, 0601140102/12

ع.- jandæ 0601140102/86

ع.- mæjan 0601140103/96

ع.- sæm 0601020701/52

ع.- vølip 0601060201/296

ettiz “otuz”

ع.+ fadiridæ 0508130101/4

ع.+ imdæ 0601020701/46, 0601020701/49

ettiz “otuz”

ع. 0508110101/14, 0508110101/40, 0508110101/41, 0508110101/96, 0601020301/3,
0601020301/71, 0601020301/76, 0601020301/183, 0601020303/28, 0601020303/30,
0601060201/132, 0601060201/29, 0601140101/1, 0601140101/111, 0601140101/114,
0601140101/177, 0601140103/27, 0601140101/36

ع.+ tæ 0601020301/150, 0601060201/271, 0602060110/134

ettizşadir “Otuz Adır, yer adı”

ع.+ idæ 0508130101/4

ej - “oymak”

ع.- ip 0601060201/237

ejin “oyun”

ə. 0601020701/113

ə. + fæm 0601020701/114

ə.+ i 0601140501/67

ə.+ imiz 0601140501/68

ejla - “düşünmek”

ə.- dım 0601020301/24

ejle - “düşünmek”

ə.- mæn 0601020301/134, 0601020301/160

ejnæ - “oynamak”

ə.- mejdı 0601020701/110

ə.- r 0601060201/172

ə.- rfıdic 0601020701/105, 0601020701/107, 0601020701/108, 0601020701/113,
0601020701/114

ə.- tip 0601060201/151

ə.- vɔjanfæcam.miz 0601020701/121

ə.- vɔ:l 0601020701/8

u: “işaret zamiri; o. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

u. 0602060109/4, 0602060110/39

u:ɫ “oğul”

u. 0601020303/73

u:ra “erişte”

u. 0601060201/100, 0601060201/102, 0601060201/105, 0601060201/106,
0601060201/99

u:zşqumiz “yeni yavrulmuş kısrak sütünden mayalanmış ve kıvamı koyu olan kımız türü”

o.+ ini 0601060201/228

u “işaret zamiri; o”

u. 0508080101/17, 0508080301/15, 0508080301/17, 0508080501/14,
0508080501/16, 0508080501/35, 0508080501/41, 0508080501/45, 0508080501/48,
0508080501/7, 0601060201/81, 0508080501/75, 0508080501/8, 0508080502/25,
0508080502/31, 0508080502/9, 0508091602/4, 0508110101/31, 0508110101/42,
0508110101/90, 0601020301/113, 0601020301/125, 0601020301/158,
0601020301/170, 0601020301/51, 0601020303/15, 0601020303/17, 0601020303/29,
0601020304/38, 0601020305/28, 0601020305/38, 0601020305/89, 0601020305/91,
0601020306/44, 0601020701/116, 0601020701/40, 0601020701/48, 0601020701/63,
0601060201/198, 0601060201/267, 0601060201/290, 0601060201/72,
0601060201/95, 0601140101/116, 0601140101/122, 0601140101/134,
0601140101/25, 0601140101/28, 0601140101/4, 0601140101/84, 0601140502/44,
0602060101/100, 0602060101/14, 0602060101/49, 0602060101/56, 0602060104/47,
0602060109/36, 0602060109/42, 0602060109/52, 0602060109/54, 0602060109/55,
0602060110/108, 0602060110/12, 0602060110/16, 0602060110/169,
0602060110/171, 0602060110/30, 0602060110/65, 0602060110/82, 0602060111/149,
0602060111/171, 0602060111/175, 0602060111/187, 0602060111/230,
0602060111/234, 0602060111/269, 0602060111/279, 0602060111/282,
0602060111/294, 0602060111/354, 0602060111/359, 0602060111/87,
0602060111/92, 0604060601/113, 0604060601/36, 0604060601/37, 0604060601/74,
0604060601/78

u.+ ni 0508080501/14, 0508110101/74, 0601020302/39, 0601020305/64,
0601020701/45, 0601060201/100, 0601060201/110, 0601060201/213,
0601060201/221, 0601060201/222, 0601060201/230, 0601060201/232,
0601060201/242, 0601060201/245, 0601060201/25, 0601060201/274,

0601060201/72, 0601060201/94, 0601140102/99, 0601140103/86, 0602060101/18,
0602060104/6, 0602060104/63, 0602060110/140, 0602060110/149, 0602060110/150,
0602060111/270, 0602060111/278, 0602060111/294, 0602060111/350,
0602060111/375, 0604060601/113, 0604060601/3, 0604060601/67, 0604060601/80,
0508110101/60, 0601020301/113, 0601020305/63, 0601020305/89, 0601060201/91
u.+ nim 0601060201/38
u.+ nisi 0508110101/97
u.+ nif^{ti}ynt^{ti} 0602060111/320
u.+ nifjæm 0601020302/68, 0601060201/262, 0601060201/98
u.+ ndæn 0508080501/74, 0601020301/186, 0601020306/9, 0601060201/202,
0601060201/36, 0601060201/8, 0601060201/99, 0601140102/40, 0601140102/82,
0601140103/10, 0602060104/33, 0602060104/36, 0602060109/79, 0602060109/80,
0602060109/85, 0602060110/162, 0602060111/302, 0604060601/21,
0601020301/103, 0601020302/38, 0601020304/35, 0601020304/47, 0601020701/100,
0601020701/119, 0601140102/38, 0601140102/82, 0601140102/20, 0602060111/304
u.+ ndænfæm 0602060111/304
u.+ nja 0508110101/91, 0601060201/74, 0601140102/117, 0601140102/90,
0601140501/43, 0601020301/35, 0601020302/77, 0601020303/55
u.+ njæfjæm 0601060201/97
u.+ fjæm 0508130101/5, 0508080502/30, 0601020301/96, 0601020303/56,
0601140103/15, 0602060101/71, 0602060109/38, 0602060110/177
u.+ fjæk 0602060104/25
u.+ çni 0601140502/35
u.+ fjækdæ 0508110101/15, 0601020701/105, 0601140101/151, 0601140101/93,
0601140101/96, 0601140101/97, 0508110101/40
u.+ fjækdæn 0601020701/106, 0601140101/105

u.+ jæxliq/bəladı 0601140101/90

u.+ fjæqqa 0508110101/15, 0508110101/23, 0508110101/58, 0601060201/268

u.+ fjer 0601020301/161

u.+ fjerdæ 0508110101/38, 0602060111/359, 0601140102/48, 0602060104/29,
0602060104/34

u.+ fjerdæjı 0508110101/45, 0508110101/71

u.+ fjerdæjilar 0601140501/37

u.+ fjerdæn 0508110101/18, 0602060104/30

u.+ fjerdi 0604060601/36

u.+ fjerja 0508110101/15, 0602060104/47, 0604060601/37, 0601020301/164,
0508080501/8

utſej “bağırsak”

u.+ i 0601060201/270

u.+ ini 0601060201/271

utſec “bağırsak”

u.+ ca 0601060201/271

utſilifa “okul, lise”

u.+ dæ 0602060101/59

u.+ dæjı 0602060101/97

u.+ ja 0602060101/30, 0602060101/96, 0602060111/53

u.+ ni 0602060111/54

utſot “kayıt, kaydetme”

u.+ idæ 0602060111/279

u.+ im 0602060111/359

u.+ ta 0602060111/279

uddæ “başarmak, üstesinden gelmek”

u.+ mizdæn 0602060110/96

u3ε “artık”

u. 0601020301/175, 0601020306/27

ukrain “Ukraynalılar”

u.+ lær 0602060112/23

uq - “dinlemek”

u.- 0602060111/11

u.- ʊp 0508080502/16

u.- ʊfɪni 0602060111/274

u.- qanım 0604060601/10

u.- pəj 0601020303/32

ulandi “ek, yama, devam”

u.+ jni 0601060201/67

ulit “millet”

u.+ im 0604060601/59

u.+ tæn 0601140102/93

uɫaɤ “oğlak”

u.+ fɤep 0601140501/69

uɫaɣ “oğlak”

u.+ fɤəjip 0602060103/23

uɫaɣ “oğlak”

u. 0601140501/67, 0601140501/68

uɫaɾ “onlar”

u.+ 0601020301/43, 0601020302/19, 0601020305/76, 0601140101/107,

0601140101/75, 0601140501/51, 0602060101/108, 0602060104/49, 0602060104/50,

0602060110/117, 0602060110/87, 0508080501/55, 0508110101/27, 0601020301/17,

0601020301/18, 0601020303/47, 0601020304/54, 0601020305/73, 0601140101/120,
0601140101/148, 0601140101/70, 0601140101/73, 0601140501/25, 0602060101/21,
0602060101/30, 0602060101/32, 0602060109/45, 0602060111/306, 0602060111/317,
0602060111/335

u.+ di 0601140102/79, 0601140502/66

u.+ difjæm 0601140103/104

u.+ tʃi 0601020303/54

u.+ dæ 0508080501/53, 0601020305/67

u.+ dæn 0601060201/59

u.+ di 0601060201/230, 0601140501/14, 0602060101/112, 0602060101/50,
0601020305/53, 0508080501/27, 0601060201/6, 0602060111/243, 0602060101/32,
0602060111/290, 0602060111/314

u.+ ja 0601020301/167, 0601020305/69, 0601020305/70, 0601020305/71,
0601020305/75, 0601140502/50, 0602060112/27

u.+ jafjæm 0601020301/163

u.+ fæm 0601020302/23, 0601060201/51, 0601140101/180, 0601140101/74,
0604060601/116, 0604060601/39, 0601020301/179

ulu: “büyük, ulu”

u. 0602060111/152

uluk “büyük, ulu”

u. 0602060104/62

ulukbe:c “Uluğbey, erkek ismi. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

u. 0601060201/321

ulukbej “Uluğbey, erkek ismi”

u. 0601060201/319

umaral “Umar Ali, erkek ismi”

u.+ *fæcani* 0602060109/68

umu:man “genel olarak, genellikle, umumiyetle. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

u. 0601020301/78

umuman “genel olarak, genellikle, umumiyetle”

u. 0601020305/28

umnij “akıllı, zeki, uslu”

u. 0604060601/102, 0604060601/121

umstvænna “umstvænno “akılca”

u. 0602060111/269

un “un”

u. 0601140103/99, 0601140502/12, 0602060111/177, 0508080101/44

u.+ *idæn* 0601060201/203

u.+ *dæn* 0601060201/208

u.+ *di* 0601140102/96

u. + *fæm* 0602060111/179

unæ - “razı olmak”

u.- *mædim* 0602060101/81

u.- *mæjan* 0601020304/11

u.- *mærfidi* 0601020304/54

untfæ “o kadar”

u. 0601020301/139

untfælic “o kadar, onun kadar”

u. 0601020305/64

untfuɣ - “ses çıkarmak, seslenmek”

u.- māj 0602060103/9

undæ “o zaman, öyleyse”

u. 0601020701/91, 0601140102/7, 0602060111/10, 0602060111/199,
0602060111/250, 0602060111/251, 0602060111/294, 0604060601/37,
0604060601/99

undaqa “öyle”

u. 0602060101/22, 0601020301/48, 0601020302/6, 0601060201/295,
0602060105/10, 0602060109/29, 0602060111/111, 0602060111/253,
0602060111/343

undæ: “öyle, onun gibi, ona benzer”

u.+ mæs 0508130101/3

undej “öyle, onun gibi, ona benzer”

u. 0601020302/2, 0601020305/78

unværstet “üniversite”

u.+ laŕja 0602060111/104

u.+ tæ 0604060601/75

unŕjatsfæ “o zamana kadar”

u. 0602060108/23

unŕpun “un mun”

u. 0508080101/44

undænce “ondan sonra”

u. 0602060109/51, 0601140501/2

undænŕbŕfqa “ondan başka”

u.+ 0601060201/99, 0601020701/100

undænŕkŕttæ “ondan büyük, ona göre büyük”

u.+ si 0601060201/62, 0601020301/103

undanſcejiſ “ondan sonra”

u. + jıları 0601060201/36

undænſcejin “ondan sonra”

u. + 0601020301/186, 0601060201/202, 0601060201/8, 0601140102/40,
0601140102/82, 0602060109/79, 0602060109/85, 0604060601/21, 0601020701/119,
0601140102/82, 0601140102/20

undænſcitſij “ondan küçük, ona göre küçük”

u. + ini 0601140103/10, 0601140102/38 (kiçig)

undænſtæſqari “onun dışında”

u. + 0601020306/9, 0602060110/162, 0601020302/38, 0601020304/47

undejſmundej “öyle böyle”

u. 0601020302/2

ur - “dövmek”

u. 0601020701/123

u.- ædi 0602060101/70, 0604060601/26, 0601020303/12

u.- ip 0601020303/11

u.- ipsæn 0602060111/366

u.- iſca 0602060111/301

u.- mæ 0601020301/80

u.- mæsidimfæm 0601020301/78

u.- vørædi 0602060111/294

u.- mæ:di 0601020301/79

u.- mæ:mæn 0601020301/129, 0601020301/78

urix “akraba, boy, uruk, kabile, tohum”

u. 0601140501/21, 0604060601/10, 0604060601/26, 0601020302/18

u.+ u 0601020305/20, 0601020305/9, 0601140101/159, 0601140101/171,

0602060104/8, 0601020302/21

u.+ ɥɔɖammiz 0508080101/5

u.+ ɥɔɖan 0508080101/6, 0601020305/5, 0604060601/6

u.+ ɥɔɟa 0601020305/21, 0604060601/3, 0601020701/70

u.+ ɥɔm 0604060601/11

u.+ ɥɔmdan 0601020303/40

u.+ ɥɔmdi 0604060601/23

u.+ ɥɔmdifjæm 0604060601/24

u.+ ɥɔni 0508130101/3, 0508130101/1, 0602060112/3, 0602060112/4, 0602060112/7

u.+ ɥɔm 0601140101/119

u.+ dæ 0601060201/119

u.+ dæn 0601140101/172, 0601140501/27

u.+ ɭar 0508110101/9, 0601140101/153, 0601140102/50, 0602060104/9,

0601020302/19

u.+ ɭari 0602060112/1

u.+ ɭardæn 0601140101/106

u.+ ɭardi 0601020305/9

u.+ miɟ 0601060201/19

u.+ fɔɔr 0601020305/22

uriɬantir - “tohumlandırmak, çoğalmasını sağlamak”

u.- ædi 0604060601/109

uriɧ “akraba, boy, uruk, kabile, tohum”

u.+ san 0604060601/26

u.+ ftu:ɬaɭar 0601140101/155

u.+ f tu:ɬaɭaɟa 0508110101/64

uriɧ “akraba, boy, uruk, kabile, tohum”

u. 0601020305/21

u.+ qa 0601020306/7, 0604060601/39

urimbɔʃ “Urumbaş, yer adı”

u.+ ca 0508080501/21, 0508080502/11, 0508080502/3

urin - “çabalamak, kalkışmak, denemek”

u.- jætɪ:vʃala 0601020701/44

u.- jætɪp 0601020701/43

urɪʃ - “savaş”

u. 0601140101/14, 0601140103/101, 0601060201/8, 0601140101/4, 0601140502/24,

0602060102/17, 0602060107/21

u.- ærfɪdic 0602060111/289

u.- ærfɪdi 0602060111/368

u.- ɪp 0602060101/23

u.+ ca 0601060201/8, 0601140102/10, 0601140102/9, 0602060102/17,

0602060102/18, 0602060104/10, 0602060104/11, 0602060107/7, 0602060107/9

u.- canimizdiʃjæm 0602060101/26

u.+ tæ 0602060102/6

u.+ tæm 0601060201/9, 0601140102/20, 0602060102/21

u.- jæptɪ 0604060601/25

uru: “akraba, boy, uruk, kabile, tohum”

u.+ ja 0601140501/1, 0601140501/5, 0602060104/4, 0602060104/5

uspevajemostɪ “derslerde ilerleme”

u.+ ɪ 0602060111/332

usta “usta”

u.+ sɪnɪ 0602060107/17

uʃaɤ - “laf taşıma, dedikodu”

u.- lqandı 0601060201/81

uun:l “günah, vebal. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

u.+ im 0601060201/158

ujum “teşkilat, kurum”

u.+ idæ 0601140102/65

ujqu “uyku”

u.+ m 0601020304/17

uzaq “uzak”

u.+ qa 0601060201/335

uzn:b “uzak. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

u.+ dan 0601020305/36

uznb “uzak”

u.+ dan 0601020305/37

uzat - “vermek, iletmek; kızın evlendirilmesi”

u.- ifcan 0602060101/113

uzu:n “uzun. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

u. 0601060201/287, 0601060201/300, 0602060110/31

uzun “uzun”

u. 0601140501/9, 0602060109/38

y “ü ünlüsü”

y. 0602060111/4

y:j “ünlem; çağırmak ya da müracaat etmek anlamı içeren ünlemdir”

y. 0601020302/72

ytŧ “üç, ikiden sonra gelen sayının adı ”

y. 0508091602/4, 0508130101/2, 0601020301/83, 0601020301/97, 0601020302/8,

0601020303/30, 0601020303/41, 0601020303/49, 0601020303/56, 0601020303/60,
0601020303/73, 0601020304/4, 0601020304/41, 0601020305/14, 0601020306/12,
0601020306/20, 0601020306/36, 0601020701/111, 0601020701/112, 0601020701/40,
0601020701/41, 0601020701/43, 0601020701/60, 0601020701/87, 0601020701/92,
0601020701/99, 0601140101/2, 0601140101/29, 0601140101/33, 0601140101/35,
0601140101/43, 0601140101/44, 0601140101/45, 0601140101/5, 0601140101/8,
0601140102/6, 0601140102/8, 0601140103/81, 0601140103/85, 0601140501/23,
0602060101/98, 0602060102/18, 0602060104/1, 0602060104/29, 0602060107/3,
0602060108/14, 0602060109/7, 0602060110/113, 0602060110/158, 0602060110/28,
0602060110/37, 0602060110/73, 0602060110/77, 0602060111/109, 0602060111/43,
0604060601/13, 0601020301/68

y.+ i 0604060601/128

y.+ idæ 0602060107/7

y.+ ini 0601060201/240

y.+ intfi 0601020701/61

y.+ ca 0601140502/32, 0602060111/316

y.+ laridæ 0601020303/9

y.+ tæ 0602060110/54, 0602060110/55, 0602060110/152

ytf - “uçmak”

y.- ip 0602060109/2, 0604060601/130

y.- irdi 0602060101/72

ytfæla “her üçü”

y. 0602060110/145

y.+ sinifjæm 0602060110/163

ytfin “için”

y. 0601020304/59, 0601140102/103, 0601140102/104, 0601140102/115,

0601140102/74, 0601140102/86, 0601140501/32, 0602060104/40, 0602060108/15,
0602060110/2, 0602060111/104, 0602060111/110, 0602060111/112,
0602060111/116, 0602060111/31, 0602060111/327, 0602060111/336,
0602060111/339, 0602060111/357, 0602060111/378, 0602060112/11,
0604060601/119, 0604060601/26, 0604060601/56, 0508110101/87, 0601060201/169,
0602060104/56, 0602060108/21
y.+ fæm 0601060201/190

yŧŧintŧi “üçüncü”

y. 0601020301/101, 0601020301/2, 0601140101/29, 0601140102/106,
0601140103/72, 0602060101/88, 0602060101/98, 0602060104/18, 0602060104/32,
0602060104/39, 0602060104/48, 0602060104/49, 0602060111/158, 0602060111/159,
0602060111/233, 0602060111/234, 0604060601/23, 0604060601/27
y.+ sidæ 0602060101/87

yŧfo:v “üç kişi, her üçü”

y.+ idæn 0602060104/3
y.+ inifjæm 0602060110/152

yŧŧræ - “uğramak

y.- mæj 0602060111/376

yŧŧræŧ - “görüşmek”

y.- ip 0508110101/68
y.- cammæn 0602060110/91
y.- can 0602060110/118
y.- canimdæ 0602060110/88
y.- ti 0602060101/42

yŧ “dinlemek”

y. 0602060111/11

yca “kardeş, erkek kardeş”

y. 0601020302/27, 0601020303/44, 0601060201/137, 0601060201/81,

0601140502/21, 0602060101/20

y.+ larım 0601060201/22

y.+ lılar 0601060201/87

y.+ m 0601060201/20, 0602060109/66, 0601020302/89

y.+ mdî 0601060201/118

y.+ sî 0602060110/193, 0602060110/194, 0602060111/350

yçel “iğne (yapma)”

y. 0601020701/77, 0601020701/78, 0601020701/79

yndy: “ünlü”

y. 0602060111/375, 0602060111/376

ynsyz “ünsüz”

y.+ dî 0602060111/376

ynsyğ “ünsüz”

y. 0602060111/375

yırp “örf”

y. 0601140102/68, 0601140102/69, 0601140102/78, 0602060111/129

yırpşadat “örf adet”

y.+ imizğ 0602060111/129

y.+ larımızdî 0601140102/78

y.+ larını 0601140102/69

ys “üç”

y.+ fşom 0604060601/100

y.+ fşomu 0604060601/99

yst “üst”

y.+ i 0602060103/22

y.+ idæ 0601020302/71, 0601060201/172, 0602060111/110

y.+ idæ:n 0601060201/121

y.+ idæn 0601020302/80, 0601060201/173, 0601140502/11, 0602060111/318

y.+ ija 0508080101/79, 0601020302/80, 0601140103/64, 0604060601/60

y.+ ini 0601060201/87

y.+ idæ 0601140502/67

yj “üç”

y. 0601020304/4, 0604060601/98

y.+ tæ 0508080101/2, 0508080101/26, 0508080101/29, 0601020303/57,

0601020701/35, 0601140101/96, 0601140102/27, 0601140102/59,

0601140103/27, 0601140103/5, 0602060101/59, 0602060104/76, 0602060110/17,

0602060111/235, 0601020701/41, 0601020701/56, 0601060201/230,

0602060110/146, 0602060110/163, 0602060111/42, 0601020304/62

y.+ tæsi 0601140101/179, 0602060111/236

y.+ telamiz 0508080101/7

y.+ ti 0602060109/16

yfla - “tutmak”

y.- jan 0604060601/53

y.- rmiş 0601020302/75

y.- p 0601060201/292, 0601060201/293, 0601060201/69, 0601060201/77,

0601140101/31, 0601140102/79, 0602060110/184

y.- pti 0602060110/183

y.- rfiği 0602060111/155

y.- tip 0601060201/281

yflat - “tutturmak”

y.- tím 0604060601/26

yj “ev”

y. 0601020302/10, 0601020303/6, 0601020304/37, 0601020304/53,
0601060201/275, 0601060201/276, 0601140102/68, 0601140501/23, 0601140502/42,
0601140502/46, 0602060101/24, 0602060101/53, 0602060107/32, 0604060601/91

y.+ i 0601020302/10, 0602060101/35, 0602060101/4

y.+ idæ 0601060201/171, 0601140103/61

y.+ idæn 0508080101/58, 0601020304/46

y.+ ija 0601020301/157

y.+ ija fjæm 0601020301/176

y.+ im 0601020301/9, 0601020304/46, 0601020701/55

y.+ imiz 0601140502/48, 0602060107/29

y.+ imizdi 0604060601/103

y.+ imizja 0601020303/68, 0601140502/47

y.+ imja 0601020304/40

y.+ ini 0602060101/4, 0602060101/53

y.+ ija 0601020301/76, 0601020301/77, 0601020302/19, 0602060101/44,

0602060111/225

y.+ ija 0601020301/56

y.+ dæ 0508080101/28, 0508080101/33, 0601020301/166, 0601020301/168,

0601020303/68, 0601020303/70, 0601020306/51, 0601060201/296, 0601140103/14

y.+ dæn 0601020301/153, 0601060201/181

y.+ dejlardi 0601020304/54

y.+ dejl 0601020306/32

y.+ di 0601020301/170, 0601020301/51, 0601020303/43, 0601020303/77,

0601060201/277, 0601140502/49

y.+ ja 0601020301/52, 0601020301/54, 0601060201/293, 0601060201/330,
0602060101/34, 0602060109/16, 0602060110/120, 0602060111/103

y.+ jæ 0601060201/296

y.+ lar 0602060105/6

y.+ lardi 0601020303/61

yjæ “in”

y.+ sini 0604060601/104

yjæl - “utanmak”

y.- asæn 0602060111/333

y.- mæstæn 0602060111/90

yjæt “ayıp”

y. 0601060201/341

yjit - “mayalamak, yoğurt mayalamak”

y.- ærfidi 0508080101/40

y.- ip 0601140103/48

yjla - “evlendirmek, erkekler için”

y.- di 0601060201/51

y.- dim 0601060201/49, 0602060104/75

y.- jammiz 0601140103/26

y.- mæstæn 0601140103/25

y.- p 0601020301/177, 0601020701/67, 0601140101/34, 0601140101/46,

0601140103/19, 0601140103/20, 0601140103/6, 0604060601/46

y.- j 0602060104/76

yjlam - “evlenmek, erkekler için”

y.- mæstæn 0601060201/302

yjlan - “evlenmek”

y.- æmæn 0601020301/158

y.- ðim 0508091602/5, 0601020306/31

yjlap - “evlenmek”

y.- jammæn 0508080101/14, 0601140101/108

y.- jammiz 0601140101/109

y.- jan 0602060110/114, 0601140102/37

y.- janija 0601020301/44

yjle - “evlendirmek”

y.- mæn 0601020301/170, 0601020301/171

yjlij “aile”

y.+ 0601020301/96, 0601140101/41

y.+ fbor 0601020305/10, 0601020305/13, 0601020305/14

yjlijşđzvjlij “evli barklı, aileli”

y. 0601020301/96

yjlijşđzvjlic “evli barklı, aileli”

y. 0601140101/41

yjlic “aile”

y. 0601020305/11, 0601020305/23, 0601140101/41

yjşđzvj “ev bark, aile”

y.+ i 0601020304/37

y.+ ini 0602060107/32

yz - “koparmak”

y.- ælmæsæ 0601020701/106

y.- iþfyzip 0601140502/82

y.- ip 0601020701/106, 0601140502/82

yzil - “kopmak, kesilmek”

y.- ip 0602060101/90, 0602060110/168

yzim “üzüm”

y. 0602060111/88

y.+ di 0602060101/48, 0602060101/51

yzintʃnɐ “enine göre boyunun uzun olması”

y.+ fbelip 0601140103/92

yzic “yüzük”

y. 0601060201/170

ba:ri “onların hepsi”

b. 0508080101/46, 0601020303/16, 0601020303/18, 0601020303/44,
0601020303/52, 0601020701/30, 0601140101/119, 0602060111/57, 0601020305/34,
0602060111/370, 0602060111/190, 0602060112/3, 0508080101/73, 0601020301/131,
0601020302/17, 0601020303/74, 0601020305/15, 0601020701/25, 0601060201/3,
0601140101/102, 0601140102/61, 0601140103/12, 0601140103/54, 0601140103/8,
0601060201/267, 0601140103/13

b.+ ja 0601140501/7, 0601020303/38

b.+ ni 0601020302/14, 0601060201/268, 0602060110/166, 0508080101/64,

0508080501/38, 0601140101/46, 0601140103/6, 0601140103/111

ba:rc “yaprak. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

b. + i 0601020701/7

babajɛva “Babayeva, kadın soyismi”

b. 0601140102/1

babajif “Babayev, erkek soyismi”

b. 0601140102/4

badʒær - “becermek, yerine getirmek”

b.- mijdi 0604060601/111

badæn “beden, vücut, ten”

b.+ idæ 0601140103/68

b.+ inîfî 0601140103/64

b.+ ija 0601140103/65

badælip “Badalov, erkek soyismi”

b. 0508080101/58

baʁalæc “pantolonun alt kısmı, paça”

b. 0602060111/20, 0602060111/21

baʁmæl “kadife kumaş”

b. 0601060201/174

baʁmæl “Bakmal, yer adı”

b.+ dəjî 0601020301/170

b.+ dæn 0601020301/154

baʁmæl “Bakmal, mezarlık adı”

0601140501/30, 0601140501/32

baʁræm “Bahram, erkek ismi”

b. 0602060109/20

baʁt “baht, talih”

b.+ î 0601060201/181, 0601060201/183

bacijef “Bakiyev, erkek soyismi”

b.+ ca 0602060103/14

baqur - “bağırmaq”

b.- dîm 0601020302/85

balant “yüksek”

b. 0601020701/103, 0602060111/289

balantlij “yükseklik”

b.+ də 0601020304/26

bał “bal”

b. 0602060111/144, 0602060111/145, 0602060111/18

bała “çocuk”

b. 0601020303/22

bałwq “balık”

b. 0508080301/2

bałgar “Bulgar, millet adı”

b.+ lar 0602060104/47, 0602060109/48

bałşmuzdaq “dondurma”

b. 0602060111/18

banisa “hastahane”

b.+ da 0602060103/16, 0602060103/28

b.+ ja 0601060201/44

banjæ “hamam”

b.+ ja 0601020304/15

barax “boy adı”

b.+ lar 0602060104/59

baraca “bereket”

b. 0601020301/52

baravar “eşit”

b.+ mas 0602060111/297

baribir “farkı yok”

b. 0601060201/269, 0602060111/57

barjox “varı yoğu, her şey”

b.+ di 0602060111/325

b.+ ım 0601020701/55

baƣcır “Başkurt, millet adı”

b. 0602060112/24

baƣæn “beyan, hikâye”

b.+ lar 0602060111/39

baƣla - “bağlamak”

b.- p 0601060201/230, 0601060201/273, 0601140102/78, 0601140103/109

b.- jmiƣ 0602060110/125

b.- r 0601060201/149

baƣlaƣıtu: “irtibatı, ilişigi olan”

b. 0601020301/89

baƣraƣ “bayrak”

b.+ deƣi 0508080502/7

baƣa “baz, temel”

b.+ siðæ 0602060111/166

baba “dede, büyükbaba”

b. 0601140502/78

b.+ larımıƣ 0601020305/80, 0601140102/2, 0601140102/87

b.+ larımızdæn 0602060108/19

b.+ larımızfæm 0601020301/142, 0601060201/264

b.+ larımıƣ 0604060601/7

b.+ larıfjæm 0601020305/12

baban “Baban, erkek ismi”

b. 0601140102/82

babir “Babür, erkek ismi”

b.+ di 0508080501/66

bəbiri:lar “Babürlüler”

b.+ 0508080501/65

bəḍæ “bacanak”

b. 0602060101/20

bədam “badem”

b. 0601060201/164, 0601060201/165, 0601060201/166

bəχ - “Bakmak, beslemek”

b.- məjan 0508080101/24, 0508080101/25

b.- məjanımızdə 0601020304/51

b.- sə 0602060110/135

b.- səm 0601140101/54

b.- ti 0508080101/67, 0508091601/4, 0601140101/10

b.- ti:m 0601140101/55

b.- tim 0601060201/47, 0601140101/55, 0601140101/21, 0602060110/156,
0602060110/157

b.- tic 0508080301/14

b.- jəpsən 0508080101/60

b.- vʃəlu:dim 0601020301/38

bəχər “bahar”

b. 0601020302/11

b.+ də 0508080101/14, 0601020304/49, 0601140502/81

b.+ dəjəm 0601020302/30

bəχtʃæ “ana okulu, kreş”

b. 0508130101/7

bəq - “bakmak, beslemek”

b. 0601140101/60

b.- adi 0601020701/110, 0601140101/50, 0601140501/53, 0601140501/55

b.- aman 0601020303/47, 0601020304/8

b.- amiz 0601020304/50, 0601140103/43, 0604060601/15, 0604060601/17

b.- arfacan 0508080501/14, 0602060110/4, 0601140101/65

b.- arfidî 0601060201/264

b.- arfidî:m 0601020701/24, 0602060107/24

b.- arfidic 0508080101/34, 0508080301/15

b.- at 0601140101/52

b.- ʁbfjyrîp 0601140102/3

b.- ʁljan 0602060111/160

b.- ʁp 0601020301/84, 0601020701/50, 0601140101/111, 0601140101/127,
0601140101/17, 0601140101/22, 0601140101/69, 0602060101/15, 0602060110/131,
0602060107/35, 0602060110/136, 0508080501/35, 0601020302/28

b.- ʁfîp 0601140102/15

b.- ʁfjæptî 0601140101/61, 0601140101/63

b.- u:dim 0508080301/20

b.- qamman 0601140101/20, 0602060107/17, 0602060107/20

b.- qan 0601140103/66, 0602060110/147, 0601020304/49

b.- qanî 0508110101/36, 0602060101/9

b.- qanda 0602060110/5

b.- ałmi:dican 0602060110/66

bɒlɛ: “çocuk”

b.+ cammæn 0602060102/18

bɒlɛ “çocuk”

b.+ nızdi 0508080502/1

bɒɫa “çocuk”

b. 0508080101/32, 0508091602/7, 0508110101/36, 0508110101/44,
0601020301/114, 0601020301/164, 0601020301/184, 0601020302/16,
0601020302/76, 0601020302/90, 0601020302/95, 0601020303/56, 0601020303/57,
0601020701/110, 0601060201/302, 0601060201/309, 0601060201/61,
0601060201/62, 0601060201/76, 0601140101/6, 0601140102/110, 0601140102/25,
0601140102/44, 0601140103/103, 0601140103/77, 0601140103/84, 0601140103/89,
0601140501/57, 0601140501/59, 0602060101/25, 0602060101/63, 0602060101/67,
0602060101/91, 0602060104/12, 0602060104/13, 0602060110/146, 0602060110/152,
0602060110/19, 0602060111/268, 0602060111/269, 0602060111/277,
0602060111/30, 0602060111/304, 0602060111/305
b.+ :m 0601020302/96, 0601060201/190
b.+ dæn 0602060111/293
b.+ dætʃi 0601140103/67
b.+ ja 0601020304/38, 0602060111/294
b.+ lijimdæ 0601140502/42
b.+ lic 0601140103/27
b.+ m 0601020301/165, 0601020301/62, 0601020301/66,
0601020301/99, 0601020302/82, 0601020303/72, 0601020303/75, 0601020701/35,
0601020701/65, 0601020701/84, 0601060201/165, 0601060201/166,
0601060201/195, 0601060201/215, 0601060201/225, 0601060201/235,
0601060201/245, 0601060201/267, 0601060201/290, 0601060201/295,
0601060201/30, 0601060201/310, 0601060201/318, 0601060201/319,
0601060201/324, 0601060201/329, 0601060201/33, 0601060201/331,
0601060201/339, 0601060201/340, 0601060201/341, 0601060201/64,
0601060201/67, 0601060201/69, 0601060201/78, 0601060201/81, 0601060201/83,
0601060201/85, 0601060201/98, 0601140502/22, 0601140502/53, 0602060101/16,

0602060102/4, 0602060105/9, 0602060107/8, 0602060110/125, 0602060111/42,
0604060601/41, 0601020306/57, 0601060201/300, 0602060109/73, 0508080101/80
b.+ mdi 0601020301/157, 0601020301/170, 0601020302/84, 0601020306/59,
0601060201/41, 0601060201/77, 0601140101/44, 0601140103/66, 0602060111/366
b.+ mja 0601060201/320
b.+ mjam 0601020301/79, 0601020303/70
b.+ ni 0601020302/74, 0601020701/50, 0601020701/67, 0601060201/28,
0601060201/302, 0601060201/69, 0601140103/59, 0601140103/62, 0601140103/64,
0601140103/70, 0601140103/88, 0602060104/74, 0602060107/25, 0602060110/146,
0602060111/287, 0602060111/292, 0602060111/294, 0602060111/276
b.+ n 0602060110/174
b.+ njam 0601020701/82
b.+ sini 0601140103/103
b.+ si 0508091601/7, 0508110101/89, 0601020302/104, 0601020302/68,
0601020302/89, 0601020303/17, 0601020303/23, 0601020303/55, 0601020303/57,
0601020304/63, 0601020701/39, 0601020701/40, 0601060201/63, 0601060201/73,
0601140101/44, 0601140101/114, 0601140103/58, 0601140103/96, 0601140502/47,
0602060106/2, 0602060106/4, 0602060110/174
b.+ sida 0508080502/3
b.+ sija 0601140103/32
b.+ sini 0601140101/158, 0601140103/96
b.+ sijam 0602060110/141
b.+ fjam 0601140103/83, 0601140501/63
b.+ ju 0602060101/64
b.+ jdi 0601020302/88

botalij “çocukluk”

b. 0601060201/58, 0601140101/23, 0601140101/32, 0601140102/58

b.+ idæ 0602060101/8

b.+ fbelip 0601020301/45, 0601020301/61

bɔtalic “çocukluk”

b. 0601020301/73

bɔtala - “yavrulamak”

b.- mæ:di 0604060601/96

bɔlaʃtʃaqa “çoluk çocuk”

b. 0508080101/32, 0601020302/16

b.+ ni 0508110101/36

b.+ n 0601020301/114, 0601020301/184

b.+ si 0508110101/44

b.+ lic 0601020301/164

bɔɬar “çocuklar”

b. 0508080501/36, 0508130101/8, 0601020701/115, 0601140101/41, 0602060108/13,

0602060111/261, 0602060111/288, 0602060111/294, 0602060111/106,

0602060111/108, 0602060111/4, 0602060111/62, 0602060111/88, 0604060601/25

b.+ i 0508080502/9, 0601060201/117, 0601060201/50, 0601060201/60,

0601140101/96, 0601140102/89, 0601140102/94, 0602060111/71, 0602060111/8,

0602060111/9

b.+ ija 0602060101/41

b.+ im 0601140101/161, 0601140103/8, 0601020301/126, 0601020301/36,

0601020302/83, 0602060110/132, 0602060110/134, 0601020701/82, 0601020303/75

b.+ imi 0601140102/61, 0601140103/12

b.+ imizdi 0601140102/74, 0601140102/77

b.+ imdi 0601140101/42, 0601020301/128, 0601020301/34, 0601020701/80,

0601020701/76

b.+ imfæm 0601140101/181, 0601020301/131, 0601020701/79

b.+ ini 0601020701/98, 0601140102/15

b.+ ip 0601020303/48

b.+ iȝ 0601020301/27

b.+ ifjæm 0601060201/114, 0601140101/97, 0601140103/75

b.+ di 0601060201/20, 0602060108/21, 0602060111/289, 0602060111/301,
0602060111/303, 0602060111/331, 0601060201/281, 0602060111/1, 0602060111/35,
0601060201/47

b.+ difjæm 0601140103/19

b.+ ja 0601060201/96, 0602060107/12, 0602060111/280, 0602060111/368,
0602060111/373, 0602060111/167, 0602060111/17, 0602060111/4, 0602060111/40

b.+ fæm 0601020701/116

bɔɖdar - “çocuklar”

b.+ imdi 0601020303/74

bɔɖhas “Barlas, boy adı”

b. 0601020306/9, 0601140102/46, 0601140102/51, 0601140501/2, 0601140501/20,
0601020701/33, 0602060104/8, 0604060601/11, 0604060601/3

b.+ ɭar 0602060112/2

b.+ tæm 0604060601/10

bɔɖr - “varmak”

b.- ædi 0508110101/64, 0601140101/61, 0601140501/57, 0602060109/69

b.- ælmejmæn 0601140101/107

b.- ælmejmiz 0601140101/104

b.- æmæn 0601020306/50, 0602060111/250

b.- æmiz 0601020303/12, 0601020303/65, 0601140501/42, 0601140501/43,

0601140501/45, 0602060111/271

b.- ærdic 0602060111/353

b.- ærfidim 0602060111/117, 0508080101/29, 0602060111/246

b.- ærfidic 0602060110/120

b.- ærfidic 0602060105/8, 0602060111/112

b.- æsæn 0508080101/55

b.- iþfala 0601020304/26

b.- iþfjyrip 0601140502/89

b.- ip 0508080301/18, 0508080502/3, 0508080502/33, 0508130101/11,

0508110101/12, 0508110101/43, 0508110101/46, 0508110101/49, 0508110101/64,

0508110101/68, 0601020301/158, 0601020301/177, 0601020301/4, 0601020301/54,

0601020301/56, 0601020302/33, 0601020303/6, 0601020303/8, 0601020305/75,

0601020306/25, 0601020306/42, 0601020701/76, 0601060201/292, 0601140101/20,

0601140501/51, 0602060101/7, 0602060101/96, 0602060103/26, 0602060104/21,

0602060107/7, 0602060109/16, 0602060109/34, 0602060109/40, 0602060109/56,

0602060110/125, 0602060111/133, 0602060111/45, 0602060111/90, 0602060111/95,

0604060601/112, 0604060601/118, 0604060601/37, 0604060601/58, 0604060601/79,

0604060601/88, 0508110101/71, 0601020302/87

b.- ipti 0602060101/28

b.- iþ 0601020701/91, 0604060601/92

b.- iþædimi 0601020303/66

b.- iþi 0602060111/379

b.- iþini 0602060101/105

b.- iþip 0508110101/15

b.- iþcandæ 0601060201/44

b.- iþti 0601020301/150

b.- iǵædi 0601140101/107

b.- di 0508080301/21, 0601060201/38, 0601140101/103, 0508110101/63,
0601140501/40

b.- dim 0508080502/14, 0604060601/84

b.- dic 0508080301/14, 0604060601/56

b.- dimi 0508080501/21

b.- jallar 0602060111/8

b.- jammæn 0602060111/53

b.- jammiz 0602060110/115, 0602060110/72, 0602060110/75

b.- jan 0508110101/23, 0508110101/48, 0508110101/81, 0601060201/12,
0601140501/16, 0602060104/28, 0602060104/40, 0602060110/116, 0602060111/338,
0604060601/124

b.- janidæ 0602060101/87

b.- janim 0508080101/49, 0601020701/76

b.- janimizdæ 0602060110/73

b.- jandæ 0602060101/30, 0602060110/117

b.- jandæn 0601020301/158, 0601020301/164

b.- jandænƿce 0601140501/58

b.- janƿæcan 0508080502/31, 0602060101/98

b.- mædim 0601020306/51

b.- mæjammæn 0601020304/58

b.- mæpsiz 0508080502/29

b.- mæpti 0601020304/15

b.- mæ:di 0601140102/44

b.- mimæn 0602060111/322

b.- sæ 0602060109/69

b.- sæpiz 0508080501/1
b.- sæjz 0604060601/122
b.- sin 0602060111/277
b.- jæpti 0602060111/109
b.- almadim 0508080501/59
b.- idican 0508110101/76

bnr “var”

b. 0508080101/1, 0508080101/10, 0508080101/11, 0508080101/6, 0508080101/74,
0508080301/7, 0508080501/1, 0508080501/12, 0508080501/28, 0508080501/33,
0508080501/34, 0508080501/61, 0508080502/9, 0508091602/7, 0508130101/1,
0508130101/4, 0508110101/45, 0508110101/46, 0508110101/53, 0508130101/6,
0508130101/7, 0508110101/89, 0508130101/9, 0601020301/146, 0601020301/148,
0601020301/56, 0601020302/36, 0601020302/41, 0601020302/90, 0601020303/72,
0601020303/73, 0601020304/25, 0601020304/57, 0601020305/1, 0601020305/101,
0601020305/102, 0601020305/11, 0601020305/13, 0601020305/14, 0601020305/16,
0601020305/17, 0601020305/18, 0601020305/19, 0601020305/22, 0601020305/23,
0601020305/69, 0601020305/73, 0601020305/96, 0601020305/97, 0601020305/99,
0601020306/10, 0601020306/13, 0601020306/19, 0601020306/38, 0601020306/5,
0601020306/57, 0601020306/9, 0601020701/101, 0601020701/105, 0601020701/65,
0601020701/73, 0601060201/119, 0601060201/186, 0601060201/20,
0601060201/262, 0601060201/317, 0601060201/50, 0601060201/52, 0601060201/59,
0601140101/118, 0601140101/138, 0601140101/149, 0601140101/150,
0601140101/155, 0601140101/171, 0601140101/177, 0601140101/33,
0601140101/36, 0601140101/43, 0601140101/44, 0601140101/45, 0601140101/63,
0601140101/72, 0601140102/3, 0601140102/48, 0601140102/50, 0601140102/59,
0601140103/13, 0601140103/14, 0601140103/36, 0601140103/37, 0601140103/4,

0601140103/5, 0601140103/73, 0601140501/20, 0601140501/21, 0601140501/23,
 0601140501/24, 0601140501/30, 0601140501/35, 0601140501/36, 0601140501/38,
 0601140501/43, 0601140502/102, 0601140502/103, 0601140502/22, 0601140502/51,
 0601140502/67, 0601140502/94, 0601140502/95, 0601140502/96, 0601140502/97,
 0602060101/102, 0602060101/12, 0602060102/4, 0602060103/18, 0602060104/1,
 0602060104/58, 0602060104/59, 0602060104/76, 0602060105/9, 0602060107/8,
 0602060110/102, 0602060110/35, 0602060110/38, 0602060110/39, 0602060110/49,
 0602060111/137, 0602060111/239, 0602060111/265, 0602060111/292,
 0602060111/359, 0602060111/375, 0602060111/42, 0602060111/79, 0602060112/1,
 0604060601/13, 0604060601/32, 0604060601/34, 0604060601/35, 0604060601/4,
 0604060601/40, 0604060601/41, 0604060601/42, 0604060601/43, 0508080501/29
 b.+ idæ 0508080101/34, 0602060112/5
 b.+ it 0601140502/70
 b.+ u 0508080501/18, 0601140103/108, 0602060109/68
 b.+ u: 0602060110/170
 b.+ dæc 0601060201/85
 b.+ mi 0602060103/17, 0602060110/99
 b.+ fæcan 0508080501/10, 0508080501/53, 0508080501/54, 0508080502/18,
 0508080502/20, 0508080502/36, 0508080502/37, 0508080502/40, 0508110101/33,
 0508110101/84, 0601020302/59, 0601020302/73, 0601020305/95, 0602060103/30,
 0602060110/100, 0602060110/187, 0602060111/242, 0604060601/10,
 0604060601/11
 b. + fæcany 0601020302/19
 b.+ fidi 0508080101/57, 0508080501/39, 0508080501/46, 0508080501/47,
 0508080501/73, 0508080502/3, 0508080502/8, 0508110101/75, 0601020302/14,
 0601020304/46, 0601020701/27, 0601020701/49, 0601060201/114, 0601060201/202,

0601060201/206, 0601060201/265, 0601060201/266, 0601060201/283,
0601060201/285, 0601060201/322, 0601140101/130, 0601140101/71,
0601140502/18, 0601140502/42, 0601140502/43, 0601140502/48, 0601140502/56,
0601140502/58, 0601140502/60, 0601140502/61, 0602060101/31, 0602060101/51,
0602060101/59, 0602060101/78, 0602060104/54, 0602060107/29, 0602060109/10,
0602060109/37, 0602060109/38, 0602060109/48, 0602060109/58, 0602060110/77,
0602060111/200, 0604060601/97

b.+ fidi:can 0508110101/80, 0602060101/10

b.+ fu 0508080502/38

bn·r “var. Buradaki yarı uzun işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

b. 0602060112/2

bnrdiſceldi “gidip gelmek, iletişimde olmak”

b. 0601140101/103, 0601140501/40

bns - “adımlamak, yürümek; sakinleştirmek; baskı yapmak”

b. 0602060111/210

b.- ærcan 0601140103/101

b.- iḃfjɔtcæn 0601140501/50

b.- ip 0601020301/11, 0601020301/27, 0601020301/33, 0601020303/53,

0601020303/60, 0601020304/24

b.- ivɔjandæ 0602060111/122, 0508080501/64

b.- iɲ 0601020302/72

b.- callardi 0601020303/44

b.- can 0601020301/141, 0601020306/21

b.- canini 0601020301/28

bnsmætſi “basmacı”

b.+ lar 0601060201/268, 0601140102/18

bnstir - “bastırmak”

b.- ip 0601060201/245

bnf “baş, kafa; bir şeyin başı, bir işin başı”

b. 0508080101/4, 0601020305/11, 0602060110/184

b.+ i 0601140102/77, 0602060110/185

b.+ idæ 0601060201/289

b.+ idæn 0601060201/273, 0601140502/101

b.+ iya 0601020301/111

b.+ imdæ 0602060107/20

b.+ imya 0601060201/300

b.+ ini 0601140103/88

b.+ ipiz 0508080101/80

b.+ iya 0601020301/110

b.+ ti 0601140502/75

bnfişqoræpi: “aşermek”

b.+ can 0602060110/184

bnfti “başçı”

b.+ lar 0601020303/48

b.+ lari 0601020305/3

bnfqa “başka”

b. 0508080301/6, 0601020301/10, 0601020301/139, 0601020301/161,
0601020302/19, 0601020302/34, 0601020304/46, 0601020305/49, 0601020301/153,
0601020701/100, 0601060201/189, 0601060201/279, 0601060201/291,
0601060201/99, 0601140101/129, 0601140102/93, 0601140501/24, 0601140501/35,
0602060102/27, 0602060111/118, 0602060111/307, 0604060601/10,
0604060601/111, 0604060601/16

b.+ ja 0602060103/12

b.+ si 0602060110/44

b.+ jdi 0601020301/100

bnfqutʃæ “farklı”

b.+ ræ:q 0601140102/98

bnfqar - “yönetmek”

b.- iʃo:rædi 0601020301/127

b.- vɔlɑrdim 0601020301/124

bnfqattan “yeniden”

b. 0508110101/63

bnʃla - “başlamak”

b.- di 0602060104/42

b.- dim 0604060601/23

b.- jammæn 0602060103/23, 0602060103/25

b.- jan 0508110101/18, 0602060104/24

b.- nædi 0602060111/2

b.- nip 0601060201/8, 0602060102/17

b.- p 0508110101/13, 0601020304/16, 0601140102/45, 0601140502/65,

0602060111/3, 0604060601/27, 0604060601/78

b.- ʃcan 0508110101/13

b.- jdi 0602060104/30, 0601140103/77, 0601140103/78

b.- jmiʒ 0602060111/295

bnʃlarɔutʃ “iptidai, ilk”

b. 0601020301/92, 0602060111/1, 0602060111/120, 0602060111/67

bnʃlarɔutʃʃsinif “ilkokul”

b.+ ti 0602060111/120

bɒʃtəpɒʃskʉlɐs “ilkokul”

b. 0601020301/92

b.+ ɭarda 0602060111/67

b.+ ta 0602060111/1

bɒʃmaɭdaɐ “baş parmak”

m.+ ɯni 0602060110/125

bɒʃteɐ “Baş Tepe, yer adı”

b. 0601140103/51

bɒt - “batmak, garkolmak; sığmak; sokulmak; geçmek”

b.- mas 0601140501/15, 0601140501/2

b.- meɟ 0601140501/17

bɒj “zengin, varlıklı”

b. 0508080501/6, 0601140101/172, 0601140101/176, 0601140501/61,

0601140502/26, 0602060106/4, 0602060107/30, 0602060110/57, 0602060111/47,

0602060111/48, 0604060601/12

b.+ i 0508080101/74

b.+ ɨɐ:ɐʃɯdi 0601140101/70

b.+ di 0508080501/7

b.+ lar 0508080501/3, 0601060201/233

b.+ lardi 0508080101/64, 0508080101/72, 0601060201/268, 0601060201/90

b.+ laɟa 0601140502/103

b.+ ʃidi 0508080101/73

bɒjɐ “demin”

b. 0601060201/18, 0601020302/97

bɒjɐi “deminki”

b. 0601060201/197, 0601140103/22, 0601140103/23

b.+ ni 0601060201/231, 0601060201/238, 0601060201/272

bɔjɔlvaj “Boyholvay, boy adı”

b. 0601140103/40, 0601140102/49

bɔjliɟ “zenginlik”

b.+ i 0602060103/15

bɔzar “Pazar”

b. 0508080101/44, 0602060110/69

b.+ di 0601140501/33

b.+ ja 0601020303/11, 0601020303/7, 0601020305/42, 0602060111/133,

0604060601/79

b.+ larja 0601020303/8

bɔzarvɔj “Bazarbey, erkek ismi”

b. 0602060110/120, 0602060110/162, 0602060110/70, 0602060110/74,

0602060110/88, 0602060110/89, 0602060110/90, 0602060110/95, 0602060110/97,

0602060110/98

b.+ dæn 0602060110/111

b.+ di 0602060110/132, 0602060110/134, 0602060110/51, 0602060110/69

b.+ ja 0602060110/108, 0602060110/71

b.+ fæm 0602060110/46

bɔzarʃytʃær “alış veriş”

b.+ di 0508080101/44

bæla “bela, felaket, afet”

b.+ lar 0601020305/33

bælcim “belki”

b. 0602060111/302

bæɟi “Bangı, boy adı”

b.+ lar 0602060104/8, 0602060112/2

bænc “banka”

b.+ i 0508110101/84

bɛ:r - “vermek. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

b. 0602060110/9, 0602060110/11

beadʒal “ecelsiz, kendi eceliyle ölmeyen”

b.+ la 0601060201/45

bedova “devasız, şifasız”

b. 0601020701/22

bedæ “yonca”

b. 0601140103/42

b.+ ni 0602060110/169

bejntæ “Beyata, erkek ismi”

b. 0601140102/81

bejovæt “Bek – Abad, yer adı”

b.+ ta 0508080101/10

bejanæ “yabancı”

b. 0601140102/85, 0601140102/86, 0601140102/88, 0601140102/89, 0601140102/92

b.+ sæn 0601140102/91

bejim “begüm”

b. 0601020701/123

becapæn “kefensiz”

b. 0601060201/141

becar “işsiz,boş; boşuna, beyhude; yalan”

b.+fæcan 0602060108/23

becin - “saklanmak”

b.- i:p 0602060109/34

bectæf “Bektaş, erkek ismi”

b. 0602060111/185, 0602060111/187, 0602060111/189, 0602060111/186

b.+ ti 0602060111/185

bel “bel”

b.+ i 0601140102/75

b.+ ija 0601140102/78

b.+ ini 0601140102/74

b.+ ları 0601140102/78

bela - “kundaklamak, bebeği beşiğe belemek”

b.- jdi 0602060108/21

b. - jmiç 0601140103/62

belyi “işaret”

b.+ si 0601060201/303

b.+ si/fjæm 0601020303/43

belarus “Belarus, millet adı”

b.+ i 0602060112/24

bemañol “telaşsız, serbestçe”

b. 0601020306/39

bemæni “manasız, anlamsız”

b.+ mæsfidi 0601020301/130

ber - “vermek”

b.- ædi 0601140103/80, 0601060201/83, 0601140501/29, 0601140501/60,

0601140501/61, 0602060111/144, 0602060111/219, 0602060111/220,

0602060111/277, 0604060601/55

b.- æmæn 0508110101/85, 0601020701/86, 0601060201/317, 0601060201/333,

0602060110/94, 0602060110/107, 0602060111/41, 0602060111/373

b.- æmiz 0601020302/22, 0601020304/31, 0601020305/53, 0601020306/37,

0601140101/141

b.- ælmæjdi 0602060111/141

b.- ærfidi 0602060111/357

b.- æsæn 0602060111/195, 0602060111/307, 0602060111/36

b.- ærit 0601140101/167, 0601140102/16, 0602060111/199

b.- ærdic 0601140102/86

b.- ærcan 0601140103/101

b.- ærfidi 0508080101/39, 0508110101/29, 0601060201/102, 0601060201/103,

0601060201/194, 0602060107/28, 0602060109/43, 0602060111/369

b.- ærfidi:m 0601020701/25

b.- ærfidic 0601140101/134

b.- ærfidim 602050107/18, 0602060107/19, 0602060109/47,

b.- ærfidic 0601060201/224, 0601060201/96, 0601140502/50

b.- æj 0601060201/138, 0601060201/331, 0602060103/23

b.- æjmi 0601060201/161

b.- iljan 0508080501/54, 0508110101/17, 0602060111/101, 0602060111/103

b.- iljandæn 0602060104/43

b.- ihip 0602060111/86

b.- ip 0508080501/14, 0508110101/85, 0601020301/153, 0601020304/4,

0601020304/45, 0601060201/281, 0601060201/87, 0601140102/90, 0601140102/93,

0601140103/96, 0602060110/13, 0602060110/14, 0602060110/58, 0602060111/295,

0602060104/77

b.- ipti 0508110101/77

b.- if 0601020301/180, 0601020306/38, 0602060111/125

b.- ifamiz 0602060111/134

b.- ifi 0601020305/23

b.- ifimiz 0602060111/299

b.- ifcan 0508130101/9

b.- iftæ 0601140501/56

b.- ifti 0601020301/17

b.- i:n 0508110101/85, 0602060110/10, 0604060601/58

b.- ilar 0601060201/239, 0601020301/156

b.- udic 0508080502/28

b.- di 0508080101/54, 0601020301/16, 0601020304/34, 0601020304/44,
0602060107/12, 0602060111/264, 0604060601/70, 0604060601/86, 0604060601/87,
0601020701/54, 0601020701/86, 0604060601/62, 0604060601/86, 0508080101/78

b.- dim 0604060601/20

b.- jammæn 0601020301/152, 0601020701/70, 0601140103/31, 0601140103/55,
0602060111/184, 0602060111/42

b.- jammiz 0601140103/32, 0601140103/34, 0601140103/35, 0601140502/49,
0604060601/28

b.- jan 0508110101/15, 0508110101/60, 0508110101/61, 0508110101/87,
0601020303/66, 0601060201/179, 0601060201/180, 0602060109/25, 0602060109/9,
0602060111/188, 0602060111/27, 0604060601/52, 0604060601/64, 0601020302/7,
0602060109/82, 0602060109/83

b.- janim 0601020701/63

b.- janimdi 0602060111/45

b.- janu 0604060601/52

b.- jandæ 0508130101/3, 0508110101/61, 0508110101/83

b.- jandæn 0601020701/87

b.- janfæcan 0602060110/64

b.- jin 0601140502/86

b.- mæjan 0601020301/57, 0601020304/4, 0602060111/188

b.- mædi 0508110101/39

b.- mæpti 0602060110/9

b.- mæsti 0601140101/27

b.- mæj 0508110101/39

b.- mijt 0602060111/310, 0602060111/312

b.- mi:mæn 0604060601/58

b.- mi:di 0602060108/20

b.- sæ 0601020303/67, 0601140101/56, 0601140501/60

b.- sæ:m 0602060111/167

b.- sæm 0601140103/33, 0602060104/4

b.- sænfæm 0602060111/43

b.- sin 0601020701/122, 0601060201/23

b.- vørip 0602060101/113

b.- vørgan 0602060101/115

b.- jæppæn 0602060111/82

b.- jæpti 0601020304/35

b.- jætcan 0601020301/150

b.- jætcandæ 0601020305/21, 0602060111/303, 0602060111/95, 0602060101/7

beri “beri, ...-dan bu yana”

b. 0508080502/2, 0601020301/120, 0601020302/97, 0601020306/42,

0602060111/28, 0602060111/54, 0602060111/107, 0602060111/137, 0601020302/8,

0601140101/59, 0601140501/68

beriji “bu tarafta bulunan, beriki”

b. 0601020302/19, 0601020303/24, 0601020303/25, 0601140502/51,
0602060104/14, 0602060111/294

berjæx “beri taraf”

b.+ ư 0601140101/152, 0602060111/162

besəda “konuşma, mülakat”

b. 0602060111/275

bef “beş”

b.+ intj̄i 0602060101/116, 0601060201/13, 0602060103/6, 0602060104/42,
0508110101/18, 0601140101/5, 0601140102/21

b.+ idæ 0601020301/123

b.+ ca 0601020303/76, 0601140102/107, 0602060111/302, 0602060111/56

b.+ larija 0601020303/64

b.+ tæ 0508080101/25, 0601140101/177, 0601140101/36, 0601140102/25,
0602060109/75, 0602060110/178, 0602060111/242, 0602060111/287,
0601020304/18, 0602060104/54

b.+ tædæn 0601060201/50, 0601060201/56

b.+ tæcamdæ 0601020304/16, 0601020304/18

b.+ tæmi: 0508080101/8

b.+ tæñ 0601020301/36, 0601140101/132, 0604060601/95

b.+ tæsimi: 0602060111/30

b.+ tæjdım 0508080101/15

befæla “beş parça, beş tane”

b. 0601020303/70

befic “beşik”

b.+ ca 0601140103/62, 0602060108/21

befœ: “beş parça, beş tane”

b.+ sy 0601020303/22

beşbarmaq “Beşbarmaq, yemek adı”

b. 0601060201/91

bet “yüz, çehre; satıh, yüzey; sayfa”

b.+ imja/fjæm 0604060601/62

b.+ ini 0508080101/39, 0601020701/74, 0601140502/44

b.+ ija 0601060201/200

bevapo “vefasız”

b. 0601020701/16

bez “olumsuzluk eki; sız”

b. 0508110101/87

bezilla – “korkutmaq, yıldırmaq”

b.- p 0601020701/78

bəf “dörtten sonra gelen sayının adı, beş”

b. 0508080101/21, 0508091601/8, 0508110101/41, 0508110101/96,
0601020301/132, 0601020301/36, 0601020303/72, 0601020304/45, 0601020304/7,
0601060201/87, 0601140101/110, 0601140101/113, 0601140101/114,
0601140101/165, 0601140101/166, 0601140101/169, 0601140101/19,
0601140101/20, 0601140101/21, 0601140101/22, 0601140101/54, 0601140101/59,
0601140101/63, 0601140102/8, 0601140103/11, 0601140103/77, 0601140501/1,
0601140501/21, 0601140501/5, 0602060104/13, 0602060104/31, 0602060108/11,
0602060109/77, 0602060111/137, 0602060111/264, 0602060111/28,
0602060111/296, 0602060111/297, 0602060111/30, 0602060111/317,
0602060111/51, 0604060601/90, 0604060601/91, 0604060601/94, 0601140103/81,
0601140103/88

b.+ca 0601140501/5

budzi “Bıcı, yemek adı”

b. 0601140103/106

bułagaveſenka “Blagoveſenka, yer adı”

b.+ da 0508080101/7

bułtır “geçen yıl, bildir”

b. 0601020302/8

buſmułłoıur “bismillahir”

b. 0601140502/83

birıuıı “bazı tür, bazı şey, bazı kişi”

ı.+ lardæ 0601140103/92

ı.+ lardi 0601140103/90

bilan “ile”

b. 0601020301/5, 0601020303/20, 0601020304/20, 0601020305/25, 0601020305/26,
0601020305/35, 0601020305/64, 0601020305/76, 0601060201/85, 0601140102/2,
0601140102/26, 0601140102/89, 0602060101/93, 0604060601/103, 0604060601/17

b. + fæla 0508091601/3

bir “sayıların ilki, bir”

b. 0508080101/1, 0508080101/18, 0508080101/20, 0508080101/26, 0508080101/3,
0508080101/43, 0508080101/45, 0508080101/54, 0508080101/8, 0508080301/20,
0508080501/12, 0508080501/14, 0508080501/28, 0508080501/39, 0508080501/6,
0508080501/73, 0508080502/32, 0508080502/41, 0508110101/16, 0508110101/30,
0508110101/33, 0508110101/39, 0508110101/42, 0508110101/43, 0508110101/44,
0508110101/50, 0508110101/51, 0508110101/64, 0508110101/65, 0508110101/77,
0601020301/114, 0601020301/130, 0601020301/139, 0601020301/158,
0601020301/164, 0601020301/165, 0601020301/170, 0601020301/177,
0601020301/183, 0601020301/2, 0601020301/36, 0601020301/51, 0601020301/56,

0601020301/57, 0601020301/6, 0601020301/76, 0601020301/8, 0601020301/83,
0601020301/97, 0601020302/47, 0601020302/48, 0601020302/49, 0601020302/53,
0601020302/8, 0601020302/97, 0601020303/31, 0601020304/34, 0601020304/4,
0601020304/41, 0601020304/44, 0601020304/60, 0601020304/7, 0601020305/10,
0601020305/13, 0601020305/14, 0601020305/23, 0601020305/33, 0601020305/36,
0601020305/57, 0601020305/59, 0601020305/85, 0601020305/87, 0601020305/90,
0601020306/12, 0601020306/20, 0601020306/21, 0601020306/55, 0601020701/42,
0601020701/5, 0601020701/57, 0601020701/6, 0601020701/61, 0601020701/72,
0601020701/74, 0601020701/76, 0601020701/78, 0601020701/81, 0601020701/83,
0601020701/96, 0601020701/97, 0601060201/11, 0601060201/117, 0601060201/185,
0601060201/186, 0601060201/199, 0601060201/20, 0601060201/21,
0601060201/230, 0601060201/278, 0601060201/281, 0601060201/282,
0601060201/318, 0601060201/322, 0601060201/328, 0601060201/87, 0601140101/1,
0601140101/108, 0601140101/111, 0601140101/112, 0601140101/123,
0601140101/124, 0601140101/144, 0601140101/145, 0601140101/146,
0601140101/147, 0601140101/158, 0601140101/161, 0601140101/166,
0601140101/169, 0601140101/20, 0601140101/45, 0601140102/1, 0601140102/106,
0601140102/28, 0601140102/34, 0601140102/36, 0601140102/53, 0601140102/62,
0601140102/63, 0601140102/90, 0601140103/15, 0601140103/2, 0601140103/3,
0601140103/4, 0601140103/85, 0601140103/90, 0601140103/92, 0601140103/94,
0601140501/23, 0601140501/40, 0601140501/41, 0601140501/59, 0601140502/32,
0601140502/4, 0601140502/44, 0601140502/90, 0601140502/91, 0602060101/104,
0602060101/105, 0602060101/110, 0602060101/112, 0602060101/114,
0602060101/21, 0602060101/23, 0602060101/26, 0602060101/28, 0602060101/61,
0602060101/69, 0602060101/78, 0602060101/81, 0602060101/91, 0602060101/99,
0602060102/26, 0602060103/1, 0602060103/26, 0602060104/10, 0602060104/13,

0602060104/14, 0602060104/20, 0602060104/25, 0602060104/28, 0602060104/48,
0602060104/5, 0602060104/7, 0602060104/72, 0602060106/1, 0602060109/37,
0602060109/66, 0602060109/68, 0602060110/169, 0602060110/174,
0602060110/182, 0602060110/184, 0602060110/19, 0602060110/42, 0602060110/5,
0602060110/67, 0602060110/95, 0602060111/10, 0602060111/115,
0602060111/127, 0602060111/140, 0602060111/144, 0602060111/177,
0602060111/224, 0602060111/231, 0602060111/299, 0602060111/308,
0602060111/332, 0602060111/378, 0602060111/43, 0602060111/57, 0602060111/65,
0602060111/71, 0602060111/72, 0602060111/81, 0602060111/9, 0602060112/3,
0602060112/6, 0604060601/112, 0604060601/13, 0604060601/19, 0604060601/25,
0604060601/26, 0604060601/30, 0604060601/68, 0604060601/98

b.+ dæ 0601020303/17

b.+ di 0601140102/41, 0602060109/12, 0602060109/16

b.+ miž. 0602060107/37

b.+ lardæ 0601020301/34

birær “birer”

b. 0601140103/59

birærji “bazi”

b.+ lær 0602060112/12

biri “biri”

b. 0601020303/23, 0601020303/24, 0601020303/41, 0601020701/73,
0601060201/51, 0601060201/81, 0601140101/179, 0601140102/111,
0602060111/378

b.+ miž 0601140501/40

b.+ mizdi 0508080101/45, 0601140501/41

b.+ mizja 0602060111/299

b.+ ja 0601140102/90, 0601020701/62, 0602060111/72

b.+ ni 0601020306/58, 0601060201/201, 0601060201/81, 0602060111/298,

0604060601/25, 0604060601/26, 0508110101/84, 0601140502/49

b.+ nıci 0601020306/58, 0601020701/47, 0602060111/298

biric - “birikmek”

b.- ip 0602060111/123

birintji “birinci”

b. + 0508080101/14, 0508080301/4, 0508080501/68, 0601020304/6, 0601020305/38,

0601020305/97, 0601020306/26, 0601020701/36, 0601020701/68, 0601020701/81,

0601060201/40, 0601060201/41, 0601060201/42, 0601140101/19, 0601140101/23,

0601140101/5, 0601140102/108, 0601140102/22, 0601140102/45, 0601140102/81,

0601140103/109, 0601140103/2, 0601140501/57, 0601140502/65, 0602060101/101,

0602060101/117, 0602060101/17, 0602060101/5, 0602060101/7, 0602060103/1,

0602060103/21, 0602060103/25, 0602060103/3, 0602060104/10, 0602060104/33,

0602060104/38, 0602060104/72, 0602060109/78, 0602060109/84, 0602060110/111,

0602060110/168, 0602060110/60, 0602060110/88, 0602060111/104,

0602060111/122, 0602060111/148, 0602060111/173, 0602060111/184,

0602060111/186, 0602060111/188, 0602060111/19, 0602060111/2, 0602060111/270,

0602060111/295, 0602060111/3, 0602060111/327, 0602060111/337, 0602060111/5,

0602060111/81, 0602060111/82, 0602060111/85

b.+ dæn 0601020305/43

birq: “bir tane, bir tek; birisi”

b. 0601020701/47, 0602060101/10, 0602060102/24, 0602060111/112,

0602060111/300

b.+ di 0601140101/20

b.+ ja 0601020304/22, 0601140103/88, 0601140103/96

b.+ ni 0601140103/103, 0601140101/111

birdeĵ “aynı”

b. 0602060104/67

birĵat “ekipbaşı, grup şefi”

b. 0604060601/33

b.+ lar 0601020302/5

b.+ ti 0508080101/60

birmæşbir “tek tek”

b. 0508110101/77, 0601020301/36

birşbiri “birbiri”

b.+ ĵa 0601140102/90

b.+ miz 0601140501/40

b.+ mizdi 0508080101/45, 0601140501/41

b.+ mizĵa 0602060111/299

b.+ ni 0604060601/26

birşbiri “birbiri”

b.+ ĵĵa 0604060601/26

birştu:kan “aynı ana ve badan olan, kardeş”

b. 0601020306/55

birştuwıſcan “aynı ana ve badan olan, kardeş”

b. 0602060102/26, 0601060201/11

b.+ dæn 0601060201/21

biz “biz”

b.+ dæ 0601020305/31, 0601020305/49, 0601020305/78, 0601020306/36,
0601020306/53, 0601060201/92, 0601060201/119, 0601140101/86, 0601140102/70,
0601140501/69, 0602060104/17, 0602060104/23, 0602060104/80, 0602060108/13,

0602060111/266, 0602060111/267, 0604060601/34

b.+ dæn 0508130101/5, 0601020303/68, 0601020306/54

b.+ dæfjæm 0601020305/23, 0604060601/4

b.+ di 0508080301/12, 0508080301/5, 0508080501/77, 0508110101/28,
0508110101/36, 0508110101/84, 0508110101/85, 0508130101/9, 0601020302/17,
0601020302/25, 0601020302/41, 0601020303/4, 0601020303/68, 0601020303/77,
0601020305/102, 0601020305/38, 0601020305/87, 0601060201/275, 0601060201/5,
0601060201/81, 0601140101/126, 0601140101/138, 0601140101/153,
0601140101/156, 0601140101/162, 0601140101/172, 0601140101/174,
0601140101/78, 0601140101/87, 0601140102/110, 0601140102/116, 0601140102/2,
0601140102/30, 0601140102/84, 0601140502/68, 0602060101/50, 0602060104/1,
0602060104/36, 0602060104/66, 0602060104/67, 0602060104/78, 0602060105/10,
0602060108/9, 0602060110/108, 0602060110/155, 0602060110/93, 0602060110/96,
0602060111/118, 0602060111/122, 0602060111/135, 0602060111/147,
0602060111/160, 0602060111/239, 0602060111/261, 0602060111/279,
0602060111/289, 0602060111/300, 0602060111/4, 0602060111/62, 0602060111/68,
0602060111/7, 0602060111/79, 0602060111/80, 0602060112/10, 0602060112/20,
0602060112/30, 0602060112/6, 0602060112/8, 0604060601/12, 0604060601/39,
0604060601/5, 0604060601/7, 0604060601/76, 0601140101/17

b.+ dici 0601020305/59

b.+ dīdīdæn fæm 0602060111/289

b.+ dicilar 0508110101/13, 0508110101/19, 0508110101/36, 0601140102/108

b.+ dicilardi 0508110101/37

b.+ dicilar fæm 0508110101/58

b.+ ja 0508110101/36, 0601020302/5, 0601140101/26, 0601140101/28,

0601140103/64, 0602060110/96, 0602060111/113, 0602060111/199,

0602060111/330

b. + *fæm* 0601020303/77, 0601020304/33, 0601020304/51, 0602060111/77

b. + *fjæklɪlɑɟa* 0602060101/36

bi:z “biz. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

b. 0508080501/35

biz “biz”

b. 0508080101/28, 0508080101/5, 0508080301/4, 0508110101/36, 0601020301/123,
0601020302/21, 0601020302/28, 0601020302/31, 0601020303/65, 0601020303/68,
0601020303/75, 0601020304/50, 0601020304/56, 0601020305/32, 0601020305/39,
0601020305/42, 0601020305/44, 0601020305/57, 0601020306/12, 0601020306/23,
0601020306/4, 0601020306/8, 0601020701/111, 0601020701/121, 0601020701/29,
0601060201/19, 0601140101/133, 0601140101/15, 0601140101/19, 0601140102/23,
0601140102/39, 0601140102/51, 0601140103/36, 0601140103/52, 0601140103/57,
0601140103/59, 0601140501/22, 0601140501/33, 0601140502/35, 0602060101/23,
0602060101/31, 0602060101/89, 0602060101/92, 0602060103/28, 0602060104/11,
0602060104/18, 0602060109/29, 0602060109/35, 0602060109/36, 0602060109/41,
0602060109/52, 0602060109/60, 0602060110/115, 0602060110/118, 0602060110/37,
0602060110/42, 0602060110/45, 0602060110/53, 0602060110/72, 0602060111/1,
0602060111/111, 0602060111/112, 0602060111/136, 0602060111/270,
0602060111/278, 0602060111/290, 0602060111/292, 0602060111/295,
0602060111/31, 0602060111/353, 0602060112/13, 0602060112/27, 0602060112/9,
0604060601/103, 0604060601/116, 0604060601/117, 0604060601/119,
0508130101/4, 0601020306/16, 0601020306/17, 0602060104/43, 0602060111/156,
0602060112/11

bi “bu”

b.+ *fjæku* 0601020302/17, 0602060104/25

b.+ *fjækupja* 0601020301/20, 0601060201/256, 0601060201/263, 0601060201/252

b.+ *fjækumiz* 0508080301/11

b.+ *fjækda* 0601020305/80, 0601140101/95, 0508110101/22, 0508110101/23,
0601020701/105, 0601020301/164, 0601020302/90

b.+ *fjækdan* 0508110101/85

b.+ *fjæqqa* 0601020701/106, 0601060201/4, 0601060201/251, 0601060201/268,
0601140101/94, 0602060101/14, 0602060101/49, 0602060101/72, 0602060104/56,
0508110101/88, 0602060109/9, 0601020303/15, 0508110101/18

b.+ *fjæqqa**fjæm* 0601020701/75

b.+ *fjæcca* 0601020303/68

b.+ *fjær* 0602060112/18, 0601020306/48, 601030306/49

b.+ *fjærdæ* 0508110101/24, 0601020301/146, 0601020303/75, 0601020305/30,
601030306/49, 0601140103/73, 0508110101/46

b.+ *fjærdæmæs* 0601020301/136

b.+ *fjærdæji* 0508110101/45, 0601140501/52

b.+ *fjærdæfjæm* 0602060104/27

b.+ *fjærdæ:n* 0601020303/5

b.+ *fjærdæn* 0508080501/3

b.+ *fjærði* 0508080301/9, 0602060104/49, 0601140501/32

b.+ *fjærdæmæs* 0601020301/136

b.+ *fjærja* 0601020304/3, 0601020701/34, 0601020701/56, 0601140501/34,
0601020306/47

b.+ *fjærlar* 0602060105/5

b.+ *fjærlicca* 0602060101/39

b.+ *fjætca* 0601140101/144

b.+ *fjættæ* 0508130101/4, 0601020303/75, 0601140101/143, 0601140101/158,

0601140101/170, 0602060101/96, 0601020302/36, 0601020303/5

b.+ fjettæjilar 0602060111/25

b.+ fjil 0508080502/6, 0601020301/70, 0601020301/73, 0601020303/10,
0602060111/58

bil - “bilmek”

b. 0601140102/91

b.- adi 0601020301/158, 0601020303/66, 0601060201/25, 0602060103/27,
0602060112/4, 0602060112/6, 0602060112/7, 0604060601/124

b.- almæðim 0601140101/157

b.- almejmæn 0508080101/2

b.- amæn 0508080101/2, 0601020306/23, 0601140102/80, 0601140102/84,
0602060101/93, 0602060111/164

b.- amiz 0601140102/68, 0601140502/35

b.- ardip 0602060111/367

b.- arcimmæn 0602060109/15

b.- arfæcan 0601140502/5

b.- arfiði 0601060201/86

b.- arfidic 0602060111/365

b.- asæmi 0602060110/62

b.- asæn 0601020301/110

b.- asænu 0602060102/13

b.- asænfæcan 0601020301/140

b.- at 0601020305/3

b.- ip 0601020301/130

b.- if 0602060111/97

b.- ifimtjæ 0601020305/14, 0601140101/149, 0601140101/158

b.- ivfðluð 0602060112/5

b.- ið 0601060201/157

b.- iðj 0602060111/287

b.- o:rmimæn 0602060104/6

b.- o:rmidi 0602060112/4

b.- ðim 0601020301/34

b.- jammæn 0602060110/146

b.- jamfmæs 0601140501/8

b.- jan 0602060111/128, 0602060111/47, 0602060111/48

b.- janimiz 0601140103/57

b.- janini 0602060111/128

b.- mæjan 0602060111/128

b.- mæðim 0508080502/23

b.- mæðifam 0602060101/23

b.- mæðij 0602060111/291

b.- mæjammiz 0601020302/31

b.- mæsæ 0602060111/292

b.- mæsæpiz 0601020701/13

b.- mæstæn 0602060101/105

b.- mæsfiði 0601020701/116

b.- mæj 0601020304/43, 0602060111/291, 0601020301/25, 0601020303/33

b.- mæjdi 0508080501/43, 0508080501/44, 0602060111/269

b.- mæn 0601060201/157

b.- mæ:la 0601020303/35

b.- mi:mæn 0602060101/26, 0602060102/12, 0602060102/22, 0602060104/61,
0602060104/63, 0602060101/65, 0601020301/10, 0601020301/12, 0601020301/13,

0601020302/73, 0601140101/156, 0601020305/2

b.- mi:miz 0601140502/35

b.- sæ 0602060111/292, 0602060111/4

b.- sæc 0508110101/31

b.- sæm 0602060104/7

b.- sæpfæm 0602060111/325

b.- si:n 0602060111/49

b.- sin 0602060111/46

b.- vfvjin 0604060601/26

b.- jæpti 0602060111/128

b.- jæppæn 0601020301/28

bilim “bilim, bilgi, ilim”

b. 0602060111/261, 0602060111/267, 0602060111/339, 0602060111/96,
0602060111/98

b.+ i 0601060201/123

b.+ ini 0602060111/110

b.+ difjæm 0602060111/229

bilim - “bilinmek”

b.- mæs/idi 0602060101/22

b.- mi:di 0601020301/36

billa “birlikte”

b. 0508080101/27, 0508080101/30, 0601020301/61, 0601020302/95,
0601020701/118, 0601140502/64, 0601140502/65, 0602060101/81, 0602060103/28,
0602060104/65, 0602060109/45, 0602060110/89, 0602060111/186, 0602060111/44,
0602060111/69, 0602060112/17, 0602060112/3, 0604060601/81

binö “inşaat, kuruluş, kurulmak”

b.+ ja 0601140102/94

biroq “fakat, lakin”

b. 0508080502/24, 0601020301/151, 0602060110/122, 0602060111/57

bifcəj “Bişkek, yer adı”

b.+ də 0601140102/65

bifcəc “Bişkek, yer adı”

b.+ ca 0508080502/33, 0508080502/34

bittə “bir tane, bir adet”

b. 0508080502/28, 0508091601/9, 0508110101/20, 0508110101/39, 0508110101/72,
0508110101/89, 0508110101/92, 0508110101/93, 0508110101/96, 0601020301/53,
0601020302/73, 0601020304/25, 0601020304/46, 0601020701/106, 0601020701/30,
0601020701/39, 0601020701/49, 0601060201/12, 0601060201/20, 0601060201/317,
0601060201/331, 0601060201/37, 0601060201/69, 0601060201/71, 0601060201/84,
0601060201/89, 0601140101/101, 0601140101/111, 0601140101/114,
0601140101/163, 0601140101/177, 0601140101/2, 0601140101/31, 0601140101/36,
0601140101/44, 0601140101/69, 0601140101/94, 0601140101/95, 0601140101/98,
0601140101/99, 0601140102/26, 0601140103/105, 0601140103/11, 0601140103/21,
0601140103/38, 0601140103/9, 0601140501/27, 0601140501/6, 0601140501/66,
0601140502/22, 0601140502/62, 0602060101/24, 0602060101/53, 0602060102/6,
0602060103/28, 0602060104/74, 0602060109/72, 0602060110/152, 0602060110/20,
0602060110/55, 0602060110/6, 0602060111/139, 0602060111/198, 0602060111/239,
0602060111/257, 0602060111/42, 0604060601/114, 0604060601/71, 0604060601/86

b.+ dæn 0601060201/87, 0601140101/112

b.+ dænija 0601140502/46

b.+ jinæ 0601060201/34

b.+ mi 0604060601/32

b.+ ni 0601140502/10, 0602060111/281

b.+ si 0601020301/38, 0601020304/61, 0601060201/70, 0602060101/34,

0602060111/216, 0602060111/217, 0602060101/35, 0602060101/38, 0602060101/53

b.+ sidæ 0601060201/57

b.+ fjæm 0602060110/192, 0602060111/322

bittæ: “bir tane, bir adet”

b.+ dim 0601140502/54

b.+ la 0601020301/95

bijałojijæ “biyoloji”

b.+ lardan 0602060111/220

bijæ “kısarak, dişi at”

b. 0508080101/26, 0601140101/111, 0601140101/114

b.+ lar 0601060201/257

b.+ ları 0601060201/6

b.+ lardæn 0601060201/227

biznesmæl “iş adamı”

b.+ lic 0601020305/57

botfka “fıçı”

b.+ da 0602060111/180

bə - “olmak”

b.- (i) bfcetædiju 0602060111/79

b.- (i) bfcetcan 0602060104/80

b.- (i) bfqvjan 0602060104/51

b.- (i) bfturip 0602060111/356

b.- jammæn 0508080101/20, 0602060110/160

b.- jamfminæn 0602060111/41

b.- jan 0508080101/15, 0508080501/56, 0508080501/58, 0508091601/6,
0602060101/1, 0602060101/21, 0602060101/4, 0602060101/85, 0602060102/9,
0602060104/49, 0602060104/52, 0602060110/179, 0602060111/244,
0602060111/338, 0602060111/351, 0602060111/361, 0602060111/362,
0602060111/363, 0602060112/18, 0604060601/29, 0604060601/65,
0602060110/143, 0602060110/162, 0602060110/163, 0602060110/165,
0602060110/167, 0602060110/168, 0602060110/170, 0602060110/171,
0602060110/63, 0602060111/96, 0602060111/99, 0602060111/152, 0602060111/153,
0602060111/160, 0602060111/161, 0602060111/163, 0602060111/164,
0602060111/165, 0602060111/30, 0602060111/81, 0508110101/56, 0602060103/22,
0602060103/24, 0602060104/40, 0602060104/62, 0602060104/64, 0602060104/68,
0602060109/84, 0602060111/127, 0602060111/346, 0604060601/75

b.- janimiz 0602060112/11

b.- janimdæ 0602060109/6

b.- janindæ 0602060111/367

b.- jandæ 0508080101/44, 0602060109/78, 0602060110/158, 0602060110/190

b.- jandæn 0508110101/63, 0602060104/42, 0602060111/381, 0604060601/26

b.- janfæcan 0508080502/27, 0508110101/65, 0602060110/3, 0602060110/8,
0602060110/20, 0602060110/15, 0602060110/16, 0602060110/31, 0602060110/32,
0602060110/57, 0602060110/176, 0602060110/178

b.- janfæmæs 0602060104/17

b.- janu 0602060110/122

b.- jitsjæ 0602060110/132

b.- mædi 0508091601/9, 0602060103/13

b.- mæjammæn 0602060111/341

b.- mæjan 0602060112/16, 0508110101/38, 0602060104/66, 0602060111/111,

0602060111/126

b.- mæjdi 0602060111/308, 0602060111/6, 0604060601/123

b.- mæsfiði 0508080501/16

b.- mi:sæmi 0602060111/367

b.- mi:di 0602060111/73

b.- (i) p 0508080501/11, 0508080501/36, 0601020304/3, 0602060101/116,

0602060107/22, 0602060101/104, 0602060101/111, 0602060108/11, 0602060110/7,

0602060110/8, 0602060110/161, 0602060111/62, 0602060111/266, 0602060112/29,

0602060112/27, 0604060601/119

b.- (i) pfcejan 0602060111/162

b.- (i) pfqþjan 0602060111/163

b.- (i) pfqþdic 0602060111/118

b.- (i) pti 0602060111/207

b.- (i) pfqþpti 0508110101/72

b.- (i) pftyærdim 0602060109/18

b.- sæ 0508080501/30, 0508080501/34, 0508080501/63, 0508080501/65,

0508080501/66, 0508110101/81, 0602060104/13, 0602060111/208, 0602060111/250,

0602060111/265, 0602060111/370, 0604060601/59, 0602060104/40,

0602060110/107, 0602060110/175, 0602060110/74, 0602060111/30

b.- sæc 0602060111/7

b.- sæjfæm 0602060111/34, 0602060111/76

b.- sæmfæm 0602060111/120

b.- sæp 0602060111/36, 0602060111/37, 0602060111/38, 0602060111/246

b.- sæc 0604060601/2

b.- sejla 0602060111/269

b.- sin 0602060104/82, 0602060111/31

b.- sin 0602060108/25, 0508080101/80

bəkal “Bokal, boy adı”

b.+ kardæn 0601020305/14

bəluş “Boluş, erkek adı”

b. 0602060109/62

bət - “olmak”

b.- adi 0602060101/19, 0602060110/173, 0602060110/6, 0602060111/21,
0602060111/272, 0602060111/330, 0602060111/331, 0602060111/47,
0602060111/48, 0604060601/121

b.- amæn 0602060105/2

b.- ami 0602060112/22, 0602060112/24

b.- amiz 0602060110/45, 0602060109/61

b.- arit 0602060111/209

b.- arcæn 0602060101/18

b.- arcı:n 0602060101/16

b.- arfacan 0508080101/3, 0602060110/7

b.- arfidı 0508080101/25, 0602060107/30, 0602060110/193, 0602060110/193,
0602060105/10, 0602060109/31

b.- arficin 0602060110/8

b.- at 0508080502/17, 0602060102/24, 0602060111/100, 0602060109/19

b.- uş 0602060111/201

b.- uşijladi 0602060104/18, 0602060104/32, 0602060104/33, 0602060104/35,
0602060104/37, 0508091601/7, 0602060107/11

b.- uşijle:mæn 0602060104/71

b.- uşijlajan 0602060111/348

b.- uşijyrcammæn 0602060103/21

b.- uþfjyrjandæji 0602060101/91

b.- uþ 0508110101/28, 0508110101/48, 0508110101/72, 0508130101/9,
0602060101/23, 0602060101/3, 0602060101/32, 0602060102/16, 0602060104/30,
0602060104/31, 0602060104/36, 0602060104/41, 0602060104/45, 0602060104/50,
0602060107/16, 0602060110/117, 0602060110/134, 0602060110/74, 0602060111/14,
0602060111/9, 0602060111/162, 0602060111/196, 0602060111/67, 0602060111/70,
0602060111/97, 0602060109/21, 0602060105/4, 0602060107/7, 0602060109/26,
0602060109/3, 0602060109/50

b.- uþ 0602060111/286, 0602060111/309, 0602060111/335, 0602060111/319,
0604060601/94

b.- uþcan 0602060101/21, 0602060102/26, 0602060110/118

b.- iþ 0602060102/24, 0602060111/265

b.- o:rærdi 0604060601/91

b.- o:rdi 0602060109/85

b.- o:ræt 0602060109/69

b.- di 0601020304/1, 0602060101/84, 0602060111/75, 0508130101/6

b.- dim 0602060101/46, 0508130101/7, 0604060601/22

b.- dic 0602060104/43

b.- jæpti 0602060111/138, 0602060112/24

bɔfæt – “boşaltmak, serbest bırakmak”

b.- jætcandæ 0508091601/9

bɔfæ - “kurtulmak; işten ayrılmak”

b.- jandæn 0602060104/33

bɔj “boy”

b.+ iþa 0602060101/92

b.+ imdæ 0602060109/78, 0602060109/84

b.+ imdæn 0602060109/78

b.+ lic 0602060109/38

bajitfæ “göre, tevfikân”

b. 0602060101/89, 0602060103/15, 0602060104/16, 0602060104/81,

0602060111/248, 0602060111/258

bajn “boyun”

b.+ ija 0604060601/63

bæl - “bölme”

b.- asæn 0602060111/303

b.- amiz 0601140102/88

b.- inædi 0601140501/1, 0602060111/13

b.- ip 0508110101/36, 0601020306/35, 0601020306/36, 0602060101/114

b.- i/bæŋan 0601020302/7

b.- di 0601020302/99

bælaŋ “ayrı”

b.+ 0602060104/56, 0602060101/21, 0602060104/80

bælim - “bölünmek, parçalara ayrılmak”

b.- mæsfidic 0602060112/16

bælin “bölüm, kısım”

b. 0601140102/50

b.+ ini 0508080101/2

bælin - “bölünmek, parçalara ayrılmak”

b.- ædi 0601140501/5, 0602060104/4, 0602060104/5

b.- æmiz 0601020306/7, 0604060601/6

b.- ip 0601020301/42, 0601020301/99

bælip - “bölünmek, parçalara ayrılmak”

b.- jan 0601020306/3

bælipşqəj – “nişanlamak”

b.- dic 0602060101/114

bæliftir - “paylaştırmak”

b.- iljandæ 0602060104/66

bæri “Börü, erkek ismi; kurt”

b. 0601140103/89, 0601140103/91, 0601060201/144, 0601060201/145,

0602060110/140, 0602060110/142, 0602060110/59

b.+ ni: 0601060201/146

bæriqul “Börükul, erkek ismi”

b. 0601140101/93, 0601140101/102, 0601140101/122,

bærivnj “Börübey, erkek ismi”

b. 0601140103/89

bærja “Börga, erkek ismi”

b. 0601140101/125

bə - “olmak”

b.- jammiz 0601140102/25

b.- jamfminæn 0601020301/18

b.- jan 0601020301/135, 0601020301/137, 0601020302/13, 0601020302/42,

0601020304/13, 0601060201/269, 0601060201/275, 0601140101/11, 0601140101/16,

0601140101/2, 0601140101/4, 0601140501/15, 0601140501/27, 0601140501/47,

0601140501/48, 0601140502/39, 0601140502/40, 0601140101/12, 0601140101/123,

0601140101/93, 0601140501/50, 0601140502/24, 0601020306/18, 0601060201/11,

0601060201/117, 0601060201/126, 0601060201/127, 0601060201/198,

0601060201/3, 0601060201/53, 0601060201/90, 0601140101/135, 0601140101/98,

0601140101/99, 0601140102/13, 0601140102/18, 0601140102/27, 0601140102/5,

0601140102/51, 0601060201/130, 0601140101/85

b.- janim 0601020304/59

b.- janini 0601020301/12, 0601020301/13

b.- jandæ 0601020301/56, 0601020701/62, 0601020306/15, 0601140102/108,
0601140103/88, 0601020301/32

b.- jandæn 0601140103/27

b.- janfæcammæn 0601140502/89

b.- janfæcan 0601140502/26, 0601140102/8, 0601140102/18

b.- janfæmæsmiz 0601020701/79

b.- janiſtſyn 0508080301/10

b.- jin 0601060201/81

b.- jitſæ 0601060201/306

b.- jinæ 0601060201/324

b.- mædi 0601020301/6

b.- mæjan 0601020302/27

b.- mæjin 0601060201/341

b.- mæsæ 0601020701/72, 0601140101/133, 0601140101/139, 0601140103/81

b.- mæsæm 0601020305/36

b.- mæsin 0601020701/19, 0601020701/21

b.- mæsti 0601020302/2

b.- mæj 0601020701/97

b.- mæjdi 0601020301/109

b.- mæ:di 0601020302/35, 0601020306/53, 0601060201/263, 0601140501/66,
0601020303/75, 0601140102/90 , 0601020305/51

b.- mæjt 0601020302/39

b.- (i) p 0601020301/13, 0601020302/11, 0601020302/30, 0601020302/8,

0601020303/14, 0601020303/71, 0601020304/19, 0601020304/55, 0601020701/34,
0601020701/82, 0601020701/87, 0601060201/276, 0601140501/69, 0601020303/28,
0601020303/31, 0601020303/37, 0601020305/77, 0601020701/117, 0601060201/5,
0601060201/70, 0601060201/75, 0601140103/54, 0601140103/88, 0601140103/92,
0601140502/3, 0601060201/226

b.- (i) pti 0601020301/58, 0601020301/59, 0601020701/84, 0601060201/138

b.- (i) p/cejallar 0601140501/25

b.- (i) p/cejanimdæ 0601020302/14

b.- (i) p/cetædi 0601020302/18

b.- (i) p/cetædiju 0604060601/91

b.- (i) p/cetipti 0601020303/13

b.- (i) p/cetti 0601020306/27

b.- (i) p/qþjan 0601140501/51

b.- (i) p/qþldi 0601020301/65, 0601020301/121, 0601140101/132

b.- (i) p/qþppan 0601020301/29

b.- sæ 0601020301/81, 0601020301/114, 0601020301/117, 0601020301/139,
0601020301/144, 0601020301/164, 0601020301/165, 0601020301/183,
0601020301/184, 0601020301/76, 0601140501/57, 0601140501/61, 0601140502/46,
0601140502/47, 0601140502/77, 0601020301/117, 0601020305/93, 0601020303/64,
0601020305/89, 0601060201/302, 0601140102/89, 0601140103/75, 0601140103/76,
0601140103/96, 0601060201/196, 0601060201/298, 0601060201/304,
0601140101/180, 0601140102/88, 0601140501/10, 0601140501/9

b.- sæm 0601020301/121, 0601140101/6

b.- sæþ 0601020301/114, 0601020301/182, 0601140502/93,

b.- sæfjæm 0601060201/273, 0601140501/41, 0601020305/74, 0601060201/70,
0601060201/85, 0601140103/101, 0601140103/94

b.- səc 0601140502/76

b.- sin 0601140102/77, 0601140102/78, 0601140102/112, 0601140103/63,
0601140502/55, 0601140502/92, 0601140502/98

bex̣ṭf̣æ “bohça”

b. 0601020701/105

bel - “olmak”

b.- adi 0508080301/6, 0601020301/20, 0601020301/49, 0601020301/182,
0601020302/34, 0601020302/51, 0601020303/5, 0601020303/75, 0601060201/17,
0601060201/18, 0601060201/232, 0601060201/250, 0601060201/252,
0601060201/270, 0601060201/300, 0601060201/309, 0601060201/339,
0601140101/116, 0601140101/88, 0601140101/90, 0601140101/91, 0601140102/46,
0601140102/97, 0601140103/23, 0601140103/24, 0601140103/53, 0601140502/33,
0601140502/78, 0601140502/79, 0601140502/9, 0601140102/102, 0601140102/104

b.- adiñan 0601060201/26

b.- amæn 0508080301/3, 0601020303/1, 0601060201/1, 0601140101/117,
0601140501/19

b.- ami 0601060201/340

b.- amiğ 0508080301/4, 0601020302/21, 0601020304/56, 0601140103/40

b.- arit 0601020302/50, 0601020701/82

b.- arcan 0601060201/303, 0601140103/67

b.- aṛf̣idi 0601020301/85, 0601020303/67, 0601060201/108, 0601060201/214,
0601060201/228, 0601060201/249, 0601060201/280, 0601140502/13, 0601140502/8

b.- as 0601140103/79

b.- asæn 0601060201/309

b.- aslar 0601060201/81

b.- at 0601020701/64, 0601140102/88, 0601140102/114, 0601140102/115,

0601140103/104

b.- arfídi 0601020301/158

b.- iðfíflaja:n 0601060201/121

b.- iðfíflaðim 0601140102/45

b.- iðfætcan 0601140502/57

b.- íp 0601020301/45, 0601020301/61, 0601020301/86, 0601020301/87,

0601020302/45, 0601020302/47, 0601020302/8, 0601020303/34, 0601020303/58,

0601020305/82, 0601020305/83, 0601020305/86, 0601020701/115, 0601020701/44,

0601060201/109, 0601060201/120, 0601060201/129, 0601060201/197,

0601060201/201, 0601060201/214, 0601060201/304, 0601060201/74, 0601060201/8,

0601060201/87, 0601140101/161, 0601140101/19, 0601140101/20, 0601140101/73,

0601140102/1, 0601140102/19, 0601140102/20, 0601140102/3, 0601140103/27,

0601140103/35, 0601140103/92, 0601140501/23, 0601140502/28, 0601140502/34,

0601140101/179

b.- íf 0601020301/147, 0601020301/148, 0601020305/50

b.- ífædi 0601020305/24

b.- ífcan 0601060201/11, 0601140102/2

b.- ivfala 0601060201/122

b.- ífbærædi 0601140501/57

b.- ífcan 0601060201/268

b.- o:rærfídi 0601020304/53

b.- o:rædi 0601020301/81

b.- o:ræt 0601140103/76, 0601140102/93

b.- o:rði 0601020302/48, 0602060109/85

b.- o:rsin 0602060111/277

b.- u:di 0601020301/3, 0601020301/44, 0601020301/45, 0601020301/104

b.- di 0508080301/13, 0601020301/21, 0601020301/27, 0601020301/6,
0601020301/96, 0601020302/81, 0601020302/96, 0601020303/19, 0601020303/4,
0601020303/59, 0601020304/21, 0601020306/26, 0601020701/12, 0601060201/256,
0601060201/312, 0601060201/51, 0601060201/58, 0601140101/29, 0601140101/42,
0601140502/36, 0601140502/37

b.- di:m 0601140101/32, 0601140103/6, 0601140103/7

b.- di:m 0601140101/131

b.- di 0601020701/10

b.- di:m 0601020701/1, 0601020701/3, 0601020701/4

b.- di:c 0601140101/23, 0601140102/58, 0601140103/19

b.- di:c:n 0601020302/49

b.- mæsæ 0601060201/139, 0601060201/140, 0601060201/142

b.- sæ 0601060201/180

b.- sin 0601060201/178, 0601060201/179, 0601060201/181, 0601060201/182,
0601060201/183

b.- jæpti 0508080301/16, 0601020301/24, 0601020303/44

b.- jætcanfæcan 0601020301/7

besæra “eşik”

b.+ da 0601060201/300

bestæl “Bostan, yer adı”

b.+ lijman 0601020701/26

bestæn “Bostan, yer adı”

b.+ dæ 0601020701/26, 0601020701/27, 0601140101/118, 0601140101/150,
0601140101/99, 0601140501/35

b.+ dæji 0601140101/124

b.+ di 0601140101/99

b.+ lij/bəjan 0601060201/126

bestæn “Bostan, yer adı”

b.+ ja 0601020701/39, 0601020701/91, 0601140501/42

bəʃ “boş”

b. 0508080301/25

bəʃæt – “boşaltmak, serbest bırakmak”

b.- i/bəʃammiz 0601140502/49

bəʃe: - : <bəʃæ- “kurtulmak, işten ayrılmak”

b.- dican 0601140102/110

bəj “boy”

b. 0508080301/14, 0601020701/115

b.+ i 0601140501/9

b.+ idæ 0601140502/89, 0601020305/90

b.+ ija 0601140501/9

b.- fjetcan 0601020701/115

bəjn “boyun”

b.+ ija 0601140103/86

bəjitʃæ “göre, tevfikân”

b. 0601020301/47, 0601020304/26, 0601020304/5, 0601140102/10, 0601140102/32,

0601140102/52, 0601140103/45, 0601020701/97, 0601020302/59

bəjitʃe: “göre, tevfikân”

b. + la 0601020304/20

bəz “pamuklu kumaş türü”

b. 0601060201/142, 0601140102/68, 0601140502/40

bu “bu”

b. 0508080301/25, 0508080501/13, 0508080501/42, 0601020302/10,

0601020302/27, 0601020303/29, 0601020303/48, 0601020305/25, 0601020305/33,
0601020305/43, 0601020305/47, 0601020305/73, 0601020305/86, 0601020701/59,
0601060201/81, 0601060201/128, 0601060201/225, 0601060201/280,
0601140101/162, 0601140101/85, 0601140501/17, 0601140502/100, 0602060101/60,
0602060101/67, 0602060103/15, 0602060103/17, 0602060104/64, 0602060110/8,
0602060111/191, 0602060111/21, 0602060111/23, 0602060111/88, 0602060111/91,
0604060601/102, 0604060601/118, 0601020301/135, 0601020301/177,
0601020302/14, 0601020302/64, 0601020306/51, 0601020701/58, 0601060201/73
b.+ kar 0602060104/2, 0604060601/26

b.+ kardi 0602060111/19

b.+ karja 0508110101/61

b.+ karfæm 0601140101/166

b.+ ni 0508110101/16, 0601060201/186, 0601060201/43, 0602060104/26,

0602060108/15, 0602060111/128, 0508080501/38, 0601020305/42, 0601020305/84

b.+ nijn 0604060601/56

b.+ ndæn 0601020701/75, 0601060201/256, 0601060201/263

b.+ fjæqqa 0601020303/71

buɾdaj “buğday”

b. 0601020301/119, 0601020701/118, 0601140102/14, 0601140102/15,
0601140102/17, 0601140501/52, 0602060103/2, 0602060107/24, 0602060111/164,
0601020305/55, 0601020306/52, 0601140502/14, 0601140502/37, 0601140502/7

b.+ dæn 0601060201/208

b.+ di 0601020305/56, 0601140502/11, 0601140502/38

buqa “boğa”

b.+ da 0602060111/348

buɫak “çeşme, bulak”

b.+ dan 0601020305/35

b.+ di 0601020305/33, 0601020305/34, 0601020305/90

bułakbuŋi “Bulakbaşı, yer adı”

b. 0601140101/87, 0601140101/91

b.+ də 0508080101/6, 0508080101/62, 0508080301/1, 0508080301/5

b.+ dən 0508080301/7

b.+ liŋfi di 0508080101/13

bułax “çeşme, bulak”

b.+ f suvi 0601020302/36

b.+ f suviŋa 0601020302/37

bułaq “çeşme, bulak”

b. 0601020302/30, 0601140501/28, 0601020302/29

bułar “bunlar”

b. 0508110101/62, 0601020305/8, 0601060201/11, 0601060201/60,
0602060111/336, 0508080501/75, 0601020303/68

b.+ di 0601060201/40, 0602060111/380, 0601020303/48

b.+ f æm 0602060111/299, 0601020303/68

bułdazər “buldozer”

b. 0602060103/6, 0602060103/7, 0602060103/8

buntŋæ “bu kadar, bunca”

b. 0508080301/22

buntŋælic “bu kadar, bunca”

b. 0604060601/103

bundaqa “böyle, bunun gibi”

b. 0508080501/42, 0601020302/31

bundəj “böyle”

b. 0601020301/110

buræm “büklüm, kıvrım”

b. 0601140502/94

buræmşburæm “büklüm büklüm”

b. 0601140502/94

burun “önce, evvel”

b. 0508130101/3, 0601020302/35, 0601020302/4, 0601020304/61, 0601020305/61,
0601020701/108, 0601020701/118, 0601140101/67, 0601140103/25, 0601140103/51,
0601140103/64, 0601140501/11, 0601140501/31, 0601140501/48, 0601140501/8,
0601140502/8, 0602060108/16, 0602060111/101, 0602060111/111, 0602060111/156,
0602060111/289, 0602060111/349, 0602060111/361, 0602060111/96,
0602060112/16, 0602060110/56, 0602060112/18, 0601140101/103, 0601140101/167,
0601140102/73, 0602060104/64, 0602060104/68, 0604060601/52, 0602060109/48
b.+ fæm 0604060601/65, 0601020306/18

burıñı “önceki, evvelki”

b. 0601140501/31, 0602060111/96, 0602060111/262, 0602060110/28,
0602060110/167

b.+ lar 0602060108/25

buruŋ “dönmek, çevrilmek”

b. 0602060111/198, 0602060111/203

burtŋæj “açı, kenar”

b.+ larıja 0601060201/277

b.+ larını 0601060201/230

burtŋæc “açı, kenar”

b. 0602060110/77

buva “dede, büyükbaba”

b. 0601140102/2, 0601140102/82, 0602060101/1, 0602060104/61, 0602060108/8,
0602060109/82

b.+ larimiz 0601060201/5, 0601140102/2, 0601140502/25, 0601140502/34,
0602060110/11

b.+ larimizi 0601140502/1

b.+ m 0602060108/10

b.+ miz 0601060201/3, 0602060110/14, 0602060110/17, 0602060110/55

b.+ mizdæn 0601140501/18, 0601140501/62, 0601140501/68

b.+ mizdi 0601060201/4, 0602060110/3

b.+ mdi 0601140502/84, 0601140502/92, 0601140502/98

b.+ ni 0602060101/5, 0602060108/6, 0602060108/8, 0602060108/9

b.+ n 0602060110/59

buvi “büyükanne, nine”

s. 0602060110/12, 0602060110/13, 0602060110/21, 0602060110/30

buz - “bozmak”

b.- ip 0602060111/165

b.- mäjın 0602060103/25

buzæjnæp “Büzaynap, kadın ismi”

b. 0602060110/88

b.+ ti 0602060110/90

buzil - “bozulmak”

b.- ilmæsin 0601140101/159

b.- iljandæn 0601140101/131

b.- ip 0602060101/50

byjin “bugün”

b.+ fæm 0601020303/39

byjip “bugün”

b.+ jî 0602060111/32

byc - “bükme, katlamak”

b.- ilmæsin 0601140102/75

byxla - “bükme, katlamak”

b.- jîp 0601060201/274

bymæjræm “Bümayram, kadın ismi”

b.+ di 0602060110/141

byjyj “büyük”

b. 0602060112/8

d̂zaw - “hoşa gitmek”

d̂z. - ımdu: 0602060111/295

d̂zaḥavat “Celal – Abad, yer adı”

d̂z.+ tæ 0508130101/4, 0601140101/149, 0601140101/151, 0602060111/166,
0604060601/40

d̂z.+ ti 0602060102/15 d̂zaḥavattæ

d̂z.+ ca 0602060111/53

d̂zamoat “cemaat”

d̂z.+ i 0604060601/89

d̂zaf “genç”

d̂z. 0601020303/41

d̂zat - “yatmak, uzanmak; yardımcı fiil rolünde «cat» işin uzun sürdüğünü ve o âna, o

dakikaya uygun olduğunu ifade eder (Yudahin 1998: 187)”

d̂z.- at 0602060111/12

d̂zat “yâd, anma, hatıra getirme”

d̂z. 0602060111/246, 0602060111/263, 0602060111/316

d̂at̂d̂azu: “imla, dikte”

d̂. 0602060111/263

d̂.+ dan 0602060111/246, 0602060111/316

d̂azu: “yazmak”

d̂. 0602060111/263

d̂.+ dan 0602060111/246, 0602060111/316

d̂mat̂ “cemal, güzellik; Cemal, erkek ismi”

d̂. 0508080502/30

d̂.+ iŋja 0601020701/2

d̂mat̂ŋaca “Cemal abi”

d̂.+ ni 0508080502/30

d̂nuv̂r “hayvan”

d̂. 0604060601/102

d̂nv̂p “cevap”

d̂. 0601020301/57, 0602060101/83, 0602060111/378

d̂vj “yer, mahal”

d̂. 0601020301/169, 0601020304/35, 0601060201/74, 0601140102/111,

0601140502/69, 0604060601/35, 0602060103/7, 0602060110/77

d̂.+ i 0601020304/37, 0602060111/21

d̂.+ idæ 0601140103/94, 0602060101/81, 0602060110/79, 0602060112/3

d̂.+ idæn 0602060101/11, 0602060110/174

d̂.+ ija 0601140102/111, 0602060104/40, 0601020701/100

d̂.+ ini 0602060103/25, 0602060107/32

d̂.+ dæ 0601140502/4, 0604060601/93

d̂.+ ja 0601020303/66, 0604060601/92

d̂.+ lari 0601140101/175

d̂ʒeɲɪʃ “zafer”

d̂ʒ. 0602060111/125

d̂ʒerdeʃ “hemşeri”

d̂ʒ. 0602060111/345

d̂ʒuʃtə - “ağlamak”

d̂ʒ.- p 0602060111/12

d̂ʒid̂ʒi “bebek”

d̂ʒ.+ lardi 0602060108/13

d̂ʒitʃtʃæ “azıcık”

d̂ʒ. 0601020302/57

d̂ʒindeʃ “azıcık”

d̂ʒ. 0601140103/63, 0602060104/22, 0602060111/100, 0602060111/120,

0602060111/4, 0601020301/4

d̂ʒ.+ fala 0601020303/13, 0602060111/125

d̂ʒindi “Cindi, boy adı; deli”

d̂ʒ. 0601020305/6, 0601020305/7

d̂ʒ.+ lar 0601020302/20, 0601020302/22, 0601020302/24, 0601020306/10,

0602060104/8

d̂ʒindiʃmaɣalla “Cindi boyunun yaşadığı mahalle adı”

d̂ʒ. 0601020305/7

d̂ʒiræntʃi “Cirançı, yer adı”

d̂ʒ. 0601140102/47

d̂ʒijæl “yeğen”

d̂ʒ.+ larım 0601020304/14

d̂ʒijæn “yeğen”

d̂ʒ.+ im 0601020304/18

d̂z.+ imiz̃ 0601020303/25

d̂z.+ lar̂ja 0601140101/106

d̂zijdæ “iğde”

d̂z. 0601140502/44

d̂zæorqu “yukariki; yüksek, yüce”

d̂z. 0602060104/40

d̂zajuł - “yok edilmek, imha edilmek, kaybedilmek”

d̂z.- up 0602060104/43

d̂zænæ – “gitmek, yola çıkmak”

d̂z.- jammæn 0601020303/7

d̂z.- p 0601020303/11

d̂zænæt – “göndermek, yolcu etmek”

d̂z.- v̂oramiz̃ 0601140103/61

d̂z.- v̂or̂janfæcan 0508110101/85

d̂zæn “sade, basit, ehemmiyetsiz, şöyle böyle”

d̂z.+ fæla 0602060109/41

d̂zærâbej “Cörabey, erkek ismi”

d̂z.+ faca 0602060104/60

d̂zuval̂diz “çuval dikmek için kullanılan iğne”

d̂z.+ di 0602060111/26

d̂zuvan “genç”

d̂z. 0602060110/60

d̂zuvanş̂xtin “dul kadın”

d̂z. 0602060110/60

d̂zydæ “pek, gayet”

d̂z. 0602060104/9, 0602060111/229, 0602060111/99

d̥ʒ.+ fʃæm 0604060601/74

d̥ʒydæ: “pek, gayet. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

d̥ʒ. 0508080502/31, 0508091601/10, 0601060201/290, 0601140101/11,
0601140101/172, 0602060104/46, 0602060111/155, 0602060111/230,
0602060111/80, 0602060111/96, 0604060601/53,

d̥ʒymæ “Cuma, Perşembe ile Cumatesi arasındaki gün; Cuma, erkek ismi”

d̥ʒ. 0508080502/19, 0508080502/21

d̥ʒ.+ dæn 0508080502/19, 0508080502/21

d̥ʒ.+ fʃæni 0602060111/201

t̥ʃaq - “sokmak, ısırarak, batırmak, zehirlemek”

t̥ʃ.- adi 0604060601/122, 0604060601/125

t̥ʃ.- ʉp 0601140502/82

t̥ʃ.- qandan 0604060601/126

t̥ʃaqa “çoluk”

t̥ʃ. 0508080101/32, 0601020302/16, 0602060111/23

t̥ʃ.+ lic 0601020301/164

t̥ʃ.+ ni 0508110101/36

t̥ʃ.+ n 0601020301/114, 0601020301/184

t̥ʃ.+ si 0508110101/44

t̥ʃaqur - “çağırarak”

t̥ʃ.- æmiz 0601140501/41

t̥ʃ.- ip 0508080502/28, 0508110101/35, 0601020302/84, 0601060201/87,
0602060101/33, 0602060101/34, 0604060601/21

t̥ʃ.- ipti 0602060101/11

t̥ʃ.- u:di 0508080101/50

тҗ.- ди 0601020303/12, 0602060101/35, 0602060101/40

тҗ.- дим 0604060601/81

тҗ.- жанфæcan 0601060201/184

тҗ.- jæpti 0602060101/38

тҗ.- тирip 0601140103/60

тҗатқа “arka üstü”

тҗ. 0601140102/109

тҗатқаҗт – “arka üstü yatırmak”

тҗ.- qızzıan 0601140102/109

тҗтҗ - “saçmak”

тҗ.- ip 0601020303/77

тҗ.- mæ 0601060201/300

тҗтҗ “saçmak”

тҗ. 0601060201/304

тҗ.+ i 0602060110/31

тҗ.+ ini 0601060201/301, 0601060201/302

тҗөdir “çadır”

тҗ.+ dæ 0508080101/28

тҗ.+ di 0508080502/2

тҗт “ihtiyar, erkek”

тҗ. 0602060102/16, 0602060108/5, 0602060108/6, 0602060108/7, 0602060109/67,
0601020302/45, 0601140101/125, 0601140103/35, 0602060102/25

тҗ.+ u 0602060109/62

тҗ.+ um 0602060107/9, 0508130101/5, 0602060107/7, 0602060109/31,
0602060109/65

тҗ.+ umja 0601060201/307, 0602060109/25

ṭṭ.+ di 0508080502/7, 0602060108/7

ṭṭnatṭ “tulum”

ṭṭ.+ ca 0601060201/228, 0601060201/230

ṭṭnaf “tulum”

ṭṭ.+ ti 0601060201/232, 0601060201/229, 0601060201/230, 0601060201/233

ṭṭp - “çapalamak”

ṭṭ.- ip 0602060103/10, 0602060110/184

ṭṭ.- can 0602060104/25

ṭṭ.- candæn 0602060104/26

ṭṭ.- padim 0508080101/36

ṭṭ.- tim 0508130101/7

ṭṭpan “kaftan”

ṭṭ. 0601060201/289, 0601060201/290, 0601060201/291

ṭṭorsi “kumaştan kare şeklinde hazırlanmış bel bağı”

ṭṭ. 0601140102/71, 0601140102/73, 0601140102/74

ṭṭ.+ lardi 0601140102/78

ṭṭ.+ ni 0601140102/72

ṭṭorva “hayvancılık”

ṭṭ. 0508080101/22, 0508080101/35, 0601020305/25, 0601020305/59, 0602060102/13

ṭṭ.+ dæ 0508091601/3, 0601140101/53, 0601140501/53, 0604060601/15

ṭṭ.+ si 0601020305/26, 0601140101/133

ṭṭ.+ sidæ 0508080101/23

ṭṭrvatṭilic “hayvancılık”

ṭṭ. 0604060601/14

ṭṭrvatṭilij “hayvancılık”

ṭṭ.+ i 0601020302/38, 0601020306/11, 0602060102/14

tʃ. + ija 0602060111/136

tʃɔj “çay”

tʃ. 0508080502/28, 0601060201/331, 0602060101/63, 0601020305/41

tʃ. + dæn 0508130101/1

tʃ. + ja 0601140102/102

tʃɔjʃber - “kokteyl tarzı, yeri ve zamanı önceden belirlenen küçük toplantı”

tʃ.- udic 0508080502/28

tʃɔjdænʃqajtær - “çayın demini kontrol etmek amaçlı, taze demlenmiş çayın kaseye
doldurulduktan sonra tekrar çaydanlığa dökülüp hafif bekletilmesi”

tʃ.- ip 0508130101/1

tʃɔjʃpul “harçlık”

tʃ. 0601020305/41

tʃæ:p “toz. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade eder”

tʃ. 0601020302/83, 0601020303/31

tʃætʃiræ – “sıçramak”

tʃ.- p 0602060107/35

tʃæl - “çalmak; çalgı aleti ile bir müzik parçasını çalmak”

tʃ.- ip 0602060110/118

tʃælæræ:b “biraz yarıda kalmış, biraz yarım. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri
yoktur, hissiyatı ifade eder”

tʃ. + fdæ 0508080501/48, 0508080502/22

tʃælæræ:q “biraz yarıda kalmış, biraz yarım. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri
yoktur, hissiyatı ifade eder”

tʃ. 0508080501/14

tʃæmbærtʃæs “sıkı sıkıya, çok yakından”

tʃ. 0602060112/3

tʃæp “sol”

tʃ. 0601020305/101, 0601020305/96

tʃærtʃæ – “yorulmak”

tʃ.- ttɪ 0602060110/125

tʃætæɐ “fena, karışık; geçimsiz (kimse)”

tʃ.+ fɒmɪjdɪ 0602060111/73

tʃæj - “durulamak; karıştırmak”

tʃ.- ɪp 0601060201/238

tʃæjɪpʂtʃæjɪp “karıştıra karıştıra”

tʃ. 0601060201/238

tʃæjɔɑ - “durulamak, çalkalamak”

tʃ.- p 0601140103/106, 0601140103/109

tʃæjnæ – “çığnemek”

tʃ.- tæɾfɪdɪ 0601140102/114

tʃetʃɛl “Çeçen”

tʃ.+ lɑɾ 0508080101/52, 0601140502/63, 0601140502/70, 0601140502/71

tʃ.+ lɑɾdɪ 0601140502/45, 0601140502/46, 0601140502/66, 0601140502/67

tʃetʃɛn “Çeçen”

tʃ. 0508080101/54, 0601140502/72

tʃ.+ dɪ 0601140502/46

tʃɛjɑɾæ “sınır”

tʃ. 0602060112/16

tʃ.+ sɪ 0508110101/19

tʃ.+ lɑɾɪ 0602060111/51

tʃɛxɑslɑvɑcɪjæ “Çekoslovakya, ülke adı”

tʃ.+ dæ 0602060112/19

t̂jex - “içmek; sigara, nargile vb.nın dumanını içe çekmek”

t̂j.- mæjdi 0601020301/133

t̂jekovāt “Çek Abad, yer adı”

t̂j.+ tæ 0604060601/77

t̂jec - “saplamak, batırmak yoluyla nakış yapmak, süslemek”

t̂j.- asiz̃ 0601140102/101

t̂j.- ilip 0508080501/30

t̂jec “hat, hudud, sınır, pay”

t̂j. 0601020301/153, 0601020301/155, 0601020301/158, 0601020304/34,

0601060201/74, 0601020301/150, 0601020303/66, 0601020304/4

t̂jeciş “ekmeği süslemek için kullanılan mutfak aleti”

t̂j.+ tæ 0601140102/101

t̂jecca “kenar”

t̂j.+ sidæ 0602060110/182

t̂jelæ: “kova, kovan”

t̂j.+ larimiz 0601140502/56

t̂jelæj “kova, kovan”

t̂j.+ i 0601140502/58

t̂jelæc “kova, kovan”

t̂j. 0602060111/23

t̂jert̂jenijæ “çizme, çizgi çizme; kroki yapma”

t̂j.+ ja 0601020301/90

t̂jesnij “dürüst, samimi”

t̂j. 0602060111/146, 0602060111/361, 0602060111/363

t̂jet “kenar, uç; hudut ötesi, sınır ötesi”

t̂j. 0602060111/45

t̃et̃mamlacat “yabancı ülke”

t̃f̃.+ ca 0602060111/45

t̃eværæ “anne babaya göre torunun çocuğu”

t̃f̃. 0601060201/53, 0601140102/85

t̃f̃.+ m 0601060201/52, 0601060201/59, 0601140101/177, 0601140101/36,

0604060601/43

t̃evær “terzi”

t̃f̃.+ t̃f̃ilicca 0601140102/44

t̃f̃.+ f̃idi 0508080101/22

t̃evært̃ilij “terzicilik”

t̃f̃.+ di 0601140102/45

t̃evæti “Çevati, yemek adı”

t̃f̃. 0601140102/101, 0601140102/70, 0601140102/95, 0601140102/96

t̃ejin “dek, deyin, kadar”

t̃f̃. 0508080502/41, 0601020304/29, 0601020305/87, 0601060201/257,

0601140102/90, 0602060104/32, 0601140102/79

t̃ejr̃ej “dörtte bir, çeyrek; ders yılının dörtte biri”

t̃f̃.+ dæ 0602060111/331

t̃idæ - “dayanmak”

t̃f̃.- mædi 0602060109/72

t̃f̃.- mæjdi 0602060111/324

t̃f̃.- p 0601020301/61

t̃iχ - “çıkmaq”

t̃f̃.- madi 0508110101/96, 0601020302/100, 0601020304/5

t̃f̃.- maqan 0601140102/11, 0601140102/32

t̃f̃.- maj 0602060101/87, 0602060111/302

ṭṭ.- maṭṭi 0508080502/41

ṭṭ.- maṣṭidic 0602060109/56

ṭṭ.- maḡḡi 0602060111/94, 0604060601/105, 0601020306/33, 0604060601/128

ṭṭ.- mæḡḡican 0601140103/65

ṭṭ.- meḡ 0508080301/25, 0508110101/92, 0508110101/93, 0601020303/54

ṭṭ.- sæ 0601020301/177, 0602060101/60

ṭṭ.- sæḡḡæm 0601060201/271

ṭṭ.- sæm 0602060101/36, 0602060101/93, 0601020301/7

ṭṭ.- sæmḡḡæm 0602060111/327

ṭṭ.- sæc 0601020306/41

ṭṭ.- sin 0602060111/277

ṭṭ.- ti 0601020303/40, 0601140102/61, 0601060201/73, 0601060201/246,

0601060201/254

ṭṭ.- tim 0508130101/8, 0601020701/104, 0601140101/39, 0602060101/87,
0602060104/73, 0602060111/321, 0601020302/26, 0601020302/58, 0601020302/97,

0601020304/20, 0602060111/66, 0602060111/56, 0601020301/6, 0601060201/31,

0601140102/53, 0601140102/54

ṭṭ.- timmi 0601020701/51

ṭṭ.- vḡlip 0601020701/105

ṭṭ.- jæppæn 0601020301/143

ṭṭ.- jætcanḡæcan 0602060110/5

ṭṭiq - “çıkma”

ṭṭ. 0601140502/100, 0601140502/101, 0601140502/6, 0601140502/93,
0601140502/99, 0602060101/41

ṭṭ.- adumi 0601060201/271

ṭṭ.- adi 0508080501/9, 0601140102/89, 0601140102/91, 0601140102/94,

0601140501/28, 0602060111/376, 0602060111/51, 0604060601/10

тф.- almajt 0508080501/8

тф.- almi:mæn 0601020701/72

тф.- almæj 0602060111/226

тф.- amæn 0601020301/75, 0602060111/283

тф.- amiz 0601140102/69

тф.- at 0601140103/72, 0602060111/261

тф.- ε:j 0601140502/81

тф.- ε:тфi 0601020301/6

тф.- εтфi 0602060101/69

тф.- ұbfældi 0602060110/128, 0602060102/23

тф.- ұbfætti 0601140502/32, 0602060108/10

тф.- ұbfçetiтфi 0602060108/15

тф.- ұp 0508080101/31, 0508080101/44, 0508080101/53, 0508080101/58,
0508080301/24, 0508080501/72, 0508080502/1, 0601020301/10, 0601020301/42,
0601020301/5, 0601020301/73, 0601020301/89, 0601020301/96, 0601020301/99,
0601020302/30, 0601020302/70, 0601020303/5, 0601020303/76, 0601020304/10,
0601020304/12, 0601020304/48, 0601020701/117, 0601020701/71, 0601060201/251,
0601060201/253, 0601060201/327, 0601140102/107, 0601140102/108,
0601140102/62, 0601140102/8, 0601140103/90, 0602060101/54, 0602060101/89,
0602060101/90, 0602060110/126, 0604060601/107, 0601060201/43

тф.- ұтфi 0601020301/159

тф.- ұтфimiz 0604060601/7

тф.- ұсçafjæm 0601020301/74

тф.- ұтфmε:sæmi 0601020303/48

тф.- ұтфti 0601020302/90

тҗ.- ыfбөрмәptи 0601020304/15

тҗ.- ыбфәлҗан 0601020301/145

тҗ.- ып 0601020302/6

тҗ.- u:di 0601020301/67, 0601020303/76

тҗ.- u:dim 0601020701/95

тҗ.- qallaҗa 0602060110/143

тҗ.- qamman 0601020303/2, 0601140103/25, 0601140103/3, 0602060107/21,

0602060110/109, 0602060110/110, 0602060110/111, 0602060110/88,

0602060111/57

тҗ.- qammiz 0601140101/79

тҗ.- qan 0508080501/62, 0508110101/87, 0601020301/121, 0601020303/48,

0601020305/35, 0601020701/54, 0601020701/56, 0601060201/181, 0601140101/78,

0601140102/4, 0601140102/6, 0601140103/88, 0602060110/89, 0602060111/379,

0508080501/30, 0508080501/346

тҗ.- qanimizdæfjæm 0601020301/120

тҗ.- qanimizdæn 0508110101/94

тҗ.- qanimdæ 0601020301/22, 0601020301/24, 0601020701/69, 0602060110/88

тҗ.- qanda 0601060201/286

тҗ.- qandan 0601020302/91, 0601140103/59, 0602060101/13

тҗ.- qandi 0602060111/24

тҗ.- qanfæcan 0601140101/147

тҗ.- qula 0601020304/4, 0601020304/55, 0601020304/9

тҗ.- qun 0602060101/12

тҗ.- falm:sæn 0602060110/96

тҗiqar - “чыкармак, yukarı kaldырмак, yeşertmek, özelliklerini oluşturmak”

тҗ. 0602060111/302

тҗ.- ædi 0601140502/12, 0601140502/17, 0601060201/25

тҗ.- æmiz 0601140102/68, 0602060111/279

тҗ.- ip 0601020301/144, 0601060201/74, 0601140101/46, 0601140103/20,
0602060103/23, 0604060601/60, 0601020701/67

тҗ.- it 0601020301/70

тҗ.- ifbeldi 0601060201/51

тҗ.- ifbeldim 0601140103/7

тҗ.- ifbytcammæn 0604060601/46

тҗ.- di 0601060201/57

тҗ.- dim 0601060201/49, 0601140101/35, 0602060104/75, 0602060111/281,
0602060111/285, 0604060601/47, 0601060201/72

тҗ.- can 0601140103/68

тҗ.- jammæn 0602060110/164, 0602060110/166

тҗ.- jan 0601020303/4, 0602060101/3

тҗ.- jandæ 0602060111/131

тҗ.- madi 0602060111/257

тҗ.- maɣan 0601060201/306

тҗ.- maɣandi 0508080501/62

тҗ.- fidı 0601020302/29, 0601020701/62

тҗ.- fidic 0602060101/92, 0508080101/32, 0601020301/119, 0602060105/8,

тҗiqıɣ “çıkış doğu”

тҗ. 0508110101/15

тҗiqıɣŞtyrciston “Doğu Türkistan, ülke adı”

тҗ. 0508110101/15, 0508110101/17

тҗilæn “üye”

тҗ. 0602060103/21

ṭṣimbaj “Çımbay, yer adı”

ṭṣ.+ dæn 0601020303/25

ṭṣ.+ dæjɪ 0601020303/46

ṭṣin “doğru, gerçekten”

ṭṣ. 0601020305/51

ṭṣinɔr “çınar”

ṭṣ. 0601060201/172, 0601060201/173

ṭṣini “porselen, porselen kase”

ṭṣ.+ ja 0601060201/102

ṭṣiræɐ “yağ lambası, lamba; ”

ṭṣ.+ di 0601020701/93, 0601140502/82

ṭṣiræq “yağ lambası, lamba”

ṭṣ. 0601140502/73, 0601140502/75, 0601140502/80, 0601140502/81, 0602060108/24

ṭṣiræqşqej – “yağ sürülmüş pamuğu yakarak ölüyü anma geleneği”

ṭṣ.- æmiz 0601140502/80, 0601140502/81, 0602060108/24

ṭṣiræqşsilɛ - “yağ sürülmüş pamuğu yakarak ölüyü anma geleneği”

ṭṣ.- miş 0601140502/73, 0601140502/75

ṭṣiræjlic “güzel”

ṭṣ. 0602060110/6, 0602060110/15, 0602060110/31, 0601060201/193,

0601060201/47, 0601060201/193, 0601060201/194, 0601060201/196,

0601060201/214, 0601060201/231, 0601060201/109, 0601060201/200,

0601060201/228, 0601060201/201

ṭṣiræjlij “güzel”

ṭṣ.+ lijini 0602060110/7

ṭṣirquræ – “bağırıp çağırmak”

ṭṣ.- p 0601020701/81

ṭṣiz - “çizmek; dizmek, tütünü iğneye geçirmek”

ṭṣ.- ærfidi:m 0601020701/24

ṭṣ.- ip 0602060109/16

ṭṣizmætṣilic “çizme, çizgi çizme; kroki yapma”

ṭṣ. 0601020301/91

ṭṣicapca “pamuk bitkisinin boyu, gereğinden fazla uzamaması için uç kısımlarının koparılması”

ṭṣ.+ si 0602060109/58

ṭṣilla “yazın en sıcak ve kışın en soğuk günleri; bebek doğduktan, kadın evlendikten ve doğurduktan, erkek evlendikten, ölü gömüldükten sonraki kırk günlük süreç”

ṭṣ. 0601060201/188

ṭṣ.+ dæ 0602060108/11

ṭṣ.+ lardæ 0601140502/81

ṭṣistij “temiz, pak”

ṭṣ. 0602060112/36

ṭṣəp “büyük, ulu”

ṭṣ. 0601020303/22

ṭṣṭṣqa “domuz”

ṭṣ.+ ni 0602060103/31

ṭṣəpṭṣ “toplantı”

ṭṣ. 0604060601/77, 0604060601/82

ṭṣəq “kor”

ṭṣ.+ qa 0602060110/183

ṭṣœm - “batırmak”

ṭṣ.- iṣṭṣ 0601060201/201

ṭṣœmæla “küçük kuru ot yığını”

тҗ. 0601020701/119

тҗæmil – “yikanmak”

тҗ.- tiræmiz 0601140103/59

тҗæntæj “cep”

тҗ.+ imizdi 0602060109/2

тҗ.+ imdæji 0604060601/60

тҗ.+ imja 0602060101/99

тҗæp “ot, kuru ot”

тҗ. 0601020301/53, 0601020302/4, 0601020701/119

тҗævæja “yağ eritirken kalan tortu”

тҗ. 0602060111/25

тҗæb “kor”

тҗ. 0601020305/51

тҗ.+ fbelij 0601020305/50

тҗæpæn “çoban”

тҗ. 0601140502/79

тҗ.+ fæcan 0601140101/67

тҗuqur “çukur”

тҗ.+ lic 0601020305/82

тҗurqa - “koşmak”

тҗ.- dic 0601020303/29

тҗuvalantir - “ince uzun hale getirmek”

тҗ.- ip 0601060201/102, 0601060201/92

тҗyтҗyб “sucuk”

тҗ. 0601060201/270, 0601060201/280

тҗ.+ di 0601060201/278

ṭṣyṭṣyq “sucuk”

ṭṣ. 0601060201/272, 0601060201/273, 0601060201/279

ṭṣyṭṣvææ “manti”

ṭṣ. 0601060201/104, 0601060201/105

ṭṣyn “için”

ṭṣ. 0508080301/10, 0508080501/14, 0508080501/20, 0508080501/57,
0601020305/50, 0601020305/58, 0601020305/73, 0601140101/162, 0601140102/91,
0602060101/87, 0602060104/51, 0602060104/55, 0602060111/245, 0602060111/250,
0602060111/268, 0602060111/299, 0602060111/300, 0602060111/313,
0602060111/334, 0602060112/3, 0604060601/59, 0601020306/50, 0601140501/49,
0601140501/65, 0601140501/9, 0602060110/142, 0602060110/70, 0602060111/112,
0602060111/122, 0602060111/140, 0602060111/27, 0602060111/33, 0602060111/35,
0602060111/40, 0602060111/46, 0602060111/77, 0604060601/123, 0604060601/91,
0602060111/11, 0601020305/96, 0601140501/12, 0601140501/13, 0601140501/14,
0601140501/41, 0602060111/320

ṭṣypci “çünkü”

ṭṣ. 0601140102/110, 0601140102/84, 0602060110/105, 0602060111/310,
0604060601/63, 0602060104/52

ṭṣyṭṣkyr - “hapsırmak”

ṭṣ.- Jandæ 0602060102/24

ṭṣṭenijæ “okuma”

ṭṣ. 0602060111/233

dæʒe “hatta, bile”

d. 0602060111/289

darroṣ “hemen”

d. 0601020701/109, 0601060201/199, 0601060201/200, 0604060601/117

dars “ders”

d. 0602060111/101, 0602060111/108, 0602060111/111, 0602060111/82,

0602060111/95, 0604060601/20

d.+ i 0602060101/85

d.+ imja 0602060111/82

d.+ tæ 0602060111/290

darvnozæ “büyük kapı, ana kapı, giriş kapısı”

d.+ ni 0602060103/31

d.+ si 0602060103/30

darjɒ “derya”

d. 0601020302/37, 0601020305/31, 0601020305/38

d.+ dæn 0601020305/70, 0601020302/17

d.+ sini 0601020305/68

dastan “destan”

d.+ i 0508080502/37, 0508080502/38, 0508080502/40

davaj “haydi”

d. 0602060104/43, 0604060601/27

davajte “haydi”

d. 0604060601/37

davlat “devlet”

d.+ ca 0601020305/63

davlenijæ “basınç, tazyik, tansiyon”

d.+ si 0602060109/65

davɒɲ “dağ geçidi”

d.+ ja 0508080502/1

davir “devir, çağ”

d. 0601020701/123

d.+ də 0508130101/2

davr “devir”

d.+ idə 0601140101/37

dajin “muayyen, tavazuk etmək”

d.+ ifjæm 0601020303/42

də:t “ünlem; sevinme, onaylama, hatırlama, acıma, üzülme, kızma bildiren ünlem.

Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

d. 0601020302/83, 0602060111/210, 0602060111/212

dəmilla “molla, imam”

d. 0601140502/2

d.+ lar 0601140502/88

d.+ ni 0601140103/60

dən “tohum, yem”

d. 0601020302/46

d.+ ini 0601020305/53

dəri “ilaç”

d. 0508080501/18, 0601060201/256

d.+ licca 0601060201/261

dəva “dava, şifa”

d.+ si 0601020701/23

dəvut “Davut”

d. 0601140502/76

dəvutşpajəmbær “Davûd Peygamber”

d.+ di 0601140502/76

dəjim “daima, her zaman”

d. 0601020301/59, 0601140102/112

dæ “da enkliği; belirtme ve kuvvetlendirme vazifesi görür”

d. 0508080101/72, 0508080101/73, 0508080301/11, 0508080501/13, 0508080501/15,
0508080501/27, 0508080501/34, 0508080501/36, 0508080501/37, 0508080501/56,
0508080501/57, 0508080501/62, 0508080501/65, 0508080501/66, 0508080502/23,
0508110101/17, 0508110101/33, 0508110101/48, 0508110101/52, 0508110101/55,
0508110101/57, 0508110101/83, 0508110101/84, 0508130101/9, 0601020301/108,
0601020301/110, 0601020301/121, 0601020301/123, 0601020301/13,
0601020301/159, 0601020301/175, 0601020301/178, 0601020301/184,
0601020301/185, 0601020301/187, 0601020301/188, 0601020301/22,
0601020301/23, 0601020301/28, 0601020301/34, 0601020301/5, 0601020301/51,
0601020301/74, 0601020301/75, 0601020301/8, 0601020301/89, 0601020301/97,
0601020302/14, 0601020302/25, 0601020302/41, 0601020302/57, 0601020302/59,
0601020302/61, 0601020302/62, 0601020302/64, 0601020302/7, 0601020303/10,
0601020303/43, 0601020303/44, 0601020303/53, 0601020303/75, 0601020303/76,
0601020303/77, 0601020304/33, 0601020304/45, 0601020305/49, 0601020305/59,
0601020305/63, 0601020305/76, 0601020305/85, 0601020305/86, 0601020305/87,
0601020306/21, 0601020306/23, 0601020306/3, 0601020306/7, 0601020701/34,
0601020701/48, 0601020701/59, 0601020701/60, 0601020701/67, 0601020701/89,
0601020701/91, 0601060201/11, 0601060201/129, 0601060201/131, 0601060201/19,
0601060201/269, 0601060201/288, 0601060201/303, 0601060201/307,
0601060201/320, 0601060201/4, 0601060201/5, 0601060201/88, 0601140101/123,
0601140101/127, 0601140101/133, 0601140101/135, 0601140101/141,
0601140101/147, 0601140101/159, 0601140101/19, 0601140101/30, 0601140101/63,
0601140101/69, 0601140101/77, 0601140101/94, 0601140102/110, 0601140102/111,
0601140102/113, 0601140102/116, 0601140102/18, 0601140102/24, 0601140102/31,

0601140102/44, 0601140102/75, 0601140102/88, 0601140103/100, 0601140103/101,
0601140103/103, 0601140103/26, 0601140103/28, 0601140103/56, 0601140103/59,
0601140103/67, 0601140103/68, 0601140103/91, 0601140103/94, 0601140501/13,
0601140501/33, 0601140501/47, 0601140501/49, 0601140501/51, 0601140501/7,
0601140502/2, 0601140502/42, 0602060101/104, 0602060101/16, 0602060101/28,
0602060101/48, 0602060101/72, 0602060101/96, 0602060102/15, 0602060104/54,
0602060104/68, 0602060107/35, 0602060108/11, 0602060108/12, 0602060108/25,
0602060109/11, 0602060109/13, 0602060109/15, 0602060109/57, 0602060109/8,
0602060110/104, 0602060110/126, 0602060110/137, 0602060110/143,
0602060110/192, 0602060110/21, 0602060110/28, 0602060110/29, 0602060110/4,
0602060110/66, 0602060110/8, 0602060111/101, 0602060111/124, 0602060111/142,
0602060111/143, 0602060111/146, 0602060111/164, 0602060111/214,
0602060111/245, 0602060111/247, 0602060111/254, 0602060111/280,
0602060111/3, 0602060111/309, 0602060111/318, 0602060111/325,
0602060111/352, 0602060111/377, 0602060111/380, 0602060111/46,
0602060111/49, 0602060111/54, 0602060111/62, 0602060112/13, 0602060112/25,
0602060112/26, 0602060112/28, 0602060112/32, 0602060112/8, 0604060601/119,
0604060601/128, 0604060601/63, 0604060601/94, 0602060111/195, 0601020305/29,
0602060111/301, 0508080501/48, 0601020301/17, 0601020302/34, 0601020305/69,
0601020306/19, 0601020306/48, 0601020306/5, 0601060201/119, 0601140103/21,
0601140103/36, 0602060110/101, 0602060111/120, 0602060111/252,
0602060111/328, 0602060111/334, 0602060111/336, 0602060111/359

dædæ “baba, peder”

d.+ Ꝛ 0602060101/109, 0602060110/116, 0602060110/120, 0602060110/81,
0602060110/89, 0602060110/90, 0602060101/79

d.+ Ꝛdæn 0602060110/113

d.+ nja 0602060101/113

d.+ jni 0602060101/17, 0602060110/85

dæciment “evrak”

d. 0601020301/73, 0601020301/75, 0602060112/31

d.+ in 0508110101/68, 0508110101/70

d.+ tæfjæm 0602060112/14

dæcimentælnij “belgelere dayanan”

d. 0508110101/57

dæm “an, defa; dinlenmek; nefes, dua okutmak”

d. 0601140103/61, 0601020305/87, 0602060109/83

d. + fælvölæj 0601020301/4

d. + fæljammiz 0602060110/79

dærædʒæ “derece”

d. 0604060601/94

d.+ ja 0602060111/318

dærømæt “gelir”

d. 0601140101/58

dærd “dert”

d.+ idæ 0601060201/64

dæst “birden, hızlıca”

d. 0601020701/6

dæstæ “demet, deste”

d. 0601020701/5, 0601020701/6

dæstirʒpn “sofra”

d.+ dæ 0601140102/86

dexqontʃilij “tarımcılık”

d.+ i 0601140501/52

deχqontjilic “tarımcılık”

d. 0601020305/28, 0601020305/25, 0601140103/43

dekabir “Aralık, Aralık ayı”

d.+ dæ 0601140103/3, 0602060110/121, 0602060111/65

dela “keza”

d. 0601140102/67

deŋo “dosya”

d.+ ja 0602060111/278

demakratijæ “demokrasi”

d. 0602060111/128

den “ten, vücut”

d. 0601020301/89, 0601140102/112, 0602060104/82

denşso:huŋ “sıhhat, sağılık”

d.+ iŋja 0601140102/112

denşso:huq “sıhhat, sağılık”

d. 0602060104/82

d.+ qa 0601020301/89

deræzæ “pencere”

d.+ dæn 0602060101/66, 0602060101/88

d.+ sidæ 0602060101/53

dessæt “kreş”

d.+ ca 0602060111/8

d.+ tæn 0602060111/2

devn:næ “divane. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade”

etmektedir”

d.+ la:r 0601020701/3

dejin “dek, deġin, kadar”

d. 0508110101/91

duw - “demek”

d.- b₀fenej 0602060111/211

d.- b₀f₀tirippæn 0602060111/240

d.- b₀f₀ejladim 0601020301/24

d.- b₀f₀ejleman 0601020301/160

d.- (b₀)fberjan 0604060601/52, 0604060601/64

d.- b₀fberjanu 0604060601/52

d.- b₀fj₀iklajin 0601060201/338

d.- b₀fj₀iklajdi 0602060111/212

d.- b₀fj₀iklasæm 0602060111/210

d.- di 0508080101/55, 0508080501/68, 0508080501/70, 0508110101/92,

0508110101/94, 0601020301/27, 0601020301/4, 0601020302/45, 0601020302/55,

0601020302/62, 0601020302/82, 0601020302/97, 0601020303/11, 0601020303/13,

0601020304/22, 0601020701/82, 0601020701/84, 0601020701/87, 0601020701/90,

0601060201/332, 0602060101/38, 0602060101/72, 0602060101/82, 0602060101/96,

0602060110/103, 0602060110/108, 0602060110/99, 0602060111/204,

0602060111/210, 0602060111/265, 0604060601/58, 0604060601/59

d.- dim 0508080301/19, 0508080301/20, 0508080301/22, 0508080301/23,

0508080501/69, 0508080501/71, 0601020301/10, 0601020302/46, 0601020302/52,

0601020302/53, 0601020302/54, 0601020302/56, 0601020302/63, 0601020302/96,

0601020304/21, 0601020701/1, 0601060201/329, 0601060201/331, 0601060201/333,

0601060201/338, 0601060201/339, 0602060101/39, 0602060101/83, 0602060103/18,

0602060110/101, 0602060110/102, 0602060110/104, 0602060111/46,

0602060111/49, 0602060112/28, 0604060601/59, 0601020302/49, 0601020701/85

d.- mædi 0602060109/73

d.- mæjmiz 0602060111/22, 0602060111/291

d.- p 0508080101/60, 0508080101/78, 0508080301/10, 0508080301/5, 0508080301/9,
0508080501/14, 0508080501/20, 0508080501/75, 0508080502/29, 0508091601/5,
0508110101/15, 0508110101/17, 0508110101/36, 0508110101/39, 0508110101/64,
0508110101/73, 0508110101/75, 0508110101/78, 0508110101/85, 0508110101/89,
0601020301/149, 0601020301/152, 0601020301/156, 0601020301/171,
0601020301/19, 0601020301/54, 0601020301/57, 0601020301/6, 0601020301/75,
0601020302/20, 0601020302/24, 0601020302/25, 0601020302/75, 0601020302/83,
0601020302/85, 0601020302/90, 0601020302/93, 0601020302/97, 0601020303/12,
0601020303/26, 0601020303/47, 0601020303/48, 0601020303/8, 0601020304/15,
0601020304/24, 0601020304/4, 0601020304/55, 0601020304/9, 0601020305/80,
0601020305/91, 0601020306/59, 0601020701/105, 0601020701/122, 0601020701/50,
0601020701/86, 0601060201/190, 0601060201/213, 0601060201/223,
0601060201/23, 0601060201/233, 0601060201/258, 0601060201/275,
0601060201/300, 0601060201/309, 0601060201/323, 0601060201/324,
0601060201/329, 0601060201/340, 0601060201/341, 0601060201/44,
0601060201/67, 0601060201/68, 0601060201/70, 0601060201/81, 0601060201/84,
0601060201/94, 0601140101/154, 0601140101/156, 0601140101/158,
0601140101/159, 0601140101/162, 0601140101/172, 0601140101/176,
0601140101/27, 0601140101/60, 0601140101/78, 0601140101/84, 0601140101/86,
0601140101/93, 0601140102/112, 0601140102/114, 0601140102/77, 0601140102/78,
0601140102/94, 0601140102/96, 0601140103/12, 0601140103/35, 0601140103/51,
0601140103/61, 0601140103/63, 0601140103/88, 0601140103/89, 0601140103/91,
0601140103/93, 0601140501/10, 0601140501/14, 0601140501/17, 0601140501/32,

0601140501/44, 0601140501/65, 0601140501/9, 0601140502/1, 0601140502/3,
0601140502/53, 0601140502/55, 0601140502/75, 0601140502/77, 0601140502/9,
0602060101/49, 0602060101/112, 0602060101/115, 0602060101/14, 0602060101/31,
0602060101/35, 0602060101/41, 0602060101/68, 0602060101/69, 0602060101/70,
0602060101/86, 0602060102/15, 0602060102/24, 0602060103/17, 0602060103/25,
0602060104/26, 0602060104/42, 0602060104/43, 0602060104/62, 0602060104/67,
0602060107/36, 0602060108/25, 0602060109/66, 0602060109/83, 0602060110/104,
0602060110/109, 0602060110/11, 0602060110/118, 0602060110/127,
0602060110/132, 0602060110/140, 0602060110/143, 0602060110/154,
0602060110/155, 0602060110/169, 0602060110/172, 0602060110/21,
0602060110/30, 0602060110/67, 0602060110/74, 0602060110/96, 0602060111/11,
0602060111/12, 0602060111/125, 0602060111/128, 0602060111/167,
0602060111/212, 0602060111/277, 0602060111/283, 0602060111/296,
0602060111/31, 0602060111/323, 0602060111/326, 0602060111/347,
0602060111/355, 0602060111/357, 0602060111/366, 0602060111/368,
0602060111/376, 0602060111/4, 0602060111/87, 0602060111/91, 0602060111/93,
0602060112/14, 0602060112/16, 0602060112/25, 0602060112/30, 0602060112/31,
0602060112/32, 0602060112/34, 0602060112/35, 0604060601/1, 0604060601/115,
0604060601/116, 0604060601/120, 0604060601/26, 0604060601/27, 0604060601/28,
0604060601/31, 0604060601/33, 0604060601/37, 0604060601/51, 0604060601/54,
0604060601/55, 0604060601/6, 0604060601/62, 0604060601/66, 0604060601/67,
0601020701/43, 0601020305/29, 0601020305/7, 0601020305/79, 0601020305/81,
0601020305/9, 0601140102/4, 0601140102/44, 0601140102/86

d.- ppæn 0508080502/25

d.- ptî 0508110101/35, 0508110101/68, 0508110101/70, 0601020302/72,
0602060101/12, 0602060101/13, 0602060101/31, 0602060101/60, 0602060109/67,

0602060109/68, 0602060109/69

d.- pti:canu 0601020303/64

d.- rfæcan 0601140502/6

d.- rit 0602060110/22, 0602060111/227

d.- rfidu 0601020301/59, 0601020302/5, 0601060201/199, 0601060201/239,
0601060201/276, 0601060201/280, 0601060201/84, 0601140101/83, 0602060101/7,
0602060107/36, 0602060110/125, 0602060110/136, 0602060111/171,
0602060111/228, 0602060111/367, 0601140102/115, 0601140102/84,
0601140102/85, 0601140102/88, 0601140102/89, 0601140102/93

d.- rfidim 0601020301/33, 0601020301/56, 0601060201/79

d.- sæ 0508080501/13, 0508130101/11, 0508110101/12, 0508110101/36,
0602060101/58, 0602060109/69, 0602060110/10, 0602060110/12, 0602060110/9,
0602060111/300, 0602060111/375, 0602060112/24

d.- sæc 0601140102/92, 0602060110/126, 0602060111/294, 0601140102/89

d.- sæm 0508080502/30, 0601020301/27, 0601020301/4, 0601020302/81,
0601020303/12, 0602060110/107, 0601020304/54, 0601020701/86, 0601020701/88,
0601060201/340, 0601060201/341, 0601020303/75, 0602060101/38, 0602060101/72,
0602060101/84, 0602060101/91, 0602060101/96, 0602060110/103, 0602060111/210,
0602060111/212, 0602060111/88, 0604060601/58, 0601020305/22, 0601140102/115,
0602060111/189

d.- sæmfsæm 0602060111/100

d.- sæp 0601020303/68, 0602060111/11

d.- sin 0601060201/165, 0601060201/166

d.- vfæla 0602060109/74, 0601020301/33, 0601020305/57

duræxtir “direktör, mūdūr”

d. 0602060104/71, 0602060107/11, 0602060109/38, 0602060111/214,

0602060111/237, 0601140502/70

d.+ fæcan 0602060111/174

d.+ i 0602060104/35, 0602060111/150

d.+ imiz 0602060111/59

d.+ ini 0602060111/238

dıwjqan “çiftçi; erkek ismi; yer adı”

d. 0508080501/50, 0508080502/26, 0508110101/55, 0508110101/56

d.+ da 0508080101/6

dıwjqantfiliy “çiftçilik”

d.+ dæ 0601020305/65

dıwjqantfiliç “çiftçilik”

d. 0508091601/2, 0601020305/57, 0601140103/41

dıwjqanşaca “dışkan abî”

d.+ mi 0508080502/26

dıwjqanşqori “dışkan hafız”

d. 0508080501/50, 0508110101/55, 0508110101/56

dwul “gönül”

d.+ i 0601140502/97

d.+ ija 0601140502/97

dwulazæri “gönül kırıcı”

d.+ lar 0601020701/117

di - “demek”

d.- jan 0601020305/83, 0601020305/90

d.- jani 0601140102/91, 0601140502/2, 0601140502/7, 0602060110/170

d.- janidæn 0601020303/10

d.- janım 0602060111/176

d.- janimtjæ 0601020302/47

d.- janimdæ 0602060103/23, 0601020302/86

d.- jani fjæm 0508080501/61

d.- jandæ 0508080101/66, 0508080101/68, 0601020301/45, 0601020303/5,
0601060201/187, 0601140101/79, 0601140502/66, 0602060107/10, 0602060110/13,
0602060110/2, 0602060110/8, 0602060110/97, 0602060111/292, 0601020305/5,
0601020305/5

d.- jandæ fjæm 0604060601/113

d.- jandøj 0601020306/52, 0601020305/27

d.- jandøjla 0601020304/23

d.- jandi 0601020301/50, 0602060111/12

d.- jandir 0602060101/16

d.- jan fæcan 0601020303/65, 0601020701/123, 0601060201/186, 0602060109/69,
0602060110/12, 0602060110/175

d.- jamman 0602060112/36

d.- jandæ:la 0602060112/27

d.- jin 0601060201/81

di - jsæn 0601060201/143

d.- jæpti 0508110101/96, 0602060110/103, 0602060110/99

d.- jæptiju 0601020302/29, 0601020303/75

d.- jili fini 0601020305/90

d.- jin 0601020303/68

d.- jifædi 0602060111/23

d.- jifærcan 0602060110/29

d.- jifip 0601140101/79

d.- jifti 0602060101/61

d.- jifti:la 0602060112/4

d.- jifti 0602060111/88

d.- jdi 0508080101/4, 0508110101/97, 0601020302/71, 0601020302/77,

0601060201/100, 0601060201/254, 0601060201/260, 0601060201/91,

0601060201/92, 0601140101/92, 0601140102/101, 0601140501/2, 0601140502/76,

0602060108/19, 0602060109/66, 0602060111/133, 0602060111/190, 0602060111/25,

0602060111/26, 0602060111/300, 0602060112/12, 0604060601/125, 0604060601/45

d.- jdiyan 0604060601/2

d.- jdican 0508110101/69, 0601140102/75

d.- jdiu 0602060102/12, 0601140103/95, 0602060111/343, 0601020305/91

d.- jlic 0602060104/1

d.- jmæn 0601020301/80, 0601140101/159, 0602060101/16, 0602060101/64,

0602060101/67, 0602060101/75, 0602060109/13, 0602060109/15, 0602060111/377

d.- jmiğ 0602060111/22, 0602060111/24, 0602060111/299

diyan “denilmek; diye adlandırılan eşya, olay ya da şahıs”

d. 0508080101/54, 0508080101/76, 0508080501/12, 0508080501/13, 0508080501/28,

0508080501/39, 0508080502/14, 0508080502/37, 0508080502/38, 0508080502/39,

0508080502/40, 0508080502/7, 0508091601/6, 0508130101/1, 0508110101/25,

0508110101/39, 0508110101/41, 0508110101/44, 0508110101/46, 0508110101/65,

0508130101/7, 0601020301/137, 0601020301/145, 0601020301/153, 0601020301/58,

0601020301/60, 0601020302/90, 0601020303/75, 0601020304/3, 0601020304/31,

0601020304/9, 0601020305/73, 0601020305/96, 0601020305/97, 0601020305/99,

0601060201/114, 0601060201/270, 0601060201/319, 0601060201/9, 0601060201/90,

0601140101/22, 0601140102/3, 0601140102/47, 0601140501/15, 0601140501/30,

0601140501/36, 0601140502/40, 0601140502/59, 0601140502/60, 0601140502/8,

0601140502/81, 0602060101/114, 0602060101/31, 0602060103/16, 0602060104/40,

0602060110/167, 0602060110/176, 0602060110/25, 0602060110/38, 0602060110/39,
0602060110/79, 0602060110/92, 0602060110/94, 0602060111/169, 0602060111/198,
0602060111/378, 0602060111/7, 0604060601/10, 0604060601/35, 0604060601/68,
0601060201/311, 0601020305/22, 0601020305/83, 0601020305/90

diktant “imla, dikte”

d.+ ta 0602060111/11

dijælekt “diyalekt, lehçe”

d.+ i 0602060111/14

d.+ ca 0602060111/13

doska “tahta”

d.+ dan 0602060111/315

d.+ ja 0602060109/14

dovir “kadar, dek”

d. 0602060103/2, 0602060103/6, 0602060109/5, 0601020301/35, 0601020302/77,
0601140103/85

d.+ jatʃæ 0601140101/10

d.+ lardæ 0601140101/31

do:ra “devir, nöbet”

d. 0602060109/64

dɔs “dost”

d. 0602060111/72

d.+ lari 0602060110/85, 0602060110/86

doelanæ “alıç”

d.+ ni 0601020305/87

doeltæ “yağ eritirken kalan tortu”

d. 0602060111/24

dœp “tümsek”

d.+ ja 0601020302/98

de:diræ – “ne yapacağını şaşırmak”

d.- p 0601020302/86, 0601020302/91

deppi “takke”

d. 0601140102/76, 0601140102/77

d.+ fjæm 0601140102/75

de:ræn “devran”

d. 0601020701/123

des “dost”

d.+ im 0601020305/88, 0601020305/89

d.+ imi 0601020305/85

du: - “demek”

d.- di 0508080301/19, 0508080301/22, 0508110101/93, 0602060101/81,
0602060101/83, 0602060111/203, 0602060112/21, 0602060112/23

d.- rædi 0602060111/189

d.- rmimæmi 0602060111/207

duxtir “doktor”

d.+ dæ 0601020701/79

d.+ di 0601020701/74

d.+ ja 0601020701/76

d.+ lar 0602060108/19, 0602060111/310

d.+ lardi 0601060201/45

d.+ licca 0601140103/10, 0601140103/9

dumæla – “yuvarlanmak”

d.- p 0601020701/71

dumbuṭaq “Dumbulak, yer adı”

d.+ qa 0601020701/36

dumbuṭak “Dumbulak, yer adı”

d.+ da 0601020701/85, 0601140501/20, 0601140502/42, 0601140101/149

d.+ daʃjæm 0601020305/18

d.+ dan 0601020701/91, 0601140501/35, 0601020303/71

d.+ di 0601060201/1, 0601060201/285

d.+ liʃʃbɛlaman 0601020303/1

duvaṭ “duvar”

d.+ u 0601020303/64

d. + ɭaɽja 0602060109/34

duvɒ “dua”

d. 0601140502/82, 0602060110/132

dydylan – “akıcı okuyammak ya da konuşmamak, takılarak konuşmak ya da okumak”

d.- i:ɓʃɔqijdi 0508080502/24, 0508080501/49

d.- ip 0602060101/76

dycci “tümsek, kabarık”

d. 0601140502/13, 0601140502/14

dycciʃtɒʃ “buğday ve pirinç dövmek için kullanılan taş”

d.+ tæ 0601140502/14

dyjʃæmbæ “pazartesi”

d. 0602060101/56

dumbæ “kuyruk yağı”

d.+ lardi 0601060201/88

dunjæ “dünya”

d.+ dæ 0508080501/30, 0508080501/34

d.+ sini 0508110101/58, 0602060111/194

düşmæn “düşman”

d. 0604060601/119

fabrika “fabrika”

f.+ dæ 0601020306/44, 0602060111/336

fakultet “fakülte”

f.+ ini 0602060104/18

faqat “fakat”

f. 0601020305/32

familjæ “soy isim”

f. 0508080501/68, 0508110101/72

f.+ m 0602060102/8, 0602060108/2

f.+ si 0601060201/10

f.+ sini 0508110101/57, 0602060111/315

farzænt “evlat, çocuk”

f. 0601140102/108

f.+ i 0601060201/72

f.+ imæn 0601060201/87

f.+ ları 0601140102/108

føjiz “faiz”

f.+ i 0604060601/1, 0604060601/2

f.+ di 0604060601/2

føjiz “faiz”

f. 0604060601/2, 0604060601/27

føjda “fayda”

f. 0601140102/102

feldifər “sağlık memuru, sıhhiye memuru”

f.+ fidi 0601140102/55

fermæ “çiftlik”

f. 0602060110/43

f.+ ni 0508091601/9

f.+ si 0508091601/7

fevral “Şubat, Şubat ayı”

f.+ da 0602060110/110

firunze “Frunze, yer adı, kolhoz adı”

f. 0602060104/53

f.+ dæ 0602060101/79

f.+ dæji 0602060104/28

ficir “fikir”

f.+ larini 0602060111/89

firmæ “firma”

f. 0601020301/153

fiskulturæ “beden eğitimi”

f. 0602060111/202

fundament “temel, taban”

f.+ i 0601020303/61

gazəl “hafif ticari araç”

J. 0601020302/47, 0601020302/48

gepatit “hepatit”

g. 0602060111/357

germanijæ “Almanya, ülke adı”

g. 0602060111/122

gudəta “bir yerlerde”

g. 0601020305/20

gułavniy “asıl, esas, esaslı, ana”

g. 0602060104/30, 0602060104/31

guradus “derece”

g. 0604060601/91

gurazdan “vatandaş, yurttaş”

g.+ imiz 0602060111/34

guramata “diploma, belge”

g.+ sidæ 0602060111/347

guramatnost “okur yazarlılık”

g. 0602060111/319

guramatnij “okur yazar, okuma yazma bilen”

g. 0508110101/56

gurant “musluk”

g.+ idæn 0602060101/50

g.+ imiz 0602060101/50

g.+ lari 0602060101/51

g.+ ti 0602060101/92

gijałok “jeolog, jeoloji uzmanı”

g. 0602060103/26

go`rdost “gurur, iftihar”

g. 0602060111/335

gær “kabr”

g.+ di 0601140501/17

g.+ ja 0601140501/15, 0601140501/16, 0601140501/17, 0601140501/2

gærjašbotmas “Görga Botmas, boy adı”

J. 0601140501/15, 0601140501/2

gæristæn “kabristan”

g. 0602060103/24

g.+ dæn 0602060103/25

gærwlu “Köroğlu, eser adı”

g. 0508080502/38

gæf “et”

J. 0601060201/88, 0601140103/109, 0601140501/13, 0601140501/14, 0601140501/2

J.+ idæn 0601060201/108

J.+ ini 0601060201/271

J.+ ti 0601060201/89, 0601060201/92

J.+ tifjæm 0601060201/93

gæfšjemas “Göş Yemas, boy adı”

J. 0601140501/13, 0601140501/14, 0601140501/2

gubernator “vali”

g.+ ja 0601020301/154

gudok “düdük (ğü), siren, çağrı”

g. 0601020304/19

gy:l “çiçek. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmektedir”

J. 0601020701/5

gygyt “kibrit”

J. 0601140502/82, 0602060111/177

gyl “çiçek”

J.+ dæn 0604060601/107

J.+ di 0601060201/156

J.+ lardæn 0604060601/115

J.+ midim 0601020701/14

J.+ ni: 0601020701/6

gylsæræ “Gülsara, kadın ismi”

J. 0601140102/1, 0602060110/126, 0602060110/52

g.+fpæ 0602060108/18

gylboþyr “Gülbohor, kadın ismi”

J. 0601020302/62, 0601020303/48, 0601140101/22

J.+ ja 0601020304/21

gylla - “çiçek açmak”

J.- jandæ 0508080101/31

gylmiræ “Gülmira, kadın ismi”

J. 0602060111/371

gymæn “şüphe”

J. 0601140102/28

J.+ i 0601140102/26

jap “cümle, söz”

J. 0508080101/79, 0601020301/129

J.+ larí 0602060110/127

J.+ fæm 0508091601/6

japir - “konuşmak, söylemek”

J.- ædi 0602060111/15, 0602060111/16, 0604060601/51

J.- æsæn 0602060111/37

J.- ip 0601020306/39

J.- ifi 0602060111/4

J.- ifif 0602060111/112

J.- iſtæn 0602060111/9

J.- iſti 0602060111/5

J.- jæpslar 0602060112/12

J.- jætsqfam 0602060112/13

J.- fælmæjan 0602060111/6

japlaſ - “konuşmak, söyleşmek”

J.- i:p 0508110101/90

J.- ip 0508080502/35, 0601140102/86, 0601140501/57, 0602060101/80,

0602060101/82, 0602060101/99, 0602060110/84

J.- iſ 0602060111/116

J.- canî 0602060101/87

J.- mædic 0602060101/54

J.- mæjammiſ 0602060109/29

J.- tic 0602060101/78

jæræjyri “Garagürü, boy adı”

J. 0602060104/8

kasir “yansımali kelimedir; az miktarda çakıl taşı döküldüğünde çıkan ses”

K. 0601020304/53

kasirşkasir “yansımali kelimedir; çok miktarda çakıl taşı döküldüğünde çıkan ses”

K. 0601020304/53

kajræt “Gayret, yer adı”

K. 0601020305/102, 0601020305/16, 0601020305/99

K.+ lic 0601020306/34

K.+ tæ 0601020306/24

K.+ tæn 0601020301/49

køpir “Gafur, erkek ismi”

Խ. 0602060104/20

ԽՈՐ “mağara”

Խ. 0602060103/9

Խ.+ ըի 0602060103/20

ԽՈՅԻՐ “Gayip, erkek ismi”

Խ. 0602060108/6, 0602060108/7

ԽՈՅՆԱԶԱՐ “Gaynazar, erkek ismi”

Խ. 0601140101/92

Խ.+ ըն 0601140101/93

Խ.+ ըի 0601140101/121

ԽՄԺ “tuğla (pişmiş, kerpiç)”

Խ. 0601020304/4

ԽՉԱԵ “pamuk bitkisi, kozası”

Խ.+ նի 0602060109/56

ԽՆԼԱՄ “Gulam, erkek ismi

Խ. 0602060110/76

ԽՆԼԱՄԸՅՈՐ “Gulamcan, erkek ismi”

Խ.+ յա 0602060101/114

ԽՆԴՅՈ “gonca”

Խ.+ միժմ 0601020701/14

ԽՆԱԵՆ “üçüncü yaşına basmış olan tay”

Խ.+ ինի 0601060201/87

Խ.+ ըի 0508110101/94

Խ.+ ըի/jæm 0508110101/96

ԽՍԻՐ “yansımalı kelimedir; az miktarda çakıl taşı döküldüğünde çıkan ses

Խ. 0601020304/53

xi:la “hile”

x. 0601060201/268

xi'mijæ “kimya”

x.+ dæn 0604060601/20

xitʃ “hiç”

χ. 0601020301/10, 0601020301/115, 0601020301/25, 0601020301/29,

0601020301/35, 0601020301/60, 0601020302/27, 0601020304/17, 0602060101/54,

0602060111/302, 0602060111/97, 0508080501/29, 0602060104/61, 0601140502/55,

0602060103/13, 0508110101/59, 0602060111/243

χ.+ fciɯdi 0601020301/111

χ.+ fæm 0602060110/59

xid “koku”

x.+ idæn 0604060601/124

xicɯjæt “hikaye”

x.+ i 0601060201/186

x.+ tʃilic 0601060201/186

xilɒla “Hilâle, kadın ismi”

x.+ jdi 0601020301/39

xirurg “cerrah”

x. 0602060111/194

xœcciz “öküz”

x. 0602060110/11, 0602060110/13

xœcimæt “hükümet”

x. 0508080301/17, 0508110101/61

x.+ i 0508110101/61

x.+ ti 0508080501/18, 0602060111/346

xyjir “at sürüsü”

x. 0508080101/26, 0508091601/4

χa:m “hem. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte ”

χ. 0601020701/12

χα “he, evet”

χ. 0508080501/75, 0601140101/162, 0602060101/49, 0602060101/86,

0602060111/128, 0602060111/207, 0601060201/138

χa:dip “sık sık, devamlı. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

χ. 0602060110/126

χavas “heves, istek”

χ. 0602060111/167, 0602060111/168

χabibæ “Habîbe, kadın ismi”

χ. 0602060101/108

χabibilla “Habibullah, erkek ismi”

χ. 0508080502/8

χaḏzæl “Hacel, kadın ismi”

χ. 0601020302/60, 0602060109/62

χ.+ ja 0601020302/61

χaṯf̱jæ “Hatîce, kadın ismi”

χ. 0602060110/49

χ.+ ni 0601020302/104

χaṯf̱jæχɒn “Hatîcehan, kadın ismi”

χ. 0601020302/67, 0601020302/79, 0601020302/81

χadis “hadis

χ.+ i 0508080501/53

χαq “hak, pay”

χ.+ ʋm̥di 0508110101/64

χ.+ qʋ 0602060111/292

χ.+ qʋʋja 0601140502/75, 0601140502/76, 0601140502/77

χ.+ qʋm̥iz̥ 0602060111/301

χaqʋda “hakkında”

χ. 0601020304/6, 0601060201/192, 0602060104/61, 0602060111/359

χalil “Halil, erkek ismi”

χ. 0602060104/69

χ.+ di 0602060102/26, 0602060102/27

χaliʃi “deminki, filanca, şey”

χ. 0508080501/15, 0508080501/64, 0508080501/65, 0508110101/94, 0601020302/75,

0601020303/52, 0601060201/101, 0601060201/188, 0601060201/240,

0601060201/89, 0601140103/101, 0601140103/32, 0601140103/62, 0601140502/28,

0602060109/47, 0602060110/11, 0602060110/183, 0602060110/6, 0602060110/67,

0602060110/7, 0602060111/199, 0602060111/202, 0602060111/305, 0602060111/9

χ.+ ni 0601060201/194, 0601060201/201, 0601060201/231, 0601060201/292,

0601060201/93, 0602060109/15, 0602060109/16, 0602060110/7, 0601060201/197

χ.+ niʃi 0601140103/57

χaliʃintʃæc “salıncak”

χ. 0602060109/2

χalimæ “Halîme, kadın ismi”

χ. 0602060101/59, 0602060101/31

χalimæχpn “Halîmehan, kadın ismi”

χ. 0602060101/68

χ.+ di 0602060101/58

χᾱli “az önce, yine, daha”

χ.+ fjæm 0602060101/102

χᾱtq “halk”

χ.+ u 0601020305/25

χ.+ uya 0601020301/107

χ.+ uñi 0604060601/1

χ.+ ti 0601140501/52

χᾱlpæ “halife, çok iyi yetişmiş, eğitilmiş kimse”

χ. 0601140502/1, 0601140502/2, 0601140502/3

χᾱtta “torba”

χ.+ ja 0601060201/242, 0601060201/245

χam “bağlaç; hem”

χ. 0601020305/53

χamir “hamur”

χ. 0601060201/199

χ.+ ini 0601060201/102, 0601060201/98

χ.+ di 0601060201/101, 0601060201/89, 0601060201/92, 0601060201/93,

0601140102/97

χammæ “herkes”

χ. 0508110101/76, 0508110101/80, 0601020301/126, 0601020302/16, 0601020302/4,

0601020304/37, 0601140501/64, 0602060111/319, 0604060601/81, 0601140102/110,

0601140102/113, 0601140501/61

χ.+ dæ 0601060201/56

χ.+ dæn 0602060109/18

χ.+ miç 0601020301/108, 0601140103/39, 0602060104/45, 0602060104/65,

0602060107/37, 0602060112/17, 0604060601/26

χ.+ mizdi 0602060104/67

χ.+ ni 0601020301/32, 0601020304/24, 0602060111/296, 0508110101/10,

0601060201/49, 0601060201/50

χ.+ si 0508080501/54, 0601020305/25, 0601020305/4, 0602060109/20,

0602060110/29, 0602060111/380, 0602060111/39, 0604060601/32, 0601020306/27,

0601140101/36, 0601140101/46, 0601140103/8, 0601140501/18, 0601140501/23,

0602060104/51, 0602060104/67, 0602060111/4, 0602060111/5, 0602060111/71,

0602060111/72, 0602060111/9, 0601140101/178, 0601020301/142, 0601020305/28,

0601020306/30, 0601060201/234, 0601060201/80, 0601140101/153,

0601140101/161, 0601140101/180, 0601140101/41, 0601140101/87,

0601060201/297

χ.+ sini 0601020301/61, 0602060109/23, 0508080501/65, 0602060104/6,

0604060601/46

χ.+ sija 0602060111/308

χαμμαξјѡѡ “her taraf, herşey”

χ.+ ұni 0604060601/87

χ.+ di 0508110101/74

χαμμαξјѡѡ “her taraf, herşey”

χ. 0601060201/310, 0601060201/8, 601030303/14, 0601020302/34, 0601020301/162

χαμμαξјѡѡ “her taraf, herşey”

χ.+ ұ 0601020303/50, 0601140101/71

χ.+ ұni 0601140103/106

χαμfi:јip “Hamşiyev, erkek soy ismi”

χ. 0601020301/1

χαpsæ “Hafize, kadın ismi”

χ. 0602060110/194

χaptæ “hafta”

χ. 0601060201/87, 0601140103/59

χ.+ sija 0602060111/43

χαr “her”

χ. 0508080101/29, 0508080101/3, 0601020301/59, 0601020303/9, 0601020306/50,
0601060201/312, 0601140101/136, 0601140101/48, 0601140102/111,

0601140103/86, 0602060101/84, 0602060111/284, 0602060111/332, 0602060111/68,

0602060111/89, 0604060601/26, 0601060201/160

χaracat “hareket”

χ. 0508080501/63, 0602060111/108, 0602060111/31, 0602060111/329,

0602060111/334, 0602060111/35, 0602060111/378, 0602060111/40

χasambnj “Hasanbey, erkek ismi”

χ. 0601060201/114

χasræt “hasret”

χ.+ im 0601020701/12

χafæc “kuru ot”

χ. 0601020305/51, 0601020305/53

χat “mektup”

χ. 0602060101/82, 0602060101/84, 0602060103/14, 0602060111/285

χ.+ i 0602060101/102, 0602060101/108

χ.+ ijdi 0602060101/101

χ.+ ijcan 0602060101/100

χ.+ ifjæm 0602060101/90

χ.+ larizja 0602060101/83

χatto “hatta”

χ. 0601020303/43, 0604060601/75

χ.+ ci 0601140101/16

χατjæ “hiç değilse, hiç olmazsa”

χ. 0602060111/315, 0602060111/316

χαvar “haber”

χ. 0601140101/48

χαjɒl “hayal”

χ.+ imja/fjæm 0602060101/58

χαjɒt “hayat”

χ. 0601020301/161, 0602060111/126

χ.+ tæ 0602060112/25

χαjɪt “bayram, dinî bayram”

χ.+ ini 0601020301/19

χ.+ tæ 0601140103/95

χ.+ tæɳ 0601020303/66

χ.+ ti 0601020303/65”

χαjɪtquɫ “Hayıtkul, erkek ismi”

χ. 0508080502/7

χαjɪtvɒj “Hayitbey, erkek ismi”

χ. 0601140103/95

χαjdæ – “kovmak, sürmek”

χ.- bʃjyɾɪp 0602060103/7, 0602060103/8

χ.- dim 0602060103/6, 0508091601/2

χ.- p 0508080101/31, 0508080101/64, 0508080101/65, 0508080101/70,

0508080101/71, 0508080101/72, 0601020303/48, 0601140502/29, 0601140502/30,

0602060110/5, 0601140502/27

χαjdær “Haydar, erkek ismi”

χ. 0508110101/73

χ.+ dəmi 0508080501/25

χajrɒ:n “şaşkın. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”.

χ. 0602060101/46, 0602060101/66, 0602060101/111, 0602060112/29

χ.+ ɔlar 0601020701/4

χajrɒn “hayran”

χ. 0601020301/52

χajvɒn “hayvan”

χ.+ di 0508080101/37

χɒɟæcbær “Hacıekber, erkek ismi”

χ. 0508110101/89, 0508110101/92

χɒɟi “hacca gitmiş Müslüman”

χ. 0508110101/94

χɒxla – “istemek”

χ.- jan 0601020302/5

χ.- sæɲ 0602060111/61

χɒcim “Hâkim, erkek ismi”

χ.+ iɟjæm 0604060601/83

χ.+ ɟa 0601020301/154

χ.+ laɾi 0604060601/77

χɒl “han”

χ.+ laɾɟa 0601060201/316

χɒlmirzæ “Halmirza, erkek ismi”

χ. 0508080101/76

χ.+ ni 0508080101/78

χɒɭ “hal, durum”

χ. 0602060111/295

χ.+ di 0601020301/5

χp̄la “teyze”

χ. 0602060101/19, 0602060102/23, 0602060102/24

χ.+ m 0602060101/18, 0602060101/42, 0602060101/44, 0602060101/47,

0602060109/9

χ.+ mizdi 0602060109/62

χ.+ mdæn 0602060101/25

χ.+ mdicija 0602060101/17

χ.+ mdi 0602060101/40, 0602060101/53

χ.+ mja 0602060101/31

χ.+ mʃam 0602060101/23

χ.+ ni 0602060102/24

χ.+ n 0602060102/23

χ.+ si 0602060101/18

χ.+ sinicidæn 0602060101/56

χp̄lmif “Halmış, erkek ismi”

χ. 0508080502/31

χp̄ʃaχv̄n̄ “hal hatır”

χ.+ uni 0602060111/295

χp̄n̄nvat “Hanabad, yer adı”

χ. 0601140102/35

χ.+ ca 0601140102/37

χp̄nteræ “Hantöre, erkek ismi”

χ. 0602060110/24, 0602060110/25, 0602060110/26, 0602060110/3, 0602060110/34

χp̄n “han”

χ.+ ja 0601060201/150

χps “şimdi”

χ. 0601140103/12

χpsuŋ “hasıl, olan, ortaya çıkan; Hasıl, erkek ismi;”

χ. 0602060101/20, 0602060101/35

χpsijæt “Hasiyet, kadın ismi”

χ. 0602060110/62, 0602060110/63

χpsijætχpn “Hasiyethan, kadın ismi”

χ. 0602060102/8

χptil “kadın”

χ.+ ları 0601060201/292

χptin “kadın”

χ. 0601020701/56, 0602060110/143, 0602060110/17, 0602060110/18,
0602060110/31, 0602060110/32, 0602060110/54, 0602060110/55, 0602060110/59,
0602060110/60

χ.+ i 0601020303/45, 0601020304/63, 0601020701/52, 0601020701/53,
0602060101/5, 0602060110/172, 0602060111/201

χ.+ idæn 0602060110/167, 0602060110/168

χ.+ im 0602060101/7

χ.+ dæn 0602060110/19, 0602060110/20, 0602060110/49, 0602060110/52,
0602060110/53

χ.+ di 0601020701/54

χ.+ fidi 0601140502/52

χpj “ister... ister”

χ. 0601060201/157

χpzir “şimdi, hazır”

χ. 0508130101/3, 0508110101/27, 0601020301/143, 0601020301/146,
0601020302/26, 0601020302/29, 0601020302/35, 0601020302/45, 0601020305/64,
0601020305/89, 0601020306/27, 0601020701/109, 0601020701/62, 0601020701/98,
0601060201/20, 0601060201/24, 0601060201/276, 0601060201/295,
0601060201/317, 0601060201/57, 0601060201/63, 0601060201/97, 0601140101/104,
0601140101/31, 0601140101/50, 0601140101/61, 0601140102/106, 0601140102/117,
0601140102/63, 0601140102/67, 0601140103/19, 0601140103/24, 0601140103/5,
0601140103/6, 0601140103/7, 0601140103/8, 0601140502/69, 0602060102/20,
0602060108/18, 0602060109/27, 0602060110/71, 0602060111/102, 0602060111/104,
0602060111/118, 0602060111/128, 0602060111/204, 0602060111/215,
0602060111/216, 0602060111/218, 0602060111/259, 0602060111/285,
0602060111/289, 0602060111/30, 0602060111/343, 0602060111/75, 0604060601/54,
0604060601/89, 0601060201/225, 0601140103/18, 0601140101/59

χ.+ ja 0601140102/79

χ.+ jatjæ 0601020306/38

χ.+ ji 0508080501/44, 0508130101/2, 0601020302/29, 0601020305/47,
0601060201/61, 0601140103/24, 0602060109/10, 0602060111/67, 0602060111/96,
0602060112/4, 0604060601/38

χ.+ jilardi 0601020302/14

χ.+ fæm 0508080101/74, 0508110101/89, 0601020301/127, 0601020301/14,
0601020302/30, 0601020302/40, 0601140103/43

χυ: “he, evet”

χ. 0508080501/52, 0508080502/10, 0601020302/65, 0602060107/36

χυt “cins, çeşit, tür”

χ. 0508080101/1, 0508080101/3, 0602060111/68, 0602060111/89

χ.+ u 0508080101/3

χωрман “harman”

χ. 0602060109/54

χωсæρ “hesap”

χ. 0508110101/93

χ.+ ca 0602060108/23

χ.+ tæ 0602060101/20

χωсæρſcitæρ “hesap kitap”

e.+ tæ 0508110101/93

χωсæpla – “hesaplama”

χ.- nædi 0604060601/2, 0604060601/1

χ.- sæm 0601140101/36

χωтај “Çin, ülke adı”

χ. 0508110101/57, 0602060103/28

χ.+ dæ 0508110101/17

χ.+ dæn 0602060103/15

χ.+ di 0508110101/19, 0508110101/61, 0602060103/15

χ.+ ja 0508110101/14, 0508110101/63, 0602060102/28

χ.+ lar 0601140501/31, 0602060103/28

χωјanætſſilij “ihānet”

χ.+ i 0602060110/82

χωзmat “hizmet”

χ. 0508091602/4, 0602060112/19

χедзælij “aile, hanedan”

χ. + dæn 0601140101/170

χ. + fboρ 0601020301/146

χедзælix “aile, hanedan”

χ. + t̃æ 0601020302/15, 0601140101/171

χəd̃zælic “aile, hanedan”

χ. 0601020301/150

χəḍzævnt “Hocabat, yer adı”

χ. 0508110101/25

χ. + tæ 0508110101/6.

χ. + ti 0508110101/25, 0602060109/62

χəd̃zævnt “Hocabat, yer adı”

χ. 0601140101/152, 0601140101/87

χ. + tæ̃n 0601140101/91

χ. + ti 0601140101/173

χəd̃zæjin “sahip, patron”

χ. 0601020302/49, 0601020302/56, 0601060201/47

χ. + i 0601060201/298, 0601140502/47

χ. + im 0601060201/29, 0601060201/45, 0601140102/60, 0601060201/135,

0601140103/14

χ. + imdi 0601020302/57

χ. + in 0601060201/300

χudaj “kötülüklerden korunmak için kurban keserek ziyafet vermek”

χ. 0602060103/25

χudn “Allah”

χ. 0508080101/78, 0601020301/158

χ. + jim 0601060201/23, 0601060201/25

χudnəjəfkyr “Allah’a şükür”

ʃ. 0602060104/78, 0602060104/80, 0602060109/75, 0601060201/48, 0601060201/69,

0601060201/71, 0601060201/73, 0601060201/87, 0601140502/22, 0601140101/177

χυδν: “Allah. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

χ. 0602060110/131

χ.+ ni 0601140502/74

χυδν:ϯαϯκϣ “Allah’a şükür. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

χ. 0601140101/37, 0601060201/54, 0601060201/59

χυquq “hukuk”

χ.+ υι 0602060111/289

χ.+ υμιζ 0602060111/289

χ.+ υνι 0602060111/290, 0602060111/294, 0602060111/301

χυσανβνϯ “Hasanbey, erkek ismi”

χ. 0601060201/42

χ.+ δι 0601060201/60

χυσανδζρν “Hasancan, erkek ismi”

χ. 0601060201/35

χ.+ la 0601060201/37

χylcar “Ülker”

x. 0601060201/251, 0601060201/253, 0601060201/254

χylcar§juldiz “Ülker yıldızı”

x. 0601060201/253

χυϯϣ “uyanık, ihtiyatlı”

χ. 0601060201/324

χutti “aynı, tıpkı; güya, sanki”

χ. 0601020302/29, 0601060201/92, 0602060101/110

ζempir “kazak”

ζ.+ ini 0601020302/80

zurnalist “gazeteci”

3. 0602060111/37

k “k ünsüzü”

k. 0602060111/379

katfestvennij “yüksek kaliteli, yüksek nitelikli”

k. 0602060111/336

kak “nasıl; dığı gibi; gibi”

k. 0508080501/68, 0602060111/345

kakanovij “Kakanoviç, yer adı”

k. 0601020305/73

kakoj “hagi, nasıl; ne gibi”

k. 0508080501/70

kakojta “bir; bir nevi, benziyen, gibi bir şey”

k. 0602060111/295

kalligrafijæ “güzel yazı, hüsnühat, hattatlık”

k. 0602060111/380

katxotj “kolhoz, kollektif çiftlik”

k.+ tji 0601060201/122

katxoz “kolhoz, kollektif çiftlik”

k.+ i 0508091601/5

k.+ ija 0602060104/31

k.+ dæ 0508130101/6, 0602060104/24, 0602060104/30, 0602060104/32,

0602060104/37, 0601140101/64, 0508080101/36

k.+ di 0602060103/23, 0602060103/7, 0602060104/33, 0602060104/36,

0602060111/160, 0508080101/34, 0508080301/15, 0508080301/20, 0508080501/35,

0601140101/55

k.+ ja 0601060201/120, 0602060104/36

c.+ fidi 0601140101/25, 0602060104/53

kałʏoz “kolhoz, kollektif çiftlik”

k. 0601020302/4, 0601140102/14, 0602060104/52, 0602060104/54, 0508080101/34,
0601140101/74, 0601140502/36

kamandır “komutan”

k. 0602060112/33

k.+ imizfæm 0602060112/32

kamissa “komisyon”

k. 0602060111/196, 0602060111/231, 0602060111/265, 0602060111/272

k.+ fjæm 0602060111/230

kamitæt “komite”

k.+ i 0604060601/21, 0604060601/22

k.+ idæ 0604060601/27

kamunizm “komünizm”

k. 0602060103/21, 0602060104/31

kambajin “kombayn”

k.+ di 0602060109/59

kampjutir “bilgisayar”

k. 0602060111/142, 0604060601/87

kantejnær “kap, kutu, sandık”

k.+ lardi 0601020303/65

kn:ttæ “büyük. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

k. 0602060109/6, 0602060110/5

knottæ “büyük”

k. 0508080501/14, 0508080501/3, 0508110101/20, 0601020301/11,

0601020301/186, 0601020301/44, 0601020301/84, 0601020301/86, 0601020302/59,
0601020302/67, 0601020302/89, 0601020304/25, 0601020304/36, 0601020305/57,
0601060201/190, 0601060201/247, 0601060201/253, 0601060201/284,
0601060201/319, 0601060201/322, 0601060201/324, 0601060201/5, 0601140101/80,
0601140102/34, 0601140103/111, 0601140103/15, 0601140501/15, 0601140501/28,
0601140502/1, 0601140502/103, 0601140502/2, 0601140502/25, 0601140502/31,
0601140502/61, 0601140502/88, 0602060101/3, 0602060104/46, 0602060109/18,
0602060109/3, 0602060110/182, 0602060110/3, 0602060112/9, 0604060601/30,
0604060601/74, 0601140102/30

k.+ m 0601060201/35

k.+ ni 0601060201/81, 0601140103/20

k.+ ræ:q 0601140501/17

k.+ si 0601020301/103, 0601060201/41, 0601060201/62, 0601140101/42,

0601140103/37, 0602060110/179

kottæj – “büyümek”

k.- ip 0601020302/16

k.- t 0601140101/3, 0601020701/61

k.- tip 0601140101/69

k.- tcan 0601140101/17, 0601140101/69

k.- tti 0601140101/10

kabinæt “komite”

k. 0604060601/71

kwilitʃka “takma ad, lâkap (bı)”

k.+ si 0601020305/93

kwılametir “kilometre”

k. 0601020306/20

kuŕlas “sınıf”

k. 0601020301/92, 0602060111/58

k.+ imdæn 0602060111/263

k.+ im 0602060111/300, 0602060111/58

k.+ imdæ 0602060111/30

k.+ imja 0602060111/233, 0602060111/300

k.+ ca 0602060111/19, 0604060601/86, 0602060109/5

k.+ catŕæ 0602060111/315, 0602060111/158

k.+ łardæ 0602060111/67

k.+ łarja 0602060111/259

k.+ tæ 0601020301/72, 0601140102/39, 0602060111/1, 0602060111/159,

0602060111/187, 0602060111/270, 0602060111/271, 0602060111/294,

0602060111/300

k.+ tæn 0602060111/239, 0602060111/3, 0601140101/19, 0601140502/65

k.+ ti 0602060101/27, 0602060104/21, 0602060111/104, 0602060111/160,

0602060111/166, 0602060111/188, 0602060111/234, 0602060111/250,

0602060111/332, 0601140502/66, 0602060109/25, 0602060111/5, 0602060111/53

kuŕlaskom “sınıf komitesi başkanı”

c.+ fidi 0602060109/44

kuŕlastæf “sınıf arkadaş”

c.+ imfidi 0602060109/20

kurapsop “Krapsov, erkek soy ismi”

k. 0601140502/59

kurasnij “kırmızı, kızıl”

k. 0601140501/36, 0601140102/38, 0601140103/54, 0601140103/53

kurasnijşmaj “Krasny May, yer adı”

k. 0601140501/36

k.+ dæ 0601140102/38

k.+ dæjilar 0601140103/54

k.+ dæn 0601140103/53

kuvartiræ “daire”

k.+ dæ 0601020301/176

kino “film”

k.+ lar 0602060109/33

k.+ larğa 0602060110/120

ko:ta - “kazmak, karıştırmak”

k.- di 0601020302/103

k.- jandæn 0601020304/29

k.- mæj 0601020304/29

k.- p 0601020303/75

k.- ttic 0601020304/28

komnat “oda”

k. 0601020304/47

kæ:p “çok, Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

k. 0601060201/19, 0602060110/4

kætʃ - “göç, göç etmek; taşınmak”

k. 0508080301/25

k.- ærfidic 0601020303/9

k.- æjliḡ 0601020303/8

k.- ip 0601020304/4, 0601060201/4, 0601020301/123, 0602060104/48

k.- iḡilar 0601020304/3

k.- cammiz 0602060109/24

k.- cila 0601020303/10

k.- jæptican 0601020303/47

kætʃæ “sokak”

k.+ dæ 0602060111/179

k.+ ja 0604060601/28

k.+ mizdi 0604060601/27

kætʃirmæ “kopya; yer değıstirme”

k. 0602060104/50

kætʃci “göçük”

k. 0601020301/11, 0601020301/145, 0601020301/26, 0601020301/27,
0601020301/28, 0601020301/33, 0601020301/43, 0601020302/2, 0601020302/27,
0601020302/42, 0601020302/8, 0601020303/11, 0601020303/12, 0601020303/13,
0601020303/4, 0601020303/44, 0601020303/5, 0601020303/59, 0601020303/75,
0601020304/1, 0601020304/13, 0601020304/24, 0601020304/3, 0601020304/6,
0601020306/15, 0601020306/18

k.+ dæn 0601020303/4, 0601020304/7

k.+ ni 0601020302/31

kætʃciʃpætʃci “göçük möçük”

k. 0601020302/2

kætʃmæntʃi “göçebe”

k. 0601140102/2, 0601140102/3

kæjart “Kögart, yer adı”

k. 0508080502/11, 0508080502/12

k.+ tæ 0508080501/26, 0508080501/28, 0508080502/6, 0508080502/7

k.+ ti 0508080501/28

kæx “mavi”

k. 0602060103/30, 0601060201/281, 0601060201/300

kæxmæc “masmavi”

c. 0601060201/281

kæxmæcšrōmōtʃæ “masmavi mendil”

c.+ nī 0601060201/281

kæxštajav “ağaç dalından yapılmış değnek, baston”

c.+ dī 0601060201/281

kæxræj “göğüs”

c.+ ini 0602060111/366

c.+ idæ 0602060110/187

kæcar - “morarmak”

c.- iʃti 0601140103/78

kæl “göl”

k. 0601020301/85

k.+ lic 0602060111/115

kæm - “gömmek”

k.- ip 0601020701/46, 0602060110/125, 0602060110/184

k.- dīmmi 0601020701/45

kæm “alışmak”

c.+ midī 0601140102/117

kæn - “alışmak”

c.- ædī 0601020301/175, 0601020301/176

c.- æt 0601020301/177

c.- ip 0601020301/174, 0601020301/183

c.- iʃ 0601020301/185

c.- iʃæsæn 0601020301/184

kæp “çok”

k. 0508080301/8, 0508080501/40, 0601060201/160, 0601060201/255,
0601060201/54, 0601060201/86, 0601140101/11, 0601140101/134, 0601140101/135,
0601140101/16, 0601140101/170, 0601140101/172, 0601140101/77, 0601140102/50,
0601140103/87, 0601140501/3, 0601140501/34, 0601140501/38, 0601140501/39,
0601140501/48, 0601140502/3, 0601140502/63, 0602060101/6, 0602060101/7,
0602060102/15, 0602060104/4, 0602060104/41, 0602060104/9, 0602060105/7,
0602060109/81, 0602060111/1, 0602060111/147, 0602060111/192, 0602060111/48,
0602060111/49, 0602060111/8, 0604060601/34, 0508080101/26
k.+ i 0604060601/3, 0601020301/188, 0601140101/151, 0602060109/69
k.+ ini 0508080101/2
k.+ iræ:q 0601140501/55, 0601140102/71, 0601140102/76
k.+ iræƿfajtærdi 0601140102/87
k.+ iræq 0601140102/112
k.+ ifjæm 0604060601/39
k.+ lijdæn 0601140502/28
k.+ fæ:m 0602060112/27
k.+ fæca:n 0601060201/6
k.+ fæla 0601020701/58
k.+ fæm 0601060201/263, 0602060104/80
k.+ fidi 0602060112/26, 0601060201/159
k.+ fpæs 0602060111/48

kæpæj – “çoğalmak”

k.- ædi 0604060601/93
k.- ip 0508080301/17
k.- di 0601020302/16

k.- tīp 0601140101/113

k.- tīrdi 0602060110/136

kæpintjæ “çoğunlukla”

k. 0601020305/52, 0601140501/54, 0602060108/22

kæpiri:c “köprü. Bueadaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

c. 0601060201/182

kæptjili “çoğunluk”

k. 0601060201/11

k.+ i 0601020305/66, 0602060112/4

k.+ f**bə**lup 0508110101/28

kæptjilic “çoğunluk”

k. 0602060104/42, 0604060601/75

kær - “görmek”

k.- ædi 0601060201/81, 0602060104/81, 0602060111/273,

k.- ædijan 0601060201/28

k.- æmæn 0602060104/81, 0602060111/296

k.- æmiz 0602060101/31

k.- ærfidi 0508080501/77

k.- ærca:n 0601060201/341

k.- ærdim 0601140102/76

k.- ærfidim 0602060110/106, 0602060111/172, 0602060111/52

k.- ip 0508110101/49, 0508110101/64, 0601020301/140, 0601020303/47,

0602060101/71, 0602060110/7, 0602060110/10

k.- ippæn 0601020301/106

k.- ijp 0602060109/32

k.- ijp 0602060111/320

k.- ip 0601020701/4

k.- t̃i 0602060101/13

k.- dim 0508080502/1, 0508080502/13, 0602060109/75,

k.- dic 0508080301/23

k.- dijmi 0602060111/360, 0508080502/17, 0602060111/23

k.- jallarimiz 0508080501/37

k.- jallarip 0508080501/29

k.- jammiz 0601140101/15

k.- jan 0602060110/108, 0602060110/84, 0601140101/66,

k.- jani 0601020304/64

k.- janim 0601020701/74, 0602060110/102, 0601140101/68

k.- janimdæ 0602060101/17

k.- janip 0602060110/99

k.- janiz 0602060110/101

k.- janizdi 0602060110/101

k.- janfæcan 0508110101/50

k.- mædi 0602060101/32

k.- mædim 0602060101/32, 0601020301/22, 0601020301/23

k.- mædiʃam 0602060101/23

k.- mæjaniʃa 0601020301/104

k.- mæsit 0602060110/159

k.- mæj 0601020303/32, 0508080101/47

k.- mæjinu 0601020701/75

k.- sin 0602060111/288

kærin – “görünmek”

k.- iḅ 0602060107/15

k.- ipti 0601060201/185

kærif - “görüşmek”

k.- æmiz 0602060111/343

kærsæt – “göstermek”

k.- æmæn 0602060103/26

k.- ærcan 0601140103/101

k.- mæ 0601060201/300

k.- ti 0602060103/29

kæssal “Közsäl, gözün piri”

k. 0601140502/75

kæssalşnta “Közsäl ata”

k.+ ni 0601140502/75

kætær - “kaldırmak”

k.- ærfidi 0602060110/148, 0602060110/153

k.- iþfjyríp 0602060107/20

k.- iþbörif 0601020701/91

k.- ip 0601020301/77, 0601020701/98, 0601140102/109, 0602060104/43,

0602060110/118, 0602060109/65, 0601020301/116, 0601140101/138

k.- iþn 0601020701/6

k.- di 0602060112/21, 0602060112/22

k.- diim 0602060112/27

k.- mæ 0601140102/112

k.- jandæ 0602060110/152

k.- vþlup 0602060110/116

k.- jæpti 0602060112/23

kætæril – “kalkmak, gündeme gelmek, kaldırılmak”

k.- ip 0601140502/28, 0602060104/42

k.- iladi 0508080501/78

k.- ilarfiği 0602060110/152

kæjnæj “elbise”

k.+ di 0602060101/13, 0602060101/14, 0601060201/300

kæjnæx : <kæjnac “gömlək, elbise”

k.+ tşæn 0602060101/63

kæjnæc “gömlək, elbise”

k. 0601060201/287

kæz “göz”

k.+ i 0601140501/10, 0601140502/3, 0602060110/159, 0601140103/88

k.+ idæ 0601060201/186

k.+ idæn 0602060111/365

k.+ ija 0601140502/102

k.+ imdæ 0601020301/14

k.+ imdæn 0601020301/36, 0601020301/37, 0601060201/185

k.+ imdi 0601060201/185

k.+ imfæm 0601020303/32

k.+ ip 0601020301/140

k.+ dæn 0508080301/25

k.+ di 0601140502/4, 0601140502/75

k.+ larım 0601020302/86, 0601140102/76

kæz “göz”

k. 0508080101/11, 0508080101/4, 0601060201/140, 0601060201/18,

0601060201/303, 0601140103/4, 0601140501/10, 0601140501/2, 0601140501/20

kæzimdænşæt – “bir kişinin bir başka kişiyə veya bir mekana olan özlemını ifade eden

deyimdir. Türkiye Türkçesindeki *burnunda tütmek* gibi”

k.- ædi 0601020301/36

kæzla – “gözde tutmak, gözlemek”

k.- jandi 0601140502/102

kæzşjor - “doğum yapmak”

k.- jammæn

kuxnjæ “mutfak”

k. 0601020304/47

k.+ dæjdijcan. 0601020302/76

k.+ ni 0601020302/77

kurs “kurs; sınıf”

k.+ lɑrja 0602060111/109

k.+ tæ 0602060104/18

k.+ tæn 0602060104/18

ky: “kaymağı pişiren alet”

k.+ ja 0601060201/219, 0601060201/220

kytʃ “güç”

k. 0601060201/97

k.+ i 0602060111/106

kytʃætæjlaq “Küçataylak, yemek adı”

c. 0601060201/192, 0601060201/89, 0601060201/94, 0601060201/95

kyl “kül”

k.+ ja 0601060201/194

kyl - “gülmek”

k- adi 0601060201/341

k.- i:p 0508080501/73

k.- ip 0602060110/155, 0602060110/126, 0602060111/92

k.- ifærfidi 0602060110/154

k.- ifbörp 0602060110/125

k.- mejdí 0601020701/110

k.- vörðí 0602060111/91

kyla “Kúla, yer adı”

k.+ dæn 0602060110/61

k.+ lifídi 0602060110/178

kyllic “günlük”

k. 0601020301/114

kyn “gün”

k. 0601020303/49, 0601020304/48, 0601020304/7, 0601020306/36, 0601020701/92,

0601060201/305, 0601140102/109, 0601140103/77, 0601140502/27,

0602060101/114, 0602060101/98,

k.+ i 0508080101/29, 0508080502/19, 0508080502/21, 0601020302/42,

0601020303/7, 0601020304/13, 0601140101/27, 0601140101/48, 0601140103/99,

0602060101/106, 0602060101/108, 0602060101/110, 0602060101/116,

0602060101/56, 0602060101/57, 0602060101/84, 0602060101/85, 0602060101/91,

0602060101/98, 0602060103/3, 0602060103/4, 0602060104/38, 0602060104/72,

0602060110/174, 0602060110/182, 0602060110/69, 0602060111/237, 0601020301/4,

0601020303/59, 0602060111/125, 0602060111/224

k.+ ija 0601140101/27

k.+ ip 0601060201/309

k.+ dæ 0601060201/87, 0601140502/27, 0602060111/32, 0604060601/130

k.+ dæn 0601020303/53, 0601020701/87, 0601140103/77, 0602060109/71

kyndizi “güzdüz”

k.+ i 0601020301/36

kyɲɲaj “güneşe bakan taraf, güneş tarafı”

c. 0508080502/5

c.+ tʃi 0508080501/24

kyræf - “mücadele etmek”

c.- can 0602060111/339

kyɲliɟ “güçlü”

k. 0508080501/56, 0508080501/58, 0508080502/27, 0601140102/102,

0601140102/89

k.+ facan 0508080101/61

k.+ fberiljan 0602060111/101

k.+ fbɔjan 0602060111/96, 0602060111/99, 0602060111/244

k.+ fbɔlarfidi 0602060111/230

kyt - “beklemek”

k.- i:bɔtirip 0602060101/88

k.- vɔɭup 0604060601/77

k.- vɔldic 0604060601/81

kyj - “yanmak, kederlenmek”

k.- i:vfaɭa 0601060201/307, 0601060201/308

k.- iɓfjyrip 0601060201/135

k.- ip 0601060201/307, 0602060110/191

kyjit “keder, tasa, yas”

c.+ ija 0602060109/72

c.+ tæɲ 0602060109/71, 0602060110/67

kyjov “damat”

k. 0601020303/57, 0601140103/100, 0602060107/28

k.+ i 0601020302/51

k.+ im 0601060201/126, 0601140102/55

k.+ ini 0601140501/65

k.+ ja 0601140103/102, 0602060109/25

kyjovnacar “damat ve arkadaşları”

k. 0602060110/116

kyjovşbota “damat”

k. 0601020303/57

kyjdir - “yakmak”

k.- ær 0601060201/312

k.- ip 0601140103/47

kyz “güz, sonbahar”

c.+ də 0508080101/31, 0601020304/49

kyz “güz, sonbahar”

k. 0601060201/252

kyzæt – “gözetmek, uğurlamak”

k.- ti 0602060101/112

cal “Kel, boy adı; kel”

c. 0508080301/6

calaxtjæ “Kalahça, boy adı”

c. 0601140102/49

c.+ lar 0602060104/8

c.+ sidæn 0602060109/62

calatj “lastik ayakkabı”

c.+ i 0601020302/59

calaj “lastik ayakkabı”

c.+ ti 0601020302/67

calla “kelle”

c.+ sidɛc 0602060103/31

c.+ sini 0602060103/31

callar “Keller, boy adı”

c. 0508080101/4, 0508080301/3, 0508080301/5, 0508080301/7, 0601140501/2,
0601140501/20, 0604060601/10, 0508080301/25

c.+ dæn 0508080301/4

c.+ dænʃidi 0508080101/12

c.+ di 0508080101/5, 0508080101/6

cam “az”

c. 0508080101/18, 0601020302/26, 0601140103/67, 0601140103/68, 0602060105/10

c.+ iræ:ɾ 0601140101/132

c.+ dæ 0601020304/16, 0601020304/18

c.+ fidi 0602060105/6

cambaxul “fakir”

c.+ ja 0601140103/17

campir “ihtiyar kadın”

c. 0601020701/83, 0601020701/85, 0601140101/115, 0602060108/16,
0602060109/69, 0602060110/145

c.+ im 0508080101/15, 0601140101/116, 0604060601/45

c.+ imdi 0601140101/114

c.+ imfæm 0508080101/12

c.+ tʃi 0601140103/24

c.+ di 0601140103/22

c.+ jæ 0601140103/35

c.+ lar 0601060201/191, 0601140103/73, 0601140103/86

campirævæt “Kampir - Abad, yer adı”

c. 0601140102/35

c.+ ti 0601140102/36

can “imiş”

c. 0601140102/111

capæ “baraka”

c.+ dæ 0602060101/106

c.+ ja 0602060101/105

capcaz “Kafkaz, coğrafi bölge”

c.+ dæn 0601140502/45

carimɣuun “Kerim Ahun, erkek ismi”

c. 0508110101/44

carimɣuɣɣ “Kerim Ahun, erkek ismi”

c.+ ja 0508110101/52

carnæj “zurna”

c. 0602060105/10, 0604060601/77

cartiɣca “patates”

k. 0601020302/34, 0601020303/75, 0604060601/17, 0601060201/84

casæl “hasta”

c. 0602060107/16, 0602060110/171, 0602060110/172

c.+ i 0601020701/44

c.+ dæn 0602060107/13

casip “meslek”

c. 0602060111/191, 0602060111/192

c.+ im 0604060601/18

c.+ imdi 0601140101/60

c.+ ijni 0602060111/320

casiptæf “meslektas”

c. 0602060111/218

cassir “kasyer, kasadar, veznedar”

c. 0601140102/20

caftæ “nakış”

c. 0601140102/71

ce - “gelmek”

c.- jallar 0601140501/25

c.- jammæn 0601060201/82, 0601140101/111, 0602060105/4, 0601020701/34,

0602060109/26, 0602060111/148, 0602060111/159, 0602060111/197,

0604060601/78, 0604060601/88

c.- jan 0508080101/16, 0508080101/17, 0508110101/19, 0508110101/20,

0508110101/46, 0508110101/47, 0508110101/54, 0508110101/55, 0508110101/58,

0601020303/47, 0601020305/36, 0601020305/37, 0601020305/89, 0601060201/13,

0601060201/4, 0601060201/9, 0601140101/144, 0601140101/94, 0602060101/17,

0602060103/15, 0602060104/48, 0604060601/68, 0604060601/7, 0602060112/10,

0601140501/69, 0601140502/72, 0602060109/49, 0602060109/51, 0602060110/117,

0602060111/198, 0604060601/76, 0601020301/155

c.- ja:n 0602060110/29

c.- janim 0508080301/23

c.- janimdæ 0601020302/14, 0602060109/9, 0602060111/184, 0602060111/188

c.- janimdæn 0602060103/5, 0601020701/39

c.- janinjæm 0601140502/5

c.- janizdi 0508110101/97

c.- jandæ 0601060201/185, 0601140103/97, 0602060105/6, 0602060107/27,
0601020302/19, 0601020301/106, 0601020301/140, 0601020304/44,
0601060201/222, 0601060201/278, 0601140502/27, 0602060109/52, 0602060110/15,
0602060110/64, 0602060110/67, 0602060110/96, 0602060111/19, 0604060601/78,
0604060601/79

c.- jandæn 0508110101/88, 0508110101/90, 0601020303/31, 0601060201/329,
0601140102/20, 0602060101/72, 0602060104/30, 0602060104/50, 0602060107/11,
0601020301/33, 0601020301/93, 0601020302/19

c.- janfæcan 0601140102/10, 0602060102/16, 0602060110/14, 0602060110/27,
0602060110/95, 0602060110/97

c.- janci 0601060201/234

c.- jitfæ 0601060201/336, 0601140102/12

c.- jila 0602060110/124

c.- mæ 0604060601/125

c.- mædi 0601020304/17

c.- mæsæc 0601020301/109

c.- mæstæn 0602060104/49

c.- mæjan 0508110101/59

c.- mænfa 0602060101/83

c.- mæpti 0602060101/58

c.- mæsæ 0602060101/108

c.- mæj 0601060201/192, 0602060101/91

c.- mæjdi 0602060110/108, 0601020301/18, 0601020301/48

c.- mijsæn 0602060110/96

c.- (i) p 0601020302/93, 0601020305/70, 0602060101/82, 0602060110/61,
0602060101/72, 0602060105/12, 0601020302/95, 0601020701/83, 0601140501/31

c.- (i) pt̃ 0602060101/57, 0601060201/233

c.- (i) p̃f̃q̃p̃t̃up̃ 0602060101/105

c.- sæ 0601020701/123, 0601060201/199, 0601060201/217, 0602060101/15,
0601140502/54, 0601020701/98, 0602060103/26, 0602060109/70

c.- sæc 0601020304/26, 0602060111/119

c.- sæm 0602060101/114, 0602060101/34, 0601020303/14

c.- sæp̃ 0602060112/3, 0601020303/12

c.- sin 0601140103/61

c.- sæf̃j̃æm 0601060201/106

ce:t - “gitmek. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

c.- t̃i 0601060201/322

cet̃f̃ - “geçmek, vaz geçmek, feragat etmek”

c.- ip̃ 0601060201/9

cet̃f̃ - “akşam, geç”

c. 0508091602/5

cet̃f̃æ - “dün”

c. 0508080502/1, 0508080502/21, 0601140101/131

cet̃f̃æsi - “gece”

c.+ 0601020701/113, 0601020701/93, 0601140102/15

c.+ dæ 0601140102/22

cet̃f̃ci - “geceleyin, geç yetişen”

c.+ 0602060109/56, 0601020301/36

cet̃f̃q̃urun - “akşam üstü, akşam”

c. 0602060101/104

cejin - “sonra”

c. 0601060201/216, 0601060201/221, 0601060201/301, 0601140102/105,

0601140102/85, 0601140102/93, 0601140103/62, 0602060111/86, 0508110101/24,
0508110101/63, 0508110101/88, 0601020301/12, 0601020301/186, 0601020302/16,
0601020701/39, 0601020701/41, 0601060201/329, 0601060201/8, 0601140102/114,
0601140102/18, 0601140102/19, 0601140102/20, 0601140102/21, 0601140102/29,
0601140102/30, 0601140102/34, 0601140102/40, 0601140102/49, 0601140102/85,
0601140102/91, 0601140102/92, 0601140102/93, 0601140102/105, 0601140103/59,
0601140502/45, 0601140502/75, 0601140103/62, 0601140103/109, 0602060101/113,
0602060101/13, 0602060101/14, 0602060101/55, 0602060104/26, 0602060104/35,
0602060104/48, 0602060107/16, 0602060110/11, 0602060110/117, 0602060111/161,
0602060111/275, 0602060111/7, 0602060111/86, 0604060601/67

c.+fæm 0602060110/60

ceji:n “sonra. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

c. 0601020301/36, 0602060110/126

cex “garaz, kin”

c. 0602060110/123

ceciliɣ “keklik”

c. 0508080101/29

cel - “gelmek”

c.- a 0602060101/84, 0602060111/7

c.- adi 0508080301/25, 0601020305/33, 0601020701/106, 0601140102/94,

0601140103/45, 0602060104/36, 0602060111/276

c.- falmijsæn 0601020301/169

c.- amæn 0601020306/50, 0601060201/151, 0604060601/38

c.- ami 0602060111/260

c.- amiɣ 0601140102/78, 0602060112/3, 0601020305/42

c.- arit 0601060201/110

c.- ardi 0601140103/33

c.- ardic 0602060109/56

c.- asæn 0601020701/90

c.- arfæcan 0601140502/27, 0601140502/29, 0601140502/30

c.- arfiði 0601060201/195, 0601060201/215, 0601060201/289, 0601060201/292,
0601140502/54, 0602060105/11, 0602060107/26, 0602060109/33, 0602060110/131,
0602060110/85, 0602060110/86, 0602060111/113, 0602060111/116,
0602060111/169

c.- arfidic 0508080101/31, 0602060109/40

c.- arficiñ 0601060201/329

c.- aj 0601020301/54, 0601060201/323

c.- ibfæm 0601020701/56, 0602060110/161

c.- ibfjyriþ 0601020306/25, 0602060101/108

c.- ip 0508080101/54, 0508110101/10, 0508110101/30, 0508110101/36,
0508110101/37, 0508110101/62, 0601020301/153, 0601020301/177, 0601020301/4,
0601020302/33, 0601020302/98, 0601020303/48, 0601020303/77, 0601020303/8,
0601020304/3, 0601020304/9, 0601020305/87, 0601020306/42, 0601020701/39,
0601060201/268, 0601060201/293, 0601060201/314, 0601060201/316,
0601060201/67, 0601140101/10, 0601140101/114, 0601140101/145, 0601140101/22,
0601140102/40, 0601140102/91, 0601140502/70, 0601140502/71, 0602060101/42,
0602060101/85, 0602060101/92, 0602060104/24, 0602060110/118, 0602060110/68,
0602060111/54, 0604060601/107, 0604060601/115, 0604060601/7, 0604060601/9,
0601020301/105, 0508080101/43, 0602060103/29, 0508080101/44, 0601020304/13

c.- iſtjæ 0602060104/77

c.- iſmiz 0601020301/108

c.- iſip 0601060201/5

c.- iƿo:rdi 0602060101/68

c.- o:r 0601020303/12, 0601020303/13

c.- o:rædi 0601060201/310

c.- o:rðim 0602060101/54

c.- o:rjanini 0602060101/86

c.- iƿæðimi 0601020303/66

c.- iƿcan 0602060101/109

c.- u:di 0601020303/26, 0508080101/52, 0601020304/64, 0601020701/84,
0602060111/255, 0601020303/25, 0601020304/14

c.- u:dic 0602060101/31

c.- di 0508080101/47, 0508080101/66, 0508080101/68, 0508110101/40,
0601020303/55, 0601140101/103, 0601140501/40, 0601140502/6, 0602060101/108,
0602060101/110, 0602060101/67, 0602060107/10, 0602060111/232,
0602060111/262, 0602060111/268, 0602060111/231, 0601060201/252

c.- ðim 0508080502/1, 0508080502/33, 0508080502/35, 0602060101/96,
0602060103/4, 0602060109/11, 0602060111/173

c.- ðimi 0601060201/329

c.- dic 0601060201/330

c.- ðiz 0602060101/75

c.- mæsæpiz 0601020701/11

c.- jæppiz 0601140102/79

c.- jæpti 0601020302/71, 0601060201/328, 0602060101/71

c.- jæptijcan 0601020302/70

c.- jætcaninifjæm 0601020301/22

c.- jætcanðæ 0601060201/292, 0602060111/366

c.- jætcanfæcan 0508080101/58

c.- jætsæ 0602060110/5

c.- jætsæm 0601020303/11

c.- falmijsæn 0601020301/169

celil “gelin”

c.+ lar 0601140102/105, 0508080101/33

celin “gelin”

c. 0601020301/48, 0601020302/11, 0601020302/14, 0601020303/71, 0601020701/34,
0601140101/105, 0601140103/102, 0601140103/97, 0601140501/25, 0602060101/16,
0602060105/4, 0602060107/25, 0602060109/26, 0602060109/32, 0602060110/16,
0602060110/160, 0602060110/161, 0602060110/6

c.+ im 0601020301/186, 0601020301/47, 0601020301/49, 0601020301/51,
0601020301/68, 0601140103/56

c.+ imdi 0601020301/11

c.+ imfæm 0601020301/46

c.+ di 0508080101/16, 0601020302/51, 0602060105/11, 0602060105/12,
0602060107/25, 0602060110/13, 0602060110/14, 0602060110/8

c.+ fidi 0601020301/47

c.+ fidic 0602060109/52

celif - “anlaşmak”

c.- ip 0604060601/27, 0604060601/31

celip : <celin “gelin”

c.+ ja 0602060110/7

cemał “Kemal, erkek ismi”

c. 0604060601/68, 0604060601/74, 0604060601/77, 0604060601/79, 0604060601/80

cemæ “gemi”

c.+ ja 0601140103/88

ceñðʒæ “ailenin en küçük çocuğu”

c. 0601020301/102, 0601020304/59, 0601020701/67, 0601140101/49,

0601140101/50, 0601140101/59

c.+ si 0602060110/36

c.+ sijdım 0601020701/32

ceñðætɔj “ailenin en küçüğünü şımartma, sevmek şekli”

c.+ im 0601140103/33

c.+ imdi fɔjæm 0601140103/10

ceɲ “geniş”

c.+ ıræ:q 0602060111/125

ceɲæs “Keleş, yer adı; konsey, kurul”

c. 0508130101/7

ceɲir “geniş, mebzul”

c. 0601140502/52

ceɲæj “gerek”

c. 0601140101/136, 0602060108/25, 0604060601/37, 0601020701/91, 0601140101/6

c.+ i 0601020301/115

c.+ i fɔjæm 0601020301/113

c.+ facan 0601140502/7, 0601140102/111, 0601020301/112, 0602060111/205

c.+ fbeɟandæ 0601020301/32

c.+ fmæs 0601020701/102, 0601020301/148

c.+ fiði 0602060109/57, 0602060111/234

c.+ fdæ 0601020301/108, 0602060111/124, 0602060111/309, 0602060111/318,

0602060111/325, 0604060601/94

ceɲæc “gerek”

c. 0601020301/180, 0601020305/45, 0601020305/48, 0601020305/50,

0601020305/77, 0601060201/98, 0601140101/137, 0601140101/161, 0601140102/84,
0602060111/121, 0602060111/125, 0602060111/17, 0602060111/27,
0602060111/286, 0602060111/287, 0602060111/299, 0602060111/315,
0602060111/319, 0602060111/320, 0602060111/379, 0602060111/381,
0602060112/25, 0602060112/5, 0604060601/92, 0601020301/147, 0601020304/3,
0601020305/93

ceræjliġ “lüzümlü, zarurî”

c. 0601140102/69

ceręje “keçe evin duvarını teşkil eden ağaç kafes”

c. 0602060111/22

ces - “kesmek”

c.- ædi 0601060201/102

c.- ip 0601060201/101, 0601060201/103, 0601060201/106, 0601060201/240,
0601060201/271, 0601060201/278, 0601060201/99, 0602060111/223

c.- can 0601060201/105

c.- vşbıup 0601060201/92, 0601060201/93

cesil - “kesilmek”

c.- ip 0602060107/7

cesipteş “meslektaş”

c. 0602060111/335

cessæĵ “kesek”

c.+ di 0601140103/69

cet - “gitmek”

c.- æ 0602060103/9

c.- ædi 0508110101/36, 0601020302/18, 0601020701/106, 0601020701/87,
0601140103/44, 0602060103/10, 0602060111/308, 0604060601/127,

0604060601/129, 0602060111/44

c.- ædiju 0602060111/79, 0604060601/127, 0604060601/91

c.- æmæn 0601020303/47

c.- æmiz 0601020303/8, 0601140103/54, 0601020303/65

c.- æricimmæn 0602060110/8

c.- ærcan 0601140102/9

c.- ærfæcan 0601060201/8, 0601140502/28

c.- ærfidi 0601020301/125, 0601020301/73, 0602060111/349, 0601020301/53,
0602060101/85

c.- ærfidi 0601020301/123

c.- ærfidic 0508080101/44, 0601020302/32, 0601020304/51

c.- æt 0508080101/55

c.- æj 0601020304/54

c.- æjlic 0601020303/68

c.- ip 0508080101/70, 0508080101/71, 0508080501/19, 0601020301/134,
0601020301/98, 0601020701/53, 0601060201/8, 0601140102/10, 0602060102/17,
0602060109/45, 0602060109/80, 0602060110/169, 0602060110/172,
0602060111/283

c.- ippæn 0601020302/84, 0602060111/176

c.- ipti 0508110101/36, 0508110101/37, 0601020303/13, 0601020303/18,
0602060101/56, 0602060110/10

c.- iptijcan 0601020303/65

c.- iþ 0601020301/181

c.- iþi 0602060108/15

c.- iþin 0601020301/178

c.- iþcan 0508130101/8

c.- o:ra:can 0601020301/32

c.- o:rasæn/fæcan 0601020301/31

c.- o:rip 0602060110/126

c.- o:riƿ 0601140101/161

c.- o:rði 0601020303/56

c.- o:ræði 0601020301/183, 0604060601/130

c.- o:rærfidic 0602060109/41, 0602060109/43

c.- o:rjan 0601140103/28

c.- u:dim 0601020304/48, 0602060101/30, 0601020301/155, 0601020302/62

c.- ca:n 0508110101/68

c.- callar 0601060201/298

c.- cammæn 0601020301/89, 0602060110/90

c.- cammiz 0601020303/5, 0602060104/11

c.- can 0508080101/64, 0508080101/65, 0508080501/57, 0508110101/42,
0508110101/44, 0601020304/4, 0601060201/116, 0601060201/28, 0601060201/308,
0601060201/40, 0601060201/44, 0601140101/115, 0601140502/43, 0601140502/71,
0602060101/116, 0602060102/28, 0602060102/5, 0602060102/6, 0602060102/7,
0602060104/10, 0602060104/41, 0602060104/70, 0602060104/80, 0602060107/22,
0602060107/35, 0602060107/9, 0602060110/120, 0602060110/40, 0602060110/41,
0602060110/47, 0602060110/90, 0604060601/49, 0602060104/15, 0601140102/37

c.- candæ 0602060101/5, 0602060102/18, 0602060104/11

c.- candæn 0508110101/37, 0601140501/51, 0601140502/38, 0602060101/90,
0602060111/368, 0602060111/369

c.- candi 0601020301/42, 0601020301/99

c.- canfæcan 0508080501/10, 0508080501/14, 0508080501/19, 0508110101/52,
0601060201/188, 0602060101/106, 0602060101/2, 0602060110/191, 0602060102/17

c.- canfæcanu 0508110101/51

c.- cila 0601020303/5

c.- cizvörjanfæcan 0602060110/96

c.- mæslie 0602060111/125

c.- mæ 0602060111/227

c.- mæjan 0601020301/76, 0601020301/77

c.- mæjanindæn 0601020301/116

c.- mæstæn 0601020303/49

c.- mæsti 0602060111/284

c.- mæj 0601060201/318

c.- mæjtí 0601020303/49

c.- mæjdi 0604060601/112

c.- mijmæn 0601020301/152, 0601020301/177

c.- mijmizmi 0601020303/75

c.- sæ 0601020701/106

c.- sæm 0601060201/158

c.- sæn 0601020301/182

c.- sæjlar 0601060201/81

c.- ti 0508080101/46, 0508080101/47, 0508080501/72, 0508080502/9,
0601020301/105, 0601020302/101, 0601020302/49, 0601020302/53, 0601020302/54,
0601020302/68, 0601020302/77, 0601020302/82, 0601020302/83, 0601020303/11,
0601020303/22, 0601020303/27, 0601020303/31, 0601020303/50, 0601020304/19,
0601020306/27, 0601020701/117, 0601020701/48, 0601060201/131,
0601060201/132, 0601060201/135, 0601060201/22, 0601060201/29, 0601060201/39,
0601060201/42, 0601140101/74, 0601140101/75, 0601140102/60, 0601140102/62,
0601140502/23, 0602060101/44, 0602060101/88, 0602060104/38, 0602060107/13,

0602060107/16, 0602060107/32, 0602060110/44, 0604060601/89, 0601020301/61,
0601020304/37

c.- ti: 0602060110/67

c.- tim 0601020302/59, 0601020304/10, 0601020304/12, 0601060201/329,
0601060201/335, 0602060101/55, 0602060103/3

c.- tic 0602060101/89

c.- tiju 0508080501/50

c.- jæppæn 0601020302/66, 0601020302/78

c.- jæppiz 0508110101/36

c.- jæpslar 0508110101/35

c.- jæpti 0601020304/19, 0601060201/225, 0601060201/97, 0602060109/66,
0602060109/68

c.- jætip 0508080501/14, 0601020301/53, 0602060101/45

c.- jætcammið 0602060110/182

c.- jætcan 0602060110/175

c.- jætcanimdæ 0602060101/70

c.- jætcanðæ 0602060101/103

c.- jætcanfæcan 0508110101/32

c.- jætsæ 0508110101/28, 0602060101/9, 0602060110/174

c.- jætsæm 0508080101/58, 0601020302/60, 0601020302/67

c.- vörjammæn 0601020306/43

c.- vörjan 0601140103/12

cetmæn “çapa”

c. 0508080101/36, 0508130101/7, 0602060104/25, 0602060104/26

cejin “sonra”

c. 0508080101/63, 0508080101/77, 0508080502/15, 0508080502/19, 0508080502/21,

0508080502/32, 0508091601/2, 0508110101/31, 0508110101/37, 0508110101/60,
0508110101/63, 0508110101/74, 0508110101/90, 0508110101/94, 0508110101/96,
0601020301/4, 0601020301/28, 0601020301/31, 0601020301/33, 0601020301/89,
0601020301/93, 0601020301/116, 0601020301/130, 0601020301/139,
0601020301/158, 0601020301/164, 0601020301/169, 0601020302/19,
0601020302/30, 0601020302/48, 0601020302/61, 0601020302/87, 0601020302/90,
0601020302/91, 0601020303/53, 0601020303/66, 0601020303/8, 0601020304/18,
0601020304/19, 0601020304/23, 0601020304/29, 0601020304/3, 0601020306/26,
0601020306/3, , 0601020701/39, 0601020701/43, 0601020701/45, 0601020701/48,
0601020701/59, 0601020701/82, 0601020701/87, 0601020701/92, 0601020701/119,
0601060201/47, 0601060201/93, 0601060201/131, 0601060201/135, 601060201/202,
0601060201/241, 0601140101/7, 0601140101/9, 0601140101/19, 0601140101/20,
0601140101/22, 0601140101/58, 0601140101/83, 0601140101/86, 0601140101/114,
0601140101/131, 0601140101/132, 0601140101/152, 0601140102/4, 601140102/82,
0601140102/88, 0601140103/109, 0601140103/26, 0601140103/27, 0601140103/29,
0601140103/34, 0601140103/77, 0601140501/51, 0601140502/38, 0601140502/90,
0602060101/100, 0602060101/113, 0602060101/14, 0602060101/72,
0602060101/82, 0602060101/85, 0602060101/90, 0602060101/91, 0602060102/17,
0602060103/5, 0602060104/21, 0602060104/22, 0602060104/28, 0602060104/30,
0602060104/31, 0602060104/33, 0602060104/42, 0602060104/43, 0602060104/50,
0602060107/11, 0602060107/14, 0602060108/13, 0602060109/24, 0602060109/65,
0602060109/71, 0602060109/79, 0602060109/85, 0602060109/9, 0602060110/121,
0602060110/174, 0602060110/187, 0602060110/90, 0602060111/104,
0602060111/165, 0602060111/184, 0602060111/204, 0602060111/284,
0602060111/368, 0602060111/369, 0602060111/381, 0602060111/90,
0604060601/126, 0604060601/128, 0604060601/130, 0604060601/21,

0604060601/25, 0604060601/26, 0604060601/27, 0604060601/66, 0604060601/95,
0602060104/42, 0602060104/35, 0602060109/67, 0602060111/135, 0602060111/92
c.+ fæla 0601020306/43, 0601060201/307
c.+ fæm 0601020303/31, 0602060111/284

cejɪŋ “sonra”

c.+ jɪlari 0601060201/36

cɛ - “gelmek”

c. 0602060111/367, 0601140502/53, 0602060110/97, 0601020301/56

cila “kilo”

c.+ si 0604060601/99

cilɛpca “müşamba”

c. 0602060111/256

cir - “girmek”

c. 0508130101/1

c.- ædi 0602060111/78, 0602060111/43, 0604060601/126

c.- æmæ:n 0601060201/152

c.- æmæn 0602060111/203, 0602060111/204, 0602060111/212, 0604060601/113

c.- æmiʒ 0602060111/273, 0602060111/77, 0601020306/8

c.- æridiʒ 0601140102/44

c.- ærfidi 0602060111/196

c.- iŋ 0602060102/24

c.- ip 0601020301/5, 0601020301/52, 0601060201/199, 0601060201/200,

0601060201/296, 0602060101/44, 0602060103/10, 0602060103/9, 0602060109/28,

0602060110/10, 0602060111/300, 0602060111/364, 0602060111/85,

0604060601/112, 0601020301/5, 0602060111/233, 0601020302/84

c.- iʃi 0602060108/15

c.- iŕip 0602060101/108, 0602060101/109

c.- i/borði 0508080301/21

c.- ðim 0602060102/20, 0602060103/5, 0508080101/18, 0602060107/3

c.- jammæn 0602060109/6, 0602060109/7

c.- jan 0602060104/21

c.- janimdæ 0602060111/81

c.- jandæ 0601060201/40, 0601060201/42, 0602060111/295

c.- jandæn 0602060111/107, 0604060601/128

c.- jizip 0601140502/46

c.- jiziŕ 0602060111/121, 0602060111/124

c.- jizjan 0601140502/47

c.- mæði 0602060111/211

c.- mæjan 0602060111/97

c.- sæ 0602060110/6

c.- sæn 0601140502/101

cirŕ:riŕ “giriŕ”

c. + tæ 0601060201/65

cirjiz - “içeriye sokmak”

c.- ærfidi 0601060201/293

c.- mæj 0602060111/203

c.- mæjdi 0604060601/113

c.- mijmæn 0602060111/210

citŕij “küçük”

c. 0601140102/38

c.+ im 0601140103/33

c.+ ini 0601140103/33

c.+ di 0601060201/81

c.+ ini 0601140103/10

ciŧŧinæ “küçük”

c. 0508080501/14

c.+ sidæn 0602060111/8

c.+ jdi 0602060109/45

c.+ jdim 0602060110/112

c.+ jdic 0601020306/23c

c.+ liŧimizdæ 0602060109/2, 0604060601/49

c.+ sidejla 0602060110/189

ciŧŧcinæ “küçük”

c. 0601020301/186, 0601020304/25, 0601060201/46

c.+ ŧinæ 0601140101/31

c.+ liŧimizdæ 0601140101/84

c.+ mizdela 0601140102/84

c.+ si 0601060201/62

c.+ jdim 0602060110/112

c.+ liŧidæ 0601020303/75

c.+ jdic 0601140102/23

c.+ liŧimdæ 0602060111/167

ciŧŧcin “küçük”

c.+ fejcan 0602060101/8

cim “kim”

c. 0601020303/66, 0601060201/316, 0601140101/136, 0602060101/38,

0602060110/136, 0602060111/141, 0602060111/300, 0602060111/370,

0601020303/36, 0601020304/5, 0601140502/54

c.+ *isi* 0601020304/11

c.+ *dæ* 0601140502/46

c.+ *di* 0601020301/111

c.+ *ja* 0508080501/26, 0602060111/141

c.+ *fæm* 0601140103/86

cimbæl “Kimbel, erkek ismi”

c. 0602060109/66, 0602060109/68

cinnæ “nazar”

c. 0601140502/93, 0601140502/99

cinnætʃilic “nazar okuyan kişinin mesleği”

c. 0601140103/86

cifi “kişi”

c.+ 0508110101/46, 0508110101/47, 0508110101/48, 0508110101/56,

0601140101/128, 0601140102/5, 0602060110/122

c.+ *ni* 0601020301/112, 0601020301/113, 0601020301/80, 0601060201/301,

0602060110/25

c.+ *lardæn* 0508110101/46

c.+ *fjæm* 0508080502/9

cifi “kişi”

c.+ *jcan* 0601020305/94

citæp “kitap”

c. 0508080501/45, 0508080502/20, 0508080502/36, 0508080502/37,

0602060111/315

c.+ *idæ* 0508080501/54

c.+ *imizdi* 0602060109/43

c.+ *ini* 0508080501/62, 0508080502/19, 0508080502/42, 0601020305/89,

0602060103/29, 0508080502/21

c.+ lardæ 0508080501/41

c.+ lardæn 0602060108/22

c.+ larȝa 0602060111/124

c.+ lijini 0508080502/23

c.+ tæ 0508110101/93, 0602060111/375

c.+ ti 0508080501/51, 0601140502/3

c.+ fæcan 0508080502/25

cij - “giymek”

c.- æ 0601020302/80

c.- ærfdic 0601060201/287

c.- ærfdic 0601140502/40

c.- iþfjotamizu 0601020302/80

c.- ip 0601020302/67, 0602060101/13

c.- dirærfidic 0601140102/77

c.- dirip 0601060201/230, 0601060201/300

c.- dirȝan 0601060201/288

c.- jan 0601020302/59

c.- jandæn 0602060101/14

cijim “giyim”

c. 0601140502/39, 0602060107/23

cijij “geyik”

c. 0508080501/14

c.+ di 0508080501/14

cijic “geyik”

c. 0508080501/14

cijin - “giyinmek”

c.- vɒpti 0602060101/37

qa:da “âdet; itiyat; kaide; merasim, tören”

q. 0601140102/68, 0601140102/69

qa:daşsaht “örf âdet”

q.+ lari 0601140102/69

q.+ larini 0601140102/68

qatfæn “ne zaman”

q. 0601020301/140, 0601020302/27, 0601060201/278, 0601060201/329,

0602060109/15, 0602060111/240

qadimcidej “eskisi gibi, mutad olduğu gibi”

q. 0601140102/100

qadr “kadir, değer”

q.+ ija 0601020301/112, 0601020301/113

qaxfæ – “şiddetli ağrımak”

q.- p 0601020302/30

qat - “kalmak”

q.- up 0601020303/22

qataxtfæ “Kalahça, boy adı”

q.+ lardæn 0601020305/13

q.+ si 0602060112/2

qatun “başlık parası”

q. 0601020306/37, 0601020306/38, 0602060111/131, 0602060111/134,

0602060107/28

q.+ ija 0602060110/58

q.+ di 0601140501/58

qaltamæ “Katlama; mayalı hamurdan yapılan, yağda kızartılarak pişirilen bir yiyecek türü”

q. 0601060201/175

qatlan – “kat kat olmak”

q.- ædi 0601060201/175

qama - “hapsetmek

q.- bƒam 0508080301/18

q.- jan 0508130101/11, 0508110101/12

q.- vɔɾjan 0602060102/15

qamif “kamış”

q. 0601140501/50

q.+ ca 0601060201/167

qamtŕi “kırbaç”

q. 0601060201/150, 0601060201/334

qampa “hububat anbarı”

q. 0602060111/163, 0602060111/164

q.+ ni 0602060111/165

qan “karın”

q.+ nini 0601060201/87

q.+ ni 0601140501/15, 0601140502/103

q.+ nidæ 0602060110/143, 0601140102/28

q.+ nimdæjdi 0602060110/73

q.+ nij 0601140101/60

qanaqasija “nasıl, hangi yönde”

q. 0601020303/12

qani “nerede”

q. 0601020301/27

qantfæ “ne kadar; kaç”

q. 0508110101/75, 0602060110/11, 0602060111/215, 0602060112/21,

0604060601/30

q.+ dæn 0601020304/43

q.+ ja 0601060201/25

q.+ fjæm 0601020306/22, 0602060110/13

qantfæntfi “kaçıncı”

q. 0602060112/10

qandaqa “nasıl, ne gibi”

q. 0508080501/54, 0601140101/85, 0602060112/13

qandəj “nasıl”

q. 0602060109/13, 0601020701/88, 0601060201/140, 0601060201/309,

0602060101/72, 0602060110/8, 0602060111/378, 0601020305/22, 0602060104/63,

0602060101/67, 0508080501/22, 0508080501/34, 0601020303/75, 0601020305/36,

0601020305/49, 0602060101/16, 0602060104/1, 0602060111/361, 0602060111/376,

0602060111/73, 0602060111/97, 0602060112/34, 0601020301/20

q.+ slar 0602060110/117

qandəjdır “ne olduğu, kim olduğu belirsiz”

q.+ 0508110101/16, 0601020301/51, 0601020304/17, 0602060111/334,

0602060111/135, 0602060111/99

qar - “bakmak”

q.- o:rædi 0602060101/49

q.- o:ræfidim 0601020301/125

qaravaj “köknar”

q.+ di 0602060111/87, 0602060111/93

qarajli “ait olan”

q. 0602060111/63

qaræ - “bakmak”

q. 0508130101/2, 0601140102/112

q.- t̃i 0602060101/61

q.- dici 0604060601/61

q.- jan 0601140102/108, 0601140102/116

q.- jandæ 0601140501/6

q.- mæsfidi 0602060111/342

q.- mæj 0604060601/62

q.- mæjdi 0601020305/21

q.- j 0601020701/56, 0604060601/119

q.- p 0601020302/92, 0601020304/33, 0601140501/11, 0601140501/12,

0601140501/47, 0601140501/9, 0602060101/45, 0602060101/66, 0602060101/71,

0602060111/204, 0602060111/333, 0601020301/9, 0602060111/277, 0508110101/71

q.- r̃fidi 0601140502/59

q.- sæ 0602060101/105, 0508110101/79, 0508110101/82

q.- sæm 0601020303/36, 0601060201/147, 0601060201/326, 0602060101/63,

0604060601/25, 0601060201/328, 0602060101/100

q.- jæppæn 0601020302/97

qaræ: - “bakmak. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte.

q.- p 0601060201/327, 0602060101/88

qaræ - “bakmak”

q.- jmiz̃ 0601140103/46, 0601020306/4, 0601140103/59

q.- j 0601020302/64

q.- jt 0601020306/1

qaræ - “bakmak”

q.- jmæn 0601020303/26

qaræjandæ “göre”

q. 0508080502/11, 0602060111/132, 0602060111/144

qari - “ihtiyar”

q.- :p 0508110101/67

q.- jan 0601140103/86

q.- jandæ 0601020701/122

q.- p 0601060201/68

q.- sæmfæm 0601060201/66

qaritʃ “karış”

q. 0601020301/8, 0602060110/184

qarin “karın”

q. 0601060201/248

q.+ ini 0601060201/239

q.+ di 0601060201/249

qarindɔʃ “akraba”

q. 0602060101/83

q.+ tæm 0508080301/25

qarip “karın”

q.+ ja 0601060201/217, 0601060201/218, 0601060201/221, 0601060201/237,

0601060201/242

qarmæ - “tutmak”

q.- di 0601020303/34

q.- diɣ 0601140101/30

qarmæʃ - “tutuşmak”

q.- adi 0602060111/378

qasir “yansımali kelimedir; ağaç ya da ahşap gibi eşyalar kırıldığında çıkan ses”

q. 0601020304/19

qasiræt – “çıtır çıtır yapmak”

q.- ip 0602060110/184

qasirşqasir “yansımali kelimedir; çok miktarda ağaç ya da ahşap gibi eşyalar kırıldığında çıkan ses”

q. 0601020304/19

qat “kat”

q. 0601060201/175

q.+ cinæ 0601060201/175

qatwæ “yoğurt”

q.+ w 0601060201/212

q.+ wniŋi 0601060201/215

q.+ di 0601060201/243

qatwæşyjit – “yoğurt mayalamak”

q.- ip 0601140103/48

qatwæşsot - “yoğurt mayalamak”

q.- arfi di 0601060201/211

qatwq “yoğurt”

q. 0508080101/40

qatnæf - “katılmak”

q.- ip 0602060111/83

q.- ti 0604060601/83

qatifu:ŋi - “katılımcı”

q.- si 0602060111/152

qattir “sert”

q. 0602060111/155, 0602060111/346, 0604060601/53

q.+ fbelædi 0601140102/102

q.+ fbesin 0601140103/63

qattix “sert”

q.+ fcijî 0602060110/122

q.+ ftörtcandæ 0604060601/129

qattiq “sert”

q. 0602060111/154

qattiqşqat “sert, sert mizaçlı”

q.+ fuudi 0602060111/154

qavirka “kaburga”

q.+ m 0601060201/169

qavirkaşqajif - “üzüntü duymak, kaygılanmak”

q.- ædi 0601060201/169

qajæk “nere”

q.+ da 0601020302/85

q.+ dan 0601020302/93, 0508080502/16

q.+ dajini 0601060201/340

qajæqqa “nereye”

q. 0602060101/105, 0601020303/65

qajer “nere, neresi”

q. 0508110101/64

qajerdæ “nerede”

q. 0508110101/64

qajerdæn “nereden”

q.+ n 0601140101/78

qajettæ “nerede”

q. 0601140101/81, 0601020302/96, 0601020303/65

q.+ n 0602060101/67

qajir - “katlamak”

q.- jan 0602060111/21

qajif - “bükülmek”

q.- ædi 0601060201/169

qajtî “makas”

q. 0601060201/174

qajdan “nereden”

q. 0601060201/139

qajbaq “sulama imkanı olmayan bölgelerde, yağmur suyu ile yetişen bitkiler”

q. 0601020305/28

q.+ ɸ 0601020305/28, 0601020305/29

qajɸ “kaygı”

q. 0601060201/137

qajɸur - “kederlenmek, tasalanmak”

q.- iɸɸjɸrip 0601060201/135

qajmaɸ “kaymak”

q.+ ɸni 0601140103/47

q.+ dan 0601140102/70, 0602060111/24

q.+ di 0601060201/219, 0601140102/97, 0601060201/241

qɸjmaɸ “kaymak”

q. 0508080101/39

qajnaæ “kayın valide”

q. 0601020303/54, 0602060102/3

q.+ lari 0601140102/12

q.+ m 0601020303/21, 0601020303/45, 0601020303/51, 0601020303/76,
0601140101/70, 0601140103/64, 0601140103/66, 0601140502/33, 0602060101/109,
0602060101/28, 0602060101/31, 0602060109/81, 0602060110/144, 0602060110/147,
0602060110/165, 0602060110/61, 0602060110/68, 0602060110/69, 0601020303/16

q.+ mdi 0601140101/71, 0602060110/159

q.+ si 0601140103/99, 0602060110/50

qajnaβa “kayınbirader (büyük)”

q.+ m 0508080301/21

qajnaet – “kaynatmak”

q.- ædi 0601060201/244

q.- ip 0508080101/30, 0601060201/243, 0601060201/245

qajnaetæ “kayınbaba”

q. 0601020303/54

q.+ lardæn 0602060109/36

q.+ m 0601020303/16, 0601020303/21, 0601020303/45, 0601020303/51,
0601020303/75, 0601020303/76, 0601140101/70, 0601140502/32, 0602060109/63,
0602060110/122, 0602060110/128, 0602060110/131, 0602060110/134,
0602060110/138, 0602060110/147, 0602060110/148, 0602060110/158,
0602060110/93, 0602060110/94, 0602060110/96, 0602060110/59, 0602060101/20

q.+ mdi 0602060107/6, 0602060110/167, 0602060110/173

q.+ mja 0602060110/64, 0602060110/68

q.+ mfæm 0601140502/31, 0602060102/3

q.+ si 0601140103/99

qajnaɖʒæ “görümce (büyük)”

q.+ mdi 0601020302/89

qajni:ni “görümce (küçük)”

q.+ m 0601020303/21

q.+ mdi 0601020303/17

qajnisijil “görümce (küçük)”

q. 0601020303/55

qajnyca “kayınbirader (küçük)”

q.+ m 0601020303/21, 0601020303/45

q.+ mi 0601020303/24

qajraɤɤf “Kayragaç, yer adı”

q.+ tæjɤlardi 0602060101/113

q.+ tænfæm 0602060101/110

qajril – “müracaat etmek; eğilmek”

q.- dim 0602060103/12

q.- janimdæ 0601020301/154

q.- sæ 0601060201/165, 0601060201/166

qajsi “hangisi”

q. 0508080101/51, 0508080501/54, 0602060104/63, 0602060111/379, 0602060111/7

qajt - “dönmek”

q.- ædi 0602060104/29

q.- ip 0508080101/31, 0508110101/81, 0601020301/18, 0601020301/48,

0601020301/5, 0601140103/86, 0602060101/103, 0602060101/56, 0602060101/85,

0602060101/88, 0602060104/30, 0602060104/36, 0601020304/15

q.- iɤipti 0602060101/32

q.- can 0508110101/49

q.- mæjan 0602060102/21

q.- jætɤp 0602060110/120

qajtae “tekrar”

q. 0508110101/18, 0602060104/36

qajtaer - “tekrarlamak”

q.- ip 0508130101/1

q.- jan 0601140502/66

qp - “kalmak”

q.- jallari 0601020305/15

q.- jammæn 0601060201/133, 0601060201/30, 0602060104/12, 0601140101/8,
0601020701/49, 0508080101/48

q.- jammiz 0508110101/25, 0602060104/67, 0602060109/45, 0508080501/36

q.- jan 0508080501/5, 0601060201/45, 0601140101/96, 0601140102/31,
0601140103/39, 0601140103/86, 0602060101/15, 0602060104/13, 0602060104/14,
0602060104/50, 0602060104/51, 0602060108/19, 0601020304/61, 0601140101/2,
0601140501/18, 0601140501/51, 0601140501/62, 0602060109/78, 0602060110/135,
0602060110/7, 0602060111/163, 0601020301/131, 0602060110/43, 0602060111/62,
0508080101/70, 0508080101/71, 0508080101/72, 0508080501/37, 0601140102/38,
0601060201/69, 0601140501/16, 0601140102/26, 0602060104/55

q.- jani 0508080101/21, 0602060111/236, 0602060111/30, 0601140101/45,
0604060601/32

q.- janidæfjæm 0602060111/309

q.- janini 0601020304/45, 0602060110/147, 0601020303/42

q.- jandæ 0508110101/30, 0602060110/8

q.- jandæn 0601020701/48, 0601140102/4

q.- jandi 0601020301/101

q.- jandir 0508110101/43

q.- janfæcan 0508080101/76, 0508110101/67, 0508110101/83, 0601020303/37,

0601060201/5, 0601060201/7, 0601140101/73, 0601140102/28, 0602060110/169,
0604060601/9, 0601020301/26, 0602060110/172, 0602060110/174, 0602060110/190,
0602060110/61, 0602060110/67, 0508080501/55, 0601020303/14, 0601140502/3,
0508080501/11

q.- janfæcamí: 0601020701/53

q.- janfídi 0601020301/83

q.- jín 0601060201/331

q.- jila 0508110101/36

q.- (i) p 0508110101/51, 0508110101/52, 0601020301/26, 0602060109/45,
0601020303/50, 0601020302/68, 0601020302/69, 0601020302/82, 0601020304/51,
0601020701/87, 0602060104/11, 0602060104/15, 0508080101/48, 0602060111/308,
0601020701/106, 0601020303/18, 0508110101/42, 0508110101/44, 0601140102/37,
0601020302/83, 0601020304/37, 0601020303/27, 0508110101/25, 0601140103/85,
0508110101/26, 0601020303/10

q.- (i) ppán 0601020302/86, 0601020301/29

q.- (i) ppíz 0601060201/85

q.- (i) ptí 0508110101/72, 0601020301/33, 0602060109/66, 0602060109/68,
0601060201/192

q.- mæjandæn 0601020301/31

q.- mæj 0601020303/10, 0602060112/27

q.- mæsæ 0601140103/82

q.- mæsin 0601140103/88

q.- sæ 0601140103/88, 0602060111/291, 0601020302/70

q.- sæm 0602060103/16, 0602060111/133

q.- sæfjæm 0508080301/17, 0601020301/53

q.- sæmfæm 0604060601/37

q.- si:n 0601060201/70

qr̥f̥ - “kaçmak”

q.- æ 0508110101/13

q.- ærf̥idic 0602060109/35

q.- ærf̥idiȝ 0602060109/36

q.- iȝf̥yȝa 0602060111/225

q.- iȝf̥jyræridic 0602060109/30

q.- ip 0508110101/28, 0601020302/69, 0601140103/33, 0602060110/95,

0602060110/96

q.- f̥ældimic̥in 0601020302/63, 0601020302/97

qr̥t̥f̥qr̥un “kaçak, kaçın”

q. 0508110101/46, 0508110101/54

qr̥kaz “kağıt”

q.+ di 0508080101/59, 0508110101/62

q.+ sizf̥æla 0508110101/64

q.+ f̥æla 0508110101/87

qr̥kaz̥ “kağıt”

q. 0508080101/54, 0602060111/32

qr̥l - “kalmak”

q.- ip 0601140103/32

q.- di 0601140101/132

q.- mæsi:n 0601020701/7, 0601020701/9

q.- jæpti 0601060201/97

qr̥t̥ - “kalmak”

q.- a 0602060101/84

q.- adi 0601020302/30, 0601020701/87, 0601060201/255, 0601140103/85,

0601140103/87, 0601140103/90, 0601140103/92, 0602060111/5, 0604060601/127,
0604060601/129

q.- amæmi 0601140102/107

q.- amiȝ 0604060601/119

q.- ar 0602060111/302

q.- arcan 0601140103/100

q.- arfæcan 0508080501/30

q.- arfiği 0601020301/52, 0602060111/283

q.- arfiğim 0601020301/52

q.- arfičin 0601020302/93

q.- at 0601020301/174

q.- ȝ:rdic 0601020303/58

q.- uȝp 0601020701/39, 0601020701/78, 0601140101/100, 0601140101/104,
0602060101/105, 0604060601/129, 0602060101/50

q.- uȝærcan 0601140102/3

q.- uȝfi 0601020304/3, 0601020305/79, 0601140103/87, 0602060111/378

q.- uȝiȝa 0604060601/75

q.- uȝfi 0508110101/26, 0602060112/29

q.- o:rærcan 0602060110/180

q.- u:đi 0601020303/76, 0508080301/21, 0601020301/134, 0602060101/104

q.- u:đim 0601020304/52

q.- u:diȝfdæ 0601020303/10

q.- di 0508080101/53, 0508080101/69, 0508080101/78, 0508080501/76,
0508110101/92, 0508110101/93, 0601020301/102, 0601020301/11, 0601020301/121,
0601020301/187, 0601020301/27, 0601020301/65, 0601020301/95, 0601020301/97,
0601020301/98, 0601020302/102, 0601020302/68, 0601020302/75, 0601020302/8,

0601020302/95, 0601020302/96, 0601020303/28, 0601020303/53, 0601020303/57,
0601020304/18, 0601020304/23, 0601020304/24, 0601020304/30, 0601020304/55,
0601020305/47, 0601020701/30, 0601020701/38, 0601020701/44, 0601020701/59,
0601020701/73, 0601020701/82, 0601020701/83, 0601020701/92, 0601060201/251,
0601060201/253, 0601060201/276, 0601060201/307, 0601060201/75,
0601140101/100, 0601140501/17, 0602060101/111, 0602060101/25, 0602060101/34,
0602060101/90, 0602060101/91, 0602060108/11, 0602060109/65, 0602060109/71,
0602060109/80, 0602060110/125, 0602060110/43, 0602060110/44, 0602060111/86,
0508080101/61, 0602060112/30

q.- di:m 0602060110/10

q.- di:m 0601020301/13, 0601020301/25, 0601020301/33, 0601020301/35,
0601020301/64, 0601020302/91, 0601020303/32, 0601020303/33, 0601020303/35,
0601020701/30, 0601020701/46, 0601060201/68, 0601140101/19, 0601140101/95,
0602060101/66, 0602060101/76, 0602060103/28, 0602060109/28, 0602060110/175,
0602060111/372

q.- di:n 0601060201/309

q.- dic 0508080101/45, 0508080101/47, 0601020302/98, 0601020304/43,
0601020304/62, 0601060201/21, 0602060110/42, 0602060111/118, 0602060111/372

q.- di:n 0601020302/85

q.- di:z 0602060101/72

q.- tftæ 0601020303/60

qoldama “Koldama, yer adı”

q. 0508080502/14

qon “kan”

q. 0601060201/9, 0601140103/72, 0602060111/354, 0602060111/360

q.+ i 0601140102/94

q.+ ijlar 0601140102/89

q.+ lar 0602060108/15

qonaʻat “kanaat, sabır”

q. 0601060201/336.

qontæla – “kanlanmak”

q.- p 0601140103/87

qop “çuval”

q. 0508080101/43, 0602060111/177

q.+ ca 0508080101/41, 0508080101/42, 0602060110/148

q.+ ti 0602060110/152

qopqora “kapkara”

q. 0508080501/31

qopla - “çuvalı bir şey ile doldurmak”

q.- p 0601020302/77

qor “kar”

q. 0601060201/147

q.+ ja 0602060110/154

qora “kara, siyah rengi”

q. 0508080101/28, 0508080101/4, 0508080101/8, 0508080101/9, 0508080301/25,

0508130101/1, 0508130101/4, 0601020302/34, 0601020701/112, 0601060201/127,

0601060201/162, 0601060201/275, 0601060201/276, 0601060201/277,

0601060201/289, 0601060201/300, 0601140101/117, 0601140101/118,

0601140101/154, 0601140101/156, 0601140101/158, 0601140101/161,

0601140101/162, 0601140103/72, 0602060107/29, 0602060108/15, 0602060109/61,

0602060111/117, 0602060111/140, 0602060111/63

q.+ si 0601140502/4

q.+ sidæ 0508130101/4

qoræ “mec. gölge”

q.+ jni 0601060201/300

qorærwɨlaf - “karanlık olmak, karanlıklaşmak”

q.- ip 0601020302/86

qorærwɨ “karanlık”

q.+ jcan 0602060110/184

qoræwɨj “Karabey, erkek ismi”

q. 0601140102/82

qoræşwɨma “Kara Elma, yer adı”

q.+ sidæ 0508130101/4

qoræşyj “keçeden yapılmış çadır”

q. 0601060201/275, 0601060201/276

q.+ imiz 0602060107/29

q.+ dæ 0508080101/28

q.+ di 0601060201/277

qoræşqon “kirli kan”

q.+ lar 0602060108/15

qoræşqonæs “Kara Konos, boy adı”

q. 0508080101/4, 0508130101/1, 0602060109/61

q.+ lar 0508080101/8, 0508080101/9

qoræşqonæs “Kara Konos, boy adı”

q. 0601140101/117, 0601140101/118, 0601140101/156, 0601140101/158,

0601140101/161, 0601140101/162, 0601060201/127

qoræşqerwan “Kara Korgan, yer adı”

q. 0601140101/154

qpræşsu: “Kara Suu, yer adı”

q. 0601020701/112, 0602060111/63

q.+ dæ 0601140101/152

q.+ di 0601140101/152, 0602060111/140

q.+ ja 0602060111/117

qpræşturpax “verimli toprak”

q. fda 0601020302/34

qpri “hafız”

q. 0508080501/50, 0508110101/55, 0508110101/56

qprovul “bekçi”

q.+ dan 0602060101/97

qprştaşla – “kar yağışının başlaması”

q.- jdi 0601060201/147

qpta:r “sıra. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

q. 0602060110/133, 0601060201/281

qptar “sıra”

q. 0508080301/25, 0601020701/99, 0602060109/85

q.+ i 0601020305/53, 0602060101/83

q.+ fijæm 0601020305/46

q.+ ja 0601060201/297

q.+ laşædi 0508080301/25

qpturap “yokluk, fakirlik”

q. 0508080501/35

qptirmæ “Katırma, mayalı hamurdan yapılan yiyecek türü”

q. 0601060201/191, 0601060201/200, 0602060107/18

q.+ ni 0601060201/193, 0601060201/196

qрzak “Kazak”

q. 0508110101/65, 0602060112/24

q.+ łar 0602060112/7, 0602060109/52

q.+ łarfam 0602060109/51

qрzakowłı “Kazakoğlu, boy adı”

q. 0508130101/1

qрzakıstın “Kazakistan, ülke adı”

q.+ dæ 0508130101/7, 0602060111/217

q.+ dæjılar 0508130101/8

qрzakbıj “Kazakbey, erkek ismi”

q. 0601140101/102, 0601140101/122, 0601140101/93

qрzak “Kazak”

q. 0602060112/24

qрzan “kazan”

q. 0601060201/306, 0601140102/112

qрzajı “kazan”

q.+ ja 0508080101/30, 0508080101/38, 0601060201/193, 0601060201/196,

0601060201/221, 0601060201/244, 0601060201/273, 0601140103/111

qрzi “kadı”

q. 0601060201/178

qрzi “kadı”

q.+ jcan 0508110101/31

qıı - “kılmak, etmek, yapmak”

q.- jammæn 0601060201/190, 0602060103/25, 0601020301/151

q.- jammiz 0601140101/133, 0604060601/77, 0604060601/80, 0601140101/133

q.- jan 0508080501/54, 0508080501/63, 0601140101/128, 0601140101/134,

0601140103/86, 0602060112/33, 0601020301/43, 0601140501/17, 0601140501/31,
0601140502/45, 0604060601/117, 0601020305/64

q.- jani 0508110101/24, 0508110101/25, 0602060109/69, 0601020305/41

q.- janimdæ 0601020302/62

q.- jandæ 0601140502/46, 0601020701/108

q.- jandi 0601060201/101

q.- jin 0601060201/84

q.- mæ 0602060111/368

q.- mæjanfæcan 0602060110/56

q.- mædim 0508080301/19

q.- mæstæn 0601060201/336

q.- mæsfidic 0508080101/26

q.- mæsæc 0601020302/39

q.- mæjdi 0601020301/139

q.- mijmæn 0601020306/47

q.- (u) p 0601020303/53, 0601060201/207, 0601060201/217, 0602060101/7,
0601060201/231, 0601060201/281, 0601140501/33, 0601060201/67, 0601020305/42,
0602060104/26, 0601140502/82, 0508110101/57

q.- (u) pti 0602060101/33

q.- sæ 0601140102/93, 0601140103/96, 0602060103/27, 0601060201/238,
0602060111/194, 0601060201/25

q.- sæfjæm 0601060201/279, 0601060201/291

q.- sæjfam 0601140501/41

q.- sæm 0602060110/8

q.- sæmfæm 0604060601/91

q.- sæp 0601060201/83

q.- fberærfidic 0601060201/96

q.- fberærfidim 0602060107/18, 0602060107/19

q.- fberġan 0602060109/82

q.- fbemæjdi 0601140102/90

qwa:pşqawzawt “kıp kırmızı. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

q.+ 0601060201/197, 0601060201/226

qwl - “kılmak, etmek, yapmak”

q.- jæppiz 0601140101/141, 0601020302/7, 0601140103/43

q.- jæpti 0508080301/25, 0601020301/153, 0602060111/108, 0602060111/128

qawtum “yüzyıl, yüzyıllık süre”

q.+ lardæn 0602060112/10

qwt - “kılmak, etmek, yapmak”

q. 0601140101/60

q.- asæn 0508080301/22, 0601140502/100, 0602060111/334

q.- a:rfidic 0601020301/118

q.- adi 0601020306/36, 0601060201/208, 0601060201/245, 0601060201/272,

0601140103/35, 0601140501/59, 0602060111/275, 0602060111/59, 0604060601/115,

0604060601/116

q.- adiju 0601020303/52

q.- amæn 0601020301/166, 0601020301/168, 0601020701/43, 0602060111/120,

0602060111/329, 0602060111/378, 0602060111/40

q.- amiz 0601020303/64, 0601140101/141, 0601140103/106, 0601140103/36,

0601140103/47, 0601140103/48, 0601140103/49, 0601140501/40, 0602060111/31,

0602060111/33, 0602060111/35, 0604060601/120

q.- amizu 0604060601/116

q.- arit 0601060201/196

q.- ardi 0601060201/103, 0601140103/41

q.- ardic 0508091602/4, 0601060201/98, 0601060201/99, 0602060107/24

q.- arfid 0601060201/104, 0601060201/106, 0601060201/191, 0601060201/216,
0601060201/243, 0601060201/247, 0601060201/248, 0601060201/279,
0601060201/290, 0602060111/229, 0601060201/294, 0602060110/132

q.- arfidm 0602060111/167, 0602060111/168

q.- arfidic 0508080101/26, 0508080101/41, 0601020302/35, 0601020701/119,
0601060201/209

q.- as 0601140102/115

q.- asiz 0601020302/90

q.- ajlic 0602060101/112

q.- uþfajtædi 0601140501/65

q.- uþfþjammæn 0601020306/35

q.- uþfþjandæ 0601020306/36

q.- uþfþliþcan 0602060109/32

q.- uþfætirip 0601020302/84

q.- uþfjyrir 0601140102/17, 0602060109/3

q.- uþfjyripsiz 0602060101/96

q.- uþfjyrjan 0601060201/306

q.- unædi 0601140103/85

q.- unærfidi 0601060201/111, 0601060201/236

q.- up 0508080101/39, 0508080101/40, 0508080101/42, 0508080101/43,
0508080101/44, 0508110101/40, 0601020303/13, 0601020303/75, 0601020303/8,
0601020305/57, 0601020701/120, 0601020701/88, 0601060201/106,
0601060201/137, 0601060201/187, 0601060201/19, 0601060201/193,

0601060201/194, 0601060201/196, 0601060201/200, 0601060201/201,
0601060201/204, 0601060201/207, 0601060201/209, 0601060201/216,
0601060201/221, 0601060201/224, 0601060201/229, 0601060201/230,
0601060201/231, 0601060201/241, 0601060201/271, 0601060201/273,
0601060201/274, 0601060201/277, 0601060201/305, 0601060201/46,
0601060201/47, 0601060201/64, 0601060201/7, 0601060201/78, 0601060201/85,
0601060201/89, 0601060201/93, 0601140101/103, 0601140101/114,
0601140101/141, 0601140101/31, 0601140101/49, 0601140101/58, 0601140101/63,
0601140102/100, 0601140102/116, 0601140102/3, 0601140102/30, 0601140102/34,
0601140102/37, 0601140102/52, 0601140102/57, 0601140102/78, 0601140102/97,
0601140103/64, 0601140103/66, 0601140103/71, 0601140103/81, 0601140501/11,
0601140501/60, 0601140502/12, 0601140502/15, 0601140502/16, 0601140502/25,
0601140502/91, 0602060101/107, 0602060101/53, 0602060101/62, 0602060101/67,
0602060103/23, 0602060103/25, 0602060104/36, 0602060109/16, 0602060109/17,
0602060110/175, 0602060110/189, 0602060110/78, 0602060110/91,
0602060111/118, 0602060111/373, 0602060111/378, 0604060601/107,
0604060601/108, 0604060601/115, 0604060601/118, 0604060601/123,
0604060601/21, 0604060601/27, 0604060601/57, 0604060601/58, 0602060109/13,
0602060110/165, 0601020305/42, 0601020701/107, 0601060201/163,
0601140502/12

q.- уф 0601140102/74

q.- уфærcan 0601060201/88

q.- уфædi 0601020305/25, 0601020305/28

q.- уфærfidi 0601060201/227, 0602060109/54

q.- уфimdî 0601020303/33, 0602060101/65

q.- уфip 0508110101/63, 0601060201/268, 0601060201/279, 0601140502/71

q.- uſſæpti 0601140101/182

q.- uſfæm 0601140103/103

q.- uſbœmæjdi 0604060601/123

q.- o:r 0508080101/60, 0601060201/84

q.- o:rædi 0601020301/130

q.- o:rðim 0601140101/56

q.- di 0601060201/299, 0601140101/38, 0602060101/47, 0602060109/64

q.- ðim 0508091601/1, 0508091601/2, 0508091602/2, 0601020302/61,

0601020303/38, 0601020304/16, 0601060201/32, 0601140101/57, 0602060103/7,

0602060112/19, 0601020306/51, 0601140103/65, 0604060601/19, 0604060601/24

q.- ðic 0602060107/23, 0604060601/71, 0604060601/82, 0604060601/90

q.- ðijn 0508080301/19

q.- vœjammæn 0508080501/38

q.- vœjan 0508080501/4

q.- vœtup 0601060201/230

q.- vœrjanfæcan 0508080501/66

q.- fberæj 0602060103/23

qur “kıl, yele kılı”

q.+ dæn 0601060201/146

qurawj “şası”

q. 0601140103/88

qurmiz “kımız”

q.+ i 0601060201/232, 0601060201/233

q.+ ini 0601060201/228

q.+ di 0601060201/250

qurmiz “kımız”

q. 0601060201/227, 0601060201/231, 0601060201/255

qummatfiliy “pahalılık”

q.+ facan 0602060110/65

q.+ fbeldi 0508080301/13

q.+ fbəp 0602060107/22

qummatfiliç “pahalılık”

q. 0601060201/8

qun “kın”

q. 0602060101/1

qurp “pekiştirme hecesi”

q. 0601060201/205, 0602060110/183

qurpʃæv “Kıpçak, boy adı”

q.+ lar 0604060601/11

qurpʃqurzuʃ “kıpkırmızı”

q. 0601060201/205, 0602060110/183

qur “kırk; otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı”

q.+ fbəf 0601140501/1

q.+ fbəfca 0601140501/5

q.+ fsæcciz 0601140101/12

q.+ fjetti 0601140101/12

q.+ fjettintʃi 0601140101/18

qur “kır, sahra”

q.+ di 0508080501/23

qurv “kırk; otuz dokuzdan sonra gelen sayının adı”

q.+ fɔʃtintʃi 0601060201/14, 0601060201/15

q.+ fecci 0601140101/5

q.+ fytŭ 0601140101/5

q.+ fbefintŭi 0601140101/5

q.+ fbef 0602060111/28, 0604060601/91

q.+ fbirintŭi 0601140101/5, 0601060201/13, 0602060111/122

qurawŭtŭŭæ “Kırgızca, Kırgız Türkçesi”

q.+ 0601020306/26, 0601020306/27, 0601020306/39, 0601020306/40,

0601020306/41, 0602060109/39, 0602060111/87, 0602060111/93, 0602060111/9,

0602060112/12

qurawŭstollıj “Kırgızistanlı, Kırgızistanlı olan kiŭi”

q.+ 0602060101/91

qurawŭstan “Kırgızistan, ŭlke adı”

q. 0602060104/83, 0602060111/265, 0602060112/16

q.+ dæ 0508080101/63, 0508130101/3, 0508130101/4, 0508080301/8

q.+ di 0602060111/34

qurawŭstanj “Kırgızistan, ŭlke adı”

q.+ ja 0508110101/24, 0508110101/25, 0602060101/114

qurawŭz “Kırgız”

q.+ di 0602060107/37

q.+ lar 0602060104/47, 0602060104/58, 0602060104/65, 0602060109/49,

0602060111/328, 0602060111/70, 0602060112/7, 0601020305/101, 0602060111/1

q.+ lardæ 0601060201/91

q.+ lardæn 0601140501/24, 0602060104/59

q.+ lardi 0601140102/68

q.+ larja 0602060111/132

q.+ ifjæm 0602060111/10

q.+ larfæm 0602060112/29

զարգաւոր “Kırgız”

զ. 0508080101/28, 0601020301/15, 0601020306/19, 0601060201/275,
0601060201/276, 0601140102/42, 0601140502/33, 0602060104/41, 0602060110/16,
0602060110/18, 0602060110/19, 0602060110/52, 0602060111/1, 0602060111/129,
0602060111/13, 0602060111/15, 0602060111/16, 0602060111/18, 0602060111/19,
0602060111/259, 0602060111/27, 0602060111/30, 0602060111/32, 0602060111/33,
0602060111/35, 0602060111/350, 0602060111/36, 0602060111/37, 0602060111/374,
0602060111/38, 0602060111/4, 0602060111/40, 0602060111/41, 0602060111/43,
0602060111/5, 0602060111/50, 0602060111/63, 0602060111/67, 0602060111/7,
0602060111/71, 0602060111/78, 0602060111/80

զարգաւորոյ “Kırgızbey, erkek ismi”

զ. 0601140101/99

զարգաւորոյ “keçeden yapılmış çadır”

զ. 0601060201/275, 0601060201/276

զ.+ ճæ 0508080101/28

զարգ “kırk”

զ.+ *f*bırıntj 0508080101/14, 0602060104/10

զ.+ *f*kyn 0601060201/305, 0601140102/109

զ.+ *f*tijınfıdı 0604060601/99

զ.+ tæ 0601020301/150, 0601060201/271

զ.+ *f*som 0602060111/176

զ.+ *f*təqqızınfı 0601140101/12

զ.+ *f*tær 0601140101/5

զ.+ *f*jettıntj 0602060105/3

զարգտիր - “kestirmek”

զ.- tırıp 0601140103/88

qurq “kırk”

q. 0508091602/7, 0601020301/144, 0601020306/22, 0601020306/5, 0601140102/10,
0602060107/11, 0602060111/75, 0604060601/91

q.+ ƣ 0601060201/306, 0602060108/13

q.+ qa 0508080301/25, 0601020701/51, 0601020701/54, 0601020701/56

qurq “kesmek”

q.- ƣvñur 0601060201/271

qurquntı “kırkıncı”

q. 0601140502/19, 0601140502/35, 0602060104/72, 0602060108/10

quræ “çekik”

q. 0508080101/11, 0508080101/4, 0601060201/18, 0601140501/10, 0601140501/2,
0601140501/20

quræşköz “çekik göz”

q. 0508080101/11, 0508080101/4, 0601060201/18, 0601140501/10, 0601140501/2,
0601140501/20

qurşq “kısa”

q.+ fela 0602060111/125

qurşqası “kısaca”

q. 0601020701/60

qurş “kış, mevsim adı”

q. 0601140502/81

q.+ i 0508080101/43, 0601140103/46

q.+ ca 0604060601/116

q.+ tæ 0601020306/50, 0601060201/237

qurşlak “köy”

q. + 0601020301/161

q.+ ɥ 0601020305/102

q.+ ɥda 0601020301/2

q.+ ɥdaʃjæm 0601020305/16

q.+ di 0601020305/79, 0602060111/144

q.+ ʃbɔr 0601020305/97, 0601020305/99

q.+ da 0602060111/68, 0601020301/139

q.+ daɣi 0602060111/67

q.+ daɣılardici 0602060111/145

q.+ daɣılarcıa 0601020301/139

q.+ ɭar 0601020305/96

qɥɭlaq “köy”

q. 0601020305/38, 0604060601/14

qɥɭlaqʃxædʒæliɣ “tarım”

q.+ i 0604060601/14

qɥtaɣ “Çin, ülke adı”

q.+ dæn 0508110101/47

qɥtaɥɭla – “gıdıklamak”

q.- jdi 0508080301/25

qɥɣ - “kıymak; kesmek; kirli kanı akıtma işlemi; sakınmak, acımak”

q.- ædi 0602060108/13, 0602060108/14, 0602060108/18

q.- iladi 0602060108/15

q.- jan 0602060108/17

q.- janʃæcan 0602060108/16

qɥɣjæ: “yamaç; aklan; eğimli. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı

ifade etmekte”

q. 0601060201/155

qəjə “yamaç; akla; eğimli”

q. 0601060201/285, 0601060201/155

q.+ dən 0601060201/286

q.+ ja 0601020302/90, 0601020302/91

q.+ si 0601060201/285

qəjil - “kıyılmak”

q.- dım 0601060201/155

qəjin “zor, kolay olmayan”

q. 0601020301/159, 0601020301/178, 0601020301/181, 0601020301/185,

0601140103/103, 0602060110/86, 0602060111/191, 0602060111/351

q.+ fidi 0601140101/28

qəjintjilij “zorluk”

q. 0601140101/4, 0601140101/12, 0601140101/20, 0601140101/24

q.+ lar 0601140101/11, 0601140101/69

q.+ fidi 0602060109/55

qəjintjilic “zorluk”

q. 0602060107/22

qəjnæl – “zorlanmak”

q.- adi 0602060111/9

q.- ip 0601020302/6

q.- ifcanfæcan 0602060101/103

q.- jallar 0602060111/306

q.- mijdi 0602060111/10

qəz “kız, dişi çocuk”

q.+ i 0601020301/45, 0601020303/24, 0601020303/45, 0601020304/63,

0601060201/1, 0601140101/121, 0601140103/36, 0602060101/31, 0602060105/2

q.+ i:m 0601140103/9

q.+ idec 0601060201/183

q.+ im 0508130101/2, 0601020301/56, 0601020301/97, 0601020303/73,
0601020304/25, 0601020701/39, 0601020701/49, 0601060201/190, 0601060201/46,
0601060201/71, 0601140102/62, 0601140103/13, 0601140103/5, 0601140502/55,
0601020701/92

q.+ imæn 0602060110/24, 0602060110/25

q.+ imdi 0601020701/70, 0601020701/81

q.+ ini 0601060201/163, 0601060201/164, 0602060110/67

q.+ inicija 0602060101/29

q.+ ijçansæn 0602060107/36

q.+ ijni 0601060201/186

q.+ jn 0601020701/84, 0601060201/186, 0602060110/108

q.+ jdi 0601020301/50

q.+ jni 0602060110/11

q.+ ifjæm 0601060201/118

q.+ dæn 0601140101/100, 0601140101/120, 0601140101/122, 0601140101/169,
0601140101/99

q.+ di 0601020301/63, 0601020302/74, 0601060201/176, 0601060201/177,
0601140101/35, 0601140101/97, 0602060104/75, 0602060110/12, 0602060110/95

q.+ lar 0601020701/109, 0601020701/115, 0601060201/199, 0601140101/180,
0601140102/108, 0602060101/58, 0602060101/61, 0602060101/68, 0602060101/93

q.+ larim 0601020302/40, 0601140102/61

q.+ larimiz 0601140102/117

q.+ larimdi 0601140103/55, 0601140103/7

q.+ lardi 0601020701/25, 0601060201/181, 0604060601/46

q.+ lardifjæm 0601140103/19

q.+ mæn 0601140502/20

q.+ mæs 0602060101/60

q.+fæcammæn 0601140102/24

q.+fæcan 0601140101/166

q.+fæla 0601020303/40, 0602060110/42

q.+fidi 0601020301/82, 0601020301/94

q.+fidic 0508130101/4

qıwz “kız, dişi çocuk”

q. 0508080101/21, 0508080301/14, 0508130101/3, 0601020301/95, 0601020302/22,
0601020302/73, 0601020302/75, 0601020303/46, 0601020305/21, 0601020305/23,
0601020701/37, 0601020701/42, 0601020701/57, 0601060201/20, 0601060201/302,
0601060201/36, 0601060201/61, 0601060201/62, 0601140101/123, 0601140101/124,
0601140101/33, 0601140101/43, 0601140101/44, 0601140101/45, 0601140101/98,
0601140102/27, 0601140102/44, 0601140102/59, 0601140102/90, 0601140102/93,
0601140103/83, 0601140501/56, 0601140501/57, 0601140501/59, 0602060104/17,
0602060110/178, 0602060110/37, 0602060110/59, 0602060110/67, 0602060111/115,
0602060111/131

qıwzært – “kızartmak”

q.- ip 0601060201/194

qıwzawq “enteresan, ilginç; tuhaf, acayip”

q. 0602060111/81

q.- ıp 0601020301/64

qıwzawqarlı “ilgi çekici, dikkate değer”

q. 0602060111/378

qıwzawt “kızıl”

q. 0508080502/12, 0508080502/7, 0601060201/197, 0601060201/205,
0601060201/226, 0602060104/46, 0602060104/50, 0602060104/51, 0602060104/52,
0602060110/183, 0602060111/149, 0602060111/158, 0601020701/5,
0601060201/156

q.+ də 0601020301/153

q.+ dən 0601020301/153

q.+ ja 0601020301/158

qızılascər “Ak-Taş Köyü’nde bulunan eski kolhoz adı”

q. 0602060104/52

qızılascər “Ak-Taş Köyü’nde bulunan bugünkü Artıkbay Şerkulov okulunun Sovyet
dönemindeki eski adı”

q. 0602060107/11

q.+ fidi 0602060111/149

qızılşascər “Ak-Taş Köyü’nde bulunan bugünkü Artıkbay Şerkulov okulunun Sovyet
dönemindeki eski adı”

q.+ 0602060111/149

qızılascər “Ak - Taş Köyü’nde bulunan eski Kısıl Asker kolhozu çevresindeki yerleşim
yerinin, yerli halk tarafından adlandırılması. Bugün de zaman zaman kullanılmaktadır”

q.+ də 0602060109/4

q.+ dəji 0602060104/46, 0602060104/51, 0602060111/158

q.+ ja 0602060104/50

qızılşbajrak “Kızıl Bayrak, yer adı”

q.+ dəji 0508080502/7

qızılşsu: “Kızıl Su, yer adı”

q. 0508080502/12

qızışbota “kız çocuğu”

q. 0601060201/302

qazştfıqar - “kız çocuğunu evlendirmek”

q.- jandæ 0602060111/131

qazşxtin “hiç evlilik yapmamış, bakire kadın”

q. 0602060110/59

qo:m “toplum”

q. 0602060111/118

q.+ u 0602060104/42

qoro: “koyun ağılı, hayvan avlusu”

q.+ dæ 0602060110/5

q.+ ja 0508091601/8

qətfıqar “koç; Koçkar, erkek ismi”

q. 0602060110/35, 0602060110/40, 0604060601/79, 0602060109/19

qəvıar - “kavurmak”

q.- ip 0601140102/114

qəqqıas “beklenilmiyen, tesadüf”

q.+ tan 0602060110/169

qə “el, el pençesi”

q. 0602060111/378, 0602060112/21, 0602060112/22, 0602060112/23,

0602060112/27, 0602060111/297

q.+ udæ 0508110101/9, 0602060101/3, 0602060111/341

q.+ uja 0508110101/61

q.+ umdæ 0508080101/57

q.+ umdæji 0508080101/59

q.+ umdæn 0602060104/77

q.+ umdi 0602060101/74

q.+ umja 0601140102/114, 0604060601/26

q.+ uni 0602060110/11

q.+ dæ 0508080501/32

q.+ łarini 0602060109/23

q.+ fudi 0602060111/154

qəlla - “desteklemek”

q.- p 0508080101/69

qəluadaşbər “varlıklı, zengin”

q. 0508130101/9

qəlškətaer - “parmak kaldırmak”

q.- diim 0602060112/27

q.- di 0602060112/21, 0602060112/22

q.- jəpti 0602060112/23

qəlşqarmaf - “el ele tutuşmak”

q.- ædi 0602060111/378

qəluinişsərə – “aile kurmak için gelin adayının onayını istemek”

q.- janfæcan 0602060110/11

qəldaşjæsəljan “el yapımı, el işi”

q. dæqa 0508080501/32

qərvə - “korumak”

q.- jlic 0602060104/43

qərvən “kale; avlu”

q. 0508130101/9

q.+ imdæ 0604060601/91

q.+ di 0602060110/10

qərvənştevæ “Korgan Tepe, yer adı”

qərkəşin “kurşun”

q.+ fidi 0601060201/212

q.+ nr 0602060103/19, 0602060103/20, 0602060103/22, 0602060103/8

q.- cansæn 0508080501/26

q.- mæjdi 0508080501/75

q. 0602060111/345, 0601020305/38, 0604060601/12

qətar - “çevirmək; yer dəyişirmək”

q.- ilip 0508080502/41

qəvün “kavun”

q. 0602060101/105

qəj - “koymak, bırakmak”

q.- ədi 0604060601/110, 0604060601/115, 0602060111/11, 0604060601/107

q.- ədiju 0602060102/24

q.- əməən 0602060110/21, 0602060111/375

q.- əmiz 0602060108/24, 0602060111/270, 0602060111/293, 0604060601/117,
0604060601/118

q.- ərfəcan 0601140502/1, 0602060110/139, 0602060110/142

q.- ərfidi 0602060111/342, 0602060111/344, 0604060601/33, 0508091601/5,
0602060105/12, 0602060109/22

q.- ərit 0601140103/51

q.- əjin 0602060110/74

q.- əjli:ɟ 0604060601/31

q.- əjliɟ 0604060601/27

q.- ilə 0602060104/51

q.- iladi 0602060108/22

q.- ilip 0602060104/55

q.- ildi 0602060107/14, 0604060601/66

q.- iljan 0602060101/7, 0602060104/57, 0602060104/60, 0602060108/9

q.- iljanfəcan 0602060101/5

q.- iljanfəməs 0602060104/56

q.- ip 0508080101/56, 0508080501/18, 0602060101/84, 0602060109/22,

0602060109/78, 0602060110/97, 0604060601/60

q.- ipti 0602060103/31

q.- if 0604060601/37

q.- ifini 0601140101/156

q.- ifipti 0604060601/67

q.- ifsæ 0602060108/25

q.- o:rjamfminæn 0508080501/44

q.- o:rædi 0604060601/118

q.- o:riþ 0602060111/323

q.- o:rsin 0602060111/277

q.- di 0508080501/73, 0602060101/45, 0602060111/203

q.- di: 0602060110/2

q.- di:m 0602060110/22

q.- dim 0602060101/87, 0604060601/60

q.- dirdi 0604060601/72

q.- di:þ 0602060110/169

q.- dic 0602060101/114, 0604060601/31

q.- dijlar 0604060601/37

q.- jammiz 0604060601/27

q.- jan 0602060104/26, 0602060110/120, 0602060110/29, 0602060110/74,

0604060601/6

q.- janidæ 0508110101/39

q.- jandæ 0602060108/22

q.- jandæn 0604060601/130

q.- jandi 0602060101/99

q.- janfæcan 0508080501/14, 0508080501/20, 0508110101/39, 0602060101/14,

0602060110/21, 0602060110/30, 0602060110/33, 0602060110/70

q.- majæpti 0602060110/104

q.- sæ 0602060109/34

q.- sæm 0602060111/209

q.- jæppiz 0604060601/63

qəj “koyun”

q. 0508080101/23, 0508080101/24, 0508080502/28, 0508091601/7, 0508110101/78,

0602060101/15, 0602060101/9, 0602060107/24, 0602060107/27, 0602060107/28,

0602060107/35, 0602060110/11, 0602060110/13, 0602060110/135, 0602060110/58,

0602060111/130, 0602060111/134, 0602060111/343, 0602060112/27,

0604060601/15, 0604060601/17, 0604060601/79

q.+ fæm 0508091601/9

q.+ i 0602060102/15, 0602060107/30

q.+ im 0508080502/6

q.+ ini 0508080101/34, 0508080501/35

q.+ ip 0508080501/25

q.+ dæn 0508080101/44

q.+ di 0508080101/29, 0508080101/31, 0508080101/56, 0602060110/131,

0602060110/136, 0602060110/137

q.+ ja 0602060111/136

q.+ lari 0508091601/8, 0602060110/10, 0602060110/4

q.+ larim 0508080502/3

q.+ larimizdi 0508080101/65, 0508080101/70

q.+ larini 0602060102/16

q.+ lardi 0602060110/5

qəjir “koyu; samimiy”

q.+ fytjræfti 0602060101/42

qəjil - “konulmak; toprağa verilmek, defnedilmek”

q.- di 0602060104/47

q.- jan 0602060104/47

qəjtji “çoban, koyun besleyen”

q. 0508130101/6

q.+ lar 0508080501/36

qəvır - “kavurmak”

q.- ip 0601060201/208

qəqqəs “beklenilmiyen, tesadüfi”

q.+ tən 0601060201/298

qel “el, el pençesi”

q. 0601020301/73

q.+ i 0601140103/86, 0601140502/84, 0601140502/92, 0601140502/98

q.+ idæ 0601020701/67, 0601060201/269, 0601060201/45, 0601060201/82,

0601140101/111, 0601140103/94

q.+ idæji 0601020303/56

q.+ idæn 0601060201/292, 0601060201/293

q.+ idejdi 0601020304/36

q.+ ija 0601060201/281, 0601140101/20

q.+ imiz 0601140101/30

q.+ imizja 0601140101/58

q.+ imdæ 0601020701/49, 0601060201/334

q.+ imdæji 0601060201/170

q.+ immæs 0601140502/84, 0601140502/92, 0601140502/98

q.+ ija 0601140103/99

q.+ iŋja 0601060201/174

qelidæŋje:ɾ “fakir”

q. 0601060201/82

qella - “desteklemek”

q.- p 0601140102/78

qellapŋquvat “desteklemek”

q.+ lap 0601140102/78

qenæχ “konuk, misafir”

q. 0601060201/106

qerɣan “kale; avlu”

q. 0601020306/3, 0601140101/154

q.+ da 0601020306/29, 0601020306/5, 0601020306/6

qerɣan “kale; avlu”

q.+ ja 0601020306/4

qerq - “korkmak”

q.- ɯɓʃam 0601020304/52

qef “çift”

q. 0601060201/170

qefŋyzic “çift yüzük”

q. 0601060201/170

qef - “katmak, ilave etmek”

q.- ip 0508080301/18, 0601060201/205, 0601060201/237, 0601060201/242,

0601140501/65

qefil - “katılmak”

q.- ip 0601140103/54

qefni “komşu”

q. 0601020305/87, 0601020305/96

q.+ lar 0601020304/11

q.+ m 0601020301/27

q.+ mja 0601020301/27

qej - “koymak, bırakmak”

q.- ædi 0508080301/10, 0508080301/5, 0508080301/9, 0601060201/258,

0601140101/154, 0601140101/172, 0601140101/176, 0601140103/88,

0601140103/89, 0601140103/96, 0601140501/44, 0601140501/63

q.- æmæn 0601020301/129, 0601020701/99

q.- æmiz 0601020302/20, 0601020305/29, 0601140103/109, 0601140502/80,

0601140502/81, 0601140502/82, 0601020305/7, 0601140502/77

q.- ærfæcan 0601060201/302, 0601020305/9, 0601020305/91

q.- ærfidi 0601060201/275, 0601060201/207, 0601060201/213, 0601060201/217,

0601060201/221, 0601060201/240, 0601060201/277, 0601060201/279,

0601060201/281, 0601060201/301, 0601060201/94, 0601140101/27, 0601140101/79

q.- ærfidic 0601060201/200

q.- ærfcan 0601140103/91

q.- æt 0601020305/81, 0601140101/162, 0601140103/74

q.- æjin 0601020701/18, 0601020701/20

q.- æjli:ɟ 0601060201/186

q.- iladi 0601140103/93

q.- iljan 0601020305/91, 0601140501/34

q.- iljanfæcan 0601020305/95

q.- ip 0601060201/200, 0508080101/78, 0601020301/73, 0601060201/278,

0601060201/281, 0601140501/11, 0601140501/12, 0601140501/49

q.- iſti 0601140501/8

q.- o:ræmæn 0601020701/98

q.- o:ræt 0601060201/278

q.- o:rjan 0601140501/12

q.- u:di 0601020701/47

q.- u:dim 0601020301/40, 0601020304/47

q.- di 0601020304/29, 0601020306/59, 0601020701/97

q.- dim 0601020701/96, 0601060201/74, 0601140101/34, 0601140103/10

q.- jammæn 0601140103/11

q.- jammiz 0601140103/20, 0601140501/33

q.- jan 0601020303/53, 0508080301/18, 0601020302/24, 0601020302/25,

0601060201/300, 0601140101/158, 0601140101/159, 0601140102/44,

0601140501/10, 0601140501/11, 0601140501/14, 0601140501/32, 0601140501/47,

0601140501/49, 0601140501/7, 0601140501/9, 0601140502/46

q.- janfæcan 0601020302/80, 0601060201/187, 0508080101/78

q.- janimdæn 0601020301/120

q.- janimja 0601020301/121

q.- mæjlic 0601020303/68

q.- sæ 0601060201/189, 0601060201/237

q.- sæfjæm 0601140103/87

q.- sæm 0601020301/177, 0601020301/170

q.- sæp 0601060201/339

q.- sæptfj 0601020302/55

q.- tftæ 0601020303/54

q.- vølip 0601020701/93, 0601140502/15

q.- vørdipizu 0508110101/94

q.- vørttipizu 0508110101/97

qej “koyun”

q. 0508080301/14, 0508080301/20, 0601020302/28, 0601020304/49,
0601020305/27, 0601020306/52, 0601060201/264, 0601060201/88, 0601140101/111,
0601140101/114, 0601140101/127, 0601140101/129, 0601140101/20,
0601140101/21, 0601140101/22, 0601140101/50, 0601140101/52, 0601140101/54,
0601140101/65, 0601140101/72, 0601140102/2, 0601140102/3, 0601140103/98,
0601140501/53, 0601140501/55, 0601140502/62

q.+ i 0601020304/37

q.+ im 0508080301/18

q.+ imiz 0601140101/138

q.+ ini 0508080301/15, 0508080301/20, 0601020304/8

q.+ ini/jæm 0601140101/55

q.+ in 0508080301/17

q.+ dæn 0601140501/60

q.+ di 0508080301/22, 0601060201/211, 0601060201/239, 0601140101/59,

0601140103/105, 0601140103/108, 0601140103/110, 0601140502/28,

0601140502/79

qejlar “koyunlar”

q. 0508080301/16

q.+ imiz 0601020302/41

q.+ ini 0601140502/27

q.+ di 0601060201/211

qejib “koyu; samimiy”

q. 0601060201/214

qejtji “çoban, koyun besleyen”

q. 0601140101/179

qejtʃi:jip “Koyçuyev, erkek soy ismi”

q. 0601060201/9, 0601060201/10, 0601060201/11

qejdiʃpuur “koyunun piri”

q.+ i 0601140502/79

qejʃjɔɤ “kuyruk yağı”

q.+ ɯ 0601060201/88

qezi “kuzu”

q.+ ja 0601140101/112

qu: - “kovalamak”

q.- bʃjyɾipti 0508110101/36

q.- mijdi 0601020305/21

q.- p 0508080501/14

qudæ “dünür”

q. 0601140102/88, 0601140102/89

q.+ ja 0601140103/61

q.+ miʒ 0601020302/50

qudæʃandæ “dünür ve dünürün yakın akraba ve ahbabları”

q. 0601140102/88, 0601140102/89

quɫa:ɣ “kulak. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

q. 0601060201/333

quɫaɤ “kulak”

q. 0601140102/18

q.+ ɯ 0601020302/57, 0602060109/69

q.+ ɯdæ 0601140103/92

q.+ ɯdæn 0602060110/168

q.+ ɯja 0601140103/60

q.+ ʁmdæ 0601020304/20, 0601060201/80

q.+ ʁmizdæ 0508080501/37

q.+ ʁmfam 0601020303/32

qulaq “kulak”

q.+ qa 0508110101/10

quɬar “Kullar, boy adı”

q. 0601020305/22

quman “Kuman, erkek ismi”

q. 0508080501/46, 0508080501/47, 0508080502/18, 0508080502/20

q.+ dæ 0508080501/46, 0508080501/47

qun “kan pahası”

q.+ idæn 0602060110/175

qur - “kurmak, inşa etmek”

q.- iʃcan 0601140102/14

q.- iljan 0602060111/337, 0602060111/157

q.- dic 0601140102/57

q.- jan 0601060201/302

q.- jani 0601060201/303

q.- janımja 0601020301/3

q.- mijmæn 0602060110/108

quraɬ “kural”

q. 0508080501/34

quri - “kurumak”

q.- di 0508080502/5

q.- jandæn 0601020302/30

quriliʃ “inşaat”

q.+ idæ 0601140102/36

qurub “kuru”

q.+ fjtifı 0602060108/21

quruq “kuru”

q. 0601140502/6

qurut “süzme yoğurdun çoğu zaman yuvarlak şekilde güneşte kutulması ile elde edilen

yiyecek türü, kurutulmuş peynir, kurut”

q. 0508080101/42, 0601060201/216, 0601060201/223, 0601060201/236,

0601060201/243, 0601060201/245, 0601060201/246, 0601060201/247,

0601140101/63

q.+ ti 0601060201/222

qurxon “Kur’an”

q. 0601140502/82, 0601140502/71

q.+fam 0602060108/26

qurxonşeqı - “Fatıha okumak”

q.- p 0601140502/82

q.- fip 0601140502/71

qurmanbəc “Kurmanbek, eser adı”

q. 0508080502/39

qurfæp “Kurşap, yer adı”

q.+ idæ 0508110101/4

qurvan “kurban”

q. 0508130101/4, 0601020301/19

qurvanşxajit “kurban bayramı”

q.- ini 0601020301/19

qurvanşqoræ “Kurban Kara, yer adı”

q.+ sidæ 0508130101/4

qutuɫ - “kurtulmak”

q.- uɫp 0601020302/69

q.- dim 0602060101/91, 0602060110/175

qutirjan “Kuturgan, yer adı”

q.+ dæn 0601020305/87

qutqar - “kurtarmak”

q.- ip 0602060110/174, 0602060110/175

quva “Kuva, yer adı”

q. 0601140101/152

quvaqutɫmak “Kuvakalmak, boy adı”

q. 0601140501/2

q.+ fɔɫɔr 0601140102/48, 0601140501/20

q.+ dæn 0601140102/51

quvaqutɫmaq “Kuvakalmak, boy adı”

q. 0508110101/56, 0601020302/21, 0601020302/25, 0601020304/56,

0601020304/57, 0601020305/15, 0601020305/16, 0601020305/17, 0601020305/18,

0601020305/20, 0601020305/5, 0601140102/46, 0601140501/37, 0602060102/12,

0602060104/8, 0602060110/45, 0602060110/46, 0602060112/2

q.+ qa 0508110101/51, 0601020306/8

quvat – “güç, kuvvet”

q.- lap 0601140102/78

quj - “dökmek”

q. 0508130101/1

q.- æmiz 0601140103/107, 0601140103/108

q.- ærfidi 0601060201/231, 0601060201/222, 0508080501/18

q.- ærfidic 0508080101/411

q.- i 0601060201/102

q.- iliptijcan 0601020303/61

q.- ip 0601140103/109, 0601060201/200, 0601060201/238, 0601060201/242,

0601060201/93, 0601140103/109

q.- sæ 0601060201/226

q.- vƿlurp 0601060201/245

qujruχ “kuyruk”

q. 0602060110/184

latta “bez, bez parçası”

l. 0602060109/41

l.+ dæn 0602060109/43

lattaşpnpca “bez çanta”

l. 0602060109/41

lav “dudak”

l.+ ları 0601140103/78

l.+ larıja 0601020701/102

lelil “Lenin, erkek ismi”

l.+ lic 0602060109/37

l.+ liƿfidi 0602060109/38

lelin “Lenin, erkek ismi”

l. 0508091601/5, 0508091601/6, 0604060601/66, 0602060104/53

l.+ dæ 0604060601/10, 0604060601/34

l.+ dæji 0602060103/20

l.+ dæfjæm 0604060601/4

læcin “lakin, ama”

1. 0508080101/25, 0508080101/26, 0508080301/23, 0508110101/38,
 0601020301/145, 0601020301/153, 0601020301/158, 0601020301/17,
 0601020301/177, 0601020304/17, 0601020304/4, 0601020305/28, 0601020305/35,
 0601020305/47, 0601020305/74, 0601020305/95, 0601020306/48, 0601020306/50,
 0601140102/102, 0601140102/11, 0601140102/51, 0602060101/21, 0602060101/54,
 0602060101/83, 0602060101/86, 0602060104/80, 0602060108/19, 0602060109/45,
 0602060109/76, 0602060110/180, 0602060111/128, 0602060111/239,
 0602060111/279, 0602060111/280, 0602060111/289, 0602060111/31,
 0602060111/329, 0602060111/341, 0602060111/345, 0602060111/346,
 0602060111/42, 0602060111/5, 0602060111/79, 0602060112/27, 0602060112/3,
 0602060112/4, 0604060601/11, 0604060601/114, 0604060601/2, 0604060601/64,
 0604060601/91

list “yaprak”

l.+ tan 0601020304/4

laɣman “lagman, yemek ismi”

1. 0601060201/103

ləj “çamur”

1. 0601020302/71, 0602060109/53

ma:naj “moral”

m. 0602060111/295

madʒbur “mecbur”

m. 0601140103/79

madæf “Madaş, erkek ismi”

m. 0508110101/50, 0508110101/68

maqazin “mağaza”

m.+ i 0602060111/178

maɣalla “mahalle”

m. 0601020301/47, 0601020303/12, 0601020305/7, 0601020306/19,
0601140101/172, 0601140101/174, 0601140101/176, 0604060601/12,
0604060601/21, 0604060601/22, 0604060601/27, 0604060601/28, 0604060601/5
m.+ dæ 0508110101/47, 0601020306/40, 0602060111/10, 0602060111/9,
0604060601/13, 0604060601/27, 0604060601/32
m.+ ja 0508110101/46, 0604060601/28
m.+ ni 0508080501/14, 0604060601/33, 0604060601/5

maɣat “vakit, an”

m. 0602060111/122, 0601020301/132
m.+ wdæ 0601020305/61, 0602060104/66, 0602060109/56, 0602060111/249,
0602060111/53, 0602060111/98, 0604060601/64, 0601020301/88
m.+ wdæji 0602060111/96
m.+ umizdæ 0602060105/10
m.+ umdæ 0601020701/94
m.+ ijdî 0602060111/231
m.+ dæ 0602060109/42, 0602060109/55, 0602060110/65, 0602060111/149,
0602060111/171, 0602060111/175, 0602060111/187, 0602060111/230,
0602060111/234, 0602060111/354, 0602060111/98, 0601020301/93, 0602060109/36,
0508091602/4, 0601020302/30, 0601020304/19, 0601020304/49
m.+ dæn 0601140102/18
m.+ dæfjæm 0601020301/141, 0602060111/126
m.+ jatfæ 0601020301/128
m.+ lardæ 0601140102/69, 0602060111/111

maɣmutdʒon “Mahmutcan, erkek ismi”

m. 0601020302/87, 0601020302/89

məxsin “Mahsun, erkek ismi”

m. 0602060109/82

maqul “makul, uygun”

m. 0601140501/57

mələdəs “yiğit, babayiğit; aferin, bravo”

m. 0602060111/291

mamatʃtʃæn “Mamatcan, erkek ismi”

m. 0602060111/170

mamənt “ân, lâhza”

m.+ tæ 0601020305/47

m.+ tæfjæm 0604060601/38

mamlacat “ülke”

m. 0601020301/153

m.+ imiz 0602060104/67

m.+ ini 0602060111/63

m.+ ca 0602060111/45

mammadali:jip “Muhammedaliyev, erkek soy ismi”

m. 0508080501/69

man “ben”

m.+ i 0601060201/143, 0601060201/144, 0601060201/145

mandaqa “böyle, bu gibi”

m. 0601020302/30

manafındaqa “işte şunun gibi”

m. 0508080501/40

manæ “işte”

m. 0508080501/31, 0508080501/64, 0508080502/39, 0601020302/16,

0601020305/33, 0601020701/71, 0601060201/50, 0601060201/87, 0601140101/177,
0601140101/36, 0601140101/38, 0601140101/40, 0601140101/49, 0601140103/19,
0601140502/61, 0602060109/27, 0602060110/133, 0602060110/175,
0602060111/326, 0604060601/116, 0604060601/4, 0604060601/54

manændej “bunun gibi”

l. 0602060110/175
m.+ it 0601020701/55

manæfi “işte bu”

m. 0602060102/1, 0602060102/2, 0602060102/7, 0602060108/3, 0602060108/9,
0602060109/74, 0602060110/189, 0602060110/5, 0602060111/142,
0602060111/143, 0602060111/148, 0601020305/34, 0601020305/87,
0601060201/250, 0601060201/257

mantſæ “bu kadar”

m. 0508110101/78, 0601060201/220, 0601060201/271, 0601060201/281,
0601060201/89, 0602060111/375
m.+ dæ 0602060111/114

mandej “böyle”

m. 0508130101/9, 0508110101/90, 0601020302/18, 0601020302/29, 0601020302/73,
0601020303/75, 0601060201/289, 0601140101/134, 0601140502/11, 0601140502/9,
0602060101/14, 0602060101/36, 0602060104/62, 0602060111/254, 0602060111/282,
0604060601/128, 0602060109/16, 0601140502/91, 0601060201/201, 0602060101/53,
0602060101/63, 0601140102/100, 0601140102/97, 0602060111/118, 0604060601/25,
0601060201/230, 0601060201/93, 0601060201/229, 0601060201/274,
0508110101/57, 0601060201/89, 0602060110/77, 0602060110/82

mansup “mensup”

m. 0604060601/39

manjəl “bura”

m.+ lardæ 0601020302/28

maræca “tören; yas törenlerinin toplamı ve onların her biri”

m. 0601140502/71

maroŋna “dondurma”

m. 0602060111/18

marɤu:ba “Marguba, kadın ismi”

m.+ ni 0601020701/63

maryamat “Marhamat, yer adı”

m.+ tæ 0601140101/155

mart “Mart, Mart ayı”

m. 0602060104/38, 0602060103/3, 0602060103/4, 0602060104/72

mas “değil”

m. 0602060104/79

masæla “mesele, sorun”

m. 0508080501/41, 0508080501/42, 0508080501/45, 0508080502/20,

0508080502/25, 0602060111/86, 0602060111/93

m.+ ni 0508080501/40, 0508080501/43, 0508080501/44

m.+ sidæ 0602060112/15

m.+ siŋa 0602060111/119

masælan “örneğin”

m. 0601020305/66, 0602060111/1, 0602060111/115, 0602060111/13,

0602060111/133, 0602060111/17, 0602060111/20, 0602060111/375,

0602060111/379, 0602060111/98, 0604060601/1, 0604060601/124, 0604060601/8

maskva “Moskova, yer adı”

m.+ dæ 0601140103/12

m.+ ja 0601020306/50

maslaḡat “öğüt, tavsiye”

m. 0602060101/112

mastu:ra “Mastura, kadın ismi”

m. 0602060110/38, 0602060110/41

maḡæb “işte bu taraf”

m.+ dæ 0601140102/63

m.+ di 0601020302/92

maḡæq “işte bu taraf”

m.+ qa 0602060110/64

maḡer “işte bura”

m.+ dæ 0601020305/20, 0601140501/22, 0601140501/31, 0602060110/23

m.+ dæji 0508110101/57

m.+ dæjilar 0601060201/306

m.+ ja 0601140103/39, 0602060111/159

maḡet “işte bura”

m.+ ca 0601140502/6

m.+ tæ 0601020306/30, 0601140501/26, 0601140502/63

m.+ tæmiz 0601140103/52

m.+ tæjdım 0601020306/15

maḡi “işte bu”

m. 0601020303/70, 0601060201/17, 0601060201/93, 0601140101/114,

0601140101/138, 0601140502/70, 0602060111/107, 0508080501/57, 0601020303/4,

0601060201/126, 0601140101/22, 0601140502/68, 0602060110/177

m.+ ni 0601060201/319

m.+ lar 0601060201/159

m.+ þja 0602060104/9

m.+ fjǣrlíc 0508080101/13

maſintſæ “bu kadar”

m. 0601140502/28

maſindaqa “böyle, işte böyle”

m. 0601020302/68, 0602060110/189

maſindej “işte böyle”

m. 0601060201/185, 0602060110/78

maſræp “Maşrap, erkek ismi”

m. 0602060110/168, 0602060110/173, 0602060110/174

matirjæl “kaynak”

m. 0604060601/27

matimatka “matematik”

m. 0602060104/18

m.+ dan 0602060111/86

matqurvøn “Matkurban, erkek ismi”

m. 0602060110/34, 0602060110/26, 0602060110/3

maj “Mayıs, Mayıs ayı”

m. 0601020301/137, 0601020305/97, 0601140501/36, 0602060111/125

m.+ dæ 0601020305/38, 0601060201/257, 0601140102/38

m.+ dæjilar 0601140103/54

m.+ dæn 0601140103/53

m.+ ja 0601020303/10

m.+ lardæ 0601060201/257

majæq “bu taraf”

m.+ qa 0602060111/210

majər “bura, burası”

m.+ idæ 0602060110/137

m.+ dæ 0602060111/53, 0604060601/127, 0602060109/10, 0601140103/24

m.+ ja 0602060109/9

major “binbaşı”

m. 0508080501/73

mətl “mal; sığır; büyük baş hayvan”

m. 0508080101/25, 0508080101/65, 0508110101/58, 0601020301/127,

0601020301/5, 0601020302/38, 0601020302/41, 0601020304/37, 0601020304/51,

0601020305/26, 0601020305/27, 0601020306/11, 0601020306/52, 0601060201/264,

0601140101/111, 0601140101/114, 0601140101/138, 0601140101/22,

0601140101/62, 0601140101/72, 0601140102/2, 0601140102/3, 0601140501/53,

0601140501/55, 0601140502/27, 0601140502/28, 0601140502/62, 0602060102/13,

0602060102/14, 0602060102/16, 0602060110/4, 0602060110/58, 0602060111/136,

0604060601/15, 0604060601/17, 0508080301/14, 0601020701/24

m.+ u 0602060102/15

m.+ um 0601020701/55

m.+ umiz 0601140101/63

m.+ umizja 0601020305/53

m.+ uni fjæm 0601140101/55

m.+ dæn 0601140101/129, 0601140101/140, 0601140103/50

m.+ di 0601020301/124, 0601020301/127, 0601060201/216, 0601140502/78

m.+ larımızdi 0508080101/70

m.+ larja 0601020305/59, 0602060111/136

mətlji “çoban, sığır besleyen”

m. 0601140101/179

mɔɫʂdunja “mal mülk, zenginlik”

m.+ sinɪ 0508110101/58

mɔɫʂxɔɫ “ev hayvanlarının tümü”

m. 0601140103/43

m.+ dɪ 0601020301/5

mɔɫʂqɔj “sığır ve koyun, büyük ve küçük baş hayvanların tümü”

m.+ larɪ 0602060110/4

m.+ larɪnɪ 0602060102/16

mɔɫʂqɔj “sığır ve koyun, büyük ve küçük baş hayvanların tümü”

m. 0601060201/264

m.+ i 0601020304/37

m.+ dɪ 0601140502/28

m.+ larɪnɪ 0601140502/27

mɔmɔ “anne ya da babanın annesi”

m.+ mɪzdɪ 0601060201/184

mɔmɪla “muamele, davranma”

m. 0601140102/93

mɔntɪ “manti”

m. 0601060201/105

mɔslɔj - “uymak”

m. – can 0601020305/59

mɔʃæɐ “başak”

m.+ ʃam 0601020701/114

mɔʃæx “başak”

m. 0602060107/24, 0601140502/37, 0601140502/38

mɔʃɪnæ “makine, araba”

m. 0601020303/69, 0601020701/91, 0508080101/17, 0508080101/55,
0601020701/72, 0601140501/59, 0601140502/76
m.+ ja 0508110101/94, 0601020304/26, 0601060201/219

mɒʃɪnæʃpɒʃɪnæ “araba maraba”

m.+ larja 0601140502/76

mɒj “yağ”

m. 0601140101/63

mɒzær “mezar”

m. 0601140501/33, 0602060103/22, 0602060104/46, 0602060108/9

m.+ imiz 0601140501/30, 0602060108/9

m.+ ja 0602060104/51, 0602060104/55

mæ:lim “muallim, öğretmen”

m. 0601020302/88, 0602060111/367

m.+ di 0602060111/369

m.+ lardi 0602060111/59

m.+ fidi 0601020302/89

mætʃɪt “mescit”

m. 0602060111/157

m.+ ti 0602060109/10

mæxtæp “mektep, okul”

m. 0601020306/26, 0602060109/10, 0602060111/165, 0602060111/327,
0602060111/337

m.+ i 0601020301/122, 0601020301/124

m.+ idæ 0602060107/11, 0602060111/140

m.+ ija 0602060111/148

m.+ it 0601140102/42

m.+ ijdī 0602060111/149

m.+ ca 0601020301/125, 0602060107/14, 0602060109/11, 0602060109/24,
0602060109/6, 0602060111/184, 0602060111/268, 0602060111/277,
0602060111/280, 0602060111/322, 0602060111/42, 0602060111/43, 0602060111/45,
0602060111/81, 0602060109/7

m.+ laridæ 0602060111/242

m.+ larija 0602060111/144

m.+ lardi 0602060111/238, 0604060601/69

m.+ larja 0602060111/277, 0604060601/70, 0604060601/84

m.+ tæ 0601020301/120, 0601020301/71, 0601020301/72, 0601020301/89,
0602060109/3, 0602060111/277, 0602060111/28, 0602060111/54, 0602060111/67,
0602060111/71, 0604060601/19

m.+ tæñ 0601020301/118, 0602060111/239, 0602060111/279

m.+ tæñfæm 0602060111/147

m.+ ti 0601020306/24, 0601020306/43, 0602060107/15, 0602060107/17,
0602060109/66, 0602060111/149, 0602060111/279

mæcarip “Makarov, erkek soy ismi”

m. 0601140502/70

mæcca “mısır”

m. 0601020305/52, 0601020306/52, 0601140501/52, 0601140502/7, 0604060601/17,
0601020301/119, 0601020302/33, 0601140101/129, 0601140101/139,
0601140101/140, 0601140103/42

m.+ dæn 0601020302/34

m.+ ni 0601060201/203, 0601140102/114

mæccam “sağlam, dayanıklı, muhkem”

m. 0601020302/75, 0601140102/78, 0602060101/74,

mælaj “Malay, yer adı; köle; ”

m. 0508110101/25

mælica “melike”

m.+ lar 0604060601/110

m.+ ni 0604060601/109

m.+ si 0604060601/105

mælla “okur yazar kimse, imam”

m. 0602060110/166, 0602060110/169

mærip “Maruf, erkek ismi”

m. 0602060111/217

mæs “değil”

m. 0601020701/102, 0601140501/8, 0602060108/19

mættæ “defa”

m. 0601020301/57, 0601020701/78, 0601020701/87, 601120103/72, 0601140103/82,
0602060101/17, 0602060101/87, 0602060108/14

m.+ fjæm 0601020301/76, 0601020701/74, 0601020701/76

m.+ n 0601140103/81

mæ:jdæ “ufak, küçük. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

m. 0601060201/93

mæjif - “bükülmek, eğilmek”

m.- ædi 0601060201/170

mæjdøn “meydan”

m.+ ija 0602060110/75

mæjdæ “ufak”

m. 0601020303/8, 0601060201/246, 0508080301/5, 0508080301/6

mæjdæſtſjydæ “ufak tefek”

m. 0601020303/8

mæjli “peki, olur, olsun”

m. 0601060201/138, 0602060101/83, 0602060111/126, 0602060111/277

m.+ mî 0602060101/82

m.+ nîz 0601020701/11, 0601020701/13

mæjlis “meclis, toplantı”

m. 0601140502/71

mæzæ “tat, lezzet, çeşni”

m.+ siſjæm 0601060201/263

medasmotir “tıbbiy muayene, sağlık muayenesi”

m.+ dæn 0602060111/353, 0602060111/356

medkallez “tıp koleji”

m.+ da 0601020301/103

mexanizatsijæ “makineleştirme”

m.+ ja 0602060103/5

mexmøl “misafir”

m.+ lar 0601060201/217, 0601060201/222, 0601060201/234, 0601060201/278

mexmon “misafir”

m. 0602060101/32, 0508080101/79, 0604060601/80, 0601060201/171,

0601060201/199

mexmøj “misafir”

m.+ fqupti 0602060101/33

m.+ fquldi 0602060101/47

mexnæt “iş, emek”

m. 0508080301/14, 0601020305/64, 0601140101/27

m.+ i 0601140103/104

m.+ ti 0601020701/122

mexnætcaɟ “işçi, çalışan”

m. 0602060111/135

mexr “şefkat”

m.+ i 0508080501/78

melisæ “polis”

m. 0601020303/25, 0602060111/38

mem “ben”

m.+ mæn 0602060110/36

men “ben”

m.+ i 0508080101/50, 0508080101/61, 0508080101/67, 0508080101/69,
0508080301/18, 0508080501/50, 0601020303/70, 0601060201/112, 0601060201/12,
0601060201/135, 0601060201/24, 0601060201/27, 0601060201/29, 0601060201/299,
0601060201/305, 0601060201/318, 0601060201/45, 0601060201/8, 0601060201/86,
0601140101/116, 0601140101/119, 0601140101/149, 0601140101/158,
0601140101/161, 0601140101/49, 0601140101/60, 0601140101/69, 0601140102/108,
0601140102/113, 0601140102/114, 0601140102/44, 0601140103/23, 0601140103/5,
0601140103/66, 0601140103/72, 0602060101/113, 0602060101/58, 0602060101/7,
0602060101/71, 0602060102/24, 0602060102/26, 0602060104/81, 0602060106/3,
0602060108/1, 0602060111/213, 0602060111/221, 0602060111/240,
0602060111/241, 0602060111/245, 0602060111/251, 0602060111/263,
0602060111/324, 0602060111/356, 0602060112/25, 0602060112/32, 0602060112/33,
0604060601/10, 0604060601/11, 0604060601/18, 0604060601/29, 0604060601/54,
0604060601/59, 0601020301/185, 0601020301/9, 0601020302/90, 0601020303/12,
0601020304/36, 0601020304/46, 0601020304/9, 0601020306/57, 0601020701/52,

0601020701/82, 0601060201/282, 0601140101/3, 0601140502/18, 0601140502/84,
0601140502/87, 0601140502/90, 0601140502/91, 0601140502/92, 0601140502/98,
0602060109/20, 0602060109/22, 0602060109/25, 0602060109/32, 0602060109/63,
0602060109/65, 0602060109/81, 0602060109/9, 0602060110/1, 0602060110/120,
0602060110/125, 0602060110/173, 0602060110/194, 0602060110/2, 0602060110/21,
0602060110/29, 0602060110/3, 0602060110/33, 0602060110/61, 0602060110/73,
0602060111/133, 0602060111/168, 0602060111/169, 0602060111/189,
0602060111/30, 0602060101/32, 0601140502/42, 0601060201/120, 0601140103/24
m.+fæm 0601020301/87, 0601020301/88

m.+ i: 0601140101/10

m.+ ici 0601020301/188

m.+ lar 0602060111/243

m.+ ifjæm 0601060201/67, 0602060110/102, 0602060110/104, 0601020301/128

m.+ dæ 0602060111/235

m.+ dæn 0601140101/48, 0601140103/15, 0601020701/61, 0602060109/45,
0602060110/98

m.+ fæm 0601060201/68, 0602060112/27, 0602060112/28, 0601020301/128

menen “ile”

m. 0601020303/24, 0601020303/26

mentjic “mülk, mülkiyet”

m. 0601140101/51

men “ben”

m.+ ja 0508080301/20, 0508110101/85, 0601060201/306, 0601060201/308,
0601140101/148, 0601140101/167, 0602060101/110, 0602060101/45,
0602060101/71, 0602060103/29, 0602060111/239, 0602060111/328,
0602060111/335, 0601020301/154, 0601020301/26, 0601020701/90, 0602060110/10,

0602060110/11, 0602060111/105, 0602060111/116, 0602060111/143,
0602060111/202, 0602060111/204

mesnij “mahallî, yöresel; yerli”

m. 0601060201/5

metir “metre”

m. 0601020304/26, 0601020304/29, 0602060103/31

m.+ di 0601020304/51

m.+ fæla 0601020301/26

metirka “doğum kağıdı”

m.+ mdæ 0604060601/54

m.+ mdi 0604060601/52

m.+ sidæ 0604060601/64

mɛ:n “ben. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

m. 0601060201/1, 0602060110/10, 0602060111/148, 0602060111/52,
0602060111/63

mɛn “ben”

m. 0508080101/15, 0508080101/18, 0508080101/48, 0508080101/77,
0508080301/19, 0508080501/38, 0508080501/59, 0508080501/68, 0508080502/13,
0508080502/23, 0508080502/25, 0508091601/1, 0508110101/21, 0508110101/85,
0601020301/1, 0601020301/107, 0601020301/120, 0601020301/124,
0601020301/125, 0601020301/129, 0601020301/134, 0601020301/143,
0601020301/151, 0601020301/152, 0601020301/154, 0601020301/156,
0601020301/158, 0601020301/160, 0601020301/166, 0601020301/167,
01020301/168, 0601020301/24, 0601020301/29, 0601020301/5, 0601020301/52,
0601020301/54, 0601020301/55, 0601020301/78, 0601020301/9, 0601020301/90,
0601020301/93, 0601020302/11, 0601020302/26, 0601020302/42, 0601020302/43,

0601020302/46, 0601020302/59, 0601020302/78, 0601020302/83, 0601020302/84,
0601020303/1, 0601020303/31, 0601020303/33, 0601020303/7, 0601020304/10,
0601020304/52, 0601020304/58, 0601020304/8, 0601020305/84, 0601020306/14,
0601020306/28, 0601020701/30, 0601020701/32, 0601020701/35, 0601020701/67,
0601020701/86, 0601060201/133, 0601060201/14, 0601060201/184,
0601060201/185, 0601060201/190, 0601060201/192, 0601060201/20,
0601060201/30, 0601060201/31, 0601060201/320, 0601060201/331,
0601060201/333, 0601060201/336, 0601060201/65, 0601060201/67, 0601060201/79,
0601060201/82, 0601140101/1, 0601140101/101, 0601140101/107, 0601140101/110,
0601140101/117, 0601140101/125, 0601140101/127, 0601140101/143,
0601140101/157, 0601140101/161, 0601140101/18, 0601140101/19, 0601140101/47,
0601140101/53, 0601140101/6, 0601140101/66, 0601140101/68, 0601140101/76,
0601140101/77, 0601140101/95, 0601140102/106, 0601140102/24, 0601140102/39,
0601140103/31, 0601140501/19, 0601140501/26, 0601140502/19, 0601140502/54,
0601140502/89, 0602060101/116, 0602060101/17, 0602060101/27, 0602060101/30,
0602060101/32, 0602060101/46, 0602060101/55, 0602060101/76, 0602060101/81,
0602060101/86, 0602060102/18, 0602060102/22, 0602060103/16, 0602060103/18,
0602060103/19, 0602060104/12, 0602060104/42, 0602060104/44, 0602060104/69,
0602060104/71, 0602060104/81, 0602060105/6, 0602060107/1, 0602060107/17,
0602060109/11, 0602060109/15, 0602060109/17, 0602060109/19, 0602060109/21,
0602060109/44, 0602060109/45, 0602060109/47, 0602060109/5, 0602060109/6,
0602060109/7, 0602060110/101, 0602060110/104, 0602060110/105,
0602060110/108, 0602060110/125, 0602060110/132, 0602060110/146,
0602060110/156, 0602060110/160, 0602060110/164, 0602060110/175,
0602060110/23, 0602060110/74, 0602060110/88, 0602060110/90, 0602060111/107,
0602060111/115, 0602060111/116, 0602060111/117, 0602060111/133,

0602060111/164, 0602060111/167, 0602060111/184, 0602060111/188,
0602060111/197, 0602060111/205, 0602060111/211, 0602060111/239,
0602060111/246, 0602060111/247, 0602060111/250, 0602060111/251,
0602060111/256, 0602060111/28, 0602060111/281, 0602060111/296,
0602060111/321, 0602060111/326, 0602060111/327, 0602060111/336,
0602060111/372, 0602060111/375, 0602060111/46, 0602060111/81, 0602060111/84,
0602060111/88, 0602060111/92, 0602060112/15, 0602060112/25, 0602060112/27,
0602060112/36, 0604060601/78, 0604060601/8, 0604060601/88, 0601020302/9

miltis “tüfek”

m. 0508080501/17

m.+ daqi 0508080501/19

miltiq “tüfek”

m. 0508080501/16, 0601060201/162

minæn “ile”

m. 0508080101/22, 0508080101/24, 0508080101/27, 0508080101/32,
0508080101/35, 0508080101/43, 0508080301/14, 0508080301/18, 0508080501/10,
0508080501/44, 0508080501/76, 0508080501/9, 0508080502/35, 0508091602/2,
0508110101/16, 0508110101/19, 0508110101/20, 0508110101/32, 0508110101/44,
0508110101/45, 0508110101/57, 0601020301/114, 0601020301/140, 0601020301/18,
0601020301/3, 0601020301/61, 0601020301/63, 0601020301/84, 0601020301/86,
0601020301/91, 0601020302/101, 0601020302/104, 0601020302/33, 0601020302/38,
0601020302/42, 0601020302/60, 0601020302/61, 0601020302/84, 0601020302/95,
0601020302/98, 0601020303/12, 0601020303/17, 0601020303/45, 0601020303/47,
0601020303/48, 0601020303/55, 0601020303/56, 0601020303/57, 0601020304/12,
0601020304/15, 0601020304/37, 0601020304/63, 0601020306/11, 0601020701/110,
0601020701/39, 0601020701/46, 0601020701/48, 0601020701/50, 0601020701/58,

0601020701/66, 0601060201/12, 0601060201/123, 0601060201/124,
0601060201/128, 0601060201/129, 0601060201/13, 0601060201/223,
0601060201/237, 0601060201/26, 0601060201/283, 0601060201/30,
0601060201/302, 0601060201/309, 0601060201/42, 0601060201/61, 0601060201/63,
0601060201/72, 0601060201/75, 0601060201/76, 0601060201/81, 0601140101/114,
0601140101/24, 0601140101/69, 0601140101/70, 0601140101/86, 0601140102/12,
0601140102/66, 0601140102/69, 0601140102/78, 0601140102/88, 0601140103/102,
0601140103/109, 0601140103/46, 0601140103/49, 0601140103/54, 0601140103/58,
0601140103/70, 0601140103/76, 0601140103/89, 0601140103/91, 0601140501/40,
0601140501/57, 0601140502/30, 0601140502/47, 0601140502/55, 0602060101/111,
0602060101/115, 0602060101/116, 0602060101/20, 0602060101/28, 0602060101/31,
0602060101/32, 0602060101/73, 0602060102/13, 0602060102/14, 0602060102/26,
0602060102/27, 0602060103/27, 0602060103/28, 0602060104/38, 0602060104/58,
0602060104/65, 0602060109/50, 0602060109/54, 0602060109/83, 0602060110/10,
0602060110/105, 0602060110/118, 0602060110/138, 0602060110/139,
0602060110/140, 0602060110/141, 0602060110/72, 0602060110/8, 0602060110/88,
0602060110/89, 0602060110/90, 0602060110/93, 0602060111/106, 0602060111/112,
0602060111/115, 0602060111/116, 0602060111/142, 0602060111/186,
0602060111/189, 0602060111/218, 0602060111/27, 0602060111/289,
0602060111/325, 0602060111/335, 0602060111/360, 0602060111/377,
0602060111/378, 0602060111/379, 0602060111/41, 0602060111/49, 0602060111/8,
0602060111/96, 0602060112/7, 0604060601/123, 0604060601/14, 0604060601/27,
0604060601/71, 0604060601/77, 0604060601/85, 0601060201/200, 0601020701/71
m.+fæm 0601020301/62, 0601020302/22, 0602060101/43

mintjæ “bunca, bu derece, bu miktarda”

m. 0601020305/33, 0601020701/98, 0601060201/96, 0601060201/198,

0601060201/225, 0601060201/261, 0601060201/268, 0602060104/58,

0604060601/37

mindæ “burada”

m. 0602060111/4

mindæn “bundan”

m. 0601060201/251, 0601060201/252

mirxop “Mirhap, yer adı”

m.+ tan 0508080101/66

mirzæ “mirza”

m.+ lar 0601140501/4

mirzæce “Mirza Ake, yer adı”

m. 0601140102/40, 0601140102/42

misol “misal”

m. 0602060111/127

misoltjun “misal için”

m. 0601140501/41, 0602060111/48, 0602060111/112, 0602060111/122,

0604060601/59, 0601020305/96, 0601140501/13, 0601140501/65, 0601140501/9,

0602060111/11, 0602060111/140, 0602060111/245, 0602060111/250,

0602060111/268, 0602060111/77, 0602060112/3, 0601020305/50, 0601020305/58

miliart “milyar”

m. 0601020301/113, 0601020301/115

milion “milyon”

m. 0601020301/115

millat “millet”

m. 0602060104/56, 0602060111/352, 0602060111/49, 0602060111/74

m.+ i 0508080501/67

m.+ ini 0602060112/1

m.+ im 0602060111/64

m.+ imizdi 0602060104/43

m.+ lar 0602060111/68

m.+ li 0602060111/1, 0602060111/8

min - “binmek”

m.- æ:rdim 0602060110/161

m.- ærfidi 0602060110/149, 0602060110/150, 0602060110/151

m.- ip 0508110101/97, 0601060201/335, 0602060110/152, 0601060201/322,

0602060110/131

m.- ibfjyrifca 0508080101/26

m.- ifca 0508080101/25

mindir - “bindirmek”

m.- ip 0602060107/25

m.- vftup 0602060110/14

minæðæt “Minacet, kadın ismi”

m.+ ti 0601020701/63

ministir “bakan”

m.+ ja 0601020301/154

minut “dakika”

m. 0601020301/6

minuta “dakika”

m.+ sija 0602060111/234

mindetty: “mecburî, zorunlu”

m. 0602060111/313

mip “bin”

m. 0601020301/2, 0601020301/4, 0601020304/45, 0601020306/42, 0601140101/1,
0601140101/144, 0601140101/145, 0601140101/146, 0601140101/147,
0601140102/1, 0601140102/106, 0601140102/36, 0601140102/53, 0601140102/60,
0601140103/15, 0601140103/2, 0601140103/3, 0601140103/4, 0602060103/1,
0602060104/10, 0602060104/20, 0602060104/28, 0602060104/37, 0602060104/38,
0602060104/48, 0602060104/70, 0602060104/72, 0602060111/148, 0602060111/57,
0602060111/65, 0602060111/81, 0604060601/13, 0601020301/113

m.+ dæn 0601020304/4, 0601020304/41, 0601020304/44, 0601020304/45

m. + tæ 0602060107/30

mijintʃi “bininci”

m. 0601020301/121

mijɲaf - “at, bisiklet gibilere binen kişinin arkasına binmek”

m.- tɪræɾfidi 0602060107/25

mitæxam “açıkgöz”

m. + fæcansæn 0602060111/211

mɔ: “şu”

m. 0508130101/3, 0601020302/51, 0601020305/100, 0601020306/10,
0601020306/19, 0601140102/35, 0602060103/20, 0602060110/188, 0508080501/1,
0508080501/12, 0508080501/6, 0508080502/18, 0508080502/20, 0602060104/42,
0508080501/44

mono “şu”

m. 0508080301/25, 0601020302/29, 0601020302/84, 0601020303/65,
0601020304/25, 0601020305/87, 0601060201/298, 0601060201/91, 0601140101/91,
0601140102/113, 0601140501/9, 0601140502/67, 0602060101/5, 0602060102/15,
0602060109/62, 0602060110/170, 0602060111/160, 0602060111/178,
0602060111/200, 0602060111/21, 0602060111/348, 0601020303/48

monqvi “bu, özellikle bu”

m. 0508080101/10, 0508080502/7, 0508130101/4, 0601020305/38, 0601020701/39,
0601060201/2, 0601140101/78, 0601140101/82, 0601140101/86, 0601140101/87
0601140501/36, 0601140501/43, 0602060109/10

mədzizæ “mucize”

m. 0508080501/54

məmin “Mümin, erkek ismi”

m. 0602060102/10

məltiræ – “acılı bakmak; acı içinde ağlamak”

m.- p 0508080301/25

mæpji “dağ cümudiyəsi”

m.+ dən 0601020305/36, 0601020305/72

məmin “mümin”

m. 0601060201/130

mu “bu”

m.+ ni 0601140101/77

muxalim “muallim, öğretmen”

m. 0601140101/179, 0602060104/18, 0602060111/286, 0602060111/36,
0602060111/381, 0604060601/18

m.+ ja 0604060601/87

muxalimlic “muallimlik, öğretmenlik”

m. 0604060601/19

muḥqat “mülakat”

m. 0604060601/123

murṣali:j “iyi geçinen. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

m. 0601060201/87

murtj “kara biber”

m.+ lardæn 0601060201/205

musa “Musa, erkek ismi”

m. 0604060601/28, 0604060601/29, 0604060601/31

musuŋman “Müslüman”

m. 0601020301/107

mustafa “Mustafa, erkek ismi”

m. 0508080501/53

mustaxcam “sağlam, müstahkem”

m. 0601140102/104

muzika “müzik”

m. 0602060111/202

m.+ dan 0602060111/205

muzdaq “buz gibi; soğuk, donmuş”

m. 0602060111/18

mybæræc “Mübarek, kadın ismi”

m. 0601140103/1

mytŋæl “on iki hayvanlı takvim”

m.+ imiz 0601140102/110

m.+ dæn 0508080101/19

mylc “mülk”

m.+ ini 0601060201/69, 0601060201/77

mymkym “mümkün, olası”

m.+ mæs 0602060108/19, 0604060601/58

mymkyn “mümkün, olası”

m. 0602060104/7, 0602060111/12, 0602060111/4, 0602060111/45, 0601140103/87,
0601020304/3

muxammæt “Muhammet, erkek ismi”

m. 0508080501/53

myjyz “boynuz”

m. + lardi 0508080501/29

murzæ “kabir, mezarlık”

m. 0601020302/19

m.+ dæn 0601020302/19

m.+ si 0601140502/67

natfælnij “başlangıç”

n. 0601020301/72, 0602060111/160, 0602060111/239

natfælnijşkuıas “ilkokul”

n.+ ta 0601020301/72

n.+ tæn 0602060111/239

natfælnij “baş, başkan”

n.+ i 0601020304/55, 0601020304/9

nadijæ “Nadya, kadın ismi”

n. 0601140502/60

naq “nakit, hazır para; tam, noktası noktasına”

n. 0508080101/24, 0508080101/35, 0602060109/60, 0602060111/15,

0602060111/18, 0602060111/27, 0602060111/43, 0602060111/5

napravlenijæ “yön, istikamet”

n. 0602060111/199

narmalnæ “normal”

n. 0601020305/51

nastrenjæ “keyif, haleti ruhiye”

n.+ mizdi 0508080502/31

natsijanəlnost “milliyet”

n. 0508080501/70

nəjabir “Kasım, Kasım ayı”

n.+ di 0601020303/64

nət “ekmek”

n.+ ɫar 0601060201/206

n.+ ɫardi 0602060107/20

nəm “nam, ün”

n. 0508110101/15, 0604060601/28

n.+ i 0508080101/3

n.+ idæ 0508080501/5, 0601060201/81

n.+ ija 0601020305/91, 0601020305/95, 0601140501/49

n.+ ini 0604060601/27, 0604060601/31

n.+ dəjdi 0601020305/83.

n.+ i/jæm 0604060601/5

nəmaz “namaz”

n. 0601020301/132, 0601020302/43, 0601020302/44

nən “ekmek”

n. 0508080101/38, 0508080301/14, 0601020304/13, 0601060201/210,

0601140101/16, 0601140502/50, 0602060107/23, 0602060110/182, 0602060110/6,

0602060110/7

n.+ ip 0601020301/114

n.+ di 0601020305/44, 0601020305/51, 0601060201/200

nəp “ekmek”

n.+ ja 0508130101/2

nəraji “Narayım, kadın ismi”

n. 0602060110/39, 0602060110/43

nərin “Narın, yemek adı”

n. 0601060201/107, 0601060201/89, 0601060201/90, 0601060201/92

n.+ di 0601060201/93

nərmət “Narmat, erkek adı”

n. 0601020301/50

nərvaj “Narvay, erkek adı”

n. 0602060109/46

nəvda “filiz”

n.+ side:j 0601060201/156

nəb “Nebi, erkek ismi”

n.+ fərvaj 0602060109/46

nəbi “Nebi, erkek ismi”

o. 0602060111/348

nəərəb “söyleyenden az uzak olan taraf; öteki taraf”

n.+ də 0601020306/20

nəri “öte, ora, en fazla”

n. 0601140102/89

nəriji “öteki, öbürü”

n. 0601020301/137

nərtji “köşek, deve yavrusu”

n. 0601020701/10, 0601020701/12

nərsə “şey, nesne”

n. 0601020301/10, 0601020301/159, 0601020301/25, 0601020301/29,

0601020302/47, 0601020302/48, 0601020302/49, 0601020302/53, 0601020304/27,
0601060201/317, 0602060101/99, 0602060104/61, 0602060111/128,
0601060201/185, 0601140101/20, 0601140501/64, 0602060111/302, 0602060111/94,
0508110101/59, 0508110101/72, 0601140101/27

n.+ dæn 0601140501/61

n.+ ja 0601020305/57

n.+ lar 0601020301/140, 0601020701/48, 0602060101/81, 0604060601/16

n.+ lari 0508110101/80

n.+ lardi 0601060201/86, 0601140102/87, 0602060111/103

n.+ mæsfæcan 0602060111/243

n.+ ni 0601020301/35, 0601060201/331, 0601140502/55

nærjæw “öteki taraf”

n.+ w 0602060111/162, 0604060601/9

n.+ wdeji 0601060201/2

næsip “nasip”

m. 0601060201/25

næjtfæ “küçük ney”

n.+ lar 0601060201/313

næjmæn “Nayman, yer adı”

n. 0601140101/152

næjzæ “mızrak”

n. 0604060601/129

n.+ ni 0604060601/128

n.+ si 0604060601/126, 0604060601/127

næzir “Nezir, erkek ismi”

n. 0601020302/19

netſtſi “kaç”

n. 0601020301/158, 0601020302/73, 0601060201/11

nejizi “esasen”

n. 0601020303/9, 0601020306/46, 0601140501/26, 0602060111/31

nerfpatołok “sinir doktoru”

n.+ ka 0602060111/273

neftæ “kaç, kaçtane”

n. 0601060201/271, 0601060201/273

neværæ “torun”

n. 0508091602/7, 0601140102/85

n.+ dæn 0601060201/53

n.+ larim 0601060201/54, 0601060201/58, 0604060601/44, 0601020701/71

n.+ larimizdi 0604060601/57

n.+ larimdi 0601140101/36, 0602060111/42, 0601060201/57

n.+ larimja 0602060111/189

n.+ lardæn 0604060601/47

n.+ m 0601020301/186, 0601020301/37, 0601020302/64, 0601020302/65,

0601140101/177, 0601140101/36, 0602060111/42, 0604060601/42, 0601020302/63

n.+ mdi 0601020301/41, 0601060201/72, 0601020301/11

n.+ si 0602060110/173

neværæliſ “torunlu, torunu olan kiſi”

n.+ fæm 0601140101/42

nextær “nektar”

n.+ di 0604060601/107, 0604060601/115

nimæ “ne”

n. 0508080301/19, 0508080301/22, 0508080501/30, 0508080502/23,

0601020301/12, 0601020301/13, 0601020301/166, 0601020301/168, 0601020301/27,
0601020301/33, 0601020302/49, 0601020302/81, 0601020302/90, 0601020302/96,
0601020303/33, 0601020303/48, 0601020304/21, 0601060201/128, 0601060201/221,
0601060201/332, 0601060201/70, 0601140101/122, 0601140101/128,
0601140101/134, 0601140101/16, 0601140101/182, 0601140101/27, 0601140101/31,
0601140101/38, 0601140101/46, 0601140101/51, 0601140101/56, 0601140101/73,
0601140101/83, 0601140101/92, 0601140102/115, 0601140102/86, 0601140103/13,
0601140502/100, 0602060101/65, 0602060101/75, 0602060101/96, 0602060103/27,
0602060110/12, 0602060110/2, 0602060111/307, 0602060111/355, 0602060111/59,
0602060111/88, 0602060111/91, 0604060601/26

n.+ dæn 0601020304/4, 0601060201/17

n.+ dæ 0602060111/156

n.+ ja 0508080501/13, 0508110101/35, 0601020305/40, 0601140102/92,
0601140103/11, 0602060111/292, 0602060111/311, 0604060601/37,
0601140101/156

n.+ lar 0601140101/12, 0601140101/124, 0602060102/16, 0602060111/164

n.+ lari 0508080501/53

n.+ laridæ 0602060111/79

n.+ lardæn 0508080501/62

n.+ lardi 0602060111/121

n.+ ni 0508080501/64, 0602060111/326

n.+ j 0508110101/75

n.+ si 0601140101/87, 0601140502/9, 0602060111/160

n.+ sidæ 0602060107/31

n.+ sija 0601020301/77

n.+ sini 0601140101/157

n.+ sija 0602060111/238

n.+fjæm 0601060201/79

niɣɔjættæ “son derece”

n. 0602060110/15, 0602060112/8, 0604060601/102, 0604060601/104,

0601140102/102

niɫʃæsaɟ “Niçke Say, yer adı”

n. 0601020305/96

niɟɔræ “Nigare, kadın ismi”

n. 0601060201/118

niɫufar “Nilufer, kadın ismi”

n. 0602060110/158

n.+ di 0602060110/156

niɫæmbɔɟ “Nişanbey, erkek ismi”

n. 0601140101/99

niɫæn “Nişan, kadın ismi”

n. 0602060110/51

n.+ di 0602060110/50

niɟæt “niyet”

n.+ ɟa 0602060110/133

nizæm “Nizam, erkek ismi”

n. 0602060109/19

nizæmʃqɔɫʃqar “Nizam Koçkar, erkek adı”

n. 0602060109/19

norma “norm, düzgü, kaide“

n.+ mizdi 0602060109/57

nota “nota”

n.+ kar 0602060111/206

n.+ kardi 0602060111/205, 0602060111/206

nə:qat “Nookat, yer adı”

n.+ liqlar 0602060109/49

nəxat “Nohut, yemek adı”

n. 0601020302/35

nəlavoj “sıfır derecede; ilkokul öncesi eğitim sürecini kapsayan dönem (sıfırıncı sınıf)”

n. 0602060111/259

n.+ dən 0602060111/2

nu “ünlem; ha”

n. 0601020301/179

nuxsarə “Nuhsara, kadın ismi”

n. 0602060107/4

nur “Nur, erkek ismi”

n. 0602060104/2

nurəvat “Nurabat, yer adı

n. 0604060601/35, 0604060601/67

n. + fidi 0604060601/37

nurmamat “Nurmuhammet, erkek ismi”

n. 0508080501/48, 0508080502/19, 0508080502/21

ɲ “ñ ünsüzü”

ɲ. 0602060111/4

pa “önek; alanında, da”

p. 0508080501/70

paxtə “pamuk”

p. 0601020304/4, 0601020305/60, 0601020701/112, 0602060101/89,
0602060101/91, 0602060101/95, 0602060103/7, 0602060105/7, 0602060109/56,
0602060109/59, 0604060601/17

p.+ də 0601060201/122

p.+ dən 0601140502/73

p.+ ja 0602060101/89, 0602060101/90, 0602060109/54

p.+ lardən 0601140502/82

p.+ ni 0601140502/82

p.+ sija 0602060103/23

paɣtæʂsaɣtæ “pamuk mamuk”

p. 0601020305/60

pacanæ “kısa boylu”

p.+ jinæ 0602060109/37

paqat “fakat”

p. 0601020301/36, 0604060601/109

paqur “fakir”

p.+ də 0601140502/100

paqur “kova”

p.+ 0602060109/53

p.+ di 0602060111/23

paqıf “Pakış, erkek ismi; Fahrettin isminin halk arasında kısaltılmış şekli”

p. 0602060111/216

pamjæt “hafıza”

p.+ i 0508080502/17

parta “okul sırası, mektep sırası, sıra”

p. 0602060111/255, 0604060601/70, 0604060601/86

partijæ “parti”

p. 0602060103/21

p.+ sîdæ 0602060103/21

partijnij “parti (si)”

p. 0602060104/28

par - “varmak”

p.- sæm 0601140103/32

parændzi “gelini açık göstermemek için başına örttüğü, bol kesimli ve sahte kollu kaftan”

p.+ ni 0602060105/12

pardnøz “cila, kozmetik”

p. 0604060601/123

pardnøzşandnøz “süslenmek, bakım yapmak”

p. 0604060601/123

parq “fark”

p. 0602060111/144, 0602060111/79

p.+ ư 0602060111/31, 0602060111/100

parvardijør “yaratan, Allah”

p. 0601140502/86

parzænt “evlat, çocuk”

p. 0601060201/30

pas “alt, aşağı; boyu kısa”

p. 0601020305/99, 0601020305/102, 0601020701/103, 0601140103/71,

0602060111/145

p.+ iræ:kưt 0601020306/17

p.+ ca 0508080502/2, 0601020301/9, 0602060111/294, 0602060111/301

p.+ ci 0601020306/40, 0601140501/43, 0601140501/44

p.+ tæ 0601020306/10, 0601020306/19

p.+ tæjilar 0601020306/54

p.+ tæji 0601020304/46

pascaşur - “aşağılamak”

p.- iſca 0602060111/301

p.- vſbradi 0602060111/294

pasla – “alçalmak”

p.- p 0602060104/36

paspiſt “pasaport”

p. 0602060104/42, 0508080501/68

p.+ imizdæ 0602060104/43

p.+ imizdi 0604060601/52

p.+ imdi 0604060601/55

p.+ tæ 0508091602/6

p.+ ti 0604060601/64

p.+ imizdæfjæm 0604060601/6

pastajanna “her zaman, daima”

p. 0601020301/58, 0601020305/77

paſerijæ “kaybetme, kayıp”

p. 0508110101/38

patipca “potin”

p. 0601020306/44

paſkambal “Peygamber”

p.+ lar 0601060201/314, 0601060201/315

paſkambær “Peygamber”

p.+ imiz 0508080501/53

p.+ imizdi 0601140501/65

p.+ imizjatfæ 0508080501/53

p.+ di 0601060201/183, 0601140502/76

p.+ lar 0508080501/54

p.+ lardi 0508080501/53

p.+ larğa 0508080501/54

pajfæmbæ “Perşembe”

p. 0602060101/57, 0602060101/84

pntftfæ “enişte”

p.+ ların 0602060109/19, 0602060109/44

pndfö “padişah”

p.+ si 0604060601/105

pnqat “fakat”

p. 0508091601/3

pnlantfi “falanca”

p. 0508080501/69, 0508130101/11, 0508110101/68, 0602060101/12

p.+ dæn 0601020701/105

p.+ ni 0508130101/11, 0602060107/36

pnluvön “pehlivan”

p. 0601020305/90, 0601020305/92, 0601020305/93, 0601020305/94, 0601140102/89

pnpal “Papan, yer adı”

p.+ liqlar 0602060104/48, 0602060104/50, 0602060109/49

pnppca “dosya”

p.+ lardi 0602060109/41

pnrat “geçit”

p. 0601020301/4

pɒʃaca “Paşa, erkek ismi; Paşa abi”

p.+ mlar 0508080101/27, 0508080101/28

pɒta “fatiha, dua, baş sağlığı”

p.+ ʃa 0601020701/83

pɒtma “Fatma, kadın ismi”

p. 0601060201/112, 0601060201/35

pɒtmaɣɒ:n “Fatmahan, kadın ismi. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

p. 0601060201/186

pɒtmaɣɒn “Fatma Hnaim, kadın ismi”

p. 0601060201/115, 0601060201/42

pɒjæ “sap (bitki)”

p.+ si 0601020305/53

p.+ sini 0601140101/141

pɒjiz “faiz”

p.+ i 0602060104/49

pɒjiz “faiz”

p. 0602060104/57

pɒjdæ “fayda”

p. 0601020302/8

p.+ si 0601020301/113, 0604060601/74

pɒjdælan – “faydalanmak”

p.- æmiz 0601020305/46

p.- ip 0602060111/102

p.- jæppiɣ 0601140103/50

pɒjla - “gizliden gizliye bir şeyin peşine düşmek, takip etmek”

p.- rfid 0602060109/34

pəzil “Fazıl, erkek ismi”

p. 0601140502/75

pəri “Peri, kadın ismi”

p. 0602060111/162

pəriftəli:j “cana yakın. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade”
etmekte”

p.+ fid 0601020301/51

pəs “değil”

p. 0602060111/48

pəfti “neredeyse”

p. 0601020301/143, 0601020301/144, 0601020301/26, 0601020301/70,
0604060601/2, 0604060601/2

pəjt “vakit, lahza, an”

p. 0601020301/36, 0602060109/56

p.+ imfid 0602060110/92

p.+ tə 0602060110/135

ped “pedagoji”

p. 0602060104/18

pensə “emekli maaşı, emekli”

p.+ də 0602060111/285, 0602060111/76

p.+ dəməən 0602060111/55, 0602060111/75

p.+ ja 0601020301/70, 0601020301/73, 0601020301/74, 0601020301/75,
0602060111/277, 0602060111/57

perəgavor “görüşme”

p. 0602060111/116

perəgavornijšpunkit “telefon merkezi

p. + ca 0602060111/112, 0602060111/117

perəvod “geçme; çevirme”

p.+ i 0602060111/27

pervij “birinci”

p. 0601020301/137

pervijšmaj “Perviy May, yer adı”

p. 0601020301/137

petsavət “pedagoji meclisi, toplantısı”

p. 0602060111/330, 0602060111/331

p.+ tæ 0602060111/212

pedutşilifa “pedagoji okulu”

p.+ ja 0602060111/53

p.+ ni 0602060111/54

permæ “çiftlik sahibi”

p. 0601060201/120

pınæn “ile”

p. 0601020301/129, 0602060110/88

pisca “cilet”

p. 0601140103/70, 0601140501/10

pistæ “günebakan”

p. 0601020301/119, 0601020302/33, 0601020302/34

pirzdənt “cumhurbaşkanı”

p. 0601020304/44, 0602060111/302

pir “pir”

p.+ i 0601140502/75, 0601140502/76, 0601140502/77, 0601140502/78,

0601140502/79

pitf - “biçmek”

p.- ædi 0601140501/58

pitfæ “bıçak”

p. 0602060101/1, 0601060201/237

pij - “biçmek”

p.- tiŋ 0601060201/174

pij - “pişmek”

p.- ædi 0601020302/37, 0601020305/76

p.- ærfidi 0601060201/197, 0601060201/219

p.- ip 0602060101/105

p.- mæjt 0601020302/37

p.- sæ 0601060201/220

pijir - “pişirmek”

p.- ædi 0601060201/273

p.- ælmi:di 0601020305/51

p.- æmiz 0601020305/44, 0601140103/105, 0601140103/110, 0601140103/111

p.- ærfidi 0601060201/193

p.- ip 0601060201/102, 0601060201/194, 0601060201/200, 0601060201/221,

0601060201/89, 0601140103/69

p.- iŋ 0601060201/98

p.- iŋmizja 0601020305/45

p.- sezfaem 0601140102/97

pijcec “Bişkek, yer adı”

p.+ ca 0508080501/60

pijir “sağlam; cimri”

p. 0601140102/112, 0601140102/114

p.+ f'belat 0601140102/115

pijædæ “yaya”

p. 0601020701/91, 0601140502/29, 0601140502/30

pijæz “soğan”

p.+ di/fjæm 0601060201/93

pijæz “soğan”

p. 0601020302/34, 0601060201/196, 0601060201/205, 0601060201/84,
0601140103/42

pofta “posta”

p.+ ni 0602060111/158

porma “okul kıyafeti”

p. 0602060109/42

pæcşpæc “kalp hızlı attığında çıkan ses”

p. 0602060101/70

pennij “dolu, ağzına kadar dolu”

p. 0601020305/35, 0601020306/6, 0601060201/5, 0601020306/40, 0601020306/41

puł “para”

p. 0602060104/40, 0601020304/44, 0601020305/41, 0601020305/42,
0601020306/48, 0601140101/135, 0601140101/137, 0601140101/26, 0601140101/28,
0601140101/30, 0601140101/31, 0602060103/25, 0601020301/113

p.+ u 0602060111/48, 0508110101/83, 0601020305/47, 0601020305/64

p.+ u ni 0508110101/83, 0601020305/63

p.+ di 0508110101/85, 0508110101/86, 0601020301/115

p.+ larimizja 0601140101/134

p.+ fam 0601020304/38

punkit “nokta, yer”

p.+ ca 0602060111/112, 0602060111/117

pustontſi “filanca”

p. 0508110101/12

p.+ ni 0508110101/12

put “ayak”

p.+ im 0601020701/78

p.+ larini 0601060201/230

pyt - “bitmek, sona ermek”

p.- æ 0601020302/64

p.- ædi 0601060201/139

p.- æmiz 0601140502/66

p.- æt 0601060201/257

p.- ip 0602060104/29, 0602060109/25, 0602060111/197, 0601140102/43,
0602060104/18

p.- irip 0601140102/63

p.- cammæn 0604060601/46

p.- can 0602060111/98

p.- candæn 0602060104/21, 0602060107/16, 0602060111/104, 0602060111/284,
0601020301/169, 0601020306/43

p.- citſæ 0602060111/5, 0601020301/124, 0601020301/122

p.- mæstæn 0602060109/25

p.- tim 0508091602/1, 0601140102/41

p.- vølip 0508091602/2

pytæ - “budamak”

p.- bſjyſjan 0601060201/87

pytīn “bütün”

b. 0601020301/107, 0601140101/133, 0601140101/53, 0601060201/229,

0601060201/239, 0601060201/240, 0601140103/110

b.+ fæla 0601140101/152

pytīr - “bitirmek, tamamlamak”

p.- ip 0601020303/64, 0602060111/166, 0602060111/53, 0601020301/170,

0601140102/36, 0601140102/37, 0602060111/54

p.- dim 0602060111/166, 0602060101/116, 0602060101/27

p.- jan 0602060104/19

pydæ - “üfleme”

p.- p 0601060201/241

p.- vølip 0601140103/109

pyfec “balon”

p. 0601060201/241

płan “pilan”

p.+ ijni 0602060111/228

p.+ siz 0602060111/322

piraduxta “sonuç, netice; malzene”

p. 0601020305/42, 0601140101/139

piragramma “program”

p.+ mizja 0602060111/304

p.+ ni 0602060111/308

p.+ nja 0602060111/305

piratsent “yüzde”

p. 0601020305/20, 0602060111/264

p.+ ini 0602060111/331

p.+ ila 0602060112/6

p.+ ti 0601020305/5

pîraverka “yoklama”

p. 0602060111/260, 0602060111/266

p.+ ja 0602060111/271

pîredmet “şey, madde; konu, mevzu”

p.+ tən 0602060111/319

pîres “pres”

p.- lap 0601020305/63

pîrimêşministîr “Başbakan”

p.+ ja 0601020301/154

pîristîp “nöbet geçirmek”

p. 0601020303/34

pîront “cephe”

p. 0508080101/45

pîsixika “ruh, ruh hali”

p.+ sini 0602060111/276

psixotok “psikolog”

p. 0602060111/286

p.+ ka 0602060111/273

rabotîjî “işçi, amele”

r. 0604060601/106, 0604060601/115

raxi:m “rahîm”

r. 0601140502/83

raç “kanser”

r. 0601020701/44

raχumbæc “Rahimbey, erkek ismi”

r. 0602060110/40

raχmat “teşekkür etmek, birinin suçunu bağışlamak”

r. 0601020301/15, 0602060111/265, 0508080101/80

raχmatliχ “rahmetli”

r.+ lar 0602060104/60

raχmatlix “rahmetli”

r.+ t̃i 0601140103/66

raχmatlic “rahmetli”

r. 0508110101/29, 0601020301/40, 0601140102/23, 0601140103/64,
0602060101/109, 0602060101/28, 0602060109/66, 0602060111/200

raχmøn “rahman”

r.+ i 0601140502/83

rak “kanser”

r. 0602060104/38

raketæ “roket”

r.+ ni 0508080501/33

rasæ “adam akıllı, hayli, tam”

r. 0601060201/249, 0601060201/265, 0602060111/172

rasil “Rasul, erkek adı”

r. 0601140102/83

rasim “resim”

r. 0602060111/87

r.+ i 0508080501/34

r.+ dæ 0601060201/275

rasχot “masraf, gider”

r. 0602060103/25, 0602060103/23

rassæ “adam akıllı, hayli, tam”

r. 0601060201/296, 0601140103/76, 0602060110/154, 0602060110/155,

0602060111/374

rassijæ “Rusya, ülke adı”

r.+ dæ 0601060201/63, 0601140102/63

r.+ dæ 0601020301/165, 0601140103/8

r.+ dæjî 0601020301/104

r.+ dæn 0601020301/155

r.+ dæjdi 0601020301/101, 0601020305/89

r.+ ja 0601020306/42

rastirat “israf (etme), (saçıp) savurma, tutumsuz kullanma”

r. 0508091601/9

rajimberdi “Rayimberdi, erkek ismi”

r. 0601140101/122, 0601140101/92, 0601140101/93

r.+ dæn 0601140101/101

r.+ ni 0601140101/92

rajis “reis”

r. 0601140502/57, 0602060104/31, 0602060104/32, 0602060104/36, 0602060104/37,

0508080101/58

r.+ i 0604060601/22

r.+ lijdæ 0602060110/169

r.+ larfæm 0508080101/61

rajisliq “reislik”

r.+ idæn 0602060104/33

rajon “ilçe”

r. 0601140101/133, 0602060111/248

r.+ ini 0602060104/33

r.+ idæji 0602060111/63

r.+ da 0508110101/70, 0601140501/35

r.+ di 0508110101/69, 0604060601/83

rajona “okulun ilçedeki yönetimi”

r.+ nıci 0602060111/140

r.+ ja 0602060111/237, 0602060111/238, 0602060111/246, 0602060111/250

r.+ dan 0602060111/276

rajkom “ilçe komitesi”

r.+ di 0602060111/348

rajpo “bölge tüketim topluluğu”

r.+ ni 0602060104/33

razvetka “istihparat”

r.+ si 0602060111/298

røxat “Rahat, kadın ismi”

r.+ ti 0601020701/122

rømca “çerçeve”

r. 0604060601/86

rns “doğru”

r. 0601020302/56, 0601060201/303

rnsæ “adam akıllı, hayli, tam”

r. 0508130101/3, 0601020701/112, 0601020701/113, 0601020701/92,

0601060201/160, 0601060201/228, 0601060201/233, 0601060201/256,

0601140102/102, 0601140103/18, 0602060101/103, 0602060101/21, 0602060101/32,

0602060101/42, 0602060101/88, 0602060110/81

rɒsæ: “adam akıllı, hayli, tam. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

r. 0601060201/211, 0601060201/232, 0601140102/97

rɒssæ “adam akıllı, hayli, tam”

r. 0601060201/109, 0601060201/231, 0601140502/81, 0602060110/107,
0602060110/6, 0602060110/85

r. + fɶæm 0601060201/214

rɒz “Raziye, kadın ismi”

r.+ fɶnæm 0602060101/31

rɒzi “razı, razı olmak”

r. 0601060201/179, 0601060201/180

rɒziliɶ “helallik”

r.+ isiɶ 0602060110/108

rɒzijæ “Raziye, kadın ismi”

r. 0602060101/28, 0602060101/109, 0602060108/16

rejistonʂmæjdɒn “Registan Meydanı”

r.+ iɶa 0602060110/75

respublika “cumhuriyet”

r. 0602060111/123

r.+ da 0508130101/2

r.+ siɶa 0602060111/350

revaljutsijæ “inkılap, devrim, ihtilal”

r. 0508110101/10

rezultat “sonuç, netice”

r. 0602060103/13

risovaniɶæ “resim çizme”

r. 0601020301/90

rəmat “başörtüsü”

r.+ di 0602060101/13, 0602060101/14, 0602060109/30

r.+ lardi 0602060109/41

rəpərə “karşı, ön”

r. 0602060101/48

r.+ mə 0602060101/48

rəpərəməşrəpərə “karşılıklı”

r. 0602060101/48

rəta “bölük (ğü)”

r.+ ni 0602060112/20

rəzivnj “Rozibey, erkek adı”

r. 0602060104/2

rəmat “başörtüsü”

r. 0601060201/289

r.+ di 0601060201/300

rəmatfə “mendil”

r.+ ni 0601060201/281

rəpərə “karşı, ön”

r.+ də 0601140502/68

r.+ ja 0601060201/286

rezə “oruç”

r.+ də 0601140103/95

reziχon “Rozahan, kadın ismi”

r. 0601140103/95

rezivnj “Rozibey, erkek adı”

r. 0601140103/95

rezvər “ev işləri”

r. 0601140101/133

ruxsat “izin, ruhsat, müsaade”

r. 0602060108/20, 0602060110/108

rustan “Ruslan, erkek adı”

r. 0602060110/151

rus “Rus”

r. + lar 0602060112/21

rubəp “rubab”

r.+ ini 0602060110/115, 0602060110/117, 0602060110/119

r.+ lardə 0602060110/118

s “s ünsüzü”

s. 0508110101/72

sabəb “sebəp”

s. + i 0601020301/158, 0602060108/15, 0602060111/106, 0602060111/45,

0602060111/108, 0602060111/297, 0602060111/325, 0602060111/34,

0602060111/99, 0508080501/62, 0601020305/53, 0601020305/68, 0601020305/70,

0601020305/76, 0601020305/31, 0601140102/89, 0601020305/90

s.+ itji: 0601140102/89

s.+ idən 0601060201/188

s.+ ini 0601140102/94

sabəp “sebəp”

s. 0604060601/75

saďzæræ “şecere, soy sop”

s. 0604060601/24

s.+ sini 0604060601/26

sadik “kreş”

s. 0601140102/14

sadvaqasova “Sadvakasova, kadın soy ismi”

s. 0601140102/66

saglasija “rıza, mutabakat”

s. 0602060111/310, 0602060111/312

saxar “seher, sabah erken”

s. 0601020701/118, 0602060109/56

saxarnij “şeker (si), şekerli”

s. 0602060107/13

saxla - “saklamak, tutmak”

s.- masfidi 0602060110/123

salacam “biraz eksik”

s. 0602060109/64

salla “sarık, kavuk”

s.+ lic 0601060201/178

saldat “asker”

s.+ lar 0601020303/77

s.+ lar 0601020302/103

s.+ ti 0508080101/60

satqun “gölgeli”

s. 0604060601/92, 0604060601/93

saht “adet, itiyat”

s. 0601060201/225, 0601140501/62, 0601140501/70, 0602060108/19

s.+ imiz 0602060111/132

s.+ ları 0601140102/69

s.+ larını 0601140102/68

s.+ lartfı 0601060201/225

s.+ tæ 0601060201/301

samaljt “uçak”

s.+ ti 0508080501/33

samar “Samar, kadın ismi”

s. 0602060110/22, 0602060110/30, 0602060110/12, 0602060110/13, 0602060110/21,
0602060110/30

samarxon “Samarhan, kadın ismi”

s. 0602060110/2, 0602060110/21

s.+ di 0602060111/178

samarqan “Semerkant, yer adı”

s. 0602060110/29

s.+ dæ 0602060110/29, 0602060110/74

samarqan “Semerkant, yer adı”

s.+ ja 0602060110/72

samovar “çayhane”

s. 0601140502/70

samasvat “damper, damperli kamyon”

s.+ ja 0601020302/53

san “sen”

s.+ in 0601020701/4

sanæ - “saymak”

s.- mæ 0604060601/45

s.- sæm 0604060601/45

s.- jætsæ 0602060111/312

sænæ: “şuur, düşünce, fikir”

s. + miç 0601140501/70

sænæb “sayı”

s.+ ɥja 0601060201/55

sænæt : “bir yığın kafiyeli vecizelerden düzülmüş olan şarkı, şarkı kalıbına dökülen

tekerleme; ağıt”

s. 0601060201/286

s.+ ini 0601060201/296

sandziræ “şecere, soy sop”

s.+ tji 0601020305/85, 0601020305/86

s.+ dæ 0601020305/95

s.+ miç 0602060104/66

sandwæb “sandık”

s.+ dæ 0602060101/12

sandwæq “sandık”

s. 0601060201/172, 0601060201/173

santælat “Santalat, kadın ismi”

s. 0602060101/17, 0602060101/18, 0602060101/19, 0602060101/23, 0602060101/25,

0602060101/31, 0602060101/40, 0602060101/41, 0602060101/42,

0602060101/44, 0602060101/47, 0602060101/53

s.+ ti 0602060101/115

sapqoz “devlet çiftliği”

s.+ dæ 0601140101/30, 0601140101/74

s.+ di 0601060201/129

sapqoz “devlet çiftliği”

s. 0601140101/29, 0601140502/36

sapşsarıq “sapsarı”

s. 0602060101/37

saræla “seçmek, ayırmak; sarmak”

s. 0601060201/142

saræj “saray”

s.+ imiz 0601140502/61

s.+ də 0601140502/62

sarıχ “sarı”

s.+ fχpıqı 0602060102/23

sarıq “sarı”

s. 0602060101/37

sarcar “bir güruhun, bir takımın rehberi, reisi”

s. 0508110101/39, 0602060104/2, 0602060104/55, 0602060104/61, 0602060108/8,
0602060108/9

sarpæ “tepeden tırnağa kıyafet; çoğu zaman belirli bir şahsa özel düğün ya da çeşitli
merasimlerde hediye için hazırlanır”

s. 0601140502/91

sarjɒɤ “tere yağı”

s.+ di 0601060201/217, 0601140103/109

s.+ lardi 0601060201/200

sarjɒq “tere yağı”

s. 0601060201/248, 0601140103/47

sattær “Sattar, erkek ismi”

s. 0602060101/5

savæt “Sovyet”

s. 0601140102/20, 0602060104/43, 0602060104/66, 0602060111/237,
0602060111/238, 0602060111/246, 0602060111/330, 0602060111/331,
0602060111/53, 0604060601/64
s.+ lar 0601140102/17, 0601140102/19

saviz “havuç”

s. 0601140103/42

sava - “çırpıştırmak”

s.- məjammæn 0601020301/128

s.- məjan 0601020301/128

savnı “soru”

s. 0601140102/86

s.+ ja 0602060111/378, 0602060111/7

sajuz “birlik; ittifak”

s.+ i 0601140102/17, 0601140102/19

sajuz “birlik, ittifak”

s. 0508080501/67, 0601020301/88, 0601020305/61, 0601140101/131,
0601140101/134, 0602060111/231, 0602060111/249

sajla - “seçmek”

s.- jti 0604060601/21

sajmæ “işleme (nakışlı)”

s. 0601140102/71

sajmalu: “işlemeli, nakışlı”

s. 0508080501/28

sn - “salmak, koymak, yerleştirmek”

s.- janizdæ 0601140102/102

s.- mæj 0602060111/256

s.- (i) p 0601020304/47, 0601060201/237, 0601060201/278, 0601060201/300,
0602060101/99, 0601140502/11, 0601140502/90, 0601140502/91, 0601060201/333

s.- sœm 0601020301/158

s.- sæ 0601060201/228

sn - “salmak, koymak, yerleştirmek”

s.- fberijlar 0601020301/156

s.- fberjan 0602060109/83

s.- fberjæpti 0601020304/35

s.- vfoþup 0602060111/237

snþf - “saçmak”

s.- ej 0601020302/46

snþ - “sağmak”

s.- adi 0601020301/127

s.- up 0508080101/26, 0508080101/39, 0601020301/124, 0601060201/211,
0601060201/227, 0601140101/62, 0601140101/63, 0601140103/46

s.- uvala 0601060201/260

snþat “saat”

s. 0601020301/4, 0601020301/34, 0601020301/36, 0601020303/59, 0601020304/16,
0602060111/43, 0602060111/114

snþun “süt veren”

s. 0601020301/124

snþunþmþ “süt veren sığır”

s.+ di 0601020301/124

snþun “süt veren”

s.+ ja 0508080101/25

snþliþ “sağlık”

s.+ iƒjæm 0601140102/102

sɒɓmɒɓ “henüz tahammür etmeyen taze kızım”

s. 0601060201/258, 0601060201/260

s.+ umi 0601060201/259

sɒɓ “sağ”

s. 0602060102/24

sɒɓʂbɔɓɓ “çok yaşa”

s. 0602060102/24

sɒqɒɓ “sakal”

s.+ ɓar 0601140501/57, 0604060601/27

s.+ ɓardan 0508080501/2

s.+ ɓardi 0508080502/28

sɒɓ - “salmak, koymak, yerleştirmek”

s.- ip 0508080101/30, 0601140103/111, 0601140103/99

s.- iƒ 0601140502/7

s.- iƒti 0601140502/69

s.- iɓɓanƒidi 0602060101/53

s.- jæpti 0601020301/153

sɒɓ - “salmak, koymak, yerleştirmek”

s.- α 0601140502/76

s.- adi 0601140502/10

s.- amiz 0601140103/63

s.- arƒidi 0601060201/211, 0601060201/241

s.- arƒidic 0508080101/42

s.- uƒberærƒidi 0601060201/103

s.- uɓƒturip 0601140502/90

s.- uḇfjyr̥ip 0601140502/87

s.- umar̥fidi 0601060201/196

s.- up 0601060201/102, 0601060201/196, 0601060201/273, 0601060201/74,
0601060201/89, 0601060201/93, 0601140103/69, 0601140502/82, 0601140502/90,
0601140502/91, 0602060109/43, 0602060110/148

s.- di 0601140101/38, 0602060107/15

s.- dim 0601140101/31

s.- dic 0601020303/6

s.- vɔlup 0601060201/89

sɔluf̥tir - “kıyaslamak”

s.- jandæ 0602060104/80

s.- sæc 0602060111/96

sɔlt “at arabasına bağlanmayan, tekerlekli taşıta bağlanmayan (hayvan); yüksüz, eli boş (insan)”

s. 0601060201/142

sɔman “saman”

s.+ di 0601060201/230

sɔmi “Samı, erkek ismi”

s. 0601140101/122

sɔmir “Samır, erkek ismi”

s. 0601140101/93

s.+ dæn 0601140101/102

sɔn “sayı; kalça”

s.+ ini 0601020305/2, 0601020305/3

s.+ i 0601020305/2, 0602060111/29

sɔp “sap”

s.+ ca 0601060201/150

snpat “sifat”

s.+ i 0602060111/261

snt - “satmak”

s.- æmiz 0601020305/41, 0601020305/42

s.- ærdijcan 0602060101/1

s.- ip 0508080101/44, 0604060601/120

s.- ivnjanfæcan 0601140502/90

s.- ivfþurp 0601020304/47

s.- can 0601060201/163

sntqunnj “Satkınay, kadın ismi”

s. 0601140103/96

sntvöldi “Satındı, erkek ismi”

s. 0601140103/96

snpaß “ders”

s. 0602060111/36, 0602060111/41, 0602060111/373, 0602060111/219,

0602060111/220, 0602060111/340

s.+ ur 0602060111/202

s.+ uja 0602060111/212

s.+ umizdi 0602060111/364, 0602060111/365

s.+ ijcan 0602060111/202

s.+ dæ 0602060111/282

s.+ dæn 0602060111/171

s.+ di 0602060111/295

s.+ fberæmæn 0602060111/259

s.+ fberjammæn 0602060111/184

s.+ fbersæ:m 0602060111/167

s.+ fberjætcandæ 0602060111/303

snvaꝥ “ders”

s. 0602060111/284

snvaq “ders”

s.+ qa 0602060111/196, 0602060111/364

snvat “okur yazarlılık”

s. 0602060111/309

snj “nehrin yatağı”

s.+ ja 0508080501/14, 0508080501/19, 0601020305/83

snz “bataklık”

s.+ da 0508080501/12

sæxsæn “seksen”

s. 0601020301/145, 0601020301/66, 0601020303/71, 0601020303/76,
0601020304/44, 0601020305/20, 0601020305/5, 0601020701/62, 0601140103/30,
0601140501/26, 0601140101/39, 0601140101/40, 0602060102/23, 0602060102/25,
0602060104/32, 0602060104/36, 0602060104/42, 0602060104/49, 0602060107/3,
0602060109/28, 0602060109/63, 0602060111/234, 0602060112/19, 0604060601/2
s.+ dæn 0602060109/27

sæxsænitji “sekseninici”

s. 0604060601/66

sæxsæp “seksen”

s.+ ja 0601020701/71, 0601140101/39

sæccis “sekiz”

s.+ tæ 0601140101/44, 0601020701/73, 0601020304/35, 0601060201/52,
0604060601/41

s.+ tæmi 0601140502/42, 0604060601/44

s.+ tæsini 0601020301/153, 0602060104/7

sæcciz “sekiz”

s.+ idæ 0602060102/23

s.+ imdæ 0508130101/8

s.+ dæ 0601020301/11, 0601020301/186, 0601020301/187

s.+ dæn 0602060110/92

s.+ dæjdim 0601020701/68

s.+ di 0602060111/166

sæcciz “sekiz”

s. 0508080101/19, 0601020304/26, 0601020304/51, 0601020306/28, 0601140101/12,
0601140102/9, 0601140102/31, 0601140102/56, 0601140502/27, 0602060101/104,
0602060107/9, 0602060109/26, 0602060109/63, 0602060109/77, 0602060110/190,
0602060111/29, 0604060601/22

sæccizintfi “sekizinci”

s. 0508110101/19, 0508110101/81, 0601020301/66, 0601020303/71, 0601140102/1,
0601140102/39, 0601140103/3, 0601140103/30, 0602060102/19, 0602060103/21,
0602060103/4, 0602060111/166, 0602060111/53, 0602060111/57, 0604060601/27,
0604060601/33

sæl “az, biraz”

s. 0508080301/17, 0601020301/134, 0601020306/17, 0601140101/30,

0601140101/58, 0602060111/129, 0602060111/306, 0602060111/79, 0601020305/24

sæpnjil “Bir sapa monte edilmiş çok halkalı vurmali çalgı. Geçmişte derviş ve kalenderlerin
çalgılarından biriydi”

s.+ lar 0601060201/148, 0601060201/149

særi “e doğru”

s.+ jdi 0601020302/11

sæj - “sançmak, saplamak, batırmak, dikmek”

s.- ip 0508080501/18

s.- æmiz 0601140102/71

sæjin “- dıkça”

s. 0601060201/87

sef - “sepmek, saçmak”

s.- fɒsæjz 0604060601/122

sekunt “saniye”

s.+ tæ 0601020303/30, 0601020303/60

s.+ ti 0601020303/28

s.+ fæmfæmæs 0601020303/30

sekretar “sekreter”

s. 0602060111/201

s.+ i 0602060111/348

seci:n “yavaş. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

s. 0508080101/43, 0602060111/90

sel “sen”

s.+ laɾɟa 0602060111/299

sel “sel”

s. 0601020303/13

selcilla – “sallanmak, deprenmek, silkinmek”

s.- p 0508080301/25

selsavet “köy şuurası”

s. 0601140102/20

selxoz “tarım, ziraat, köy ekonomisi”

s. 0602060104/21

s.+ dæ 0602060104/71

semitſca “günebakan, çekirdek”

s. 0601020305/39, 0601020306/52

s.+ larımızdi 0601020305/47

s.+ ni 0601020305/40, 0601020305/41

semjæ “aile”

s. 0604060601/97

s.+ dæjî 0604060601/112

s.+ ja 0604060601/112

s.+ m 0601020301/117

s.+ jî 0601020301/184

s.+ si 0601020301/100

sen “sen”

s.+ î 0508110101/68, 0508110101/70, 0601060201/190, 0601060201/300,

0601060201/309, 0601060201/329, 0601060201/67, 0602060110/72, 0602060110/99,

0602060111/247, 0602060111/251, 0602060111/252, 0602060111/288,

0602060110/175, 0601020701/82, 0601020701/84

s.+ iſ 0601020701/2

s.+ sæn 0602060111/216

s.+ fæm 0602060101/61

sentæbir “Eylül, Eylül ayı”

s.+ dæ 0602060111/148, 0602060111/173

s.+ di 0601140103/45

s.+ lardi 0602060101/34

sentir “merkez”

s.+ dæ 0602060111/139

sep “sen”

s.+ ja 0601060201/155, 0601060201/156, 0601060201/83, 0602060111/204,
0602060111/294

sep “çeyiz”

s. 0602060110/166

s.+ ti 0601140501/59

sep - “sepmek”

s.- ædi 0601140103/69

s.- sætʃi 0601140103/68

s.- tiriþ 0601140103/64

serjaʃip “Sergašov, erkek soy ismi”

s. 0508110101/72, 0508110101/73

sersenbaj “Sersenbey, erkek ismi”

s. 0508110101/65

sevæt “sepet”

s.+ ini 0602060101/113

sez - “sezmek”

s.- ip 0602060101/16

sezon “sezon”

s.+ i 0601060201/250

sæn “sen”

s. 0508080301/19, 0601060201/171, 0601060201/190, 0601060201/333,
0601060201/83, 0601140101/60, 0601140501/10, 0601140501/9, 0602060110/96,
0602060111/245, 0602060111/252, 0602060111/287, 0602060111/291,
0602060111/294, 0602060112/30, 0604060601/51

sidiŕ “Sıdık, erkek ismi”

s.+ 0602060101/1

sidiŕ - “kazımak”

s.- iŕip 0601060201/230

s.- vŕıŕıfıdı 0601060201/229

sidiŕæ “defa, kere”

s. 0601020701/96

siŕ - “sıŕmak”

s.- meŕ 0601140501/16

siŕ - “sıkmaŕ”

s.- vŕıŕıdı 0602060101/74

siko:ri “ambulans”

s.+ dæ 0601140102/56

siŕıŕımla – “avuçlamak”

s.- tiŕ 0601140102/114

siŕıŕımla: - “avuçlamak. Buradaki uzunluk iŕaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

s.- p 0601140502/11

sılan “bir kumaŕ tŕü”

s. 0601060201/287

sılar “siz, sizler”

s. 0601020304/3

s.+ di 0602060109/19

s.+ ȝa 0601020302/61, 0601020302/62

sile - “okŕamak”

s.- miȝ 0601140502/73, 0601140502/75

sin - “kırılmak”

s.- ip 0601020701/78

sinæjpær “keskin nişancı”

s.+ i 0508080501/18

sinæ - “denemek”

s.- lmæjan 0601060201/168

sinip “sınıf”

s.+ ca 0601060201/40, 0601060201/42

s.+ laçja 0602060111/82

s.+ tæ 0601060201/41

s.+ ti 0602060111/120

sindir - “kırmak”

s.- sæ 0601060201/201

sipæs “özel olarak, hususi olarak”

s. 0602060111/277

sirazu “hemen, derhal”

s. 0508110101/48

s. 0604060601/124

sirqut – “bir damla bile su ya da sıvı bırakmadan boşaltmak”

s.- ip 0601060201/242

sividanijæ “görüşme”

s.+ ja 0602060110/88

sivijaz “irtibat”

s. 0508110101/45

sijmir “talih, başarı, mefharet”

s.+ fda 0602060111/328

siz “siz”

s.+ daqa 0602060111/265

s.+ di 0602060101/114, 0602060101/72, 0602060101/96, 0602060111/190

s.+ difjæm 0602060110/101

s.+ ja 0601060201/157, 0602060111/265

s.+ ja: 0601060201/158

siz “siz”

s. 0601060201/81, 0602060101/72, 0602060101/75, 0602060101/96,

0602060111/189, 0604060601/103

sizib “çizgi”

s.+ di 0602060111/312

siziχ “çizgi”

s.+ tʃæ 0602060111/379

sijir “sığır”

s.+ di 0508080101/39

si:ʁan – “kaymak”

s.- ip 0602060110/126

si:ni “kız kardeş”

s.+ m 0602060106/3, 0601020304/63, 0601020304/64, 0601020306/13,

0601060201/168, 0601060201/169, 0601020303/12

s.+ si 0602060110/163, 0602060110/51

s.+ sini 0508110101/50

s.+ sinicija 0602060101/29

sipir - “sindirmek, hazmetmek”

s.- jæn 0602060111/350

sipjari “gibi”

s. 0508080501/67

si:ɲil “kız kardeş”

s. 0601140502/21

si:pæ – “sürmek”

s.- p 0601140103/76, 0601140102/97

sɔ:tʃi “dünür”

s. 0602060101/110

sɔ:da “ticaret”

s. 0601140501/31

sɔ:tuɐ “sağlık”

s.+ iɲja 0601140102/112

sɔ:tuq “sağlık”

s. 0602060104/82

s.+ qa 0601020301/89

sɔ:ɐuʃ “savaş”

s.+ ca 0602060111/338

s.+ ti 0602060111/152

sɔ:m “som, Kırgız para birimi”

s. 0602060111/175, 0602060111/176, 0602060111/177, 0602060111/183,

0604060601/100

s.+ u 0604060601/99

sɔ:viɲ “sabun”

ɒ. 0601060201/65, 0602060111/177

sɔ:vuɐ “soğuk”

s. 0601060201/252

sot “mahkeme”

s.+ laŕatŕæ 0604060601/56

soræ - “sormak

s.- di 0602060103/17, 0602060110/98

s.- dim 0602060111/90

s.- jammæn 0602060111/95

s.- jan 0602060112/34, 0602060112/35

s.- janfæcan 0602060110/11

s.- mejdican 0508080501/74

s.- p 0602060111/293, 0602060111/295, 0602060112/5

s.- sæc 0508080501/2

s.- sæm 0602060111/91

s.- sæp 0602060106/3

s.- ŕjæpti 0602060101/58

s.- jlic 0602060101/112

soræq “soru”

s. 0602060112/33

soræf - “selamlaşmak”

s.- ærfidi 0602060110/84

s.- ti 0602060101/43

s.- tic 0602060101/73

søj - “kesmek”

s.- æmiz 0602060111/130

s.- ip 0508080502/28, 0602060103/23, 0602060107/27, 0602060111/134

sœx - “sökmek, sövmek”

s.- tirmædim 0601060201/47

sœc - “sökmek, sövmek”

s.- adi 0604060601/26

s.- arfidic 0602060111/289

s.- iſſæpti 0604060601/25

sœp “sonra”

s. 0601060201/315

sœri “çardak”

s.+ dæ: 0601020701/71

sœz “söz, kelime”

s.+ ija 0601140502/102

s.+ ini 0601020301/60

s.+ di 0601020301/145

s. + lar 0601020304/3

s.+ lari 0601060201/80

sœz “söz, kelime”

s. 0601060201/139, 0601060201/81, 0602060111/234

sœzla - “konuşmak”

s.- jandi 0601140502/102

sœræ - “sormak”

s.- jandæ 0601140102/94

s.- mæjan 0601020301/54

s.- p 0601140502/87

s.- pti 0508110101/74

s.- rdim 0601140101/77, 0601140101/78

s.- sæc 0601140102/88

s.- sæm 0601020303/13

sœræ - “sormak”

s.- jmæn 0601140502/85

sej - “kesmek”

s.- iladi 0601140103/98

s.- iladiju 0601060201/271

s.- ip 0601060201/229, 0604060601/80

s.- içip 0601060201/87

s.- sæ 0601060201/239

sejmæla – “sürünmek”

s.- p 0602060110/188

sipêtsxoz “uzmanlaşmış çiftlik”

s.+ ini 0602060104/35

su: “su”

s. 0508080101/37, 0508080502/12, 0601020305/28, 0601020305/29, 0601020305/36,
0601020305/70, 0601020305/76, 0601020305/77, 0601020701/112, 0601140103/109,
0601140501/28, 0601060201/300, 0602060111/63, 0602060101/50

s.+ dæ 0602060110/174

s.+ di 0601140501/29, 0601140502/77, 0602060111/140, 0602060101/54

s.+ ja 0508080101/59, 0601060201/306, 0601060201/322, 0601140103/63,
0602060109/83, 0602060110/174, 0602060111/117

s.+ lar 0601020305/35, 0601020305/36, 0601020305/37, 0601140502/77

s.+ ları 0601020305/34, 0601020305/37, 0601020305/38, 0601020305/68

s.+ larımızdı 0601020305/34

s.+ larğa 0601140502/95

su:tî “ekinleri, özellikle pamuk tarlasını sulayan kişi”

s. 0508130101/6

sukar - “sulamak”

s.- ip 0601060201/323

sukat “hayvanlara su içirilen yer; sulama”

s.+ lic 0601020305/30

s.+ siz 0601020305/28

sukuril – “sıyrılmak”

s.- ip 0604060601/129

sux “açgöz”

s. 0601140502/93

suxat “Suhan, boy adı”

s.+ lar 0602060104/8

suxan “Suhan, boy adı”

s. 0601140501/2, 0601140501/3, 0601140501/4

sumka “çanta”

s. 0602060109/42, 0602060109/43

suv “su”

s.+ i 0601020302/36, 0601020305/37, 0601020305/68, 0601020305/75

s.+ idæn 0601020305/33

s.+ ija 0601020302/37

s.+ ini 0601060201/242, 0602060110/175

s.+ ip 0601020301/31

suzak “Suzak, yer adı”

s.+ dan 0602060111/198

sydiræ – “sürüklemek”

s.- jan 0601020304/26

symælac “sumalak, ilkbahar mevsiminde çimlenmiş buğday suyu, un ve yağ karışımından yapılan, bol vitaminli geleneksel bir tatlı türüdür”

s. 0601020701/108

syæt “resim”

s. 0601020301/91

syt “süt”

s. 0601060201/179, 0601060201/180, 0601140103/107, 0601140103/108,
0601140103/109

s.+ ini 0508080101/40, 0601060201/216, 0601140103/47

s.+ ti 0508080101/39

sytlic “sütlü”

s. 0601060201/211

syjæjlic “kemikli”

s. 0601060201/88

syjæn – “dayanmak”

s.- ær 0601060201/314

s.- i:p 0602060109/70

s.- ip 0601140103/32

syjyn “sevinmek”

s. 0602060108/5, 0602060108/6, 0602060108/10

s.- æmæn 0602060111/107

syjynova “Süyünova, kadın soy ismi”

s. 0602060108/2

syjlaɸ - “konuşmak”

s.- ti 0604060601/85

syzmæ “süzme”

s. 0508080101/41, 0601060201/216, 0601060201/236, 0601060201/248,
0601140103/48

s.+ ni 0601060201/242, 0601060201/244

s.+ ni/fjæm 0601060201/237

sulajmonn “Süleyman, erkek ismi”

s. 0601140502/77, 0602060101/5, 0602060101/7

sulajmonnşota “Süleyman ata”

s.+ ni 0601140502/77

sulajmonnştöq “Süleyman dağı”

s.+ qa 0602060101/5, 0602060101/7

sur “sürmek”

s. 0601020701/123

s.- iladi 0601020302/29

s.- ip 0508080101/70

suræt “resim”

s. + i/fjæm 0508080501/29

s.+ i 0508080501/33

s.+ ca 0602060110/78

suriştir - “soruşturmak”

s.- ærdi 0508130101/3

s.- ej 0508110101/64

s.- ip 0604060601/24, 0602060101/57, 0602060112/3

s.- iŧti 0604060601/23

s.+ sæm 0601020305/84

surnæj “zurna”

s. 0602060105/10, 0604060601/77

susæj – “sönmek, zayıflamak”

s.- ip 0604060601/89

sujuw “sıvı”

s. 0601060201/106, 0602060107/19, 0601060201/101, 0601060201/238,
0601140102/112

status “statü”

s. 0508110101/17

stoł “masa”

s. 0602060101/78, 0604060601/70, 0604060601/87
s.+ di 0604060601/60

student “öğrenci”

s. 0601020301/165, 0601020301/86, 0601020301/87
s.+ ti 0601020301/171

stuł “öğrenci”

s. 0604060601/87

strojka “inşaat”

s.+ da f j æ m 0601020306/45

struktura “strüktür, yapı”

s. 0602060111/325

şakıl “çakıl”

ş. 0601020304/22

şaxar “şehir”

ş.+ di ci 0602060111/145
ş.+ ja 0601020306/41, 0601140501/29

şaxr “şehir”

ş.+ i 0601140102/35
ş.+ ini 0602060110/29

şaqırşıtşuqur “şakır şukur”

ş. 0601020302/48

şamut “rüzgar”

ş. 0601020301/7

şajlo: “seçim”

ş. 0601140102/22, 0602060110/69

şox “dal, budak”

ş.+ i 0601060201/165, 0601060201/166

şo:tu “çeltik”

ş. 0601020305/58, 0601020305/66, 0601020305/69, 0601020305/73, 0601020306/53,

0601020306/54, 0601140103/42, 0601140501/52, 0601140502/14

ş.+ nişjem 0601140502/16

şomat “rüzgar”

ş. 0601020301/10, 0601020301/24, 0601020301/8, 0601140502/78

ş.+ da 0508080101/37

şomal “rüzgar”

ş.+ iz 0602060101/72

şoşil - “acele etmek”

ş.- di 0601020301/74, 0601020301/75

şæcar “şeker”

ş. 0602060111/177

ş. +şjem 0604060601/101

şæp “aniden”

ş. 0602060110/182

şærøjit “şart, imkan, durum”

ş.+ i 0602060105/5

ş.+ idæ 0604060601/91

ƒ.+ imiz 0601020305/78

ƒærɣjuldiz “Şarhyıldız, yer adı”

ƒ.+ idæn 0601060201/17

ƒ.+ ja 0601020701/70

ƒært “beklemeden, hızlı bir şekilde”

ƒ. 0601020304/10, 0604060601/60

ƒært “şart, imkan, durum”

ƒ. 0601020305/69

ƒ.+ ca 0601020301/89

ƒært “kural”

ƒ.+ ijcan 0601140103/94

ƒæjirby “Şayırbü, kadın ismi”

ƒ. 0601140102/66

ƒer “Şer, erkek ismi”

ƒ.+ di 0602060110/78

ƒerij “ortak”

ƒ.+ i 0601060201/116

ƒ.+ fbør 0602060111/239

ƒerbetæ “Şerbota, erkek ismi”

ƒ. 0601140102/81

ƒerqu:ɭup “Şerkulov, erkek soy ismi”

ƒ. 0602060111/148, 0602060111/152, 0602060111/174, 0602060111/196,

0602060111/67

ƒ.+ ti 0602060111/370

ƒ. +fidi 0602060111/150, 0602060111/151

ƒermaɣammæt “Şer Muhammed, erkek ismi”

ƒ.+ ti 0602060110/78, 0602060110/121

ƒevæ “şive”

ƒ.+ laridæ 0602060111/79

ƒerquł “Şerkul, erkek ismi”

ƒ. 0602060107/6

ƒernijæz “Şerniyaz, erkek ismi”

ƒ.+ di 0601020303/48

ƒer “Şer, erkek ismi”

ƒ. 0602060110/148

ƒikoł “okul, mektep”

ƒ.+ ƒa 0602060104/28

ƒildir “yansımali kelimedir; eşyaların hafif vuruluşu ya da suv akıntısında çıkan ses”

ƒ. 0601060201/167

ƒim “pantolon”

ƒ.+ di 0602060111/21

ƒipir - “süpürmek”

ƒ.- ip 0601020301/53

ƒ.- sæƒjæm 0601020301/51

ƒ.- tırmæƒan 0601060201/306

ƒirup “vida”

ƒ.+ iniƒjæm 0602060111/257

ƒirin “tatlı”

ƒ. 0601060201/111, 0601140102/70

ƒirmanbułaq “Şırmanbulak, yer adı”

ƒ. 0601140101/152

ƒirvæn “Sovyet döneminde, 1922 – 1947 yılları arasında kullanılan onluk para, on

rublelik”

ſ.+ i 0508080301/25

ſivernic “Şvernik, yer adı”

ŧſ. 0602060104/53

ſiverniſ “Şvernik, yer adı”

ſ.+ dæn 0602060111/169

ſi:pir “evlerin çatısı için kullanılan inſaat malzemesi”

ſ. 0601020304/4

ſi:ræb “baldır, baldırın çift kemiklerinin büyüğü”

ſ.+ dæn 0508080501/17

ſil - “yüzmek, soymak”

ſ.- ip 0604060601/117

ſipn “şifa”

ſ. 0601140502/86

ſok “şok”

ſ. 0601020301/13, 0601020301/29

ſopirliſ “şoförlük”

ſ.+ di 0508091602/1, 0508091602/2

ſopirlic “şoförlük”

ſ. 0508091601/1

ſer “tuzlu”

ſ. 0601060201/217, 0601060201/218, 0601060201/222, 0601060201/223,
0601060201/226

ſepir “şoför”

ſ.+ larımıſ 0601020303/11

ſertæp “biraz turlu”

ſ. 0601060201/109

ſervæ “çorba”

ſ.+ ja 0601060201/89, 0601060201/93

ſu “şu”

ſ. 0508091601/8, 0508091602/2, 0508130101/5, 0508130101/9, 0508110101/21,
0508110101/25, 0601020301/106, 0601020301/107, 0601020301/128,
0601020301/142, 0601020301/15, 0601020301/32, 0601020301/50, 0601020301/51,
0601020301/73, 0601020301/81, 0601020301/89, 0601020301/93, 0601020302/98,
0601020302/101, 0601020302/104, 0601020302/11, 0601020302/84, 0601020303/2,
0601020303/20, 0601020303/49, 0601020303/64, 0601020303/74, 0601020305/12,
0601020305/47, 0601020305/62, 0601020305/81, 0601020305/87, 0601020306/32,
0601020701/46, 0601140101/55, 0601140102/17, 0601140103/45, 0601140103/49,
0601140502/41, 0602060101/116, 0602060101/32, 0602060101/73, 0602060103/23,
0602060103/7, 0602060104/1, 0602060104/15, 0602060104/3, 0602060104/39,
0602060104/42, 0602060104/60, 0602060104/67, 0602060107/35, 0602060108/25,
0602060109/26, 0602060109/7, 0602060111/119, 0602060111/165, 0602060111/75,
0602060111/79, 0602060111/94, 0604060601/2, 0604060601/8, 0604060601/31,
0604060601/74, 0602060111/54, 0604060601/111, 0508080101/6, 0508080101/7,
0508080101/8, 0508080502/41, 0601020301/11, 0601020301/2, 0601020301/3,
0601020301/4, 0601020301/5, 0601020302/14, 0601020302/59, 0601020302/8,
0601020304/16, 0601020304/20, 0601020304/5, 0601020305/75, 0601020305/90,
0601020305/96, 0601020306/36, 0601020701/110, 0601020701/48, 0601020701/50,
0601020701/54, 0601020701/71, 0601020701/78, 0601020701/81, 0601060201/105,
0601060201/107, 0601060201/126, 0601060201/13, 0601060201/185,
0601060201/188, 0601060201/196, 0601060201/21, 0601060201/248, 0601060201/4,
0601060201/47, 0601060201/5, 0601060201/66, 0601060201/69, 0601060201/76,

0601060201/80, 0601060201/88, 0601140101/10, 0601140101/129, 0601140101/138,
0601140101/58, 0601140102/32, 0601140102/52, 0601140102/54, 0601140102/87,
0601140103/46, 0601140501/16, 0601140501/29, 0601140502/54, 0602060110/11,
0602060111/327

ƒ.+ mi 0602060101/35

ƒ.+ ni 0601060201/280, 0601060201/65, 0602060103/11, 0602060103/12,
0604060601/55, 0508110101/66, 0508110101/83, 0601020305/95, 0601140102/112,
0602060110/10, 0508080501/67, 0601060201/339, 0601020302/59, 0601060201/341

ƒ. + niƚ 0601060201/190, 0601140501/32

ƒ.+ ƒtƒyn 0601140101/162

ƒ.+ nisi 0602060111/105

ƒ.+ ndæn 0602060104/67, 0604060601/2

ƒ. + ƚja 0508080501/18, 0601140101/59, 0601140102/70

ƒ. + ƚjatƒæ 0601020302/27

ƒ.+ ƒjettæ 0601020302/9, 0601140101/89, 0602060111/54

j.+ ƒjettæn 0601020303/49

ƒuƒuƒan – “meşgul olmak, uğraşmak”

ƒ.- ædi 0604060601/14

ƒ.- æmiƒ 0601020302/38, 0602060102/13

ƒ.- iƒædi 0601020305/25

ƒ.- iƒæt 0601020305/26

ƒuƒuƒar - “meşgul olmak, uğraşmak”

ƒ.- jan 0601060201/129, 0601140102/2, 0602060102/14

ƒular “şunlar”

ƒ. 0601020305/54, 0601060201/42, 0601140502/55

ƒ.+ di 0601020305/22, 0601060201/70, 0601140101/37

ſ.+ ja 0601140502/80

ſuntſæ “bu kadar”

ſ. 0601020301/57, 0601060201/20

ſ.+ ja 0508080301/24

ſuntſælic “o kadar, o derece”

ſ. 0601060201/341

ſundæqa “böyle”

ſ. 0508080501/31, 0601020301/52, 0601020304/13, 0601060201/111,

0601060201/190, 0601140101/179, 0601140501/54, 0602060111/154,

0602060111/167, 0602060111/213, 0602060111/244, 0601020302/13, 0601020302/7,

0601020302/8, 0602060111/288, 0602060111/314, 0602060111/362, 0601140102/50,

0601020301/65

ſ.+ jdi 0602060111/248, 0602060111/249, 0601060201/93, 0601060201/235

ſundæqe “böyle”

ſ.+ jcan 0601060201/303

ſundæn “şundan, şu nedenle”

ſ. 0508110101/13, 0601020301/150, 0602060104/67

ſundej “böyle”

ſ. 0508110101/40, 0601060201/137, 0601140102/115, 0601140501/62,

0601140501/70, 0602060110/99, 0601020302/44, 0601020302/80, 0601020303/58,

0601060201/19, 0601060201/64, 0601140102/108, 0602060101/107, 0602060111/3,

0602060111/366, 0604060601/114, 0604060601/27, 0604060601/60, 0601140101/49,

0601140101/58, 0601140102/57, 0601020701/120, 0601060201/209,

0601060201/224, 0601060201/84, 0601060201/46, 0601060201/78,

0601060201/98, 0601060201/7, 0601020301/10, 0601020301/21, 0601060201/294,

0601140501/11, 0601140102/52, 0602060111/373

ş.+ ja 0602060111/300

şuʃer “şura”

ş.+ də 0601020301/3

ş.+ ja 0601140502/54

şuʃerlic “şuralı”

ş. 0601140101/88

şuʃerliʃ “şuralı”

ş. + fbeʃan 0601060201/126

şuʃet “şura”

ş.+ tæ 0601140101/89

taʃdir “kader”

t.+ ja 0601020301/180

t.+ fæcan 0601020301/65

taʃqur “hiç”

t. 0601020701/85

ta: “ta. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

t. 0508080501/53, 0601020701/10, 0601140101/19, 0602060104/37,

0601060201/313

taʃ “dağ”

t.+ də 0508080301/14

t.+ di 0508080301/25

t.+ ja 0601140101/61

t.+ laʃa 0508080501/1

taʃ “sağlık”

t.+ im 0508080502/29

taʃ - “bulmak”

t. - ip 0508110101/74

t.- ipti 0508110101/66

tovimşajni – “sağlık açısından kendini iyi hissetmemek”

t.- jæpti 0508080502/29

todživøj “Tacibey, erkek ismi”

t. 0601140502/1, 0601140502/3

t.+ lar 0601140101/99

todživiston “Tacikistan, ülke adı”

t. 0601140101/86

t.+ dæji 0602060110/79

tøf - “bulmak”

t.- ffpłdi 0602060111/92

tøk “dağ”

t. 0601020303/14

t.+ dæ 0508080101/38, 0602060107/2

t.+ dæn 0602060110/5

t.+ łardæ 0602060101/6

tøkø “dayı”

t. 0601020304/24

t.+ lar 0602060109/62

tøq “dağ”

t.+ qø 0602060101/5, 0602060101/7, 0604060601/92, 0508080101/31,

0508080101/44, 0601020303/8, 0601020303/47

tøqat “takat, sabır”

t.+ uum 0601020701/10

tøł “dal”

t.+ ja 0601060201/149

t.+ lar 0508080301/25

t. + fudi 0601140502/44

tɒɫɒf - “tartışmak, dalaşmak”

t.- ip 0602060107/15

t.- canımızdi fjæm 0602060101/26

tɒɫqatɒ - “param parça olmak”

t.- nip 0601020302/54

tɒɫqan “kavut”

t. 0602060107/24

tɒɫqanştyj - “kavut yapmak”

t.- ærdic 0602060107/24

tɒm “çatı”

t. 0601140101/31, 0601140101/38

t.+ di 0601140502/61

tɒmaci “tütün”

t. 0601020305/61, 0601020305/62, 0601020701/24, 0601140101/130,

0601140101/131, 0601140101/132, 0601140101/30, 0601140502/37

t. + fjæm 0601140101/57

tɒman “taraf”

t. 0602060111/162

t.+ i 0601020305/82

t.+ idæn 0602060110/184

t.+ imiz 0601020305/98

t.+ imizdæ 0601020305/102, 0601020305/99, 0601020305/87, 0601020305/90,

0601020305/96, 0601020305/97

t.+ dæn 0601140103/71, 0601140501/57, 0601140103/100

t.+ dæjdi 0601020301/9

tomaʃæ “gösteri, temaşa”

t. 0602060109/69

tomaʃæʃqu - “seyretmek, izlemek”

t.- janı 0602060109/69

tomka “harf”

t. 0602060111/250

t.+ ɫar 0602060111/378

t.+ sini 0602060111/379

t.+ si 0602060111/379

tomkaʃtani - “okuma yazma bilmek”

t.- mæjætcan 0602060111/250

tomʃsot - “ev yapmak”

t.- di 0601140101/38

ton “tan”

t. 0601020701/108

t.+ ja 0602060111/122

top - “bulmak”

t.- almastæn 0601140101/20

t.- i 0602060101/98

t.- ilmæjan 0602060107/23

t.- ip 0601020301/62, 0601140101/109, 0601140101/182

t.- iʃca 0602060111/378

t.- iʃti 0601140101/28

t.- iʃbörıp 0508110101/68

t.- cammæn 0602060103/19
t.- can 0601060201/105
t.- candi 0601060201/196
t.- pædi 0601020302/103
t.- pæstæn 0601140101/16
t.- sænfæm 0601060201/84, 0601020301/113
t.- ti 0602060101/67
t.- tim 0602060103/8, 0602060103/9
t.- tiriþti 0508110101/71
t.- almadim 0602060101/96

töpiþ “bulmak”

t. 0601140101/136

töpiþtir - “buluşturmak”

t.- jan 0602060110/93

töþfir - “görevlendirmek, teslim etmek”

t.- ædi 0602060111/142
t.- ælmædim 0601140102/43
t.- ærfidic 0602060111/354, 0604060601/100
t.- iladi 0602060111/139, 0602060111/140
t.- ip 0601020301/73, 0601020305/63
t.- iþ 0602060111/104
t.- iþædi 0602060111/104
t.- dim 0602060111/258
t.- jallari 0508110101/76
t.- jan 0508110101/80
t.- mæstim 0602060111/360

tɒpʃɪrmæ “ödev”

t.+ lardi 0602060111/103

tɒræʃ - “daralmak”

t.- æmi 0601060201/153

tɒræt “abdest”

t. 0601020301/4

tɒrætʃɒnæ “abdest alınan yer, tuvalet”

t.+ ja 0601020301/4

tɒrætʃpɒræt “abdest mabdest”

t. 0601020301/4

tɒræzæ “tartı”

t.+ ja 0601140502/90

t.+ ni 0601140502/91

tɒrt - “tartmak”

t.- æmiz 0602060111/130

t.- ærfidic 0601060201/107

t.- ærfidi 0601060201/89

t.- ip 0601060201/219, 0601140103/47, 0601140502/90, 0601140502/91,

0601060201/137

t.- ifamiz 0602060111/134

t.- can 0508110101/10

t.- candæ 0602060110/169, 0604060601/129

t.- tirip 0601020305/56

tɒrtim - “çekinmek”

t.- mæj 0602060111/95

tɒrtiʃ - “tartışmak”

t.- ip 0602060107/15

tɒʃ “taş”

t. 0508080501/28, 0508080501/31, 0601140502/9

t.+ ca 0508080501/30

t.+ tæ 0508080301/14, 0601140502/14

t.+ tæɳ 0508080101/80

t. + fæm 0508080501/31, 0601140502/13

tɒʃqʊɳ “taşkın”

t. 0601140502/77

tɒʃcæn “Taşkent, yer adı”

t.+ dæ 0508110101/27, 0508110101/89

tɒʃmæt “Toşmat, erkek ismi”

t. 0508080501/75

tɒvɑɐ “tabak”

t. 0601060201/200

tɒvɑq “tabak”

t.+ qɑ 0601060201/103, 0601060201/278, 0601060201/89

tɒvɑɫ “taban”

t.+ laɾɪ 0601020701/102

tɒvis “tavus”

t. 0601020302/80

tɒvisʒempɪɾ “tavus kuşu resimli hırka”

t.+ ini 0601020302/80

tɒj - “kaymak,

t.- dɪɳ 0601060201/173

tɒzæ “temiz”

t. 0508080101/37, 0508080301/5, 0508080301/6, 0601020701/86, 0601140102/89,
0604060601/103, 0604060601/104

təzə: “temiz. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

t. 0601060201/159

təzələ – “temizlemek”

t.- p 0601060201/240, 0601140103/109, 0601140103/111

t.- jdi 0602060111/194

təzəlic “temizlik”

t.+ ca 0602060109/22

təzəlik “temizlik”

t.+ fɯdim 0602060109/44

t.+ fbəlib 0602060109/21

təzəşcallar “Keller boyunun iki grubundan biri”

t. 0508080301/5

tə “da enklığı; belirtme ve kuvvetlendirme vazifesi görür”

t. 0508080501/2, 0508080501/31, 0508080501/8, 0601020301/177, 0601020301/70,
0601020302/23, 0601020302/37, 0601020302/39, 0601020302/50, 0601020302/93,
0601020305/26, 0601020305/3, 0601020305/81, 0601020306/1, 0601020306/49,
0601020701/55, 0601020701/61, 0601020701/64, 0601020701/82, 0601060201/10,
0601060201/110, 0601060201/196, 0601060201/257, 0601060201/278,
0601060201/325, 0601060201/341, 0601140101/148, 0601140101/162,
0601140101/167, 0601140101/3, 0601140102/16, 0601140102/42, 0601140102/50,
0601140103/104, 0601140103/30, 0601140103/51, 0601140103/74, 0601140103/75,
0601140103/76, 0601140103/79, 0601140103/86, 0601140502/70, 0602060101/6,
0602060109/19, 0602060110/159, 0602060110/22, 0602060111/199,
0602060111/209, 0602060111/227, 0602060111/310, 0602060111/312,

0602060111/266, 0602060109/69, 0508080502/17, 0601020301/174, 0601020303/68,
0601020306/17, 0601140101/52, 0601140103/72, 0601140103/84, 0602060102/24,
0602060111/100, 0602060111/261, 0602060111/335, 0602060111/57,
0601020701/122

tæ:sir “etki”

t.+ fæm 0601020301/43

tæniʃ - “tanışmak”

t.- ip 0602060110/108

tæbiltʃi “kayıt memuru, kontrolcü”

t. 0601060201/121, 0602060104/26

tædʒribæ “tecrübe”

t. 0602060111/377

tæj “alt, aşağı”

t.+ i 0508080301/10, 0601060201/17, 0602060101/48, 0602060108/21

t.+ idæ 0601020304/51, 0601020305/87, 0601020701/5, 0601020701/7,

0602060101/51

t.+ idæn 0601020302/29

t.+ ija 0602060103/31, 0601020302/84

tæx “aslı, soyu, çıkış yeri”

t. 0508130101/3

tæxla - “katlamak”

t.- p 0601140501/59

tæxʃtyj “bir şeyin kökü, soyu soppu, özü”

t.+ ini 0508130101/3

tæxt “taht”

t.+ i 0601060201/182

tæxtæ “tahta”

t. 0601060201/182

tæcir “Takır, erkek ismi”

t. 0602060108/10, 0602060108/4

tæla “tarla”

d.+ dæ 0602060101/105, 0601020306/52, 0602060109/53

d.+ ja 0602060109/56

tæla - “soymak, yağma etmek, talan etmek”

t.- p 0508080301/17, 0508110101/37, 0602060107/32, 0602060109/78

tælap “talep etmek”

t. 0602060104/36, 0602060111/229, 0602060111/33, 0602060111/253

tæm “hayran kalmak; kabul etmek, razı olmak”

t. 0601020301/180

tæmir “damar”

t.+ i 0602060110/168

tæmşber - “kabul etmek”

t.- iŋ 0601020301/180

tæn “ilk”

t. 0508091601/3, 0508091601/7

tænşova “ilk amca”

t.+ m 0508091601/3

t.+ mdi 0508091601/7

tæni - “tanımak”

t.- mædim 0602060101/39

t.- mæjan 0601140102/84

t.- mæj 0508080101/45

t.- mæjætcan “tanımak

t.- mijmæn 0604060601/48

t.- f 0601140102/84

t.- jætsæ 0602060111/312

tænif “tanıdık”

t. 0602060111/97

t.+ i 0602060111/356

tæniftir - “tanıştırmak”

t.- u:dim 0601020301/62

tænifsbilif “tanıdık bildik”

t. 0602060111/97

tænit - “tanıtmak”

t.- æmiz 0601140102/69

t.- ip 0508110101/68

tæni - “tanımak”

t.- jdi 0602060107/36, 0602060111/190

t.- jmæn 0604060601/8

tændir “tandır”

t.+ dæji 0602060110/183

t.+ di 0601140103/64

t.+ ja 0601020305/44, 0601020305/45, 0601020305/48, 0601020305/50,

0601060201/204, 0601140102/97, 0601140103/69

tæpqus “az bulumur, kıt”

t. 0601140502/39

tæræ - “yayılmak, dağılmak”

t.- jan 0601140101/100, 0601140101/101, 0601140101/102, 0602060104/3

tæræp “taraf”

t. 0602060107/28

t.+ tæ 0601020305/100, 0601020305/101

tæriχ “tarih”

t. 0508080502/25, 0602060111/119

t.+ imiz 0602060112/10, 0602060112/8

t.+ ca 0601020305/87, 0602060111/120, 0602060111/121, 0602060112/9

t.+ lar 0602060112/8

t.+ tæ 0601020305/95, 0601140501/11, 0601140501/18

t.+ ti 0602060109/47

tæriχtʃi “tarihçi”

t. 0601020305/85

t.+ lar 0508080502/35

tæriχtʃi “tarihçi”

t.+ jdi 0602060111/339

tærbijæ “terbiye”

t. 0602060107/12

t.+ lajan 0602060111/213, 0602060111/214

t.+ lajanfæcan 0602060111/221

t.+ lap 0601140101/128

t.+ sini 0602060111/370, 0602060111/372

tærbijæla – “terbiye etmek”

t.- jan 0604060601/50

t.- p 0602060111/344

t.- pti 0601020301/84

tærbijæle - “terbiye etmek”

t.- jsæn 0602060111/193

tærqa - “yayılmak, dağılmak”

t.- jammiz 0602060110/53

t.- jan 0601140101/120, 0601140101/93, 0601140101/99, 0602060104/1,
0602060110/52

t.- jandî 0601140101/158

t.- janfæcan 0602060110/19

tærsilla – “takırtı gürültü yapmak, *mec.* tüfekten ateş edilirken”

t.- jan 0602060110/32

tærsillajan “canlı, çevik, dinç, sağlam, dayanıklı, kudretli”

t. 0602060110/32

tærtip “tertip”

t. 0602060111/127, 0602060111/244, 0602060111/96, 0602060111/99

t.+ tî 0602060111/155

tæsir “etki”

t. 0601020301/139

tæfæ - “atmak, bırakmak”

t. 0601020301/144

t.- mæjandæ 0601020303/77

t.- p 0508110101/36, 0508110101/37, 0601020301/169, 0601020301/181,
0601020303/65, 0602060111/342, 0601140103/109

t.- sez 0601140103/76

tæfi - “taşımak”

t.- rfidic 0602060109/53

tæfi:rip “Taşırov, erkek soy ismi”

t. 0602060111/242

tæfqari “dışarı”

t. 0508080301/7, 0601020301/118, 0601020302/38, 0601020304/47, 0601020304/57,

0601020306/9, 0602060110/163, 0604060601/40, 0601140101/149

t.+ dæ 0602060111/345

t.+ ja 0602060111/342, 0604060601/105

tæfla - “atmak, bırakmak”

t. 0602060110/67

t.- jan 0508110101/16

t.- p 0602060104/18, 0602060104/24, 0508080101/56, 0508110101/58,

0602060110/119, 0602060110/67

t.- jdi 0601060201/147

t.- vørmela:r 0601060201/67

tætær “Tatar”

t. 0602060112/24

tævær “mal, emtia”

t. 0602060111/336

t.+ lar 0602060111/336

tæjælla – “hazırlamak”

t.- p 0601140103/106

t.- sæmfæm 0601020301/57

tæjær “dayak”

t. 0508080101/57

t.+ di 0601060201/281

tæjæχ “dayak”

t. 0602060109/70

tæjæχtjæ “sayı çubuğu”

t.+ sija 0602060111/379

tæjinlan – “tayin edilmek”

t.- di 0602060104/31

tæjirof “Tairov, erkek soy ismi”

t. 0602060104/69

tæjjær “hazır”

t. 0508080101/55, 0601020303/64, 0602060111/103

tæzijæ - “taziye”

t.+ larğa 0601020304/42

t.+ sija 0601020301/105, 0601020301/106

tej - “değmek, dokunmak; evlenmek (kadın)”

t.- iḃfæla 0601020701/109

t.- ip 0601020701/111, 0602060109/77

t.- di 0508080301/20

tejerε:c “yuvarlak. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

t. 0601140502/15

tejirmæn “değirmen”

t. 0601140502/6

t.+ di 0601140502/5

tejirmæp “değirmen”

t.+ ja 0601020305/56

tejiḃlic “birine ya da bir şeye bağlı”

t. 0604060601/3

texnolojijæ “teknoloji”

t.+ lardi 0602060111/102

texnika “teknik araçlar; makineler; donatım”

t. 0602060111/118

texnikum “teknikum, lise”

t.+ ja 0602060104/21

texnik “teknisyen, mühendis”

t. 0602060111/233

texnikşiftenijæ “teknik okuma”

t. 0602060111/233

texfir - “kontrol etmek”

t.- ædi 0602060111/274, 0602060111/276

t.- ærfidi 0602060111/364

t.- ærfidim 0602060109/23

t.- ærfidi 0508080301/17

tec - “değmek, dokunmak; evlenmek (kadın)”

t.- can 0604060601/74, 0601060201/304

t.- canfæmæs 0602060104/16

t.- canfæcan 0508080501/14, 0602060110/68

tecciz “düz”

t. 0601020302/29, 0601020303/37

teccizla – “düzleştirmek”

t.- p 0602060103/23, 0602060103/7

teq “rahat bırakmak, huzursuz etmemek”

t.+ fqpjamiz 0602060111/270

telefon “telefon”

t. 0601020303/38, 0601020304/20

t.+ di 0601020304/23

t.+ larini 0601020304/17

telefonşqut - “telefon ile aramak”

t.- dim 0601020303/38

teləgramma “telgraf”

t. 0602060111/113

temənə “çuvaldız”

t. 0602060111/26

temir “Timur, erkek ismi”

t. 0508080502/37, 0508080502/40, 0602060110/136, 0602060110/149,
0602060110/71, 0602060110/73

t.+ di 0508080501/62, 0508080502/36, 0508080502/42, 0602060110/74

temirlan “Temirlan, erkek ismi”

t. 0602060110/74

temperatura “suhnet, sıcaklık derecesi, hararet derecesi”

t. 0604060601/94

temsəla – “el yardımıyla yürümek, son derece yavaş hareket etmek”

t.- p 0601020302/90

tentirə – “başı boş gezmek, serserice dolaşmak”

t.- p 0601020303/32, 0601020303/35

tep “eşit”

t.+ u 0602060111/189

tep - “tepmek”

t.- tim 0601020701/104

tepə “tepe”

t. 0601020303/12, 0601140101/79, 0601140101/81, 0601140101/86

t.+ dæn 0604060601/7, 0604060601/9

t.+ dæ 0601140502/68, 0602060109/4

t.+ ja 0601020303/6

tepæla – “ayaklar altına almak, ezmek, zulmetmek, basmak”

t.- mæjmiŋ 0602060111/290, 0602060111/292

t.- p 0602060111/294

tepŋtecciz “dümdüz”

t. 0601020303/37

ter - “toplamak”

t.- ærfidic 0601020701/114

t.- im 0602060101/89

t.- ip 0601020301/53, 0601020701/112, 0602060101/91

t.- dic 0601140502/37, 0602060107/24

t.- janimizdi 0602060109/59

t.- jizærfidi 0601140502/38

teræj “kavak”

t.+ di 0601020302/84

t.+ lar 0601020303/13

t.+ lardi 0601020301/8

teræc “kavak”

t.+ ca 0601020701/104

teri “deri”

t.+ sini 0601060201/229

terim “derleme, toplama”

t. 0602060101/95

t.+ dæn 0602060101/92

teŋic “delik”

t. 0602060110/77

tevæ “tepe”

t. 0601020305/87, 0601020305/90, 0601020305/98, 0602060103/14, 0602060103/17

t.+ dæ 0601020301/41, 0602060103/15, 0602060103/9

t.+ dæn 0508130101/9

t.+ ni 0602060103/19, 0602060103/20, 0602060103/22, 0602060103/8

t.+ si 0602060103/24

t.+ sidæ 0508080501/28

t.+ sidæn 0508080501/18

t.+ siȝa 0602060110/149, 0602060110/151

tej - “değmek, dokunmak; evlenmek (kadın)”

t.- ædi 0602060111/376

t.- ip 0508080501/14, 0508080501/19, 0508110101/51, 0601140501/25

t.- iȝ 0601020701/102

t.- di 0601020304/40, 0601020304/41

t.- dim 0601020701/35, 0601020701/36

t.- jammī 0508110101/52

t.- jan 0601020304/42

t.- janīmdæ 0601020701/68

t.- janīni 0601020304/42

t.- janīniȝjæm 0601020304/43

t.- mædi 0601020304/38

t.- mæjæpti 0601020304/39

t.- mijmæn 0601020701/100

tejiȝ “değmek, dokunmak; evlenmek (kadın)”

t. 0602060111/368

tez “tez, acil, çabuk”

t.+ ıraχ 0601140502/6

tezæj “tezek”

t.+ di 0601140502/91

t.+ lardi 0601140502/90

tezdæ “hızlıca”

t. 0508080101/55, 0601020301/75

tezdæştezdæ “hızlı hızlı”

t. 0601020301/75

təp “eşit”

t. 0601020302/104, 0602060111/289

təp “te hecesiyle başlayan kelimeleretakviye için kullanılır”

t. 0601020303/37

təz “tez, acil, çabuk”

t. 060206011/298, 0602060111/8

tibiŋ “ses”

t. 0602060111/375, 0602060111/376

t.+ larini 0602060111/4

t.+ tardı 0602060111/376

tibit “yağ eritirken dibinde kalan tortu”

t. 0602060111/25

tiq - “tıkma, sokma”

t.- adi 0601060201/218, 0601060201/271

t.- arfidi 0601060201/242

t.- ıp 0601060201/217, 0601060201/221, 0601060201/272, 0601140103/109

til “dil”

t. 0508080501/63, 0508080501/65, 0602060111/285, 0602060111/79

t.+ i 0508080101/3, 0508080501/56, 0601060201/85, 0602060111/171,
0602060111/43, 0602060111/13, 0601140502/96
t.+ idæ 0508080501/57, 0602060111/1, 0602060111/18, 0602060111/32,
0602060111/36, 0602060111/37, 0602060111/38, 0602060111/5, 0602060111/71
t.+ idæji 0508080501/41
t.+ idæn 0602060111/27, 0602060111/41, 0602060111/219, 0602060111/259
t.+ ija 0602060111/78, 0602060111/79, 0601140102/44, 0601140502/96,
t.+ imizja 0602060111/376
t.+ ini 0602060111/15, 0602060111/19, 0602060111/27, 0602060111/33,
0602060111/374, 0602060111/4, 0602060111/40, 0602060111/7, 0602060111/80
t.+ ifjæm 0602060111/78
t.+ ini 0602060111/35
t.+ dæ 0508080501/45, 0508080502/36
t.+ dæji 0508080501/54
t.+ di 0602060111/16, 0602060111/44, 0602060111/46, 0602060111/47,
0602060111/48
t.+ difjæm 0602060111/50
t.+ ja 0508080502/41
t.+ lari 0602060111/77
t.+ larija 0602060111/77
t.+ larini 0602060111/274

til - “dilmek”

t.- a 0601020701/85
t.- adi 0601140103/73
t.- at 0601140103/86
t.- immæjan 0601140103/76

t.- inædi 0601140103/82

t.- inærfidi 0601140103/83

t.- inæt 0601140103/75

t.- inþan 0601140103/72, 0601140103/75

t.- ip 0601020701/96, 0601020701/98, 0601020701/99, 0601140103/74,
0601140103/87

t.- iftífjæm 0601020701/101

t.- ifberædi 0601140103/80

t.- ifberæmæn 0601020701/86

t.- ifberdi 0601020701/86

t.- ifberjandæn 0601020701/87

t.- o:rmæjt 0601140103/86

t.- dim 0601020701/93, 0601020701/97

t.- dirædi 0601140103/70

t.- diræmæn 0601020701/88

t.- dirærfidim 0601020701/80

t.- dirsæn 0601020701/87

t.- diriþca 0601140103/79

tíla - “dilemek”

t.- þfetiþippæn 0601060201/23

t.- p 0601140502/87

tíle - “dilemek”

t.- jmæn 0601140502/85

tílla “altın”

t. 0601020301/47

tílmæ “kıymak; kesmek; kirli kanı akıtma işlemi”

t. 0601020701/82, 0601020701/84, 0601020701/97

tilmætġ “kıymak; kesmek; kirli kanı akıtma işlemini yapan kişi”

t.+ laġja 0601020701/80

tilşxat “bazı durumlarda anlaşma yapıldığına dair bir belge olarak kabul edilse de, çoğu zaman, bir şeyin alındığına dair delil olarak tek taraflı yazılan ve imzalanan yazıdır”

t. 0602060111/285

tim - “dinmek”

t.- mæj 0602060111/381

tinimsiz “dinmeden, durmadan”

t. 0601020305/70

ti:ntġ “rahat, sakin; barış. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

t. 0601020302/3

tintġ “rahat, sakin; barış”

t. 0601020301/114, 0601020301/117

t.+ mi 0601020303/12

t.+ falejcan 0601020303/12

tinġlic “sessizlik, barış”

t. 0602060104/82

tiræxtir “traktör”

t. 0508091601/2

tirixtġilij “geçim, hayat”

t.+ di 0601060201/64

tirixtġilic “geçim, hayat”

t. 0508091602/2, 0508110101/24, 0508110101/25, 0508110101/63, 0601060201/83,
0601140101/141, 0601140103/49, 0602060107/23, 0604060601/120

tirca - “bağlamak, takmak, iliştiirmek, eklemek”

t.- jmiȝ 0602060111/278

tiric “diri, canlı”

t.+ ca 0601020301/14

tika “TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı)”

t. 0601020301/153

tic - “dikmek”

t.- a 0601020306/44

t.- amiȝ 0601140102/71

t.- i 0602060109/43

t.- ilarfæcan 0601140102/74

t.- ip 0601140102/76, 0601140102/77

t.- iȝærfæcan 0601140102/73

t.- cammæn 0601140102/75

ticu:tġi “terzi”

t. 0601140102/45

t.+ mæn 0601140102/64

t.+ miȝ 0601140102/67

ticu:tġilic “terzilik”

t. 0601140102/52

ticca “dik”

t. 0601020303/64, 0601140103/60, 0601140502/43, 0602060110/130

temir “demir; Timur, erkek ismi”

α. 0508080502/37, 0508080502/40

α.+ di 0508080501/62, 0508080502/36, 0508080502/42, 0602060110/74

timurȝan “Timurhan, erkek ismi”

t. 0601020306/58, 0601020306/59

tij “diş”

t.+ i 0601140103/89, 0601140103/90, 0602060110/138, 0602060110/140,
0602060110/141, 0602060110/143

t.+ im 0601140102/113

t.+ ini 0601140103/90

t.+ imja 0601140102/114

t.+ lar 0601140102/103, 0601140102/113

t.+ larim 0601140102/113

t.+ larin 0601140102/112, 0601140102/114, 0601140102/115

t.+ lariz 0601140102/104

tijæ - “dayamak”

t.- p 0601060201/194

tijin “kuruş”

t. 0602060111/177, 0604060601/100

t.+ dæn 0604060601/100

t.+ mi: 0602060111/182

t.+ fidi 0604060601/101, 0604060601/99

to:ɤ “tavuk”

t.+ larja 0601020302/46

tolka “ancak, olsa olsa, en çok”

t. 0601060201/122, 0601060201/306, 0602060104/40, 0602060104/55,
0602060110/156, 0602060111/4, 0602060112/4, 0604060601/17

tonna “ton”

t. 0604060601/98

tosqo:ɫduq “engel”

t.+ qa 0602060111/376

təburtʃaʁ “çam kozalağı”

t.+ uu 0602060111/87, 0602060111/93

təʁri “doğru, uygun; karşı taraf”

t. 0508110101/82, 0508110101/87, 0602060110/107, 0602060110/96,
0602060111/315, 0508080502/27

t.+ mi 0602060111/302

t.+ mdæ 0602060101/93

t.- jcan 0508110101/79

təχsæn “doksan”

t. 0508110101/63, 0508110101/81, 0601020304/1, 0601060201/136, 0602060103/6,
0602060110/129, 0602060103/21, 0602060104/49, 0602060104/57, 0602060108/10,
0604060601/23, 0604060601/27

təχsæn “doksan”

t.+ ja 0602060109/64

təχtæ “Tohta, kadın ismi”

t.+ lardi 0602060101/7

təqquʁs “dokuz”

t.+ tæ 0602060102/4, 0602060107/8

təqquʁz “dokuz”

t.+ ja 0602060110/110, 0602060110/92

təqquʁz “dokuz”

t. 0508080101/62, 0602060101/25, 0602060103/1, 0602060104/10, 0602060104/20,
0602060104/28, 0602060104/48, 0602060104/57, 0602060104/72, 0602060111/148,
0602060111/177, 0602060111/182, 0602060111/81, 0602060112/15

təqquʁzintʃi “dokuzuncu”

t. 0508110101/13, 0602060104/28, 0602060104/31, 0602060104/32, 0602060104/36,
0602060110/122, 0602060111/125

təldir - “doldurmak”

t.- əsən 0602060111/38

t.- ip 0602060109/2

t.- iʃimiz 0602060109/57

təp “top (oyuncak), grup”

t. 0602060109/2

t.+ i 0508110101/1

t.+ ca 0602060111/303

t.+ tən 0602060102/26

təpaz “Çin mandası”

t. 0604060601/16

təpir “bir çok ayak patirtısının taklidi”

t.+ ja 0604060601/37

təpla - “toplamak”

t.- nədi 0602060112/3

t.- p 0602060112/20

t.- səp 0602060112/3

t.- səm 0604060601/27

t.- jdi 0604060601/108

təptəf “toptaş, oyun adı”

t. 0602060109/2

təs - “duvarla çevirmek, kapamak; önünü kesmek; engellemek, engel olmak”

t.- ərfidi 0602060111/366

təj “düğün, ziyafet”

t. 0602060111/134, 0604060601/37
t.+ i 0602060101/108
t.+ ija 0602060110/116
t.+ imiz 0602060101/116
t.+ imdæ 0508080101/16
t.+ dæn 0602060101/113, 0602060110/119
t.+ di 0602060101/112
t.+ ja 0602060110/115

tajšber - “ziyafet vermek”

t.- ifamiz 0602060111/134

tajštəpir “düğün dernek”

t.+ ja 0604060601/37

təcil – “dökülmek”

t.- di 0601020304/22

təxtir - “döktürmek”

t.- ædi 0601140103/99

təc - “dökmek”

t.- ip 0601060201/240

təla – “ödemek”

t.- p 0508080101/78, 0602060104/40

təlanbəj “Tölanbey, erkek ismi”

t. 0508080101/75, 0508080101/78

təjn - “kıçını yukarı kaldırarak eğilip durmak”

t.- cij:p 0602060109/70

tər “dört”

t. 0601020301/88, 0601020303/4, 0601020304/4, 0601020701/111, 0601060201/29,

0601140102/24, 0602060102/18, 0602060104/15, 0602060104/27, 0602060104/28,
0602060104/34, 0602060107/10, 0602060109/7, 0602060110/112, 0602060111/51,
0602060111/54, 0604060601/27, 0601020304/48, 0601020306/31, 0601140101/19,
0601140101/5, 0508091602/3, 0601020304/7, 0601020305/10, 0601020305/11,
0601020305/13, 0601060201/132, 0601060201/21, 0601140101/123,
0601140101/132, 0601140101/32, 0601140101/59, 0601140101/99, 0602060111/33

t.- dæmæn 0601140501/26

t.+ di 0601060201/16

t.+ ja 0601020301/145, 0601020303/76, 0602060111/306

t.+ fsqm 0602060111/175

tœræ “soylu”, asilzade, aristokrat”

t. 0601140502/84, 0601140502/92, 0601140502/98

t.+ lar 0601140502/88

t.+ lardi 0601140502/87, 0601140502/91

tœræ - “doğurmak”

t.- mæstæn 0601140502/87

tœræl – “doğmak”

t.- jan 0601020303/74

tœræm “Törem, erkek adı”

t. 0508080501/39

t. + fidi 0508080501/39

tœrintji “dördüncü”

t. 0601020304/1, 0601140101/19, 0601140102/53, 0602060103/4, 0602060104/29,
0602060111/187, 0602060111/188, 0602060111/337, 0602060111/67,
0602060111/315, 0601020301/135, 0601020301/138, 0602060111/58

tœrqv “dört tane”

t.+ i 0601140101/122

tøert “dört”

t. 0601020301/85

t.+ tæsini: 0602060111/30

t.+ tæsini 0508080101/2

tøertø: “dört tane”

t.+ ni/jæm 0601140101/34

t.+ sy 0601020303/22

tøerttæ “dört adet”

t. 0508080101/20, 0508080101/26, 0508080101/29, 0601020301/141,

0601020701/50, 0601060201/21, 0601140101/33, 0601140101/45, 0601140101/93,

0601140101/94, 0602060111/331, 0604060601/86, 0601140502/72, 0601060201/16,

0601140502/62

t.+ dæn 0601060201/50, 0601060201/56

tøertşkøl “Tört Köl, yer adı”

t. 0601020301/85

tøf “döş, göğüs, dağ eteğindeki düzlük yer”

t. 0508080301/10, 0508080301/9

t.+ tæji 0508080502/26

tøfæj “döşek”

t.+ dæ 0602060101/9

te:bæ “töbe”

t. 0601140103/65

te:liq “tam”

t. 0601140102/68

teşurle - “doğrulamak, hazırlamak (evrak)”

t.- jmæn 0601020301/75

tækræ – “doğramak”

t.- laɾfidi 0601060201/196

tækrælic “hakkında, üzerine, dolayısıyla”

t. 0601020303/4, 0602060103/14, 0601140502/3

tækrî “doğru”

t. 0601020301/179

t.+ mi 0601020301/168

textæ - “durmak”

t.- janiniɸjæm 0601140502/5

t.- mæjdijcan 0601140502/4

t.- mæj 0601140502/3

t.- p 0601140501/17

tæxsæn “doksan”

t. 0601020301/68, 0601020301/135, 0601020301/138, 0601140101/132,

tæxsænintʃi “doksanıncı”

t. 0601140101/131

tæqqus “dokuz”

t.+ tæ 0601060201/52, 0601060201/59, 0601140103/36

t.+ tæsi 0601020303/19

tæqquz “dokuz”

t.+ imdæ 0601020302/11

t.+ intʃi 0601020303/3

t.+ ja 0601020301/67

tæqquz “dokuz”

t. 0601020301/2, 0601020303/40, 0601060201/31, 0601060201/32, 0601060201/33,

0601140101/1, 0601140101/144, 0601140101/145, 0601140101/146,
0601140101/147, 0601140102/1, 0601140102/106, 0601140103/15, 0601140103/2,
0601140103/3, 0601140103/4, 0601140103/72, 0601140103/82, 0602060111/65,
0601020301/153, 0601020306/55, 0601140102/36, 0601140102/40, 0601140102/53,
0601140502/87

təqqüzintji “dokuzuncu”

t. 0601020303/59, 0601140103/30, 0601140103/4, 0601140101/12

təlik “tam”

t.+ u 0601140102/69, 0601140102/78

tən “cübbe, kaftan”

t.+ ini 0601140502/91

tənə - “yağmalamak, soymak”

t.- p 0601060201/268

təp “top (oyuncak), grup”

t.+ i 0601140101/156, 0601140102/46, 0601140501/2, 0601140501/3, 0604060601/12

t.+ idəmmən 0601020701/33

t.+ idən 0508080301/3, 0601020304/56, 0601060201/127, 0601140103/40,

0601140501/19, 0601140501/4

t.+ imizdən 0601140101/162

təpələp “karışıklık, panik, isyan”

t. 0508110101/16

təpla - “toplamak

t.- p 0601020701/25, 0601140102/15

təplan – “toplanmak”

t.- ip 0601020303/48

tərka - “doğramak”

t.- p 0601060201/88, 0601060201/92, 0601060201/93

tes - “duvarla çevirmek, kapamak; önünü kesmek; engellemek, engel olmak”

t.- i/börrip 0601060201/292

t.- i/bæræmiz 0601020304/31

tefnæ “tam”

t. 0601020305/2

tej “düğün, ziyafet”

t. 0601020306/35, 0601020306/36, 0601020306/37, 0601020701/43,

0601060201/279, 0601140501/41

t.+ imiz 0601020302/13

t.+ iŋja 0601060201/154

t.+ dæ 0601060201/160

t.+ dæji 0601020701/48

tej - “doymak”

t.- ædi 0601140101/60

tejbwz – “doyurmak”

t.- ip 0601060201/87

tejxpnæ “düğün evi, düğün salonu”

t.+ nja 0601060201/152

t.+ jni 0601060201/153

tezi - “dağılmak”

t.- væla 0601020701/120

tu:bał “akraba”

t.+ łar 0508080101/46, 0508110101/28, 0601140101/155

t.+ łari 0508110101/53

t.+ łarim 0508080101/16

t.+ lardæn 0602060109/36

t.+ lardi 0602060111/349, 0508110101/71, 0508110101/84

t.+ larja 0508110101/64

tu:ʁam “akraba”

t.+ miʒ 0601020306/12

tu:ʁan “akraba”

t. 0601020306/55, 0601140101/106, 0601140103/54, 0602060111/345

t.+ im 0602060111/347

t.+ imiʒ 0602060109/31

t.+ fidic 0601020304/60

tu:ʁantʃiliʒ “akrabalık”

t.+ di 0602060111/342

tu:ʁantʃilic “akrabalık”

t.+ ca 0602060111/342

tu:ʁanʃuruk “hısım akraba”

t.+ lardæn 0601140101/106

tuk - “doğurmak”

t.- adimi 0601060201/257

t.- arfacan 0602060110/180

t.- ıp 0602060110/145

t.- ıldi 0601140103/58

t.- di 0601060201/118, 0601140103/56

t.- dim 0601020701/37, 0601020701/41, 0601020701/42, 0601020701/56,

0601020701/57, 0601020701/69, 0601020701/73

t.- maʒammiz 0601020701/111

t.- mæj 0602060109/76, 0602060109/79, 0601020701/40

t.- mæjdi 0604060601/96

t.- vøladí 0601020701/109

tukwł – “doğmak, dünyaya gelmek”

t.- iḃfæscammiz 0601140501/22

t.- ip 0601020302/9, 0601060201/15, 0601140101/89, 0601140501/26,

0601140502/41, 0602060110/29

t.- di 0601140103/91

t.- jammæn 0508080301/1, 0601020301/2, 0601020701/26, 0601060201/14,

0601140101/1, 0601140101/143, 0601140102/106, 0601140103/2, 0602060102/19,

0602060103/1, 0602060104/72, 0602060105/3, 0602060107/2, 0602060108/3,

0602060110/23

t.- jammiz 0602060109/1

t.- jan 0508110101/22, 0601060201/184, 0601140101/142, 0601140102/1,

0601140102/47, 0601140502/19, 0602060102/1, 0602060102/2, 0604060601/8

t.- jandæ 0601140102/108, 0601140103/89, 0601140501/63

t.- jandæn 0601140103/77

t.- jandejla 0601060201/185

t.- jansæn 0601060201/190

t.- janfæcammæn 0508080101/77

t.- janfæcan 0601140101/146

t.- sæ 0601140103/89, 0601140103/95

t.- jætcandæ 0601140102/110

tukwł - “doğmak, dünyaya gelmek”

t.- wḃfæscan 0601020301/181, 0601020306/30

t.- wup 0508110101/20, 0508110101/23, 0508110101/47, 0508110101/54,

0601020306/29, 0601020301/142

t.- di: 0601060201/186, 0601020303/70

t.- jammæn 0508110101/21, 0602060111/65

t.- jan 0508110101/8, 0601020306/46, 0602060104/20, 0602060108/12,

0602060110/141

t.- jandæ 0602060110/138

t.- jandæn 0602060108/13

t.- janfæcan 0602060110/138, 0602060110/139

t.- sa 0602060110/140

t.- sam 0601140101/161

tuxwɪʃal “kardeş”

t.+ lar 0601060201/283

t.+ larım 0602060110/35

tuxwɪʃan “kardeş”

t. 0508080101/20, 0601060201/11, 0601140101/122, 0602060102/26

t.+ dæn 0601020701/30, 0601060201/21

t.+ fidic 0601020701/29

tux - “doğurmak”

t.- sæ 0601060201/257

t.- sæfjæm 0602060110/66

tuxum “yumurta”

t. 0604060601/110, 0604060601/130

tuxumşqəj - “yavrulamak amacıyla yumurtaya yatmak”

t.- ædi 0604060601/110, 0604060601/130

t.- jandæn 0604060601/130

tuq - “doğurmak”

t.- qamman 0602060109/76, 0602060109/77, 0602060110/122

t.- qan 0601020701/81, 0601060201/257, 0601060201/113, 0601060201/16,
0602060110/69, 0601060201/16
t.- qanim 0601020701/66, 0602060111/357, 0602060111/359
t.- qandæn 0601140502/90, 0601020701/43
t.- qandæ 0602060110/188
t.- qanfæcan 0602060110/187
t.- qutſæ 0601140103/57

tumalax “yuvarlak”

t. 0601140103/92

tumalaq “yuvarlak”

t. 0601060201/204, 0601060201/221

tumar “muska”

t. 0602060109/82

tur - “kalkmak, bulunmak”

t. 0601020301/4

t.- æ 0601060201/177, 0602060110/131

t.- æj 0602060110/131, 0601060201/67

t.- ædi 0601020305/70, 0601020305/75, 0601140101/138, 0601140101/173,
0601140101/48, 0601140502/11, 0602060109/69, 0602060111/289

t.- æmæn 0601020302/45, 0602060101/7, 0602060101/83, 0602060104/77

t.- ærdim 0602060109/18

t.- ærcan 0602060111/145

t.- ærfidi 0508080101/33, 0601140502/56, 0601140502/62, 0602060111/180

t.- ærfidic 0508080101/27, 0601140101/103

t.- æt 0602060111/266

t.- æjlijfendi 0601020302/46

t.- íp 0508080502/16, 0508110101/25, 0601020301/4, 0601020301/5, 0601020302/45,
0601020305/83, 0601020701/105, 0601020701/17, 0601060201/101,
0601060201/194, 0601060201/196, 0601060201/211, 0601060201/219,
0601060201/221, 0601060201/222, 0601060201/230, 0601060201/231,
0601060201/237, 0601060201/240, 0601060201/241, 0601060201/242,
0601060201/243, 0601060201/245, 0601060201/271, 0601060201/274,
0601060201/278, 0601060201/296, 0601060201/300, 0601060201/302,
0601060201/318, 0601060201/89, 0601060201/92, 0601060201/93, 0601140102/114,
0601140102/40, 0601140102/44, 0601140102/97, 0601140102/99, 0601140103/109,
0601140103/64, 0601140103/69, 0601140501/31, 0601140501/9, 0601140502/11,
0601140502/15, 0601140502/82, 0601140502/90, 0601140502/91, 0602060110/143,
0602060110/184, 0602060111/293, 0602060111/356, 0604060601/27,
0601020302/43, 0601020302/91, 0601140103/47

t.- íppæn 0601020302/92

t.- íppiz 0601020304/33

t.- ípti 0601060201/337, 0602060101/93, 0601060201/65

t.- íptijy 0601020304/32, 0601020302/29

t.- íf 0601020305/77

t.- íp 0601020302/46

t.- o:ræði 0602060111/279

t.- o:rærfíði 0602060111/179

t.- u:ðim 0601020301/9

t.- u:væla 0601020302/48, 0601140501/11, 0601140501/12

t.- ði 0602060110/133, 0601020302/30, 0601020304/45

t.- ðim 0601060201/327

t.- ðic 0601020302/42

t.- jan 0508110101/57, 0601020306/44, 0601020701/85, 0601060201/247,
0601140502/3, 0601140502/76, 0602060101/84, 0602060103/9, 0602060104/51,
0602060104/76, 0602060110/131, 0602060111/164, 0602060111/7, 0601020302/64,
0602060103/7, 0601020302/95, 0601020302/64, 0602060104/23

t.- janimif 0602060109/70

t.- janimdæn 0601020304/16

t.- janini 0601060201/260

t.- jandæ 0602060110/193

t.- janfæcan 0602060101/105, 0601020302/60

t.- jin 0601060201/333

t.- mæjanfæcan 0602060110/192

t.- mæjdijcan 0602060110/179

t.- mæjfæla 0602060110/180

t.- sæ 0602060111/224

t.- sæc 0602060101/82, 0602060101/99

t.- sæm 0602060101/82, 0602060101/88

t.- sin 0601060201/177

t.- vølip 0601060201/297

turif “durus”

t.+ imizdæ 0601020305/96

turkuz – “kaldırmak”

t.- arcin 0602060111/240

t.- madı 0602060111/241

t.- vøhup 0601140103/60 ú

turkumbøj “Turgunbey, erkek adı”

t. 0602060101/109

turmæ “həpishane”

t.+ ja 0508080101/65

turmuf “yaşayış, hayat (tarzı)”

t. 0601020301/3, 0601060201/32, 0601140102/57, 0601060201/302,

0601060201/303, 0602060110/108

t.+ imiz 0601140103/16

t.+ ca 0508110101/8, 0601020303/2, 0601060201/31, 0601060201/49,

0601060201/51, 0601060201/72, 0601140101/147, 0601140102/8, 0601140102/108,

0601140102/32, 0601140102/4, 0601140102/53, 0601140102/6, 0601140102/54,

0601140102/61, 0601140102/62, 0601140103/25, 0601140103/3, 0601140103/7,

0602060107/21, 0601020301/96, 0602060110/107, 0602060110/108,

0602060110/109, 0602060110/110

t.+ ca fjæm 0601140102/11

t.+ tæm 0601060201/71

t.+ tæ 0602060111/69

turmufcaştıq – “evlenmek (kadın)”

t.- ardım 0601060201/49, 0601060201/72

t.- ıp 0601140102/62, 0601020301/96

t.- qamman 0601020303/2, 0602060107/21, 0602060110/108, 0602060110/109,

0602060110/110

t.- qan 0601140102/4, 0601140102/6

turmufşqut - “evlilik yapmak”

t.- dım 0601060201/32

turmufşqur - “aile kurmak”

t.- jan 0601060201/302

t.- janı 0601060201/303

t.- mimæn 0602060110/108

turpak “toprak”

t.+ ʉni 0601140103/64

t.+ di 0601020301/22, 0601140103/64

t.+ ɭar 0601140502/28

t.+ fda 0601020302/34

turpaq “toprak”

t. 0601140103/68, 0601020304/26

tursin “Tursun, erkek ismi”

t. 0602060110/175, 0602060102/25

tuvalet “tuvalet”

t.+ ca 0602060111/283

tuz “tuz”

t.+ ip 0601020301/31

t.+ fæm 0602060111/181

tuzla - “tuzlamak”

t.- p 0601060201/221, 0601060201/237, 0601060201/242

tuz “tuz”

t. 0601060201/242, 0601140103/63, 0602060111/182

tyj - “dügüm yapmak, düğümlmek”

t.- ip 0602060101/14

tyj “alt, öz, ana”

t.+ ini 0508130101/3

tyjyn “bohça”

t. 0602060101/12

tylci “Tilki, erkek ismi; tilki (hayvan)”

t. 0602060110/166, 0602060110/167, 0602060110/168

tynæ - “yatılı kalmak”

t.- p 0602060101/106

tyndyĵ “kuzey”

t.+ dæjilar 0602060111/15, 0602060111/25, 0602060111/26

tyndyc “kuzey”

t. 0602060111/14

tyr “tür, çeşit”

t.+ dæ 0602060111/313

tyrx “Türk, etnik ad”

t. 0601140101/84, 0601140101/85, 0602060112/1, 0602060112/11, 0602060112/14,
0601020302/23

t.+ mæn 0602060112/27, 0602060112/28, 0602060112/32, 0602060112/36

t.+ misæn 0602060112/35

t.+ miz 0602060112/11

t.+ miȝ 0602060112/13, 0602060112/4

t.+ sæn 0602060112/34

t.+ ti 0508080502/17, 0601020305/5, 0601060201/81, 0601140101/83,

0602060107/34, 0602060112/3

t.+ lar 0508080101/1, 0508110101/45, 0601020305/100, 0601020305/101,

0601020306/6, 0601140101/129, 0601140101/78, 0602060111/1, 0602060104/40,

0601140501/11, 0601140501/35, 0601140501/39, 0601140501/43, 0601140501/5

t.+ lardæ 0601060201/276, 0601140501/66

t.+ lardæn 0508080101/12, 0601060201/2, 0601140501/24

t.+ lardi 0508080101/3, 0508080101/73, 0508080101/74, 0508080301/3,

0508110101/45, 0508110101/49, 0508110101/57, 0601060201/105, 0601060201/127,

0601140101/76, 0601140102/46, 0601140102/69, 0601140103/40, 0601020701/33,

0601140501/19, 0601140501/44

t.+ larğa 0601140501/25

tyrxmæl “Türkmen”

t.+ lar 0602060112/30

t.+ larğa 0602060112/27

t.+ larfæm 0602060112/26

tyrk “Türk”

t. 0602060104/42, 0604060601/89

tyrkşota “Türk Ata, dernek adı”

t. 0602060104/42, 0604060601/89

tyrkövat “Türk Abad, yer adı”

t. 0604060601/65, 0604060601/37

t.+ tæ 0508110101/53

t.+ ti 0604060601/65

t.+fidi 0604060601/36, 0604060601/37

tyrc “Türk”

t. 0508080101/1, 0508080501/62, 0508080501/67, 0508080501/71, 0508080501/75,

0508110101/46, 0508110101/47, 0508110101/53, 0601020305/102,

0601020305/4, 0601140101/152, 0601140501/1, 0602060102/3, 0602060104/43,

0602060107/37, 0602060108/9, 0602060110/18, 0602060110/20, 0602060110/47,

0602060110/48, 0602060110/53, 0602060111/135, 0602060111/30, 0602060111/34,

0602060111/4, 0602060111/41, 0602060111/64, 0602060111/77, 0602060111/78,

0602060111/9, 0604060601/13, 0604060601/2, 0604060601/27, 0604060601/28,

0604060601/5, 0604060601/52, 0604060601/54, 0604060601/55, 0604060601/57,

0604060601/58, 0604060601/6, 0604060601/61, 0604060601/62, 0604060601/64

t.+ ij 0508080501/51, 0508080501/54

t.+ i/fjæm 0602060111/10

t.+ lar 0508080501/58, 0601140101/149, 0602060102/13, 0602060104/1,
0602060104/3, 0602060104/4, 0602060104/41, 0602060104/49, 0602060104/55,
0602060104/56, 0602060104/57, 0602060111/351, 0602060111/70, 0604060601/14,
0604060601/32, 0604060601/34, 0604060601/4, 0604060601/40, 0604060601/51

t.+ lari 0601140101/156

t.+ laridæmmiz 0602060102/12

t.+ laridæn 0602060109/61

t.+ lardæmmiz 0602060104/63

t.+ lardæfjæm 0601020305/22

t.+ lardi 0601020304/56, 0602060104/67, 0602060107/30, 0602060107/32,
0602060111/71, 0604060601/39, 0604060601/71, 0604060601/81

t.+ larja 0604060601/74

t.+ larmiz 0602060104/63

t.+ lar fæcammiz 0604060601/27

t.+ mæn 0508091602/6, 0602060104/42, 0602060104/44, 0602060107/1,
0602060107/36

t.+ miz 0602060109/60

t.+ fam 0602060104/47

tyrciston “Türkistan, ülke adı; coğrafi bir bölge adı”

t. 0508110101/15, 0508110101/17, 0602060112/18

tyrcij “Türk dili konuşan halklar, Türk dili konuşan ülkeler”

t. 0508080501/41, 0508080501/45, 0508080501/56, 0508080501/57, 0508080501/62,
0508080501/63, 0508080501/65, 0508080502/36

tyrcijæ “Türkiye, ülke adı”

t.+ dæn 0601020301/153

t.+ ja 0508080501/75, 0601140102/62

t. + lic 0604060601/68

tyf - “inmek; gelin olmak, evlenmek (kadın)”

t.- ædi 0601060201/220

t.- æmiz 0601020304/15

t.- ip 0601020302/49, 0601020302/53, 0601060201/292, 0601140101/58,

0601140103/88, 0602060104/50, 0602060109/78, 0602060110/174

t.- ipti 0602060111/224

t.- iſ 0601140102/111

t.- cammæn 0601020303/71, 0601140103/17

t.- cammiz 0601140103/39

t.- can 0601020302/10, 0601140103/38, 0601140502/70, 0602060111/337

t.- canimdæ 0601020302/11

t.- candæ 0601020301/110

t.- candejla 0601020701/118

t.- mæsinu 0601020301/111

t.- ti 0601020303/31, 0601020303/39, 0601060201/167, 0601060201/168,

0602060110/127, 0602060111/100

t.- tij 0601060201/173

tyfim - “anlamak”

t.- mæjandi 0601140103/102

t.- mæj 0601020301/35

tyfin - “anlamak”

t.- ɔ:ræmiz 0601020306/39

t.- di 0601020301/179

t.- tírfærídi 0601140102/92

t.- fældic 0508080502/24

tyfjintir - “anlatmak”

t.- ærfcan 0601140103/102

t.- íp 0601020301/129, 0602060111/293

t.- di 0508080501/75

t.- dim 0601020301/163

t.- sæ 0601020301/81

tyfir - “indirmek; gelini damat evine götürmek”

t.- íp 0508080101/16, 0508080101/17, 0602060110/175, 0602060107/27

t.- di 0508080502/31

t.- janfæcan 0508080502/2, 0601020305/87

tyfcanşjer “gelinin vardığı aile, bölge”

t.+ im 0601020302/10

tyftyj “güney”

t.+ dæjilar 0602060111/16

tyftyc “güney”

t. 0602060111/14

tyt - “tutmak, kullanmak”

t.- ædi 0604060601/104

t.- ælmæjmið 0604060601/103

t.- vølip 0602060109/41

tytæf - “tutuşmak”

t.- candæ 0602060111/379

tytyn “duman”

t. 0601020306/5, 0601020305/1, 0602060110/5

t.+ ija 0601060201/230

t.+ di 0602060110/6

tyj - “dövmek (kavut ve benzerleri)”

t.- ærdic 0602060107/24

tyj “tüy”

t. 0601020701/5

tyjæ “deve”

t. 0508080501/8

t.+ dæn 0601140501/60

t.+ lar 0601060201/266

t.+ larî 0601060201/6

t.+ larimiz 0601060201/265

t.+ larimizdi 0508080101/70

tyjætî “Tüyaçı, boy adı”

t. 0601140501/19, 0601140501/2, 0601140501/20, 0601140501/9

t.+ dæn 0601060201/17

tyjælas “Töölös, yer adı”

t. 0601140501/44, 0601140501/46

t.+ ca 0601140501/45

tyjfyj “uğraş, meşgale, kaygı”

t.+ y 0602060111/192

tyz - “oluşturmak”

t.- iljandæn 0601140102/19

t.- iljanfæcan 0601140102/17

t.- ifcan 0601140102/14

t.- jammæn 0602060111/93

tyzil - “oluşmak”

t.- jandæn 0602060104/42

tunel “tünel”

t.+ di 0602060103/30

tuŋ “denk gelmek”

t. 0602060101/105

vaxt “vakit, zaman”

v. 0508110101/37

v.+ i 0508110101/62, 0601060201/256

v.+ idæ 0508080501/56, 0508080502/36, 0601020302/4, 0601060201/184,
0601140502/70, 0601140502/81, 0508080101/45, 0508080101/61, 0508080501/16,
0508080501/35, 0508080501/8, 0601060201/84, 0602060101/89, 0602060107/21,
0602060111/67

v.+ iŋatŋæ 0601060201/250

v.+ imiz 0508080301/12

v.+ imizdæ 0601020701/115, 0601020303/75, 0508080301/14

v.+ imdæ 0508080101/70

v.+ ijdî 0602060101/62, 0602060101/95

v.+ i:jcan 0508080301/12

v.+ ca 0508080502/41

v.+ lardæ 0601020302/13, 0601060201/120, 0601140101/14

v.+ tæ 0601020701/116, 0601060201/257, 0601060201/88, 0601140101/134,

0601140101/25, 0601140101/28, 0601140101/4, 0601140101/84, 0601140501/16,

0601140501/31, 0601060201/290, 0601060201/328, 0508080301/15, 0508080301/17,

0508080101/17, 0601060201/28, 0601060201/198

v.+ tæjilar 0601060201/267

v.+ idæfjæm 0508080501/67

vapros “soru”

v. 0602060104/42

vapfæ “genel olarak”

v. 0601020303/33, 0602060111/307

vajennij “askeri”

v. 0602060104/64, 0602060104/68

voqijæ “olay, vaka”

v. 0602060111/81

voj “ünlem; vay”

v. 0601020302/63, 0601020302/82, 0601060201/186, 0601060201/329,

vojæ “büyümek, olgunlaşmak, ergen olmak”

v.+ ja 0601060201/48, 0601060201/28, 0601060201/72

vojajaşjetçiz – “büyütmek”

v.- dim 0601060201/48

v.- dirip 0601060201/28, 0601060201/72

vojdo:t “ünlem; yardıma çağırmak; aşırı zevk ve mutluluğu ifade eder”

v. 0602060111/210, 0602060111/212

vetaspæd “bisiklet”

v. 0602060110/161

vetæran “muharip”

v. 0602060111/153, 0602060111/338

v.+ i 0601140502/24

virætʃ “doktor”

v. 0602060111/350

visilca “sürme, sürgüne gönderme”

v. 0601140502/45, 0601140502/46

viſſij “üstün, yüksek”

v. 0602060104/28

viſdɒn “vicdan”

v.+ im 0602060111/324

vitse “yardımcı”

v. 0601020301/154

vij “ünlem; sevinme, hatırlama, acıma, üzülme, kızma bildiren ünlem”

v. 0602060101/75, 0602060101/64, 0601020301/10

jɒ “ya da”

j. 0508080502/16, 0601020701/19, 0601020701/21, 0601020301/56, 0601020301/6,
0601020303/66, 0601020306/36

jɒɤ “yağ”

j. 0601060201/196, 0601060201/223

j.+ ɯ 0601060201/249, 0601060201/88

j.+ ɯni 0601060201/271

j.+ di 0601060201/218, 0601060201/222, 0601060201/226

jɒɤɯf “ağaç (kereste)”

j.+ ti 0601060201/230

jɒɤla - “yağlamak”

j.- p 0601140502/82

jɒɯ - “beğenmek, hoşuna gitmek”

j.- mɔjanini 0602060111/364, 0602060111/365

j.- mɔj 0601060201/255

jɒɯ “yağ”

j. 0601060201/196, 0601060201/220

jəxtir - “bəğənmək, hoşlanmaq”

j.- mədim 0602060101/86

j.- məj 0604060601/122

jəci “ya da”

j. 0508080101/44, 0601020305/36, 0601020305/57, 0604060601/16

jəq - “bəğənmək, hoşuna gitmək”

j.- adi 0602060111/105

j.- arfidi 0602060107/27

j.- at 0602060111/57

j.- ərb 0602060111/364, 0602060111/365

j.- ıladı 0601140103/97

j.- ırp 0601060201/230

j.- qanı 0602060111/143

jəq “yağ”

j. 0601060201/217, 0601060201/241, 0601060201/248, 0602060111/177,
0602060111/180,

jəlpifla – “yeleyi örtmək (at)”

j.- jdi 0601060201/148

jətl “döş kılları, göğüs kılları”

j.+ ıı 0602060110/188

jəlarıkatf “çıplak”

j. 0601140103/64

jəlan “yalan”

j. 0602060104/39

jəlnız “yalnız”

j. 0601020301/166, 0601020301/168, 0601020306/14, 0601060201/20,

0601060201/34, 0601060201/69, 0602060109/75, 0602060110/162

jǫmallij “kötülük”

j.+ di 0601020701/116

jǫmaſsa “kötülemek”

j.+ sæp 0508080501/78

jǫman “yaman, kötü”

j. 0508080101/79, 0508080501/77, 0601020302/99, 0601020701/117,

0601060201/81, 0602060107/15, 0602060111/126, 0602060111/294, 0508080301/12,

0508080301/25, 0601060201/300, 0601060201/311, 0601060201/329

j.+ di 0601140502/96, 0601140502/97

jǫmanſkær - “sevmemek”

j.- ædi 0601060201/81

jǫmanſkærin – “kötü olmak”

j.- iþ 0602060107/15

jǫmam : <jǫman “yaman, kötü”

j.+ fmoes 0602060104/79

jǫmbnf “kalça, kalça kemiği”

j.+ idæn 0601020701/99

jǫmbnfja - “uzanmak, yan gelip yapmak”

j.- p 0601020302/45

jǫpkrufz “yalnız”

j. 0601140502/20

jǫp - “yapmak (ekmek), kapamak, kapatmak”

j.- æ:rdi 0601060201/203

j.- æ rfiði 0508080101/38, 0601060201/204

j.- ærfidic 0601060201/210

j.- i:þfætirsæ 0602060110/182

j.- ip 0602060105/12

j.- sæzfæm 0601140102/97

j.- tim 0602060103/11

j.- jætcan 0602060110/6

j.- jætcanðæ 0602060110/7

jǫpīl - “kapanmak”

j.- ip 0601140101/104

j.- jandæ 0508110101/19

jǫpīm - “kapanmak, örtülmek”

j.- mæsæ 0601060201/290

jǫpīn - “kapanmak, örtünmek”

j.- ærfīdi 0601060201/291

j.- ip 0601060201/289

jǫr “yar, sevgili; düğün şarkısı; düğün şarkısının nakaratıdır”

j. 0508080101/17, 0601060201/152, 0601060201/161, 0601060201/162,

0601060201/163, 0601060201/164, 0601060201/165, 0601060201/166,

0601060201/167, 0601060201/168, 0601060201/169, 0601060201/170,

0601060201/171, 0601060201/172, 0601060201/173, 0601060201/174,

0601060201/175, 0601060201/176, 0601060201/177, 0601060201/178,

0601060201/179, 0601060201/180, 0601060201/181, 0601060201/182,

0601060201/183, 0602060105/12, 0602060106/2, 0602060106/4, 0602060109/50

j.+ di 0508080101/17, 0601060201/161, 0602060105/12

j.+ midīm 0601020701/16

jǫr - “yarmak, parçalamak”

j.- jammæn 0601140103/4

jǫriḡ “ışık, aydın”

j. 0601020701/118

jɔɾɪk “ışık, aydın”

j.+ ɥɔdæfjæm 0601140102/15

j.+ ɥɥa 0601020701/93

j.+ liɣdæ 0602060108/25

jɔɟ “yaş; küçük, genç”

j. 0508080101/70, 0508080301/25, 0601020301/182, 0601020701/61,

0601060201/281, 0601060201/300, 0601140102/105, 0601140102/76,

0601140103/15, 0601140502/42, 0602060101/2, 0602060104/11, 0602060108/13,

0602060110/112, 0602060110/113, 0602060111/84, 0604060601/25

j.+ i 0601140103/86

j.+ idæ 0601060201/132, 0601060201/136, 0601060201/29, 0601060201/31,

0601140102/6, 0601140102/8, 0601140102/9, 0601140103/27, 0602060104/15,

0602060107/9, 0602060109/63

j.+ idɛjla 0601140102/31

j.+ im 0601060201/24, 0602060110/125

j.+ imdæ 0601060201/133, 0601060201/30, 0601140101/108, 0602060109/26,

0602060109/7, 0602060109/77

j.+ imdæn 0602060103/2

j.+ imja 0602060111/327

j.+ iræ:q 0508110101/34

j.+ it 0601060201/325

j.+ ija 0602060102/24

j.+ inja 0602060111/333

j.+ ca 0602060107/3

j.+ lardi 0604060601/75

j.+ mæn 0601020701/89

j.+ tæjilar 0602060111/118

j.+ tæmæn 0601020306/28, 0602060102/11

j.+ tæ 0601020306/31, 0601140101/40, 0601140102/8

j.+ tæmæn 0601140101/39

j.+ tæjcamæn 0602060101/77

j.+ ti 0601020301/183

j.+ fæcammiȝ 0601060201/85

j.+ fæla 0601020701/94

jɒflær “gençler”

j.+ di 0602060112/4

jɒfliȝ “gençlik”

j.+ idæ 0601140101/65

j.+ imizdæ 0601020701/121

j.+ imdæ 0601140101/127

j.+ ipdæ 0601020701/8

j.+ dæ 0601020701/122

jɒt - “yatmak”

j.- æmizu 0601020302/80

j.- ærfidi 0602060111/181

j.- iȝfæqwi 0601020301/172

j.- ip 0601020301/56, 0601020301/6, 0602060103/16, 0602060103/28

j.- iȝi 0602060108/21

j.- cammæn 0601020301/5

j.- cammiȝ 0602060110/80

j.- can 0601060201/144, 0601060201/145, 0601140501/50, 0602060101/11

j.- canfæcan 0602060101/9

j.- qūzJan 0601140102/109

j.- sæmfæla 0601020304/53

jōt “yad, yabancı”

j. 0508080501/38, 0601060201/163, 0601140102/112

j.+ i 0602060107/34

j.+ ca 0601140103/55

j.+ ti 0508080501/78

jōtōxpnaē “yatakhane”

j.+ mizdæ 0602060101/91

jōtqūz – “yatırmak”

j.- ip 0601140103/64, 0602060103/31

jōvip “kapamak, kapatmak”

j. 0508110101/16

jōj - “yaymak”

j.- asiz 0601140102/96

j.- ip 0601060201/89, 0601140102/97, 0601140102/99

jōz - “yazmak”

j.- æliḡi 0602060111/315

j.- æmæn 0604060601/59

j.- ærcimmæn 0602060109/13

j.- æsmi 0604060601/59

j.- ædi 0602060109/12, 0602060109/14

j.- æmæn 0602060103/14

j.- i 0602060111/357

j.- ilarfidi 0601060201/125

j.- iljan 0508080502/36, 0508110101/72

j.- iljanfæcan 0508080501/41, 0508080501/45

j.- iljæn 0602060112/14

j.- ilmejdican 0601060201/304

j.- ilmæj 0508080501/55

j.- ip 0508110101/57, 0601020305/86, 0601020305/87, 0601060201/301,

0601060201/302, 0602060101/83, 0602060111/11, 0602060111/315, 0604060601/6

j.- ifærfidi 0601060201/124

j.- ifi 0602060111/12

j.- ifberi:n 0604060601/58

j.- ifberjammæn 0601020301/152

j.- ifberjan 0508110101/61

j.- ifbermijmæn 0604060601/58

j.- ifberdi 0604060601/62

j.- jan 0604060601/54

j.- mæj 0602060111/323

j.- sæfjæm 0602060111/316

j.- vðjæmman 0602060112/15

j.- vørði 0602060112/32

jþz “mevsin, yaz”

j. 0602060111/228

j.+ da 0604060601/91

j.+ dæ 0601020304/62

jþzil - “yazılmak, kaydolmak”

j.- ip 0602060104/41

j.- ipfqþpti 0508110101/72

j.- jammiz 0602060104/45

j.- janfæcan 0508110101/73

jɔzuv “yazı”

j. 0508080501/57, 0601060201/124, 0602060111/315

j.+ di 0602060111/378

jɔzdir - “yazdırmak, kaydettirmek”

j.- mæj 0508110101/94

j.- vɔldim 0604060601/57

jæ “ünlem; ya”

j. 0601060201/154, 0601060201/158, 0601060201/329

jæjanæ “yegane, tek; ekinin iyi yetişmesi için daha küçükken fazlalarının koparılarak, seyrekleştirilmesi”

j.+ si 0602060109/58

jæɐ “yön”

j. 0602060104/25

j.+ ɯ 0602060104/25, 0601140502/44

j.+ ɯdan 0602060110/184

j.+ ɯja 0601060201/252, 0601060201/263, 0601140502/90, 0601140502/91

j.+ɯmiz 0508080301/11

j.+ da 0508110101/15, 0508110101/22, 0508110101/23, 0601020701/105,

0601020305/80, 0601020701/105, 0601140101/151, 0601140101/93, 0601140101/97,

0601140101/95, 0601140101/96, 0601020301/164, 0601020302/90, 0601020306/44,

0508110101/40

j.+ dan 0508110101/85, 0601020701/106, 0601060201/151, 0601140101/105,

0601020301/153, 0601060201/5

j.+ daɸjæm 0508110101/42

j.+ da 0508110101/40

j.+ liqlarğa 0602060101/36

jæxji “iyi”

j. 0508080101/79, 0508080501/23, 0508080501/27, 0508080501/43, 0508080501/44,
0508080502/12, 0601020301/117, 0601020301/131, 0601020301/177,
0601020301/63, 0601020303/67, 0601020701/121, 0601060201/278, 0601060201/81,
0601060201/87, 0601140102/76, 0601140103/16, 0602060109/47, 0602060110/10,
0602060110/101, 0602060110/106, 0602060110/108, 0602060110/144,
0602060110/87, 0602060110/99, 0602060111/287, 0602060111/329, 0602060111/334,
0602060111/370, 0602060111/378, 0604060601/48, 0601020306/46,
0601060201/106, 0601060201/249, 0601060201/256, 0601060201/341,
0601140101/182, 0601140101/73, 0601140102/112, 0602060104/26, 0602060104/78,
0602060104/80, 0602060104/81, 0602060107/12, 0602060108/15, 0602060110/102,
0602060111/121, 0602060111/128, 0602060111/172, 0602060111/221,
0602060111/261, 0602060111/267, 0602060111/33, 0602060111/35, 0602060111/4,
0602060111/40, 0602060111/50, 0602060111/52, 0602060111/7, 0602060111/80,
0604060601/89, 0604060601/95, 0508091601/10, 0601060201/231, 0601060201/232,
0602060109/32, 0602060111/288, 0602060111/291, 0602060111/296,
0602060111/320, 0602060112/7, 0508091601/10, 0601060201/231, 0601060201/232,
0602060109/32, 0602060111/288, 0602060111/291, 0602060111/296,
0602060111/320, 0602060112/7, 0601060201/81

j.+ mız 0601140103/18

jæxfiliy “iyilik”

j.+ fam 0508080301/23

jæxfişəqı - “eğitimde başarılı”

j.- fədi 0602060111/50

jæχfiʂkœr - “sevmek”

j.- ærcan 0601060201/341

j.- æmæn 0602060111/296

j.- ærdim 0601140102/76

j.- ærfidim 0602060111/172, 0602060111/52

j.- ip 0602060110/10

j.- iʂip 0602060109/32

j.- jan 0602060110/108

j.- janim 0602060110/101

j.- janin 0602060110/99

j.- janiz 0602060110/101

j.- janizdi 0602060110/101

j.- sin 0602060111/288

jæχfi “iyi”

j.+ jdi 0601020301/46, 0601020302/1, 0601020701/116, 0602060110/123,

0602060110/127, 0602060110/81, 0602060110/83, 0602060105/5, 0602060111/98

j.+ jcan 0508080502/10, 0508080502/11, 0508080502/4

jæcca “tek, yalnız”

j. 0601140101/51

jæccaʂmentʂic “özel mülk”

j. 0601140101/51

jæq “yön”

j.+ qa 0508110101/9, 0508110101/18, 0601020303/2, 0601020306/33,

0601020701/106, 0601060201/251, 0601060201/268, 0601060201/4, 0602060101/14,

0602060101/49, 0602060101/72, 0602060109/9, 0601140102/44, 0508110101/88,

0601020303/15, 0601020303/71, 0602060101/49, 0508110101/15, 0508110101/23,

0508110101/58, 0601020301/158, 0601020301/43, 0601020303/15,
0601020303/29, 0601020303/71, 0601020306/16, 0601020701/72, 0601060201/147,
0601060201/268, 0601140101/94, 0602060101/14, 0602060103/28, 0602060104/56

jæqul “yakın”

j.+ lafiḫfæljān 0602060110/177

jæqum “yakın”

j.+ miz 0602060111/136

jæqun “yakın”

j. 0508110101/30, 0601140101/150, 0601140501/23, 0602060104/5,
0602060111/129, 0602060111/132, 0602060111/79, 0604060601/122,
0604060601/42
j.+ dæ 0601020701/28, 0601020701/31, 0601060201/246, 0601060201/74,
0601140101/131
j.+ dejlā 0601060201/246

jæqunṣertæ “yakın yerde, yakın zamanda”

j.+ dæ 0601140101/150

jæqurp “Yakup, erkek ismi”

j. 0602060110/169, 0602060110/172
j.+ ca 0602060110/174
j.+ ti 0602060110/169, 0602060110/173

jæm “hem”

j. 0508080101/71, 0508080301/17, 0508080501/61, 0508080501/67, 0508080502/30,
0508080502/9, 0508110101/42, 0508130101/5, 0508110101/54, 0508110101/55,
0508110101/96, 0601020303/25, 0601020303/27, 0601020303/42, 0601020303/43,
0601020303/49, 0601020303/56, 0601020303/68, 0601020303/69, 0601020305/12,
0601020305/16, 0601020305/17, 0601020305/18, 0601020305/19, 0601020305/22,

0601020305/23, 0601020305/46, 0601020305/62, 0601020305/74, 0601020701/101,
0601060201/106, 0601060201/113, 0601060201/114, 0601060201/115,
0601060201/117, 0601060201/118, 0601060201/17, 0601060201/214,
0601060201/67, 0601060201/70, 0601060201/79, 0601060201/85, 0601060201/93,
0601060201/97, 0601060201/98, 0601140101/55, 0601140101/57, 0601140101/97,
0601140102/102, 0601140102/11, 0601140102/15, 0601140102/75, 0601140103/10,
0601140103/104, 0601140103/15, 0601140103/19, 0601140103/75, 0601140103/83,
0601140103/87, 0602060101/102, 0602060101/26, 0602060101/58, 0602060101/71,
0602060101/90, 0602060104/27, 0602060104/79, 0602060111/126, 0602060111/229,
0602060111/230, 0602060111/257, 0602060111/261, 0602060111/296,
0602060111/309, 0602060111/316, 0602060111/319, 0602060111/322,
0602060112/14, 0602060112/15, 0604060601/129, 0604060601/38, 0604060601/39,
0604060601/4, 0604060601/5, 0604060601/6, 0604060601/64, 0601020301/113,
0601020301/120, 0601020301/128, 0601020301/141, 0601020301/154,
0601020301/163, 0601020301/176, 0601020301/184, 0601020301/22,
0601020301/34, 0601020301/51, 0601020301/53, 0601020301/74, 0601020301/76,
0601020301/96, 0601020302/30, 0601020302/68, 0601020304/39, 0601020304/43,
0601020306/22, 0601020306/45, 0601020701/40, 0601020701/59, 0601020701/74,
0601020701/75, 0601020701/76, 0601060201/237, 0601060201/262,
0601060201/263, 0601060201/271, 0601060201/273, 0601060201/279,
0601060201/281, 0601060201/291, 0601140501/41, 0601140501/63, 0601140502/16,
0601140502/5, 0602060109/38, 0602060110/101, 0602060110/102, 0602060110/104,
0602060110/13, 0602060110/130, 0602060110/141, 0602060110/153,
0602060110/157, 0602060110/164, 0602060110/177, 0602060110/192,
0602060111/10, 0602060111/50, 0602060111/78, 0604060601/113, 0604060601/124,
0604060601/74, 0601140101/34, 0604060601/24, 0604060601/62, 0604060601/83

jæn “yana”

j.+ idæ 0602060101/10, 0602060101/53, 0602060106/1

j.+ ija 0602060101/70, 0601140502/69

j.+ imdqi 0602060112/29

j.+ imja 0601020302/95

j.+ idæ 0508110101/33, 0508080301/25

j.+ ija 0601020301/5

jænæ “yine”

j. 0601020301/5, 0601060201/317, 0602060109/38, 0604060601/118,

0508080101/44, 0601020301/173, 0601020302/45, 0601020303/13, 0601020304/3,

0601020304/25, 0601020304/46, 0601020305/14, 0601020701/87, 0601060201/12,

0601060201/25, 0601140502/10, 0601140101/20, 0601140101/83, 0602060102/12,

0602060104/76, 0601020301/125, 0601020301/33, 0602060101/110, 0602060101/14

jæne “yine”

j. + jla 0601140102/64

jæntj - “dövmek, ezmek”

j.- irfidi 0601140502/14, 0601140502/15

j.- irfidic 0601140502/16

jænja “yenge”

j.+ lari 0602060107/26

j.+ mi 0602060101/40

j.+ ni 0602060110/52

j.+ si 0601060201/176, 0601060201/177

jænji “yeni”

j. 0508080101/6, 0601020301/161, 0601020301/162, 0601060201/257,

0602060111/102, 0602060111/197, 0602060111/255, 0602060101/53

j.+ laŋa 0602060111/59

jæŋjilic “yenilik”

j. 0508080501/30, 0508080502/32

jæŋjişdujqan “Yeni Dıykan, yer adı”

j.+ da 0508080101/6

jæpaŋaŋ “yassı, yayvan”

j. 0508080501/31, 0508080501/32

jæpaŋaŋbıŋ “Yapalakbaş, boy adı”

j. 0508080101/4, 0508080101/11, 0601020305/11, 0601140101/163, 0601140102/48,

j.+ tæŋ 0601020305/10, 0601140101/116, 0601140101/164

j.+ lar 0508080101/10, 0601140101/168

jæraŋ - “uzlaşmak, ateşkes yapmak; uymak, yakışmak”

j.- æ:mi 0601060201/154

jæraŋæ “uygun, muvafık”

j. 0602060110/101

jærim “yarım”

j. 0601020301/26, 0601140102/28

jærdæm “yardım”

j. 0601020301/153, 0601020301/16, 0601020301/17, 0601020301/18,

0601020303/67, 0602060111/141, 0602060111/299, 0602060111/355,

0602060104/77, 0601140103/101

j.+ i 0604060601/71

jærdæmtŋi “yardımcı”

j. 0602060101/91, 0601140103/100

jærmæ “öğütülmüş arpadan yahut buğdaydan yapılan çorba”

j. 0601140502/12, 0601140502/17, 0602060107/24, 0601060201/207

j.+ ni 0601060201/208

jærkatʃæk “el değirmeni”

j.+ di 0601140502/11

jærkatʃæk “el değirmeni”

j. 0601140502/8, 0601140502/9

jæsæ - “yapmak, imal etmek”

j.- lʃandæqa 0508080501/32

j.- p 0602060101/1

j.- jsiz 0601140102/100

jæssi “yassı, yayvan”

j. 0601020305/68

jæssiʃdarjæsi “Yassı Deryası”

j.+ ni 0601020305/68

jæfæf “yaşayış, hayat tarzı”

j.+ ifjæm 0602060104/79

jæfæ - “yaşamak”

j.- di 0601140502/63

j.- dim 0508080101/62, 0508080101/63, 0601020701/58

j.- dic 0508110101/41

j.- ja:n 0601020305/80

j.- jallardi 0508110101/64, 0602060111/8, 0602060111/9

j.- jammiz 0602060101/24

j.- jan 0508130101/9, 0601020301/142, 0601020301/15, 0601020301/76,

0601020301/176

j.- jani 0602060104/56

j.- janfæcan 0601020305/90

j.- p 0508110101/24, 0508110101/25, 0601020301/174, 0601020301/3,

0601020301/54, 0601140101/32

j.- rfæcan 0508080501/6

j.- rfidí 0601020301/41

j.- rfidic 0601020302/3, 0602060104/65, 0602060107/29, 0602060112/17

j.- sæ 0602060111/10

j.- fip 0508110101/15, 0508110101/40

j.- fcan 0602060111/69

j.- jæpti 0508130101/2

j.- jætcan 0601020301/107

j.- jdi 0601020306/6

j.- jdiJan 0604060601/103

j.- jmið 0602060111/68

j.- fbeladi 0601020301/20

jæfær “yaşında”

j. 0601020302/73, 0601020303/56, 0601140101/19, 0601140101/6, 0601140102/24,

0602060110/157, 0602060110/189, 0602060104/13, 0602060104/14

j.+ idæ 0601020701/43

j.+ imdæ 0601140101/2, 0601140101/20, 0601140101/54, 0601140101/8,

0601140101/110

j.+ imdi 0601020301/144

j.+ jatfæmi 0508080101/62

j.+ mi 0602060102/18

jæfe - “yaşamak”

j.- jdiJan 0604060601/104

j.- jmæn 0602060111/63

j.- jmiz 0601020303/75

jæfɪɐ “kutu; sandık (ğı)”

j.+ dan 0604060601/114

j.+ di 0604060601/114

jæfiq “kutu; sandık (ğı)”

j.+ qa 0604060601/112, 0604060601/114

jætla - “ezberlemek”

j.- meɟla 0602060111/377

j.- vɔjansmɪ 0508080502/16

jætlat – “ezberletmek”

j.- meɟla 0602060111/375

jæɟlɔv “yayla”

j. 0508080501/4, 0601020305/98

j.+ dæ 0601020302/40, 0601140101/52, 0602060101/6

j.+ ɟa 0601020301/119, 0601020301/123, 0601020305/59

j.+ ɟɐ 0601020301/120

j.+ lardæ 0602060107/24

j.+ larɟa 0508080301/14, 0601020302/32, 0602060105/8

j.+ vɪ 0508080501/27

je - “yemek”

j.- dic 0508080301/14

j.- janɪ 0601020301/31, 0601020305/33, 0601020305/55

j.- ɟaɟa 0601020302/34

j.- ɟɪɪ 0601060201/110, 0601060201/195

j.- məɟan 0601140501/13

j.- məs 0601140501/13, 0601140501/14, 0601140501/2

j.- p 0602060101/106

j.- rfid 0601060201/201

j.- rfidic 0601060201/93, 0508080101/43, 0601060201/103, 0508080101/30

j.- sæ 0601060201/145

j.- sæp 0601060201/110, 0601060201/195

j.- vþrganfæcan 0602060110/184, 0602060110/186

j.- jdi 0601060201/144

j.- jmæn 0508080301/22

j.- jmiz 0601020305/56

jedir - “yedirmek”

j.- ip 0601060201/87, 0602060110/169

jejulic “yiyecek”

j. 0601020305/74

jelca “omuz”

j.+ sidæn 0601140103/71

j.+ siþa 0602060110/148

jen - “yen”

j.- jan 0602060111/123

jenjil “hafif”

j. 0601140103/35

jer “dünya, yeryüzü; kara, toprak, yer; bir şeyin ya da organın bazı kısmı, yeri, noktası”

j.+ i 0602060104/40

j.+ idæ 0508130101/7, 0508110101/25, 0602060110/84

j.+ iþa 0508080502/14

j.+ im 0601020302/10, 0601140502/41, 0602060102/1

j.+ imizdi 0601020302/5

j.+ ini 0602060103/7

j.+ ijni 0601020301/181

j.+ dæ 0508110101/21, 0508110101/25, 0601020301/135, 0601020301/142,
0601020301/15, 0601020301/3, 0601020303/74, 0601020305/12, 0601020305/87,
0602060102/7, 0602060104/1, 0602060104/3, 0604060601/8, 0508110101/25,
0601140102/47, 0602060111/284

j.+ dæji 0601020305/34,

j.+ dæn 0601020301/177, 0601020301/177

j.+ idejla 0601020303/53 , 0508130101/5

j.+ di 0508080501/1, 0601020306/47, 0602060103/23, 0602060111/165,
0604060601/36, 0601020302/7, 0601140501/46

j.+ ja 0601060201/82, 0601140502/54, 0602060104/60, 0602060109/26,
0604060601/31, 0604060601/37, 0601020301/150, 0601020701/118, 0602060112/3

j.+ lar 0602060104/64, 0601140501/36

j.+ lardæ 0601020302/14, 0601020302/27, 0602060104/67

j.+ larja 0601020302/6, 0602060104/80

jet - “ulaşmak, yetmek”

j.- ædi 0601020301/114, 0602060111/299

j.- i 0601020302/87, 0601020304/26

j.- ip 0508110101/30, 0601140101/10, 0601140502/27

j.- iſ 0601020301/112

j.- can 0508080101/47, 0508080301/14, 0601020701/115, 0602060111/304,
0602060111/305

j.- citſæ 0601020302/61

j.- mædi 0602060111/236

j.- mæjan 0508080101/47, 0602060111/304

j.- mæjaŋja 0602060111/307

j.- mæsæp 0601020301/113

j.- mæj 0508110101/83, 0601060201/97

j.- mæmæn 0601060201/55

j.- ti 0602060110/133, 0602060111/236

jet “yedi”

j.+ fsom 0602060111/175, 0602060111/177

jetæla – “birini elinden tutarak, koluna girerek götürmek; birine yardımcı olmak”

j.- p 0601020302/74, 0601060201/83, 0602060110/90, 0602060111/237

jetærlic “yeterli”

j. 0601140101/180, 0601140101/181

jetim “yetim”

j. 0601020301/82, 0601020301/84, 0601020301/94, 0601140501/41

jetimliŋ “yetimlik”

j.+ dæ 0604060601/50

jetitæ “yedi adet”

j. 0601140101/33, 0601140102/84, 0602060111/236

j.+ m 0601020701/73

jetciz - “yetiştirmek, ulaştırmak; büyütme”

j.- ælmæsæfjæm 0602060111/319

j.- iŋŋ 0602060111/318

j.- dim 0601060201/48

j.- dirip 0601060201/28, 0601060201/72

jetmiŋ “yetmiş”

j. 0601020303/76, 0601020305/5, 0601060201/24, 0601140102/36, 0601140102/45,
0601140102/53, 0601140103/3, 0601140103/4, 0602060101/117, 0602060102/11,

0602060103/19, 0602060111/148, 0602060111/177, 0602060111/337,
0602060111/67, 0602060111/85, 0604060601/1, 0604060601/101, 0604060601/2,
0602060111/81, 0602060111/173, 0602060111/337
j.+ ca 0601020302/26, 0602060102/20

jetmişîntî “yetmişinci”

j. 0602060101/77, 0602060110/111, 0602060110/122, 0604060601/66

jetti “yedi”

j. 0508091601/8, 0508130101/3, 0508130101/4, 0601020301/121, 0601060201/133,
0601060201/30, 0601140101/12, 0601140101/6, 0601140102/8, 0601140102/80,
0601140102/81, 0601140102/84, 0601140102/85, 0601140102/88, 0601140102/89,
0601140102/91, 0601140102/92, 0601140103/82, 0601140502/27, 0602060101/104,
0602060101/77, 0602060104/7, 0604060601/8, 0601020301/67, 0602060109/71,
0602060112/15

j.+ dæ 0601020303/59

j.+ ja 0601060201/73, 0602060110/129

j.+ sidæ 0601060201/134, 0601060201/28

j.+ tæ 0601020701/65

j.+ tæmi: 0604060601/44

jettintî “yedinci”

j. 0508110101/14, 0601020301/4, 0601140101/1, 0601140101/147, 0601140101/18,
0601140502/66, 0602060103/3, 0602060104/20, 0602060104/21, 0602060109/25,
0602060109/5, 0602060111/250

jetti “yedi”

j.+ jdi 0601020301/69

jettö: “yedi tane”

j.+ ni 0601140101/34

jε - “yemek”

j. 0601140502/53

j.- p 0602060101/81

jεm “yem”

j. 0601020305/53, 0601140101/141, 0601140502/6, 0601140502/7

jεr “dünya, yeryüzü; kara, toprak, yer; bir şeyin ya da organın bazı kısmı, yeri, noktası”

j. 0508080501/12, 0508080501/28, 0508080501/57, 0601020302/10, 0601020304/47,

0601020305/30, 0601020306/46, 0601020306/48, 0601140502/41, 0602060103/23,

0602060104/66, 0602060112/18, 0601140102/3, 0601140501/50

jεrşjyz “dünya, yeryüzü,

j.+ ija 0508080501/57

jıɣɣı “Yakup isminin kısaltması, erkek ismi”

j.+ lar 0601020701/19

jıɣɣıftır “toplamak”

j.+ ip 0601020305/63

jıɣ - “yığmak, toplamak”

j. - di 0601020701/19, 0601020701/21

jıɣla - “ağlamak”

j.- :r 0601060201/150

j.- di 0601020701/81

j.- jın 0601060201/338, 0601060201/341

j.- p 0601020701/92, 0601060201/292

j.- r 0601060201/316

j.- rfiği 0601060201/286, 0601060201/296

j.- sœm 0602060111/210, 0602060111/211

j.- şœrfiđi 0601060201/297

j.- fti 0601140103/77

j.- tip 0601060201/281

j.- vðrsæ 0601060201/340

j.- jætcanði 0601060201/292

j.- jætsæ 0601020301/27

j.- jdi 0602060111/212

jiblo - “ağlamak”

j.- rdi 0601140103/32, 0602060109/74, 0601020701/93

jibto - “ağlamak”

j. 0601020701/18

j.- ba 0601020701/18

jib - “yığmak, toplamak”

j.- qan 0604060601/120

jibut - “yıkılmak, düşmek”

j.- jandæ 0602060110/153

j.- jæpti 0601020303/13

jibut - “düşürmek”

j.- ti 0602060110/154

jiltiræq “parlak”

j. 0601060201/185

jibut “at, at sürüsü”

j. 0601020304/50

jijirmæ “yirmi”

j. 0508080101/15, 0508091601/7, 0508110101/13, 0508110101/41, 0601020301/67,
0601020301/89, 0601020303/59, 0601020304/26, 0601020306/31, 0601020701/38,
0601020701/95, 0601060201/133, 0601060201/30, 0601140101/108, 0601140102/1,

0601140102/31, 0601140102/56, 0602060103/4, 0602060104/38, 0602060109/77,
0602060110/122, 0602060111/122, 0602060111/144, 0602060111/145,
0602060111/236, 0602060111/287, 0602060111/30, 0602060111/65,
0604060601/100, 0604060601/44, 0604060601/86, 0604060601/94, 0601020301/183,
0601020306/28

j.+ laridæ 0601020301/123

j.+ Ja 0601020701/69

j.+ fbeſintſi

jijirmætæ “yirmi adet”

j. 0508080301/20, 0602060112/3, 0602060112/22

jijit “yiğit”

j. 0601060201/300

j.+ ca 0601060201/168

j.+ larimizi 0601140102/75

jil “yıl”

j. 0508080101/66, 0508080101/68, 0508080502/6, 0508091601/7, 0508110101/40,
0508110101/41, 0601020301/104, 0601020301/121, 0601020301/144,
0601020301/173, 0601020301/3, 0601020301/44, 0601020301/45, 0601020301/54,
0601020301/61, 0601020301/70, 0601020301/71, 0601020301/73, 0601020301/76,
0601020301/88, 0601020301/89, 0601020302/64, 0601020303/10, 0601020303/4,
0601020306/51, 0601020701/111, 0601020701/40, 0601020701/41, 0601020701/50,
0601020701/52, 0601060201/32, 0601060201/73, 0601140101/113, 0601140101/21,
0601140101/22, 0601140101/59, 0601140102/56, 0601140103/25, 0601140502/63,
0601140502/87, 0602060101/77, 0602060103/3, 0602060104/27, 0602060104/28,
0602060104/31, 0602060107/10, 0602060107/11, 0602060108/10, 0602060108/11,
0602060111/231, 0602060111/256, 0602060111/54, 0602060111/58, 0602060111/75,

0604060601/19, 0604060601/22, 0604060601/27, 0604060601/90
 j.+ i 0508080101/14, 0508080101/53, 0508110101/14, 0508110101/19,
 0508110101/24, 0508130101/8, 0508110101/81, 0601020301/121, 0601020301/135,
 0601020301/138, 0601020301/2, 0601020301/4, 0601020303/71, 0601060201/13,
 0601060201/14, 0601060201/15, 0601060201/262, 0601060201/307, 0601140101/1,
 0601140101/144, 0601140101/145, 0601140101/146, 0601140101/18,
 0601140101/19, 0601140101/29, 0601140102/10, 0601140102/106, 0601140102/21,
 0601140102/36, 0601140102/53, 0601140102/60, 0601140103/2, 0601140103/3,
 0601140103/30, 0601140103/4, 0602060101/117, 0602060102/19, 0602060103/1,
 0602060103/19, 0602060103/4, 0602060104/10, 0602060104/20, 0602060104/28,
 0602060104/29, 0602060104/31, 0602060104/36, 0602060104/38, 0602060104/48,
 0602060104/70, 0602060104/72, 0602060105/3, 0602060105/4, 0602060110/111,
 0602060110/122, 0602060111/122, 0602060111/148, 0602060111/173,
 0602060111/262, 0602060111/337, 0602060111/57, 0602060111/65, 0602060111/81,
 0602060111/85, 0602060112/19, 0604060601/23, 0604060601/27, 0601140102/1,
 0508110101/63, 0601020303/9, 0601020306/50
 j.+ ija 0601140101/112
 j.+ ifjæm 0601020304/1
 j.+ u 0601020301/83
 j.+ tʃæ 0508091602/3, 0602060104/34
 j.+ dæ 0601020301/158, 0601020301/61, 0602060104/29
 j.+ dæmi 0601020301/158
 j.+ dæn 0508091602/4, 0508110101/13, 0508110101/18, 0508110101/96,
 0601020302/8, 0601020701/41, 0601140101/131, 0601140101/59, 0601140102/45,
 0601140502/35, 0602060103/21, 0602060103/6, 0602060104/32, 0602060111/137,
 0602060111/28, 0604060601/27

j.+ di 0508091601/8, 0601020301/174, 0601060201/33, 0601140101/114

j.+ ja 0602060103/2, 0602060103/6, 0602060104/32

j.+ jatſæ 0508080101/67, 0601140101/19, 0601140101/5, 0602060103/21,
0602060104/37, 0602060104/49

j.+ ji 0601140103/15

j.+ laŕi 0601140101/12, 0601140101/147, 0601140101/23, 0604060601/66

j.+ larimici:n 0602060104/42

j.+ lardæn 0602060112/10

j.+ larmici:n 0602060104/39

j.+ lic 0601140103/11

j.+ mæn 0601140502/19

j.+ mi 0601140103/30

j.+ mici:n 0602060108/12, 0508080101/7

j.+ ijcîn 0508080101/51

j.+ ijla 0602060110/121

jil - “yıl, on iki hayvanlı takvim hesabına göre on iki takvimin her biri”

j.+ im 0601140502/19”yıl

jilji “yıla ait”

j.+ laŕa 0602060111/184

j.+ mæn 0601020303/3

jilji “yıla ait”

j.+ jdi 0601020301/66

jirt - “yırtmak”

j.- ip 0508080101/59

jø:tſi “dünür”

j. 0601140501/57

jɔ:q “yok. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

j. 0508080502/6

jɔɤ “yok”

j. 0601020305/5, 0601020301/136, 0602060111/300

j.+ u 0602060104/80

j.+ mi 0508080501/29

j.+ faɤami: 0508080502/30

j.+ faɤa:n 0602060110/8

j.+ fɯɖi 0602060109/42, 0602060111/343, 0508080101/17, 0508110101/91

j.+ fdæ 0601020305/29, 0601020305/49, 0602060111/301

j.+ fjɔq 0508080502/13

j.+ fendɨ 0601020301/18

jɔɤʂde – “hiç olmazsa”

j.- jandæ 0601020305/5

jɔq “yok”

j. 0508080101/49, 0508080501/42, 0508080501/66, 0508080502/13, 0602060101/58,
0602060101/60, 0602060104/23, 0602060107/34, 0602060110/108, 0602060110/82,
0602060111/23, 0602060111/241, 0602060111/253, 0602060111/31, 0602060111/74,
0604060601/16

jɔqat - “kaybolmak, yok olmak”

j.- jan 0601140102/11

j.- jitʃæ 0602060103/21

jɔqat - “kaybetmek”

j.- ip 0508110101/63

j.- iʃca 0508080501/63

j.- can 0508110101/62

jəl “yol”

j. 0508110101/48, 0602060111/378

j.+ uunı 0602060111/375, 0602060104/71

jəmæsə “ya da”

j. 0601060201/219

j.+ m 0602060111/2

jəlan – “dayanmak”

j.- ip 0601060201/150

jə:k “yok. Buradaki uzunluk işaretinin fonetik değeri yoktur, hissiyatı ifade etmekte”

j.+ 0601060201/82

jək “yok”

j. 0601020301/17, 0601020301/23, 0601020301/57, 0601020301/60, 0601020302/30,

0601020302/97, 0601020701/23, 0601020701/40, 0601020701/88, 0601060201/295,

0508080301/23, 0601060201/304, 0601060201/85, 0601140101/131

j.+ ɯdı 0601020701/63, 0601140101/26, 0601140101/27

j.+ u 0601020304/38

j.+ di 0601060201/87

j.+ lijinı 0601020301/34

j.+ mæn 0601140101/66, 0601140101/68, 0601020701/77

j.+ facan 0601020301/113, 0601020701/85

j.+ fɔdam 0601020701/39

j.+ fɯdı 0601020701/63, 0601020303/69

j.+ fbəldi 0601020303/19

j.+ fbəp 0601020303/28

j.+ fdæ 0601020303/43

jəxtjili “yokluk”

j.+ fam 0601060201/198

jəχla - “yoklamak”

j.- sæn 0601060201/310

jəq “yok”

j. 0508080301/25, 0601020301/115, 0601020301/185, 0601020301/23,
0601020301/43, 0601020302/100, 0601020302/94, 0601020302/97, 0601020302/98,
0601020303/16, 0601020303/36, 0601020303/42, 0601020304/27, 0601020305/100,
0601020305/101, 0601020305/28, 0601020305/30, 0601020305/31, 0601020305/36,
0601020305/38, 0601020305/60, 0601020305/78, 0601020701/74, 0601020701/76,
0601020701/91, 0601060201/326, 0601140101/105, 0601140101/137,
0601140103/32, 0601140103/57, 0601140502/21, 0601140502/6

j.+ qa 0601060201/87

jəqat - “kaybolmak, yok olmak”

j.- up 0601140501/51, 0601060201/225, 0601060201/188

j.- masfacan 0601060201/189

jəqat - “kaybetmek”

j.- ip 0601060201/152

jəl “yol”

j. 0601140101/104, 0601140103/101, 0601140103/88, 0601140501/47

j.+ i 0601020701/101

j.+ ija 0601140502/74

j.+ imdæ 0601060201/337

j.+ ifjæm 0601020303/69

j.+ dæ 0601020302/60, 0601060201/144, 0601060201/145, 0601140502/95

j.+ di 0601140502/76

j.+ ja 0601020701/105, 0601060201/327, 0601140501/47

j.+ lardæn 0601060201/155

j.+ larğa 0601140502/94

jeliq - “uğramak”

j.- ұрр 0508110101/64

jeldæf “Yoldaş, erkek ismi”

j. 0601140502/76

jella - “yollamak, göndermek”

j.- р 0602060104/71

jemæsæ “ya da”

j. 0601140103/93

jerjæjlæ: “kundaklamak, bebeği bebek battaniyesine kundaklamak”

j. 0601140103/59

jerka “yorga, at”

j. 0508080301/25

ju: - “yıkamak”

j.- duırmaqan 0601060201/306

j.- janı 0602060101/92

ju:ntir “birini yıkamak”

j.- jætcaṇdæ 0601140103/63

juṇqa “yufka”

j. 0601140102/70

j.+ dan 0601140102/98

j.+ ja 0601140102/99

juṇur - “koşmak”

j.- iḡ 0601060201/98

j.- vörilar 0601060201/199

juqarı “yukarı”

j. 0602060111/145

j.+ də 0601020304/46, 0601020304/47

j.+ ja 0601020304/12

juqarı “yukarı”

j. 0601060201/147, 0601060201/151

juqumli “bulaşıcı”

j.+ məs 0601020306/49

jusip “Yusuf, erkek ismi”

j. 0508080501/61

jusupxunova “Yusufakunova, kadın soy ismi”

j. 0601140103/1

juv - “yıkamak, yıkanmak”

j.+ in 0602060109/83

j.- ip 0601140103/106

jjjir - “koşmak”

j.- ip 0601020304/20, 0601020304/26, 0601020701/105, 0602060109/66,

0602060109/68

j.- məj 0602060109/69

jyxla - “yüklemek”

j.- p 0508080101/44

jyc “yük”

j. 0508080501/10, 0601140502/5, 0601140502/6

j.+ ini 0601020301/77

jycşpvc “yük mük”

j.+ i 0508080501/10

jyn “yün”

j. 0601140103/65

j.+ i 0601140103/67, 0601140103/68

jyr - “yürümek”

j.- ædi 0602060111/32

j.- ædi: 0601060201/140

j.- æridi 0601020303/77

j.- æridic 0602060109/30

j.- ærit 0602060101/6

j.- ærdim 0602060109/21

j.- ærfidi 0508080101/23

j.- ærfidim 0602060110/105

j.- ærfidic 0601020302/28, 0601020701/112, 0601020701/115, 0601020701/120,
0602060109/50, 0602060110/107

j.- ibfæla 0602060107/35

j.- ip 0508080101/27, 0601020301/93, 0601020306/25, 0601020701/118,
0601020701/41, 0601060201/135, 0601060201/7, 0601140101/111, 0601140102/17,
0601140102/3, 0601140102/62, 0601140502/87, 0601140502/89, 0602060101/108,
0602060103/7, 0602060103/8, 0602060104/18, 0602060107/15, 0602060107/20,
0602060109/3, 0602060109/76, 0602060109/8, 0602060110/130, 0602060110/95

j.- ippæn 0601020301/171, 0601060201/78

j.- ippi 0601060201/137, 0601140101/58

j.- ipsiz 0602060101/96

j.- ipti 0508110101/36, 0601020302/83, 0601060201/64, 0602060101/91

j.- ifarfi 0602060110/87

j.- ifædi 0602060111/72

j.- iſca 0508080101/26

j.- iſ 0601020302/90

j.- ɔræmiz 0601140103/36

j.- o:rdi 0601020303/49

j.- tſi 0602060101/14

j.- di 0601020303/13, 0602060104/34

j.- dim 0508080101/35, 0508080101/37, 0508091602/3, 0601020303/15,

0601020701/40, 0601140101/113, 0602060109/79

j.- dic 0508080301/14, 0602060101/107

j.- jallarini 0601020305/87

j.- jammæn 0601140101/127, 0602060103/21

j.- jan 0601020303/75, 0601060201/128, 0601060201/306, 0601060201/87,

0601140102/19, 0601140102/20, 0601140103/24

j.- jandæ 0602060110/74

j.- jandæſi 0602060101/91

j.- janfæcan 0601020305/86

j.- jin 0601060201/81

j.- sin 0601140103/35

jyræj “yürek, kalp”

j.+ im 0601020701/78, 0601020303/34, 0602060101/70

j.+ imiz 0602060111/62

j.+ dæ 0601020701/9

j.+ iſja 0601060201/331

jyrjiz - “yürütmek”

j.- ip 0602060101/14

jyrt “yurt, vatan”

j.+ i 0602060104/67

j.+ ija 0602060110/14

j.+ ca 0601020301/15

jyz “yüz”

j. 0601020301/146, 0601140103/99, 0602060103/31

j.+ ija 0508080501/57

j.+ dæn 0602060111/29

j.+ ja 0508080101/18, 0601140501/23, 0602060110/177

j.+ mijmi: 0601020304/41

jyç “yüz”

j. 0601020301/146, 0601020301/2, 0601020302/15, 0601020304/34, 0601020304/41,
0601020304/44, 0601020305/1, 0601140101/1, 0601140101/147, 0601140101/170,
0601140101/171, 0601140102/1, 0601140102/106, 0601140102/36, 0601140102/53,
0601140103/15, 0601140103/2, 0601140103/3, 0601140103/4, 0601140502/32,
0602060102/23, 0602060103/1, 0602060104/10, 0602060104/20, 0602060104/28,
0602060104/48, 0602060104/72, 0602060111/148, 0602060111/343,
0602060111/65, 0602060111/81, 0604060601/13, 0604060601/2, 0604060601/27,
0604060601/97

jyzintfi “yüzüncü”

j. 0601140101/144, 0601140101/145, 0601140101/146

juldiz “yıldız”

j. 0601060201/253, 0602060106/1

jumæla – “yuvarlanmak”

j.- p 0508080501/10, 0508080501/14, 0508080501/19

jumælaq “yuvarlak”

j. 0508080101/42

jumfæq “yumşak”

j. 0602060110/143

zam “yarımcı, başkan yardımcısı”

z.+ i 0602060104/33

zamənəvi “çağdaş”

z. 0604060601/73

zaprak “ikmal, doldurma; Ak – Taş köyü halkı dilinde, benzin istasyonunun bulunduğu

bölge için söyledikleri yer adı”

z.+ də 0602060110/39

zərjər “Zarger, yer adı”

z. 0601020305/73, 0601020306/2

z.+ də 0601020304/2

z.+ dən 0601020306/3

z.+ di 0601020305/37, 0601020305/68, 0601020305/75

z.+ ja 0601020306/1

zavutj “(okulda) tədrisat müdürü”

z. 0602060111/218, 0602060111/83

z.- ca 0602060111/90

z.+ fəam 0602060111/91

zavuf “(okulda) tədrisat müdürü”

z.+ tan 0602060111/95

zavufnoj “açık öğretim”

z. 0602060104/19

zəkaræ “mısır unundan yapılmış ekmek”

z. 0601060201/203, 0508080301/14

z.+ si 0601060201/202

zəxut “Zahit, erkek ismi”

z. 0601020302/100, 0601020302/63, 0601020302/85, 0601020302/93,
0601020302/94, 0601020302/96, 0601020302/97, 0601020302/98

zəxutdʒon “Zahitcan, erkek ismi”

z. 0601020302/62

zəhəkə - “zoraki”

z.- p 0601020701/52

zəman “zaman”

z. 0508080501/35, 0602060111/118, 0602060111/326

z.+ da 0601140101/73

z.+ fidi 0508080501/35

zəmin “suçlu”

z. 0601060201/312

zəmandæ “muhtaç kalmış”

z. 0508080301/25

zəjatəpca “tedarik, tedarik etme”

z. 0604060601/115, 0604060601/116, 0604060601/117

zəmin “yer, toprak, ülke”

z. 0601140101/86

z.+ i 0601140101/81

z.+ idæn 0601140101/79

zəpəri “sarı-yeşil, gökmavisi”

z. 0601060201/287

zəpəşbəba “Zengi baba; sığırın piri”

z. 0601140502/78

zəmbær “teskere; Özellikle yapılarda malzeme taşımak için kullanılan, dört kollu ve iki

kişinin taşıdığı tahta araç”

z.+ də 0602060109/53

zemljæj “hemşeri, memleketli, köydeş”

z.+ fæcænsæn 0602060112/30

zejbæj “Zeybek, erkek ismi”

z.+ di 0604060601/74, 0604060601/77, 0604060601/80

zejbæc “Zeybek, erkek ismi”

z. 0604060601/68, 0604060601/79

zivanok “zil”

z. 0601020302/61, 0601020302/62, 0601020303/13, 0601020304/16

zivanokşquɫ - “zil çalmak; telefon ile aramay yapmak”

z.- up 0601020303/13

z.- dim 0601020302/61, 0601020304/16

zılajɣa “Zilayha, kadın ismi”

z. 0602060108/17

zijpræt “ziyaret (kutsal yerleri ya da yaşlıları ziyaret etmek)”

z. 0602060101/7

zɔ:ɾbɑ “zar zor”

z. 0602060110/156

zɛ:ɾbɑ “zar zor”

z. 0601020302/69, 0601020701/78, 0601060201/190

zu:ɾaɣɒn “Zuurahan, kadın ismi”

z. 0601060201/114

z.+ facan 0601060201/115

zulumbɒj “Zulumbey, erkek ismi”

z. 0602060110/105

z.+ dı 0602060110/106

zdarovij “sağlam, sıhhatı yerinde”

z. 0601140102/94

**BURKHANİDİNOVA Saida, Kırgızistan’ın Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türkleri: Sosyo –
Kültürel Yapı ve Dil. Doktora Tezi, Danışmanı: Prof. Dr. Ufuk TAVKUL**

ÖZET

Tez Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad Bölgesi Türkleri sosyo - kültürel yapısı, ses bilgisi ve biçimbilgisi (çekim konuları ile sınırlı) incelemesidir. Kırgız Cumhuriyeti sınırlarında bir etnik grup olarak kabul edilen araştırmamıza konu olan Türkler, ülkede yoğun olarak Oş iline bağlı Özgön ilçesinde yaşamaktadırlar. Genel Türk Dilinin Karluk grubu konuşurlarından olan söz konusu Türkler, sosyo – kültürel yapısı bakımından bölgede yaşayan diğer Özbek, Uygur, Kırgız ve Kazak Türkeri'nden farklı olmasa da, tarihî süreçte “Türklerin yaşadığı yer” anlamında kullanılan eski Türkistan, bugünkü Orta Asya coğrafyasında «Türk» adıyla yaşayan yerli tek halktır.

Tezde, Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad bölgesinde Ağustos - Eylül 2017, Ağustos - Eylül 2018 ve Oş bölgesinde 2002 ve 2012 yıllarında derlediğimiz ses kayıtları temelinde araştırmamıza konu olan Türklerin geçiş dönemi inançları ve uygulamaları ile konuşma dili özellikleri ve Ortak Türkçe içerisindeki konumu incelenmiştir.

Çalışmamız Giriş ve 5 bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında, çalışmamızı dayandırdığımız malzemenin tasviri, malzemenin derlenmesinde kullanılan metot içeriği, incelenme usulü gibi konular üzerinde durulmuştur. 1. Bölüm'de Rusya Hâkimiyeti dönemi ve günümüzdeki Kırgızistan'ın durumu, Oş ve Celal - Abad bölgesi ile bu bölgede yaşayan Türkler anlatılmıştır. 2. Bölüm'de daha çok Yüksek Lisans Tezimizin kaynağı esas alınarak araştırmamıza konu olan Türklerin geçiş dönemi inançları ve uygulamalarına dikkat çekilmiştir. 3. Bölüm'de Doktora çalışmamız için yaptığımız alan araştırması aşamasında derlenen ses malzemesi esas alınarak Kırgızistan'ın Oş ve Celal-Abad bölgesinde yaşayan Türklerin dili, ses bilgisi (detaylı bir şekilde) ve biçimbilgisi (çekim konuları ile sınırlı) ele alınmıştır. 4. Bölümde çalışmamıza temel olan malzemeyi içeren metinler hem Türkiye Türkçesi Alfabeti, hem de Uluslararası Fonetik Alfabeye (International Phonetic Alphabet IPA) yazıya geçirilmiştir.

Çalışmamızın sosyo – kültürel yapısı bölümünde ilgili terim adları Türkiye Türkçesi Alfabetiyle gösterilirken, kaynak kişiler hakkındaki bilgiler, çalışmamızın «Kaynaklar» bölümünde verilmiştir. Dil konusunun incelenmesinde ise IPA ile yazıya geçirilen metin temel alınmış, kaynak kişiler hakkındaki bilgiler ise, «Kaynak Kişi Bilgi Formu» ile «Metinler» bölümünde takdim edilmiştir. 5. Bölümde bu metinlerin dizin – sözlük kısmı yer almaktadır. Çalışmamızın sonunda, Kaynaklar, Türkçe ve İngilizce Özetlere yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Özgön Türkleri; Oş ve Celal - Abad Bölgesi Türkleri; Fergana Türkleri; Oş ve Celal - Abad Bölgesi Türkleri Sosyo - Kültürel Yapı, Oş ve Celal - Abad Bölgesi Türkleri Dil; Geçiş Dönemi İnançları ve Uygulamaları; Ses Bilgisi; Sosyo – Kültürel Yapı

BURKHANİDİNOVA Saida, *Turks of Osh and Zhalal-Abad Regions in Kyrgyzstan: The Socio - Cultural Structure and Language*. Doctorate Thesis, Advisor: Prof. Dr. F. Ufuk TAVKUL

SUMMARY

This thesis analyses the socio-cultural structure, phonetics, and morphology (within the limits of inflectional morpheme) of the Turks in the Osh and Zhalal-Abad Regions of Kyrgyzstan. The group of Turks studied in this thesis, who are considered as an ethnic group within the borders of the Kyrgyz Republic, predominantly resides in the Ozgon District of the Osh Region. Although the Turks living in this region, speaking the Karluk group of the Common Turkic Language, are not different in terms of socio-cultural structure from other Turkic ethnic groups such as Uzbeks, Uyghurs, Kyrgyz, and Kazakhs of the region, they are the sole indigenous people living in the historic geography of Turkistan, meaning “land of the Turks”, and is today called Central Asia, under the name "Turk."

The thesis analyses the transitional beliefs and practices of the Turks, characteristics of the colloquial language, and its position in the Common Turkic Language based on audio recordings collected in the Osh and Zhalal-Abad regions of Kyrgyzstan in August-September 2017, August-September 2018, and in the Osh region in 2002 and 2012.

The thesis is comprised of an introduction and five chapters. The introduction describes the materials on which the research is based on, the content of the methodology used in collecting the materials, and the method of investigation. Chapter 1 discusses the period of Russian domination and the current situation of Kyrgyzstan, Osh, Zhalal-Abad, and the Turks living in these regions. Chapter 2 primarily focuses on the transitional beliefs and practices of the Turks, who were the subject of our Master's thesis. Chapter 3, based on the audio materials collected during the field research conducted for our doctoral dissertation, examines the language, phonetics (in detail), and morphology (within the limits of inflectional morpheme) of the Turks living in the Osh and Zhalal-Abad regions of Kyrgyzstan. Chapter 4 presents the texts that form the basis of our study, transcribed in both the Turkish Alphabet and the International Phonetic Alphabet (IPA). In the socio-cultural structure section of our study, the relevant term names are shown in the Turkish Alphabet as used in Türkiye, while the information about the source persons is given in the "References" section of our study. In the analyses of the language,

the text transcribed with the IPA is taken as a basis and the information about the source persons is presented in the "Source Person Information Form" and the "Texts" section. Chapter 5 contains an index of these texts. At the end of our study, References, Turkish and English Abstracts are included.

Keywords: Ozgon Turks, Turks of Osh and Zhalal-Abad regions, Fergana Turks, Socio - Cultural Structure of Turks of Osh and Zhalal-Abad regions, Language Turks of Osh and Zhalal-Abad regions, transitional beliefs and practices, Phonology, Socio-cultural structure

KAYNAKLAR

Kaynak Eserler:

ABDULDAYEV, E., DAVLETOV. S., İMANOV. A., TURSUNOV. A. (1986), Kırgız tili

(Pedinstitutlardın pedagogikalık fakultetleri üçün okuu kitebi), Frunze: Mektep

AHMEDOV, B. (1994) Tarihden saboklar, Toşkent

AKSAN, D. (2007) Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim I-II-III, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

AKMATALIYEV, A. (2001) Kırgız Folkloru ve Tarihi Kahramanlar, (çev: Kalmamat Kulamshayev) Ankara

ARAT, R. R. (1979), Kutadgu Bilig III, İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü

ARZIMATOV, A. (2000) Oş - drevneyşiy svyatoy gorod, (Oş i drevnosti yujnogo Kırgızstana Vıpusk 5), Bişkek: Muras

ASANOV, Ü. (Ed.) (2004), Kırgızstandın geografiyası, Bişkek

Atlas Kirgizskoy SSR (1987), I, Moskva: Akademiya nauk Kirgizskoy SSR

AYDAŞEV, T. (1968), Gorod Oş, Frunze: Mektep

AYNAKULOVA, G. (2001), İslam Müelliflerine Göre Orta Çağda Oş Şehri, BELLETEN Cilt 65, S. 244, s: 911-920

BADEMCİ, A. (2008), 1917-1934 Türkistan Millî İstiklâl Hareketi Korbaşılar ve Enver Paşa, İstanbul: Ötüken

BARUTCU ÖZÖNDER, F. S., (1996), Alî Şîr Nevâyî Muhâkemetü'l – Lügateyn: İki Dilin Muhakemesi, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları

BEGALİYEV, S. (1994), Basmaçestvo - noviy vzglyad. Kırgızı i Kırgzstan: opıt novogo istoričeskogo osmısleniya, Bişkek

BOBUR (2019), Boburnoma, (Ed. M. Sadiy), Toşkent

- BURAN, A. (2006), Oş İlinin Özgön İlçesinde (Kırgızistan) Yaşayan Türkler ve Ağızları
(*Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı*) Bilkent Üniversitesi, Ankara
- BURHANİDİNOVA, S. (2009) Fergana Türklerinin Doğum, Sünnet, Düğün ve Ölüm
Merasimleri, (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi SBE, ÇTLE, Ankara
- BUYAR, C. (Ed). (2019), Kırgızistan Araştırmaları 2019, Bışkek
- Büyük Rusça Türkçe Sözlük (1996), İstanbul: Multilingual Yabancı dil yayınları
- CAFEROĞLU, A. (1968). Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, İstanbul: Türk Dil Kurumu
Yayınları
- COOŞBEKOVA, A. R. (2016), Kırgızstandın Batken, Calal-Abat, Oş oblustarındagı migratsiya
cana etnostor aralık mamileler, OşMu Carçısı, S:3, s. 118 - 122, Oş
- CUMANALİYEV, A. ve diğerleri (2016), Kırgızstandın tarıhı. Bayırkı mezgilden bugünkü
küngö çeyin 3 tomduk. II t. XVII-XIX kılımdar, Bışkek: Kut ber
- CLAUSON, S. G. (1972). An Etymological Dictionary of Pre – Thirteenth – Century
Turkish, Oxford: At The Clarendon Press
- ÇOTONOV, U. (1995), Suverenniy Kırgızstan: vıbor istoriçeskogo puti, Bışkek: Kırgızstan
- DEŞERİYEV, Yu. D., KRİSİN, L. P. (1988), Vliyanie sotsialnıh faktorov na
funktsionirovaniye i razvitiye yazıka, Moskva: Nauka
- DEVLET, N. (1999), Rusya Türklerinin Milli Mücadele Tarihi (1905-1917), Ankara: Türk
Tarih Kurumu
- DOĞAN, M. (2003) Büyük Türkçe Sözlük, Ankara
- ERGİN, M. (2000), Üniversiteler için Türk Dili, İstanbul: Bayrak Basım
- ERGİN, M. (1970) Orhun Âbideleri, İstanbul

- ECKMANN, J. (2021), Çağatayca El Kitabı (çev: Günay Karaağaç), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- GABAIN, A. V. (1995), Eski Türkçenin Grameri, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları
- GENÇ, R. (2002), Karahanlılar, TÜRKLER Ansiklopedisi, Cilt IV, s: 804-829, Ankara
- GOLUBEVA, T. S., GELLERŞTEYN, L. S. (1988), SSSR Tarihı boyunca ańgemeler, Frunze: Mektep Yayınları
- GÖK, N., KUTLU, M., (2005), “Hilal ve Ay - Yıldız Motifi Sembol ve İdeolojik Kullanımı”, Doğu Batı Düşünce Dergisi, S. 31, s: 266 - 268
- GUBAYEVA, S. S. (2004) K istorii izuçeniya etniçeskogo sostava naseleniya Ferganskoy dolını, Ferganskaya dolina: Etniçnost, Etniçeskiye protsessı, Etniçeskiye konfliktı, (Ed. S. H. Abaşın, V. İ. Buşkov) s: 6-37, Moskva: Nauka
- GUBAYEVA, S. S. (2018), Etniçeskiy sostav naseleniya Ferganı: so vremeni Velikogo Şelkovogo puti do načala XX v., Oazısı Shelkovogo Puti Sovremennıye problem etnografii, istorii i istočnikovedeniya Tsentralnoy Azii, Moskva
- GÜNAY, U. T. (2015), Türklerin Tarihi, Ankara: Akçağ Yayınları
- HAYİT, B. (1995) Türkistan Devletlerinin Millî Mücadeleleri Tarihi, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- HUNKAN, Ö. S. (2005) Orta Asya’da X – XIII. Yüzyıllarda “Türk” Adı Üzerine Bazı Kayıtlar, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları, S. 2, s: 5-12
- İMANKULOV, M. K. (2012), Kırgızstandın tarihı: XX-XXI kk. Orto mekteptin 9-klassı üçün okuu kitebi, Bişkek: Bilim-kompyuter

- İSAKOV, A. (2020), Kırgızistan Cumhuriyeti (Ed. Muhammed Bilal Çelik), Çağdaş Türk Dünyası, Ankara: Nobel
- İSAYEV, D. (1977), Cer - suu attarının sırası, Frunze: Mektep
- KAFESOĞLU, İ. (1998), Türk Milli Kültürü, Ötüken Yayınları
- KANLIDERE, A. (Ed.) (2013), Orta Asya Türk Tarihi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını
- KARA, A. (2002), Türkistan Ateşi (Mustafa Çokay'ın Hayatı ve Mücadelesi), İstanbul: Da Yayıncılık
- KAŞGARLI, M. (2020), Dîvânu Lugâtit – Türk (Giriş – Metin – Çeviri – Notlar - Dizin), Haz.: A.B. Ercilasun, Ziyat Akkoyunlu, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- KARMIŞEVA, B. H. (1960) Etnografiçeskaya gruppâ “tyurk” v sostave uzbekov (İstoriko – etnografiçeskiye dannıye), Sovetskaya etnografiya, S. 1, Moskva
- KEMAL, Y. (2003) Ağıtlar, İstanbul
- KENENSARİYEV, T. (1997) Kırgızdar cana Kokon handığı (Tarihtı süyüüçülördün kitep tekçesine), Oş: OşMu
- Kırgızistan Ülke Profili (2011), İstanbul: T.C. Başbakanlı DTM
- KORKMAZ, Z. (2017), Türkiye Türkçesi Grameri: Şekil Bilgisi, Ankara: Türk Dil Kurumu
- KORKMAZ, Z. (1994), Güney Batı Anadolu Ağızları, Ankara: Türk Dil Kurumu
- MAKSUDOV, F. (2012), Batı Türkistan'da Karahanlı Kentlerinin Gelişimi Üzerine, IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal, Cilt. 3, S.5, s: 339 - 352
- MAMITOV, U., MAMITOVA. L. (2007), Oş tarih baraktarında, Oş

- MATİKEYEV, K. M., AYDAŞEV. T. A., OMOROV. K.O. (1988), Geografiya Oşskoy Oblasti, Frunze
- NUSOV, V. (1971), Arhitektura Kirgizii s drevneyşih vremen do naših dney, Frunze
- ORALTAY, H. (1973), Alaş Türkistan Türklerinin Millî İstiklâl Parolası, İstanbul: Büyük Türkeli Yayınları
- OSMONOV, A. O. (Ed.) (2012), Geografiya (Orto mektepterdin 8-klassı üçün okuu kitebi), Bişkek
- OSMONOV, Ö. C., MIRZAKMATOVA, A.S., (2012), Kırgızstandın tarıhı: Urunttuu uçurlar (XIX kılımdın ortosunan azırkı mezgilge çeyin), Orto mekteptin 11-klassı üçün okuu kitebi, Bişkek: Bilim-kompyuter
- ÖGEL, B. (2010), Türk Mitolojisi (Kaynakları ve açıklamaları ile destanlar) Cilt I, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- ÖGEL, B. (1995), Türk Mitolojisi (Kaynakları ve açıklamaları ile destanlar) Cilt II, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- ÖZAYDIN, A. (2001), Karahanlılar: Mâverâünnehir ve Doğu Türkistan'da hüküm süren Türk İslâm hânedanı (840-1212), İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı
- ÖZDEMİR, A. Z (1994) Öyküleriyle Ağıtlar, Ankara
- PAUL, J. (2002), Karahanlılar, TÜRKLER Ansiklopedisi, Cilt IV, s: 830-846, Ankara
- PLOSKİH, V. (Ed) (1998), İstoriya kirgızov i Kırgızstana (Uçebnik dlya vuzov), Bişkek: İlim
- PÜSKÜLLÜOĞLU, A. (1999) Türkçe Sözlük, İstanbul
- ROUX, J – P. (2002), Türklerin ve Moğolların Eski Dini (çev: Aykut Kazancıgil), İstanbul: Kabalcı Yayınevi

- ROUX, J – P. (2011), Eski Türk Mitolojisi (çev: Musa Yaşar Sağlam), Ankara: Bilge Su Yayınları
- SADIGOV, R. (2020), Kanlı Dört Yıl Rus İç Savaş Tarihi 1917-1920, Ankara: Nobel
- SALİBEKOV, M. (1996), Tarihka bay şaar (Oş şaarının 3000 cıldığına), Oş cañırığı, No 81, 13 Temmuz s. 1.
- SARAY, M. (1993), Kırgız Türkleri Tarihi (Yeni Türk Cumhuriyetleri Serisi - 3), İstanbul
- SARAY, M. (1994), Rus İşgali Devrinde Osmanlı Devleti İle Türkistan Hanlıkları Arasındaki Siyasi Münasebetler (1775-1875), Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- SARICAOĞLU, F. (2008), “Kâşgarlı Mahmûd: İlk Türk Haritası”, Kâşgarlı Mahmûd Kitabı (Ed. F. Sema Barutçu Özönder), Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 121-132
- SELEN, N. (1979), Söyleyiş Sesbilimii Akustik Sesbilim ve Türkiye Türkçesi, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını
- SCHUYLER, E. (2003) Türkistan Seyahatnamesi (çev: K. Ahmed; Haz., A. Ahmetbeyoğlu, K. Özcan, İ. Keskin), İstanbul
- TEKİN, T. (1995), Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler, Ankara: Simurg
- TEKİN, T. (2003), Orhan Türkçesi Grameri, İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları Dizi
- TEKİN, T. (2022), Orhan Türkçesi Grameri, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- TEKİN, T., ÖLMEZ, M. (1999), Türk Dilleri Giriş, İstanbul: simurg
- TAŞBAYEV, K. (2006), Bayırkı cana bugünkü Oş, Oş
- TINISTAN Uulu, K. (1928), Ene tilibiz, Frunze

TOGAN, Z. V. (1942-1947), Bugünkü Türkili (Türkistan) ve Yakın Tarihi, Cilt I, Batı ve Kuzey Türkistan, İstanbul: Arkadaş, İbrahim Horoz ve Güven Basımevleri

TÜRKEŞ GÜNAY, U. (2025), Türklerin Tarihi (Geçmişten Geleceğe), Ankara: Akçağ Yayınları

Türkçe Sözlük (2005), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

VAHOBOV, B. (2019), Fargona vodiysidagi turk etnografik guruhi ozbek halki etnik tarkibida, Tamaddun nuri jurnali, 6 – son (23), s: 52-54

VARDAR, B.(Ed.) (2002), Açıklamaları Dilbilim Terimleri Sözlüğü, İstanbul: ABC Tanıtım Basımevi

VİNNİKOV, Ya. R. (1956) Rodo – plemenniy sostav i rasseleniye kirgizov na territorii Yujnoy Kirgizii (Ed. G. F. Debets, Trudi Kirgizskoy arxeologo etnografičeskoy ekspeditsii. Tom I), Moskva: Akademii nauk SSR

YALÇINKAYA, A. (1994), Pan İslamizm Tartışmaları Işığında Türkistan (1864 1922), Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, SBE, Siyasi Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

YILDIRIM, H. (1996), Kırgızistan'ın Sosyo – Kültürel Yapısı (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi

ZAHAROVA, A. (1997), İstoriko – arhitekturnoye naslediye goroda Oş (Konets XIX naçalo XX vv), Oş

Kaynak Kişiler:

Kaynak kişi: Abdımomun Malikov (Aravan, Oş, 1950); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Abdusamat Karimov (Aravan, Oŗ, 1935); G r ŗme y z y ze; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynka kişi: Adina Kadirova (Nurabat, Aravan, Oŗ, 1958); G r ŗme y z y ze; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Adina Polatova (Nurabat, Aravan, Oŗ, 1961); Y z y ze g r ŗme; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Ahmadali Akbalayev (T rk-Abad, Saypidin-Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1922); G r ŗme y z y ze; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Akıl Yangıbayeva (D  n-Bulak, D  n-Bulak,  zg n, Oŗ, 1936); Y z y ze g r ŗme; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Alimahan Mamasaliyeva (Ca nı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1949); Y z y ze g r ŗme; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Artıguŗ Mırzakanova (Ak-Taŗ, Ak-Taŗ, Kara-Suv, Oŗ, 1922); Y z y ze g r ŗme; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Aytkan Paŗayeva (Blagoveŗenka, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1950); Y z y ze g r ŗme; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Beknazar Karimov (T rk-Abad, Saypidin-Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1926); G r ŗme y z y ze; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Boldıkan Col uyeva (Ak-Taŗ, Ak-Taŗ, Kara-Suv, Oŗ, 1948); G r ŗme y z y ze; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi:   ma  mamberdiyev ( zg r ŗ, D  n-Bulak,  zg n, Oŗ, 1929); G r ŗme y z y ze; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Dild re  bragimova (Ak-Taŗ, Ak-Taŗ, Kara-Suv, Oŗ, 1973); G r ŗme y z y ze; G r ŗme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Dild ra Rozıbayeva (Nurabat, Aravan, Oŗ, 1946); G r ŗme y z y ze; G r ŗme tarihi: 2007.

Kaynak kişi: Ergaşalı Kazakov (Aravan, Oş, 1937); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Güľhayâ Abdullayeva (Nurabat, Aravan, Oş, 1958); Yüz yüze görüşme;
Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Güľsara Kamalova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Yüz yüze görüşme;
Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kiři: Hacıahmat Umarov (Özgörüř, Döň-Bulak, Özgön, Oř, 1932); Görüřme yüz
yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Halimahon Burkhanidinova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1953); Yüz yüze
görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kiři: Halishan Eřmuratova (Caňı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1947); Yüz
yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kiři: Havahan Sariyeva (Caňı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1943); Yüz yüze
görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Hayıthan Colçuyeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara- Suu, Oş, 1948); Görüşme yüz
yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Hosiyat Abdullacanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1938); Yüz yüze
görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: İbadat Âdembayeva (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1949); Yüz yüze
görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: İsa Pazilov (Türk-Abad, Saypidin – Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1932);
Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Kacıbay Adilov (Türk-Abad, Saypidin - Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1924);
Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Kudrakan Süyünova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1955); Görüşme yüz yüze;
Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Kunduzkan Paşayeva (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1945); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Mahpuba Âdembayeva (Aravan, Oş, 1961); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Maluda Mamatova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1955); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Marhabahan Abdrahmanova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1950); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Möhtabar İbragimova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1946); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2008

Kaynak kişi: Nazira Buvahanova (Ak -Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1980); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Nemat Alimov (Aravan, Oş, 1935); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Nişanbay Ganiyev (Aravan, Oş, 1945); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Nuhsara Şerkulova (Ak-Taş, Ak-Taş, Kara-Suv, Oş, 1939); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Sapiya Sargulova (Cañı-Dıykan, Suzak, Suzak, Celal-Abad, 1972); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Süreyya Yusupova (Nurabat, Aravan, Oş, 1953); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Şarap Pazilov (Türk - Abad, Saypidin – Atabekov, Suzak, Celal-Abad, 1932); Görüşme yüz yüze; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kişi: Tacikan Hamrayeva (Barpı, Suzak, Celal-Abad, 1951); Yüz yüze görüşme; Görüşme tarihi: 2007

Kaynak kiři: Raziyahān Halbekova (Nurabat, Aravan, Oŗ, 1948); Yüz yūze gōrūŗme;

Gōrūŗme Tarihi: 2007

Kaynak kiři: Toktokan Tōlōnova (ōzgōn, Oŗ, 1943); Yüz yūze gōrūŗme; Gōrūŗme tarihi: 2007

0508080301/25. Anar Osuyeva (Celal-Abad, Suzak, Suzak Kōy Meclisi, Cañı-Dıykan, 1915)

Kaynak kişi: 0601060201/183. Aytacihon Sulaymanova (Oŗ, Őzgōn, Tōrt Kōl Kōy Meclisi, Boston, 1946)

Kaynak kiři: 0601140102/94. Karamat Abdumomunova (Oŗ, Őzgōn, Őzgōrūŗ, 1953)

Kaynak kiři: 0602060106/4. Kudra Sūyūnova (Oŗ, Kara-Suv, Ak - Taŗ, 1955)

Kaynak kiři: 0601140103/69. Mūbarak Yusuphunova (ōzgōrūŗ, Őzgōn, Oŗ, 1961)

Kaynak kişi: 0601140502/103. Turgunoy Hasanova (Dōñ-Bulak, Őzgōn, Oŗ, 1940);

İnternet Kaynakları:

<https://president.kg> Eriŗim tarihi: 31.07.2023 (K.C. Cumhurbaşkanı'nın resmi web s.)

<https://invest.gov.kg> Eriŗim tarihi: 31.07.2023 (K.C. Yatırım portalı)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/ibn-havkal> Eriŗim tarihi 08.08.2023 (Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi resmi web s.)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/ozkent> Eriŗim tarihi 08.08.2023 (Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi resmi web s.)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/fergana> Eriŗim tarihi: 08.08.2023 (Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi resmi web s.)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/cedidcilik> Eriŗim tarihi: 12.08.2023 (Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi resmi web s.)

<https://www.youtube.com/c/AcikogretimSistemi> Eriŗim tarihi: 31.07.2023 (Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Sistemi Orta Asya Türk Tarihi – Ünite 7 Konu Anlatımı 1)

<https://www.jalal-abad.gov.kg/ky/history/> Erişim tarihi: 09.08.2023 (Celal-Abad Büyükşehir Belediyesi resmi web s.)

<https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/avrasyadan/ceviz-diyari-celal-abad/61fba49901a30a0d68959825> Erişim tarihi: 09.08.2023 (TRT’ye bağlı televizyon kanalının resmi web s.)

<https://students.com.kg/?p=474> OSMONOV, Ö. (2017) Orus padişahlığının koloniyalık sayasatı

<https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 10.09.2023 (Türk Dil Kurumu resmi web s.)

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/nobel-odullu-prof-dr-sancar-turk-dunyasi-benim-icin-bir-kuvvet-kaynagi/1121968> Erişim tarihi: 09.08.2023 (T.C. resmi haber ajansı resmi web s.)

www.stat.kg (K. C. İstatistik Komitesi resmi web s.)

http://suzak.kg/district_history Erişim tarihi 09.08.2023 (“Suzak Ittifakı” derneği resmi web s.)

http://jagu.kg/view/news/id_news/1646 Erişim tarihi: 09.08.2023 (Osmonov Celal – Abad Devlet Üniversitesi resmi web s.)

<http://worldnomadgames.com/kg/page/Syimyktuu-zherler/> Erişim tarihi 09.08.2023 (Dünya Göçebe Oyunları 2024 resmi web s.)

<https://kun.uz/uz/news/2023/03/27/tashkil-topish-yuksalish-va-xotima-ozbek-xonliklari-chegaralarining-yangi-xaritalari> Erişim tarihi 25.08.2023 (Özbekistan’da meşhur 4 haber sayfasından biri)